Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandra Stănescu..
Iris Murdoch, *The Philosopher's Pupil*
Copyright © Iris Murdoch, 1983
© 2007 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere
www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol **I** nr. 4;, P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul **I.C.** Brătiaim nr. 8, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX l-728, 030174
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
MURDOCH, IRIS
Discipolul / Iris Murdoch; trad, de Antoaneta Ralian - Iaşi: Polirom,2007
ISBN: 978-973-46-0742-6
I. Ralian, Antoaneta (trad.)
821.11l-31=135.1
Printed in ROMANIA

Iris Murdoch

Discipolul

Traducere din limba engleză şi note
de Antoaneta Ralian
POLIROM
2007

Iris Murdoch (1919-l999) s-a născut la Dublin, dar şi-a petrecut copilăria la Londra. Studiază limbile clasice, istoria antică şi filozofia la Somerville College, Oxford. în 1942 se înscrie în Partidul Comunist, dar, deziluzionată, îl părăseşte relativ repede. După război activează în cadrul Comisiei ONU pentru Refugiați. între anii 1948-l963 ține prelegeri de filozofie la St. Anne College, Oxford, după care se dedică exclusiv scrisului. în 1956 se căsătoreşte cu scriitorul şi criticul literar John Bayley, care îi va sta alături pînă la moartea ei, în 1999. Emoționanta biografie *Elegie pentru Iris,* în care Bayley îşi descrie viața alături de scriitoarea atinsă de cumplita maladie Alzheimer, a stat la baza filmului *Iris* (2001), regizat de Richard Eyre, cu Judi Dench, Jim Broadbent şi Kate Winslet.

Iris Murdoch a scris peste douăzeci de romane, printre care *Prins în mreje* (1954), *Castelul de nisip* (1957), *Clopotul* (1958; Polirom, 2002), *Oameni buni şi oameni de bine* (1968; Polirom, 2006), *Visul lui Bruno* (1969), *Prințul negru* (1973, James Tait Black Memorial Prize), *Maşina de iubit, cea sacră şi profană* (1974, Whitbread Award), *Fiul cuvintelor* (1975; Polirom, 2003), *Marea, marea* (1978, considerat capodopera sa şi distins cu prestigiosul Booker Prize; Polirom, 2003), *Dilema lui Jackson* (1995) etc. în 1987 i-a fost conferit titlul de Comandor al Ordinului Imperiului Britanic.

Acțiunea romanului *Discipolul* (1983) este plasată în Ennistone, un orăşel fictiv din apropierea Londrei, renumit pentru băile sale termale şi faimosul filozof John Robert Rozanov, care urmează să se întoarcă în curînd acasă. Pînă atunci, însă, romanul debutează cu o dramă: George McCaffrey, unul dintre localnici, încearcă să-şi omoare soția. Restul familiei McCaffrey, un conglomerat de personaje imprevizibile, se încheagă treptat în jurul lui George, comentîndu-i acțiunile. Aflăm pentru început că George are o amantă interesantă, o fostă prostituată care are tendința benevolă să se comporte ca o sclavă. Apoi soția lui dispare în mod misterios şi, în ciuda faptului că toată lumea întreabă de ea, întîmplările se complică atît de ingenios şi viețile individuale ale personajelor capătă o asemenea amploare, încît trăim cu senzația că misterul acestei dispariții nu se va clarifica niciodată. Iar cînd, în cele din urmă, ni se oferă totuşi răspunsul îndelung aşteptat, încărcătura dramatică a acestuia se pierde pe fundalul spectacolului de *grand Guignol,* enorm şi excentric, pus în scenă de autoare.

Preludiu

I. Un accident

Cu numai cîteva minute înainte de a se fi produs criza aceea de tulburare mintală sau ce-o mai fi fost, George McCaffrey se certase cu soția lui. Era o seară ploioasă de martie, pe la orele

unsprezece. Fuseseră în vizită la mama lui. Acum, George conducea maşina de-a lungul cheiului, tăind drumul pe la canal, pe lîngă podeţul de fier. Ploua cu găleata. Stropii de ploaie, înciudaţi, răpăiau ca nişte gloanţe pe caroserie. Mînaţi de vînt în rafale piezişe, asaltau parbrizul, anulînd într-o secundă frenetica strădanie a ştergătoarelor. Pe sticlă, picăturile se alcătuiau şi se dizolvau în mici chipuri de draci. Strălucirea galbenă, intermitentă, a felinarelor, iluminînd atomii de vijelie, se frîngea în steluţe aurii pe geamul şiroind. Maşina se hurduca pe pietre, zornăind şi bubuind.
Cînd George se lansa într-una din crizele lui de furie, Stella rămînea de obicei tăcută. Dar de astă-dată prinsese glas:
— George, dă-mi voie să trec eu la volan.
— Nu.
— Lasă-mă să conduc eu.
— Am spus nu!
— Nu goni nebuneşte.
— Nu mă atinge, fir-ai să fii, lasă-mă în pace!
— Te las în pace.
— Nu mă laşi niciodată, niciodată, niciodată!
— Schimbă viteza, distrugi motorul.
— E maşina mea şi fac cu ea ce-mi place.
— încetineşte, nu se vede nimic.

2

— Eu pot vedea cu ochii mei. Tu nu poţi vedea cu ochii mei, aşa-i? Drept care taci din gură.
— Eşti beat!
— Nu mai spune!
— O faci şi pe mama ta să bea prea mult.
— Atunci de ce te ţii după mine cînd mă duc la ea? Ca să vezi cum ne degradăm amîndoi, îţi place spectacolul ăsta, aşa-i?
— Ea n-ar trebui să bea atîta.
— Sper să crape de atîta băutură, năpîrca! Oh, numai de s-ar îndura odată să crape!
— De cîte ori te duci la ea, te umpli de nervi. Absolut de fiecare dată.
— Tu mă umpli de nervi. Te detestă.
— Foarte bine, ştiu.
— Şi pari încîntată.
— Nu.
— Esti geloasă pe ea.
— Nu.
— îţi spui că eşti mai bună ca noi toţi.
— Numai din anumite puncte de vedere.
— Numai din anumite puncte de vedere! Oh, *Dumnezeule!*
— Nu fac decît să răspund remarcilor tale idioate. Te rog, calmează-te şi condu mai prudent.
— Mă împungi tot timpul cu blestemata ta de calmă superioritate, nimic nu te poate atinge pe tine, absolut nimic, tu nu plîngi niciodată aşa cum plînge oricare femeie normală.
— Poate că plîng cînd nu eşti tu de faţă.
— Nu plîngi. Nu poţi plînge. Lacrimile sînt omeneşti. Tu, cînd eşti singură, ai un zîmbet autosatisfăcut, de parcă ai fi Buddha.
— Haide să nu mai vorbim. îmi pare rău...
— Ah, cum mă *chinuieşti...!*
— Te chinuieşti singur.
— Oamenii te detestă, ştiai?
— Nu.

— Mă rog, mă detestă şi pe mine.
— Credeam că tu te bucuri de simpatie.
— Pentru că oamenii nu ştiu cum sînt în realitate!
— Pentru că ştiu. Oricui îi place oaia neagră.
— Oaia neagră! Ce banalitate!
— Ții neapărat să folosesc un cuvînt mai urît?
3
— Dar nici pe tine oamenii nu te cunosc. îşi închipuie că eşti o intelectuală. Nu ştiu că eşti un diavol.
— Oh, taci, te rog!
— Abia pot să te suport, fizic, în apropiere.
— Atunci opreşte maşina şi am să cobor.
— Ba nu, n-ai să cobori! Stai aici! Nu-ți dau drumul.
— Doamne, ce ploaie!
— Mă provoci ca după aceea să mă poți acuza. îți cunosc eu tertipurile. îmi repeți mereu şi mereu că mi-am pierdut slujba, nu scapi o ocazie ca să-mi scoți ochii. Mereu aduci vorba.
— Tu aduci vorba.
— Spui că-ți pare rău, dar de fapt te gîndeşti că sînt un ratat, un nimeni, un tip vrednic de dispreț.
— Asta-i ce gîndeşti tu, nu ce gîndesc eu.
— Aş putea să te ucid pentru vorbele astea.
— Tu nu te sinchiseşti decît de prestanța ta, nu-ți pasă cît rău faci altora, nu-ți pasă de nimic important.
— Adică de tine.
— Adică de a te purta omeneşte cu mine.
— Tu te porți omeneşte cu mine?
— încerc. Te iubesc.
— Ăsta-i lucrul cel mai pervers dintre toate, faptul că mi-l repeți întruna, cînd în realitate nu-i adevărat; eu am nevoie de dragoste sinceră, nu de mania asta a ta afurisită, nevoia de a-ți impune puterea, care e doar o scuză, îți închipui că dacă-mi repeți că mă iubeşti asta te scuteşte de orice altceva şi te poți purta cu mine cum îți place. Dumnezeule mare, distrugi pînă şi limbajul, stai lîngă mine cu pretinsa ta iubire, ca o infirmieră care abia aşteaptă să-şi vadă pacientul doborît. îți imaginezi că, într-o bună zi, am să-ți cad la piept, vlăguit de puteri. Dar n-am s-o fac niciodată, auzi, niciodată, niciodată, niciodată! Mai curînd mă omor sau te omor pe tine. îmi goleşti viața de orice sens. Dacă sînt nebun, tu m-ai adus în starea asta!
— Nu eşti nebun.
— Parcă spuneai c-ar trebui să fac şocuri electrice.
— N-am spus eu asta.
— Minți!
— Am repetat doar cuvintele altcuiva.
3
— Ale cui?
— Oh, n-are importanță.
— *Ale cui ?*
— Ale doctorului.
— A, vasăzică te-ai dus să-l vezi pe doctor în legătură cu mine.
— Nu, l-am întîlnit întâmplător la Brian.
— Şi i-ai spus: „Bărbatu-rneu a înnebunit şi aş vrea să-l văd închis într-un ospiciu".
— Termină odată cu aiurelile astea!

— Aiureli, la asta mă reduci tu pe mine! Sînt o marionetă, mă transformi într-o păpuşă de cîrpă şi mă vîri în buzunar. Eşti atît de dură, de rece, n-ai pic de blîndeţe în tine, pic de duioşie, de calm. Dacă m-aş fi însurat cu o femeie blîndă şi bună, aş fi fost acum cu totul alt om. Ah, totul e atît de *negru, negru*... De ce nu mă părăseşti?
— Nu vreau să te părăsesc.
— Ca să nu-ţi găsească lumea vreo vină, tocmai ţie! Mă urăşti, nu-i aşa? Mă urăşti, mă *deteşti,* chiar în clipa asta. De ce nu recunoşti?
— N-aş spune aşa ceva.
— Adică e adevărul adevărat, numai că refuzi să-l spui. Atunci de ce-mi vorbeşti de iubire, fătarnică împuţită ce eşti!
— N-am spus lucrul ăsta. Am spus cu totul altceva.
— N-am spus lucrul ăsta, am spus cu totul altceva! Eşti nebună ?
— Dacă ţi-aş fi spus că te urăsc, n-ar fi fost adevărat. Aşa că mai bine îmi ţin gura.
— îţi ţii gura. Viaţa noastră în doi e ca la casa de nebuni. De ce dracu' te-ai măritat cu mine? Toată lumea era uluită. Taică-tu a rămas stupefiat. De ce-ai făcut-o?
— Ah, n-are importanţă.
— N-are importanţă. Asta-i tot ce ştii să spui. Asta-i ce-ai să spui şi cînd am să-mi dau duhul. Eşti o lipitoare, o ploşniţă, un parazit care-mi suge sîngele. Picătură cu picătură îmi sugi liniştită sîngele, îl absorbi în trupul tău. Ai să mă usuci pînă n-o să-mi mai rămînă strop de vlagă şi atunci ai să mă propteşti într-un colţ şi ai să le spui oamenilor: „Priviţi-l pe soţul meu, sărmanul George!".

4

— Nu crezi un cuvînt din tot ce spui, aşa că nu-ţi mai bate gura de pomană.
— Ba cred. Tu-ţi închipui că oricît aş striga, de fapt, am nevoie de tine şi că de îndată ce nu mai strig, totul revine la normal între noi.
— Da.
— E o minciună, e minciuna ta, e iluzia ta. Doamne, dac-aş putea să-ţi vîr adevărul ăsta pe gît şi să te sufoc cu el. Crezi că ţi-aş putea vorbi în felul ăsta dacă nu te-aş urî pînă în străfundurile sufletului meu?
— Da. Nu mă urăşti.
— Tu mi-ai fost trimisă de diavol ca să mă chinuiască. De ce nu mă părăseşti înainte de a ajunge să te omor? Nu poţi fi destul de altruistă încît să nu te laşi omorîtă? Dar nu, n-ai să mă părăseşti, n-ai să mă părăseşti niciodată, tu vrei ca lumea să te admire şi să spună: „Iat-o pe Stella, biata martiră, soţia virtuoasă!".
— Nu goni atît de nebuneşte, distrugi maşina.
— Ţi-e milă de maşină, dar de mine de ce nu ţi-e milă?
— Aş vrea să te pot ajuta.
— Mai bine te-ai ajuta pe tine. O să-ţi pară rău...
— Ştii foarte bine că te iubesc şi că mă gîndesc la tine.
— Ce fel de a vorbi, ce ton! Ar trebui să iei lecţii, să înveţi să fii femeie.
— Cum aş putea vorbi altfel, cînd tu te porţi cum te porţi ?
— N-ai nici un pic de simţire în tine?
— În clipa asta nu. Am închis robinetul simţirii. Dacă mai simţeam ceva aş fi început să ţip.

— Țipă, mi-ar plăcea să te aud țipînd.
— E de ajuns să țipe unul dintre noi.
— De ce nu-mi spui că mă urăşti?
— Dacă ți-aş spune că te urăsc ar fi sfîrşitul, viața n-ar mai avea nici un sens, totul n-ar fi decît beznă...
— Deci dacă ai rosti cuvintele, ar deveni adevărate? Atunci înseamnă că a şi început să fie adevărat...
— Nu, nu...
— Desfăşoară-te, beznă! Pe mine m-a şi cuprins deja. Dumnezeule, cum îmi torturezi nervii!
— Nu spune lucrul ăsta. De ce nu poți să taci? Ține toată murdăria în tine. Alții reuşesc s-o facă, tu de ce nu poți?

— Adevărat; *tu* ții toată murdăria în tine, dar duhneşte de la distanță, putrezeşte şi pute. Tu eşti toată rîncedă şi acrită şi putredă.
— Taci odată, fir-ai să fii!
— Ce-ai spus?
— N-are importanță.
— *Ce-ai spus ?*
— Eşti nebun. Eşti nebun de teamă, pentru că vine omul acela.
— *Ce?*
— Eşti nebun de teamă fiindcă vine Rozanov.
— Cățea... eşti o...
George o lovi dintr-o parte, plesnind-o peste obraz cu dosul palmei.
— George... opreşte-te... opreşte maşina... *opreşte!*
— Drace, drace, *drace...!*
George răsuci volanul, întorcînd violent maşina în direcția canalului. Smucea de volan de parc-ar fi fost o buruiană otrăvitoare pe care se străduia s-o smulgă din rădăcină. Maşina se înclină într-o parte, poticnindu-se şi derapînd pe pietrele denivelate, iar luminile celui mai apropiat felinar țîşniră în parbriz, brăzdîndu-l cu dîre înstelate, în timp ce ploaia sălta în jur şi împroşca totul, de parcă maşina ar fi fost un cîine ud care se scutură. George simțea că se sufocă, avea impresia că i se urcase tot sîngele la cap şi avea să-i plesnească, acolo, pe loc, într-o floare roşie, udă, însîngerată. îşi spuse: „Se vede că am o criză de inimă sau aşa ceva. Trebuie să respir puțin aer curat, că altfel mor". Horcăind asfixiat, bîjbîi după mînerul portierei, o deschise, şi aproape căzu pe jos, tîrîndu-se pe pietre şi încercînd să se sprijine de aripa udă, alunecoasă, a automobilului. Ploaia îi răcori fața înfierbîntată. Văzu, imediat dedesubt, suprafața întunecată a canalului, spartă de cerculețe tremurătoare, ca nişte monede cenuşii.
Zări, în spate, arcada elipsoidală a podețului de fier. Maşina, cu roțile aproape de muchia cheiului, se mişca încet sub forța inerției. Probabil că în momentul în care făcuse virajul frînase instinctiv. Scoase un vaiet puternic de furie şi disperare. De ce nu se prăbuşise maşina în apă, aşa cum dorise el? De ce trebuia să ia toată treaba de la capăt ? Ar fi vrut să piară tot ce ținea de el! Mîinile îi alunecau pe metalul ud. Un simțămînt

de intensă necesitate, aproape ca dorința sexuală sau ca sentimentul datoriei, pusese stăpînire pe trupul lui, o senzație de grabă frenetică sau de spaimă pură. Repede, repede, repede, trebuie, trebuie, trebuie! Se propti cu mîinile de partea din

spate a maşinii, înfigîndu-şi tălpile printre pietrele ascuțite de pe chei, şi se opinti încercînd să împingă automobilul cu palmele. Simți sticla udă, stropită de noroi, a geamului din spate şi îşi înălță fața năucă, răvăşită, ca un cîine turbat. Auzea strigăte, ale lui şi ale altcuiva. Privi către podețul de fier şi văzu profilîndu-se o siluetă - o siluetă înaltă, într-o mantie lungă, neagră. „Diavolul, se gîndi George, în sfîrşit s-a ivit diavolul ca să..."
Apoi căzu cu fața în jos pe pietre. Nu mai exista nimic, nici maşină, nici siluetă, nimic. Zăcea cu obrazul într-o băltoacă. Auzise un zgomot puternic, o bubuitură ca de explozie, sunînd a gol, de parcă-i plesnise ceva în creier. îşi înălță capul.
îşi înălță capul. Se afla în patul lui, în camera lui, acasă, şi lumina zilei se cernea printre draperii, reliefînd jocul de flori galbene de pe covor. „Aşadar, îşi spuse el, n-a fost decît un vis! Am visat c-am omorît-o pe Stella. De altfel, nu visez pentru prima oară aşa ceva. Dumnezeule! Mi-a apărut şi diavolul în vis. Se făcea că traversa podul. Totdeauna îl asociez cu apa. Şi Stella s-a înecat, eu am înecat-o."
George visa adeseori asemenea lucruri, numai că de obicei o îneca pe Stella în cadă, ținîndu-i capul sub apă şi întrebîndu-se cît trebuie să i-l mai împingă pînă să fie sigur că a murit.
Se uită la ceas, căutînd să descifreze ora în lumina palidă. Şapte şi jumătate. Pe urmă îşi aduse aminte că nu mai avea slujbă. într-un acces de furie, distrusese colecția de sticlărie romană a muzeului, de dimensiuni reduse, dar foarte prețioasă. Numai micuța cupă albastră-verzuie supraviețuise accesului lui George, ricoşînd miraculos pe dalele de piatră. George revăzu în fața ochilor groaza sfioasă care se zugrăvise pe chipul directorului cînd, gata parcă să izbucnească în plîns, culesese de pe jos, cu mare precauție, unicul supraviețuitor. După aceea urmase o explozie de indignare împotriva lui George. Lucrurile se terminau întotdeauna cu indignare împotriva lui. Poate că ar trebui să-i dea în judecată. Astăzi oamenii nu pot fi dați afară din slujbă cu una, cu două. „Oh, să-i ia dracu' pe

toți, se gîndi el. De ce-oi fi atît de nesăbuit, fac întotdeauna lucruri stupide! E numai vina mea, Doamne, cît sînt de nefericit !" Se întrebă dacă ar trebui să încerce să-şi redobîndească vechea slujbă sau să caute alta nouă. Şi în cazul ăsta, ce anume? Hotărî că-i mai bine să nu se gîndească.
Un junghi dureros, o durere de altă natură, îi săgeta mintea năucă, schimbîndu-i direcția gîndurilor. Se ridică brusc în capul oaselor. John Robert Rozanov! îi apăruse dintr-odată în fața ochilor chipul lui John Robert, uriaş, cu obrajii cărnoşi, spongioşi, jilavi, cu nasul mare, coroiat, ciupit de vărsat, şi gura lacomă, senzuală, întredeschisă. Revedea buzele roşii, umede, ale lui John Robert şi ochii lui injectați, cruzi, scăpărînd de inteligență, în acelaşi timp, George devenise conştient de cumplita durere de cap care-l chinuia din momentul în care se deşteptase. îşi simțea parcă şi fața zgîriată. Probabil că se îmbătase criță cu o noapte înainte. încercă să-şi amintească, dar nu izbuti. John Robert se întorcea. Oh, Dumnezeule, oh, Dumnezeule!
George hotărî că singurul lucru de care avea acum nevoie era nişte lapte, o cană mare cu lapte gros, rece, de la frigider. Cu gesturi încete, delicate, ținîndu-şi capul cu o mînă, dădu plapuma într-o parte şi îşi legănă picioarele peste marginea patului. Apoi şi le lăsă cu precauție pe podea. Un soi de cîrcel

părea să-i închircească tălpile făcîndu-i-le ghem; refuzau să se destindă deasupra suprafeței plate pe care se putea sprijini; era ca şi cum ar fi încercat să meargă în pumni. Reuşi cu chiu, cu vai să se ridice, ținîndu-se de speteaza patului, apoi se tîrî pînă la fereastră şi dădu la o parte draperiile. Soarele strălucea peste peticul de grădină al lui George şi peste un plop pe care-l plantase Stella cînd... Doamne, ce plină de suferință e lumea asta! Copacul era acum înalt şi plin de muguri lucioşi. Soarele strălucea peste mica privelişte verde, triunghiulară, a islazului comunal, care i se înfățişa lui George de la geam, precum şi peste ferestrele impertinente, curioase, răutăcioase ale celorlalte case. George se întoarse de la fereastră şi se împiedică de ceva. Maldărul lui de haine, trîntite claie peste grămadă pe podea. Acolo zăceau de obicei. Dar, în mod ciudat, acum erau ude leoarcă şi îmbibate de noroi.

George îşi aduse aminte. Nu fusese un vis. *Totul se întîmplase aievea.* Maşina se prăvălise în canal, cu Stella înăuntru. Deci Stella era moartă!

7

Se îndreptă fără grabă spre uşa dormitorului şi de acolo traversă palierul spre camera Stellei. încăperea era scăldată în lumina soarelui, draperiile date la o parte, patul neatins. George se lăsă pe un scaun. Nu, Stella nu era moartă. Să-i pară bine, oare? Dumnezeule, în ce bucluc se băgase, o să-şi piardă şi permisul de conducere. îşi amintea cu durere, cu ruşine, plin de remuşcări de cele întîmplate cu o noapte în urmă. Acum revedea totul limpede.

Se ridicase de pe pietrele ude şi reci de pe chei ca să constate că maşina dispăruse şi pentru cîteva momente s-a simțit dezorientat. Unde se evaporase? Auzise parcă un *zgomot* înspăimântător, lugubru. Şi îl durea un braț, înțepenit parcă în urma unui efort violent. Pe urmă sărise în picioare şi alergase la marginea cheiului. în lumina felinarului se vedeau apele vîscoase ale canalului clocotind, bolborosind şi învîrtejindu-se, de parcă însuşi diavolul ieşea la suprafață din ele, ca o balenă neagră. în centrul vîrtejului licărea o suprafață pală, lucioasă, şi lui George i-a luat ceva vreme pînă să-şi dea seama că era capota maşinii lui. începu să execute un fel de dans la marginea cheiului, ca şi cum ar fi fost gata să păşească de-a dreptul prin văzduh; alergă de-a lungul malului pînă nimeri peste nişte trepte alunecoase, înverzite de alge, de a căror existență părea într-un fel să fi ştiut. Ba chiar, cu încredere, şi-a trecut mîna printr-un inel mare de oțel, care atîrna de zid, cam pe la jumătatea treptelor. Apa rece îi muiase pantalonii.

George era un bun înotător. Urlînd de frică, de groază şi de frig, ajunsese la maşină. Jos, în canal, totul era neguros, tenebros, teribil. Iar de sus nu răzbea nici o lumină. Era pe punctul de a-şi pierde cunoştința. Nu putea desluşi forma automobilului şi nu ştia ce ar fi trebuit să facă. Nu-şi putea da seama cît de mult se înălțase apa în interiorul maşinii. Se ținea, cu deznădejde, de marginea capotei. Dar chiar în clipa în care a atins maşina, a simțit-o că se scufundă, înghițită încet de mîl. Se lovise cu genunchiul de ceva. Una dintre portiere era deschisă. îşi amintea acum cu cîtă încetineală oarbă bîjbîia prin interiorul maşinii, ținîndu-se cu o mînă de portiera deschisă şi străduindu-se să-şi aducă picioarele la nivelul podelei. Colțul portierei îl izbise în obraz. Stella a ieşit din maşină ca

o creatură care alunecă dintr-o crisalidă, ca un liliac negru şi umed care se strecoară dintr-o crăpătură, ca visul unui prunc

despre venirea pe lume. George avea impresia că o împinsese spre scări. Nu-şi putea aduce aminte cum a tras-o prin canal. Odată ajuns la scări, lucrurile se schimbaseră, Stella era ca un sac greu, inert, şiroind de apă, care trebuia să fie ridicat treaptă cu treaptă. Şi în clipa aceea i se năzărise că era moartă. Dar după ce au ajuns pe chei, s-a dovedit că nu murise. Zăcea pe pietre, zvîrcolindu-se, gîfîind, zvîcnind şi răsucindu-se ca un vierme. George îşi aminti cu surprindere de următoarea lui mişcare. O izbise cu piciorul în trupul ei moale, ud, strigîndu-i: „Cățea! Cățea afurisită!".
Apoi sosise o ambulanță. Sosise poliția. Stella a fost transportată la spital. George a fost dus la postul de poliție, unde a dat o declarație încîlcită şi a zăcut gemînd pînă s-a constatat că era beat turtă. în momentele acelea nu-şi dăduse seama, dar acum recunoştea identitatea siluetei negre care traversa podul. Era preotul, părintele Bernard Jacoby. El dăduse, probabil, alarma. Trebuia să-l fi văzut şi pe George împingînd maşina. Dar mai avea vreo importanță? Doamne, ce bucluc!
— Şi cum ne mai simțim?
întrebarea era pusă de Gabriel McCaffrey, cumnata Stellei. Stella continua să plîngă, fără să scoată o vorbă. Şi lui Gabriel i se întîmpla destul de des să plîngă. Nu c-ar fi existat vreun motiv de tristețe în viața ei, din moment ce avea o căsnicie fericită şi un băiețaş încîntător. Dar plîngea adeseori pentru suferințele omenirii şi pentru părțile ei vulnerabile, sau pentru friabilitatea tuturor lucrurilor pe care le îndrăgea. Stella, însă, avea întotdeauna motive reale să plîngă. Totuşi, pînă atunci, Gabriel n-o văzuse niciodată plîngînd, nici măcar nu şi-o putuse imagina plîngînd.
Cele două femei nu erau prietene intime şi nu erau aliate, dar se plăceau una pe cealaltă. Stella ar fi putut presupune că Gabriel o compătimea, întrucît ea se măritase cu Brian cel bun, în timp ce Stella îl luase pe George cel îngrozitor. Pe de altă parte, însă, Gabriel şi-ar fi putut-o închipui pe Stella gîndindu-se că George era interesant, în timp ce Brian era anost. Relațiile dintre Stella şi George erau un mister pentru Gabriel şi Brian. Desigur, Stella urmase o universitate, era cultivată şi deşteaptă. Totuşi, deşteptăciunea nu-i ajutase la nimic, în timp ce Gabriel, care nu s-a dus la universitate,

avusese o „viață" mai izbutită. Gabriel era mai fericită. Dar Stella cea rănită pe cîmpul de luptă al vieții nu era oare „mai reală"? Existau, firește, şi alte probleme complexe, de care erau conştiente amîndouă şi pe deasupra cărora se puteau privi una pe cealaltă cu destul calm.
Acum, însă, Gabriel nu se simțea deloc calmă. Dintotdeauna i se părea că George avea capacitatea de a întoarce pe dos viețile lor, ale tuturor, şi se temea de el. Uneori îşi spunea: „George ar putea să ne distrugă pe toți", şi alteori se gîndea: „George *chiar vrea* să ne distrugă pe toți". De bună seamă, acest din urmă gînd era irațional, deşi ar fi fost la fel de irațional să-l consideri pe George pur şi simplu „predispus la accidente". „Urăsc tiranii, se gîndea Gabriel, slavă Domnului că nu m-am măritat cu un tiran."

Cu o noapte în urmă, părintele Bernard Jacoby le telefonase lui Brian şi lui Gabriel, anunţîndu-i despre accident, despre maşina prăvălită în canal, despre faptul că Stella şi George scăpaseră cu viaţă, Stella fiind transportată la spital şi George acasă. Le spusese (spre uşurarea lui Brian şi dezamăgirea lui Gabriel) că era prea tîrziu pentru vizite, întrucît, probabil, ambele victime dormeau. Acum erau orele nouă dimineaţa. Stella, aflată într-o rezervă de spital, stătea proţăpită între perne. Avea un ochi vînăt, o coastă fracturată, şi ceea ce infirmiera numea „urmările unui şoc puternic". George nu răspunsese la telefoanele repetate pe care i le-au tot dat. Brian urma să se ducă acum la el, să-l vadă.
— Te rog, nu mai plînge, îi spuse Gabriel, îţi faci rău şi mă deprimi şi pe mine.
Felul acesta de a vorbi, cu calm şi fermitate, cu totul neobişnuit pentru Gabriel, era maniera pe care o prefera cumnata ei. Stella plînsese pînă atunci cu faţa într-o batistă. Acum dădu batista la o parte şi înălţă o faţă udă şi umflată, zgîriată şi învineţită, care-i produse lui Gabriel un şoc. Stella începu să-şi legene capul pe pernă, în dreapta şi în stînga, străduindu-se, vizibil, să-şi controleze respiraţia. Cumnata ei îi atinse uşor braţul. Ştia că Stellei nu-i plăcea să fie mîngîiată şi sărutată - Gabriel n-o sărutase niciodată.
— Vrei să rămîn lingă tine, vrei să-ţi vorbesc?
— Spune-mi ceva.
Şuvoiul de plîns se potolise, deşi, ori de cîte ori clipea, Stellei i se desprindeau lacrimi de pe gene. Gabriel, care se

pricepea la decodarea mesajelor încifrate, ştia că semnificaţia cuvintelor Stellei era: „Spune-mi orice!".
— E o zi însorită. Nu poţi vedea de aici, dar soarele străluceşte.
— Ai venit cu maşina?
— Da.
— Unde ai parcat-o?
— în parcarea spitalului, era destul spaţiu.
— Ai o rochie nouă.
— Am cumpărat-o la solduri, de la Bowcock. Ştii, de la fereastra de aici poţi vedea Strada Mare, şi Grădina Botanică, şi Institutul.
— Nici nu m-am uitat.
— Cum te simţi?
— Groaznic.
— Ce s-a întîmplat? Sau poate că preferi...
— George era beat. A sărit din maşină. Pe urmă m-a tras şi pe mine afară.
— Totu-i bine cînd se sfîrşeşte bine, spuse Gabriel, sperînd că această banalitate o va irita pe Stella, determinînd-o să-i *mai* dea unele detalii.
— A fost vina mea, spuse Stella.
— *Ştiu* sigur că nu-i adevărat.
în familie se discuta adeseori despre situaţia Stellei, despre felul cum îi înghiţea lui George toate istericalele şi toate infidelităţile, şi cum stăruia să-şi imagineze că dragostea ei îl va tecui. Continua să spere, căutînd mereu să descopere mici semne bune. „E ciudat cît de proastă poate fi o femeie deşteaptă, îşi spunea Gabriel. Are impresia că dacă se fereşte să-l acuze pe George, lucrul ăsta îl va face mai bun."

— L-am dojenit, continuă Stella. I-am spus un anumit lucru rare l-a înfuriat foarte tare. Şi atunci a pierdut controlul asupra maşinii.
— Se înfurie cu prea mare uşurință.
— Aseară, George era înnebunit, ca o vulpe hăituită.
— Totdeauna-i aşa, şi totdeauna va fi aşa. Şi, într-o bună zi, o să meargă prea departe.
— Dacă o să se întîmple aşa ceva, va fi mai bine pentru el.
— Vrei să spui că se va căi?
— Nu.
10
— Tu îi găseşti întotdeauna scuze, dar nu se poate să scape mereu nepedepsit. E iertat de fiecare dată şi în primul rînd de tine.
— E privilegiul meu să fiu prima.
„Ce ipocrită, se gîndi Gabriel, şi cu toate astea-i sinceră. Oare pot exista ipocriți sinceri? Da, şi ăştia-s cei mai enervanți." Fără îndoială, Stella era o bizară, o ființă plămădită dintr-un aluat străin, de pe altă lume. Era o femeie frumoasă, înaltă, puternică. „Vede în el o permanentă provocare, îşi spuse Gabriel, vede viața alături de el ca pe o luptă şi crede că asta înseamnă iubire. George ar fi trebuit să se însoare cu o fată blajină, supusă, nu cu femeia asta de o ridicolă noblețe. Şi, îşi spuse în continuare Gabriel, asta-i cea mai intimă conversație pe care am avut-o vreodată cu Stella."
— Ar trebui să pleci pentru un timp, să-ți iei o vacanță de la George.
— Nu fi proastă.
— Ar trebui, ar trebui să pleci într-un oraş străin.
— O să-şi piardă permisul de conducere.
— Bietul George!
— El ar fi vrut să o pornim pe jos.
— Cînd, aseară? Cum, să porniți pe jos după toată întîmplarea *asta ?* Presupun că înainte de a veni poliția ?
— Dac-aş fi fost în stare, aş fi pornit pe jos.
— Dumnezeule, uite-l că vine!
Prin uşa deschisă a rezervei, Gabriel îl zărise pe George înaintînd de-a lungul coridorului.
— La revedere, Gabriel, îți mulțumesc că ai venit să mă vezi.
Gabriel părăsi camera, făcîndu-i Stellei un mic semn cu mîna. George se apropia, cu mersul lui caracteristic, deliberat şi conştient de sine, asemenea cuiva care ar păşi, plin de încredere, peste apă. Mergea uşor înclinat în față, înfundîndu-şi, fără zgomot, picior după picior în covorul de plastic cenuşiu, gros, moale, buretos, al spitalului. Brațele i se legănau într-o mişcare echilibrată. Părea un atlet în timpul liber, conştient de faptul că e fotografiat. Cînd o văzu pe Gabriel, îşi miji ochii şi o privi cu un zîmbet vag amuzat. Gabriel, pradă unor emoții amestecate, îi făcu un gest iritat cu mîna. Sprîncenele i se încruntaseră, dar nu-şi putea împiedica buzele să schițeze un zîmbet involuntar, ca un spasm nervos.
10
George McCaffrey fusese scutit de vizita fratelui său Brian, întrucît plecase de acasă înainte de sosirea acestuia. George telefonase la spital şi aflase că Stella se simțea „destul de bine". Pornise de acasă, dar se dusese în primul rînd la canal.

Era un canal scos din uz. S-ar fi cuvenit să înfăţişeze o privelişte frumoasă, aşa cum se curba în jurul oraşului, cu drumul pietros de la ţărm, cheiul pavat cu dale de granit, şi cu inelele mari de oţel, în locurile unde pe vremuri acostau bărcile colorate. Podeţul elipsoidal, reflectat în oglinda apei, era reprodus pe cărţi poştale ilustrate, iar mica cisternă elegantă (aflată încă în uz) a uzinei de gaz din apropiere, cu coroana ei de oţel traforat, era o piesă de epocă, preţuită de arheologii industriei. Dar, în realitate, apa stătută, maronie, era murdară şi dezolantă - orice încercare de a o reîntineri în scopuri de turistice eşuase. Canalul îşi menţinea doliul pentru trecutul său glorios, exprimînd mai curînd caracterul posomorit, puritan, al istoriei locale, decît dorinţa de a renaşte şi a-şi recăpăta farmecul. Terenul care se întindea de cealaltă parte era părăsit, cu excepţia cîtorva case răzleţe, construite după război. în cea mai mare parte, terenul era impracticabil şi fusese botezat „Tărîmul pustiu". Pe lîngă gardurile ruginite care mărgineau drumul, creşteau cele mai urîte bălării; iarba încolţită printre pietrele mobile era fleşcăită şi tristă, iar petele strălucitoare care împestriţau dalele pătrate de granit păreau a fi mai curînd simptomul unei boli postindustriale.
Cînd George a ajuns la canal, se pornise din nou ploaia. Cîţiva curioşi stăteau pe mal şi se uitau la maşină. (Fireşte, drama fusese semnalată în *Gazette.)* Deşi ştia că va fi recunoscut, George s-a alăturat grupului. Unii dintre spectatori s-au îndepărtat în grabă. Cei care rămăseseră locului se fereau, trăgîndu-se mai la distanţă.
Maşina se afla în poziţie dreaptă, iar capota albă abia de se mai zărea la suprafaţa apei. Probabil că de noaptea trecută şi pînă acum maşina se scufundase puternic în mîl. Apele brune ale canalului, ciupite de stropii de ploaie, se scurgeau alene peste capotă, însuşindu-şi-o, de parc-ar fi fost o stîncă sau un ghemotoc de alge. Totul părea calm.
George nu nutrise niciodată ideea de a conduce maşina peste muchia canalului, deşi visase adeseori la o moarte prin înecare, a lui sau a altcuiva. îl urmăreau asemenea fantezii,

sau poate că era un vis, de a îneca pe cineva, de pildă pe Stella, şi de a îngropa apoi cadavrul într-o pădure, urmând să facă vizite regulate la groapă, pe măsură ce se scurgeau lunile şi anii, şi se schimbau anotimpurile, şi florile sălbatice năpădeau locul; şi nimeni nu bănuia nimic. Uneori visa că o omorîse pe Stella şi apoi se reîntîlnea cu ea brusc, vie şi teafără, dar îşi dădea seama că de fapt nu era ea, ci o soră geamănă de a cărei existenţă nu ştiuse niciodată. „Cum dracu' am putut face una ca asta?" se gîndi el, uitîndu-se la maşină. Ca în multe alte prilejuri similare din trecut, simţea o scindare între el şi George cel care săvîrşea asemenea lucruri. Şi totuşi el era acea persoană şi se simţea bine cu celălalt, tachinîndu-l cu blîndeţe. „Ce stupiditate!" continuă să-şi spună, acum că păşise pe tărîmul consecinţelor. „Ţineam mult la maşina asta. Mă întreb ce-or să spună cei de la Asigurări. Dumnezeule, dac-am fi putut-o întinde înainte de sosirea poliţiei!"
Cînd îl zări pe George, Stella începu iar să plîngă, şi acum se străduia să-şi stăvilească lacrimile. Pentru ea, plînsul era un soi de boală ruşinoasă şi neobişnuită, nu-i aducea nici un pic de alinare. îşi răsuci capul pe pernă, silindu-se să respire liniştit, dar nu-şi putea împiedica buza de jos să nu-i tremure

şi inima să-şi oprească bătăile nebuneşti. Duse mîna la obrazul învineţit şi răsuflă greu, ferindu-se de soţul ei, să nu-i vadă gura udă de lacrimi.
— Cum te simţi? o întrebă George.
— Bine.
— Te simţi bine?
— Da.
— Ai un ochi vînăt.
— Da.
— Şi eu la fel, îl simt umflat, nu-mi pot da seama de unde pînă unde.
— Ah... da...
— Cei de pe aici par drăguţi, sora a fost foarte amabilă cu mine.
— Bine.
— N-ai dureri?
— Nu.
— Asta-i bine.

12

— Nu pot să mă opresc din plîns.
— Nu-i un motiv de îngrijorare.
— Presupun că-i un plîns isteric. Asta nu-mi seamănă.
— Nu. Gabriel a venit dis-de-dimineată?
— Da.
— Ce ţi-a spus?
— Nimic.
— Ce i-ai spus?
— Nimic.
— Nimic?
— Nu i-am spus nimic.
— Eu nu-mi pot aminti mare lucru din ce s-a întîmplat noaptea trecută.
— Mă bucur că nu-ţi poţi aminti, nici eu nu-mi amintesc.
— Dacă nu-ţi aminteşti, atunci de ce te bucuri că nu-mi pot aminti eu?
— A fost un accident oribil, mai bine să-l dăm uitării.
— Dăm uitării o sumedenie de lucruri. Cît timp crezi că o să stai aici?
— Nu ştiu. întreab-o pe sora-şefă.
-— Vrei să-ţi aduc ceva, flori sau cărţi?
— Nu, mulţumesc.
— Mă simt îngrozitor de obosit.
— Din pricina şocului.
— Da, asta trebuie să fie, aşa cred.
— Mai bine du-te acasă şi culcă-te.
— Nu, cred că o să fac o partidă de înot; întotdeauna mă simt bine după ce înot.
— Atunci du-te şi înoată, o să-ţi facă bine.
„îmi aruncă mingea îndărăt, gîndi George, aceeaşi minge, ca la tenis. Sau aşa, sau ceartă! Stella nu-i în stare să discute cu mine, ăsta-i necazul. Nu-i în stare să facă glume stupide, să vorbească prostii, aşa ca toţi oamenii. Realmente, nu-i în stare să discute cu nimeni, nu poate comunica în nici un fel cu rasa umană. E măreaţă ca o regină, m-am însurat cu o principesă. Şi detest s-o văd plîngînd, e atît de nefiresc pentru ea, arată ca un purcel ud. Nu are nici un pic de căldură în făptura ei, nu poţi afla un liman în ea sau puţină siguranţă. Oh, Doamne, şi ce frică mă cuprinde, de cît ajutor aş avea

nevoia acum că vine el. De ce trebuie ca eu să fiu întotdeauna cel care să sufere? E un adevărat *iad."*
13
Resentimente negre, familiare, îi încolțiră în inimă şi în gîtlej. „Sînt *otrăvit",* se gîndea George.
— Uite-o pe Alex, spuse Stella, strunindu-şi plînsul.
George se ridică repede şi se îndreptă spre uşă. Mama lui s-a dat la o parte, făcîndu-i loc să treacă. Au schimbat între ei o privire fugitivă, dar nici un cuvînt.
13

Preludiu

II. Oraşul nostru

Eu sînt naratorul, un narator discret, care se autoeclipsează. Cartea asta nu înfățişează povestea mea. Am cunoscut o parte din *dramatis personae*[1]*,* deşi nu foarte bine pe toate, şi am locuit (de altfel continui să locuiesc) în oraşul în care s-au petrecut evenimentele ce vor alcătui obiectul narațiunii mele. Pentru a înlesni buna înțelegere a cărții şi pentru a oferi personajelor mele prilejul (foarte rar) de a se referi la mine sau de a mi se adresa direct, am să-mi iau inițiala „N". Dar cît priveşte drama de față, eu nu sînt decît o umbră, Nemo, şi nu o prezență camuflată sau vocea tainică a vreunuia dintre personajele principale. Eu sînt un observator, un cercetător al firii omeneşti, un moralist, un om şi, ici-colo, o să-mi îngădui luxul discret de a moraliza.
Va fi necesar să vorbesc mult despre oraşul nostru şi pentru că aş prefera, din rațiuni uşor de înțeles, să nu-i dezvălui numele adevărat, o să-l botez, după mine, „Oraşul lui N" sau hai să-i spunem „Ennistone"[2]. Ennistone e situat în sudul Angliei, nu departe de Londra. O legătură de cale ferată, foarte convenabilă, îi transportă zilnic pe „navetişti" în metropolă şi-i aduce seara acasă, în ținuturile înverzite. Cea mai mare parte dintre locuitorii din Ennistone lucrează însă în apropierea oraşului, iar ennistonienii de modă veche ar fi şocați să-şi considere urbea doar „un oraş dormitor". Ennistone are o

1. Personajele acțiunii (lat.).
2. Formă dedusă din „N's Town" - „Oraşul lui N".

13
puternică identitate şi, s-ar putea spune, o puternică conştiință socială. în ultima vreme, numeroase imobile nou construite au diluat oarecum vechea noastră comunitate, dar „cetățenii de răspundere" (e caracteristic pentru oraşul nostru faptul că deține numeroase specimene de acest gen) fac mari eforturi pentru a-i integra pe cei nou-veniți în multiplele noastre „activități valoroase". Deținem cercuri bisericeşti, cercuri de femei, cercuri dramatice, cercuri de dezbateri, cursuri serale, o Societate de Istorie, o Societate de Arte Frumoase, un cerc al scriitorilor. Avem un muzeu interesant şi o grădină botanică. Se desfăşoară la noi o bogată activitate muzicală, care include un cerc de operă, o fanfară şi „Orchestra din Ennistone". în felul acesta, am reuşit, şi reuşim încă, să ne găsim felurite divertismente. Aş mai menționa şi existența unei pasiuni pentru jocul de bridge, deşi în ultima vreme aceasta nu se manifestă frecvent printre tineri şi nou-veniți. Succinta mea descriere ar putea sugera că Ennistone e un orăşel satisfăcut de sine însuşi, ceea ce poate că e adevărat. S-ar zice că ne-am ferit de păcatele şi viciile Londrei care,

văzută de aici, apare ca un loc de plăceri exotice şi primejdioase. La un moment dat, chiar şi televiziunea era privită cu neîncredere la noi şi unii dintre „cetățenii de răspundere" şi-au făcut un titlu de glorie din a izgoni din casele lor asemenea aparate de corupție. Avem o puternică şi îndelungată tradiție în puritanism, drept care, chiar şi acum, numărul cîrciumilor din Ennistone este foarte redus. Un „Bar cu vinuri austriece" care s-a deschis de curînd pe Strada Mare, a pricinuit o lungă controversă în *Ennistone Gazette* (valorosul ziar local, editat la vremea povestirii noastre de către Gavin Oare, un tînăr ambițios ale cărui năzuințe se îndreptau spre Fleet Street[1]). Ennistone a fost un orăşel manufacturier într-o manieră rurală (mă refer la secolul al XlX-lea) şi frumoasa țesătorie „mare cît un palat" există încă, în chip de rămăşiță abandonată a unei epoci de glorie comercială. Pe vremea aceea, cîteva vechi familii de quakeri (şi familia McCaffrey se număra printre acestea) au fondat marile averi din Ennistone şi, împreună cu cîțiva metodişti, continuă să dețină controlul asupra unor surse comerciale mai puțin prospere, care furnizează însă principalele noastre

1. Strada marilor ziare din Londra.

posibilități de angajare a mîinii de lucru. Aş adăuga că mulți ennistonieni se ocupă cu agricultura, dar în ultimul timp nu ne-am mai putut lăuda cu mari proprietari de pămînturi. Ennistone e plasat pe malul unui rîu foarte atrăgător (pe care am să-l numesc Enn). Au trecut şi romanii pe aici (există un pod roman peste Enn) şi unele ruine interesante atestă existența pe aceste meleaguri a unor locuitori şi mai timpurii. Pe cîmp sînt cîțiva megaliți, denumiți „Inelul din Ennistone"; cu toate că sînt doar vreo nouă la număr şi unul dintre ei e numai un ciot, profesorul Thom a vizitat şi a cercetat pietrele noastre, a făcut unele calcule, dar nu a putut ajunge la nici o concluzie (oarecum spre mîndria noastră). Din vechea aşezare medievală nu a supraviețuit mare lucru, cu excepția bisericii St. Olaf, situată în cartierul sărac al oraşului. Avem însă cîteva edificii solide din secolul al XVIII-lea, printre care se numără Sala de Reuniuni a Quakerilor, Sala Mare şi un pod (din păcate în mare parte reconstituit), care se mai numeşte încă Podul Nou. Deşi oraşul nostru are asemenea vechime, nu ne putem mîndri că a dăruit omenirii personalități ilustre. Istoria menționează un episcop care a dat de necaz prin secolul al XVII-lea pentru că era un platonician de formație cambridgeană. Şi a mai existat prin secolul al XVIII-lea un sărman nonconformist care, după ce a ajuns predicator faimos, a declarat într-o bună zi că el e Hristos şi a stîrnit un soi de răzmeriță. Numele său era Elias Ossmor, iar familia Osmore de azi pretinde că se trage din neamul lui. Pentru această poveste şi pentru alte amănunte, consultați lucrarea *Ennistone - Istoria şi antichitățile sale* (publicată în 1901) de Oscar Bowcock, strămoş al lui Percy Bowcock al nostru. James, fratele mai tînăr al lui Oscar, a fost întemeietorul unicului nostru magazin mare, „Burdett şi Bowcock", cunoscut în general sub denumirea „La Bowcock". Cred că lucrarea lui Oscar e epuizată, dar un exemplar din ea se găseşte la Biblioteca Publică. Pe vremuri existau două exemplare, însă unul a fost furat. La vremea cînd se petrece povestirea mea nu pot menționa decît doi ennistonieni ale căror nume au depăşit granițele locale: psihiatrul Ivor Sefton (astăzi Sir Ivor) şi filo-

zoful (despre care se va mai vorbi mult în aceste pagini) John Robert Rozanov.

N-am pomenit încă de trăsătura principală pentru care Ennistone şi-a cîştigat faima. Ennistone este o staţiune bal-

neară. (în secolul al XlX-lea oraşul se numea Izvoarele Ennistone, dar acum acest nume a ieşit din uz.) Avem un bogat izvor de apă termală, cu proprietăţi terapeutice recunoscute, care, de bună seamă, i-a atras în acest loc pe romani şi pe predecesorii lor. Unele mărturii istorice îndoielnice sugerează că izvorul ar fi fost asociat cultului unei zeiţe preromane (poate că Freya). O statuie rudimentară din piatră, aflată la muzeu, se presupune că o reprezintă pe această zeiţă. însă o altă frumoasă inscripţie romană, aflată tot la muzeu, sugerează, mai plauzibil, cultul lui Venus. Romanii au cinstit izvorul clădind un stabiliment balnear solid, din care, din nefericire, nu s-au păstrat decît temeliile şi o bucată de zid. Ideea că apele izvorului ar avea un efect afrodiziac a revenit periodic. Se spune că *Sonetul 153* al lui Shakespeare se referă la Ennistone şi că imaginaţia vie a bardului atribuie sursa izvorului unei farse pe care una dintre nimfele Dianei i-ar fi jucat-o lui Cupidon cel înfierbîntat. în timp ce acesta dormea, i-a stropit penisul cu apa unui izvor răcoros, care de atunci încolo a devenit fierbinte şi ale cărui ape, se zice, au devenit tămăduitoare pentru „ruşinoasele tulburări" şi „bolile ciudate" provenite din amorul imprudent. O broşură medicală publicată în secolul al XVII-lea face o referire ambiguă la apele din Ennistone (vezi lucrarea lui Bowcock, Index, la capitolul „Boli venerice"). Strămoşii noştri, în prostia lor, au dărîmat cea mai mare parte a arhitecturii splendide care înconjura izvorul în secolul al XVIII-lea (aşa cum reiese din vechile stampe), precum şi un pavilion de o frumuseţe care-ţi tăia respiraţia. Un poet minor din secolul al XVIII-lea, Gideon Parke, a scris o feerie, numită *Triumful Afroditei,* care se petrece în pavilionul balnear şi în care zeiţa se naşte din aburul izvorului fierbinte. Opera a supravieţuit şi a fost jucată şi prin 1930, pe o muzică scrisă de parohul bisericii St. Olaf. (Faptul a stîrnit pe atunci un tărăboi cam neplăcut.) Dintre stabilimentele balneare construite în secolul al XVIII-lea, nu a mai rămas decît sala pompelor, azi deconectată de izvor şi folosită pentru întruniri şi concerte — denumită Sala Ennistone. Izvorul în sine a fost victima unor periodice accese de puritanism şi ennistonienii au nutrit şi nutresc încă sentimente ciudat de amestecate în legătură cu principala caracteristică faimoasă a municipiului lor. înainte de Primul Război Mondial, un ministru metodist a reuşit chiar

să închidă, pentru o scurtă perioadă, stabilimentul, sub acuzaţia, nicicînd dovedită, că ar fi devenit un lăcaş de culturi păgîne. Dar pînă în ziua de azi persistă vaga idee că izvorul ar fi, într-un fel, sursa unor nelinişti morbide, care asaltează din cînd în cînd oraşul, ca un soi de epidemie.

Daţi-mi voie să vă descriu clădirile balneare, aşa cum arată ele acum. Edificiul principal e o construcţie în stil victorian, lamentabilă cazarmă lungă şi înaltă, din cărămidă galbenă smălţuită, încărcată cu o sumedenie de ornamente gotice. Cînd a fost ridicat, stabilimentul se numea „Institutul balnear", şi se mai spune şi acum „Institutul", deşi multă lume îl numeşte, familiar, „Băile". Clădirea Institutului cuprinde, pe

lîngă sala maşinilor, un spaţiu de odihnă, cabine de garderobă, birouri şi două bazine interioare. Alături de Institut, dar despărţită de el printr-o grădină despre care voi vorbi mai jos, se află Sala Ennistone (datînd din 1760), frumos proporţionată şi construită din piatra locală, de un galben-auriu colbuit, împănată cu fosile, dar, din păcate, cam moale. Colţurile acoperişului sînt ornate cu statui de femei care reprezintă virtuţile, reduse, din motive de necesitate, la patru, şi pe care timpul le-a măcinat, prefăcîndu-le în stîlpi aproape lipsiţi de formă. Pe un fronton, la unul din capete, se poate vedea o zeitate reverenţios înclinată, despre care se presupune că ar reprezenta rîul Enn. Dar şi el a fost mîncat de timp. în spatele sălii se întinde parcul, sau Grădina Botanică, adăpostind numeroase varietăţi de plante şi arbori rari. Conţine şi un lac, şi un „templu" victorian, în care se găseşte micul, dar bine organizatul nostru muzeu, cu valoroasele sale colecţii de antichităţi romane, în aceeaşi clădire se află şi o galerie de picturi romantice din secolul al XlX-lea şi cîteva pînze interesante de Ned Larkin, un discipol ennistonian al lui Paul Nash. Spaţiul deschis, care desparte Sala de Institut şi face parte din terenul acestuia din urmă, poartă numele de „Grădina Dianei".
Aici se află o porţiune de sol excavat, unde au fost dezgropate fundaţiile unor edificii romane şi cîteva ţevi de canalizare. (Un mozaic frumos, descoperit tot aici, a fost transferat la muzeu.) Este singurul loc unde poate fi văzută de public manifestarea „naturală" a marelui izvor: un bazin de piatră, din care ies aburi (poate că aici s-a petrecut isprava jucăuşă menţionată în *Sonetul 153)* şi din care ţîşnesc din cînd în cînd

jeturi de apă opărită pînă la o înălţime de un metru, un metru şi ceva. Bazinul nu este ornamentat, ba e chiar rudimentar, datînd dintr-o epocă incertă, şi evocă altarul rural al vreunei mici zeităţi locale. Numele tradiţional este „Pîrîul lui Lud", dar e mai cunoscut sub denumirea de „Micul poznaş".
La celălalt capăt al Institutului, perpendiculară pe el, se găseşte o construcţie lungă de beton, în prezent cam jigărită şi în paragină, ridicată prin anul 1920, în stil Bauhaus, şi considerată la acea vreme drept un model de arhitectură modernă, între capătul acestei clădiri (numită „Camerele din Ennistone") şi capătul grădinii se înalţă un zid din cărămizi galbene smălţuite, asemănătoare cu cele din care e zidit Institutul şi decorate din loc în loc cu plăci de ceramică albastră şi liliachie, care închipuie forme de delfini sau alte asemenea modele. Dreptunghiul spaţios cuprins între aceste patru laturi conţine „Baia Exterioară", o întindere de apă caldă naturală (între 26 şi 28 de grade în toate anotimpurile), peste care, în timpul iernii, pluteşte un giulgiu de abur gros. Se zice că Baia Exterioară ar fi cel mai mare bazin din Europa, dar s-ar putea să fie o exagerare, în orice caz corespunde standardelor olimpice şi e folosită, în special în lunile reci, de atleţi care se antrenează. Un ceas imens cu secundar înregistrează viteza înotătorilor. între zidul de cărămizi galbene şi bazin, spre capătul dinspre Grădina Dianei, se înşiră alte cîteva bazine rotunde, largi, umplute cu apă a cărei temperatură variază între 36 şi 45 de grade. Fiecare dintre aceste bazine e căptuşit cu dale de piatră şi prevăzut cu o scară care se adînceşte în apă şi cu o bancă circulară la margine, pe care scăldătorii se pot aşeza ţinîndu-şi capetele peste nivelul apei. Fiecare bazin

poate cuprinde zece-cincisprezeee oameni. Aceste hedoniste locuri de meditație sînt cunoscute sub numele de „oalele cu aburi" sau, pur şi simplu, „la aburi".
Cu aceasta se încheie descrierea mea asupra exterioarelor Institutului. Trec acum la interioare. Pe o uşă ca de palat renascentist, pe frontispiciul căreia te întîmpină inscripția, în stil de mozaic roman, *Natando Virtus,* pătrunzi în prima zonă publică: promenada. Aceasta e de fapt o sală cam neîngrijită, zugrăvită într-un verde posomorit şi mobilată cu măsuțe şi scaune pentru consumul unor aperitive simple: ceai, limonada, batoane de şocolată, sendvişuri şi, fireşte (în mod absolut

gratuit), faimoasa apă minerală. Izvorul tămăduitor țîşneşte pe gura de metal a unui leu uriaş de marmură, iar paharele pline cu apă se înşiruie pe tejghea. In Institut nu se serveşte nici un fel de băutură alcoolică. Această regulă este menținută în pofida protestelor periodice ale cetățenilor mai tineri. Se consideră că deschiderea unui bar ar altera cu totul atmosfera locului, ceea ce, fără îndoială, e adevărat. La capătul promenadei, în partea opusă uşii principale, sînt cabinele de dezbrăcare. Există şi o fereastră lungă, panoramică, prin care se poate admira Baia Exterioară. (Cei care vor doar să privească, fără să înoate, plătesc o taxă redusă de intrare.) în dreapta promenadei este situată „Baia Interioară", cu camerele de odihnă, iar dincolo de acestea se află bazinul pentru copii şi birourile Institutului. Baia Interioară o înlocuieşte (dar, din nefericire, nu o copiază) pe predecesoarea ei din secolul al XVIII-lea. Aceasta din urmă, construită din piatră locală, imita cu succes (după cum se poate constata din stampe) băile antice. Cea actuală e construită din marmură şi arhitectul ei, care s-o fi gîndit şi el că imită băile antice, a conceput ceva care seamănă cu o reproducere victoriană a unei băi dintr-un harem. (Asemenea idee bîntuia, pare-se, şi mintea unui pictor local angajat să o orneze cu cîteva fresce reprezentînd scene clasice, dar proiectele sale au fost respinse de comitet.) în orice caz, locul, cu şirul lui dublu de coloane şi scările de marmură care coboară în apa caldă şi limpede, are un farmec anume, ştirbit în oarecare măsură de aglomerarea urîtă a plantelor sădite în ciubere. Baia Interioară era adeseori închiriată pentru petreceri particulare, dar după un anumit chef despre care s-a scris în ziarele naționale, s-a renunțat la acest obicei.
în partea stingă a promenadei se deschide o uşă care duce într-o încăpere ciudată şi spațioasă, octogonală, numită „Baptisteriul". Această cameră camuflează prin coloane pseudoclasice şi frontispicii marea „sală a maşinilor" sau „a motoarelor", ca să folosim denumirea tradițională a instalațiilor. Maşinile, acum desigur modernizate, au constituit mîndria unui binecunoscut inginer din secolul al XlX-lea şi, pe atunci, uriaşa hală subterană care le adăposteşte putea fi vizitată de public. Acum însă, dintr-o serie variată de motive (pe care unii dintre cei ce dezbat problema la *Gazette* le găsesc condamnabile), sala este închisă şi pe uşa care dă spre Baptisteriu scrie „Intrarea

oprită". Baptisteriul e folosit ca magazie şi mărețele uşi de bronz, bătute în ținte false, care oferă accesul (aşa cum spunem şi cum ne imaginăm) la „izvorul în sine" sînt ferecate pentru toată lumea, cu excepția „personalului autorizat". Pînă şi a întrezări aceste uşi, prin care şi pe sub care răzbeşte

întruna aburul, constituie un privilegiu rar pentru cetățenii care, aflați pe promenadă, reuşesc să arunce o privire furişă. O uşă dinspre capătul mai îndepărtat al Baptisteriului duce la Camerele din Ennistone, dar intrarea publică în aceste apartamente se face, firește, din stradă şi nu prin Institut. Revin acum la Camerele din Ennistone, moderna (mă rog, nu chiar atît de modernă) prelungire a Institutului. Aşa cum am arătat, Camerele constituie de fapt o clădire ridicată prin 1920, perpendiculară pe Institut. Nasul sau capătul mai îngust al clădirii, unde e situată intrarea publică, austeră, dar frumoasă, se află pe aceeaşi stradă cu Institutul, la confluența dintre ziduri. De aci pornesc Camerele, paralele cu Baia Exterioară — de care sînt separate printr-o grădină şi un gard înalt. (Ferestrele care dau spre Baie sînt dublu jivrate.)
De bună seamă, folosirea apelor în scopuri terapeutice datează de multă vreme, poate chiar de la începuturile activităților omeneşti pe aceste meleaguri. Oricum, în secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea a existat cu siguranță o „cură" Ennistone, iar clădirile care datează din secolul al XVIII-lea erau dotate cu o aripă specială destinată băilor particulare şi tratamentelor. în secolul al XlX-lea, acestea au fost mutate în interiorul Institutului şi considerabil reduse după construirea Băii Interioare. După Primul Război Mondial, cînd mania curelor balneare era în mare vogă, Consiliul Municipal a luat hotărîrea de a investi fonduri într-un nou edificiu şi de a extrage profituri mai mari de pe urma ştiinței.
Camerele din Ennistone cuprind cabinete de consultații, birouri, săli de masaj, băi de nămol, o sală de gimnastică, o sală comună, dar, în principal, clădirea îşi trage numele de la numeroasele dormitoare luxoase, fiecare dintre ele avînd o sală cu bazin particular. Acest şir de camere-dormitor, conținînd aceleaşi instalații ca şi hotelurile din localitățile balneare europene, au fost destinate invalizilor bogați. Ornamentația era în stilul *art deco,* un stil care izbuteşte să fie în acelaşi timp sever, exotic şi insipid. în coloritul ornamentației predomină albul şi negrul, garnisite cu bej, portocaliu şi verde

deschis. Camerele conțineau, inițial, numeroase oglinzi triunghiulare, cu margini zigzagate, şi scaune din oțel tubular care se clatină alarmant cînd te aşezi pe ele. Paturile erau confecționate şi ele din bare de oțel tubular şi numai la căpătîi aveau plăci subțiri de stejar sculptat, încastrate în zid. îndărătul unor *uşi duble,* uvrajate, *pereții sălilor de baie* erau căptuşiți cu sticlă în culori irizate, înfățişînd doamne care se extaziau pe o culme de deal, fauni, cozi uriaşe de păun, aeroplane, baloane şi aşa mai departe. Podeaua şi mobilierul din băi erau acoperite cu blană, iar feluritele nişe, protejate prin grilaje din fier forjat, cu modele orientale. Bazinele (negre) erau îngropate şi aveau forma unor bărci retezate la capete. Erau îndeajuns de adînci şi de largi pentru ca un înotător să-şi poată permite cîteva mişcări. Numai robinetele grele, aurii, în stil eduardian, evocau un gust mai tradițional. Acestea au fost instalate din greşeală, spre indignarea arhitectului suedez, dar n-au mai fost schimbate, întrucît, încă de pe atunci, costul construcției depăşise cele mai hazardate aşteptări. (Majoritatea accesoriilor fuseseră importate din Suedia, fapt care, la rîndul său, a stîrnit conflicte.) Am folosit în această descriere un timp trecut deoarece Camerele s-au schimbat mult din zilele lor de glorie şi pînă azi.

Faimoasele garnituri de porțelan portocalii şi albe, evocînd „răsăritul soarelui", s-au spart şi nu au mai fost înlocuite. Aceeaşi soartă au avut-o şi oglinzile cu margini zigzagate, precum şi sticla irizată din băi. Barele de oțel tubular s-au încovoiat sub poverile pe care le-au purtat şi au cedat locul unor scaune urîte, greoaie. Plăcile de faianță neagră, suedeză, din băi şi-au trăit traiul şi în locul lor au apărut dale albe, sănătoase, englezeşti, dar căzile şi-au păstrat forma, iar robinetele eduardiene au supraviețuit. în timpul războiului, Institutul a fost considerabil afectat de suflul bombardamentelor. în acea vreme, a fost folosit ca adăpost împotriva raidurilor aeriene (Baia Exterioară, însă, a funcționat în tot timpul războiului şi a fost foarte frecventată de militarii campați în împrejurimile localității.) în general, întreaga decorație interioară a camerelor a fost deteriorată de aburi, într-un mod care ar fi trebuit să fie prevăzut de arhitect, întrucît apa caldă picură necontenit din robinetele grele de alamă, menținînd în căzi un nivel minim de căldură (care poate fi ridicat prin apăsarea unor butoane). Temperatura este menținută la 42° centigrade. (O dată, dintr-o greşeală, apa a

țîşnit clocotită şi un domn în virstă, care n-a putut sări la timp din bazin, s-a înecat; dar despre asta nu vorbim niciodată.) Zgomotul apei, laolaltă cu aerul greu de umiditate, conferă Camerelor din Ennistone o atmosferă foarte stranie. Numeroase femei mi-au mărturisit că le provoacă o excitație sexuală. Institutul ocupă un loc central în viața socială din Ennistone. Rolul său a fost comparat cu cel al Agorei din vechea Atena. Este locul de întîlnire al cetățenilor, locul unde oamenii huzuresc, bîrfesc, se relaxează, îşi caută parteneri, pun țara la cale, fac afaceri, se află în treabă, uneltesc. Aici se fac şi se desfac mariaje, la marginea bazinelor aburinde. Se aseamănă cu ceea ce era pe vremuri mersul la biserică, numai că se întîmplă în fiecare zi. Acest aspect al vieții noastre este definit de „cetățenii de răspundere" în termeni ştiințifici. înotul constituie cel mai sănătos exercițiu atît pentru vîrstnici, cît si pentru tineri şi, fără îndoială, este şi un întăritor psihic. înalta concepție a utilității spirituale pe care o are înotul vine mereu în contradicție cu teoria (la fel de recurentă) a altor numeroşi cetățeni, şi anume că Băile constituie un templu al hedonismului. Vechile *thes dansants*[1] (cu orchestre alcătuite din trei instrumente) care aveau loc pe promenadă au încetat de mult. Dar pericolul ca anumite discipline inofensive şi sănătoase să degenereze în plăcere pură persistă.

Oricum ar fi, oamenii din oraşul nostru profită din plin de această binefacere naturală. Fiecare cetățean înoată. Pruncii învață să înoate de la şase săptămîni, în bazinul bebeluşilor, unde mamele urmăresc cu fericită uimire micuțele făpturi bălăcindu-se curajos în apă, mişcîndu-şi brațele plăpînde şi plutind fără teamă cu năsucurile abia mai sus de suprafața apei. Bătrînii înoată, fără să se ruşineze de diformitățile lor: bărbați burtoşi şi femei zbîrcite, în *bikini.* Totuşi, decența se menține. Unele sugestii recente privind introducerea nudismului (efect al timpurilor noi) au fost înăbuşite din faşă. înotăm în fiecare dintre cele şapte zile ale săptămînii. Mulți înoată înainte de a se duce la lucru sau, dacă pauza de masă o permite, în timpul prînzului, oră la care e mare aglomerație. Sînt şi înotători de seară, chiar mulți dintre cei care s-au scăldat dimineața. Persoanele fără slujbe, adică gospodinele şi mamele cu copii, vin la ore mai puțin

1. Ceaiuri dansante (fr.).

aglomerate şi se aşază la taclale. înotăm în toate anotimpurile. Baia Exterioară, puternic iluminată după căderea întunericului, are un farmec cu totul special în timpul iernii, cînd alergăm din cabine, dezbrăcaţi, străbătînd o scurtă pîrtie de gheaţă sau zăpadă şi plonjăm în apa caldă, peste care planează un nor de abur atît de dens, încît vizibilitatea e redusă doar pînă la doi-trei metri, şi înotăm, fiecare izolat în strania lui găoace de ceaţă. Majoritatea înotătorilor preferă Baia Exterioară, care-i mai potrivită pentru înotul de performanţă, una dintre mîndriile oraşului nostru. Baia Interioară e frecventată în mod obişnuit de un anumit gen de femei - nu vreau să spun prostituate — ci femei timide, retrase, care se feresc de atmosfera mai gălăgioasă de afară. Şi, în ultima vreme, Baia Interioară a căpătat o clientelă a ei, ciudată, mai ales la sfîrşit de săptămînă.
Trebuie să mai vorbesc puţin despre Camerele din Ennistone. Din nefericire pentru oraş, închirierea camerelor de către invalizii bogaţi de prin alte locuri nu a durat prea mult şi speranţele municipalităţii de a transforma Ennistone într-o staţiune balneară internaţională s-au spulberat curînd. Un raport medical publicat în *The Lancet* şi reprodus în presa naţională, avînd ca obiect efectele apei din Ennistone, a arătat că, deşi nu e deloc dăunătoare, apa nu are nici un fel de proprietăţi curative. S-ar putea ca nu numai acest fapt să fi determinat schimbarea preferinţelor celor înstăriţi şi recăderea staţiunii Ennistone în obscuritate. (După cum, fără îndoială, nu e adevărat că directorul de atunci al Institutului a încercat să împiedice publicarea raportului.) Diferite comentarii postume au acuzat administraţia de numeroase greşeli: insuficientă reclamă sau genul de reclamă neconvingătoare, hrana proastă, maseuze neatrăgătoare şi aşa mai departe. Una dintre deficienţele proiectului arhitectonic iniţial consta în faptul că autorii acestuia nu s-au pus niciodată de acord dacă au de gînd să construiască un spital sau un hotel şi, după cum s-a argumentat mai tîrziu, Camerele nu reuşeau să fie nici una, nici alta. Poate că acest lucru n-ar fi contat atît dacă nu s-ar fi ivit neîncrederea în proprietăţile magice ale apelor. în orice caz, dintr-o pricină sau alta, întreaga trupă, scump plătită, de medici, infirmiere şi fizioterapeuţi, care, în zilele de glorie, se ocupaseră de tratamente în Camere, şi-au luat tălpăşiţa lăsînd oraşului nişte bunuri mult diminuate ce trebuiau însă valo-

rificate într-un fel sau altul. Prima măsură a fost aceea de a închiria Camerele, la un preţ mult redus, pe perioade scurte, chiar şi cu ziua, localnicilor sau turiştilor, întocmai ca nişte camere de hotel. Cei care aveau chef puteau să se scalde şi apoi să doarmă, pe urmă iar să se scalde şi din nou să se culce. Nu s-au mai oferit tratamente medicale, ci doar de două ori pe săptămînă, venea un medic şi dădea consultaţii în schimbul unei taxe. (Au existat ciocniri pînă şi în legătură cu acest lucru - tot ce-i legat de Institut iscă întruna conflicte.) Suferinzii de artrită, nelăsîndu-se abătuţi de raportul medical (sau poate, mai curînd, nici nu auziseră de el), continuau să revină, periodic, în număr mic. Unii erau încurajaţi să vină chiar de medicii practicanţi locali. Nu beneficiau de restaurante, dar se putea comanda mîncare de la bufetul de pe promenadă. Şi mai existau cîţiva fideli care veneau în pelerinaj la

marele izvor din Ennistone. Dar spre surprinderea şi oroarea comitetului, beneficiile aduse de Camere proveneau, în măsură tot mai mare, de la localnici, care considerau că-i nostim, ba chiar şic, să închiriezi o cameră pentru o zi sau două, să te bucuri de luxul unei frumoase băi, care să fie numai a ta, şi să te odihneşti într-un loc care încă mai semăna, oarecum, cu un hotel exotic... Tariful nu era prea mare. Veneau în Camere şi studenţi, ca să înveţe; scriitori ca să scrie; oameni care făceau cură de slăbire. Veneau şi convalescenţi. Unii medici (printre care şi Ivor Sefton) recomandau asemenea „cură" pacienţilor ce suferiseră depresii nervoase. Trebuie să menţionez că perechile căsătorite (şi, *a fortiori*[1], orice alte feluri de perechi) nu erau admise să locuiască împreună. Camerele fuseseră proiectate pentru o singură persoană şi ţinute sub strictă supraveghere pentru a se evita vreo întîmplare lipsită de cuviinţă. Alcoolul e interzis, deşi această interdicţie e menţinută cu mari dificultăţi. Popularitatea de care se bucură Camerele a stîrnit (după cum era de aşteptat) comentariile critice ale aripii antihedoniste, care pretinde că excesiva folosire a apelor poate fi dăunătoare din punct de vedere moral şi că băile calde urmate de moliciunea paturilor pot da oamenilor unele idei nocive. S-a afirmat chiar că unii funcţionari şi-au făcut un obicei din a pleca de la serviciu la patru şi jumătate, pentru a se îmbăia şi

1. Cu atît mai mult (lat).

a se odihni pînă la şase, după care se duc direct la circiumă. Am întîlnit şi eu asemenea delincvenţi.

Vi i-am înfăţişat pe cetăţenii oraşului nostru ca pe nişte oameni sobri, cu vederi înguste, ceea ce este într-adevăr caracteristic pentru marea lor majoritate. Totuşi, în bună măsură se manifestă aici, şi nu numai în cercurile tineretului, o anume înclinaţie spre senzaţionalism şi nelinişte, ceva de o natură aproape superstiţioasă, care pare să erupă la intervale periodice. Cu cîţiva ani în urmă, un evanghelist care se afla în trecere pe la noi a creat o profundă impresie strigînd pe parcursul unei predici: „Voi l-aţi detronat pe Hristos şi vă închinaţi apei!". Cîteva persoane serioase şi-au clătinat cu îngrijorare capetele şi au vorbit despre „grave riscuri spirituale". Acest soi de aţîţare nesănătoasă, de „nelinişte morală", oarecum vagă, aproape imaginară, se iveşte destul de rar, totuşi suficient de regulat pentru ca oamenii să o poată înregistra şi prevedea. Poate că nu există nimic real în legătură cu asemenea „faze", decît o nevoie periodică, contaminantă, a oamenilor de a-şi spune unii altora: „Iar intrăm într-una din perioadele alea" sau: „Vom trece iar prin cîteva chestii ciudate". S-ar spune că, moralitatea fiind extrem de obositoare, e necesar să se decreteze din cînd în cînd cîte o pauză, în mod ostentativ, printr-un fel de complicitate socială. Aceste „pauze" au îmbrăcat forme foarte variate, ivindu-se uneori pur şi simplu (cel puţin la început) sub deghizarea unei „manii" predominante, care a fost considerată drept simptom al unei adînci tulburări psihice sau morale. Cu cîţiva ani în urmă, de pildă, a izbucnit brusc o pasiune pentru tălmăcirea viselor, apoi pentru experienţe telepatice, şedinţe de spiritism, scrisul sub dicteu automat şi aşa mai departe. Altă dată, oameni perfect sănătoşi la minte au început să vadă stafii. în asemenea perioade se vorbeşte mai mult ca oricînd despre efectul afrodiziac al apelor. (îmi aduc aminte de o inofensivă prăvălioară de obiecte religioase

romano-catolice, care purta firma „Fecioara din Grotă" şi care exista de multă vreme. Subit, firma a devenit subiect de interes, ba chiar de persecuție; oamenii treceau pe lîngă ea bombănind : *„Care* fecioară, din *care* grotă ?". Pînă la urmă, negustorul a trebuit să-şi schimbe firma, botezînd-o „La Bazarul de Rusalii". Acest simplu exemplu sugerează calitatea şi iraționalitatea unor asemenea crize.)

22

La vremea cînd se petrece povestirea noastră, se stîrniseră din nou în sînul comunității asemenea nonsensuri ; mai cu seamă printre tineri şi printre femeile bătrîne trîndave, care se dau în vînt după întîmplări bizare sau şocante, pe care să le poată forfeca. *Ennistone Gazette* primise un foarte mare număr de scrisori (atît de numeroase încît sugerau o campanie organizată, deşi acest fapt nu a putut fi dovedit) care propuneau ca Institutul Balnear să fie totalmente renovat şi adaptat cerințelor lumii contemporane. Sugestiile variau în conținut, dar tonul lor era acelaşi: să se schimbe denumirea Institutului (cerință care dădea loc unor propuneri hazoase), programul să fie prelungit pînă la miezul nopții, să se introducă servirea băuturilor alcoolice, să se organizeze serate dansante, în mod regulat, pe promenadă. Una dintre scrisori semnată „Un grup de tineri luminați" cerea chiar înființarea unui cazinou. (Unul dintre semnatarii scrisorii s-a dovedit a fi tînărul Gregory Osmore, fapt care i-a întristat mult pe părinții lui.) Aceste scrisori nu erau propriu-zis şocante, ba chiar unii dintre cetățeni, îndeosebi „Prietenii" (adică quakerii), au încercat să „preia" accesul de inovații, argumentînd că nu era o idee chiar atît de absurdă aceea de a transforma Institutul într-o „fabrică de bani" pentru oraş, obținîndu-se astfel fonduri pentru clădirea unor locuințe mai omeneşti destinate sărăcimii. Aripa de stînga a Consiliului Municipal a profitat de ocazie pentru a cere modificări în administrația Institutului. Ceea ce era iarăşi perfect justificat. Totuşi, feluriți cetățeni mai puțin descuiați la minte au văzut în aceste discuții simptome ale unor tulburări locale şi s-au pornit să răspîndească zvonul unor apropiate evenimente scandaloase. S-a mai descoperit că o parte din „Tinerii luminați" plănuiau să pună în scenă pieseta lui Gideon Parke, *Triumful Afroditei,* într-o versiune mai veche şi mult mai îndrăzneață, dezgropată de un cărturar grav, care vizitase oraşul şi studiase arhivele. Cărturarul (pe nume Hector Gaines) fusese la început îngrozit şi apoi foarte măgulit văzîndu-se preluat de această *Jeunesse dorée*[1]. Se zvonea că vechea versiune conținea o sumedenie de versuri pornografice care fuseseră „epurate" de editorul din secolul al XIX-lea.

In luna februarie din anul acestei povestiri (cu puțin înainte de „accidentul" lui George McCaffrey), un domn mai în vîrstă,

1. Tineret de aur (fr.).

22

William Eastcote, un cetățean foarte respectat, stîlp al „Reuniunilor Prietenilor", nebăutor, partener obişnuit de bridge al lui Percy Bowcock, a văzut un obiect zburător neidentificat, un fel de farfurie mare, luminoasă, suspendată peste islaz la o înălțime destul de mică. Nimeni nu a fost martor la acest fenomen; dar o săptămînă mai tîrziu un grup de tineri care se întorceau de la un concert dat la Sala Mare - Greg Osmore şi Andrew Blackett numărîndu-se printre ei — au văzut ceva similar, la mai mare depărtare. După aceea, o singură dată a mai existat o asemenea apariție, îndoielnică însă. Firește, toată lumea (inclu-

siv eu) discuta acest fenomen şi au existat numeroase teorii care făceau o legătură, prin cele mai fantastice speculaţii, între farfuria zburătoare şi „Inelul" din jurul oraşului Ennistone. De astă-dată era vorba într-adevăr de un semn autentic, de o reală prevestire a apropierii uneia din acele „bizare perioade". A urmat şi un alt semn prevestitor, la care am fost eu însumi martor. Pîrîul lui Lud, „Micul poznaş", modestul izvor cald din Grădina Dianei, s-a însufleţit subit şi a început să zvîrle jeturi puternice de apă clocotită pînă la o înălţime de şapte metri (cînd am fost eu de faţă) şi, ulterior, pînă la zece metri. Cîteva persoane care la prima erupţie a jetului se aflau prin preajmă au suferit arsuri serioase. Grădina a fost închisă. Izvorul şi-a continuat jocul timp de vreo trei săptămîni, apoi s-a oprit de bunăvoie. Grădina a mai rămas un timp închisă, apoi a fost redeschisă, după ce s-a introdus un soi de „valvă" subterană, menită, după cum am fost asiguraţi, să împiedice orice repetare a unei asemenea exuberanţe. Lucrul acesta a provocat dezamăgiri şi o nemulţumire generală, fiind considerat drept o nejustificată intruziune într-o minune a naturii. Cei mai mulţi dintre noi am fi fost gata să sacrificăm grădina de dragul capriciilor jetului opărit. Relatarea tuturor acestor absurdităţi nu e gratuită; ea se corelează cu povestirea noastră, constituind un stadiu anticipativ al acelei nesănătoase stări de spirit în care a avut loc „isprava" lui George McCaffrey şi care, în alte împrejurări, poate că n-ar fi stîrnit atîta zarvă. Incidentul spargerii colecţiei de sticlărie romană, care se petrecuse cu mai bine de un an înainte soldîndu-se cu pierderea "slujbei lui George — deşi nu imediat, din cauza întîrzierilor birocratice - atrăsese în mai mică măsură atenţia publică, în parte pentru că foarte puţini ennistonieni se sinchiseau de sticlăria romană, dar şi pentru că

pe atunci climatul psihologic era mai puţin încărcat. Ulterior, însă, întîmplarea a fost apreciată ca extrem de semnificativă şi a adăugat o nouă dimensiune la considerabila reputaţie sau, mai bine zis, la „mitul" lui George. Incidente din trecut, inclusiv spargerea colecţiei de sticlărie, au fost readuse pe tapet şi privite într-o lumină nouă. Cetăţenii mai şcoliţi au făcut imediat comparaţii cu perioade similare din istoria oraşului, de pildă cu cazul predicatorului care se credea Hristos, semn urmat imediat de o acţiune violentă (în cazul menţionat a fost vorba de o crimă, absolut independentă însă de halucinaţiile bietului nenorocit), care prevestea o epocă de tulburări. Interesant a fost că, deşi nu exista nici o dovadă, toată lumea nutrea certitudinea că George a împins deliberat maşina în canal, deşi în privinţa faptului dacă a intenţionat sau nu să-şi ucidă soţia părerile erau divergente. Cetăţenii serioşi şi puritani, care nu acordau atenţie unor asemenea speculaţii iresponsabile, se mulţumeau să declare: „Iată ce individ respingător se poate ascunde sub o înfăţişare atît de atrăgătoare!". Alţii, deşi dezaprobau faptul în sine, îl vedeau pe George sub altă lumină. Ar fi o exagerare să afirmăm că aproape fiecare bărbat din Ennistone îl invidia pe George pentru că se eliberase din cătuşele moralei, în timp ce aproape fiecare femeie din Ennistone se gîndea că poate ea ar fi făptura potrivită pentru a-l salva pe George de el însuşi. Ar fi o exagerare, dar lucrul e vrednic de a fi înregistrat. Oricum, s-ar zice că anticipez. Ţin numai să adaug că oamenii serioşi au văzut în „accidentul" lui George un exemplu al felului în care

dezordinea ivită la un anumit nivel poate duce la prăbuşirea barierelor morale la alt nivel.
Cum în povestirea care urmează vor apărea numeroşi McCaffrey, s-ar cuveni, înainte de încheierea acestui preambul, să vă fac o succintă prezentare a familiei. Aşa cum am mai menţionat, familia McCaffrey se trăgea din nişte quakeri care se îndeletniceau cu comerţul. (Numele este, fără îndoială, scoţian, dar nu li se cunoaşte nici o legătură cu cei din nord.) Străbunicul lui George, William McCaffrey, moştenise o sumă de bani şi un fel de dugheană de pielărie de la tatăl său, care fusese, pare-se, şelar. William înfiinţase un înfloritor negoţ de marochinărie şi un atelier de mănuşi şi pantofi, pe care le-a lăsat moştenire fiului său, Albert. Acesta, la rîndul său, le-a lăsat moştenire,

într-o stare mult mai puţin înfloritoare, fiului său Gerald, care a fost bunicul lui George. Tatăl lui George, Alan McCaffrey, nu s-a arătat deloc interesat de negoţ, aşa încît Gerald, părintele lui, a vîndut întreaga întreprindere familiei Newbold, nişte anglicani care se ocupau de biserica St. Paul, din Victoria Park. (Fabrica de mănuşi funcţionează încă şi azi sub conducerea lor.) In preajma bătrâneţii, Gerald McCaffrey şi-a părăsit soţia şi a plecat cu o concubină daneză la Copenhaga, unde se spune că ar fi pierdut la joc întreaga avere a familiei. Se pare, totuşi, că l-a lăsat pe Alan destul de înstărit, dar unii sceptici susţin că Alan a moştenit de la tatăl său ceva mai mult decît averea, referindu-se, desigur, la temperamentul său bizar (cuvîntul folosit este „dezmăţat"). Alan a studiat medicina, a devenit un doctor reputat şi a servit, în calitate de medic, în cel de al Doilea Război Mondial. La o vîrstă destul de tînără s-a căsătorit cu Alexandra Stillowen, dintr-o familie de metodişti originari tot din Ennistone, care pe vremuri se ocupaseră cu comerţul (avînd strînse legături cu defuncta ţesătorie) şi acum îmbrăţişaseră felurite profesiuni liberale. Alan era inteligent şi arătos, iar Alexandra trecea drept o frumuseţe dublată de o intelectuală. Astfel încît căsătoria părea, în general, foarte satisfăcătoare, în ciuda prezicerii că tinerii „vor blestema ziua în care s-au cunoscut". Casa din Crescent a bătrînului McCaffrey fusese vîndută familiei Burdett şi tînăra pereche s-a instalat în casa din Belmont pe care tatăl Alexandrei, un avocat de succes ce se mutase la Londra, o ocupa intermitent. Cu timpul, s-au născut doi fii, întîi George, apoi Brian. Şi tot cu timpul s-a dovedit că profeţii sceptici avuseseră dreptate. Alan trăia o permanentă stare de nelinişte, se vorbea că ar fi avut legături cu alte femei, deşi nu dăduse nici o pricină de scandal. Se mai spunea că Alexandra îşi ascunde nefericirea. Oricum, viaţa în casa din Belmont mergea înainte şi băieţii deveniseră adolescenţi înainte de a se fi petrecut pasul decisiv. Teoriile diferă în privinţa datei şi a felului în care s-a destrămat căsnicia, precum şi a faptului dacă sfîrşitul a fost sau nu provocat de apariţia Fionei Gates. Ca să fim drepţi, atît cu Alan, cît şi cu Fiona, cei doi soţi erau de mult înstrăinaţi unul de celălalt în momentul cînd a intrat Fiona în scenă. Se vorbea de multă vreme de divorţ, poate chiar începuseră formalităţile. Şi povestea Fionei Gates cunoaşte diverse variante, dar o voi relata pe aceea care mi se pare mie cea mai credibilă.

Fiona, fiica unor oameni oarecare din estul Angliei (tatăl ei lucra la o bancă), o fată pe atunci de optsprezece ani, a sărit pur şi simplu, în seara unui festival pop, pe motocicleta unui

prieten, şi acesta sub douăzeci de ani, cu intenţia (împlinită de altfel) de a fugi de acasă. A fugit numai cu poşeta, fără să aibă măcar un pardesiu pe ea. Tînărul ei „răpitor" a dus-o pe motocicletă pînă la Ennistone, unde se pare că s-au certat şi a părăsit-o. Primul om pe care l-a întîlnit Fiona a fost Alan McCaffrey. A petrecut noaptea cu Alan (unde anume nu se ştie) şi atunci şi acolo (aşa susţine legenda) a rămas însărcinată. Fătul, după ce a pricinuit părinţilor săi oarecare temeri şi nehotărîri, şi-a croit drumul cu îndărătnicie, s-a născut normal şi, curînd după aceea, a fost cunoscut sub numele de Tom McCaffrey. Alex a divorţat de Alan (voi începe să-i spun Alex, aşa cum e cunoscută în familie), iar Alan s-a însurat cu Fiona, de care se pare că era sincer îndrăgostit. „Neajutorata Fiona", după cum i se zicea, trebuie să fi avut, într-adevăr, mult farmec. „O fată zurlie" spuneau oamenii despre ea, zîmbind cu indulgenţă. Se mai spune că avea un „temperament vesel, fericit". în orice caz, fericirea Fionei nu a fost de lungă durată, pentru că a murit de leucemie cînd Tom nu avea decît trei ani. Nu este adevărat că, atunci cînd Fiona se afla pe patul de moarte, a năvălit în cameră Alex şi i-a smuls copilul de lîngă ea. Cert este că Tom a fost transferat la Belmont, alături de fraţii săi, cu consimţămîntul lui Alan. Aceasta s-a întîmplat curînd după moartea Fionei. Alan, evident îndurerat, a părăsit Ennistone şi a plecat în Hong Kong, unde a murit, trei ani mai tîrziu, într-un misterios accident de laborator, fără să-şi fi revăzut vreodată fiul mai mic.

Fireşte, Tom era mult mai tînăr decît George şi Brian. Se mai spune că Alex şi-a îndrăgit fiul vitreg în dauna propriilor ei fii, făcîndu-i pe aceştia să-l urască. O altă variantă pretinde că, deşi Alex îl adora pe Tom, dragostea faţă de acesta nu a întrecut niciodată ataşamentul pătimaş pe care-l nutrea pentru primul născut, George, şi că, deşi s-ar fi putut ca George să-l urască pe Tom, Brian îl ocrotea pe acesta din urmă cu o grijă părintească. între timp, George şi Brian s-au grăbit să se însoare. George s-a căsătorit cu Stella Henriques, nu din Ennistone, fiica unui diplomat englez, un evreu sefard la origine. Se spunea despre Stella că e „academică", „înspăimîntător de

deşteaptă", deşi de îndată ce se măritase a renunţat la studii. Brian s-a însurat cu Gabriel Bowcock, o verişoară a lui Percy Bowcock care ţine magazinul cel mare (şi cei din familia Bowcock sînt tot quakeri). Trebuie să mai menţionăm alţi doi McCaffrey: Adam, fiul lui Brian şi al lui Gabriel, şi Rufus McCaffrey, fiul decedat al lui George şi al Stellei. Rufus a murit la o vîrstă fragedă, acasă, din cauza unei întîmplări nefericite. Cei care privesc cu îngăduinţă „temperamentul" lui George îi justifică crizele prin şocul prelungit provocat de moartea copilului. Alţii, mai puţin îngăduitori, construiesc o poveste sinistră legată de această moarte.

La vremea povestirii noastre, Alex are şaizeci şi şase de ani, George, patruzeci şi patru, Brian, patruzeci şi unu, Tom, douăzeci, iar Adam, opt ani.

Evenimentele din oraşul nostru

în după-amiaza răcoroasă de primăvară, o pasăre cînta în grădina Belmont. Cerul era pe jumătate senin şi luminos, pe

jumătate plumburiu, încărcat. La un moment dat apăruse un curcubeu intens colorat, dar se topise cu repeziciune.
în salon ardea un foc vesel, de butuci. în picioare, lîngă cămin, stătea Alexandra McCaffrey, născută Stillowen. Iar lîngă uşă stătea bătrîna ei servitoare, Ruby Doyle. Ruby tocmai îi pusese lui Alex o întrebare, legată de o pensie. îi spusese pur şi simplu:
— Ce se aude cu pensia mea?
Alex nu înţelegea întrebarea. îi plătea lui Ruby un salariu bun. Voise oare femeia să insinueze că are de gînd s-o părăsească? Ruby era la ei în casă de pe vremea cînd Alex avea şaisprezece ani.
— Vrei să pleci de la mine?
— Nu.
— Nu vrei să mai lucrezi?
Această din urmă întrebare fusese pusă mai mult de formă, pentru că Alex n-ar fi putut-o vedea pe Ruby renunţînd la lucru. Era sănătoasă şi voinică, şi ce-ar fi făcut dacă n-ar mai fi muncit?
— Nu.
— Sau vrei să lucrezi mai puţin? Ţi-am spus că am să angajez o femeie de ajutor, cu ziua.
— Nu.
Ruby opunea întotdeauna o geloasă rezistenţă la ideea unei femei „cu ziua".
— Cînd n-ai să mai lucrezi, am să-ţi dau o pensie, continuă Alex. Dar pensia e mai mică decît salariul. înţelegi? Tu n-ai nevoie de pensie. Oamenii nu primesc în acelaşi timp şi pensie şi salariu.

— Vreau o pensie.
— Ruby, încearcă să înţelegi ce ţi-am spus. Eşti bună să iei de aici tava de ceai?
Alex turnă în ceainic restul de ceai din ceaşca ei, aşa cum făcea întotdeauna, pentru ca Ruby să poată folosi aceeaşi ceaşcă fără să mai trebuiască s-a spele.
Ruby făcu cîţiva paşi şi luă tava cu serviciul de ceai, ţinînd-o cu uşurinţă într-o singură mînă.
— Am văzut din nou vulpea
— Ţi-am spus să nu mai vorbeşti despre vulpi.
Ruby ieşi din încăpere.
Era o femeie înaltă şi robustă, de aceeaşi înălţime cu Alex, şi avea o faţă puternică, gravă. Pielea îi era tuciurie, iar ochii ei priveau lumea cu o curiozitate critică, lipsită de afectivitate. Faţa îi era pătrată, cu un profil tăiat în linii drepte şi un păr des şi lînos, aproape negru. Pielea măslinie şi braţele îi erau aspre, solzoase parcă. Cineva spusese o dată că seamănă cu o mexicană şi, cu toate că era o comparaţie lipsită de logică, fusese acceptată ca o caracterizare potrivită. Era o femeie taciturnă şi purta fuste foarte lungi. La început, dăduse impresia că ar fi întîrziată mintal, dar după un timp lumea începuse să spună: „Ruby nu e proastă, e vicleană". însăşi Alex declara că Ruby e un mister. Totuşi, nu-şi dăduse seama de acest lucru pînă de curînd; nu izbutise niciodată să creadă că Ruby ar fi o făptură stranie, cu gînduri şi pasiuni ascunse.
Alex nu înţelegea ce urmărea Ruby insistînd asupra pensiei. Se poate să fi fost vorba doar de unul din îndărătnicile ei refuzuri de a înţelege, de tendinţa ei de a sesiza capătul

greşit al lucrurilor. Pe de altă parte, însă, se poate să fi urmărit ceva, se poate ca totul să fi avut o anumită semnificaţie. De fapt, acum cînd reflecta, era convinsă că Ruby urmărea ceva, ceva ce lui Alex nu-i plăcea. îşi aducea aminte de o lume cu şorţuri albe, scrobite, şi bonete de cameriste, cu feţe de masă lungi, din damasc imprimat cu floricele argintii, abia vizibile. Era copilă cînd tatăl ei, Geoffrey Stillowen, „a descoperit-o" (aşa suna povestea) pe Ruby, în şatra de ţigani care locuia la marginea maidanelor şi faţă de care manifesta interese filantropice, şi a angajat-o ca servitoare a fiicei lui. Ruby era cu doi ani mai mare decît Alex. Arăta şi pe atunci ca şi acum: brună, dură şi vînjoasă, solidă ca un copac cu scoarţă neagră. Erau

unite printr-o legătură veche, reciprocă. Să fi fost dragoste? Chestiunea părea deplasată. Mai curînd aveau o teribilă nevoie una de cealaltă, de parc-ar fi trăit amîndouă într-o închisoare. Uneori, Alex încerca senzaţia că nu mai poate suporta prezenţa lui Ruby în casă, dar asemenea sentiment se ştergea repede. De obicei, nu existau sentimente, ci numai legătura dintre ele. în ce consta aceasta? Poate că doar în porunci şi supunere. Despre cumpărături, despre treburile gospodăreşti, discutau fără nici un fel de reţinere. Vorbeau şi despre vreme, uneori chiar şi despre programul de la televizor, dar fără să aibă aerul că fac conversaţie. „Dacă vrei să ai servitoare bune, trebuie să munceşti alături de ele", obişnuia să spună mama lui Alex. Alex nu muncise niciodată alături de Ruby. „Nu-i vina mea", îşi spunea ea. Ruby era foarte pricepută, era „mereu prezentă", numai că nu vorbea. Niciodată nu mîncaseră împreună. Niciodată una dintre ele n-o atinsese pe cealaltă. Aîex avusese o viaţă plină de triumfuri şi de dezastre, avusese un soţ şi copii, şi felurite gînduri. Avusese un trecut bogat şi avea în faţă un viitor interesant şi primejdios. Ruby trăia sub altă lege. Alex nu se simţea deloc bătrînă şi numai în ultima vreme începuse să-şi spună că Ruby s-ar putea să fi îmbătrînît. Oare Ruby se întreba dacă o va îngriji pe Alex la bătrâneţe sau dacă Alex o va îngriji pe ea? Dar acum era vorba de altceva, un gînd mult mai puţin raţional.

Alex nu se simţise niciodată stăpînă la Belmont. în copilărie, nu locuise aici. Tatăl ei închiria foarte des casa şi, cînd între două închirieri se muta şi familia ei aici, Alex se simţea mai curînd un musafir. Sentimentul a persistat şi după ce se stabilise la Belmont, ca tînără căsătorită. Copiii ei, plecaţi acum din casă, nu-şi lăsaseră în nici un fel amprenta, iar Alan considerase întotdeauna locuinţa ca aparţinînd socrului său. Era o clădire mare, tencuită, una dintre cele mai frumoase case din Victoria Park, cu bovindouri, ferestre gotice, o scară interioară largă şi graţios arcuită şi un turn. Dar în ciuda vopselei albe, lucioase, imaculate, care acoperea fiecare piesă de lemn din interior şi din exterior, casa era posomorită şi încărcată de propriile-i gînduri mohorîte. Alex le simţea vibrînd. Era doar un eadru comun în care ea şi Ruby păşeau fiecare pe cărări deosebite. Casa îi scăpa lui Alex, părea un reflex al incapacităţii ei de a se fi statornicit în viaţă. O

ameninţa noaptea cu miros de fum şi spaime de incendiu. Visa adeseori că s-a rătăcit prin casă şi că pătrundea în încăperi de a căror existenţă nu ştiuse niciodată şi în care se desfăşura un alt soi de viaţă sau poate că se desfăşurase pînă de curînd

şi încetase. In asemenea momente de evaziune, s-ar fi spus că Ruby se simțea la Belmont mai acasă decît Alex, şi aceasta din urmă găsea în bătrîna slujnică un monument de siguranță. Totuşi, exista şi un aspect contrariu. Marea muțenie a lui Ruby părea să se conjuge malign cu casa, împotriva lui Alex. Existau în clădire locuri unde obiectele pur şi simplu dispăreau, se evaporau de pe această lume sau poate că alunecau într-o alta. Era de-a dreptul absurd felul în care se volatilizau lucrurile. Şi totuşi Ruby le găsea de fiecare dată. începuseră să creadă că Ruby, cu sîngele ei țigănesc, avea un al şaselea simț. Dar se prea poate ca Ruby să le fi descoperit pentru că tot ea, în mod inconştient, fusese aceea care le ascunsese. „Totul se datoreşte faptului că sîntem singure, împreună; îşi spunea Alex; ne călcăm una alteia pe nervi." Ruby îi îngrijise pe cei trei băieți, îi văzuse crescînd mari şi plecînd de acasă. Tom, acum student, fusese ultimul care plecase. Ruby nu se înțelesese niciodată cu Brian, dar era ataşată de George şi de Tom. în trecut, Alex nu fusese geloasă pe Ruby; însăşi ideea unei gelozii i s-ar fi părut absurdă. Dar cu cîtva timp în urmă, cînd o văzuse pe Ruby stînd de vorbă cu George, simțise în servitoarea ei un fel de forță străină. Şi numai cu o zi înainte, cînd Alex intrase în salon, o găsise pe Ruby aşezată într-un fotoliu. Femeia se ridicase de îndată şi părăsise camera în tăcere. Fără îndoială, făcuse curățenie şi obosise. Dar Alex a simțit un soi de amenințare, de parcă ar fi decăzut subit în ochii servitoarei. Mama lui Alex muncise alături de slujnice; se simțea degajată față de ele pentru că distanța era bine stabilită. Mama ei nu s-ar fi putut afla niciodată în situația în care era ea acum şi nu s-ar fi temut de ce se temea ea. Exista oare o anume forță cu care Alex trebuia *să lupte?* Va fi nevoită să facă vreun gest decisiv, vreo concesie ? Dacă-i pe aşa, înseamnă că vechea ordine se prăbuşea şi că urma să se instaureze o lege nouă. S-ar fi putut să fie vorba de o bruscă încetare a supunerii, de o lipsă de respect care avea să le aducă față-n față pe ele două, într-o înfruntare inimaginabil de crudă şi de dureroasă? Casa posomorită reverbera ecouri

şi Alex o auzea pe Ruby, noapte de noapte, zăvorind uşile şi punînd lanțurile de siguranță. Să fi fost numai o închipuire că Ruby devenise în ultima vreme mai gălăgioasă şi mai brutală, că trîntea şi bufnea cu mai multă forță? Alex nu vorbise nimănui despre aceste temeri iraționale şi lipsite de substanță, care o chinuiau şi care nu erau poate nimic mai mult, dar nici mai puțin, decît umbrele proiectate de propria ei moarte. Rezemată de consola căminului, cu fruntea înclinată, reflectată în oglinda mare, cu ramă de aur boltită, atingea cu duioşie micul alai de figurine de bronz care se găseau acolo de atîta vreme, încă de pe timpul lui Alan. Flăcările din cămin lingeau flămînd buturugile şi apoi se micşorau, ca tot atîtea imagini ale gîndurilor ei. Cît de diafană şi de curată era cenuşa pe care Ruby o rîcîia zilnic, scoțînd-o pe făraş şi amestecînd-o cu praful; era uşoară, diafană şi curată ca moartea. Pasărea continua să-şi cînte afară viersul elegiac, acut - „cocoşul furtunii" obişnuia să-i spună Alan. El iubea păsările.

Alex se îndreptă spre fereastră şi privi în grădină. Cădea o ploaie subțire, ca o beteală de argint în lumina rece. Acoperişul de țiglă verde al casei de vară, pe care o numiseră „Papucul", strălucea ud prin ceața roşiatică a fagului arămiu, încărcat de

muguri. Pajiştea curbă răspîndea o lucire sinistră. O pată maronie o străbătu cu viteză de fulger. O vulpe. Alex nu recunoştea niciodată, față de nimeni, că vedea vulpi. Ruby se temea de ele. Alex le iubea.
îşi privi ceasul de mînă. La ora şase urmau să vină Brian şi Gabriel. Vor dori să discute despre George.
— Cum era Stella cînd ai vizitat-o? o întrebă Gabriel.
— Mai puțin tragică.
Gabriel nu mai puse nici o întrebare. Trecuseră trei zile de la isprava lui George. Stella era încă în spital.
Se aşezară să bea ceva împreună cu Alex. Exista o anumită schemă a timpului petrecut acolo, un tipar simfonic sau mai curînd o parabolă temporală, în locuri bine definite; asemenea lucruri calmează spiritul. Bovindourile salonului de la primul etaj dădeau spre grădină. Lămpile erau aprinse, dar draperiile nu fuseseră împreunate.
Brian îşi ținea paharul cu suc de mere în cupa ambelor mîini, asemenea cuiva care duce o luminare, într-o procesiune. Uneori i se întîmpla să bea şi alcool, dar din ce în ce mai rar.

îl munceau o sumedenie de griji, legate de bani, de slujba lui, de fiul lui, de fratele lui, George. Acum era preocupat de Ruby. Nu-i plăcea felul neceremonios în care o trata Alex pe Ruby. Totuşi, cînd el se arăta ostentativ de politicos față de ea (cum era cazul în această seară), Ruby îi răspundea cu un zîmbet de măscărici, batjocoritor, de pare-ar fi vrut să-i arate că e conştientă de condescendența lui deliberată.
Brian nu era frumos, dar avea un cap impresionant. Cineva observase o dată că Brian şi George ar trebui să-şi schimbe capetele între ei. Cei ce auziseră remarca îi înțeleseseră sensul. Brian era ciupit de vărsat. Avea buze roşii şi dinți puternici, ca de lup. în adolescență, cînd purta o barbă blondă, arăta ca un pirat. Acum era ras, iar părul încărunțit, tuns scurt, i se ondula într-un vîrtej în creştet. Nu era foarte înalt şi avea o față hotărîtă, cu ochi prelungi, albaştri. Părea anxios şi melancolic şi era adeseori irascibil. De bună seamă, în comparație cu George era „amabil", dar în realitate nu era chiar atît de amabil.
Gabriel era mai înaltă, cu un aer la fel de anxios, şi ochi căprui, umezi, neliniştiți. Avea un nas cam lung şi un păr blond, moale, flasc, care-i cădea mereu peste față şi pe care-l îndepărta cu o smucitură a capului, iritantă pentru Alex. Expresia feței era obosită, dar unii o interpretau drept blajină şi calmă. Ori de cîte ori îşi vizita soacra, se îmbrăca în mod special.
Alex era cea mai înaltă dintre toți trei, încă frumoasă, după cum spunea fiecare, deşi pe măsură ce treceau anii, observația căpăta un caracter tradițional, rutinier. Avea o față ovală, un nas frumos modelat şi rămăsese zveltă. Ochii îi erau prelungi, ca ai lui Brian, de un albastru mai închis, şi se îngustau, dîndu-i un aer de pisică, ori de cîte ori era îngîndurată sau emoționată. (în timp ce Brian obişnuia să facă ochii mari şi să se holbeze.) îşi farda discret pleoapele, dar nu folosea niciodată ruj de buze. Avea o gură prelungă, conştient mobilă. Părul bogat, neted, frumos tuns, era de un blond uşor argintat, încă lucios şi strălucitor, deşi nu-l vopsea. Nu se preocupa niciodată de îmbrăcăminte cînd era vorba de întîlnirile cu familia lui Brian. în această seară purta un taior vechi, de culoare închisă, bine croit, dar uzat, şi o bluză oarecare, albă.
Adam McCaffrey rămăsese în grădină, cu cățelul lui.

— Ți-a spus sora-şefă că or să-i dea drumul din spital? întrebă Brian.

— în curînd.

Alex şi Gabriel beau gin cu tonic. Gabriel fuma.

— Şi unde crezi că o să se ducă după aceea? întrebă Gabriel, zvîrlindu-şi părul pe spate cu o mişcare a capului.

— Unde-ți închipui? răspunse Alex. Acasă.

Gabriel se uită la Brian, care refuza să-i prindă privirea. Ea se gîndea că, la ieşirea din spital, Stella ar trebui să vină pentru un timp la ei. Nu rosti cu voce tare acest gînd şi-i răspunse vag lui Alex:

— Nu crezi că ar fi bine să se odihnească, să se refacă?

— Să plece la mare, spuse Brian, urmărind să creeze o stare penibilă.

— Vorbeşti fără rost, răspunse Alex. Nu are unde să se ducă la mare.

Casa de la mare a familiei McCaffrey fusese vîndută. Alex o înstrăinase fără să-şi consulte copiii.

— Presupun că noi o să plecăm în excursie, ca de obicei, continuă Brian.

Picnicul anual pe coasta mării era un vechi obicei de familie, îl organizaseră şi cu un an în urmă, deşi casa fusese vîndută; se duseseră în acelaşi loc, doar ceva mai departe pe coastă. Brian şi Gabriel îndrăgiseră casa de pe țărm, le plăcuse aşezarea ei, fuseseră bucuroşi să aibă permanent acces la mare.

— Asta-i ceva care ține de viitor, răspunse Alex. Viitorul nu-l putem cunoaşte niciodată.

— Doctorul zice că nu e bine să mai înotăm în Enn, schimbă Gabriel vorba. E infectat cu microbi de gălbinare, de la şobolani.

— N-am înțeles niciodată de ce vă place vouă rîul ăsta noroios, cînd puteți înota la Băi, replică Alex.

— Mă rog, lui Adam îi place la rîu — e mai natural şi... într-un fel e mai retras, mai tainic... şi apoi sînt animale şi păsări şi plante... şi altele.

— L-a adus pe Zet cu el? întrebă Alex.

Adam şi Zet o porniseră direct în grădină, fără să mai intre în casă.

— Da. Sper că n-o să mai strice nimic, ca atunci cînd...

— M-am mirat întotdeauna de ce a preferat Adam un cățeluş ca ăsta, drăgălaş, de răsfăț, comentă Alex. Băieților le plac cîinii mari.

— Şi noi ne mirăm, răspunse Brian, conştient că Gabriel se simțea jignită şi refuza, deliberat, să răspundă.

Gabriel ştia că Brian ştie că e jignită şi se străduia să spună ceva. Alex îi înțelese pe amîndoi şi îşi regretă remarca, dar o irita faptul că erau aşa, absurd de susceptibili.

Cățelul lui Adam era un *papillon,* una din rasele cele mai pitice. O minge grațioasă, cu păr lung, negru cu alb, două urechi pufoase, pleoştite, o coadă veselă, flocoasă, şi cei mai amuzați şi inteligenți ochi strălucitori, de un negru-albăstrui. Adam îi dăduse numele. Cînd l-au întrebat de ce tocmai „Zet", a răspuns: „Pentru că noi doi sîntem Alfa şi Omega".

Gabriel găsi în cele din urmă ceva de spus, o alegere poate nu prea fericită, dar de astă-dată se hotărî să vorbească, împotriva sfatului pe care i-l dăduse Brian.

— Mă întreb dacă te-ai mai gîndit la propunerea de a ne lăsa pe Brian şi pe mine să folosim Papucul? E păcat de această casă să nu fie locuită şi am îngriji-o ca pe ochii din cap.
Alex răspunse prompt, pe un ton indiferent:
— A, nu, nu cred, e o casă prea mică, nu-i un loc potrivit pentru copii şi căței, şi apoi o folosesc eu, după cum ştiți, ca atelier.
Pe vremuri, Alex obişnuia să se amuze cu vopsele şi lut şi *papier mâche.* Brian şi Gabriel se îndoiau că mai continua şi acum. Era un simplu pretext.
Papucul era un soi de pavilion de plăcere, o căsuță de vară clădită prin 1920, la capătul mai îndepărtat al grădinii, de către Geoffrey Stillowen, tatăl lui Alex. Dar clădirea nu era chiar atît de mică.
— Veți avea libertatea să locuiți acolo cînd eu voi fi în pămînt, ceea ce s-ar putea întîmpla de pe o zi pe alta, adăugă Alex.
— Prostii! strigă Brian, spunîndu-şi în gînd: „Să locuiesc la Belmont împreună cu George? Nici pomeneală!"
Prevederile necunoscute şi niciodată menționate ale testamentului lui Alex constituiau, desigur, o pricină de interes pentru frați.
— Cînd soseşte Tom? întrebă Gabriel.
— în aprilie
— O să locuiască la Papuc ?
— Nu, aici, fireşte.
— Odată a stat acolo.

— Asta s-a întîmplat vara. Acum e mult prea rece şi nu-mi pot permite să încălzesc casa.
— Vine cu un prieten? întrebă Brian.
— A mormăit ceva la telefon, că „o aduce pe Emma", ştii bine cît de vag e Tom.
— Cine-i Emma?
— Habar n-am.
— Oricum, e o fată, asta-i bine.
La un moment dat, se stîrnise oarecare îngrijorare în familie dacă nu cumva Tom era homosexual. Tom, acum student la Universitatea din Londra, locuia cu chirie pe lîngă King's Cross.
— L-ai mai văzut pe George? întrebă Brian, atacînd în sfîrşit subiectul zilei.
— Nu.
Alex îl aştepta pe George. Dar ştia că o să vină cînd o să i se năzărească lui.
— Dar ai mai...?
— Dacă am mai auzit de el, dacă am mai comunicat cu el? Nu, adăugă Alex. Se înțelege că nu.
Brian încuviință din cap. Ii înțelegea sentimentele. El încercase să-i telefoneze lui George. Nici un răspuns. Şi, cu toate că Gabriel îl îndemnase, refuzase să-i scrie sau să-i mai telefoneze.
— Eu cred că ar trebui să facem ceva, spuse Gabriel.
— Ce *naiba* putem face? întrebă Alex.
George era un subiect care-i răvăşea pe toți.
— Lumea vorbeşte multe, interveni Brian.
— Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie de ce vorbeşte lumea, spuse Alex, şi mă mir că voi vă sinchisiți.
— Nu-i vorba de asta... începu Gabriel.
— Desigur, întări Brian. Mie îmi pasă de el, îmi pasă dacă e afectat sau îndurerat de ceea ce se vorbeşte...

— Ție îți pasă de tine, îl întrerupse Alex.
— Desigur că mă gîndesc şi la mine.
— Unii spun că a făcut un act de eroism, salvînd-o pe Stella... începu Gabriel.
— Ştii bine că nu asta se spune, îi reteză Brian vorba.
— Nu contează ce le place oamenilor să bîrfească, interveni Alex.
Cunoştinţele pe care le întîlnise la Institut îi adresaseră şi ei remarci de simpatie, dar le zărise şi sclipirea din ochi. Se

părea că, la nivelul superficial la care au loc asemenea consensuri, toată lumea era de acord că George McCaffrey încercase să-şi ucidă soţia.
— Eu cred că George ar trebui să se îngrijească, decretă Brian.
— Ce frază oribilă! izbucni Alex. De ce nu te îngrijeşti tu?
— Poate că o s-o fac. Dar George... uneori simt că ar fi în stare... că ar fi în stare de orice.
— Vorbeşti prostii, continuă Alex. Numai din ciudă.
— Eu n-am aceeaşi impresie despre George, sări Gabriel.
— Şi ce, mă rog, ai vrea să facă?
— Nu ştiu, să consulte un medic, propuse Brian.
— Vrei să spui c-ar trebui să-l consulte pe doctorul Roach ? Ce stupiditate! George bea prea mult, asta-i tot. Şi Gabriel la fel.
— Nu-i adevărat, o apără Brian.
— George nu are nevoie decît...
— Ba nu-i numai asta, o întrerupse Brian. Nu-i vorba numai de băutură. Spune-i un dezechilibru chimic, dacă vrei.
— George face ce fac toţi bărbaţii. Numai că în cazul lui lucrul e mai vizibil.
— Pentru că-i mai onest?
— Pentru că-i un prost.
— Ştii foarte bine că George nu-i la fel ca toţi bărbaţii şi treaba ţine de prea multă vreme. E violent cu Stella...
— Zău? Cine spune asta?
— Mă rog, în nici un caz Stella. Dar ştii foarte bine că are accese de furie şi că loveşte oamenii şi că şi-a pierdut slujba pentru că...
— în ordine, dar...
— E mai mult de-atît, e ceva mult mai adînc, nu-i vorba numai de faptul că se îmbată şi e prost. E...
— Vrei să spui că-i vorba de ceva sadic, la asta te gîndeşti?
— Nu, cine sînt eu ca să-l judec?...
— Dar nu faci altceva decît să-l judeci.
— Eu cred că familia ar trebui să se unească şi să-l ajute, propuse Gabriel. Cred că se simte foarte izolat.
— N-am vrut să spun că-i sadic, urmă Brian, mă gîndeam Ia o chestiune profundă din punct de vedere psihologic...
— George nu urăşte pe nimeni, decît pe sine însuşi.

— Ar putea sta de vorbă cu Robin Osmore, propuse Gabriel. Robin Osmore era avocatul familiei.
— Dacă se urăşte pe sine, reluă Brian, n-are decît să procedeze în consecinţă.
— Adică ai vrea ca fratele tău să se sinucidă?
— Nu. Dar să-şi înghită propria-i fiere, să nu mai tîrască şi pe alţii după el.

— Eu cred... începu Gabriel.
— Ar trebui să facă şocuri electrice, continuă Brian.
— Nu bate cîmpii, îi strigă Alex.
— O, nu! exclamă şi Gabriel.
— Bine, atunci de ce să nu-l consulte pe marele nostru psihiatru, Ivor Sefton?
— Sefton e-un dobitoc, ripostă Alex. N-a vindecat niciodată pe nimeni, oamenii pleacă de la el mai ţicniţi decît au venit. Şi-apoi pretinde nişte onorarii astronomice.
— Ar putea să facă o cură gratuită la Casa de Asigurări Sociale.
— Numai în grup, imaginează-ţi-l pe George într-un grup.
— Oricum, nimeni n-ar intra în grup cu el. Cel puţin, George are o indemnizaţie bună, nu pot înţelege cum. Indemnizaţia lui e aproape cît salariul meu.
— George nu-i nebun.
— N-am spus c-ar fi.
— Lasă-l în pace. Ştii bine că trebuie să-l lăsăm în pace.
— Mă întreb dacă profesorul Rozanov nu l-ar putea ajuta, spuse Gabriel.
— Cine? întrebă Alex.
— John Robert Rozanov, preciza Brian. Dar, de fapt, de ce să-l ajute? Oricum, e bătrîn şi trebuie să fie gaga.
— Ce s-o fi întîmplat cu fetiţa? urmă Gabriel.
— Care fetiţă?
— N-avea el o nepoţică, cea pe care a crescut-o verişoara lui Ruby sau aşa ceva?
— N-am idee, răspunse Brian. Nu cred că Rozanov a văzut vreodată copilul, nu-l interesa, pe el nu-l preocupă decît filozofia lui.
— Şi ăsta-i omul care vă închipuiţi voi că l-ar putea ajuta pe George?
— Mă rog, e fostul lui profesor, spuse Gabriel.

— Nu-l prea văd eu pe George sincbisindu-se de el, răspunse Brian.
— Lăsaţi-l pe George în pace, repetă Alex.
In tăcerea care urmă, Gabriel se îndreptă spre bovindou, trecînd pe lîngă scaune şi canapele ticsite de perne brodate de Alex. Şi această mişcare făcea parte din simfonie, era semnul că Brian şi mama lui se puteau acum măsura din priviri şi încheia, convenabil, conversaţia.
Gabriel văzu reflectat în geam capătul aprins al ţigării ei, care pe sticlă strălucea mai roşu. Pe urmă privirea îi lunecă la siluetele masive, familiare, ale copacilor, care se profilau pe un cer întunecat. Liniştea, retrasă în sine, a grădinii îi stîrnea întotdeauna felurite emoţii: respect, invidie, teamă. Oftă, gîndindu-se la acel viitor despre care Alex nu voia să ştie nimic, îşi coborî privirile. Ceva mic, alb şi negru, alerga pe pajişte, iute ca o bilă de popice, şi în urmă-i venea un băieţel. Amîndoi dispărură pe după copacii negri. Cît de fragil era căţeluşul, ca însăşi imaginea vulnerabilului ei fiu. Adam nu creştea, era neobişnuit de mic pentru vîrsta lui. Gabriel consultase medicii, care-i spuseseră că nu există pricini de îngrijorare.
Adam ajunsese în grădina Belmont şi se dusese de-a dreptul la garaj. Acesta, cunoscut sub numele de „casa motoarelor", era o clădire cu un turnuleţ franţuzesc, care reproducea întocmai turnul casei mari. Sub streşini, se înşira un colan întreg de

cuiburi de rîndunele de anul trecut, dar anul acesta nu sosise încă nici un locatar. în interiorul garajului se afla automobilul Rolls-Royce alb, pe care Alan McCaffrey îl condusese cu grijă într-o anumită seară, cu mulți ani în urmă, fără să fi ştiut, atunci cînd apăsase pe frînă, că era pe punctul de a-şi părăsi soția pentru totdeauna. Nu-şi reclamase maşina. Şi, din acea zi, Alex nu o mai atinsese vreodată. Se spunea că ar fi valorat o avere. Adam se **cațără** în automobil şi începu să învîrtească cu grijă volanul în dreapta şi-n stînga, iar Zet (care trebuia întotdeauna ajutat să se cațăre în maşină, oricît s-ar fi străduit singur) se aşeză lîngă el, pe scaunul de piele moale, veche, cu miros pătrunzător. Cu blănița lui albă, pufoasă, arăta ca o pasăre rotofeie, cuibărită. Zet avea pe spate vreo două pete negre, elegante şi urechi lungi, negre, vărgate cu cafeniu, care-i încadrau capul ca o perucă. Un căpşor ca o cupolă, cu un bot

scurt, obraznic, şi ochi negri frumoşi, cu reflexe albăstrui, ca o mătase cu ape. îşi schimba expresiile: putea fi cînd doctoral, cînd amuzat, sardonic, uneori frivol, trîntindu-se pe spate în atitudini de total abandon, pentru ca dintr-odată să se zbenguie nebunatic, exprimînd prin întreaga-i făptură concentrată cea mai pură dintre bucuriile pure.

Cînd Adam se satură să conducă Rollsul, o zbughi pe pajişte, spre Papuc, care era, firește, încuiat, aşa încît se mulțumi să se uite pe geam. Fusese el şi înăuntru, dar nu prea des. îi plăcea însă mai mult să se uite de afară la mobila de modă veche, încremenită, din camerele tăcute, acum atît de întunecate şi de singuratice. Cu un plăcut fior de groază, îşi imagina că vede o făptură ciudată, împietrită, care se afla înăuntru şi privea afară. După aceea se porni să inspecteze diverşi copaci, fagul arămiu şi mestecenii şi bradul al cărui falnic trunchi roşcat se avînta în sus, abia vizibil, ici-colo, printre masele de ace negre. îi plăcea mai cu seamă copacul chinezesc *ginkgo,* atît de ciudat şi de bătrîn. Atinse delicat poalele copacului, unde încolțiseră de curînd mici vălătuci verzi, lipsiți de tulpină. Se trînti sub copac şi-l lăsă pe Zet să i se urce pe piept şi să-şi rezeme lăbuțele din față pe umerii lui. Oricît de neaşteptat şi-ar fi înălțat capul, nu-l putea surprinde pe Zet privind în altă parte decît fix în ochii lui, cu caracteristica-i expresie provocatoare şi zeflemitoare. Cînd se plictisiră şi de acest joc, Adam începu să se tîrască prin iarba înaltă, evitînd să strivească melcii pe care ploaia îi scosese la suprafață şi a căror greutate încovoia firele de iarbă. Se strecură pe sub nişte rugi de mure şi pe sub un arbust de iederă, în adîncul desişurilor, pe lîngă vechiul teren de tenis năpădit de bălării, acolo în hățişul unde sălăşluiau vulpile. Adam, ca şi bunica lui, ştia de vulpi, dar nu sufla o vorbă. Pe sub movilite de pămînt fin desțelenit, se aflau vizuini cu intrări largi, întunecoase, în care Adam şi Zet priveau cu groază. Adam îl ținea cu străşnicie pe Zet, ca nu cumva să-i vină cheful de a se strecura înăuntru. (De fapt, Zet nu avea deloc intenția să se afunde sub pămînt, nu pentru că n-ar fi fost un cîine curajos, dar suferea de claustrofobie şi apoi întregul loc mirosea a primejdie.)

Mama lui Adam îl strigă prin grădina cotropită de întuneric.

— Vin imediat!

îl ridică pe Zet şi îl vîrî sub cămaşă, un cățel cald şi ud leoarcă la pieptul unui băiețel cald şi ud leoarcă.
— Fir-ar să fie, iar a venit lipitoarea asta de preot! bombăni Brian.
— De unde ştii?
— Uite-i bicicleta.
O bicicletă de damă era proptită de gard.
Brian şi Gabriel împreună cu Adam şi Zet se întorceau de la vizita făcută lui Alex. Locuința lor (deşi nesituată în Victoria Park) nu era prea departe. Se întunecase de-a binelea şi în lumina farurilor maşinii, care se îndrepta spre garaj, se conturau bicicleta, gardul viu, galben, şi zidul lateral al casei, zugrăvit în roz.
Coborîră din maşină, Adam şi Zet alergînd primii prin gang către uşa bucătăriei, care era întotdeauna lăsată descuiată. Şi, într-adevăr, în bucătărie se afla — nu pentru prima oară — preotul-lipitoare.
Cînd intrară şi Brian cu Gabriel, părintele Bernard îşi reluase obişnuitele şi degajatele lui relații de prietenie cu Adam şi cu Zet, ținînd cățelul sus de tot, într-o mînă, în timp ce Adam rîdea şi-l trăgea de sutana neagră.
Gabriel, ştiind cît de mult îl irita părintele Bernard pe Brian şi cît de gelos era Brian pe oamenii care izbuteau să-l cîştige cu uşurință pe Adam, îl salută pe preot şi îi servi în grabă lui Adam masa de seară, care îl aştepta pe o tavă.
— Uite, Adam, mănîncă-ți cina şi, apoi, repede la culcare, fără televizor în seara asta. Dumnezeule mare, eşti muiat tot, ia un prosop...
Adam şi Zet se făcură nevăzuți.
— E ora cinei, spuse părintele Bernard. Nu vreau să vă deranjez, am trecut doar pentru un minut, nu rămîn mai mult.
Nici prin cap nu le-ar fi dat să-l oprească la masă. Gabriel, evitînd privirea lui Brian, îi spuse preotului:
— Luați un păhărel de sherry.
Preotul acceptă. Apoi, întorcîndu-se politicos spre Brian, îi spuse în chip de salut:
— Hristos a înviat!
Era prima săptămînă după Paşti.
— Ştiu c-a înviat duminica trecută, răspunse Brian. Presupun că-i încă viu.

— Veştile Domnului nu se învechesc niciodată, răspunse părintele Bernard.
Brian îşi spuse că venise, probabil, să discute cu Gabriel despre George. Gîndul ăsta, împreună cu obligația de a-şi amîna masa de seară, îl enervau cumplit. Nu se putea hotărî dacă să rămînă cu ei şi să strice *tete-ă-tete-xA* pe care, probabil, amîndoi l-ar fi preferat sau să se ducă şi să-i lase în plata Domnului.
Pînă la urmă, intră în odaia de zi şi deschise televizorul. Detesta televiziunea, dar îi făcea plăcere să vadă nefericirile altora.
Gabriel şi preotul se aşezară la masa din bucătărie. îşi turnă şi ea un păhăruț de sherry şi îşi aprinse o țigară. Atinse mîneca preotului (Gabriel simțea nevoia să atingă). Desigur, fiind dintr-o familie de quakeri, nu aparținea, oficial, turmei lui de enoriaşi, dar preotul avea idei foarte liberale.
Părintele Bernard Jacoby era preotul parohiei. Era anglican, dar atît de „elevat" încît nimănui nu-i venea să-i spună „parohul" sau să i se adreseze astfel. Cei care-l aprobau îi

spuneau „părinte". Dar mulți îl priveau cu suspiciune, inclusiv episcopul său, care fusese auzit afirmînd că Jacoby „nu-i un preot, ci un şaman". Alții susțineau, profetic, că va sosi şi vremea cînd va celebra cam prea multe slujbe în latină. Biserica lui duhnea a tămîie. Era, relativ, nou-venit prin locurile acestea şi nu i se prea cunoştea trecutul, în afară de faptul că studiase chimia la Birmingham şi că fusese campion la lupte greco-romane (sau poate că la box).
— Ei bine, părinte...
Gabriel ştia că venise să discute despre George şi se simțea agitată.
— Bine, bine, într-adevăr bine. M-am bucurat să-i văd pe Alfa şi Omega atît de fericiți. Trebuie să întîmpinăm cu bucurie asemenea străfulgerări de fericire pură şi să ne înfruptăm din ele ca din mana cerească.
— Nu toată lumea se bucură să-i vadă pe alții fericiți, răspunse Gabriel.
Cînd discuta cu părintele Bernard, adopta un fel de a vorbi solemn, care nu-i stătea în fire.
— Adevărat.
Preotul nu dădu curs acestei idei simple, dar plină de tîlc. Se uită la Gabriel cu bunăvoință, arborînd un aer de atenție vicleană.

36

Părintele Bernard era un bărbat înalt, frumos, deşi cu o înfățişare ciudată. Părul negru, lins, îi era despărțit de o cărare la mijloc şi-i cădea în două plete drepte pînă la nivelul bărbiei. Avea un nas puternic, cu nări proeminente şi ochi căprui strălucitori sau, mai curînd, luminoşi, a căror privire directă, pătrunzătoare, exprima (poate) grijă duioasă sau (poate) o blîndă impertinență. Era slab şi avea mîini subțiri, nobile. Purta întotdeauna o sutană neagră, curată, dintr-un material adecvat anotimpului şi, nu ştiu cum, gulerul strîns, alb, reuşea să pară din dantelă fină.
— Cum e Stella?
— Minunată, răspunse Gabriel.
— Bineînțeles, dar cum se simte?
Gabriel, care îşi văzuse cumnata chiar în acea dimineață, căzu pe gînduri.
— Nu spune decît lucrurile care *se cuvin.* Nu ştiu ce simte, dar orice-ar simți, face eforturi uriaşe ca totul să fie aşa cum trebuie. E preocupată de demnitatea ei; la ea, asta e un fel de virtute. De ce nu vă duceți s-o vedeți? adăugă, la urmă, Gabriel.
— Am fost la ea. Dar voiam să ştiu ce gîndeşti dumneata.
Stella nu se număra printre admiratorii fervenți ai părintelui Bernard. Era tipic pentru preot să aibă admiratori fervenți. Nu-l antipatiza, aşa ca Brian, dar era bănuitoare. De altfel nu credea în Dumnezeu. Dar nici mulți dintre admiratorii fervenți ai părintelui nu credeau.
— Şi ce v-a spus? îl întrebă Gabriel.
întrebarea fusese dictată de o gelozie lipsită de noimă. Gabriel simțea foarte des împunsătura unor gelozii lipsite de noimă.
— Am stat de vorbă. Ea mi-a spus foarte puține. Eu i-am spus foarte puține. Am stat o bucată de vreme. Am plecat.
— Sînt convinsă că s-a bucurat să vă vadă.
— Nu ştiu.
Gabriel se întreba dacă părintele Bernard era dezamăgit pentru că nu reuşise „să scoată ceva" de la Stella. Brian spunea

despre el că se află întotdeauna la pîndă, încercînd să-i farmece pe oamenii îndureraţi.
— în legătură cu George... dacă vreţi să vă informez eu ce s-a întîmplat în realitate, nu pot. Adică, nu ştiu decît...
Nici George nu era un admirator al preotului, dar după părerea lui Gabriel, ar fi oferit un teren mai permeabil

farmecului preoţesc decît Stella. în orice caz, îi surîdea ideea unui George pînă la urmă deznădăjduit şi înfrînt, dominat de părintele Bernard.
— Dar ce crezi că s-a întîmplat? continuă preotul să o sondeze.
— A fost un accident, fără îndoială.
Repeziciunea cu care lumea, inclusiv Gabriel, era gata să creadă lucruri rele despre George era remarcabilă. De fapt, Gabriel gîndea că George făcuse totul deliberat şi era fascinată de ideea că intenţionase să-şi ucidă soţia. O singură dată, şi numai pentru o clipă, îl văzuse pe George într-una din crizele lui şi-l auzise strigîndu-i Stellei: „Am să te omor!". Fusese cumplit, Gabriel nu mai văzuse în viaţa ei aşa ceva. Şi ştia că Stella n-o va ierta niciodată pentru această privire aruncată dincolo de scenă. Stella încerca să ascundă violenţa casnică a lui George, aşa cum căuta (zadarnic) să-i ascundă şi infidelităţile conjugale. George atacase în repetate rînduri oameni care-l enervau: o ţigancă, un conducător de autobuz, un student, poate că şi pe alţii. „Cînd e beat, îşi pierde firea", aşa suna justificarea obişnuită. I se intentase o dată un proces pentru „gravă vătămare fizică" şi numai Robin Osmore, prin dibăcia lui, îl scăpase de judecată. Părerea susţinută de Alex, cum că George nu era decît un beţiv, deci scuzabil, nu era împărtăşită şi de alţii. Absenţa din viaţa lui a oricărei norme de politeţe elementară era socotită drept semnul unei anarhii morale, mult mai adînci. Se părea că acele bariere ridicate instinctiv de cetăţenii civilizaţi, pur şi simplu nu existau pentru George. Lumea se temea de el şi Brian nu era singurul care gîndea că George „ar trebui să facă ceva". Oamenii simţeau în el un monstru, dar fără îndoială că şi doreau un monstru în el. Şi totuşi, care erau dovezile?
— Toată lumea îl vorbeşte de rău, continuă Gabriel.
— Au nevoie de un ţap ispăşitor, le place să aibă la îndemînă pe cineva care, oficial, să fie mai păcătos decît ei.
— Exact. Poate că în ochii noştri apare mai rău decît e în realitate. Dar sînt sigură că se poartă îngrozitor cu Stella.
— Parcă spuneai că a fost un accident?
— Desigur... dar vreau să spun... cred că Stella ar trebui să plece de lîngă el.
— Pentru că s-ar putea s-o omoare?

— Nu. Ca să fie singură şi să ducă un alt fel de viaţă. E obsedată de George, îşi iroseşte viaţa şi dragostea ei nu-i face lui nici un bine, dimpotrivă îl face să turbeze. Dragostea ei e ca un fel de datorie morală, e ceva sublim, alcătuit din idealism şi excesivă încredere în sine. E convinsă că va reuşi să-l înalţe pînă la ea. Şi ar trebui, dimpotrivă, ea să îngenuncheze alături de el.
— I-ai spus acest lucru?
— Fireşte că nu. E prea mîndră, e cea mai mîndră persoană pe care am cunoscut-o vreodată. Aş dori ca dumneavoastră să staţi de vorbă cu George.

— Şi ce să-i fac?
— Să-l faceți mai bun, să-l înfrîngeți, să-l faceți să plîngă.
— Lacrimi de căință şi de uşurare?
— L-ați putea salva. George ar putea fi salvat prin iubire, dar nu prin cea a Stellei, un alt gen de iubire. Grozăviile lui nu sînt decît un apel la iubire.
Preotul rîse cu poftă, un rîs poate prea prelungit, apoi îşi pocni degetele, un gest obişnuit la el cînd dorea să schimbe discuția. Se ridică de pe scaun.
— Ştii cumva cînd soseşte profesorul Rozanov?
— Nu, nu ştiu, răspunse Gabriel iritată de tratamentul brutal aplicat mişcătorului ei apel.
— L-ai întîlnit vreodată?
Părintele Bernard nu-l cunoştea decît din auzite pe distinsul nostru concetățean.
— Nu. L-am văzut doar o singură dată, pe stradă. Brian îl cunoaşte şi, firește, George, care i-a fost student.
în timpul ultimului schimb de replici, Brian intensificase simțitor sonorul televizorului, pentru a-şi demonstra nemulțumirea.
— Şi ce părere are Brian despre el? insistă preotul, ridicîndu-şi vocea ca să se facă auzit.
— Mai bine întrebați-l pe el, răspunse Gabriel, înălțîndu-şi şi ea glasul şi deschizînd uşa.
— Brian! Părintele Bernard ar vrea să ştie ce părere ai **diiHprc** profesorul Rozanov.
Ilriim intră în bucătărie, se duse direct la plită, înălță capacul inii'i ciulite, se uită la conținut, apoi trînti din nou capacul cu /.HumnL După care îşi îndreptă privirea spre preot, care nu mm inpH.rt întrebarea sub forma inițială, ci îi spuse:
(I()
— De ce ne vizitează profesorul Rozanov?
— Nu mă vizitează pe mine. Nu ştiu, o fi avînd artrită şi vrea să facă o cură de ape.
— Ştii unde o să locuiască?
— N-am idee, probabil la Ennistone Royal Hotel. (Regina Victoria venise la Ennistone cînd se inaugurase Victoria Park, şi vizitase Institutul, iar prințul consort lăudase apele şi comparase stațiunea cu Baden-Baden.)
— N-a mai fost pe aici de la moartea mamei lui, comentă Gabriel, dar lumea spune că se întoarce definitiv, că are de gînd să se retragă aici.
— Ce fel de om e?
Zgomotul televizorului din camera alăturată le acoperea aproape complet glasurile.
— Rozanov? Un şarlatan. Ştii ce-i un şarlatan, un farsor, un scamator, un impostor, un terchea-berchea care pretinde că-i în stare...
— Oh, nu țipa aşa! strigă la rîndul ei Gabriel şi se repezi alături ca să închidă televizorul.
Preotul îşi luă rămas-bun.
Mai tîrziu, în aceeaşi seară, Gabriel şi Brian continuară să discute despre George, Stella şi Alex.
— Trebuie să renunți la ideea ta cu Papucul, îi spuse Brian. Alex n-o să ne lase niciodată să ne mutăm acolo. De altfel nici nu ne face plăcere. Ar însemna s-o avem toată ziua pe cap.
— Am putea folosi poarta din spate...

— Scoate-ți ideea din minte!
— *Vreau* casa asta.
— Eşti o acaparatoare. Şi-apoi te frămîntă gîndul că Alex iroseşte bunurile care ne revin nouă.
— E risipitoare la culme...
— Astea-s gînduri meschine, josnice.
— Ştiu.
— Te cutremuri cînd Alex sparge o ceaşcă.
— E neatentă şi foloseşte tot timpul numai serviciile cele mai fine.
— De ce nu, nu-i ceaşca ta şi probabil că nu va fi niciodată. O să-i lase totul lui George. Şi ştii bine că noi n-o să mişcăm un deget.

— Ar fi putut să ne consulte înainte de a vinde Maryville. Maryville era reşedința de la mare.
— Casa aia însemna o permanentă bătaie de cap: putredă şi cu atîția băgăcioşi în jur...
— Să pleci în excursie la mare nu-i totuna cu a avea o locuință permanentă acolo; acum, fîşia aceea frumoasă de țărm mi se pare tristă.
— Iar începi! Proprietăți, proprietăți, proprietăți!
— Alex nu foloseşte Papucul. Vara trecută, cînd i-am văzut picturile şi decorațiile, erau exact aceleaşi pe care le făcuse cu ani în urmă.
— Poate că-i locul unde-i place să mediteze. Nu-i treaba noastră. încearcă să te gîndeşti puțin şi la viața ei, pentru numele lui Dumnezeu! Nu-ți place casa asta în care locuim ?
— îmi place pentru că-i a noastră. Dar e atît de mică.
— Necazul cu tine e că nu te-ai obişnuit niciodată cu gîndul că eşti o Bowcock săracă.
Gabriel se trăgea dintr-o ramură a familiei care, din anumite motive, nu moştenise nimic din averea ancestrală.
— Poate că aşa e! răspunse ea rîzînd. Dar avem nevoie de mai mult spațiu. Dacă o luăm pe Stella la noi...
— Trebuie s-o luăm pe Stella la noi?
— Cred că da.
— N-o să vrea să vină.
— Am stat eu de vorbă cu ea, cu mult tact. Cred că se teme să se întoarcă la George.
— Soții şi soțiile se înțeleg unul pe celălalt mai bine decît îşi închipuie observatorii binevoitori din afară.
— Oricum, îşi doreşte o pauză.
— S-ar zice, mai degrabă, că tu îi doreşti să-l părăsească pe George.
— Ea se încăpățînează să creadă că-l poate vindeca şi caută mereu semne care s-o asigure că lucrurile merg mai bine.
— Asta înseamnă dragoste.
— Asta-i o iluzie.
— într-un fel, nu se poate să fie o iluzie.
— Eu cred că George o urăşte într-adevăr.
— E eeva ce Stella n-o să creadă niciodată.
— Tocmai asta-i partea tristă. Gîndeşte-te la atmosfera nenorocită din casa lor, şi-apoi George care-i încurcat cu femeia

aia! Eu cred că Stella are nevoie de un răgaz în care să poată jadeca lucrurile limpede. Se găseşte încă sub stare de şoc, e ca şi paralizată.

— Stella paralizată? Nici vorbă!
Brian o admira pe Stella.
— Ştii că de atunci, din prima zi, George nu a mai venit s-o vadă.
— George e diabolic, ca şi Alex. I se pare, probabil, de bun-gust să nu se arate, şi după aceea o să i se pară inevitabil.
— Tu spui mereu că-i un neghiob.
— Da, e un tip comun, un individ absolut vulgar, un Iago.
— Ca şi... Dar Alex nu-i diabolică, în ultima vreme a devenit extrem de retrasă, o pustnică. Uneori mă îngrijorează.
— Pentru că-ți place să fii îngrijorată. Alex pur şi simplu refuză să vadă cît de mult au îmbătrînit şi cît de decrepiți au ajuns prietenii ei. Se vede pe ea ca pe un soi de vestală, dar continuă să-şi joace rolul de *femme fatale* şi îşi imaginează că bărbații încă se mai îndrăgostesc nebuneşte de ea.
— Şi bănuiesc că aşa e. Robin Osmore n-a fost îndrăgostit nebuneşte de ea?
— Zeci de bărbați au fost. Dar asta s-a întîmplat acum o sută de ani. Şi nu Robin Osmore, ci tatăl lui. Ca să-ți dai seama cît e de bătrînă.
— Dar nu arată.
— Visez la vremea cînd Alex va ajunge o epavă, o băbuță patetică, cu mințile rătăcite, de care va trebui să avem grijă. Dar nu prea întrezăresc asemenea perspectivă.
— Ți-ar părea rău dacă s-ar întîmpla aşa ceva.
— Aş dansa de bucurie.
— Nu-i adevărat. Eşti mîndru de ea, cu toții sînteți mîndri. Alex are o latură dominatoare, un aspect de *grande dame* care vă oferă vouă un suport.
— Bine, dar asta e o chestiune metafizică, strict particulară. Nu-mi cere însă s-o iubesc.
— Cu George ar trebui să discuți despre ea. Cu mine n-are nici un rost. Cred însă, într-adevăr, că în ce-l priveşte pe George, ar trebui să ne luăm un soi de răspundere colectivă.
— Voi, femeile, visați întotdeauna să salvați bărbații, să-i salvați de ei înşişi sau să-i ajutați să se regăsească pe ei înşişi, lucruri de genul ăsta.

— Eu vorbeam de o răspundere *colectivă.*
— George ar avea nevoie de şocuri electrice şi de un transplant pe o parte din creier.
— Nu-mi dau seama cum de se suportă singur.
— Stella ar trebui să-l expedieze în Japonia. S-ar simți bine, acolo există o sumedenie de indivizi ca George.
— Viața trebuie să fie un iad pentru el.
— Un iad pentru George? Nici gînd. El ne condamnă pe noi.
— Mă rog, sîntem de condamnat pentru că-l vorbim de rău; ne-am întors împotriva lui şi l-am abandonat.
— Vreau să spun că el ne condamnă pe noi, îi condamnă pe toți, întreaga omenire, condamnă totul cu excepția lui „George însuşi". Are un orgoliu rănit cronic, un resentiment cosmic, o invidie metafizică. George s-a comportat întotdeauna de parc-ar fi fost grav frustrat, de parcă i s-ar fi răpit ceva, ar fi pierdut iremediabil ceva.
— Presupun că încearcă un sentiment de culpabilitate.
— Nu-i vorba de culpabilitate, e vorba de ruşine, de pierderea prestigiului. Cred că-i mai îngrijorat de retragerea permisului de conducere decît de faptul că era cît pe-aci să-şi ucidă

soția. Transferă tot ce-i rău şi ticălos în el asupra duşmanilor lui, asupra celorlalți. A pierdut orice simț al realității.
— Simte că-i lipsit de siguranță.
— Aş spune că şi Hitler se simțea lipsit de siguranță.
— Exagerezi fără limită. Fiecare vorbeşte de violența lui George, dar nu cunoaştem nici o împrejurare precisă, totul se bazează pe zvonuri. Cred că lumea e împotriva lui pentru că e un tip total neconvențional şi asta îi sperie pe oameni. Se tem de el pentru că-i nepoliticos.
— Fără îndoială, a renunțat la orice amabilitate în relațiile cu semenii săi, dar ăsta nu-i decît un simptom. George urăşte oamenii. Cînd te uiți la el, înțelegi ce înseamnă un terorist.
— Nu-ți inspiră nici un pic de milă ? Crezi că trece vreo zi sau vreun ceas în care să nu se gîndească la Rufus?
— Pierderea copilului a însemnat pierderea prestigiului.
— Cum poți să...
Probabil că, într-o criză de furie, a îmbrîncit copilul pe rn'Ai i iii după aceea s-a autoconvins că Stella poartă toată vina.
Nu **Hpurm** aşa ceva, Brian. Ştiu că alții aşa gîndesc, dar *Iu* nu ni vnic, *Ir rog*...
(41
— îmi pare rău, ai dreptate, pentru numele lui Dumnezeu, nu plînge, ce motiv ai să plîngi?
Lacrimi, lacrimile care izvorau cu atîta uşurință, umpluseră ochii lui Gabriel. Fericirea ei era mereu bîntuită de spaime, de imagini ale unor cumplite pierderi, imagini înfricoşătoare, nebuneşti. Dacă Rufus ar fi trăit, ar fi fost acum de vîrsta lui Adam. In mintea ei încolțise o fantezie că George o să-l ucidă pe Zet. Şi pe urmă o să-l ucidă pe Adam.
Brian nu ştia ce se petrece în mintea ei (pentru că, desigur, nu-i divulga asemenea gînduri smintite), dar ştia cam ce ar fi in stare să gîndească. O bătu uşor peste mîna udă de lacrimi.
— Haide, haide! Nu-i din cauza lui Rufus, să ştii. George a fost un mic monstru încă din copilărie.
— Bănuiesc că şi tu erai la fel.
— îi făcea plăcere să înece puii de pisică.
— Nu-mi mai povesti grozăviile astea.
— Mă rog, oricum trebuiau înecați. Nu mai plînge şi din cauza asta.
— Eu cred, totuşi, că profesorul Rozanov l-ar putea ajuta, spuse Gabriel, ştergîndu-şi lacrimile. Nu-i aşa că n-ai gîndit cu adevărat ce i-ai spus părintelui Bernard despre Rozanov?
— Se înțelege că nu. Am spus-o numai pentru lipitoarea asta de prieten al tău.
— Nu cred că a venit ca să discute despre George. A venit numai ca să se intereseze de Rozanov.
— Şi care-i diferența?
— George îl respectă pe profesorul Rozanov, lui o să-i dea ascultare. în fond, a făcut atunci tot drumul pînă în America numai ca să-l vadă.
— Nu ştiu ce anume s-a întîmplat atunci, răspunse Brian, in orice caz călătoria nu a fost un succes. Se poate ca George să-l fi admirat cîndva pe Rozanov, dar acum cred că nu se mai sinchiseşte de el nici cît negru sub unghie. Necazul cu George c că scapă întotdeauna basma curată. Se bucură de populari-Late pentru că oamenilor le plac monştrii. Hitler, Napoleon... Care a fost cel mai îndrăgit dintre regii noştri? Henric al VUI-lea. Dacă George ar da într-adevăr de necaz, s-ar putea

să se mai deştepte la realitate. Sau dacă toată lumea s-ar uni împotriva lui şi *ar face* ceva, altceva decît să-şi satisfacă meschinăria prin bîrfe. Cred că George ar trebui să fie linşat. Şi

într-o bună zi va fi linşat, dacă o să meargă aşa înainte. Poftim, asta-i răspunderea colectivă de care vorbeai.
— Nu, protestă Gabriel, nu! Vai, dragă...
Era una dintre expresiile pe care le întrebuința adeseori. Din nou pusese stăpînire pe ea una din fanteziile-i sinistre. Cum putea oare suporta George să-l vadă pe Adam crescînd sub ochii lui? Respiră adînc, pentru a izgoni gîndul; trase în plămîni aerul perfect calm care o înconjura, dar de care devenea conştientă numai în momentele cînd căuta un refugiu. Spera că Adam nu-i putea ghici gîndurile. O dată îi spusese: „Nu trebuie să mă cruți de lucrurile triste".
I se adresă din nou lui Brian:
— Crezi că Adam, cînd o să fie mare, o să se facă medic veterinar sau naturalist? Iubeşte atît de mult animalele.
— Nu cred, răspunse Brian. Nu-l interesează detaliile, n-o să fie niciodată în stare să facă vreun desen botanic sau anatomic. Dragostea pentru animale e altceva... face parte din altceva... e o chestiune sentimentală... sau mai curînd un simbol... ceva ca un fel de mică religie ciudată...
Nu reuşea să se exprime clar, deşi el ştia şi înțelegea ce vrea să spună. Era ceva ce ținea de calitatea nepămînteană a lui Adam, de latura lui stranie şi absolută. Brian nu şi-l putea imagina pe Adam matur, refuza să şi-l închipuie ca pe un tînăr cu voce groasă, pieptul păros şi cu o viață sexuală. Poate că nu-şi putea imagina viitorul pentru că viitorul nu exista. Şi apoi Adam nu creştea. Să-i fi fost oare sortit fiului său să rămînă un pitic, cu o minte de copil? Poate că, în acest punct anume, gîndurile tulburi din străfundurile minții lui Brian ieşeau la iveală şi se încrucişau cu gîndurile tulburi din străfundurile minții soției sale.
— Mă bucur că o să-l vedem din nou pe Tom, spuse Gabriel. Vine atît de rar... crezi că încearcă să-l evite pe George... sau pe Alex?
— Băieții tineri evită mamele posesive.
— Eu cred că s-a retras din cauza geloziei lui George.
— Pentru că Alex e atît de ataşată de Tom ? Bietul George cel frustrat! Iar o luăm de la capăt. Hai, mai bine, la culcare!
Brian se ridică de pe scaun, adăugind: Tom... da... Tom e *fericit*.
„Şi tu nu eşti", îi răspunse Gabriel în gînd, cu tristețe.
Se duseră să se culce.

Brian şi Gabriel McCaffrey se cunoşteau dintotdeauna; frecventaseră aceleaşi reuniuni la Casa Prietenilor, aceleaşi petreceri de copii şi, mai tîrziu, aceleaşi serate dansante, lîrian, pe măsură ce crescuse, devenise un bărbat frumos, un Lînăr viking. Gabriel se îndrăgostise de el. După aceea, se îndrăgostise şi el de Gabriel. Nu-i plăceau fetele ostentativ provocatoare. Şi Gabriel era drăguță, liniştită, sfielnică, ascunsă pe sub părul care-i cădea peste față. Se uita întotdeauna cu admirație la Brian, care era un tînăr sobru şi serios. îşi dorise o soție sinceră, credincioasă, şi un mod de viață simplu, deschis, paşnic. Timpul dovedise că făcuse o alegere bună. Gabriel şi Brian continuaseră să se iubească, deşi, din multe puncte de vedere, aparțineau unor triburi umane diferite.

Brian, spre deosebire de tatăl şi de bunicul său, ale căror relații cu quakerii fuseseră de natură pur sentimentală, lua religia în serios. Poate că fusese influențat de naşul său, William Eastcote (cunoscut sub porecla de „Bill Şopîrla"), un om foarte cucernic, stîlp al reuniunilor de la Casa Prietenilor şi văr cu bine-cunoscutul filantrop Milton Eastcote. Familia Kastcote era foarte înstărită (inițial se ocupaseră şi ei de „comerț"), iar William se retrăsese curînd din profesia de avocat pentru a se dedica, asemeni vărului său, operelor de binefacere. Şi acum Brian continua să se ducă, în fiecare duminică, împreună cu Gabriel şi Adam, la reuniuni. Nu credea în Dumnezeu, dar „Prietenii" din Ennistone nu erau prea formalişti in această privință. Misterul divinității era una cu Lumina Lăuntrică a Sufletului, iar Calea Iluminată însemna o viață dreaptă, în care viziunea adevărului te îndeamnă numai spre dorința virtuoasă. în aceasta consta perfecta simplitate a datoriei. Brian se vedea pe sine ca o persoană austeră, cu inima pură. Dorea să ducă o viață dreaptă împreună cu soția şi cu fiul său, dar lucrul acesta i se părea tot mai greu. Ar mai fi vrut şi să realizeze ceva măreț pe lume (Gabriel crezuse sincer in realizarea măreață a lui Brian). Dar acum era limpede că nu va mai realiza nimic. Lucra la Consiliul Municipal din Knnistone, Secția învățămînt.

Lui Brian îi venea greu să ducă o viață dreaptă din motive foarte simple, dar puternice. Era egoist. Făcea ce voia el, iar (labriel făcea tot ce voia el. Lucrul acesta dăinuia de atîta amar ile vreme, încît Brian îşi închipuia (înşelîndu-se, însă) că Gabriel

încetase să-l mai observe. Gabriel ar fi dorit să călătorească. Brian detesta călătoriile, lui îi plăcea să stea acasă şi să citească. Stăteau amîndoi acasă şi citeau. Lui Gabriel i-ar fi plăcut să primească musafiri şi să fie invitată. Brian se gîndea că viața mondenă e falsă. Nu primeau musafiri şi nu făceau vizite. Brian mînca repede, Gabriel mînca încet. Mesele se încheiau în momentul în care Brian termina de mîncat. Brian era adeseori irascibil, uneori furios şi, cînd era foarte supărat (dar acest lucru se întîmpla mai rar), se depărta de Gabriel şi nu-i adresa un cuvînt. Aceste separări îmbufnate, rezultate ale firii lui arțăgoase, îl ardeau ca un fier roşu, constituiau un adevărat iad, şi totuşi nu se putea reține de la asemenea forme de violență. Față de Adam nu se arăta niciodată mînios, simțea, însă, că în relațiile cu fiul său exista o vagă, dar teribilă nepotrivire, o stinghereală, o stîngăcie care inhiba comunicarea dintre ei. Uneori avea impresia că Adam înțelegea acest lucru şi că venea la el cu ramuri ostentative de măslin, mici gesturi de afecțiune şi mîngîiere, iar Brian se pomenea acceptîndu-le cu un aer morocănos, ca şi cum îi făcea o concesie.

Brian dorea alte femei cu o intensitate care ar fi uluit-o pe Gabriel, dacă ar fi bănuit măcar; dar se dovedea în stare să țină sub control acest aspect al fragilității lui. Unii spuneau că în Brian zace un George care nu aşteaptă decît să scape din cătuşe, dar pînă acum prezența ipotetică nu se manifestase. Gabriel era conştientă de necazurile ei, fără să se lase însă obsedată de ele. Cea mare dintre supărările ei, în afară de egoismul lui Brian căruia i se supunea în tăcere, iertînd, dar fără să uite, consta în faptul că nu studiase nimic şi, acum, la treizeci şi patru de ani, era o ignorantă. Brian studiase sociologia la universitatea din Essex. Gabriel, după ce urmase un

an la un colegiu de secretare, se gîndise să se înscrie la o universitate, însă îşi văzuse planurile zădărnicite de căsătorie. Şi acum, cine şi ce era ea? Soția lui Brian, mama lui Adam. Cînd se compara cu Stella sau cu Alex, se simțea lipsită de substanță. Făcea parte din „ramura săracă" a familiei Bowcock, cei care se împotmoliseră şi nu se putuseră afirma în viață. Tatăl ei, un inginer municipal din sudul Londrei, murise. Gabriel nu se înțelegea prea bine cu mama şi cu fratele ei, dar amîndoi emigraseră pe tăcute în Canada, unde fratele ei se căsătorise, aşa încît nu mai conta că nu-l putuseră suferi pe

Brian. Gabriel ştia că pentru ea era esențial să încerce o anumită doză de autosatisfacție şi era hotărîtă să nu devină o femeie nemulțumită. îşi făcuse din căminul ei o fortăreață unde se simțea în siguranță şi era bucuroasă să rămînă invizibilă. Nu se afla la drumul mare, rănită în lupte şi lipsită de adăpost, ca Stella sau ca George, ale cărui aventuri o îngrozeau şi o fascinau. Ea nu era ca ei. Dimineața devreme, cînd deschidea robinetul şi auzea apa rece, limpede, curgînd în ceainic şi umplîndu-l, se simțea pură şi proaspătă. Deprinsese de la Adam una dintre caracteristicile fortăreței ei interioare, anume, un soi de animism care se aplica la orice, nu numai la muştele care trebuiau prinse şi apoi lăsate să zboare pe fereastră, nu numai la gîndacii care erau eliberați, cu duioşie, în grădină sau la păianjenii care trebuiau respectați în ungherele lor, dar şi la cuțite, furculițe, linguri, ceşti, farfurii şi căni de apă, la pantofi, la sărmanii ciorapi desperecheați, la nasturii care, din lipsă de afecțiune, se pot pierde. Toate acestea aveau o viață şi o personalitate a lor, se bucurau de prietenie şi de drepturi. Deveniseră o extindere a propriei ei vieți, ca şi pentru Adam, şi în această proiectare comună mama şi fiul se întîlneau, ca într-o vulnerabilă extensie a trupului.

Ceilalți membri ai familiei, deşi acceptați ca „ai ei", aveau mai puțină însemnătate. O admira, o invidia şi o compătimea pe Stella. îi plăcea, o interesa şi o enerva Alex. Ținea mult la Tom, în legătură cu care Brian avea sentimente atît de amestecate, dar ea îşi frîna afecțiunea, ca nu cumva Adam să încerce cea mai vagă undă de gelozie. Tom i se părea un băiat nesofisticat şi cu totul inofensiv. Asemenea lui Brian, îl invidia pe Tom pentru veselia lui, dar îl invidia în numele lui Adam, nu al ei. Oare cînd Adam va avea douăzeci de ani va fi şi el un băiat vesel? Se îndoia. Dar oare Adam o să aibă vreodată douăzeci de ani? George era o altă problemă. în ce-l privea pe George, Gabriel era muncită de gînduri foarte ciudate. Gînduri care se definiseră oarecum în urma unui incident petrecut cu cîțiva ani înainte. într-o zi, Gabriel se afla în Grădina Dianei, la Băi, împreună cu cîteva cunoştințe (doamna Robin Osmore şi Anthea Eastcote, şi o şcolăriță) şi, nu ştiu cum, venise vorba despre George, iar prietenele ei îi bîrfiseră cumnatul. Vorbele le înghețaseră, însă, pe buze cînd s-a ivit dintr-odată chiar George care, fără îndoială, auzise totul. După ce s-a depărtat

de ele, Gabriel s-a simțit obligată să fugă după el. îl ajunsese din urmă în stradă, tocmai cînd ieşea din clădirea Institutului. I-a atins uşor brațul şi i-a spus roşind toată : „Eu n-am spus nimic împotriva ta, eu nu gîndesc rău despre tine". George a zîmbit, s-a înclinat în fața ei şi a pornit-o mai departe. Data următoare cînd s-au întîlnit din nou, ochii lui îi arătaseră că

nu uitase semnificativa întîmplare. Gabriel începuse să regrete ceea ce i se părea acum un impuls imprudent, despre care nu-i vorbise niciodată lui Brian. Nici măcar nu era adevărat ce-i spusese : gîndea lucruri rele despre George. Şi acum se crease un fel de relaţie tainică între ei, o legătură invizibilă ca o coardă la capătul căreia îl simţea din cînd în cînd pe George smucind sardonic, răutăcios sau, uneori, cu blîndeţe. Exista în inima lui Gabriel un grăunte mic, infinitezimal, din care încolţea speranţa, atît de comună printre femeile din Ennistone, că ea, şi numai ea singură, l-ar putea salva pe George de el însuşi.
Alex vîrî cheia în broasca de la uşa casei de vară, numită Papucul. Erau orele unsprezece, în seara vizitei lui Brian şi a lui Gabriel. Cînd uşa se deschise, răzbi afară un miros de lemn umed, mucegăit. Străbătută de un brusc fior de spaimă, Alex bîjbîi după comutator, aprinse lumina, intră în casă şi încuie uşa în urma ei.
Papucul fusese clădit prin 1920 de Geoffrey Stillowen, excentricul tată al lui Alex şi, printre puţinii localnici care se pricepeau, era considerat drept „o perlă de *art déco"*. Data cam din aceeaşi perioadă ca şi Camerele din Ennistone. Zidurile exterioare erau din beton, pe vremuri alb, acum de un cenuşiu pătat, cu colţuri rotunjite, ferestre încadrate în rame curbe de oţel şi un acoperiş din ţigle verzi, uşor înclinat. Deasupra uşii principale exista şi un soi de ornamentaţie asiriană (sau poate că egipteană), iniţial colorată în verde şi cafeniu. în uşă era încastrat un vitraliu oval, pictat cu lalele roşii, foarte stilizate. Mai existau vitralii florale şi la etaj, iar în salon se afla un larg paravan de sticlă pictată, reprezentînd un aeroplan printre nori. Se mai găseau în salon, sub fereastră, o banchetă înclinată, foarte alunecoasă, cu marginile sculptate, acoperită cu perne brodate în modele unduitoare verzi şi cenuşii, o oglindă mare, ticumpil, gravată cu o fîntînă din cristal mat, şi o masă cu tăblia du nÎHlul, susţinută de un arabesc din metal. Garnitura plată, '/(>
capitonată, alcătuită din canapea şi două fotolii de culoarea fainei de ovăz era de asemenea originală, ca şi un set de vaze înalte, mov cu toarte stropite. Casa nu era prea mobilată, cu excepţia unor piese curioase din bambus împletit, pe care le plasase acolo Alex, în timpul „perioadei ei de creaţie". Podelele erau din cel mai fin parchet pal, încrustat cu desene din lemn de esenţe diferite. De aici provenea numele casei, întrucît Geoffrey Stillowen insistase ca nimeni să nu calce pe parchet cu pantofi obişnuiţi, ci numai în papuci moi de cîrpă, iar lîngă uşa de intrare se găsea o ladă mare cu papuci de toate mărimile şi de toate culorile. Cetăţenii oraşului nostru au dat propria lor interpretare ciudatului nume al casei, care le suna cam necuviincios în ureche, sugerîndu-le un alcov sau un serai oriental, o casă discretă, rău famată, prin care păşeau, tiptil, exotice cadîne.
Brian nu greşise afirmînd că Alex folosea Papucul ca un loc de meditaţie. îi plăceau spaţiile goale, pustietatea casei, puţinătatea mobilelor, în contrast cu încărcătura de obiecte şi de trofee din casa mare. Cîndva, o amuzase să se joace aici „de-a artista", confecţionînd figurine din lut şi *papier măche* şi colorîndu-le strident, în chip de mici zeităţi indiene. în adolescenţă, lucrase acuarele şi, după ce o părăsise Alan, se întorsese la ceea ce considerase ea a fi o carieră de pictor ratată. Micul atelier de lîngă bucătărie era presărat tot cu vopsele şi pensule, abandonate cu multă vreme în urmă. Le aruncă o privire

în treacăt, în timp ce mergea din încăpere în încăpere, aprinzînd pretutindeni luminile. Pe măsură ce înainta se lăsa înfiorată de un straniu simțământ superstițios, care se îmbina însă cu un fel de voluptate a singurătății.
Alex dăduse de mult uitării religia metodistă care-i hrănise copilăria, dar persista în ea un simț religios, convertit într-o obsesie animistă. Adam poseda o asemenea viziune asupra lumii, numai că la el era vorba de un panteism inocent, aparținînd poate acelei inocențe primare care i-a determinat pe mulți gînditori să creadă în metempsihoză. La Alex, însă, animizarea mediului înconjurător era de natură nevrotică şi coruptă, o ultimă distorsionare a acelor impulsuri artistice cu care se jucase atît de incert. Avea senzația că lucrurile apar şi dispar, că se dematerializează cu o malițioasă bizarerie. Unele dintre obiecte erau ca nişte mici animale; sau, mai curînd, erau făpturi vii, dotate cu stîngăcia şi inerția obiectelor, făpturi care cădeau,

alunecau, se zdruncinau, se rostogoleau. Poate că fetişurile pictate de Alex nu reprezentau decît încercări homeopatice de îmblînzire a acestor mărunte zeități maligne. Existau mici creaturi-obiecte care ascundeau anumite lucruri şi se manifestau prin zgomote surde, ca de şoarece, ce încetau de îndată ce se apropia şi se uita Alex la ele, anumite umbre dense pe care le ocolea, tresărind de spaimă, şi care se mistuiau cînd făcea ea o mişcare. Alex colecționase întotdeauna diverse obiecte, dar s-ar fi spus că, acum, toate acestea se întorceau, treptat, împotriva ei. într-un fel, ştia că totul e un nonsens şi, cu toate că era speriată, nu se temea prea tare, datorită unui fior de complicitate pe care i-l stîrneau asemenea experiențe.
Această infiltrare a subconştientului în mediul care o înconjura, această ştirbire a vitalității ei de către forțe răuvoitoare, se lega acum, în mintea lui Alex, cu enigma ridicată de Ruby, deprimînd-o şi mai mult. Nu putea crede că Ruby ascundea lucrurile în mod deliberat pentru ca apoi să le poată găsi, dar s-ar fi zis că Ruby devenise „frontul uman" al revoltei împotriva lui Alex, în care se angajase lumea obiectelor ei familiare. Alex nu-şi putea imagina viața ei fără Ruby, dacă aceasta din urmă ar fi părăsit-o. Ruby îi apărea acum ca o armă de apărare — deşi altă dată nu o privise astfel - în fața forțelor care se adunau împotriva ei. Pe de altă parte, dacă ar fi fost să accepte ceea ce dorea Ruby, adică stabilirea, printr-o prefacere revoluționară, a unei relații total diferite, o relație de egalitate cu stăpîna ei, situația ar fi devenit de neconceput pentru Alex, ar fi însemnat răsturnarea definitivă a ordinii şi a bunului-simț. Nu existase între ele nici un gest de afecțiune sau de recunoaştere care ar fi putut media o asemenea transformare. Era cu neputință. Alex avea să se împotrivească pînă la ultima-i suflare.
Inspăimîntată de ferestrele întunecate, lucioase, ale Papucului, prin care făpturi străine puteau furişa priviri din afară înăuntru, Alex începu să tragă toate storurile pe care, cu multă vreme în urmă, tînărul artist ennistonian Ned Larkin, o descoperire a lui Geoffrey Stillowen, pictase scene de grădină estompate, în culori pastel. Picturile reprezentau vag grădina Belmont: arborele *ginkgo,* bradul, fagul arămiu, mestecenii care căpătaseră acum un aspect păstos, privelişti îndepărtate ale Papucului. în salon se găseau şi portrete, în aceeaşi manieră, ale membrilor familiei, în costumele diverselor perioade şi în atitudini desuete, pe fonduri luminoase de un auriu şters.

47

Geoffrey Stillowen, tînăr şi blond, în costum alb de tenis, fusese pictat aşezat într-un fotoliu şi citind o carte, cu racheta sprijinită de genunchi. Soția lui, Rosemary, în picioare în spatele lui, deschidea o umbrelă de soare, albă. Exista şi un portret al lui Alex, o fetiță drăgălaşă, ținînd flori în mînă. Precum şi portretul unui tînăr zvelt, frumos, cu păr de aur, fratele mai mare al lui Alex, ucis în război, şi care acum nu mai era decît o nălucă, o umbră, fără nici un loc în gîndurile ei, cu excepția momentelor cînd îi vedea imaginea pe perete, îşi întoarse privirea de la tablou. Papucul, cufundat în trecut, locul de meditații al lui Alex, era o maşină a timpului. Dar trecutul după care tînjea ea era doar o atmosferă vag parfumată, netulburată de fantomele persoanelor individuale. Totuşi, în această noapte, persoanele individuale o împresurau şi Alex nu izbutea să atingă acea stare de detaşare, necesară singurătății ei. In timp ce mergea, pentru că întotdeauna, în aceste tainice vizite nocturne, colinda prin toată easa, începu să se gîndească la George. Se întreba dacă George va veni la ea să-i vorbească, aşa cum făcea uneori. Zi de zi simțea imperceptibila mişcare a ceva ce-l separa pe George de ea. Poate că era senzația ei de bătrînețe, absolut de neconceput, şi totuşi atît de aproape. La un moment dat îl pierduse pe George, apoi îl regăsise. Dar de astă-dată va veni oare la ea? Femeia aceea, prostituata cu care se spunea că „e încurcat" George, era rudă cu Ruby. Ruby avea multe rude de felul ăsta şi lui Alex îi displăcea modul în care se legau anumite lucruri care ar fi trebuit să fie separate; prea se potriveau toate cu presentimentul unei conspirații împotriva ei. Se crease o rețea periculoasă. Poate că Tom se îndepărtase de ea tocmai ca să se smulgă din această rețea. Alex îl iubea pe Tom; dar nu cel mai mult, pe primul loc venea George. Pentru Brian nu simțea mare lucru. Femeile erau nişte străine: Gabriel cu părul ei pleoştit peste ochi şi cu batistele-i de hîrtie; Stella, atît de inteligentă, atît de dură, atît de nefastă pentru George. Adam era un obiect supărător, din sîngele ei, însă inaccesibil.

Dar mai era şi o altă persoană individuală care stăpînea în seara asta mintea neliniştită a lui Alex. John Robert Rozanov (Alex se prefăcuse numai că numele lui nu-i spunea nimic, atunci cînd îl menționase Gabriel). II cunoscuse pe John Robert, întîmplător, în tinerețea acestuia, cînd începuse să dobîndească faimă (era mai în vîrstă decît ea) şi înainte să părăsească

47

Ennistone, unde se întorcea, din cînd în cînd, din înalta lui lume universitară, doar ca să-şi viziteze mama care locuia încă acolo. Părinții lui fuseseră lipsiți de avere şi locuiseră într-un cartier sărac, în zona numită Burkestown, aflată la mare distanță de umbrosul Victoria Park. Oricum, Rozanovii erau metodişti (tatăl lui John Robert se căsătorise cu o fată din oraş) şi mergeau la biserica frecventată şi de părinții lui Alex, aşadar se cunoşteau. Geoffrey Stillowen, om bisericos, antrenat în diverse acțiuni caritabile, îl întîlnise pe tatăl lui John Robert. Alex îşi amintea vag că-l văzuse pe John Robert în copilărie şi, mai tîrziu, în adolescență. Dar nu-i stîrnise niciodată interesul, nu pentru c-ar fi fost snoabă, ci pentru că-i inspira repulsie fizică. Mai tîrziu (după publicarea primei lui lucrări, *Logică şi conştiință),* cînd li se revelase tuturor acest spirit strălucit şi începuse să fie recunoscut ca unul dintre „tinerii noştri filozofi",

devenise pentru locuitorii din Ennistone „o modă" să se împăuneze cu el şi să se laude, în treacăt, că-l cunoscuseră toată viaţa. Alex, pe atunci în vîrstă de nouăsprezece ani, lăsîndu-se la rîndu-i ademenită de această mică falsitate, stîrnise curiozitatea unei bune prietene a ei, o fostă colegă de internat, pe nume Linda Brent. Linda, care mergea pe atunci la universitate, a fost foarte emoţionată auzind că Alex îl cunoştea pe John Robert Rozanov. Alex continuase să-şi dea aere, o invitase pe Linda să vină pentru un timp la ei, făgăduindu-i că o să-i prezinte şi minunea. Strania mamă a lui Alex, alt factor de alienare, murise cu puţin timp în urmă şi Geoffrey Stillowen ocupa încă Belmontul. Şi Linda a venit. Alex a aranjat o mică petrecere la care-l invitase şi pe John Robert. („Nu va veni", prezicea Desmond, fratele lui Alex. „Va fi încîntat să vină", susţinea, dimpotrivă, Geoffrey, care îşi aprecia propria-i importanţă.) A venit, într-adevăr, şi Alex i l-a prezentat Lindei. De bună seamă, Linda (ignorîndu-l total pe frumosul Desmond) s-a îndrăgostit pe dată de John Robert. Alex se amuza. Dar începuse să i se pară mai puţin amuzant cînd, la foarte scurt timp după aceea, citi într-o gazetă că fabulosul tînăr John Robert Rozanov, urmărit şi vînat de atîtea tinere doamne, se căsătorise cu domnişoara Linda Brent. Alex nu le-a iertat-o nici unuia dintre ei. Mai mult, un timp a trecut printr-o criză de demenţă, după cum şi-a caracterizat singură starea. Se îndrăgostise şi ea nebuneşte de John Robert Rozanov. „Cine o pusese să i-l pre-

zinte Lindei pe omul acela excepţional? Totul pornise de la stupida ei vanitate. De ce-şi făcuse singură rău cu atîta ingeniozitate ? De ce nu avusese atîta minte şi imaginaţia creatoare de a-l cultiva pe acest bărbat atît de neobişnuit ? De drept, îi aparţinea ei, fără îndoială! *Ea* ar fi trebuit să se mărite cu el."

Nu l-a mai întîlnit pe Rozanov decît mult mai tîrziu, cînd o Linda uşor jenată a venit în vizită la Ennistone împreună cu soţul ei. Dar pe atunci Alex era logodită cu fermecătorul şi atît de popularul Alan McCaffrey şi îşi revenise din episodul ei paranoic. Soţii Rozanov au plecat mai tîrziu în America, unde Linda a murit, după ce născuse o fată cu care, din cîte se spunea, Rozanov nu se putuse împăca niciodată. Fata s-a măritat cu un obscur universitar american, Meynell, după care a murit, iar soţul ei, dacă n-a murit la rîndul lui, s-a făcut nevăzut, lăsînd în urmă-i un copil, fetiţa neglijată de care vorbise Gabriel şi de care, pare-se, Rozanov se sinchisea şi mai puţin. John Robert Rozanov s-a reîntors pentru un timp în Anglia şi a predat la Universitatea din Londra, unde George McCaffrey i-a fost student. Mai tîrziu, filozoful s-a reîntors în America, unde l-a urmat şi George, în acea călătorie descrisă de Brian ca „lipsită de succes", în perioada cît predase la Londra, Alex nu-l mai văzuse pe Rozanov. Avea necazurile ei şi dorea să-şi ascundă nefericirea. (Asemenea lui George, detesta să-şi „piardă prestigiul".) Alan o părăsise şi trăia cu Fiona Gates în Ennistone. Pe urmă, cînd Fiona se îmbolnăvise, Alex a căzut pradă obsesiei de a pune mîna pe Tom, pentru care o invidiase din primul moment. în tot acest timp, John Robert, la care Alex se gîndise cu atîta intensitate în scurtul ei episod de demenţă, somnola în subconştientul ei: o amprentă, o vagă fantomă vie, tainica dublură persistentă a unui bărbat care nu o mai preoeupa. Dar acum această dublură se dislocase şi i se plantase în primul plan al

imaginației, la vestea că John Robert Rozanov se reîntorcea la Ennistone. Era oare posibil să se reîntoarcă pentru *ea?*

*

— Ce talmeş-balmeş îngrozitor! exclamă George.

Obişnuia s-o tachineze pe Diane pentru neglijența ei. Acum privea cu oarecare satisfacție la dezordinea şi mai accentuată din cameră.

— Ai mai văzut-o pe Stella ? întrebă Diane.

— Nu. Am avut de gînd să mă mai duc s-o văd. Simțeam că trebuie să mă duc. Şi tu m-ai îndemnat cu atîta farmec să mă duc. Nu m-am dus. Pe urmă a fost greu să mă mai duc. Pe urmă a devenit imposibil să mă mai duc. Pe urmă a devenit esențial să nu mă duc. A devenit o datorie să nu mă duc, un impuls presant ca dorința sexuală. înțelegi?

— Nu. îmi pare rău de dezordine. M-aş fi apucat să strîng dacă aş fi ştiut că vii. Niciodată nu ştiu cînd vii şi aş dori să pot şti.

— Şi eu. Dar, ca şi Mesia, mă las mereu aşteptat. Şi eu mă aştept.

— Mi-a fost dor de tine. Mi-e foame de dragoste.

— Dacă-i aşa, atunci ca-n vechile balade, dorințele noastre sînt una.

— Mă întreb dacă ai să te însori vreodată cu mine.

— Dacă m-aş însura cu tine te-aş ucide.

— Mai bine moartă decît nemăritată.

— Ți se scurge inima după respectabilitate.

— Aşa-i.

— Majoritatea oamenilor respectabili tînjesc să se scuture de respectabilitate, dar nu ştiu cum să procedeze; nu pot evada. Gîndeşte-te cît eşti tu de fericită: eşti gata evadată.

— Vrei să spui că mai jos de atît nu pot cădea?

— Să schimbăm metafora: eşti liberă.

— Asta-i o metaforă?

— Aproape fiecare lucru pe care-l rostim e o metaforă; de asta nimic nu poate fi luat în serios.

— *Tu* nu poți fi niciodată luat în serios. Cred că în felul ăsta încerci să nu devii insuportabil.

— în felul ăsta reuşesc să nu devin insuportabil.

— Am fost liberă şi înainte de a te întîlni pe tine?

— Nu, pe atunci aveai iluzii.

— Şi acum sînt total deziluzionată?

— Eşti neiluzionată. Ți-am eliberat inteligența.

— Nu sînt liberă nici acum. Sînt o sclavă.

— Dar îți place. Săruți nuiaua care te plesneşte. Nu-i aşa?

— Nu fi grosolan. Fac tot ce vrei tu.

— Tîrfele sînt atît de dificile...

Te rog să nu...

O figură de stil. Altarul meu este perfecta libertate.

7(1

Siili

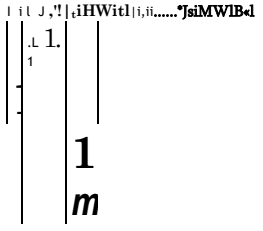

— Cred că eu n-am fost niciodată cu adevărat liberă. Dar cine-i liber? Stella e liberă?
— Nu.
— Atunci Stella e...
— încetează să mai vorbeşti despre Stella. Nu-mi place să aud numele ei în gura ta.
— Numele ei pur în gura...
— Taci odată!
— Cine este liber?
— Nu cunosc decît o singură persoană cu adevărat liberă.
— Cine?
— în cele din urmă, ai să devii infirmiera mea, asta aştepți, prăbuşirea. Te gîndeşti că ai să aduni cioburile.
— Nu vreau să te prăbuşeşti. Te iubesc.
— Te ațîță să-mi tot spui care-i datoria mea față de tine. Dacă mi-aş îndeplini-o ți s-ar face silă.
— Şi, deci, crezi că acum nu mai am iluzii.
— Cum ai mai putea avea? Eu îți spun numai adevărul. Sînt o fîntînă de adevăr.
— Cred că-mi spui adevărul ; şi presupun că asta înseamnă ceva, răspunse Diane.
îşi plimba privirea peste fața rotundă, calmă, a lui George, peste cămaşa lui albă, curată, cu mînecile îngrijit suflecate, peste brațele palide acoperite cu perişori bruni, mătăsoşi, buni de mîngîiat. îi spuse:
— Eşti *aici.*
— Sînt aici, fetițo, şi ai grijă de mine. Sînt sfîrtecat de spade şi pumnale, ca un taur pe moarte.
— Ar fi trebuit să-mi telefonezi că vii. Puteam fi în oraş.
— în oraş? Vrei să spui că ieşi în oraş?
— Numai pînă la Băi şi la biserică. Mă mai duc la Bowcock, la magazinul alimentar.
— într-o bună zi am să te zidesc în casă.
— Sîntem doi disperați.
— Te flatezi singură.
— Vrei să spui că tu nu eşti un disperat?
— Vreau să spun că *tu* nu eşti. Femeile sînt incapabile de disperare.
— Cum poți afirma una ca asta?
— A, sînt capabile să plîngă, dar asta-i cu totul altceva. Dumnezeule, camera asta duhneşte a fum de țigară.

— Nu fumez niciodată cînd eşti tu aici.
— Să nu te prind c-o faci!
— Dac-ai fi aici mai des, aş fuma mai puțin. Să deschid fereastra ?
— Nu, stai locului, domnişoară Muncă-de-noapte. îmi place duhoarea intimă de pudră, fum de țigară şi alcool. Aş dori să renunți doar la ghivecele cu flori din baie. Ghivece cu flori într-o baie sînt imaginea iadului. Haos şi Bătrîna Noapte. Altceva decît corsetul tău aruncat pe podea, care-mi place.
— Nu-i un corset.
— Orice-ar fi! Haos şi Bătrîna Noapte.
— Mai vrei un pahar?
— Hei, nuni - nuni - nu! Mai soarbe tu unul, scumpă fiică a plăcerii. Eu o să mă plimb.
George se sculă de pe canapea şi începu să se plimbe prin casă, străbătu dormitorul, ieşi în hol, de acolo intră în bucătă-

rie, apoi se întoarse din nou în cameră, la fereastră. Făcea adeseori acest lucru. Culcată pe canapea, cu picioarele descălțate atîrnîndu-i în jos, Diane îl urmărea.
Diane Sedleigh era cea mai distinsă prostituată din Ennistone. (Bărbatul cu care se măritase cîndva, din nesăbuință, se numise Sedley, dar Diane îşi spusese că Sedleigh sună mai elegant.) Era o femeie scundă, mlădioasă, cu un păr negru foarte drept, tuns scurt şi arcuit într-o curbă terminată într-un şpiț de fiecare parte a obrajilor. Ochii căprui închis nu erau mari, dar ardeau, plini de neastîmpăr, oarecum ca ochii lui Zet, cățelul lui Adam McCaffrey. îi plăcea să facă aluzii la sîngele ei țigănesc. Nimeni nu dădea crezare acestor romantice aluzii, dar de fapt era un adevăr; Diane era verişoară sau poate că soră vitregă cu Ruby Doyle. (Fusese botezată la biserica St. Olaf, maică-sa fiind anglicană, şi primise numele „Diamond[1]", însă la un moment dat îşi dăduse seama că avea şi aşa destule necazuri, fără să mai poarte un nume atît de bizar. Familiarul „Di", cum era strigată acasă, deveni cu uşurință elegantul Diane.) Mai exista şi o a treia fată, soră sau verişoară. Tatăl sau tații țigani erau făpturi legendare, dintr-o altă eră, şi n-avuseseră niciodată o viață de familie. Diane avea picioare foarte mici şi mîini micuțe, cu degete pătate de nicotină. Uneori purta

1. Diamant (engl.).

rochii de mătase neagră, foarte scurte, şi ciorapi negri străvezii, imaginîndu-şi că arată ca o femeie-vampă de prin anii '20. Aşa era îmbrăcată şi azi. Peste rochia neagră, purta un colier barbar din metal, pe care i-l dăruise George. Singurele lui daruri, în afară de bani, erau bijuteriile ieftine, exotice. Uneori, cînd era îmbrăcată în pantaloni, adopta o poză diferită, cu picioarele larg desfăcute, şi îşi punea cîte o cămaşă lălîie, înțepată de sînii ei micuți. O sfidătoare femeiuşcă-pirat. îşi pronunța numele ,J)i-an" şi nu „Dai-an".
Diane fusese frumoasă în tinerețe şi avusese pretențiile pe care le are de la viață orice femeie frumoasă, mai ales cînd e săracă. Acum se apropia de patruzeci de ani. Se născuse într-o easă amărîtă, din cartierul Burkestown. Taică-su o părăsise pe maică-sa, care plecase apoi cu un alt bărbat. Diane dusese o existență nefericită alături de nişte vagi „mătuşi", a căror rudenie cu ea sau între ele avea un caracter circumstanțial. După se a părăsit şcoala, fusese chelneriță, apoi angajată ca vînzătoare la Bowcock, după care a intrat ca funcționară într-un Mrou de pariuri. într-o zi, i-a pozat şefului ei dezbrăcată pentru nişte fotografii. Să fi fost acesta începutul, să fi fost o predestinare, ar fi putut oare să se întîmple şi altminteri ? Era o poveste lungă, vechea poveste, pe care Diane prefera să nu şi-o mai amintească. A rămas de două ori însărcinată, de fiecare dată a fost părăsită şi a trebuit să facă singură rost de bani pentru eostisitoarele avorturi. Undeva, pe parcurs, s-a căsătorit pentru scurt timp cu acel Sedley. Bărbații erau nişte bestii. S-a apucat de prostituție ca de o meserie vremelnică, aşa se gîndise ea, un expedient într-un moment de mizerie, şi nu atît pentru bani, ci ca un fel de sinucidere morală, pentru că nu-i mai păsa de nimic. O doamnă Belton, pe care o întîlnise la Băi, îi spusese că există un „loc liber" într-o „casă de lux". 1l-a oferit ca pe un fel de privilegiu. Diane nu a rămas mult timp în „casă", dar a început să simtă că nu mai poate da îndărăt. Să dea îndărăt, unde? Şi începuse să nu mai fie indiferentă la banii cîştigați

uşor. S-a salvat de adevărata sinucidere acordînd mult mai multă seriozitate negoțului ei. A aflat şi a îndrăgit cuvîntul „curtezană". Unii dintre clienți îi istoriseau poveşti despre prostituatele din alte țări, femei exotice închise în cuşti, la Calcutta, matroane care stau şi tricotează în vitrine iluminate, îa Amsterdam. Diane reuşise să se instaleze într-un apartament

şi să simuleze „veselia". Şi-a decorat apartamentul „cu gust", devenind treptat mai exclusivistă. O vizitau bărbați respectabili care-i confereau şi ei o ciudată respectabilitate. Veneau şi bărbați vîrstnici, care discutau despre soțiile lor, nu întotdeauna cu răutate. Tinerii şi adolescenții veneau pentru inițiere şi ca să discute despre „viață". Diane începuse să se considere o femeie înțeleaptă, care presta un important serviciu public. Clienții ei de la început fuseseră nişte bădărani. Pe urmă, tinerii cu maşini rapide începuseră s-o ducă pe la moteluri. Mai tîrziu, acestora li se adăugaseră oameni cu profesii. Nutrea ea un vis, anume să întîlnească un celibatar bogat, între două vîrste, tînjind după o femeie care „să-l înțeleagă". Acesta avea s-o transplanteze subit într-o viață conjugală sigură şi prețuită. Un timp, a ținut în permanență o valiză gata pregătită pentru eventualitatea apariției impetuosului admirator. In ultima vreme, însă, respectabilitatea Dianei luase o turnură nouă şi ciudată.
George îi ieşise în cale cu mulți ani înainte, dar în mod întîmplător. Se întîlniseră la Băi. Venise la ea o dată sau de două ori înainte de a se fi însurat şi, pe urmă, o dată sau de două ori după ce se căsătorise, dar mereu distant şi sardonic, de parcă vizita lui ar fi fost rezultatul unui rămăşag secret pe care-l pusese cu cineva. Felul politicos şi ferm în care o tratase, ca pe un simplu instrument, menținuse distanța dintre ei, o distanță care era totodată şi o legătură. Apoi George s-a îndrăgostit de ea. Să se fi *îndrăgostit* însă cu adevărat? George rescria istoria cu atîta repeziciune, încît e greu să-ți aminteşti ce s-a întîmplat în realitate. Cert este, însă, că Diane era îndrăgostită de el. George deveni extrem de posesiv. O înştiința că pe viitor va trebui să renunțe la toți clienții. O mută din apartamentul ei „de gust" într-un apartament mai mic, în Westwold, a cărui chirie o plătea el. George îi dădea bani şi o vizita, deşi nu petrecuse niciodată noaptea la ea („Dac-aş petrece o noapte cu tine, dimineața te-aş urî", îi spunea). Diane încercă să se convingă că nu mai era o prostituată de rînd, acum era metresa lui George. O consola chiar şi expresia „femeie întreținută". Dar în inima ei ştia că nu era metresa lui George. Nu aşa stăteau lucrurile între ei. Era doar o prostituată rezervată pentru el, ca o masă rezervată.
Diane mai ştia că George trece drept „un om îngrozitor", doi^i încerca şi ea acel fascinant sentiment de iertare, pe care-l

împărtăşea cu multe doamne din Ennistone. La început, se simțea nervoasă în prezența lui şi-i aştepta accesele de furie necontrolată pentru care George era vestit. Dar acestea nu s-au produs. Se părea că George şi Diane se înțelegeau foarte bine. George era adeseori morocănos, irascibil şi sarcastic, dar niciodată furios. Diane, trebuie să recunoaştem, se pricepea să-şi plece capul. Nu-l contrazicea niciodată. Iar el îi spunea că se simte liniştit alături de ea şi că, în sfîrşit, cunoaşte repausul. Discutau cu uşurință vrute şi nevrute. Lui George nu-i plăceau expresiile obişnuite de tandrețe. Subiectele profunde

sau sentimentale erau şi ele izgonite. Conversaţia lor avea o notă uşuratică şi dură totodată. Diane învăţă un limbaj nou, un nou gen de persiflare care constituia modul lor obişnuit de a comunica. Şi învăţînd-o ce înseamnă ironia, George putea pretinde pe drept cuvînt că-i „deşteptase inteligenţa". O bucată de vreme, cu toate că vizitele lui erau sporadice şi capricioase, uşurinţa şi calmul relaţiilor dintre ei o făcură pe Diane să nutrească visul unei „vieţi adevărate" alături de George. Poate că timpul avea să transforme legătura dintre ei, s-o *reabiliteze* şi, prin aceasta, avea să-l reabiliteze şi pe el. Dacă ar fi fost o femeie mai vicleană, şi dacă ar fi fost mai puţin speriată de el, pentru că Diane continua să se teamă de George, deşi în prezenţa ei se comporta cu atîta calm, ar fi putut precipita procesul de reabilitare, îndemnîndu-l să-şi părăsească soţia şi ameninţîndu-l cu retragerea favorurilor ei într-un moment cînd el era foarte robit de acestea. Dar Diane nu a făcut-o. Asemenea şantaj nu s-ar fi potrivit cu rolul ideal pe care şi-l plănuia ea în viaţa lui George şi, oricum, nu avea îndeajunsă tărie şi deşteptăciune. Pînă una, alta, era mulţumită să constate că George, atît de violent oriunde în altă parte, era un mieluşel în faţa ei şi acest gînd îi inspira un reconfortant simţ de superioritate. Aici s-a oprit şi nu a mai acţionat. Ştia bine că era invidiată de o sumedenie de femei, cu toate că asemenea doamne n-ar fi recunoscut-o niciodată. (Deşi amîndoi păstraseră discreţia în ce privea relaţiile dintre ei, acestea ajunseseră de domeniul public.) Diane era conştientă că purtarea binevoitoare a lui George depindea întru totul de comportamentul ei. La început îmbrăţişase regulile lui „monastice" cu bucuria celui care crede în fericirea cerească. Mai tîrziu însă, îngustimea şi monotonia vieţii pe care o ducea începură s-o sîcîie şi, cu toate

că iubirea ei pentru George rămăsese aceeaşi, pierdu speranţa mîntuirii cereşti. Ducea o viaţă de trîndăvie şi aşteptare. Fuma şi bea. Se uita la televizor. La un moment dat sperase ca George să o cultive, s-o instruiască, dar ori de cîte ori lua de la bibliotecă o carte „instructivă", îşi bătea joc de ea. Toată ziua încerca felurite cosmetice şi îşi prefăcea rochiile. Se ducea la Bowcock sau la *boutique* Anne Lapwing şi îşi cumpăra eşarfe sau accesorii ieftine, ca să se mai înveselească un pic. Se ducea la Institut, dar se grăbea să se întoarcă acasă. In ultima vreme, George o vizitase mai rar şi trecuse un răstimp de cînd nu mai făcuse dragoste cu ea, deşi se arăta mai posesiv ca oricînd. Odată, nu de mult, îi spusese pe un ton blînd:

— Dacă te prind că ai de-a face cu vreunul din fraţii mei, te omor.

După aceea îi zîmbise şi Diane îi răspunsese printr-un rîs vesel.

Se întreba dacă George va mai fi în stare s-o „întreţină", acum că-şi pierduse slujba. De cînd o întreţinea George, era mai săracă decît pe vremea cînd îşi desfăşura propriul ei comerţ. Dar n-ar fi fost ea în stare să înfrunte, de dragul lui, sărăcia, mizeria? Pentru el, şi alături de el, da. Dar aşa cum stăteau lucrurile? Vor trebui să ajungă la un sfîrşit, dar în ce fel? îşi făcuse din a-l iubi pe George unica ei preocupare. Nu avea prieteni, nu avea o viaţă socială. Erau cîteva femei cu care stătea de vorbă la Băi, dar nu genul de femei pe care le-ar fi dorit ea. Cum devenise pustnică, nu se uita la bărbaţi, iar

ei o evitau. Nu se gîndea să fugă, ar fi fost cu neputință să dispară, era prea periculos şi prea costisitor. Şi apoi, nici nu voia, îşi închinase întreaga viață lui George, în mod nechibzuit, stupid, dar cu aceeaşi tandrețe şi cu acelaşi devotament ca şi cum i-ar fi fost soț. Un grup de militante pentru Libertatea Femeii din Burkestown o abordaseră şi o încunoştiințaseră că oricînd ar avea nevoie de ajutor o vor „sprijini", o vor adăposti - parcă i-ar fi sugerat că o vor volatiliza. îi făcuseră impresia că sînt bine intenționate şi sincere, dar Diane nu dăduse curs acestor relații. Militantele îl dezaprobau cu totul pe George şi Diane s-a temut ca acesta din urmă să nu creadă că urzeşte un complot împotriva lui. începuse să-i fie frică de lucrurile pe care le-ar putea gîndi el, de minciunile pe care i le-ar

putea strecura oamenii la ureche. Era conştientă că bărbații o urmăreau din ochi pe stradă, se zgîiau la ea la Băi, dar se prefăcea că nu observă, nici măcar nu se sinchisea să ştie dacă privirile lor erau prietenoase sau ostile. Odată, de mult, Gabriel McCaffrey îi zîmbise. Şi Tom McCaffrey îi adresase un surîs. De bună seamă, erau informați despre legătura ei cu George, şi totuşi îi zîmbiseră. Dar Diane nu se putea bucura de acest lucru pentru că nu le putea răspunde şi semnele astea misterioase nu făceau decît să-i sporească sentimentul de izolare. Nu-şi putea imagina că George intenționa să o părăsească. Şi totuşi, în ultima vreme, începuse să simtă că se apropie momentul unei crize. Poate că această senzație nu era decît expresia dorinței ei inconştiente ca totul să se năruie, să ajungă odată la soluția finală. Nu era oare muncită uneori de temeri obscure că, pînă la urmă, George o s-o omoare?

— Acum că mi-am ucis nevasta, sînt mai popular ca oricînd, îi spuse George.

— Nu mă amuză deloc.

— Mă rog, cel puțin am încercat din răsputeri. Poate că data viitoare o să am mai mult noroc.

— N-ar trebui să vorbeşti de ea în felul ăsta.

Misiunea ei de a-l „salva" pe George se limita acum la remarci educative de asemenea gen, care sugerau, patetic, superioritatea ei în complicitatea lor. Cine era ea ca să-l învețe pe George cum să se poarte sau ca să-şi permită s-o compătimească pe „biata Stella"? Uneori s-ar fi zis că George o provoca la asemenea reproşuri, ca să le poată zdrobi sub sarcasmul lui violent.

— Am sperat că o să se înece, dar n-a fost să fie.

— Nu vorbi prostii.

— Am mai primit o serie de scrisori de la femei. Fă-i de petrecanie neveste-tii şi-ai să primeşti o puzderie de scrisori de simpatie de la femei. Vrei să-ți citesc una?

— Nu.

— „Dragă George McCaffrey, simt că trebuie să-ți scriu ca să exprim toată înțelegerea mea. M-am gîndit mult la dumneata şi cred că am ajuns să te cunosc bine. Oamenii sînt foarte răi şi nu încearcă să te înțeleagă. Eu ştiu că eşti un bărbat foarte singur şi nefericit şi sînt convinsă că aş reuşi să te..."

— Oh, opreşte-te!

— „Te rog să-mi telefonezi oricînd..."

— Oribil ! Opreşte-te !

— De ce-i oribil? Are cele mai bune intenții.

— Intenții bune!
— 0 vorbă bună ajută uneori. Poate că nu ne spunem destule vorbe bune.
— Tu disprețuiești bunătatea.
— Așa îți place ție să gîndești.
— Nu vreau să spun...
— Femei singure în camere singuratice. Ar trebui să-ți fie milă de ele.
— Eu sînt o femeie singură într-o cameră singuratică. Mi-e milă de mine.
— Cred că am să-i dau un telefon.
— N-ai decît, uite telefonul acolo.
— Dumnezeu să le binecuvânteze pe femei, niciodată nu condamnă un bărbat. Bărbații te judecă, femeile nu. Ce ne-am face fără ele? Lumea de seninătate şi de iertare a femeilor, la care ne reîntoarcem, răniți în războaie ! Voi consolați şi însuflețiți imaginea noastră despre noi înşine.
— Şi ce-i cu imaginea noastră despre noi înşine?
— Voi n-aveți aşa ceva. Imaginile voastre nu-s decît iluzii.
— Tu crezi că femeile...
— O, te rog, problemele femeilor sînt atît de plicticoase, le plictisesc pînă şi pe femei.
— Cînd primeşti scrisorile astea...
— Dă-le dracului de scrisori. Crede-mă, nu-i deloc plăcut să fii *l'âme damnée*[1] al oraşului. Ce-i cu tine, fetițo? Pari cam nervoasă azi.
— Nervoasă? Dumnezeule!
Dianei îi venea să plîngă, dar ştia că George urăşte lacrimile. Ghemuită toată, ca un păianjen deranjat din treburile lui, îşi strîngea sub ea picioarele modelate de ciorapii negri şi-şi juca printre degete verigile colțuroase ale colierului de metal, pe care-l botezaseră în glumă Jugul sclavului".
— Cînd se întoarce Stella acasă? îl întrebă.
— Ala, bala, portocala. Bîzzz !
— Presupun că se întoarce acasă?

[1] damnat (fr.).

— Visezi că într-o zi n-o să se mai întoarcă. Visezi că într-o bună zi o să mă părăsească. Ei bine, ziua asta n-o să vină niciodată. Stella n-o să mă părăsească niciodată. O să se agate de mine cu ghearele de oțel ale iubirii ei, pînă cînd o moarte violentă o să ne secere pe unul dintre noi doi.
— O moarte violentă?
— Orice moarte e violentă.
— Am încetat să mai sper că o să te părăsească.
— Stella ar dori să mă vadă într-un scaun pe roți, pe care să-l împingă ea.
— Crezi într-adevăr că...
— Taci odată din gură! Ți-am cerut doar să nu vorbeşti despre ea! Spune-mi ceva interesant, pentru numele lui Dumnezeu !
— Hai să plecăm împreună în Franța, eu n-am ieşit niciodată din Anglia, haide să mergem la hotelul acela din Paris despre care mi-ai vorbit, unde te duceai cînd erai student. Mereu îmi amintesc de hotelul acela, şi noaptea mă gîndesc la el...
— Nu te mai gîndi. N-ai să mergi niciodată acolo! Uită-l!
— Stai locului, scumpule, fiară sălbatică ce eşti, încetează să te mai învîrteşti ca un leu în cuşcă, încetează să lipăi şi să

tropăi, mă faci să-mi vină să țip. Haide, vino şi ține-mă de mină. Astăzi e întuneric în mine.
— In mine e întotdeauna întuneric.
Westwold, cartierul în care era situat apartamentul Dianei, era o zonă „mixtă" de prăvălii, case modeste şi vilişoare periferice, înghesuite între rîul Enn şi calea ferată, mărginită de Bruidsdale de o parte şi de Burkestown de cealaltă. Calea ferată, trebuie să arăt, trece pe sub cîmpie, printr-un lung tunel, altă realizare a tehnicii victoriene. Iese din nou la suprafață înspre Burkestown, unde e plasată şi gara, în chip destul de neplăcut pentru locatarii din Victoria Park, ai căror străbuni stăruiseră să se mute în această zonă mai îndepărtată a oraşului. Westwold, ca şi partea din Burkestown din jurul bisericii St. Olaf, adăposteşte cîteva dintre cele mai vechi clădiri din Ennistone, acum, din nefericire, lipsite de interes. Există pe acolo şi o circiumă care se cheamă La Trei Şoareci Orbi. Apartamentul Dianei era plasat în apropiere de aceasta, pe o stradă liniştită, cu imobile de două etaje şi terase. Se afla deasupra unei prăvălioare de pînzeturi irlandeze, în care un

bătrînel despăturea ştergare mari, albe, pentru uzul rarilor muşterii.
Perimetrul în care se învîrtea acum George era presărat nu numai cu îmbrăcămintea Dianei, cu „corsetele" ei şi cu alte articole vestimentare pe care le călca în picioare, ci şi cu alte bunuri ale ei, mici obiecte pe care le cumpăra ca să se consoleze : taburete, coşulețe, plante, un elefant din piele, un suport de umbrele din porțelan galben, plin cu bastoane, un stelaj pentru revistele ei jerpelite, lucruri care ocupau spațiile dintre mobilele mai mari. Printre acestea din urmă se afla o pianină, cu lemnăria încrustată cu un desen floral şi cu sfeşnice de alamă. Diane, care nu cînta la pian, o cumpărase de ocazie pentru plăcerea unui ipotetic client pianist. îşi imaginase o scenă romantică, cu luminări aprinse. (Uneori aveau loc şi scene romantice.) Dar nu se ivise nici un client pianist, iar pianina, cînd Diane, din plictiseală, îşi trecea degetele peste clape, suna, chiar şi pentru urechea ei, total dezacordată. Partea de sus a pianinei era ticsită cu tot felul de nimicuri: păpuşi miniaturale, bibelouri de porțelan, animale de jucărie. „Ăştia sînt copiii tăi — îi spusese odată un client; îți exprimi sentimentele materne frustrate culegînd toate prostioarele astea de prin prăvălii." Acel anume client avea o soție şi patru copii frumoşi - îi văzuse la Băi. După plecarea lui, Diane a plîns multă vreme.
George îşi trase un scaun lîngă canapea, se aşează şi-i luă mîna în mîna lui, la început cu un aer glumeț, apoi cu seriozitate, îl muncea întrebarea dacă preotul l-a văzut (l-o fi văzut oare?) împingînd maşina în canal. Nu se temea că preotul ar putea declara la poliție sau spune ceva ce el n-ar putea nega. Ceea ce-l tulbura era legătura care se crease acum între el şi preot. Simțise în repetate rînduri că preotul era „pe urmele lui", deşi nu-i era limpede în ce feL Mereu se creau tot felul de legături nocive şi nefericite între George şi oamenii din jur, cel mai mic incident putea să genereze o legătură, să-i facă un duşman. Aceste legături erau funiile cu care oamenii încercau să-l imobilizeze, să-l prindă în plasă ca pe o pradă ce urmează a fi ucisă. îl legau de stîlp cu mîinile la spate şi dansau în jurul victimei. Preotul, văzut în chip de martor, nu era decît un simptom în plus al crizei care se apropia, amenințătoare,

în viața lui George. De bună seamă, întreaga lui viață fusese o criză, una din acele crize în care morala obişnuită pare să

fi fost abrogată, aşa cum se întîmplă, de pildă, în timpul unui război. Dar acum, în unele momente, simțea că se apropie *„la lutte finale[1]"*.
Se uită la mîinile micuțe ale Dianei, cu degetele pătate de nicotină, asemenea degetelor unei şcolărițe care-şi roade unghiile. Ii ridică mîna, o mirosi, apoi o sărută şi continuă să i-o strîngă distrat.
— Ce-i cu tine ? îl întrebă Diane. Venirea profesorului Rozanov?
George îi vorbise în treacăt de reîntoarcerea profesorului său şi Diane încerca acum să ghicească.
Nu-i răspunse la întrebare, dar îi spuse:
— Tu îți petreci timpul pălăvrăgind la Băi şi auzi ce spun oamenii. La cine vine?
— Cum adică?
— Cine sînt prietenii lui de aici?
— Parcă N.
— S-a certat cu N.
— William Eastcote? (Acesta era Bill Şopîrla, naşul lui Brian şi omul care văzuse farfuria zburătoare.)
— Sînt cam de aceeaşi vîrstă şi ăsta-i genul de om pe care Rozanov l-ar putea tolera.
— Aşa de bătrîn e Rozanov?
— Asta nu înseamnă bătrîn. George îi dădu drumul la mînă. Ce te-a făcut să te gîndeşti la Eastcote?
— Cică ar fi primit o scrisoare de la Rozanov, aşa spunea cineva.
— Uite ce-i, fetițo, ține-ți urechile bine destupate, pîndeşte şi află cît mai multe.
Cînd se afla în repaos, fața lui George avea o expresie calmă, binevoitoare. Frămîntările lui necontenite încă nu-i brăzdaseră suprafața netedă. Avea părul castaniu închis al familiei McCaffrey (cei din familia Stillowen erau blonzi), pe care-l purta scurt şi lins, într-o tunsoare de modă veche (se zvonea chiar că ar folosi briantină). Era mai înalt decît Brian, dar mai scund decît Tom. Fusese cîndva zvelt, însă acum devenise ceva mai greoi. Avea ochi frumoşi, foarte distanțați, care se îngustau brusc, dar „privirea lui de pisică", spre deosebire

1. Bătălia finală (fr.).

de cea a lui Alex, era amuzată şi ironică. Fața îi era rotundă, cu un nas scurt, iar dinții pătrați, uşor separați între ei, plantați într-un arc larg, îi dădeau un aer franc, băiețesc, cînd zîmbea. Purta costume cadrilate, gri-deschis, cu vestă, şi putea fi deseori văzut (ca în momentul de față) fără haină, numai în vesta cu spate din satin lucios. Acest obicei îi făcuse pe oameni să spună că arăta ca un jucător de pocher. O remarcă făcută de Brian, anume că jocul care i se potrivea lui George ar fi „biliardul de cafenea", dovedise mai curînd răutate decît intuiție, confirmînd părerea criticilor lui Brian că acesta din urmă avea o minte boantă. George nu frecventa cafenelele şi, în orice caz, avea cel puțin un lustru de rafinament. In tinerețe fusese un bun jucător de cricket.
In mai mare măsură decît la alți oameni, părerea lui George despre el însuşi era în total dezacord cu realitatea. A spune că

era narcisist ar însemna să spunem prea puțin. Majoritatea dintre noi sîntem narcisişti şi numai în puține cazuri, şi nu întotdeauna cu rezultate fericite, narcisismul poate fi înfrînt (doborît, strivit, anihilat) prin disciplina religioasă sau prin psihanaliză. George era un narcisist desăvîrşit, un expert şi devotat trăitor al vieții duble, într-un fel care nu era întotdeauna compromițător pentru el. Cu alte cuvinte, din unele puncte de vedere, nu era chiar atît de rău pe cît pretindea a fi sau pe cît credea într-adevăr că ar fi. Poate că practica instinctiv acel fel de camuflare protectoare care constă din a da în mod sincer (sau „sincer", sinceritatea fiind un concept foarte ambiguu) nume peiorative defectelor noastre, pentru a masca natura lor şi mai ticăloasă. Toate acestea arată cît e de greu să analizezi vulnerabilitatea umană, şi mai ales pe cea a lui George.
Cînd fusese mai tînăr, George obişnuia să spună: *„Quoi faire ?*[1] îmi plac mîncarea bună, vinul bun şi femeile frumoase". Declarația aceasta, pe care George nu o considera falsă, era de fapt nesinceră. Nu numai pentru că pe George nu-l interesau mîncarea şi băutura, ci şi pentru că nu-l interesau, în cruda accepție a cuvîntului, nici femeile. îşi imagina despre el însuşi că e un tip „extrem de viril", aşa cum se consideră, fără îndoială, cei mai mulți dintre bărbați. (Unde şi cînd am putea auzi un bărbat declarînd că el nu e un tip extrem de viril?) în realitate,

1. Ce-i de făcut? (fr.).

însă, era mult mai puțin interesat erotic de femei decît fratele lui, Brian. Avusese cîteva aventuri înainte şi după căsătorie, dar acestea au fost (după părerea mea) mai curînd descărcări nervoase decît mari pasiuni. Relația lui cu Diane era singura dintre legăturile „ilicite" care rezistase, din motive în care dorința erotică juca un rol minor.
Stella, într-un anumit fel, îl năucea pe George, de parcă l-ar fi izbit cu ceva în cap. (Se cunoscuseră la Universitatea din Londra, unde fuseseră colegi. Poate că acel *coup de foudre* inițial era lucrul pe care George nu şi-l putea ierta.) Era cea mai inteligentă şi cea mai puternică femeie pe care o întîlnise el vreodată. Deşi mai tîrziu declarase sus şi tare că nu fusese niciodată îndrăgostit de Stella, că fusese numai obsedat, hipnotizat de ea, nu există nici o îndoială că se îndrăgostise. Şi ea se îndrăgostise de el, deşi, din anumite motive, oamenii țineau întotdeauna să nege acest lucru prin justificări de tipul: „L-a luat întrucît constituia o provocare pentru ea". Curînd, George şi-a format convingerea că Stella intenționează, într-un fel, să-l „înfrîngă"; şi poate că în dragostea ei exista şi un asemenea element. Stella începuse să simtă că ea era mai puternică şi George nu putea tolera aşa ceva. Răspunsul lui a fost violența. Menajul lor nu cunoscuse limbajul tandreței. Şi totuşi, George îşi admira şi, într-un anumit fel, îşi prețuia soția, iar iubirea Stellei era iubire adevărată, o dăruire absolută, leală, iubirea unei femei realiste, inteligente, capabile de abnegație. Stella era una dintre puținele femei lipsite de sentimentalisme în ceea ce-l privea pe George. Lumea se întreba dacă o fi ştiut „ce zăcea în el" cînd îl luase de bărbat. Eu unul cred că ştia; dar supraestimase influența pe care felul ei de iubire îl poate avea asupra unui om de tipul lui George. Era lipsită de artificii feminine şi nu era capabilă să-şi ascundă puterea, aşa cum ar fi făcut o femeie mai şireată, mai intuitivă, cu mai mult tact.

Niciodată nu acceptase şi nu încurajase felul lui George de a fi el însuşi. Tăria şi iubirea erau pentru Stella unul şi acelaşi lucru, iubirea răscumpărînd tăria şi tăria corupînd iubirea. „M-am însurat cu un poliţist", se văita George la începuturile căsătoriei lor, cînd lucrurile încă nu se înrăutăţiseră atît de mult şi înainte de moartea lui Rufus. (în ce priveşte moartea copilului şi efectele acesteia, părerile difereau.) Tatăl Stellei, un diplomat, îl detesta pe George, fapt care a provocat o

răceală între Stella şi părinţii ei. După moartea soţiei sale, David Henriques s-a retras din diplomaţie şi a plecat în Japonia, de unde-i trimitea cadouri şi scrisori afectuoase, în care numele lui George nici nu era măcar pomenit. Henriques a devenit un specialist în *netsuke*[1].

Numeroşi bărbaţi sînt violenţi (uşile zăvorite ale caselor ascund multe taine). George, însă, se conforma unui tip mai puţin obişnuit, pentru că-şi făcea din violenţă un titlu de glorie. Ţinea ca agresivitatea şi furia să-i definească eul; şi acest lucru îi făcea pe unii, direct interesaţi, să fie mai îngăduitori şi mai iertători faţă de el. Aşa cum spunea Brian, George „ieşea întotdeauna basma curată". Unii, zîmbind, îi descriau purtarea drept „grosolănie **d** *outrance*[2]", alţii remarcau (şi aici exista un element de adevăr) că e de o violenţă prudentă; sau poate că era norocos. (Şi George credea că e norocos, o credinţă pe care reuşea să o îmbine cu imaginea pe care şi-o făcuse despre el însuşi ca „taur pe moarte, sfîrtecat de spade şi pumnale".) Cauzele unei deprinderi de violenţă sînt misterioase şi nu prea au fost lucid analizate, întrucît cei care se interesează în mod inteligent de cazurile de violenţă au de obicei motive adînc psihologice de a prefera anumite explicaţii. Alex pretindea (şi, în bună măsură, chiar credea) că George bea prea mult. Unii apreciau că totul se datorează morţii lui Rufus, alţii o condamnau pe Stella, alţii pe Alex şi cîţiva pe Alan. Totuşi mai existau şi alte teorii care vedeau în George un homosexual inhibat sau o victimă a unui complex oedipian, dacă nu un protestatar individual împotriva conformismului burghez. Figura pe multe drapele care fluturau în vînt. Şi, cu toate că George nu şi-a dat niciodată osteneala de a-şi justifica în vreun fel comportamentul, se bălăcea în propriu-i fel de a fi, încercînd ici-colo să confere exceselor sale coloratura ameliorantă a unui interesant fundal psihologic. Simţea sau se prefăcea a simţi că personalitatea lui haotică şi dezlănţuită era, într-un anume fel important, mai reală decît personalităţile oamenilor perfect cuviincioşi care-l înconjurau. George era mai apropiat de aspectele sordide ale vieţii pe care

1. Lucrătură de nasturi ornamentali din lemn sau fildeş, închipuind diverse figurine.

Kxconivă, exagerată (fr.).

alţii preferau să le ignore şi, prin aceasta, simpatiza, oarecum, cu cei oprimaţi şi loviţi. L-am auzit o dată spunînd despre fratele său Brian: „El nici nu-şi dă seama cit de îngrozitoare şi de *serioasă* e viaţa". Folosirea cuvîntului „serioasă" denotă o aversiune, dar e extrem de semnificativă. Trebuie să adaug că, după ce a rostit aceste cuvinte, George a rîs. în asemenea contexte, poate că Brian avea la rîndul lui dreptate cînd afirma că George te face să înţelegi ce înseamnă un terorist.

Ambițiile frustrate sau, după cum spuneau unii mai direct, amărăciunea lui George de a fi descoperit că nu-i bun de nimic, se înscriau de asemenea printre cauzele sau scuzele purtării lui. Ca student, George urmase filozofia, apoi istoria şi arheologia. La terminarea studiilor, deşi absolvise cu o medie mare, nu a izbutit să găsească slujba academică la care rîvnea. A scris nişte piese de teatru pe care nimeni nu i le-a jucat şi (aşa se spunea) nişte poeme pe care nimeni nu i le-a publicat. Nu există nici o îndoială că-l măcina invidia la adresa artiştilor şi gînditorilor. Un timp se dedicase unor cercetări istorice, înclinînd să se considere arheolog, deşi nu a făcut nici un fel de săpături şi muncă de teren, cu excepția a două săptămîni, cînd a scurmat pe lîngă zidul roman. A intrat în lumea muzeelor şi arhivelor, deținînd vreo două posturi, pînă cînd a fost numit adjunct al custodelui de la muzeul din Ennistone, unde mai primea un stipendiu în plus, pentru „activitatea de cercetare". Se spunea că adună material pentru o importantă lucrare. Cert este că pînă la vîrsta de patruzeci şi ceva de ani nu publicase decît o *Scurtă istorie a Muzeului din Ennistone.* (Această broşură, aflată încă în librării, e bine scrisă, dar de o importanță cu totul limitată.) De fapt, George era un bărbat inteligent, era omul talentat şi promițător de care se îndrăgostise Stella şi cu care se măritase. (Stella n-ar fi putut niciodată iubi un prost.) Numai că nu izbutise în nici un fel să-şi valorifice talentele. Dimpotrivă, pornise cu înverşunare să se autodistrugă. Nimeni nu s-a arătat prea surprins cînd a pus capăt carierei lui de muzeograf prin sfărîmarea colecției de sticlărie romană.

Mărturisesc că nici eu nu sînt în stare să vă ofer vreo explicație iluminatoare. Fiecare făptură umană are o structură diferită, mai *absolut* diferită şi mai particulară decît ne-am putea noi strădui să concepem. Şi dorința noastră persistentă de a

înfățişa viețile omeneşti ca pe nişte drame ne determină să privim „în aceeaşi lumină" evenimente care ar putea beneficia de cauze şi de interpretări multiple. Desigur că un om ar putea fi „remediat" (consolat, încurajat, îmbunătățit, zguduit, restituit unei activități constructive) printr-o istorie inventată a propriei sale vieți, dar asta e cu totul altceva. (Şi asemenea istorii trebuie să fie oferite de medici, de preoți, de profesori, de prieteni sau cunoştințe cu influență sau chiar autonăscocite ori extrase din literatură.) în realitate, sîntem construiți mai anarhic, sîntem mai plini de balast şi de elemente brute, întîmplătoare, decît ne îngăduie arta sau psihanaliza să ne imaginăm. Limbajul păcatului poate fi mai adecvat decît cel al ştiinței şi la fel de capabil să „remedieze". Păcatul trufiei poate avea o semnificație majoră sau minoră în viața cuiva, iar vanitatea rănită poate acționa fie ca o împunsătură de ac, fie ca o forță distructivă sau ca o obsesie ucigaşă. S-ar putea spune că mai mulți sînt cei care se ucid pe ei înşişi sau pe alții din vanitate rănită, decît cei ce ucid din invidie, gelozie, răutate sau dorință de răzbunare. In sufletul lui George se săpase o rană adîncă (atît de adîncă încît sîntem tentați să o numim „originară", orice sens ar avea acest cuvînt), o rană în care cea mai mică desconsiderare de care se izbea, cel mai mărunt handicap îşi revărsau veninul. Trufia şi vanitatea şi sentimentele veninos rănite îi întunecau soarele. Lumea îi apărea ca o uriaşă conspirație împotriva lui, iar el însuşi ca o victimă a unei injustiții cosmice.

La vremea cînd se petrec aceste întîmplări, nu se cunoşteau prea multe despre legătura lui George cu John Robert Rozanov, aşa încît aceasta nu figura în „teoriile asupra lui George" sau „legendele despre George". Cînd urmase filozofia la Londra, George fusese studentul lui John Robert Rozanov. Pe atunci, George avea douăzeci de ani şi Rozanov cincizeci. Aşa cum am mai arătat, Rozanov se trăgea dintr-o familie nevoiaşă, care locuia în cartierul Burkestown. Bunicul lui, un socialist marxist, fugise din Rusia țaristă. (Erau rude, se pare, cu pictorul cu acelaşi nume.) A emigrat la Londra, la sărăcie, obscuritate şi dezamăgire. Fiul său, tatăl lui John Robert, s-a căsătorit cu o fată din Ennistone, o metodista, a trecut şi el la creştinism şi a pierdut orice urmă de preocupare politică - de altfel niciodată nu manifestase prea mult interes. Era electrician de meserie şi, de multe ori, rămăsese şomer. Bunicul trăise

îndeajuns încît să se consoleze cu gîndul că, cel puțin, nepotul era o persoană cu totul remarcabilă. John Robert, unic copil la părinți, a urmat o şcoală elementară din Ennistone (azi, din păcate, defunctă), apoi a plecat la Oxford. După absolvirea colegiului, şi-a făcut studiile superioare în America, după care a predat filozofia, întîi în California, după aceea la New York. După un timp s-a reîntors să predea la Londra, pe urmă s-a stabilit din nou în America, de unde făcea în mod regulat vizite prelungite pe scena filozofică londoneză. Cum menținuse relații afectuoase cu părinții săi, putea fi văzut adeseori la Ennistone, atîta timp cît trăia mama lui, iar noi îi păstram faima vie. Avea foarte puțini prieteni în oraş, în general se spunea că nu era un om prea sociabil.
Menținuse legături cu William Eastcote şi cu un bătrîn ceasornicar excentric, cu care purta discuții filozofice.
George McCaffrey fusese profund impresionat de profesorul său. Pur şi simplu „se îndrăgostise" de Rozanov, de filozofie, de filozofia lui Rozanov. Totuşi, impactul fusese atît de puternic, încît (şi acest lucru se datora, neîndoielnic, influenței profesorului) nu-şi mărturisise niciodată dragostea; şi, cu toate că acasă, cînd venea în vacanțe, vorbea cu multă admirație despre Rozanov, nu le mărturisise niciodată alor săi în ce măsură acest om pusese stăpînire pe sufletul lui. Dacă George a fost vreodată „discipolul favorit" al filozofului, rămîne o chestiune deschisă. Cert este că, la un moment dat, Rozanov l-a sfătuit serios să renunțe la filozofie şi George i-a urmat povața.
E necesar să introducem aici cîteva amănunte despre concepțiile filozofice ale lui Rozanov. (Trebuie să mărturisesc că eu nu sînt filozof şi nu pot oferi prea multe comentarii sau detalii.)
Ca „tînăr strălucit", John Robert era un sceptic, un reducționist, un analist lingvistic, adică ceea ce se numeşte (incorect, pare-se, în acest context) un „pozitivist logic" de cea mai strictă tendință antimetafizică. Educația metodistă pe care o primise părea să se fi evaporat pe nesimțite din structura lui sau să se fi sublimat, cu o certă naturalețe, într-un soi de ateism metodic. A fost şi a rămas un profund puritan. în America şi-a transferat interesele spre filozofia ştiinței (avea considerabile cunoştințe de matematică) şi s-a lansat în îndelungi dezbateri cu fizicienii, încercînd să le releve greşelile lor de filozofie. în tinerețe publicase două cărți: prima, *Logică şi conştiință,* era

o asimilare a concepţiilor lui Husserl, iar cealaltă analiza concepţia lui Kant asupra timpului. Ulterior, scrisese un tratat de dimensiuni considerabile, intitulat *Kant şi kantienii,* care i-a ridicat faima deasupra celei de „tînăr strălucit". Au urmat binecunoscutele sale studii despre Descartes şi despre Leibniz, apoi cartea *împotriva teoriei jocurilor* şi opera seminală *Nostalgia Particularului.* Mai tîrziu şi-a mutat interesul, *via* Kant, spre filozofia morală, pe care o respinsese în tinereţe şi, un timp, l-a studiat cu ardoare pe Platón şi a publicat o carte intitulată *Existenţa şi dincolo de ea,* considerată drept admirabilă, dar excentrică, în care se ocupa de teoria ideilor la Platón. (A mai scris şi o cărţulie, greu de găsit azi, despre *Conceptele matematice la Platón.)*

George l-a cunoscut în acest stadiu haotic şi eclectic al evoluţiei lui, cînd (aşa cum avea să-l caracterizeze mai tîrziu William Eastcote): „lansa focuri de artificii în toate direcţiile". Următoarea fază a lui John Robert a fost aceea în care a declarat (ceva ce mai spusese din cînd în cînd), că filozofia este „imposibilă", că e „prea grea pentru fiinţele omeneşti" şi că propria lui minte a luat-o razna - drept care s-a hotărît să devină istoric. încă din timpul studiilor la Oxford manifestase interes pentru istoria Greciei antice şi, în timpul unui an sabatic, a alcătuit şi a publicat un studiu asupra cauzelor Războiului Peloponeziac. A mai scris o cărţulie, considerată clasică, despre corăbiile greceşti şi luptele maritime. (In John Robert se ascundeau un inginer şi, totodată, un matematician.) Mai tîrziu, i-a uimit pe toţi scriind o carte despre Luther. După care, s-a reîntors la filozofie. Există unele divergenţe de păreri în legătură cu această din urmă fază. Unii pretindeau că ar fi devenit un neoplatonician. Ce-i sigur e că a publicat nişte fragmente dintr-un studiu despre Plotin. Alţii afirmau că „ar fi apucat-o pe calea religioasă". Circulau zvonuri despre o „doctrină secretă" şi „o carte fundamentală".

Uneori, o relaţie discipol-profesor dăinuie toată viaţa. George îşi menţinuse partea lui din relaţie, dar e îndoielnic dacă Rozanov şi-o mai însufleţise pe a lui. George regretase amarnic că-i urmase sfatul şi renunţase la filozofie. Chiar după absolvirea facultăţii, tot se mai ducea la cursurile şi prelegerile lui Rozanov. încercase să se „ţină la zi" şi să păstreze contactul. Prezentase chiar la un ziar semidoct un articol în care-şi propunea să

„explice" poziţia filozofică a lui John Robert. Redactorul-şef al ziarului îl informase însă pe filozof, care-i trimisese lui George o scurtă notă, în urma căreia articolul a fost prompt retras. George nu a mai făcut nici o încercare de a „populariza" activitatea lui Rozanov, dar a continuat să-l considere drept mentorul său şi, cu un anumit prilej, l-a urmat în America.

George şi-a păstrat răbojul, în ciuda soartei. Era convins că lui, viaţa îi datorează ceva: ceva măreţ, nu departe de proporţiile mîntuirii. De ce se întorcea John Robert la Ennistone? Nu oare pentru el, oaia rătăcită, singurul om just, singurul păcătos justificat? Crezuse întotdeauna în magie şi ştia că John Robert Rozanov e un magician.

— Di, ce-i la televizor? Dă-i drumul să vedem cutremurul din San Francisco. Astea-s imaginile pe care-mi place să le văd.

*

— Mi-am uitat aseară poşeta la familia Blackett, spuse Gabriel.

— Mereu uiți cîte ceva! ripostă Brian iritat.
Jeremy Blackett era profesor la Şcoala Generală. El şi soția sa Sylvia se numărau printre pasionații jucători de bridge. Gabriel nu juca bridge, dar sora lui Jeremy, Sarah, şi fratele lui, Andrew, completau întotdeauna careul cînd Brian şi Gabriel se duceau în vizită la Blackett. (Gabriel răsfoia de fiecare dată un roman.) May Blackett, energica văduvă, mamă a celor trei frați, cumpărase Maryville, casa de la mare, pe care Alex o vînduse în chip atît de meschin.
— Jeremy trebuie să fie pe aici, sau măcar Sylvia ori Sarah, se consolă Gabriel.
— De ce naiba nu ai grijă de lucrurile tale?
— îmi pare rău...
Era sîmbătă dimineața. Sîmbătă toată lumea se duce la Băi. (Şi eu mă aflam acolo în acea sîmbătă.) Era o dimineață înghețată şi peste Baia Exterioară plana un baldachin de abur dens. Supraveghetorul, cocoțat pe scara lui, putea desluşi doar cîte un înotător ici-colo, cînd norul de abur alb era destrămat de vîntul pişcător dinspre răsărit.
Brian, Gabriel şi Adam se aflau pe promenadă şi priveau pe fereastră. Tocmai sosiseră. Fereastra era aburită, dar fiecare

dintre ei o ştersese în dreptul său, creînd trei petice rotunde de geam curat, la diferite niveluri, prin care priveau la scena încețoşată de afară. In spatele lor, cîțiva localnici şedeau la măsuțe şi beau cafea.
De cîte ori intra în Institut, Gabriel simțea o curioasă excitare visceralã, deşi venea aici aproape zi de zi.
— E ca o Maşină a Timpului, i se adresă ea lui Brian, fără să fie în stare să explice ce voise să spună.
Dindărătul uşilor de bronz bătute în ținte, care ascund izvorul, răzbea un zgomot sacadat, ca un puls uriaş şi întreaga clădire părea să vibreze. în aceste ape învățase Gabriel să înoate. Şi totuşi, de fiecare dată îi trezeau o emoție plăcut vinovată, de anticipare. Cînd intrai în bazinul cald te străbătea un delicios fior de plăcere, mai ales iarna, cînd izvorul fierbinte părea un adevărat miracol şi îmbăierea în el un ritual exotic.
— Cînd o aduci pe Stella? întrebă Gabriel.
— Pe la cinci.
Stella, reținută din ziua accidentului în spital, urma să fie externată azi şi să-şi petreacă perioada de convalescență la Brian şi Gabriel. Gabriel îi făcuse propunerea şi Stella acceptase. Era semnificativ faptul că Stella nu dorea să se întoarcă în casa ei. Şi această semnificație, asupra căreia nimeni nu făcuse vreun comentariu, o înfricoşa pe Gabriel. George nu venise să-şi vadă soția. Deşi dorea ca Stella să se mute la ei, Gabriel se temea
şi era străbătută de un freamăt care o făcea să vibreze în ț armonie cu fiorul vinovat, iscat de apa fierbinte. Simțea o nevoie urgentă să înoate, repede, repede, repede.
— Uite-o pe Sylvia Blackett, spuse Brian.
— Ah, da...
Gabriel se întoarse spre Adam, fluturîndu-şi degetele, semnul ei obişnuit. Lui Adam nu-i plăcea acest semn şi se încruntă. Gabriel ieşi pe uşă şi o porni pe marginea bazinului, spre cabine.
— La douăsprezece, îi spuse Brian lui Adam, înțelegînd prin aceste cuvinte că se vor întîlni pe promenadă la ora douăsprezece.

Cei doi McCaffrey porniră fiecare către Băi, pe drumuri separate. Era unul dintre avantajele locului, faptul că fiecare îşi putea gusta plăcerea în intimitate. Şi, în acelaşi timp, reprezenta una dintre „primejdiile" pe care Gabriel le asocia cu acel loc. Adam încuviinţă din cap. Se îndepărtă puţin, apoi se opri, semn că se retrăsese din societate şi acum era singur.

Brian ieşi pe uşa pe care dispăruse Gabriel.

Adam era mic şi îndesat, un McCaffrey brunet, cu un cap rotund, o faţă rotundă, păr negru, drept şi scurt, asemănător cu cel al lui Alan, şi aducea puţin cu George. Nu moştenise nimic din înfăţişarea de viking prădalnic a tatălui său. Avea ochi căprui, intenşi, şi zîmbea arareori. Urma o şcoală particulară, Leafy Ridge, din suburbia cu acelaşi nume, şi nu Şcoala Generală, unde preda Jeremy Blackett. Tatăl lui era cam stingherit de acest fapt, dar dorea ca Adam să înveţe cel puţin două limbi străine, or la Şcoala Generală nu puteai învăţa bine nici măcar una. Iar Gabriel dorea să-l ferească de băieţii bătăuşi. (De fapt, şi la şcoala particulară erau băieţi bătăuşi, dar Adam nu-i mărturisise maică-sii acest lucru.) Şi, pe de altă parte, lui Gabriel îi plăcea uniforma şcolii, pantaloni golf maro şi ciorapi lungi albastru-deschis. Lui Adam nu-i plăceau băieţii. Nu-i plăceau nici fetele, deşi ar fi preferat să fie fată. Stînjeneala care-l separa de părinţii lui îl făcea să fie singuratic şi la şcoală, unde se mai distingea şi prin statura extrem de scundă pentru vîrsta lui. Misteriosul lui refuz de a creşte părea să fie semnalul unei tăcute ostilităţi faţă de orice rol public. Desigur că îşi iubea părinţii şi simpatiza în tăcere cu încercările lor de a stabili o comunicare cu el. Uneori i se păreau de-a dreptul groteşti în eforturile lor de a se arăta naturali faţă de el. O urmărea adeseori pe mama lui şi cînd privirile li se încrucişau, Adam îi zîmbea şi se îndepărta repede. La tatăl lui se uita mult mai rar, dar uneori îl atingea, în semn de încurajare. Rămase un timp locului, cu privirile pierdute în gol. Se întreba ce-o fi făcînd acasă Zet. îşi punea adeseori această întrebare. Din cînd în cînd, reuşea să-l spioneze şi-l vedea pe căţel jucîndu-se de unul singur, în chipurile cele mai trăsnite. Dar Adam nu era niciodată sigur dacă Zet nu ştia că e urmărit şi dacă nu cumva juca teatru pentru plăcerea stăpînului său. Wittgenstein spune că un cîine nu poate fi ipocrit, dar nici sincer. Adam, care încă nu-l citise pe Wittgenstein, îl considera pe Zet capabil de ipocrizie.

Nu-şi urmă părinţii pe uşa care ducea afară. Spre deosebire de mama lui, nu se grăbea deloc să înoate. Dimpotrivă, îi plăcea acea tensiune specială înainte de înot care face ca totul să-ţi apară viu şi straniu şi, oarecum, încetinit. Se reîntoarse pe promenadă, vag conştient că erau cîteva persoane pe care le

cunoştea (sau care, mai curînd, îl cunoşteau pe el - doamna Osmore, de pildă), aşezate la măsuţe. Dar Adam se feri să privească într-acolo. Avea oroare de conversaţie, chiar şi de un schimb de priviri. Trecu pe o uşă comunicantă şi intră în zona Băii Interioare. Tare ar mai fi vrut Adam să-l aducă pe Zet la Băi, dar cîinii nu erau admişi decît pe promenadă. încerca să-şi imagineze cum ar fi arătat Zet singur în Baia Interioară, spintecînd suprafaţa netedă, mătăsoasă a apei cu mişcările lui calme, încrezătoare, ca de şobolan. Zet înota bine. Adam înotase

de multe ori împreună cu el la rîu, numai că acum nici asta nu mai era permis, din cauza a nu ştiu ce spusese doctorul.
în zilele obişnuite din săptămînă, Baia Interioară era foarte liniştită deoarece ennistonienii mai vîrstnici păstrau impresia că era un loc prea efeminat, ba chiar nesănătos. Totuşi, în ultima vreme fusese „preluată" de acea *Jeunesse dorée"* din Ennistone, care o folosea, la sfîrşit de săptămînă, ca loc de *rendez-vous.* Trebuie spus că această *jeunesse* era alcătuită în cea mai mare parte din femei şi, în momentul de faţă, din Valerie Cossom, eurocomunistă, Nesta Wiggins, una dintre membrele grupului de militante pentru Libertatea Femeii care încercaseră să se apropie de Diane, Olivia Newbold, din familia proprietarilor fabricii de mănuşi Newbold, şi Anthea Eastcote, nepoata lui William Eastcote. Gavin Oare, redactorul-şef de la *Ennistone Gazette,* căruia îi plăcea să tîndălească pe lîngă aceste domnişoare, era tratat cu oarecare dispreţ. în schimb, Michael Seanu, un reporteras, un şmecher abia ieşit de pe băncile şcolii, era răsfăţatul femeilor, iar Maisie Chalmers (fiica directorului Institutului) care redacta „Pagina femeii" la *Gazette,* fusese recent recrutată în sfera „ideilor juste". în momentul intrării lui Adam era mare plescăială şi vînzoleală în bazinul pe care el l-ar fi vrut atît de liniştit, pentru că Valerie organizase o întrecere de înot cu Peter Blackett. Peter era fiul lui Jeremy Blackett, nu mult mai în vîrstă decît Adam, dar înalt cît Jeremy. Tatăl lui Valerie, Howard Cossom, era un dentist care locuia în Leafy Ridge şi căruia-i mersese vestea că nu ştie să înoate. Valerie şi Nesta studiau sociologia la Şcoala Politehnică din Ennistone. în picioare pe trepte, cu gleznele muiate de undele bulbucate ale apei, se găsea un grup de fete în costume de baie foarte decoltate, părul lung şi ud atîrnîndu-le împletit în cozi pe ceafă şi pe umeri. Trupurile lor suple, catifelate, erau uşor

bronzate de înotul zilnic, afară, pe vreme de iarnă. Erau înalte şi zvelte şi satisfăcute de ele însele ca nişte tinere spartane. Deasupra, pe platforma alunecoasă de marmură udă, stătea Hector Gaines, cu pantofii stropiţi şi ochelarii aburiţi. Discutau cu toţii despre *Triumful Afroditei,* spectacolul care urma să fie reprezentat - cu noul material şocant descoperit de Hector - la Festivalul de Vară din Ennistone. Hector şi Anthea erau regizorii, Valérie Cossom avea să fie Afrodita. Decorurile şi costumele urmau să fie desenate de Cora Clun, care studia desenul vestimentar la Şcoala Politehnică. Hector era fistîcit şi aţîţat, în parte pentru că era îndrăgostit de Anthea, în parte pentru că, între atîtea încîntătoare siluete dezbrăcate, el singur rămăsese îmbrăcat. Acest efect de *Déjeuner sur l'herbe*[1] făcea să i se învîrtească mintea în cap. Partea centrală a Băii Interioare, bazinul în sine, marginile exterioare, şirul dublu de coloane corintice, era din marmură albă cu striuri negre, dar restul sălii era acoperit cu dale de piatră şi plante mari în ciubere. Locul avea un miros caracteristic, excitant pentru devotaţii lui, un iz de căldură şi apă, chimicale şi frunziş verde, ud şi sănătos. Lui Adam îi plăcea mirosul. Nu se apropie de bazin, ci se strecură printre plante. Atinse frunzele lucioase, robuste, tari. Fetele îl observaseră, iar Anthea şi Nesta îi făcură semne cu mîna. Adam le răspunse şi el printr-un semn. Nu-l jena *la jeunesse dorée,* pentru că ştia că, din tact sau din indiferenţa tinereţii, nu vor căuta să intre în vorbă cu el. Rămase un timp în adăpostul lui, trăgînd în nări mireasma

plantelor, uitîndu-se cu satisfacție la marmura udă şi anticipînd cu plăcere fiorul cufundării în apă. Se întoarse uşor, privi de partea cealaltă a bazinului şi-l văzu pe George McCaffrey care tocmai intrase în sală.

George se uita la bazin şi la scena umană. Nu era prea interesat de femeile aproape goale, privelişte care lui nu-i provoca excitarea mecanică pe care i-ar fi stîrnit-o lui Brian. Ii plăcea doar locul şi mirosul. Se opri şi adulmecă. Anthea Eastcote, care-l cunoştea pe George, îi strigă: *Jtlellol"*. Valérie Cossom, îndrăgostită în taină de el, se opri din înot şi se ridică în picioare în partea cu apă scăzută a bazinului, oferindu-i la vedere trupul ei frumos. George zîmbi vag, fără să se uite la

1. Referire la celebrul tablou al lui Manet.

Anthea, îşi întoarse capul, îşi miji ochii şi era cît pe-aci să se întoarcă pe promenadă, cînd îl zări pe Adam. De îndată ce privirile li se întîlniră, Adam se aşeză. Nu se ascunse, dar se aşeză printre plante, înconjurîndu-şi genunchii cu brațele, în timp ce capul i se ivea printre frunze. II fixa pe George cu o privire intensă, nezîmbitoare. George (care era complet îmbrăcat) îl fixa la rîndul lui. Odată, demult, în viața scurtă a lui Adam, cînd se uitase în acelaşi fel la unchiul lui (lucrurile se petrecuseră în grădină, la Belmont), George, întorcîndu-se spre el, îi făcuse pe neaşteptate, în tăcere, un semn cu ochiul. Episodul crease, cel puțin pentru băiat, o legătură ciudată, intimă, dar amenințătoare. Semnul acela ambiguu nu mai fusese repetat, şi totuşi Adam îl simțea scăpărînd, magic, înspăimîntător, ori de cîte ori schimba o privire cu George.

La vederea lui Adam, George se opri din drum la fel de abrupt ca un japonez care ar zări un viezure. Nu voia să treacă de nepotul lui, şi nici nu dorea să-i bareze acestuia drumul, dacă ar fi avut intenția să se ducă la cabine, pe uşa interioară. George se retrase în coridor şi intră în încăperea clinică a Bazinului Pruncilor. Această sală, care părea mică pe lîngă Baia Interioară, era, de fapt, destul de spațioasă. Constituia o rămăşiță a vechilor aranjamente din Institut, care precedaseră Camerele din Ennistone. Camera Pruncilor, cum i se mai spunea, păstra stilul spitalelor de la începutul epocii victoriene, neîmpodobit, cu podele din dale de piatră acoperite cu linoleum negru. Singurul farmec al încăperii îl constituia bazinul în sine, căptuşit cu plăci de faianță albă, rotund, de o adîncime care-ți ajungea pînă la piept, îngropat în podea şi ocupînd aproape întregul spațiu al încăperii. Inițial fusese destinat băilor uşoare ale pacienților reumatici sau ale celor ce suferiseră traumatisme ale membrelor inferioare, urmînd apoi să se întoarcă la cura de odihnă în Camere. Acum însă, faimoasele ape albastre îmbăiau, în momentul cînd intră George în sală, o droaie de mămici gînguritoare şi zîmbitoare şi tot atîția bebeluşi care înotau plescăind şi împroşcînd apa. Pruncii acvatici alcătuiau, într-adevăr, o privelişte uimitoare. Sugari, dintre care unii nici nu împliniseră şase luni şi care pe podea abia de se tîrau în patru labe, se bălăceau în apă într-un chip absolut ciudat, ca nişte mici animale din cu totul altă specie. Ivor Sefton se arătase extrem de interesat de fenomen şi publicase un articol în *The*

Lancet. Această practică, inițiată în Ennistone şi difuzată azi şi prin alte părți, şi-a făcut drum luptîndu-se cu prejudecăți şi înțelegeri greşite. Adam jinduia să-l facă şi pe Zet să înoate aici

şi s-ar fi bucurat să vadă un cățeluş care aleargă şi se zbenguie pe pămînt, devenind un cățel înotător. (Adam şi Rufus se scăldaseră în Bazinul Pruncilor pe cînd erau aproape cît Zet.) Majoritatea proprietarilor de cîini împărtăşeau instinctiv aceeaşi dorință, care era discutată în articolul lui Sefton. în schimb, mamele din Ennistone nu împărtăşiseră nici o dorință instinctivă de a-şi vedea pruncii înotînd şi a fost necesar să fie instruite şi să asiste la o serie de demonstrații reuşite, înainte de a se lăsa convinse că baia sugarilor era de dorit sau măcar posibilă. Numeroşi comentatori din afară consideră încă acest aspect al „creşterii copiilor la Ennistone" primejdios şi, oarecum, scandalos. (O atenție specială trebuie acordată chimicalelor din apă.) Inițial s-a propus ca în Camera Pruncilor să intre numai mamele, dar a trebuit să se țină seama şi de dezideratele taților, astfel încît sala a devenit deschisă pentru oricine. O supraveghetoare controlează numărul spectatorilor, iar în apă nu sînt admise decît femeile.

în picioare, în mijlocul bazinului, printre micuțele forme înotătoare şi brațele ude, protectoare, ale mamelor, se afla Nesta Wiggins, oferind ajutor şi încurajări absolut inutile. Se simțea atrasă de această sală pentru că era un loc de întîlnire al femeilor. Micile țipete şi exclamații, reverberate de cupola tavanului, se întrețeseau într-un soi de cacofonie stridentă, plăcută pentru urechile Nestei ca ciripitul păsărilor. Nesta sperase să le îndoctrineze pe cîteva dintre mămicile gînguritoare. Dar, în ciuda dezaprobării teoretice cu care privea căsătoria şi procrearea în general, nu-şi putea împiedica încîntarea pe care i-o provocau scenele din Camera Pruncilor şi revenea des acolo. Cînd George îşi făcu apariția, sporovăială încetă ca prin farmec. în luna martie vin prea puțini turişti la Ennistone, aşa încît în acea dimineață mamele se aflau singure în Camera Pruncilor. Bărbații complet îmbrăcați păreau întotdeauna deplasați în acea sală şi se simțeau cam stingheri. Majoritatea dintre femeile aflate în apă ştiau cine e George, dar chiar şi cele care în mod obişnuit nutreau o simpatie indulgentă pentru el îi resimțiră acum prezența ca un afront. O subterană solidaritate feminină le făcea să se unească împotriva lui George,

în timp ce acesta zăbovea, uitîndu-se la ele. Nesta, care îl ura de-a dreptul, înregistra cu satisfacție reacția comună a femeilor, înaltă, cu sîni puternici, în mijlocul cazanului clocotitor de carne udă, femeiască, şi de bebeluşi lucitori şi alunecoşi, îl fixă încruntată pe George. Acesta din urmă, care o cunoştea din vedere şi o găsea vag atrăgătoare din punct de vedere fizic, nu-i întîlni privirea. în schimb, se uită cu o mină amuzată, gînditoare, la sugarii plescăitori şi îşi spuse în sinea lui: „Ce mi-ar mai plăcea să-i înec pe amărîții ăştia!". Se imagină apăsînd o mînă mare, grea, peste feţişoarele roze.

Alex sosise cu Ruby. Ruby nu ştia să înoate, nu înotase în viața ei şi nu avea să înoate vreodată: ura apa. Totuşi o însoțea pe Alex la Băi şi făcuse acest lucru de pe vremea cînd erau amîndouă fetişcane şi cînd (vai, cît de îndepărtate erau acele zile!) venea să o păzească. Acuma venea pentru că venise întotdeauna, şi ca să mai vadă oameni, să mai asculte bîrfe (ea, personal, arareori scotea o vorbă), şi să păzească hainele lui Alex. Cabinele, cămăruțe umede, alunecoase, mirositoare, în care oamenii intrau şi ieşeau nervoşi, se împărțeau în patru sectoare: în primul sector te dezbrăcai într-o nişă; în al doilea

îți încuiai hainele într-un dulăpaş; în al treilea agăţai cheia dulăpaşului pe un rastel cu căsuțe numerotate, iar în al patrulea sector beneficiai şi de un duş, înainte de a te duce la bazin. Alex nu avea nici o încredere în securitatea sistemului şi prefera să se dezbrace în cabină şi să-şi pună hainele într-o sacoşă pe care i-o încredința lui Ruby. Aşa procedă şi acum, şi apăru din cabină, zveltă, frumoasă, în costumul ei de baie cu fustiță verde (detesta *bikini)* şi fără cască (la Institut nu se foloseau căşti de baie). Aerul rece îi învălui trupul cald şi-i tăie, o clipă, respirația. Păşi cu grijă, în vîrful picioarelor, pe pavajul înghețat, sticlos, şi plonja grațios în norul de abur care vătuia bazinul. înota frumos în plăcuta apă caldă, pe sub protectorul nor alb.

Diane înotase mai devreme şi acum, îmbrăcată într-un elegant pulovăr de lînă, o elegantă şăpcuță de lînă, mănuşi la culoare, ciorapi de lînă traşi peste pantaloni, o jachetă, un fular de lînă şi cizmulițe, şedea în Grădina Dianei. Pe latura cea mai îndepărtată de bazin, separate printr-un gard, se aflau ruinele romane, cîteva ziduri joase şi cîteva gropi, foarte importante, fără îndoială, dar deloc pitoreşti. La un capăt al grădinii țîşnea

micul izvor năbădăios, cunoscut sub numele de „Pîrîul lui Lud" sau „Micul Poznaş", care pricinuise atîta tărăboi în trecut cînd îşi zvîrlise jetul la mare înălțime, în aer. In locul unde țîşnea, apa izvorului era fierbinte, pînă la punctul de fierbere, dar jetul obişnuit nu era primejdios întrucît nu se ridica la o înălțime mai mare de un metru, iar bazinul în care se revărsa fusese împrejmuit cu un gard de fier, urît, care-i ținea însă pe tinerii temerari la distanță de poznele Poznaşului. Bazinul era zgrunțuros, masiv şi neornamentat, construit din piatra locală gălbui-cafenie. Avea un diametru de vreun metru şi jumătate şi o adîncime de un metru, cu o gaură sau o crăpătură la mijloc, în locul de unde izbucnea apa opărită, ce se revărsa apoi mai departe. Exista o părere generală că apa țîşnea cu „de la sine putere", din măruntaiele pămîntului, şi nu era canalizată prin sistemul central. Ghidul oficial al stațiunii era neclar asupra acestui punct — poate că în mod deliberat.

In apropierea bazinului se înşirau cîteva bănci de lemn şi pe una din acestea, după ce o ştersese de brumă cu exemplarul ei din *Ennistone Gazette,* şedea Diane, împreună cu părintele Bernard şi doamna Belton. Doamna Belton era acea „Madame", acum foarte bătrînă, care, cu mulți ani în urmă, o ademenise pe Diane spre actuala ei profesie. De obicei, Diane o evita, pentru că-i aducea aminte de lucruri oribile şi pentru că doamna Belton era convinsă, în mod iritant, că „le ştie pe toate". Şi ea, ca şi Diane, se ridicase prin „profesie". Doamna Belton, care în tinerețe fusese frumoasă şi deloc proastă, îşi îndeplinise într-adevăr una din ambițiile mai vechi ale Dianei, anume îşi cumpărase o casă elegantă unde (cel puțin aşa se spunea) se întîlneau artiştii şi intelectualii ca să bea şi să discute. A fost o vreme cînd era şic să te duci la doamna Belton, nu pentru chestiuni sexuale, ci pentru conversație. (Se poate ca acesta să fi fost numai un mit. Eu unul n-am frecventat-o, deci nu m-am putut convinge.) Oricum, gloria doamnei Belton apusese şi pînă şi Dianei îi putea fi acum milă de ea. După un raid al poliției (circulaseră unele zvonuri despre trafic de droguri), doamna Belton îşi vînduse casa cea elegantă şi acum avea un aer de bătrînă şleampătă şi neglijentă. Diane se aşezase în grădină

sperînd să-l zărească pe George, pe care ținea mult să-l întîlnească în acea zi. Dispozițiile date de George prevedeau să nu schimbe niciodată între ei vreun cuvînt sau vreun semn de

recunoaştere la Băi; dar poate că acum, dacă ar vedea-o singură, s-ar mai îndura şi el să încalce regula. Oricum, de îndată ce se aşezase, sosise şi doamna Belton, şi apoi preotul.
Şezînd lîngă Diane şi aplecîndu-se, peste ea, spre doamna Belton, părintele Bernard încerca s-o convingă pe bătrînă să vină la biserica lui.
— Vino la slujbă, doamnă Belton, e frumoasă, ai să vezi.
— N-am pus niciodată piciorul în biserica dumitale. Ba nu, am fost pe acolo. E ca un bazar.
Doamna Belton era protestantă.
— Dacă nu te duci la slujbe la biserica dumitale, vino la a mea. Vino la lumină şi la căldură. Ți-e frig şi sufletul ți-e întunecat.
— Cine spune că sufletul mi-e întunecat?
— Eu spun. Vino acolo unde e iubire.
— E ca o prăvălie la vremea Crăciunului, toată roşie. Nu aşa văd eu o biserică.
— Ți se oferă atîtea bunuri prețioase şi toate gratis! Cere şi ți se va da, bate şi ți se va deschide! Vino la bazar! Roşu e păcatul, roşu e sîngele răscumpărării. Spală-te în sîngele mielului, cufundă-te şi înoată în mîntuire. Cîndva ai ştiut toate lucrurile astea. Aminteşte-ți-le acum, fii ca un nou născut, naşte-te din nou, fii iertată, fii salvată!
— Dincolo de groapă nu te mai aşteaptă nimic.
— împărăția Domnului e aici, spuse preotul. Misterul mîntuirii e dincolo de timp. Ai nevoie de un magician în viața dumitale. Ai unul. Numele lui este Iisus. înfățişează-te lui şi spune-i simplu: „Ajutor, ajutor!".
în timp ce vorbea, înclinîndu-se spre doamna Belton, părintele Bernard strîngea, pe nevăzute, mîna Dianei. îşi strecurase mîna în mănuşa ei de lînă şi îi freca palma. Diane, deşi obişnuită cu unele dintre excentricitățile preotului, nu ştia cum să-i interpreteze gestul.
Doamna Belton se ridică de pe bancă, spunînd:
— N-ai nici un drept să gîndeşti anumite lucruri despre mine. Ştiu ce gîndeşti şi ce pui dumitale la cale. Nu te mai amesteca în viețile altora, cere dumneata ajutor, că o să ai în curînd mare nevoie de el, din cîte aud eu vorbindu-se. La revedere, dragă, spuse întorcîndu-se spre Diane. Mă duc să înot.
în timp ce se îndepărta, cu rigiditatea demnă a artritei, George, în chiloți de baie, apăru dintr-odată la marginea

bazinului. Diane îşi smulse mîna, lăsîndu-şi mănuşa în mîna preotului. Se întreba dacă George o fi văzut-o. Dar George se cufundase în bazin lăsîndu-se înghițit de aburi.
— Bătrînă imbecilă, ticăloasă ! exclamă părintele Bernard. Sper să se înece. Cu un aer distrat îi înapoie Dianei mănuşa. Eu predic veştile bune. Nimeni nu-mi dă ascultare. Mîntuire automată. Fără pierdere de timp, fără dificultăți. Răsuceşti un buton şi-ți umpli sufletul de lumină.
— Mie nu-mi vorbeşti aşa.
— Pentru că tu nu deții credința pură. Ea o are.
— Dumneata o ai?
— Eu sînt bătrîn, bătrîn...

— Nu-i adevărat...
— Mîntuirea e dincolo de timp. Ai observat fantoma aceea a lui George?
— Da. De ce fantomă?
— E ireal. Alcătuit din ectoplasmă.
— Aş vrea să-l ajuți pe George.
— Toată lumea ar vrea să-l ajute pe George. Nu pot. Dacă mi-aş lăsa mîinile deasupra lui, dacă l-aş apuca de gît, n-aş ține între degete decît o substanță moale, fleşcăită, ca nalba coaptă. Asta-i blestemul meu, nu al lui.
— Nu vorbi de blestem. Povesteşte-i lui despre Iisus. Spune-i *ceva.*
— Dacă Domnul îl va aduce la mine, Domnul îmi va dărui şi cuvintele. Pînă atunci însă, mă plictiseşte. Vino să mă vezi, copila mea. Vino la bătrînul bazar roşu. Acum mă duc şi eu să înot. Asta-i soluția tuturor problemelor în acest oraş binecuvîntat.
Diane îşi spuse : „George e atît de singur, s-a însingurat de toți. Poate că la asta se gîndeşte părintele Bernard cînd spune că e ireal".
Se înfiora la gîndul reîntoarcerii în propria ei solitudine.
In vasta întindere a Băii Exterioare, unii înotau repede, dorindu-şi să fie singuri, alții înotau atent, cu scopul de a-şi descoperi prietenii, alții înotau sistematic, alții înotau lungime după lungime, fără să vadă nimic, ținîndu-şi capetele cufundate în apă caldă. Alex, înotînd alene pe centrul bazinului, se întîlni nas în nas cu Adam. Se prinseră în brațe, rîzînd. Pe uscat, trupurile lor nu puteau comunica. Alex nu-şi săruta

niciodată nepotul, niciodată nu-l atingea. în apă, însă, era cu totul altceva: aveau trupuri noi, frumoase şi libere, calde şi pline de grație. Suspendați, se legănau unul lîngă altul. Se întîlneau uneori în felul ăsta, de parcă ar fi fost o taină a lor.
— Nu-i aşa că-i minunat?
— Da.
Schimbau întotdeauna între ei această laudă a apei ca şi cum binecuvîntarea ei zilnică ar fi apărut atunci pentru prima oară, ca o surpriză.
— Ce face Zet? întrebă Alex.
— Bine. Ce faci dumneata, te simți bine?
Ori de cîte ori se întîlneau în apă, Adam o întreba pe Alex dacă se simte bine.
— Da, foarte bine. Mă bucur că te-am văzut.
— Şi eu.
Se despărțiră, fiecare înotînd în direcția lui.
George, părăsind privelişte a înghețoşătoare a pruncilor înotători şi uitîndu-l instantaneu pe Adam, se dusese la cabine şi de acolo la bazin. Făcuse cîțiva paşi pe margine, căutînd, printre înotători, un spațiu unde să plonjeze şi nici măcar n-o zărise pe Diane. Gîndurile îi erau foarte departe de ea. Acum îşi executa craulul perfect, fără efort, cu capul sub apă şi mîinile bine întinse, pentru a atinge peretele bazinului cînd se întorcea. Părul castaniu i se ridicase vîrtej în creştet, întocmai ca părul lui Brian. Respira neauzit, misterios, în adîncul apei, de parcă într-adevăr se prefăcuse într-un peşte şi fluxul binefăcător i se strecura în branhii.
Gabriel, care-şi terminase partida de înot şi era acum complet îmbrăcată, stînd la capătul bazinului, îl zări pe George

care se apropia, urmîndu-şi traiectoria dreaptă. Se mişcă astfel încît să se afle chiar deasupra lui în momentul cînd, fără să-şi înalțe capul, se răsucea şi se întorcea. Văzu (aşa cum, desigur, mai văzuse şi altădată) felul în care creştea părul lui George, întocmai ca al lui Brian, numai că George şi-l ascundea purtînd o cărare care-i despărțea creasta. Ii făcea întotdeauna plăcere lui Gabriel să observe asemenea lucruri. Ii mai plăcea şi că-l putea urmări fără ştirea lui, precum şi faptul că, ori de cîte ori executa o întoarcere, mîna lui George atingea peretele bazinului chiar sub picioarele ei. Dispărea aproape imediat în

norul de abur. Dar Gabriel îl aştepta să revină. Brian, la rîndul lui îmbrăcat, se apropie urmărind-o pe Gabriel cum îl urmărea pe George. înainta spre ea.
— L-am zărit pe George, îi spuse Gabriel. Nu crezi că ar trebui să-i scriem că Stella vine la noi?
— Ea nu i-a spus?
— Zice că nu.
— Lasă-l pe nemernic să afle singur.
— Cred că ar trebui să-i scriem. Altfel pare neloial.
— Nu.
Pentru George, acea zi începuse devreme dimineața cu zgomote de porumbei care vorbeau cu glasuri omeneşti.
Mai auzise acest gen de sunete: murmurul înăbuşit al oamenilor care şuşoteau în preajma lui, străini înfricoşători, oameni care se aflau foarte aproape de el, acolo unde n-ar fi trebuit să se găsească vreun om. Hoți, polițişti, intruşi de altă specie şi mai înspăimântătoare, fără nume. Sau poate că erau doar porumbei.
Se deşteptă surprins, aşa cum se trezea acum în fiecare dimineață, constatînd că nu se afla sus, în propriul lui pat, ci la parter, pe canapeaua lată din salon, unde dormise noapte de noapte de cînd plecase Stella sau se internase în spital, sau unde naiba se mai dusese. La parter exista o chiuvetă şi un loc de spălat, astfel încît nu era nici o nevoie să mai urce la etaj. El şi Stella aveau dormitoare separate, dar, chiar şi aşa, prezența ei dăinuia încă sus, nu prin mirosuri (Stella nu folosea cosmetice parfumate), ci prin alte semne, rochiile ei, priveliştea întotdeauna răscolitoare a patului ei. La parter, spațiul era mai deschis, mai anonim, mai public. îşi depozitase aici şi cîteva obiecte, printre care nişte ornamente şi un tablou. Bucătăria căpătase un aspect haotic, bucătăria unui holtei. George avea senzația că se instalase sau campase, ca pe vremuri, în acele „camere de închiriat mobilate". Se deştepta de fiecare dată cu sentimentul că se află într-un loc străin. Dar era conştient şi de prezența Stellei, de lumea Stellei, de existența ei; conştiința, gîndurile ei persistau. Doamne, cît era de vie!
în timp ce zăcea întins, pîndind glasurile care încetaseră, îşi dădu seama că stătea cu gura deschisă. Şi-o închise precipitat, în ultima vreme, se trezise de cîteva ori cu gura deschisă şi încolțise în el o stranie convingere. întîi, se simțea de parcă

peste noapte fusese mort. Morții rămîn cu gura deschisă. Apoi, în imediată legătură cu această senzație, devenise conştient (sau îşi imaginase, ori îşi amintise) că în timpul nopții ceva se prelinsese afară din gura lui, se tîrîse prin cameră şi pe tavan, şi pe urmă i se reîntorsese în gură; ceva, o vietate ca un crab sau un vierme cu gheare. Convingerea aceasta devenise

extrem de vie şi era însoțită, ca acum, de pildă, cînd şi-a închis repede gura, de un gust de fiere care i se ridica din gîtlej. Se înălță în capul oaselor întrebîndu-se dacă nu cumva înghițise într-adevăr un păianjen.
Se dădu jos din pat şi îşi trase pe el restul hainelor (dormea, acum, în lenjeria de corp), se bărbieri, şi bău în picioare, în bucătărie, puțină cafea. îşi spunea, refuzînd în acelaşi timp să se gîndească prea mult, că azi ar trebui „să facă ceva în legătură cu Stella". Nu că şi-ar fi dorit să facă ceva sau ar fi simțit asemenea datorie. Doar că, făcînd ceva (orice) şi-ar fi înlăturat o anume stânjeneală. Dacă (de pildă) i-ar scrie o carte poştală. Ar fi vrut să poată găsi o modalitate de a ține lucrurile în loc sau de a le amîna, ceva care, pentru moment, ar da-o deoparte pe Stella, ar scoate-o din joc. Nu voia s-o vadă, dar nici nu-i plăcea s-o ştie pe undeva, activă. Oricum, nu-i era clar ce-ar putea face, aşa că-şi alungă gîndul din minte. Se simțea absolvit de soluționarea acestei probleme. Şi el era dat deoparte; era separat, izolat, în aşteptare, pur şi solitar ca un rege care-şi aşteaptă încoronarea sau ca victima care-şi aşteaptă călăul. Aceasta era marea singurătate pe care o intuise Diane în jurul lui şi pe care el însuşi o resimțea ca o agonizantă, o chinuitoare stare de grație divină. Era ca şi cum în acest interimat nu putea păcătui.
îşi spălă ceaşca şi farfuria şi o porni spre Băi, pe un drum ocolit. Ajuns acolo, s-a dus întâi, aşa cum am văzut, la Baia Interioară. Mai târziu, cînd a ieşit din cabină, gata de înot, observă o coincidență tulburătoare. Numărul căsuței în care-şi lăsase cheia era 44, ca şi numărul locuinței lui, ca şi ultimele două cifre de la numărul maşinii lui. Era, de asemenea, şi vîrsta lui. Mărunțişurile astea aveau un tîlc. Erau semne şi, acum, orice fel de semn îl înspăimânta.
în timp ce înota, George n-o văzuse pe Diane, nu-i văzuse pe Brian şi pe Gabriel, nici pe Alex şi pe Adam, deşi toți aceştia îl văzuseră pe el. înota şi înota, obosindu-se, lăsînd ca apa

sănătoasă să-i pătrundă în branhii, golindu-se, în singurătatea Iui, de amărăciunea vieții.
în cele din urmă, vlăguit, se înălță la suprafață şi se **cațără** pe scărița de fier, ieşind din bazin. Marginea de marmură a bazinului era udă şi călduță, dar un pas mai încolo, piatra era uscată şi sticlea de ger. George îşi lăsă, penitent, talpa piciorului pe piatra înghețată şi făcu cîțiva paşi, tremurînd înlăuntrul trupului său care i se răcea vertiginos şi întorcînd capul ca să se uite la amprentele lăsate de tălpile lui calde pe pojghița de brumă. Se simțea uşor amețit şi orbit, nu numai de aerul rece, dar şi de lumina puternică. Cît timp înotase în semiobscuritatea învăluitorului nor de abur, ieşise soarele şi cerul se albăstrise. O luă pe lîngă gardul viu, înalt, care mărginea grădina Camerelor din Ennistone, apoi coti pe lîngă celălalt gard viu, de lîngă bazin, şi pe lîngă peretele galben, smălțuit, în direcția „oalelor cu aburi". Văzu în fața lui, stînd chiar pe marginea „oalei", silueta masivă, aproape complet despuiată, a lui Wilîiam Eastcote. îşi dădea părul pe spate, pieptănîndu-şi cu degetele şuvițele ude, uşor rărite. Discuta cu un bărbat gras ai cărui chiloți de baie erau aproape invizibili sub pîntecele proeminent. Bărbatul gras avea o față mare, cărnoasă, boțită, şi un păr eărunt, des şi țeapăn ca o perie, încă perfect uscat. Cum în acea elipă bărbatul îşi întoarse capul, George îl recunoscu pe John

Robert Rozanov. Reîntorcîndu-se, din trei paşi, îndărăt la bazin, George plonja din nou în aburul dens.
Şi Alex îl văzuse pe Rozanov. îndreptîndu-se spre „oale" pe lîngă Grădina Dianei, se oprise ca fulgerată, apoi făcuse cale întoarsă. N-o zărise pe Diane, care se găsea încă în grădină, arzînd să-l anunțe pe George că Rozanov, pe care-l recunoscuse şi ea, se găsea acolo. Inima lui Alex se dilata şi se contracta, încălzindu-i întreg trupul cu un flux de conştiință. Nu se gîndise nici un moment să se ducă la el şi să-l salute. Din prima clipă eînd îl zărise, simțise nevoia să se ascundă, să aştepte, să nu ştie - să nu ştie ce? Ce era de ştiut? Şi apoi, oricît arăta de îngrijită şi de frumoasă în costumul ei cu fustiță verde, Alex nu dorea ca Rozanov s-o vadă cu părul ud leoarcă şi cu fardul spălat. Porni grăbită pe marginea caldă a bazinului, spre locul unde o aştepta Ruby, în fața cabinei, ținîndu-i sacoşa cu hainele, îi smulse sacoşa din mînă şi intră în cabină, scuturîndu-se de apă şi țopăind pe podeaua de scînduri ude, care degaja un vechi

miros melancolic, aţîțător. Se aşeză pe banchetă, îşi scoase costumul de pe ea şi rămase acolo gîfîind şi ținîndu-şi sînii în palme, pînă cînd muşchii feței i se destinseră şi bătăile inimii i se domoliră. Se scurseseră mulți ani, nici nu voia să-şi amintească de numărul lor, de cînd îl văzuse ultima oară pe Rozanov pe stradă - poate cînd murise mama lui. Dar acum, trecînd peste toată perioada intermediară, îşi amintea cu intensitate fața lui tînără, de o monstruoasă frumusețe, din vremea cînd ea n-ar fi avut decît să întindă mîna ca să-l ia.
Ruby, care-l observase pe John Robert ceva mai înainte, cînd acesta ieşise din cabine împreună cu William Eastcote, nu încerca nici un fel de îndoieli şi sfieli. A aşteptat-o ca un cîine credincios pe Alex să vină să-şi ia hainele, după care, eliberată de misiunea ei, s-a îndreptat spre marginea bazinului, căutîndu-l pe Rozanov. O observase pe Diane în grădină, dar, ca de obicei, n-au schimbat nici un semn. L-a descoperit pe Rozanov discutînd cu Eastcote, în acelaşi loc unde-l văzuse şi George, care venise din direcția opusă, şi s-a postat în apropiere, cu picioarele răşchirate şi mîinile împreunate, holbîndu-se la el. Se apropiaseră şi alți cîțiva cetățeni care-l recunoscuseră pe filozof, dar care nu îndrăzneau să-l abordeze. Oricum, John Robert nu o zărise şi continua să discute cu Eastcote pe treptele uneia dintre „oalele cu aburi".
Aşa cum am mai arătat, „oalele cu aburi" sînt nişte gropi rotunde, de vreo patru metri adîncime şi cinci metri lățime, cu o bancă joasă de jur-împrejurul peretelui. O scară de fier, spiralată, coboară în apă, care-i adîncă atît cît să îngăduie ca umerii şi capul celor aşezați pe bancă să iasă la suprafață. Temperatura apei, diferind de la o „oală" la alta, este considerabil mai ridicată decît cea a bazinelor, iar pe vreme rece atmosfera din adîncime e densă şi aproape irespirabilă din pricina aburilor. Ruby se uita peste marginea „oalei", dar nu-şi putea vedea eroul.
în timp ce fierbeau la o temperatură de 45° Celsius, John Robert îi vorbea pe vocea lui aspră şi fermă prietenului său William Eastcote (Bill Şopîrla):
— Slavă Domnului că nu mai aveți muzică de flaut aici.
— Da, unii poate şi-ar mai fi dorit-o, dar ar fi creat o atmosferă cu totul ireală, or ce-i caracteristic pentru Băi e că sînt atît de *reale,* dacă înțelegi ce vreau să spun.

— înțeleg foarte bine.
Singura persoană care se mai afla în acea „oală", în afară de ei, se năpustise pe scări cînd îl recunoscuse pe Rozanov. (Era tatăl Nestei Wiggins, un „croitor pentru dame", de pe o străduță din Burkestown.)
— Deci Camerele au fost restaurate, urmă John Robert. Şi-ți poți închiria una, ca la un hotel?
— Da, răspunse Eastcote. Şi ai să poți sta liniştit acolo, ai să poți lucra netulburat.
John Robert rămase tăcut.
în momentul acela Adam coborî scările de fier în groapa cu aburi. Se opri pe trepte, apa fierbinte ajungîndu-i pînă la genunchi, şi se uită să vadă şi el cine mai e pe acolo. Sperase ca „oala" să fie pustie. îl recunoscu pe Eastcote, dar pe Rozanov nu-l văzuse niciodată pînă atunci. William îi adresă un *„JHello!",* însă Adam se întorsese deja cu spatele şi urca scara.
— Ce bine seamănă Rufus cu taică-su, spuse Rozanov. Asta era Rufus, nu-i aşa?
— Nu. Nu-ți aduci aminte, ți-am spus cu cîțiva ani în urmă că Rufus a murit în fragedă copilărie. Asta-i celălalt băiat, Adam, fiul lui Brian McCaffrey.
— Ah, da... mi-ai povestit la Londra.
Cei doi prieteni se întîlniseră de-a lungul anilor în metropolă, cu prilejul vizitelor „filozofice" ale lui Rozanov.
— Dar ai dreptate, zici că-i geamăn cu George sau, mai curînd, cu Alan.
— îmi pare rău că nu mai e şi Alan, spuse Rozanov. Un om interesant, deşi l-am cunoscut prea puțin. Şi zici că şi Hugo s-a dus?
— Da, Belfounder a murit acum cîțiva ani.
— Şi ce s-a întîmplat cu toate ceasornicele acelea de preț?
— Le-a lăsat scriitorului ăluia... am uitat cum îl cheamă.
— Mi-ar fi plăcut să mai stau de vorbă cu Hugo.
— Trebuie să mai existe cineva pe aici pentru acest scop.
— Cineva pe care să-l pot eu exploata.
— N-am vrut să spun asta.
— Se înțelege că nu, Bill. Doar ce naiba, te am pe tine.
— Eu continui să joc bridge, dar pe tine asta te lasă rece. Poți discuta cu N.
— Nu.
74
— George McCaffrey, ziceai că...
— Nu.
— Mă rog, atunci cu preotul. Ți-am spus...
— In ordine.
— Să ți-l...
— Nu face nimic. Vreau ca lucrurile să se petreacă încet, 'Jffi la sine.
— Asta înseamnă că se vor petrece unele lucruri?
— Poate că numai în mintea mea.
— Vrei să vii cu mine duminică la Reuniune?
— îmi plac reuniunile voastre de quakeri şi felul vostru de a vă comporta, dar ar fi ceva fals.
— Vrei să spui că ar părea fals.
— Tu ar fi trebuit să fii filozof. Ce face vărul tău Milton? Se mai ocupă de salvarea oamenilor?
— Da. E foarte bine.

— Şi tu, Bill? Ai slăbit.
— Mă simt excelent.
Dar Eastcote primise cîteva veşti neliniştitoare de la doctor.
— Şi eu aş fi vrut să fiu slab, în sinea mea mă simt zvelt şi ager ca un şoim. Putem lua prînzul împreună? Ce păcat că s-a pierdut şi Rose, mi-ar fi plăcut s-o văd tronînd în capul mesei, ar fi fost o adevărată revenire în trecut.
— Da, s-a stins şi ea.
— Să nu-mi spui: „în curînd va veni şi rîndul nostru".
— Ție nu ți-aş spune una ca asta.
— Mie poți să-mi spui orice. Hai să mergem, mă simt ca un rac fiert.
Urcară scările, ținîndu-se vîrtos de bara de oțel şi ieşiră în aerul rece, trecînd din abur în lumina soarelui.
— Uite-l pe preot, spuse Eastcote.
Cîțiva metri mai încolo, părintele Bernard, care încă nu pÎMîjase, contempla apa. Făcea o notă discordantă, pentru că uu purta chiloți de baie, ci un costum întreg, negru, cam lăbărțat, despre care se spunea că era de lînă, de parcă ar fî feat o sutană de baie.
— Arată ca un clovn, spuse Rozanov.
— Nu-i un clovn, dar e un om ciudat.
— De ce poartă costumul ăsta? Are cicatrici pe corp?
— Nu ştiu.
m
în **clipa** aceea, părintele Bernard se aşeză pe marginea bazinului şi se lăsă să lunece domol în apă, apoi începu să Înoate cu mişcări stîngace. Nu era un bun înotător.
— Nu ştie să plonjeze?
— Cred că nu, răspunse Eastcote.
— S-ar zice că nu ştie nici să înoate. O să dea curînd de greutăți.
— Nu orice om care nu ştie să înoate e neapărat prost.
— Mie îmi spui? Eu trăiesc atît de retras de lume. Unde «i-am lăsat ochelarii?
John Robert se răsuci pe călcîie şi se pomeni față în față su Ruby, care rămăsese nemişcată lîngă balustrada de oțel a „salei". Rozanov o recunoscu pe dată.
— Domnişoara Doyle? Eşti domnişoara Doyle, nu?
Faptul că o recunoscuse, şi încă fără ochelari, era o performanță, pentru că John Robert nu o mai văzuse pe Ruby de saulți ani.
Ruby îi zîmbi cu gura pînă la urechi. Era nespus de încîntată să o recunoscuse Rozanov. Spera ca vreo doi-trei din cei ce zăboveau în jur şi pe care-i cunoştea să-l fi auzit. încuviință slin cap şi continuă să se uite extaziată la filozof. Nu-i dădea 3»rin minte să scoată vreo vorbă.
în momentul acela Ruby auzi vocea lui Alex strigînd-o peste Jrstreg spațiul bazinului înecat în abur: *„Uhuu, uhuu* /". Țipătul acesta strident era chemarea specială prin care Alex o striga ■pe Ruby, o chemare pe care o folosea oricînd şi oriunde, în **Brice** situație, în centrele comerciale, la Băi, în parc, ca şi în grădina Belmont. Ruby nu luă în seamă apelul.
— Aşteaptă o clipă, domnişoară Doyle. Bill, unde îmi sînt «helarii ?
— Uite-i.

William Eastcote îi aduse de pe o bancă ochelarii, în tocul ibr, şi servieta. John Robert deschise servieta şi scoase din ea *vai* plic închis, împăturit în două.
— *Uhuu! Uhuu!*
— Eşti bună să-i dai asta... e încă în serviciul doamnei McCaffrey?
întrebarea îi fusese adresată lui Bill, s-ar fi zis că Rozanov **2su** se aştepta ca Ruby să poată vorbi.
— Da, răspunse Eastcote.

— Vrei, te rog, să-i dai plicul ăsta stăpînei dumitale ? Eram convins că o s-o întîlnesc pe una dintre voi aici.
— *Uhuu!*
Ruby dădu din cap şi luă scrisoarea.
— Exact ca pe vremuri, nu-i aşa? întrebă John Robert.
Ii zîmbi şi Ruby, zîmbindu-i la rîndul ei, se întoarse grăbită. Ruby, fără ştirea lui Alex, dusese pe vremuri bilețelele de dragoste dintre John Robert şi Linda Brent.
— Unde-ai dispărut ? o întrebă Alex cînd ieşiră din Institut. Belmont nu era departe, aşa încît întotdeauna făceau drumul pe jos. Ruby purta acum sacoşa cu lucrurile de baie, ude şi grele. Nu-i răspunse la cuvintele care nu erau propriu-zis o întrebare. Cele două femei mergeau alături în lumina anemică de primăvară, îmbrăcate în paltoane de iarnă. Nu se grăbeau. Ruby atinse în buzunar scrisoarea lui John Robert. Trăgea de secunde şi de minute, de parc-ar lî aşteptat declanşarea unui fenomen natural, a unui strănut, să zicem. In cele din urmă, scoase plicul.
— El mi-a dat să vă dau asta.
Alex nu cunoştea scrisul lui Rozanov, nu-l mai văzuse de cînd acesta îi trimisese o scrisoare de mulțumire pentru cadoul de nuntă, foarte scump, expediat lui şi Lindei. Dar, fireşte, nu era nevoie să i se spună cine era „el". Nu rosti nici un cuvînt şi strecură scrisoarea în poşetă. îşi continuă drumul, alături de Ruby, amîndouă cu fețele împietrite, ca două zeități în mers. Robin Osmore, care îşi scoase pălăria, salutîndu-le, neobservat, de pe celălalt trotuar, se întoarse şi privi în urma lor.
*
Stella McCaffrey, născută Henriques, zăcea pe canapeaua din salonul casei lui Brian şi a lui Gabriel. Brian şi Gabriel locuiau într-o suburbie sobră, cu case nu foarte noi, numită Leafy Ridge. Casa lor avusese un nume, „Como", pe vremea cînd aparținuse vechiului proprietar, şi cu toate că numele nu mai era folosit (întrucît Brian disprețuia asemenea pretenții şi adresa casei era doar Nr. 27), dăinuia totuşi ca o poreclă familiară.
Stella stătea cu spatele proptit de perne şi picioarele întinse, acoperite cu o pătură cadrilată, albastru cu alb. Adam

tocmai îl aşezase pe Zet pe pieptul ei, aranjîndu-i cu grijă poziția, chiar sub gîtul Stellei. Cățeluşul îşi întinsese labele din față pe umerii ei, într-un gest protector, parcă. Ii simțea gheruțele tocite. Privea drept în ochii ei cu un amestec de curiozitate şi afecțiune, care Stellei i se părea insuportabil de mişcător. Temîndu-se să nu-i dea lacrimile, tuşi şi ridică în aer micul animal, simțindu-i fragilitatea scheletului, pe care l-ar fi putut aproape sfărîma în mîini. Adam se apropie de ea şi-l prelua pe Zet. O privi un moment fix pe Stella, cu îngrijorare, fără să zîmbească. Pe urmă ieşi pe uşa de sticlă în grădină.

In picioare, la capătul canapelei, stătea Brian. Şi el îşi privea cumnata cu o expresie de îngrijorare, asemănătoare cu eea a fiului său. O admira şi o prețuia pe Stella. N-ar fi putut defini sentimentele pe care i le purta; desigur că o iubea, dar „iubirea" poate însemna multe. Exista între ei o sfială reciprocă. Uneori, cînd o săruta, ceea ce se întîmpla foarte rar, de Crăciun de pildă, îi strîngea mîna. Ar fi vrut să fie sigur că Stella înțelegea stima pe care i-o purta. Ostilitatea lui față de George era generată, în parte, şi de indignarea pentru felul în care acesta o subaprecia pe Stella. Ar fi dorit să aibă relații familiale camaradereşti cu ea. îşi imagina o familie fericită, în care s-ar fi putut bucura în mod firesc de tovărăşia Stellei, stînd la şuetă cu ea, glumind, lucrînd alături de ea, luînd cina împreună, jucînd bridge cu ea (Stella era o bună jucătoare). Dar nu se petrecuse nimic din toate astea. Şi acum, cînd Stella fusese brusc îndepărtată de George şi se găsea în propria lui casă, Brian nu ştia ce să facă cu ea, nu ştia ce semnificație avea lucrul ăsta şi ce va aduce mai departe.
Gabriel, contemplînd la rîndul ei fenomenul de repaos al Stellei pe canapeaua lor, se simțea şi ea încurcată. Fusese ideea ei să o aducă pe Stella, dorise foarte mult acest lucru, dar acum nu îşi mai putea aminti de ce. Şi ea o iubea pe Stella. Voia s-o ajute şi s-o apere şi s-o răsfețe, s-o îngrijească şi s-o îndrăgească. Voia să atingă capul acela mîndru cu o mînă compătimitoare. Voia să o salveze pe Stella, cel puțin pentru un timp (şi de ce nu pentru totdeauna?) din viața ei primejdioasă. Voia să-i creeze Stellei o vacanță, o întrerupere a tiraniei şi a luptei. Voia să o smulgă pe Stella de lîngă George. Voia ca George să se simtă izolat şi blestemat. Voia ca Stella să fie răzbunată şi salvată. Voia să-l condamne pe George la singurătate, voia să se

Ijîndească la George ca fiind singur, voia să se gîndească la el ca la un întemnițat în tragica solitudine pe care o intuise în această dimineață cînd, fără ştirea lui, îi privise capul brun, ud, care abia de spărgea oglinda apei cînd se răsucea. Asemenea gînduri şi sentimente, doar pe jumătate conştiente şi cumplit de amestecate se ciocneau în pieptul lui Gabriel în timp ce-şi privea frumoasa, inteligenta şi îndurerata cumnată. Firește, era conştientă de admirația pe care Brian i-o purta Stellei şi acest Fapt îi pricinuia o foarte uşoară durere, punctuală, dar nu exista nimic întunecat sau bolnăvicios în relațiile dintre ele; şi lui Gabriel i-ar fi plăcut o viață de familie fericită, în care Stella să wină la ei la cină şi să discute şi să joace bridge, în timp ce ea ar fi preparat sendvişuri în bucătărie şi i-ar fi ascultat cum rid.
Lîngă uşă, stătea, uitîndu-se la Stella, Ruby Doyle. Fusese trimisă de Alex ca să „ajute" la „instalarea" Stellei. Ar fi fost de aşteptat să vină Alex în persoană, dar nu voise şi nu venise. In schimb (după cum procedase şi în alte ocazii similare), o trimisese pe Ruby, aşa cum un monarh ar trimite un diplomat sau an valoros maestru. De fapt, Ruby putea fi rareori de vreun folos la Como şi Gabriel nu prea ştia ce să facă cu ea. Gabriel nu avea servitoare, nici fată-n casă, nici femeie cu ziua. Era, temperamental, incapabilă de a se lăsa slujită, făcea totul singură. Nu voia nici un ajutor. Uneori, Brian o îndemna vag şi ipocrit să-şi îmbogățească cunoştințele: „Studiază şi tu ceva!", Ja-ți şi tu o diplomă sau aşa ceva!". Dar toate îndemnurile rămîneau fără rezultat şi, pentru a se convinge singură de imposibilitatea unui astfel de plan, Gabriel ținea să fie toată

ziua ocupată. Ii plăceau treburile gospodăreşti. Ii făcuse plăcere să pregătească şi să deretice camera Stellei şi să-i aranjeze o rază cu narcise. Existau trei dormitoare la Como, două de dimensiuni mijlocii şi unul micuț. Adam ocupa dormitorul mic, şi pentru că îl prefera, şi pentru a lăsa liberă o „cameră de aaspeți" normală. Deşi primeau foarte rar oaspeți, întrucît Brian îi detesta, Gabriel îşi dăduse plăcuta osteneală de a face camera de oaspeți atrăgătoare, alegînd „cărți speciale pentru musafiri", aranjînd lămpi pentru citit, hîrtie de corespondență, ;şi aşa mai departe. Cînd s-a trezit cu Ruby, Gabriel n-a reuşit să găsească nimic important să-i dea de făcut. Spălase de mult wasele de la micul dejun şi făcuse curat în sala de baie. Doar nu-i putea cere lui Ruby să-i plivească grădina. în cele din urmă, a tratat-o pe Ruby cu o ceaşcă de cafea.

Î78

Ruby ținea la Gabriel, deşi se născuse între ele o timiditate reciprocă şi nu găseau ce să-şi spună una alteia. Nu-i plăcea Brian, pentru că-l ştia ostil lui George şi preluase felul lui Alex de a-l privi pe Brian ca pe cineva străin de familie. Ii plăcea în schimb Adam, cu care legase o prietenie mută, semisecretă. Pe cînd era mic, Adam se ținea de poala ei şi chiar şi acum, uneori, băiatul o atingea sau o apuca în joacă de rochie, în amintirea timpurilor de demult. Nu-l putea suferi însă pe Zet, o creatură cît un şobolan, enervantă, lătrătoare, peste care era mereu în primejdie să calce (Ruby era mioapă); dar îşi frîna iritarea de dragul lui Adam. Nu-i plăcea nici Stella, în care vedea unica pricină a nefericirilor lui George.

Stella, zăcînd pe canapea şi contemplînd bucla pe care o făcea piciorul ei îndoit sub pătura cadrilată, se simțea total înstrăinată de realitatea ei obişnuită sau poate îşi dădea seama că, în ultima vreme, nu mai existase pentru ea o realitate obişnuită. Privea peste capul lui Brian la peticul de grădină, la şipcile încrucişate ale gardului, la cele cîteva narcise galbene, oribile, care tremurau în vînt. Ii venea să plîngă. îşi înălță capul şi îşi pironi privirile pe un punct fix întrebîndu-se ce naiba căuta ea, *ea,* în locul ăsta şi printre oamenii ăştia.

„Vanitatea, îşi spuse în sinea ei, nici măcar mîndria, ci vanitatea. Sînt împietrită de vanitate, ultima mea zdreanță de orgoliu nu-mi îngăduie să mă arăt doborîtă. M-am măritat cu George din vanitate şi am rămas lîngă el din vanitate." Şi totuşi, Stella îl iubea pe George. De multe ori poate şi-a dorit ca George să moară, să dispară fără efort, să se evapore, ca şi cum nici n-ar fi existat vreodată. Tatăl ei avusese dreptate, George era o imensă greşeală, dar era greşeala *ei,* şi în acest *al ei,* întreaga-i vanitate şi întreaga-i dragoste se contopeau în ceva misterios şi prețios. Dacă ar fi putut, l-ar fi luat cu ea şi ar fi plecat în altă parte, într-un loc unde nimeni nu-l cunoştea pe vechiul George, unde n-ar fi fost împresurat de femei care-şi lingeau buzele, gîndindu-se că ele îl înțelegeau mai bine decît nevasta lui. Stella ar fi dorit să fie singură cu George, naufragiați pe o insulă pustie, în inima primejdiilor.

Simțea sîngele ei evreiesc ca pe o sursă de alienare în cadrul societății englezeşti. Iar alienarea lui George o percepuse, fără să o înțeleagă vreodată, la început ca o virtute, apoi ca un farmec. O fermecase în trecut şi continua s-o farmece.

78

Dar în ce încurcătură sordidă se băgase şi ce blestem plana asupra ei! îşi înălță capul frumos, evreiesc, şi îşi netezi, dîndu-şi

spre spate, părul negru care-i creştea ca o coroană sau ca un turban deasupra frunții. Tatăl ei o făcuse întotdeauna să se simtă ca o regină. De ce dracu' se lăsase îmbrobodită de Gabriel, atît de dragă şi de binevoitoare, şi acceptase să fie adusă în casa asta?
Pentru prima dată în viața ei, Stella se simțea într-adevăr bolnavă şi istovită. Trebuia să treacă printr-o neobişnuită stare de slăbiciune, precum aceasta de acum, ca să se teamă într-adevăr de George, să se teamă că ar putea într-adevăr s-o ucidă, desigur printr-un accident. S-ar fi putut ca, revăzînd-o, să-l cuprindă nebunia din pricina accidentului de automobil, de care era, firește, vinovată ea, pentru că îl sîcîise pînă-l făcuse să-şi piardă controlul, şi pentru că supraviețuise. Dezgustul față de cele întîmplate s-ar putea să acționeze în George printr-o bruscă necesitate, irezistibilă, de „a-şi duce opera la capăt", prin acea bine cunoscută metodă de autodistrugere. Stella se simțea prea slabă şi prea deconcertată pentru a se întoarce acasă, prea vlăguită ca să lupte fizic cu George, aşa cum se întîmplase uneori în trecut, sau ca să-i țină piept pînă cînd impulsul de furie avea să se prefacă într-un val de ură față de el însuşi. Cei ce spuneau că Stella trăieşte în iad nu greşeau: dar, ca toți cei care nu cunosc iadul, nu puteau înțelege că acesta e un spațiu vast, în care poți găsi şi refugii şi colțişoare familiare.
în ultima vreme, în mintea Stellei încolțise o plantă veninoasă : gelozia. Desigur, ştia de ani de zile că George o „frecventează" pe Diane Sedleigh, ba chiar unii „binevoitori" se grăbiseră s-o informeze pe Stella că George o „instalase" pe mica prostituată într-un apartament pentru uzul său personal. Ceva din respectul ei originar pentru George o făcea să ignore, din principiu, legăturile lui. Ştia bine cît de jos poate să decadă George, dar există diverse moduri de a decădea, există şi decădere cu stil. îl considera mîndru şi chiar pretențios în felul lui şi, în ciuda a tot ce se întîmplase, Stella lega această mîndrie de propria ei concepție asupra prețuirii pe care George o acorda soției lui. (Cîțiva dintre cei care intuiau aceste idei ale Stellei le considerau total scrîntite.) Stella simțea că nu existau decît el şi ea, deasupra şi deosebit de tot ce-ar putea

face George cu o tîrfă. Acum însă, poate ca un rezultat al şocului fizic şi al debilității, această mărinimie agnostică îi fusese zdruncinată. Stella începuse, aidoma oricărei soții vulgare, obişnuite, să şi-l imagineze pe George alături de o altă femeie. Este calea care duce la nebunie. Acum începuse să-şi îngăduie să simtă un meschin dezgust față de George, sentiment pe care nu-l încercase niciodată pînă atunci. Această suferință otrăvitoare o făcuse să se simtă slabă, slăbiciune care o îndemnase să vină la Gabriel, ca să fie în siguranță, să fie îngrijită. Slăbiciune care-i dădea uneori ghes să ia un taxi pînă la aeroportul Heathrow şi să cumpere un bilet pentru Tokio. Vedea cu ochii minții fața inteligentă, blîndă, iubitoare a tatălui ei şi simțea din nou lacrimile afurisite, gata să se reverse peste bariera pleoapelor.
— Ți-am aranjat atît de drăguț camera, îi spuse Gabriel, şi o să-ți aducem ce cărți ai să doreşti, nu-i aşa, Brian? Şi trebuie *să te simți liberă,* independentă, nu ține seama de noi. Ştii, ai nevoie de odihnă, cred că o bucată de timp ar trebui să faci

pe invalida, să stai la pat şi să te laşi îngrijită. Nu crezi, dragule, c-ar trebui să stea la pat?
— Categoric nu, răspunse Brian, zîmbind.
Stella, care jinduia să stea la pat, să zacă liniştită şi să doarmă o săptămînă încheiată, repetă mecanic cuvintele lui Brian:
— Categoric, nu.
Se auzi o bătaie în uşă şi părintele Bernard, care se strecurase prin bucătărie, îşi băgă capul înăuntru.
— *Helio,* pot să intru?
— Uite c-a venit şi părintele să te vadă! exclamă Gabriel.
Brian scoase un „Of, Doamne!" abia audibil, făcînd o grimasă către Stella care, îşi închipuia el, împărtăşea părerile lui în legătură cu „preotul lipitoare".
— Am auzit că te afli aici, se adresă preotul către Stella. Bună, Ruby.
— Da? Asta înseamnă că a aflat toată lumea? replică Stella. E cel mai nou subiect de conversaţie la Băi?
— Doamna Osmore mi-a spus, răspunse părintele Bernard, etalîndu-şi surîsul fermecător.
De fapt, îl înştiinţase Gabriel la telefon, dar i se părea lipsit de tact să menţioneze acest lucru.

— Şi de unde, mă rog, a aflat doamna Osmore? întrebă Brian iritat. Nu vrem să ne pice tot felul de indivizi, s-o deranjeze pe Stella.
— M-am gîndit la o mică atenţie, spuse părintele Bernard şi-i oferi un pachet lung şi subţire, învelit într-un ziar, care se dovedi a conţine cîteva narcise abia îmbobocite, drepte, verzi şi reci ca nişte vergi.
Stella îi mulţumi, adăugind:
— Dar ştii, părinte, eu nu sînt o invalidă.
— Mă duc să le pun în apă, spuse Gabriel. Ce frumoase sînt, curînd or să se deschidă.
Se năpusti cu florile afară din cameră.
Stella nu-l antipatiza pe preot, ba chiar i-ar fi plăcut o conversaţie intelectuală cu el, dar îi repugna rolul lui şi-l evita. Deosebea în el dorinţa de a-i vedea pe cei puternici reduşi la slăbiciune şi pe cei trufaşi înjosiţi, transformîndu-i, astfel, în prada lui. Era ceea ce Brian considera a fi aspectul de vampir din caracterul preotului. Stellei îi făcea silă ideea că părintele Bernard ar dori „să o consoleze" şi că, probabil, Gabriel îl chemase în acest scop.
Părintele Bernard o măsură pe Stella cu ochii lui binevoitori, dar inchizitori, căprui-deschis, şi îşi netezi pletele feciorelnice, castanii. Ii înţelegea perfect atitudinea faţă de el. Vizita lui, motivată de curiozitate, era, cel puţin în parte, şi profesională. Nu i se părea imposibil să fie cîndva, cine ştie în ce fel, de ajutor acestei femei interesante. Nu-i păsa că riscă să treacă drept un dobitoc nepoftit. Era de părere că mai curînd greşesc oamenii care nu încearcă, decît cei care insistă prea mult.
Răspunse la remarca Stellei:
— Ştiu că nu eşti invalidă şi am trecut pe aici doar ca să te văd şi să fiu văzut, aşa, ca la spital. Şi eu exist. O pisică se poate uita la o regină.
— Asta ce vrea să mai însemne? interveni Brian intrînd, fără să vrea, în jocul preotului.

Stella rîse, apoi îi zîmbi părintelui Bernard. Preotul nu profită de avantajul cîştigat. Pocnindu-şi degetele, fără zgomot, i se adresă lui Brian:
— Aud că a sosit profesorul Rozanov.
— Da? făcu Brian. Hip, hip, ura!
— George va fi foarte mulțumit, nu-i aşa? întrebă Gabriel care tocmai reintrase în cameră.

— încîntat, răspunse Stella.
— Ți-am aranjat narcisele în cameră, adăugă Gabriel.
— Şi o să stea mult?
— O, nu cred, interveni Gabriel repede, văzînd că Brian dă să deschidă gura.
— Cineva spunea că are de gînd să rămînă...
Undeva, afară, izbucniră lătrăturile lui Zet. Apoi uşa se deschise brusc de perete şi în cameră năvăli Tom McCaffrey. Urmat de Zet, urmat la rîndul lui de Adam.
Gabriel strigă: „O, Tom!". Tom, ciocnindu-se de Ruby, strigă: „Ruby!" şi o sărută. Gabriel îl sărută pe Tom. Brian îl bătu pe umăr. Adam îl trase de haină. Tom strigă: *„JHello,* părinte!" - apoi îl ridică într-o mînă pe Zet şi încercă să-l vîre în buzunarul hainei. Stella urmărea scena de familie cu scîrbă şi cu o disperare bolnăvicioasă.
— Ce splendid, toți adunați aici sau, mă rog, mulți dintre voi. Pe George unde l-ați ascuns? Ce bine e acasă! Țineți un consiliu de familie? Dar ce-i cu Stella, unde-i sînt cizmele şi pintenii? Nu ți-e bine? Ai gripă? Şi eu am avut, la Londra bîntuie o varietate întreagă de gripe.
— Stella a avut un accident, îl lămuri Brian.
— O, îmi pare rău, eşti bine?
— Da, da, da.
— Vreau să spun eşti într-adevăr bine ? Nu ți s-a întîmplat nimic rău?
— Nimic rău, sincer.
Tom, chiar în mai mare măsură decît Adam, îi amintea Stellei de Rufus. Ar fi vrut să fugă în camera ei, dar se temea că n-o să poată urca scările neajutată.
— Biata Stella, ce rău îmi pare! Lasă-mă să te sărut. Ține, ți-l dau pe Zet, ăsta-i în stare să te vindece de orice.
Tom se apropie şi o sărută pe Stella pe frunte, o mîngîie uşor pe păr, apoi îl plasă pe Zet pe pătura cadrilată, în depresiunea caldă dintre piciorul Stellei şi marginea canapelei, unde cățelul se instala cu seriozitate, de parcă şi-ar fi luat în primire postul.
Tom McCaffrey, în vîrstă de douăzeci de ani, era, indiscutabil, cel mai înalt şi, discutabil, cel mai frumos dintre cei trei frați. Nu arăta nici lustruit ca George, nici hulpav ca Brian. Avea un trup zvelt, dar nu slab, şi un ten neted, aproape ca

de fată. Părul buclat, castaniu cu reflexe aurii, îi cădea pe umeri. Buza de sus era prelungă, bine modelată, gura senzuală îi strălucea ca gura unui copil. Avea ochii albaştri, cutezători şi inocenți ai „Neajutoratei Fiona".
— Ce noroc să vă găsesc pe toți aici! Apropo, ce face bătrînul George? Ce face mama?
— Mama-i bine, răspunse Brian, refuzînd să recepteze privirea de avertisment a lui Gabriel.

Evident, Tom nu aflase nimic despre „ultima ispravă" a lui George.
— Cred că o să mă duc sus, spuse Stella.
Se întreba dacă va reuşi să se ridice. Se ridică. Pătura şi Zet lunecară pe podea. Stella se îndreptă spre uşă şi Gabriel o urmă.
— Ce s-a întîmplat cu Stella? întrebă Tom.
— George a încercat să o înece, răspunse Brian.
— Eu trebuie să plec, îl întrerupse părintele Bernard.
Se ridică şi sutana lui neagră dispăru din cameră. Adam şi Zet o zbughiră şi ei afară.
Brian i se adresă lui Ruby:
— Nu găseşti ceva de făcut, Ruby? Du-te şi lustruieşte ceva. Trebuie să existe în casa asta vreun obiect de curăţat.
Ruby se puse în mişcare cu gravitate. Cînd se apropie de uşă, Tom o strînse de braţ. Apoi se uită la faţa furioasă, ciupită de vărsat, a fratelui său, dar nu rosti nici o vorbă. In acea clipă, intră în cameră Gabriel şi, după expresia feţei lui Tom, înţelese că Brian îi povestise.
— Şi ce-i cu fata? întrebă Gabriel cu veselie forţată. Ai adus-o ?
— Fata?
— Da, zise Brian. Emma.
— Dumnezeule mare! exclamă Tom. Emma - mi-a ieşit din minte - ce idiot sînt!
Alergă afară.
— I-ai spus...? i se adresă Gabriel lui Brian.
— Oh, dă-o naibii, ce importanţă are? Cineva tot trebuia să-i spună. Ce importanţă are, ce importanţă au toate lucrurile? Sîntem prea dificili, prea sensibili, prea susceptibili, într-o lume care se zguduie de violenţă şi mizerie şi putregai de tot soiul. Ce *importanţă are* ce face George? Mi-e silă de George, şi Stellei îi este silă de el. Mă duc să fac o plimbare.

Dar înainte de a fi ieşit din casă, Tom se întoarse însoţit de un tînăr înalt şi slab, cu păr blond spălăcit şi ochelari înguşti, fără ramă.
— Vi-l prezint pe prietenul meu, Emmanuel Scarlett-Taylor.
Brian scăpă un „Dumnezeule mare!" pe care-l acoperi printr-o tuse. Urmară exclamaţii prietenoase şi strîngeri de mînă, pe parcursul cărora Scarlett-Taylor emise doar un zîmbet scurt şi nu scoase un singur cuvînt.
— N-ai fost încă la Belmont? întrebă Gabriel. N-ar trebui să-i telefonezi lui Alex, să-i spui că veniţi?
— O, nu vom sta la Belmont, răspunse Tom. Avem o locuinţă.
— Ce?
— Greg şi Judy Osmore au plecat din oraş. Ne-au cerut să avem noi grijă de locuinţa lor. Ne-au dat şi cheia.
Legănă o cheie în faţa ochilor lui Brian. Gregory Osmore era fiul mai mic al lui Robin Osmore, avocatul.
— Alex vă aşteaptă, urmă Gabriel, cred c-ai face bine s-o suni acum şi s-o anunţi că nu veniţi.
— Dar am venit!
— Că nu veniţi să locuiţi la ea.
— Şi eu ţi-am spus la fel, i se adresă Scarlett-Taylor lui Tom.
— Mă rog, bine, am s-o *sun* pe Alex, dar nu acuma, Gabriel, te rog...

Scurta remarcă a lui Scarlett-Taylor îi trădase originea irlandeză. Brian, cu obişnuitul său tact, îl informă:
— Eşti irlandez.
— Da.
— Ce frumos! se extazie Gabriel. Insula de smarald. Am petrecut şi noi o dată o vacanță atît de plăcută la Killarney!
— A plouat tot timpul cu găleata, preciza Brian, dezvelindu-şi într-un surîs dinții de lup.
Scarlett-Taylor îi aruncă o privire lui Tom.
— Trebuie s-o întindem, spuse acesta. Să ne luăm locuința în primire.
Adam şi Zet îşi făcură apariția.
— Ți-l prezint pe Adam.
— Cîine *Papillon,* spuse Scarlett-Taylor, luîndu-l în brațe pe Zet.
— II cheamă Zet, făcu Adam prezentările.

Scarlett-Taylor zîmbi pentru prima oară cu zîmbetul lui adevărat, un surîs logic şi intelectual, surîsul unui om mai vîrstnic. l-l înapoie pe Zet lui Adam cu o plecăciune grațios formală. Adam nu zîmbi, dar îl privi aprobator.
— Şi ce-aveți de gînd să *faceți* acolo? întrebă Brian.
— Să *facem ?* întrebarea părea să-l nedumerească pe Tom. A, să ne distrăm.
Se îndreptară cu toții spre uşa din față.
— Mai veniți pe la noi.
— Da, desigur.
Cînd uşa se închise în urma tinerilor, Brian îşi exprimă mirarea:
— Să se distreze ? Asta ce-o mai fi ? Ah, tinerețe, tinerețe! Dumnezeule, Ruby mai e aici. Nu poți să te descotoroseşti de ea? Şi Stella-i sus, am uitat cu totul de ea!
Tom vîrî în broască cheia pe care o fluturase cu atîta mîndrie în fața fratelui său şi o simți că se învîrteşte. Funcționa. Uşa se deschise. Lui Tom aproape nu-i venise să creadă că se va întîmpla asemenea minune. Era ca într-un basm, prea frumos ca să fie adevărat. Avusese impresia că un demon sau o zînă rea o să vrăjească şi o să înțepenească uşa sau poate că avea să se deschidă dezvăluind cine ştie ce scenă de groază, o casă pustie sau poate că plină de oameni duşmănoşi, tăcuți şi apoi se va închide din nou, ireversibil, în urma nefericitului erou. Dar nu se întîmplase nimic din toate astea. Uşa se deschisese. Interiorul întunecat al casei putea fi recunoscut ca fiind cel al lui Greg şi Judy Osmore. Şi, din cîte îşi dădu seama imediat, locuința era neocupată. Mirosea a gol, se simțea chiar un vag iz de mucegai şi casa era plină de ecouri. Tom fusese muncit şi de temerea că-i va descoperi pe Greg şi Judy acolo, că renunțaseră să mai plece.
— Uraa! exclamă Tom, cu glas scăzut şi apreciativ, stînd în picioare în hol.
Emma intră după el.
Tom nu era, de fapt, prieten cu Gregory Osmore, dar se cunoscuseră dintotdeauna şi, în Ennistone, acest lucru contează foarte mult. II întîlnise de curînd pe Greg la o petrecere în Londra şi-l auzise lamentîndu-se că trebuie să-şi lase casa nesupravegheată în timp ce el şi Judy vor petrece o lună în America, într-o călătorie de afaceri. Spargerile şi vandalismele, pe vremuri cu totul necunoscute în Ennistone, erau acum în

plină floare. Tom a întrezărit dintr-o străfulgerare acea sublimă înlănțuire dintre datorie şi interes, pe care atît de des o aşteptăm zadarnic. Şi-a oferit serviciile. Avea să-şi petreacă vacanța lucrînd în casa lui Greg şi, totodată, ținîndu-i-o în siguranță şi bună îngrijire. Greg şi Ju au fost de acord. Pentru Tom, planul avea toate avantajele. Şi, înainte de toate, îi oferea cel mai bun pretext ca să nu locuiască la Belmont. Alex l-ar fi acceptat probabil pe Scarlett-Taylor, dar Scarlett-Taylor ar fi acceptat-o pe Alex? Tom ținea să-i arate noului său prieten oraşul lui natal. Dac-ar fi locuit la Belmont, nu putea fi vorba decît de o vizită scurtă. Acum, însă, datorită acestei splendide independențe, îşi puteau petrece întreaga vacanță în Ennistone, vizitînd ținutul, amuzîndu-se de stupidul vechi oraş şi evadînd din strimtele, mizerele lor camere mobilate şi de sub controlul şi cenzura proprietăresei.

Tom şi Emma (ca să-i folosim porecla) mergeau la acelaşi colegiu din Londra. Emma era ceva mai în vîrstă, student în anul trei la istorie. Tom era în primul an şi studia engleza. La început se cunoscuseră din vedere, dar se împrieteniseră cînd Emma închiriase o cameră în casa în care locuia şi Tom. Emma dorise să vadă antichitățile din Ennistone şi să viziteze muzeul. Nu credea că-l vor interesa prea mult ennistonienii, despre care Tom spunea că vor constitui distracția numărul unu. Emma privea cu un ochi critic tendința lui Tom de a se lăsa încîntat de orice şi de oricine.

— Casa noastră! exclamă Tom. Propria noastră casă. Ah, ce bine!

In viața lui nu fusese proprietarul unui spațiu domestic atît de vast. începu să exploreze camerele, deschizînd uşile, uitîndu-se prin dulapuri, zbenguindu-se pe scări în sus şi-n jos. Emma aruncă o privire în salon, apoi nimeri în biroul lui Greg şi începu să se uite la cărți. Descoperi cu plăcere o serie de opere istorice (Greg studiase istoria la York). Emma parcurse sistematic rafturile. Scoase din bibliotecă *Istoria Europei* de Pirenne[1], se aşeză şi, pe dată, se lăsă furat de lectură.

în acest timp, Tom plutea în al nouălea cer. Cercetă bucătăria. Aici nu mai era vorba de gătit pe un ochi de gaz. Inspecta

[1] Henri Pirenne (1862-l935), istoric belgian, cunoscut îndeosebi prin lucrări de istorie economică şi socială.

cămara şi frigiderul. Intră apoi în salon şi luă pe rînd toate tablourile şi ornamentele. Mai fusese, desigur, şi înainte în această casă, dar numai în ocazii festive şi nu văzuse niciodată salonul golit de oameni. Lui Tom îi plăceau tablourile, îi plăceau obiectele frumoase, aprecia lumea vizuală. I-ar fi plăcut să fie bogat şi să-şi poată face colecții. Oricum, nu avea planuri de îmbogățire; deocamdată nu avea nici un fel de plan.

Greg şi Judy, o pereche încă fără copii, locuiau într-o parte plăcută a oraşului, spre capătul dinspre țesătorie. Zona se numea Biggins şi cuprindea case mari, victoriene, cu terase şi fațade din cărămidă vopsită în diverse culori. De bună seamă, cartierul cel mai select din Ennistone era Crescent, în vecinătatea podului din secolul al XVIII-lea, locul unde se aflau reşedințele familiilor Eastcote, Newbold, Burdett. Dar şi în Biggins existau părți considerate ca zone rezidențiale, aproape egale cu cele din Victoria Park. Cel mai bun „drum", bulevardul Travancore, numit astfel în memoria unui ennistonian care îl servise pe Raj în acest oraş, începea splendid din Crescent şi se sfîrşea

ceva mai umil, dar încă agreabil, într-o zonă rurală, cu vedere spre țesătorie. Ivor Sefton, de pildă, locuia în Crescent într-o vilă datînd de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea. Tînăra familie Gregory Osmore ocupa o casă frumoasă, separată, îndărătul platanilor dinspre țesătorie. Greg cumpărase casa cînd — după ce lucrase la Londra în calitate de contabil - intrase (destul de recent) în conducerea fabricii de mănuşi unde, se spunea, avea să ajungă, cu siguranță, „mare ştab". Fratele lui mai mare era avocat de succes la Londra.

Tom inspecta dormitoarele. Erau patru la număr, toate foarte plăcute. Paturile erau făcute, aşternutul neatins. în afară de camera lui Greg şi a lui Judy, lui Tom îi plăcea cel mai mult dormitorul cu vederea spre grădină, deşi erau frumoase şi cele două din față, din care se putea zări, printre platani, coşul cu aspect de minaret al țesătoriei. Cartierul Biggins era cocoțat pe o ridicătură şi, prin fereastra din spate, i se înfățişară lui Tom aproape toate monumentele importante din Ennistone: Institutul, cupola aurită a Sălii Mari, turnul cenuşiu, retezat, al bisericii St. Olaf, turla vărgată a bisericii St. Paul („prăvălia" părintelui Bernard), turla subțire a „bisericii de tinichea" catolice din lturkoHl.own, masiva biserică metodistă din Druisdale, Casa de KiMiniiini n „Prietenilor", magazinul universal Bowcock, uzina r.m
de gaz, fabrica de mănuşi (o clădire de cărămizi, din secolul al XlX-lea, cu aspect de castel) şi noul edificiu al controversatei Şcoli de Politehnică, dincolo de islazul comunal.

In continuare, Tom inspecta camera de baie. In locuința lui mobilată din Londra (în apropiere de Kings Cross), baia era un fel de cameră de penitență, murdară şi, probabil, cu neputință de curățat, folosită de numeroşii locatari masculini. Baia lui Greg şi Ju era un lăcaş de lux şi de plăcere (Judy avea mania băilor), cu o cadă de dimensiuni uriaşe îngropată în podeaua acoperită cu dale, o chiuvetă şi un bideu asortate la culoare, toate dintr-un porțelan roşu, lucios şi voluptuos curbat. Dalele de pe jos erau negre. Robinetele şi suporturile de prosoape, dintr-un metal auriu. Prosoape groase, pufoase, negre, tivite cu roşu, atîrnau pe suporturi. Pe un raft negru, strălucitor, se înşirau borcănaşe şi sticle conținînd (Tom nu avu nici o îndoială, totuşi le încercă) spumante şi unguente celeste. O arcadă din plăci de ceramică, mascată de o perdea, adăpostea un duş şi o alta asemănătoare ascundea closetul. Tom hotărî că trebuie să facă o baie *pe loc.* Dădu drumul la apă, turnînd în ea mirul şi vinul din potire. în încăpere se răspîndi un parfum paradiziac.

Pînă să se umple cada, Tom intră în dormitorul lui Greg şi al lui Ju şi dădu la o parte uşa glisantă a uriaşului dulap în perete, care ocupa o întreagă latură a camerei. I se înfățişă o strălucitoare înşiruire de veşminte. Atît Greg, cît şi Judy aveau orgoliul îmbrăcămintii; erau o pereche frumoasă şi le plăcea eleganța vestimentară. Tom îşi desfată privirea cu numeroasele costume, bine croite, ale lui Greg (nu purta niciodată pantaloni „de gata" sau blugi), hainele de seară, lucioase, cămăşile fantezi, unele cu dantelă. Şi o mie de cravate de mătase. Şi rochiile lui Ju erau frumoase şi miroseau bine. Purta modele foarte feminine, cu volane, pliseuri, guleraşe, fronseuri şi alte farafastâcuri, cu jupe lungi, pe care le ridica prin cordoanele ce-i accentuau mijlocul subțire. Iarna, purta

costume uşoare, fine, de *tweed,* peste bluze viu colorate, cu eşarfe elegante, chiar mai mătăsoase decît cravatele lui Greg. Rochiile de vară erau confecționate din acel poliester uşor ca fulgul, cum ar fi bumbacul înălțat la ceruri. Tom îşi trecu degetele peste cîteva dintre rochii şi oftă. îşi spuse că aceste superbe toalete nu reprezintă, desigur, decît colecția de calitatea

a doua a lui Greg şi a lui Judy. Cea de calitatea întîi bucura acum, probabil, ochii americanilor din Florida.
în timp ce hainele alunecau uşor pe bara care le susținea umerașele, mina lui Tom se îngropa în ceva ce părea confecționat din puf, iar la pipăit dădea senzația de voal. Scoase afară un *négligé* bleu-pal, cu manşetuțe din volane şi colerete. îşi vîrî brațele în mîneci, îl îmbrăcă şi se privi în oglinda lungă, mobilă, cu ramă de mahon, în apele căreia trebuie să se fi reflectat de atîtea ori frumoasa şi fericita pereche de tineri soți. Cu părul lui lung, buclat, cu tenul lui proaspăt şi neted, Tom arăta extraordinar. Se contemplă o clipă cu stupefacție şi admirație, apoi hotărî să se ducă jos şi să-i arate şi lui Emma. Coborî scara cu eleganță şi îşi făcu apariția în birou.
— Aşa-i că-mi stă bine?
Emma continua să fie cufundat în lectură. Citea următoarele : *JLuther nu a făcut decît să avanseze oarecum pe drumul deschis, înaintea lui, de Wyclife şi Ian Huss. Teologia lui e o continuare a teologiei dizidente din Evul Mediu; străbunii lui au fost marii eretici ai secolului al XTV-lea; el a rămas absolut neatins de spiritul Renaşterii. Doctrina lui asupra justificării prin credință se leagă de doctrinele misticilor şi, cu toate că, asemenea umaniştilor, dar din rațiuni cu totul diferite, a condamnat celibatul şi viața ascetică, a intrat totuşi în contradicție cu umaniştii prin principiile lui de sacrificare a liberului arbitru şi a raționalității credinței. Oricum, umaniştii s-au grăbit să aplaude senzaționalul său debut".* Emma îşi înălță privirile. Nu-i plăcea să-l vadă pe Tom prostindu-se. Şi lui i se întîmpla să aibă uneori astfel de fantezii tainice cu travestiți. Iar micul capriciu al lui Tom i se păru ca o profanare a unui mister. îi spuse cu răceală :
— Ar trebui să-i telefonezi mamei tale.
— Nu acum.
— Ba acum.
— Bine, de acord.
Telefonul se găsea pe hol.
în timp ce forma numărul, Tom îşi simți inima prăbuşindu-i-se şi totodată bătînd mai accelerat. Ura convorbirile telefonice şi, mai cu seamă, detesta să-i vorbească lui Alex la telefon. încerca un sentiment de vinovăție pentru că nu era la Belmont, pentru că nu o anunțase din timp pe Alex şi pentru o sută de alte motive, derivate din condamnabila lui conduită.

— Da? se auzi vocea lui Alex la celălalt capăt al firului, întotdeauna răspundea „Da" în mod oarecum derutant.
— Alo, sînt eu, Tom.
— Unde eşti, cînd vii?
— Uite ce-i, îmi pare rău, ar fi trebuit să te anunț.
— Ce anume?
— Ar fi trebuit să-ți spun că l-am întîlnit pe Gregory Osmore la Londra...
— Pe cine?

— Pe Gregory Osmore, şi, pur şi simplu, m-a implorat să am grijă de casa lui...
— Să ce?
— Să am grijă de casa lui.
Emma se ridică şi închise uşa biroului. I se părea lipsit de cuviinţă să tragă cu urechea la conversaţia dintre Tom şi mama lui. Regreta că-l şi auzise pe Tom îndrugînd o minciună. Fusese de faţă la petrecerea unde Tom îl întîlnise pe Gregory Osmore şi lucrurile se petrecuseră exact invers. Tom era cel care insistase (discret) că ideea de a se muta în locuinţa lui Greg era foarte nimerită. Emma nu suferea minciunile şi îl îndurera faptul că, uneori, prietenul său se preta la *suppressio veri*[1] şi *suggestio falşi*[2].
— Ştii că Greg şi Judy au plecat în Florida? întrebă Tom.
— Unde?
— în Florida.
— Da?
— Da, şi m-au rugat pe mine să mă mut în casa lor, pe durata absenţei, ca să le-o păzesc, înţelegi? Aşa încît n-o să... n-o să pot locui la tine... dar am să vin să te văd şi...
— N-ai să stai la Belmont?
— Nu.
— Unde eşti acum?
Tom se simţi tentat, o clipă, să-i răspundă „la Londra", dar, la urma urmei, poseda şi el, în oarecare măsură, simţul adevărului, îi răspunse:
— Sînt la locuinţa lor, în Travancore Avenue.
— Eşti singur?
— Dacă sînt ce?
1. Suprimarea adevărului (lat.).
2. Sugerarea neadevărului (lat.).

— Eşti singur acolo?
— Nu, am venit cu un prieten, un coleg.
— Un bărbat?
— Da.
— Şi cînd vii să mă vezi?
— A, cit de curînd... mîine... trebuie... trebuie să mai aranjez cîte ceva.
— Te rog să-mi telefonezi înainte de a veni.
— Da, se înţelege...
Amîndoi tăcură, încurcaţi. Şi Alex avea oroare de convorbirile telefonice. Nici unul dintre ei nu se pricepea să încheie o conversaţie.
— Atunci, la revedere, spuse Alex, şi lăsă receptorul în furcă.
Tom făcu acelaşi gest. Se simţea ciudat de stînjenit, dezamăgit parcă. Sperase că Alex n-o să facă mare tărăboi pentru faptul că nu va locui la ea. Ei bine, părea că nici nu-i pasă. Firește, la telefon nu prea puteai să-ţi dai seama de starea lucrurilor. îi era groază de certuri. Dar i-ar fi plăcut s-o audă pe Alex comentînd măcar.
Deschise uşa biroului.
— Ei, e în ordine? întrebă Emma.
— în ordine. Ştii ce, hai să ieşim, să facem cumpărături.
— Cumpărături? Pentru ce?
— Să cumpărăm ceva pentru prînz.
— Nu vreau să mănînc la prînz.
— Ba eu vreau, sînt leşinat de foame.

— Atunci du-te singur. Eu rămîn să citesc.
— Mi-ar plăcea să pot citi şi eu aşa ca tine.
— Poți citi.
— Dar nu ca tine. Oriunde te-ar aşeza cineva, te apuci să citeşti. Şi ții minte tot ce citeşti, se depozitează undeva, într-o crăpătură a minții tale. Mintea mea n-are crăpături. Hai să bem ceva. Am descoperit un dulap ticsit cu nişte chestii fantastice.
— Nu putem să le consumăm băuturile.
— O să le punem la loc.
— Scoate drăcia asta de pe tine!
— Scuză-mă, am şi uitat de ea. Dumnezeule, am lăsat apa să curgă în baie.

Tom se năpusti sus. îşi şi închipuia tavanul salonului prăbuşindu-se din cauza inundației şi nu se aflau decît de o jumătate de oră în casă.
Dar nu se întîmplase nimic. Un soi de pîlnie, la capătul sălii de baie, colecta apa revărsată făcînd-o să se scurgă într-o deschizătură a podelei de dale, peste care se afla un mic grătar. Tom îşi scoase pantofii şi ciorapii şi începu să țopăie deasupra grătarului, simțind apa exuberantă, fierbinte, pătrunzîndu-i printre degetele picioarelor. îşi suflecase manşetele pantalonilor, dar tivul vaporosului *négligé* al lui Ju se muiase.
Tom McCaffrey forma un obiect de interes în „societatea" din Ennistone. Pe vremea aceea „societatea" ennistoniană era o comunitate „elitistă", fără clase; era, de asemeni, pluralistă. Acest lucru se evidenția, îndeosebi, la Institut. într-adevăr, existența şi natura particulară a Institutului încurajau şi întrețineau asemenea proces. Şi istoria fusese de ajutor. Ennistone îşi pierduse, cu mult timp în urmă, mica nobilime latifundiară şi, chiar înainte de secolul al XIX-lea, devenise democratic şi puritanist. Persista încă noțiunea „familiilor bune", asociată cu idealurile înalte şi cu situarea în fruntea moralității, dar la vremea cînd se petrece povestirea noastră, chiar şi aceasta dispăruse, virtual. Să luăm un exemplu: William Eastcote, un om excepțional de bun, păstra, probabil, în mintea lui, un grăunte de irațională superioritate, în timp ce în mintea nepoatei sale Anthea, nu exista nici urmă de aşa ceva. La noi, snobismul era mai curînd de natură intelectuală şi morală decît socială. Anumite grupuri îşi arogau calitatea de arbitri şi judecători în chestiuni de superioritate culturală şi morală. în ce priveşte asemenea lucruri, exista o atmosferă de „liberă inițiativă". Mai erau, desigur, membri din vechea şcoală „Victoria Park", care se fereau de orice schimbare şi se mențineau într-un cerc închis; sau erau alții care-i urau pe toți. Existau diferențieri de opinii şi diferențieri de stil. Dar ce vreau eu să arăt este că cei ce înclinau să se autorespecte credeau despre ei înşişi că au un înalt rang *moral,* şi nu *social.* Vechea noastră galanterie quakero-metodistă a încurajat această evoluție, dacă era într-adevăr o evoluție, şi eu mă gîndesc că aşa era. „Societatea" noastră îl privea cu îngăduință pe Tom McCaffrey. Poate că era firesc să se întîmple aşa, din moment ce Alex, George şi Brian

erau priviți cu neîncredere, fiecare din alte motive. George, din motive clare, Alex pentru că era înțepată şi distantă, iar Brian pentru că era brutal şi sardonic şi, în felul lui, afectat. Prin contrast, Tom apărea ca un tînăr necorupt şi „drăgălaş". Crea,

într-un fel, impresia că pornise să cucerească viața, cu o pană la coif şi o spadă la şold. Era vesel şi încă nu şocase pe nimeni, în nici un fel, cel puțin nu în Ennistone. Adeseori mamele îl dădeau de exemplu fiilor: „Uită-te la Tom McCaffrey, nu se ține de droguri, nu vînează fustele, a intrat la universitate, e un băiat care o să răzbească în viață". „Vînează fustele la Londra", răspundeau uneori fiii admonestați. „Mă rog, dar o face discret", replicau mamele, derutînd prin aceasta simțul moral al vlăstarelor. E drept că Tom nu fusese văzut vînînd fetele din Ennistone. Multe dintre virtualele „prăzi" regretau acest lucru dar, cel puțin, erau cruțate de suferința de a o vedea preferată pe una dintre rivale. Țațele care se îndeletniceau cu petitoria hotărîseră de mult că Tom şi Anthea Eastcote „erau făcuți unul pentru celălalt". Ce gîndeau însă aceşti doi tineri era o taină. Tom îşi atrăsese, de asemenea, faima, şi chiar popularitatea, datorită legendei „Neajutoratei Fiona" şi a amintirilor despre farmecul ei, „trăsneala" ei, felul ei de a fi, vesel şi fericit, şi tragica ei moarte timpurie.

într-adevăr, după o meritorie carieră la Şcoala Generală din Ennistone, Tom reuşise să intre într-un distins colegiu londonez, unde se descurca, pare-se, destul de bine, deşi unii pretindeau că ar fi „talentat, dar leneş".

Unii proroci mai sumbri îi preziseseră o cădere nervoasă: în fond, băiatul îşi pierduse încă din copilărie ambii părinți şi fusese crescut de o mamă vitregă excentrică, instabilă din punct de vedere emoțional, şi de doi frați autoritari şi ostili, care jucaseră rolul de tată. Oricum ar fi fost, Tom nu a dat nici un semn de depresie nervoasă.

Spre deosebire de prietenul său Scarlett-Taylor, Tom nu avea o concepție bine formată asupra propriei sale persoane; în orice caz, nu reflecta la el însuşi, la caracterul său, la aptitudinile şi la perspectivele lui. Nu era ambițios şi nu avea nici un fel de plan. E drept că scria versuri, ba chiar în Ennistone era considerat „poet", dar Tom ştia foarte bine că, deocamdată, nu era uşa ceva. Viitorul i se părea îngrozitor de îndepărtat, separat

«In ol printr-un prezent îmbelşugat. îi plăceau cursurile, la care
m

strălucea cu intermitențe. Poate că era leneş, în orice caz se lăsa uşor abătut de la studiu de dragul altor plăceri, foarte multe la număr. Printre acestea, însă, problemele sexuale nu ocupau, obsesiv, primul plan. Foştii lui colegi erau încredințați că Tom avea numeroase aventuri şi legături la Londra. Presupunerea aceasta era necesară ca să justifice aparenta lui lipsă de interes față de fetele din Ennistone. Adevărul este că Tom avusese mult mai puține aventuri decît se credea. Avusese unele, dar era conştient, cu mîhnire, că nu el le inițiase. „Fete pricepute" îl ademeniseră la pat, iar el nu avusese motiv să se plîngă; ba chiar se simțise flatat. Dar dacă fusese cumva vreodată îndrăgostit cu adevărat, era o chestiune pe care o discuta adeseori cu Scarlett-Taylor.

Se gîndea de multe ori la părinții lui, cu o voită lipsă de precizie, însă. Şi-o imagina pe Fiona sosind pe motocicletă şi întîlnindu-l instantaneu pe Alan, aşa cum suna povestea; întîlnirea aceea atît de *întîmplătoare,* care-i inițiase existența. Gîndurile de acest fel erau foarte intime. Cei din jur evitau subiectul cu tact. Lumea gîndea că exista ceva mişcător şi îngrozitor în acelaşi timp în împrejurările în care se născuse Tom şi rămăsese atît de curînd orfan. Şi Tom simțea acest lucru, de

aceea era foarte blînd cu el însuşi. Familia Fionei Gates nu figurase niciodată în viața băiatului, care nu înțelegea prea bine de ce Robin Osmore, gîndind că e „de datoria lui", îi vorbise, în copilărie, cîte ceva despre ei. Se pare că Fiona, cît timp trăise necăsătorită cu Alan, le scrisese părinților ei, asigurîndu-i că e bine, dar, probabil, fără să le indice vreo adresă. Cînd le-a scris mai tîrziu, anunțîndu-i de naşterea lui Tom şi de planurile de căsătorie, părinții ei s-au simțit şocați şi demoralizați. Orice pricini or fi existat (şi Tom nu le cunoştea) pentru a o determina pe Fiona să fugă de acasă, în mod cert acestea nu fuseseră îmbunătățite nici de trecerea timpului, nici de comportamentul ei. Intre Alan şi tatăl ei avusese loc un schimb de scrisori incendiare, Alan se folosise de pretext ca să se supere pe bătrîn şi rupseseră relațiile - temporar, se bănuia pe atunci. în realitate, se pare că părinții Fionei erau destul de inofensivi, terorizați de ea, intimidați de Alan şi, ulterior, după moartea Fionei, de falanga Alex, George şi Brian, vremelnic uniți. Doborîți de moartea fiicei lor (singurul băiat le murise în copilărie), plecaseră definitiv, la nişte veri ai lor, în Noua Zeelandă. De

acolo, îi scriseseră, mai tîrziu, Iui Tom nişte scrisori cam •dezarticulate, la care el n-a răspuns niciodată, întrucît Alex, în înțelepciunea ei, le-a distrus (fără ştirea băiatului) de cum au sosit. Din momentul în care Tom devenise proprietatea ei, Alex au a mai suportat nici umbra vreunei revendicări asupra lui, provenită din cealaltă parte. Nu-i vorbise niciodată lui Tom despre obscurii săi bunici şi tot Robin Osmore a fost acela care l-a informat despre ei, după decesul lor. Mai tîrziu, Tom regretase că „nu a făcut ceva" pentru ei. Şi mai tîrziu, a simțit că era **Torba** de un mister pe care era preferabil să-l lase adormit. A simțit acelaşi lucru, dar cu mult mai multă intensitate, cînd a aflat de moartea tatălui său. Alan murise pe parcursul unei „experiențe medicale", într-un laborator din Hong Kong. Nu ieşise la suprafață nici un fel de detaliu. In anii lui de şcoală, Tom se gîndise de multe ori că, odată, se va duce acolo să clarifice lucrurile. Se întreba chiar dacă tatăl lui nu fusese ramva omorît. Şi-l imagina, vag, ca pe o persoană care şi-ar fi futut atrage un asasinat. Dar în ultima vreme hotărîse să lase memoria lui Alan în pace. Se temea de cine ştie ce suferință, de cine ştie ce rană îngrozitoare pe care ar fi putut-o zgîndări prin cercetările lui. Ştia că existau şi demoni în viața lui. Avea impresia că-l ține minte pe Alan. Şi rămăseseră cîteva fotografii ale părinților săi: tatăl lui, un bărbat frumos, brun, cu o figură autoritară, mama lui, atît de drăgălaşă, cu părul ondulat, cu o față de copilită, mereu rîzînd. Dacă ar fi trăit, ar fi avut acum sub patruzeci de ani. Poseda, şi o ținea într-**o** cutiuță de lemn, verigheta mamei lui. (Robin Osmore i-o dăduse.) Oare în ce eumplită seară, în ce cameră încremenită în tăcere, scosese Alan McCaffrey verigheta din degetul subțire şi alb al soției sale moarte?

încă din fragedă copilărie, Tom o iubise şi o acceptase pe Alex din toată inima, dar nu se gîndise niciodată la ea ca la nama lui. Cineva foarte simplu, poate că Ruby, îi spusese odată că mama lui fusese un înger şi el aşa şi-o imagina, un Înger, **cam** băiețos, cu păr buclat, şi-i recunoştea mereu chipul in figurile înaripate, hermafrodite, din vitraliile victoriene ale Msericii St. Paul, pe care o vizitase uneori în plimbările pe sare le făcea, însoțit de Ruby. Alex era eu totul altceva, o

yersoană minunată şi foarte puternică pe care o adora. Ruby era făptura animalică dragă, în a cărei căldură se refugia,

speriat de putere. George şi Brian figurau ca un tată dual, întrecîndu-se între ei pentru a-i cîştiga afecţiunea, apoi, subit, de neînţeles, pedepsindu-l. Brian şi-a asumat sarcina de a-i fi mentor moral, corectîndu-l, mustrîndu-l şi ducîndu-l duminică de duminică la Casa de Reuniuni a „Prietenilor". Alex urmărea cu gelozie influenţele fraţilor şi o iritau, mai cu seamă sem- nele de afecţiune reciprocă dintre Tom şi George. Tom învăţase să se comporte cu tact, chiar cu precauţie. Combinaţia de rivalitate şi dragoste posesivă şi autoritară, labilitatea senti- mentelor celor ce-i îndrumau viaţa alcătuiau adeseori pentru copil un regim foarte greu de suportat. în urma unor asemenea tensiuni, ar fi fost justificat ca Tom să se dezvolte într-un tînăr melancolic, confuz, dereglat. Numai că nu s-a întîmplat aşa. Zîna bună care era mama lui adevărată, mereu atît de tînără, i-a imprimat şi i-a păstrat intacte deplina ei încredere în viaţă, capacitatea ei de a se bucura de orice, vasta şi nestră- mutata ei mulţumire de sine.

Tom nu reflecta asupra dinamicii acestor relaţii atît de diferite, care ar fi fost (şi, într-adevăr, erau) extrem de intere- sânte pentru (de pildă) Ivor Sefton. Le iubea pe Alex, pe Ruby, îi iubea pe Brian, pe George, fără să se gîndească şi în chipuri diverse, de care era conştient, dar pe care nu le analiza. Nu voia „să-şi bată capul" cu asemenea chestiuni şi, dacă vreodată încolţeau în el nedumeriri, se scutura de ele ca de un roi de albine care ar fi încercat să-şi facă sălaş în creierul lui. Şi se împrăştiau cu uşurinţă. Avea oroare de certuri, fugea de ele şi descoperise (din fericire) că, totuşi, cei apropiaţi şi dragi lui nu doreau să-l antreneze în ele, ci îl investiseră instinctiv cu un soi de neutralitate, statutul cuiva care nu trebuie să fie înrolat sau captat de vreuna dintre părţi. Relaţiile cele mai simple le avea cu Ruby şi cu Brian. în cazul lui Ruby, egoismul lui firesc pur şi simplu se dezlănţuia în spaţiul pe care i-l deschidea servitoarea. Niciodată nu se întrebase ce gîndea ea sau dacă judeca măcar. Brian era un element străin pe care-l iubea şi-l respecta şi care-şi jucase destul de convingător rolul de tată. (într-un anumit sens, Brian fusese mai ferm ca tată al lui Tom decît era ca tată al lui Adam.) Nu se simţea „apro- piat" de Brian, dar ştia că, într-un naufragiu, el şi Brian ar şti cum să stea umăr la umăr şi să se salveze. Alex şi George erau „ciudaţii". Cînd Alex şi l-a anexat pe Tom *(fără* să intre

în camera Fionei şi să-l smulgă din leagăn), Brian, aflat în prima lui fază de independenţă, îşi pregătea îndelunga-i răzbu- nare asupra mamei lui, pentru că aceasta i-l preferase întot- deauna, în chip atît de vizibil, pe George. La rîndul său, George, deosebit de nefericit în acea perioadă din viaţa lui, îşi pregătea şi *el* răzbunarea asupra lui Alex, pentru dragostea ei acaparatoare şi nedeghizată. Alex, care se vedea pe sine ca o luptătoare, se simţea singură, ameninţată, respinsă. Tom a fost cheia, darul picat din ceruri, noul obiect al dragostei.

{Alan îl adusese în braţe pe Tom la Belmont şi copilul se

agățase de reverele hainei lui, ca un mic animal. Alex avusese dificultăți să-i desprindă minutele crispate ca nişte gheare.) Fireşte, pe băieţaşul acesta îl iubise şi îl dorise de dragul lui; dragostea era privilegiul lui Alex. Rîvnise la copil din momentul în care se născuse şi, fără îndoială, gelozia ei fusese răscumpărată prin faptul ca pusese mîna pe fiul Fionei. Dar avea şi nevoie de el, instinctiv, ca o armă împotriva celor doi fraţi, mai cu seamă a lui George.

In ce măsura a fost transpus în practică acest plan al ei de a-şi confrunta fiii cu un rival, nu a reieşit niciodată limpede; într-un fel, poate că a funcționat mult prea bine. în mod cert, Brian s-a simțit iritat, dar temperat de puternicul său simț al datoriei, aşa cum se mai întîmplase şi în alte încercări la care a fost supus. Brian, în ciuda temperamentului său dificil, se *lăsa* îmbărbătat de exercitarea unei activități raționale. îşi dăduse seama că Tom e în pericol să fie victima impulsurilor lui Alex sau a tiraniei lui George. Şi a intrat în acțiune, aşa cum ar fi procedat dacă ar fi văzut un copil căzut în apele unui rîu. Trebuia să fie smuls din valuri, scuturat, uscat, pus pe picioare, şi să i se spună ce şi cum; şi Brian nu se putuse împiedica să nu iubească ființa pe care o ajutase şi o ocrotise. George, în măsura în care s-a pus şi el *in loco patris,* a făcut-o din motive mai obscure. Uneori, în copilărie, Tom era înspăimîntat de George, dar într-un sens imediat. în cîteva ocazii memorabile, s-a nimerit a fi ținta violenței lui George. Totuşi, nu-i purta resentimente. Straniu era faptul că Brian, deşi semăna mult mai mult cu George decît semăna Tom cu el, pur şi simplu nu-l înțelegea deloc, pe cînd Tom îl intuia într-un anumit fel. Deşi Tom nu avea în structura lui nici o iotă din ceea ce-l făcea pe George să fie ee era, băiatul percepea acest anume lucru, nu pe

cale intelectuală sau teoretică, ci prin intuiția iubirii (pentru eă-l iubea pe George). Şi acest anume lucru îl făcea acum pe adultul sau pe aproape adultul Tom să se teamă de George -într-un fel nou sau mai curînd să se teamă *pentru* el. Această nouă înțelegere l-a determinat pe Tom să inițieze singura mişcare conştientă pe care a făcut-o vreodată pentru familia lui. în mecanismul ocult al stelelor şi planetelor familiale venise timpul ca George să se întoarcă iarăşi către mama lui. Erau aidoma croiți, Alex şi George, iar misiunea specială a lui Tom se încheiase. Vechiul pact dintre George şi Alex nu fusese, în realitate, niciodată încălcat. Tom începu să se dea, deliberat, la o parte, să se îndepărteze — şi pe măsură ce el se retrăgea, George se apropia mutește, păşind tiptil, pe labe întunecate, în spațiul din preajma lui Alex eliberat de Tom. Şi cînd au ajuns, astfel, să treacă unul pe lîngă celălalt, încrucişîndu-şi drumurile, oare au schimbat între ei măcar o privire? Poate că da. Dacă-i aşa, a fost o privire foarte ambiguă.

Emmanuel Scarlett-Taylor era, relativ, un fenomen nou în tînăra viață a lui Tom. în general, lui Tom îi plăcea oricine şi se împrietenea cu oricine dar, pînă atunci, legăturile mai strînse pe care le avusese se dovediseră a fi de circumstanță. Poveştile lui de amor, în care vedea „idile romantice", fuseseră îipsite de complicații şi nedureroase, în mare parte datorită înțelepciunii şi bunului-simț al fetelor implicate. (Ceea ce însemnase un noroc.) Tom nu poseda încă noțiunea de relație *profundă,* decît sub forma inconştientă a legăturii cu familia lui. Tînărul irlandez se dovedea ceva cu totul inedit. Era cu

doi ani mai mare decît Tom, la o vîrstă cînd doi ani contează mult. Tom se simțea vag conştient că Emmanuel era un intelectual de prima mînă şi un tip posomorit, mîndru şi solitar. Ii mergea vestea că e arogant şi dur. Față de Tom nu fusese miciodată dur, pe de altă parte, însă, nici nu-i acordase vreodată prea multă atenție. Cînd Scarlett-Taylor se mutase în casa ieftină şi murdară unde locuia Tom, acesta din urmă fusese cuprins de panică şi de iritare. Curînd însă, părerile lui despre irlandez începură să se schimbe.

Prima şi cea mai spectaculoasă schimbare a avut loc într-o seară de beție, în decembrie. Tom se pregătea, împreună cu cîțiva prieteni, pentru „turul cîrciumilor" din centrul Londrei. Cînd să iasă din casă, se întîlniseră cu Scarlett-Taylor. Un

impuls de politețe îmbinată cu o oarecare curiozitate, pentru că Tom îl cunoştea foarte superficial pe irlandez, îl îndemnă să-l invite să li se alăture. Spre surprinderea lui, Scarlett-Taylor acceptă şi-i însoți, păstrîndu-şi aerul preocupat şi tăcut. „Turul" urma să înceapă cu Calul Negru din Soho, parcurgînd apoi cîrciumile mai zgomotoase din sudul cartierului, trecînd după aceea prin Leicester Square, spre Whitehall, şi spre Tamisa. Cîrciumile erau împodobite pentru Crăciun, gălăgioase şi suprapopulate. Scarlett-Taylor vorbea puțin, dar bea vîrtos, observase Tom. Obiectivul final era Leul Roşu, la capătul mai îndepărtat din Whitehall, dar pe la mijlocul drumului, majoritatea combatanților se făcuseră nevăzuți, lăsîndu-l pînă la urmă pe Tom singur cu beatul lui colocatar. Cînd ajunseră la Leul Roşu circiuma era închisă. Tom şi Scarlett-Taylor porniră de-a lungul Tamisei, traversară podul şi o luară pe chei. Fluxul era în plină creştere şi aproape că puteau atinge cu mîna valurile apei biciuite de vîntul de răsărit. La un moment dat, curentul îi smulse lui Scarlett-Taylor ochelarii, pe care reuşi să-i prindă în aer, la jumătate de drum. O porniră înapoi înspre casă prin Whitehall, cu gulerele paltoanelor ridicate. Tom, avînd impresia că vinul descătuşase bonomia lui Scarlett-Taylor, îl luă de braț, dar fără să fie prea dezamăgit cînd prietenul său, căci aşa îl socotea acum, îşi desprinse brațul. Atunci, Tom începu să fredoneze, aproape cu voce tare. Avea un glas modest, dar plăcut, de bariton, cu care se mîndrea şi pe care, ferindu-se să dea impresia de ostentație, se amuza să şi-l facă auzit. începu apoi să îndruge un cîntec elisabetan: *Dacă mă părăseşte, am să pier. Oare să-i spun ?* La cel de-al doilea vers, i se alătură şi Scarlett-Taylor. Tom îşi frînă vocea abrupt, se opri din mers şi se sprijini de un felinar. Scarlett-Taylor avea o extraordinară voce de altist.

Cînd aflăm pe neaşteptate despre cineva, o persoană oarecare, că e un vestit campion de şah sau un mare jucător de tenis, omul se transformă brusc în ochii noştri. Aşa s-a întîmplat şi cu Tom. într-o frîntură de secundă, Scarlett-Taylor devenise alt om pentru el. Şi, în aceeaşi clipă, în străfundurile minții lui, Tom luă o hotărîre importantă şi necesară. Era suficient de meloman încît să recunoască o voce excepțională şi să rîvnească la ea. întîi, îl împunse un junghi de invidie pură, un simțămînt de pătimaşă rivalitate. Dar aproape în aceeaşi secundă de

recunoaştere, sub impulsul afecțiunii reale prin care ne apărăm egoismul, Tom îşi îmbrățişa moraliceşte rivalul, absorbindu-l în el, făcînd din vocea aceea superbă posesiunea lui. Urma să

fie pe veci mîndru de Scarlett-Taylor şi să considere ca un bun al lui ceea ce mai tîrziu avea să numească „arma secretă a lui Emma". Instinctul de proprietate urma să zădărnicească invidia; glasul acela remarcabil şi posesorul său erau acum ai lui. în felul acesta, Tom îşi lărgea cu uşurință ego-ul sau (după părerea noastră), îi spărgea barierele pentru a se putea asocia cu altcineva în proprietatea comună asupra lumii: o mişcare salvatoare, care pentru el era foarte uşoară, în timp ce pentru alții (George, de pildă), ar fi fost extrem de dificilă. Problema de imediată urgență, însă, era să-l oprească pe Emma din cîntat. Vocea necultivată a lui Tom fusese puternică. Vocea cultivată a lui Emma era rezonantă, pătrunzătoare şi extrem de *stranie,* un sunet aproape nepămîntean. La Casa Gărzilor Călare se deschiseseră ferestrele. Cîțiva trecători traversaseră drumul dinspre clădirea Vechii Amiralități. Alții, care ieşeau de la Teatrul Whitehall, se opriseră siderați să privească în jur, uluiți. Zurbagiii din Trafalgar Square se apropiaseră şi se țineau acum după el, ca şoarecii după fluierar. Apăru şi un polițist. Tom îl vîrî pe Emma, care continua să cînte, într-un taxi, unde irlandezul adormi pe loc. Tot drumul îndărăt, către camerele lor mobilate, Tom rîse pe înfundate, profund, cu lacrimi de plăcere pură în ochi.

Adevărata „identitate" a lui Scarlett-Taylor nu i s-a revelat prea curînd lui Tom, deşi cei doi au devenit prieteni; fără îndoială, Tom nu a izbutit niciodată să-l cunoască pe deplin (dar cine poate fi vreodată cunoscut pe deplin?). Trebuie, totuşi, să oferim cîteva date despre cel ce avea să fie Horațio pentru Hamletul nostru sau (pentru că adeseori schimbau rolurile între ei) Hamlet pentru Horațio al nostru.

Scarlett-Taylor se născuse în ținutul Wicklow, între munți şi mare. Strămoşii tatălui său fuseseră proprietari de pămînturi în vestul Irlandei, dar tatăl şi bunicul lui, care urmaseră şcoli englezeşti şi apoi Trinity College din Dublin, fuseseră avocați la Dublin. Mama lui (născută Gordon), venea din Ulster, unde străbunicii ei erau crescători de oi, iar tatăl, medic. Ea urmase o şcoală în Elveția, apoi Colegiul Trinity, unde îl cunoscuse pe tatăl lui Emma. Ambele ramuri ale familiei erau de religie

protestantă şi alcătuite din mari iubitori de cai. Emma era singurul lor copil. Tatăl murise cînd băiatul avea doar doisprezece ani, iar mama lui se mutase la Bruxelles, alături de o soră măritată cu un arhitect belgian. Emma îşi petrecuse copilăria la Dublin. într-o casă georgiană, lîngă Merrion Square, cu un ventilator mare, semicircular, şi cu o uşă neagră, lăcuită, pe care era prins un ciocan de bătut, în formă de delfín. Adolescența şi-o petrecuse la Bruxelles, într-un apartament mare, întunecos, pe o stradă respectabilă şi mohorîtă, nu departe de Avenue Louise, cu platani tunşi şi clădiri înguste şi ascuțite, din cărămidă galbenă. Frumoasa şi blajina lui mamă îmbătrânise. Arhitectul belgian şi soția lui decedaseră. Emma, pentru care existau vagi planuri de a fi trimis să urmeze Colegiul Trinity, refuza să se întoarcă în patrie. Ii plăcea Bruxelles, nu părțile lui vechi şi mărețe, nici cartierele noi, strălucitoare, ci melancolicele străzi burgheze, atît de liniştite, purtînd amprenta unui trecut încă accesibil, străduțele unde puteai găsi la colț un mic restaurant cu fețe de masă roşii, cadrilate, cu oleandri şi o pisică neagră. îi plăcea şi Londra şi îşi întrevedea

un viitor de londonez. Ura, din toată inima şi din tot sufletul său, Irlanda, irlandezii şi pe sine însuşi.
Doctorul Johnson scria că atunci cînd un om afirmă că-i sîngerează inima pentru patria lui, nu încearcă o senzaţie neplăcută. Cu Emma, însă, lucrurile stăteau altfel. în copilărie, nu însemnase mare lucru pentru el faptul că locuinţa străbunicului său fusese arsă de „rebeli". Avea admiraţie pentru combatanţii din 1916 şi pentru lupta de eliberare a Irlandei. De fapt, Irlanda făcuse din el un istoric. Tatăl lui nu discutase niciodată politică, se învîrtea într-un cerc strimt de vechi prieteni şi cel mai bine se simţea printre cărţi. Uneori s-ar fi zis că i se extrăsese o parte din trecut, aşa cum unor oameni li se scoate un plămîn sau un rinichi. Principiul lui era că „trebuie să iei lucrurile cu calm". I-a iertat cu uşurinţă lui Emma indiferenţa faţă de cai; în tinereţea lui, tatăl visase să ajungă un cărturar şi acum visa să facă un cărturar din Emma. A murit înainte de reînceperea tulburărilor în Irlanda. Emma fusese crescut într-o vagă religie anglicană. Ambii lui părinţi erau vag anglicani şi mergeau ocazional la biserică. Mama îl învăţase să-şi spună rugăciunile, apoi îl lăsase singur cu Dumnezeu. Emma şi Dumnezeu s-au cam răcit unul de celălalt, dar băiatul a rămas cu un ataşament

faţă de biserică. A urmat o şcoală englezească, unde a cîntat în cor. Niciodată nu a fost anticatolic; îi plăceau ritualurile, slujbele în latină, biserica. Pentru el, religia însemna istorie şi istoria te învaţă să fii îngăduitor. Pe urmă, au început conflictele armate. Emma a urmărit măcelul care a avut loc în numele gratuitei, prematurei cauze a unei „Irlande Unite". Cu negrăită amărăciune a văzut ridicîndu-se asasini din rîndurile protestanţilor, la fel de barbari ca şi inamicii lor. A încercat un sentiment de vinovăţie, de durere, de furie. Orăşelul de lîngă reşedinţa de familie a mamei lui a fost făcut praf de o bombă plasată în mica şi amărîta Stradă Mare, cu căsuţele ei albe şi cele şase cîrciumi. Au murit laolaltă protestanţi şi catolici. A vizitat Belfastul şi a văzut frumosul oraş în ruină, edificiile publice distruse, străzile abandonate, prefăcute în morminte de zidărie. Şi, după cum îi făcea lui impresia, nimeni nu se sinchisea prea mult, nici onorabilii contribuabili englezi care trebuiau să suporte pagubele, şi nici măcar protestanţii din sudul ţării. Atîta timp cît bombele cădeau numai la Ulster, era chiar o mică plăcere să afli despre ele. Pentru prima oară în viaţa lui, Emma avu o viziune apropiată a ticăloşiei umane; şi în furia lui intimă, confuză, respinse „irlandismul" său, îl sfîşie în bucăţi, fără să ştie prea bine care era elementul cel mai detestabil în acel ghiveci de ură pentru care se disprețuia singur. Niciodată nu a discutat cu mama lui despre problemele irlandezilor şi ea nu-i pomenea niciodată de Irlanda. Cînd alţii menţionau numele ţării lor, Emma vedea ivindu-se pe chipul mamei lui aceeaşi expresie îngheţată pe care o simţea înţepenindu-i şi lui trăsăturile. Nu avea patrie. II invidia pe Tom care nu poseda simţul naţionalităţii şi nici nu părea să-i simtă lipsa. (Probabil că aceasta e esenţa faptului de a fi englez.) Şi totuşi, ori de cîte ori încerca Emma, în mintea lui, să se considere englez, îi era cu neputinţă; era absolut neenglez. Cînd lumea îi spunea (pentru că, de cum deschidea gura, îl trăda accentul): „Eşti irlandez", iar el răspundea: ^Anglo-irlandez", şi auzea comentariul: „A, deci nu eşti irlandez curat", Emma Scarlett-Taylor zîmbea vag şi nu mai adăuga nimic. Tatăl lui privise anglicanismul ca

pe o religie a iluminismului, în orice caz un protest al raţiunii împotriva superstiţiilor care-l împresurau la Dublin. Maică-sa era romantic pioasă, iar la Bruxelles continuase să se ducă la biserica anglicană şi să cînte vechile imnuri cu vocea ei dulce,

uşor bătrînească. (Avea un glas plăcut de soprană şi reuşea să-l imite amuzant pe Richard Tauber.) Emma semăna cu tatăl lui, pe care-l iubise enorm; reverberaţiile şocului pe care i-l pricinuise moartea tatălui încă se mai făceau simţite. Era, ca şi tatăl lui, înalt, cu părul de culoarea paiului, buze palide, delicate, şi ochi înguşti, de un albastru deschis. Se îmbrăca, asemenea tatălui său, în costume de modă veche, cu vestă. (Numai că, în timp ce tatăl îşi comanda costumele la cel mai bun croitor din Dublin, Emma le cumpăra de ocazie.) Purta gulere cu revere răsfrînte şi lavaliere şi un ceas cu lanţ (moştenit de la tatăl lui). Ca să imite *pince-nez-ul* tatălui, folosea ochelari fără rame, cu lentile înguste. Arăta ca un cărturar şi ca un gentleman. Dar era şi sportiv. Tatăl lui fusese un bun jucător de tenis şi organiza jocuri de cricket la Dublin. (Pentru tatăl lui Emma, cricketul, ca şi anglicanismul, însemnase o activitate de protest.) Şi Emma juca bine tenis, iar la şcoală izbutise să lovească o minge de cricket mai puternic şi s-o trimită mai departe decît oricare alt coleg. Fusese însă nevoit să renunţe la jocuri din cauza unei miopii progresive. în ultima vreme, renunţase şi la şah.
Următorul lucru la care avea să renunţe era cîntatul. Emma nu încerca vreo modestie timidă în legătură cu talentele sale. Ştia că e, într-un sens academic, foarte inteligent. Nu avea nevoie să-i spună profesorul că va absolvi facultatea cu merite deosebite. Şi că, după aceea, va deveni *un istoric.* Ştia şi că posedă o voce excepţională. Multă lume îl îndemnase să adopte cariera de cîntăreţ profesionist. Dar pentru Emma exercitarea acestui talent apărea ca o ducere în ispită. Cunoştea, şi o parte din el chiar preţuia, acel remarcabil şi unic simţ al *puterii* pe care-l încearcă un bun cîntăreţ, ceva poate că mai *personal* din punct de vedere psihosomatic decît orice sentiment derivat din exercitarea vreunui alt talent. Dar plăcerea pe care i-o provocau triumfurile lui vocale la şcoală i se părea de-a dreptul sinistră, de necomparat cu satisfacţia pură obţinută prin munca academică, în orice caz, acum pur şi simplu nu avea timp pentru cîntat. Ori de cîte ori îi era posibil, îşi ţinea talentul în taină, şi era furios pe el însuşi că se îmbătase (ceea ce i se întîmpla rar, dar zdravăn) şi că se dăduse de gol faţă de Tom McCaffrey, pe care, ulterior, îl pusese să jure că va păstra secretul. Oricum, încă nu rupsese relaţiile cu primejdiosul, dar fermecătorul lui har. încă se mai ducea pe la profesorul lui de canto, un om

posomorit, un compozitor ratat, pe vremuri cîntăreţ de operă, care locuia pe lîngă magazinul Harrods şi de la care continua să ia lecţii, ascunzîndu-i cît de puţine exerciţii făcea. La şcoală, Emma îşi însuşise unele noţiuni de contrapunct de la profesorul de muzică; aceasta reprezenta altă ispită, în care se amestecase, în chip iritant, şi Tom. Prima întîlnire, în casă, dintre Tom şi Emma avusese loc cînd pianul acestuia din urmă, transportat fiind de nişte cărăuşi, se înţepenise pe scară, nemaiputînd fi urnit. Mai tîrziu, Tom nu auzise niciodată vreun sunet scos de instrument, dar îşi vîrîse singur în cap că Emma ar putea compune muzică. Următoarea idee a lui Tom a fost aceea de a alcătui un duo de muzică pop — melodii de Emma pe texte de

Tom — care să se numească „Saxotoane". De bună seamă, Emma nu ura muzica aşa cum ura Irlanda; dar nici nu putea să se împace cu ideea de a face muzică, aşa cum nu se putea împăca nici cu viaţa sexuală.
Prima impresie pe care Tom o făcuse asupra lui Emma era aceea de puşti enervant şi lipsit de tact. Şi cum se explică atunci faptul că-l lăsase pe Tom să-l „achiziţioneze"? Tom ţinea, în chip indiscret, să facă mare caz de prietenia lui cu cineva pe care şi-l considera superior şi, totodată, un tip dificil. Certitudinea lui că între ei se va lega o prietenie afectuoasă îl alarma pe Emma, iar capacitatea lui Tom de a se simţi fericit îl uluia. De Crăciun, Tom l-a surprins pe Emma dăruindu-i o carte *(Poemele* lui Marvell.) Emma s-a grăbit să răspundă, dăruindu-i lui Tom un cuţit mult rîvnit. Şi cum s-au desfăşurat lucrurile? Tom ţinea cu orice preţ să-i poarte de grijă lui Emma. Călătoria la Ennistone, poate că teribil de imprudentă, făcea parte din acest proces. Emma nu se putea împiedica să nu fie impresionat de încrederea şi prietenia pe care i le arăta Tom, dar nu era deloc sigur că dorea într-adevăr să i se poarte de grijă sau că Tom avea cea mai vagă idee asupra adevăratei lui firi.
Alex s-a întors împreună cu Ruby de la Institut, cu scrisoarea lui John Robert Rozanov care o frigea în buzunar şi s-a dus de-a dreptul sus, în salon, dar n-a deschis scrisoarea pe dată. Stînd în picioare în bovindou şi privind afară la copacii reci şi înfioraţi de frig şi la acoperişul verde, ud, al Papucului, şi-a oferit emoţia nerăbdării şi curiozităţii. Sau poate că era mai curînd senzaţia

pe care ai avea-o într-un leagăn lent, visător, zburînd în sus, zburînd în jos, un fel de ameţeală, o clipă de anticipaţie ce-ţi tresaltă în măruntaie. Chiar o vagă greaţă şi simţămîntul de a fi brusc mişcat din loc, ca într-o stare de beţie: Alex era surprinsă de propriile-i senzaţii, dar îşi dădea seama că se afla de cîtva timp în această stare emoţională, ca şi cum ar fi aşteptat să i se întîmple ceva. Nu era vorba numai de melancolia femeii care simte că îmbătrîneşte, ci de ceva mult mai concret, un soi de exasperare care se exprima printr-o dorinţă de schimbare violentă. îşi aminti că, înainte cu o noapte, o visase pe doica ei; ăsta era un semn, şi nu întotdeauna unul fericit.
Scoase scrisoarea din buzunar, o pipăi şi, în cele din urmă, o deschise cu grabă şi citi:

Hare Lane, 16
Ennistone
Dragă doamnă McCaffrey,
Aţi vrea să fiţi atît de amabilă să-mi faceţi o vizită ? Doresc să vă întreb ceva. Puteţi veni în orice dimineaţă doriţi. V-aş ruga numai să mă înştiinţaţi în prealabil. îmi pare rău, dar nu am telefon.
Cu cele mai bune gînduri,
Al dvs.
J.R. ROZANOV

Alex rămase multă vreme privind la textul scrisorii. Era opac, la fel de răscolitor şi de impenetrabil ca un mesaj într-o limbă străină care ţi s-ar înfăţişa subit pe perete. Primul efect pe care-l avu asupra ei a fost dezamăgirea. Dar ce aşteptări nebuneşti avusese? „Alex, te-am purtat toată viaţa în inima mea. Simt că trebuie... etc." Acest bilet oficial, terminat „Cu cele mai bune gînduri" era într-adevăr rece. „Doresc să vă întreb ceva." Asemenea limbaj nu era crainicul unei propuneri

pătimaşe. Alex se simți o clipă dezumflată, la modul cel mai copilăresc. Mototoli scrisoarea în pumn. Pe urmă o întinse din nou. Era, într-adevăr, rece, dar nu era, în acelaşi timp, misterioasă? în fond, dacă John Robert dorea să se apropie de ea pe plan sentimental, era mult prea mîndru ca să-şi dea dintr-odată cărțile pe față. De fapt, o asemenea scrisoare era

exact genul în care i-ar Fi scris el, sugerîndu-i o întîlnire, netrădîndu-se prin nimic. Dorea să se uite la ea, să discute poate cu ostentativă indiferență, să cîntărească sentimentele *ei*. La Băi, se tot uitase în jur, căutînd parcă pe cineva. De ce se întorsese la Ennistone? Nu era cu putință să se fi întors numai ca să încerce efectul apelor asupra artritei sale. Alex îl întîlnise pe John Robert într-o perioadă a tinereții cînd se plămădesc impresiile adînci, cele care dăinuie. Oare John Robert, vremelnic atras de Linda, o iubise de fapt pe ea, pe Alex? E posibil să-şi fi spus că fiica lui Geoffrey Stillowen îi era inaccesibilă. Şi o păstrase dureros de vie în amintirea lui în toți aceşti ani? O clipă mai tîrziu, Alex îşi răspundea singură: „Dar cum s-ar fi putut altfel?".
Totuşi, îşi înfrînă speculațiile. Cu o viclenie autoprotectoare, se calmă deliberat. începu să se gîndească la amănuntele mecanice ale vizitei. Nu-i propusese să vină el la ea şi lucrul era de înțeles. Alex începu să-şi făurească diferite imagini ale scenei de întîlnire cu filozoful. Nu voia sub nici un chip să-l întîlnească la Băi. Dar se vedea întîlnindu-l aici, în salonul ei. Ruby i-ar fi deschis uşa şi l-ar fi condus. Alex i-ar fi ascultat pasul greu pe scară. Se gîndise chiar la cîteva pretexte pentru a-l invita.
Din fericire, problema primului pas s-a soluționat prompt, de la sine; deşi un drum prin Ennistone, pe vremea asta, nu era menit să-i facă înfățişarea mai atrăgătoare. Probabil că şi el ținea la avantajul de a se afla pe teren propriu. *Hare Lane*. Nu recunoştea adresa. O sună pe Ruby. Cu un pas la fel de greoi ca al lui Rozanov, Ruby urcă scara şi îşi prezentă chipul de piatră şi statura monumentală.
— Ruby, profesorul Rozanov mi-a scris de la o adresă în Hare Lane. Unde vine asta?
— E în Burkestown, lîngă pasajul de nivel, răspunse Ruby, apoi adăugă: E casa veche.
— Cum?
— Casa lui veche, casa maică-sii, unde s-a născut.
Alex căzu pe gînduri.
— De unde ştii?
— La număru' şaişpe, toată lumea ştie.
— Mulțumesc, Ruby.
Femeia plecă.

Alex se simțea enervată că Ruby ştia atît de multe. Prea multe.
Să răspundă imediat la scrisoare? S-ar putea să greşească arătîndu-se prea nerăbdătoare. Dacă l-ar lăsa să aştepte cîteva zile şi pe urmă i-ar răspunde indiferent, ca şi cum îi ieşise din minte scrisoarea lui? Dar nu se putea preface în asemenea hal. Ideea de a-şi împreuna tocul cu hîrtia era prea atrăgătoare. Răspunsul ei trebuia să prindă încă poşta de azi. După ce hotărî acest lucru, îşi prelungi reflecțiile şi se bălăci în ele pînă la gît, ca în apa fierbinte a „oalei cu aburi". In cele din

urmă, se îndreptă cu mişcări lente spre birouaşul ei, scoase tocul şi hîrtia şi scrise:
Belmont, Victoria Park
Ennistone
Dragă domnule profesor Rozanov,
Vă mulțumesc pentru scrisoarea Dvs. Aş putea să vă vizitez miercuri (adică poimîine) în jurul orei unsprezece. Dacă nu primesc vreun răspuns de la Dvs., deduc că vă convine data.
Cu cele mai bune gînduri,
A dvs.
ALEXANDRA MCCAFFREY
Tonul scrisorii nu fusese o problemă; răspunsul ei trebuia să fie cel puțin tot atît de rece ca şi cererea lui. Era nesigură numai în ce priveşte „Cu cele mai bune gînduri". Putea să sune ca o parodiere ironică? Să încheie cu „Calde salutări"? Categoric, nu. „Aştept cu nerăbdare să vă revăd"? Nu. închise plicul, ieşi şi puse scrisoarea la cutie.
Se făcuse marți; a doua zi avea să-l vadă pe John Robert Rozanov. Acum, ar fi dorit să mai amîne întrevederea pe care mintea ei ridicolă o transforma într-un eveniment fatal. Era singură. Cînd îi telefonase Tom spunîndu-i că nu o să locuiască la Belmont, Alex simțise în primul moment împunsătura unei anumite amărăciuni, de parcă propria ei moarte, personală şi particulară, îi trăsese un ghiont. Acum însă, cînd avea toate lucrurile astea noi la care să se gîndească, îşi dădea seama că situația se aranjase cît se poate de bine. Dorea, indiferent ce

caracter va lua bătălia (aşa o vedea ea) în care se angaja cu John Robert, să fie singură în casă, să poată fi vizitată, să fie oricînd la dispoziție, fără martori. Şi în vederea acestei acțiuni, puntea trebuia să fie liberă. Cît despre informația întâmplă-toare că partenerul lui Tom în Travancore Avenue era un bărbat, Alex o găsea bine-venită. Se prefăcea că împărtăşeşte îngrijora-rea familiei în ce privea tendințele lui Tom, dar spera în taină să fie într-adevăr homosexual. Alex nu mai voia încă o noră.
Cînd privi din nou pe fereastră la narcisele muşcate de vînt, apăru o vulpe. Alex îşi dădu seama pe dată că era femelă. Masculul e mai robust şi are un semn negru, diabolic. Femela e mai grațioasă, mai suplă, feminină, cu ciorapi negri. înainta legănat, puțin pieziş, apoi se aşeză printre narcise. îşi înălță capul şi se uită fix la Alex, cu ochi de un albastru pal.
*
John Robert Rozanov era sătul de propriul său spirit. Era sătul de personalitatea lui puternică, de fața lui, de efectul pe care-l avea asupra oamenilor. Se gîndea adeseori la moarte. Şi totuşi mai rămăsese ceva care-l lega de lume. Dar nu filozofia. Şedea în casa în care se născuse, în camera în care se născuse. îl urmărea o iluzie persistentă, anume că în clipa cînd ieşise din pîntecele mamei lui, îi auzise pe tatăl şi pe bunicul său vorbind ruseşte. John Robert nu cunoştea limba rusă. Acum îi părea rău că nu o învățase, dar era prea târziu. Era prea târziu pentru multe alte lucruri pe care regreta că nu le făcuse. Dimineață de dimineață, cînd îşi relua povara conştiinței, reflecta la ciudățenia ei: misterul spiritului, atât de general şi atât de particular. De ce gîndurile nu-şi pierd proprietarii ? Cum de reuşeşte individul să se mențină întreg şi cum de nu se răvăşeşte ca stropii de ploaie care se scurg pe geam? Cum reuşeşte conştiința să continue, cum îşi menține continuitatea ?

E posibil ca blestemul memoriei să nu cunoască sfîrşit, şi de ce nu cunoaşte sfîrşit? Clipa prezentă, prin natura ei, nu anihilează trecutul? Remuşcarea nu e doar o ficțiune, un efect al unei iluzii primare? Cum poate simțirea să constituie o dovadă? Toate aceste zile şi nopți pe care le petrecuse cu cei mulți şi cu cel unic, cît de puțină înțelepciune îi aduseseră, acum cînd gîndurile i se metamorfozau în simțuri vii, iar aparența şi

realitatea se luptau între ele înlăuntrul carcasei lui, care părea uneori uriaşă cît întreg universul şi era scormonită de o durere tot atît de imensă. Punctul caracteristic al solipsismului, care ne scapă adeseori, constă în abolirea moralului. Aşadar, dacă durerea care-l măcina părea a fi o durere spirituală, nu era el cumva victima unei erori? Cît de puțin îl ajutau toate astea acum cînd fusese zvîrlit cu furca îndărăt în haosul acesta al ființei torturate. Celălalt, ale cărui contururi dure şi fine totodată aspirase cîndva să le traseze şi prin însăşi absența căruia reuşise uneori să se glorifice, nu era altceva decît o amoebă gelatinoasă, ectoplasma insipidă a unei ideații rătăcitoare. Adevărul era doar un concept care, cîndva, i se păruse atrăgător. Cine ar putea pătrunde în mintea lui Platon? Dacă nu eşti un geniu, filozofia nu-i decît un exercițiu de tocilar. Nu mai existau nici măcar cărțile. Toate cărțile erau acum înlăuntrul lui. I se răpise pînă şi actul familiar al lecturii. îi fusese sortit ca pe el să nu-l intereseze nimic altceva decît totul. Dacă ar fi fost să mai trăiască o sută de ani de acum înainte, oare timpul şi-ar fi putut inversa sensul, conducîndu-l, domol, către o prețioasă claritate? Aşa cum stăteau însă lucrurile, vedea prin fiecare noțiune pe care o avusese vreodată, iar „strălucinările" dobîndite pe calea unui ascetism susținut îi apăreau acum ca tot atîtea lucruri găunoase şi respingătoare, pe care le confecționase din nimic. Artiştii au de partea lor frumosul şi natura, dar un filozof trebuie să-şi cuprindă întreaga lui lume în cap, pînă cînd... pînă ar putea fi unificată, clarificată... pînă cînd el însuşi ar putea deveni un Dumnezeu... sau pînă cînd şi-ar da seama că totul e nimic. Cîndva, demult, John Robert crezuse în ceea ce se găseşte *dincolo.* Simțise că-i stă în față o peliculă subțire, subțire ca foița de țigară, prin care, dacă ar fi dorit, ar fi putut să-şi treacă mîna; ceva pe care, însă, în prețioasa lui credință filozofică şi în prețioasa lui răbdare filozofică, nu cuteza să-l atingă încă. Acum, însă, izbutea să vadă prin acest ceva ca printr-o substanță care putrezise, dezagregîndu-se în fibre zdrențuite. Şi dincolo de acestea nu era decît haos, multitudinea necategorisită, confuzia definitivă a universului, în fața căreia metafizicianul îşi acoperă ochii. Pînă şi acea ultimă vagă rămăşiță de credință că cineva, cîndva, pe undeva, ar fi avut un gînd pur, nemincinos, devenise acum, în mintea *lui,* o durere rîcîitoare.

Ipotezele legate de reîntoarcerea lui Rozanov nu se limitaseră la presupunerea legată de artrită. într-adevăr, John Robert păstra o veche încredere copilărească în eficacitatea apelor. Cît timp locuise în America, profitase, cu rezultate favorabile, de băile fierbinți de la Saratoga Springs. Acum îşi rezervase una din Camerele Ennistone pentru un tratament mai îndelungat. Dar mulți dintre ennistonieni preferau versiunea mai impresionantă că filozoful „revenise acasă pentru a-şi scrie marea carte". („S-a reîntors ca un patriarh în sînul popo-

rului său", se exprimase tatăl Nestei Wiggins, care făcea parte din Cercul Scriitorilor.) Tuturor li se părea profund semnificativ faptul că Rozanov nu vînduse casa familială din Burkestown pe care o moştenise de la părinții lui. în realitate, „marea carte" (conținînd, se presupunea, „doctrina secretă") prinsese viață. De bună seamă, nici o carte de filozofie nu e vreodată terminată, ci numai abandonată, John Robert s-ar fi putut instala foarte bine în căsuța veche ca să-şi rescrie cartea. Dar nu luase asemenea hotărîre. Privind în urmă, la puerilele lui scrieri din tinerețe, îşi putea da seama cît învățase în cincizeci de ani. Ah, de-ar mai avea alți cincizeci în față! Dacă viața omenească ar fi fost mai lungă, s-ar fi putut ca arta şi ştiința să fi rămas aceleaşi, dar filozofia ar fi fost *categoric diferită.* De ce nu scrisese *această* carte cînd fusese mai tînăr şi cînd, poate, ar fi fost în stare să pătrundă dincolo de ea, la lumină? Dar cînd fusese mai tînăr n-ar fi putut-o scrie. Nu avea nici o intenție să o publice, dar cartea exista şi Rozanov ştia bine că, dacă o lasă, va fi publicată după moartea lui. Cu jumătate din minte, jumătatea mai autoritară, ura cartea. Era extrem de lungă, filozofia lui finală. Uneori îşi spunea că o va concentra în o sută de pagini minunat de lucide. Să *nu scrii nimic altceva decît adevărul* — un asemenea proiect păruse vreodată simplu sau măcar inteligibil ? Adevărul cristalin, nu un flux bombastic de semiadevăruri tulburi; nici măcar semiadevăruri, ci aberații profanatoare, spolieri, împroşcări cu noroi, batjocoriri şi calomnieri ale adevărului. Dar, din acest punct de vedere, însăşi cartea lui îi stătea în drum, ca o obstrucție majoră. Ştia cît e de proastă. Din nefericire, ştia şi cît e de bună, cît de superioară e cărților scrise de alții, de oameni mai mici decît el. John Robert era uneori uluit, aproape copilăreşte uluit, de măsura în care viața lui era încă guvernată de vanitate, deşi îşi

recunoscuse acest cusur cu mulți ani în urmă, dorind pătimaş şi străduindu-se pătimaş să-l depăşească. Renunțase de mult să se mai opună concluziei evidente, spre care-l împingea însăşi experiența, şi anume că le era superior contemporanilor săi. Dar vanitatea lui întrecea cu mult asemenea comparații. Cînd John Robert Rozanov îşi privea în oglindă fața mare, flască, de **0** superbă urîțenie şi cînd, aşa cum i se întîmpla adeseori în ultima vreme, îşi cîntărea retrospectiv viața, de parcă ar fi fost mort, ajungea la concluzia că ceea ce-i lipsise lui, în primul rînd, a fost curajul. Lăsa în seama altora să-l acuze de „țicneli solipsiste" sau de „egoism necruțător". Curajul era numele ales de el pentru acea virtute care l-ar fi vindecat de caracteristica lui lipsă de nerv, de compromisurile lui cruciale, de şovăieli, de imperfecțiunile operei lui care ar fi putut să fie mult, mult mai bună. N-ar fi trebuit să se căsătorească. O iubise pe Linda Brent, o iubea încă, reuşea încă să tremure de dragul ei. Dar asta fusese o chestiune personală cu care ar fi trebuit să se joace şi apoi s-o depăşească, aşa cum procedase în relațiile trecătoare pe care le avusese mai tîrziu cu alte femei. Dacă ar fi procedat *astfel,* durerea pierderii ei, pe care şi-ar fi autoimpus-o, ar fi devenit o sursă de tărie. Căsătorindu-se însă, durerea pierderii ei, impusă de soartă, fusese o sursă de slăbiciune, de irosire de timp, şi-i afectase munca pe o perioadă îndelungată. Nu fusese un tată bun. II iritase fetița împovărătoare cu care-l lăsase Linda şi nu se putuse împăca niciodată cu ea.

Cuvintele lui - „Detest copiii" - erau adeseori citate. Cuvinte pe care George McCaffrey le repeta cu încîntare.
John Robert trăise prea multă vreme în spațiul cețos al propriilor sale gînduri, fără întreruperi, fără odihnă, pradă unei necontenite anxietăți, purtînd în mintea sa zbuciumată o infinitate de interconexiuni abstracte. Reuşea *să simtă* miliardul de circuite electrice din creierul lui exaltat, să-şi simtă mintea opintindu-se şi urnindu-se ca un cal de povară supraîncărcat. *Acum* oare ar mai fi în stare să lucreze aşa cum nu mai lucrase niciodată ? Uneori avea senzația că străbate ceruri vaste, alteori 1 se părea că e închingat într-o verigă de oțel, că e încătuşat, înrădăcinat în locul unde se afla. Cîteodată avea impresia că de-a lungul tuturor chinuitoarelor metamorfoze prin care trecuse, urmărise, de fapt, una şi aceeaşi idee. Se afunda în haosul primar şi ieşea apoi la suprafață încleştînd în mînă cochilia

fragilă ce adăpostea un tezaur şi care, pe dată, se şi sfărîma. Scotocea după prada lui prin hățişuri, pe coclauri, prin fundături şi, pînă la urmă, nu găsea nimic. Aşa se conturau în mintea lui imaginile propriei sale activități obsesive. O, dac-ar fi putut să se cufunde îndeajuns de adînc, pînă acolo unde ar atinge rădăcinile dificultăților şi unde ar învăța să gîndească *într-un chip cu totul nou.* Percepea uluitoare similitudini, conexiuni orbitor de luminoase, probleme aparent total disparate care fuzionau în una şi aceeaşi chestiune, subit şi cu o uşurință ca de vis şi, totuşi, în clipa cînd marea sinteză părea în sfîrşit aproape, extrem de aproape, se dispersa în serii şi aforisme găunoase. Scruta, scruta cu uimire ceea ce părea a fi obişnuitul, ceea ce-i era cel mai aproape, scruta pînă cînd lumina uimirii se estompa, lăsîndu-l în întuneric, fără indicii, fără cheie. Filozofia ar putea fi definită drept o sublimă abilitate de a expune evidentul, de a înfățişa lucrurile cele mai apropiate. Dar lucrurile care par a fi cele mai apropiate sînt, de fapt, cele mai îndepărtate. Jinduia să poată trăi obişnuit, să poată vedea lucrurile cu simplitate, cu ochi calmi şi limpezi. Această luciditate *simplă* îi apărea mereu accesibilă şi totuşi niciodată nu putea ajunge la ea. Jinduia după gînduri liniştite, dătătoare de tihnă.
Trăise atîta amar de vreme în sînul problemelor printre care cele mai luminate minți din trecut bîjbîiseră ca nişte copii. Contemplase, aproape că se identificase cu imaginile marilor metafizicieni, părăsindu-şi propria imagistică cu o spumoasă spontaneitate, vecină cu demența. Zburase din căldura acestor umbre către tovărăşia aseptică a abstracțiunilor, a numerelor, a formulelor matematice; şi se reîntorsese răcorit şi flămînd. Crease un sistem moral bazat pe *Timaios*[1] şi, în liniştea nopții, se întreba pentru ce marele Plotin vorbise, în cele din urmă, despre „a-l atinge" pe cel Unic şi nu despre *a-l vedea.* îndelungată vreme se limitase la Dovada Ontologică şi încercase să traseze un limbaj în care să poată vorbi despre Forma Divinității. Acceptase, apoi negase, apoi din nou acceptase capacitatea lui intelectuală de a făuri imagini şi, uneori, strîngîndu-şi capul în mîini, blestema soarta care făcuse din el, în chip atît de categoric, un filozof şi nu un artist. Cîteodată i se părea că viața lui fusese nu o succesiune de imagini, ci de
1. Dialog al lui Platon, în care acesta îşi expune teoria ideilor.

sunete, un sunet continuu, fără a fi muzică şi totuşi conținînd sugestii, mereu evanescente, ale formei muzicale. Şi acum,

cînd poate ar fi devenit posibilă izbucnirea unui grandios final simfonic, încununarea caznelor sale laborioase, în acest punct crucial care solicita cea mai pură şi cea mai distilată gîndire, se pomenise bătrîn, pe punctul de a-şi pierde claritatea minții, pe punctul de a-şi pierde cuvintele, de a-şi orienta greşit gîndurile. Putea oare *să se oprească* din gîndit? Dar ce altceva ar fi putut el *face,* decît să gîndească?

Spre deosebire de ceea ce credeau mulți, strădaniile metafizice ale lui John Robert nu aveau nimic de-a face cu religia. Pentru el, *această* distincție fusese întotdeauna netă. Interesul lui față de Dovada Ontologică era de natură pur filozofică. Ceea ce se afla dincolo de toate acestea nu era în nici un caz Dumnezeu. John Robert era uneori caracterizat ca un moralist metafizic, dar dacă eticheta era potrivită, nu implica nicidecum că moralismul lui avea să se dovedească, pînă la urmă (poate că în acea bănuită „doctrină secretă"), a fi de natură religioasă. II preocupa „realul" şi prin acesta, conform propriei sale implicații, „binele". In concepția lui, religia era un fenomen de altă natură, asupra căruia filozofia nu se putea pronunța. Nu avea nici urmă de credință dogmatică, şi nici nu-l indispunea absența acesteia; propria lui morală avea un simplism (unii ar spune o naivitate) de care, în mod cert, filozofia lui nu dădea dovadă. Fusese marcat profund, pe vecie, de copilăria lui metodistă. Aşa cum observau de pe acum, în articolele lor „perceptive", viitorii săi biografi, care roiau ca hienele în jurul lui aşteptîndu-l să moară, metodismul făcuse din el un puritan cu un obsesiv simț al adevărului, marcat de sentimentul culpabilității originare, în care unii vedeau motivul filozofiei lui. Dacă exista vreo etichetă tradițională care să i se potrivească (el însuşi nu-şi dădea nici una) era poate aceea de stoic; şi aceasta putea fi asociată cu atmosfera morală riguroasă şi închistată în care-şi trăise copilăria. Erosul lui era *Amor Fati*[1]. întreaga viață practicase moartea, dar niciodată şi, categoric, nici acum, nu fusese interesat emoțional de moarte. Orice reculegere sufletească cvasireligioasă i s-ar fi părut un sentimentalism amăgitor. Era conştient de moarte ca de iminenta încetare a trudei lui. Ca gînditor, se mulțumea să o considere ca ceva de neconceput.

1. Dragostea de destin (lat.).

Şi acum, interesele îl aduseseră înapoi în Burkestown, la casa şi camera în care se născuse şi în care mobila veche, urîtă, ponosită era aceeaşi ca în clipa cînd văzuse el lumina zilei şi tatăl lui vorbise ruseşte cu bunicul lui. John Robert nu se uita la vechile, răbdătoarele obiecte jerpelite şi prezența lor nu-l înduioşa. Nu-l interesase niciodată lumea exterioară. Şedea pe pat şi se gîndea, dar nu la subiecte conceptuale. Avea nevoie, ca de un drog, de cineva cu care să discute, preferabil un alt filozof. Dorea să discute filozofie chiar dacă (pentru moment) nu o putea scrie. Toată viața lui discutase cu colegi şi cu studenți. Acum resimțea lipsa acestora ca o privațiune. Se uită la ceas. Era încă devreme, nici măcar zece. Era miercuri şi la ora unsprezece o aştepta pe Alexandra Stillowen. Deodată se auzi soneria. De cînd revenise în Hare Lane Nr. 16, nu auzise încă soneria cu vechiul ei glas familiar (era un clopot electric care scotea un sunet şuierat, conspirativ) şi tresări. Era prea devreme ca să-i fi sosit musafirul aşteptat. Se ridică şi privi prin perdelele de dantelă. La uşă se afla George McCaffrey. John Robert se trase brusc îndărăt.

Nu obişnuia să înjure, educaţia lui metodistă nu i-ar fi permis asemenea vulgaritate. Se încruntă uşor şi îşi clătină capul dintr-o parte în alta. Nu-i trecu nici o clipă prin minte să nu răspundă la sonerie. Ar fi însemnat o minciună sau un subterfugiu, îşi spuse: „Mai devreme sau mai tîrziu, tot va trebui să-l văd pe George. Mai bine să-l văd acum". Coborî şi deschise uşa. întocmai ca şi mama sa, George McCaffrey chibzuise cu grijă cum şi cînd să i se înfăţişeze lui John Robert Rozanov. Cînd îl văzuse pe profesorul său la Institut, se ferise prompt de o întîlnire; o întrevedere atunci şi acolo ar fi fost o chestiune penibil cîrpăcită. Pe de altă parte, însă, George îşi spusese mai tîrziu că ar fi fost pentru el o uşurare dacă ar fi putut depăşi primul impuls şi ar fi soluţionat „revederea" trecînd pe lîngă Rozanov, salutîndu-l şi primind la rîndul lui un salut prietenesc. George observa, cu calculată detaşare, cum urca exaltarea în el. Acum simţea că *nu mai poate* amîna prea mult. Trebuia să se afle în prezenţa lui Rozanov, indiferent de pericolul pe care-l implica asemenea pas.
îl încuraja un anumit lucru. Ştia că Rozanov, oriunde s-ar fi aflat, trebuia să aibă pe cineva cu care să discute filozofie: un

coleg sau, în lipsa acestuia, un student. George era singura persoană din Ennistone care îşi putea asuma un asemenea rol. (Se spusese adeseori că Rozanov nu are şi nu simte nevoia de prieteni: tot ce-i trebuie lui sînt oameni cu care să poată dezbate probleme.) în unele momente, George îl vedea (sau încerca din toată inima să-l vadă) pe profesor părăsit, singur, aşteptînd ajutor. Pe vremuri, George aspirase să fie un discipol favorit, se imaginase a fi discipolul lui favorit. îşi închipuise chiar că el e omul destinat a fi primul interpret al gîndirii lui Rozanov în lume. Filozoful avea un soi de neajutorare, o monumentală lipsă de simţ practic care părea să ceară asistenţa unui om mai descurcăreţ. Şi acum, cînd George nu mai avea nici un rival, nu s-ar putea să fie pur şi simplu „recuperat", fără comentarii, în viaţa lui John Robert? Era posibil. Totuşi George ştia prea bine cît de nesatisfăcător evoluaseră relaţiile lui cu Rozanov, deşi el nu se făcuse cu nimic vinovat, cum îşi spunea adeseori, în meditaţiile lui torturante. Nu era vorba numai de faptul că John Robert „îi ruinase viaţa" sfătuindu-l să renunţe la filozofie şi îndepărtîndu-l, în felul ăsta, de la o carieră academică. Dar John Robert îi rănise mortal sufletul, sădindu-i în acelaşi timp eterna nevoie de a fi justificat, de a fi tămăduit sau mîntuit de însuşi călăul său. Cel care-l rănise şi numai *el* îl putea vindeca. Ce anume fusese, cum şi cînd se întîmplase, îi era neclar lui George. Ştia doar că încercările lui de a se reîntoarce la filozofie, după ce o părăsise cu atîta stupidă obedienţă, scrisorile lui pretenţioase (rămase fără răspuns), insistenţele de a bîntui cursurile lui John Robert îl iritaseră pe profesor. îşi aducea aminte (încercase el deliberat să le uite, să împîclească şi să tulbure adîncurile memoriei) de vreo două ocazii cînd John Robert se arătase de-a dreptul supărat şi furios pe el. Nu, nu furios, ci rece, de parcă filozoful, în timp ce-l mototolea în pumn pe George şi-l arunca la coş, se gîndea la cu totul altceva. Urmaseră pentru George analize psihologice, recapitulări morale, devastări spirituale, naufragiu lăuntric. Nu fusese acuzat sau brutalizat ci, pur şi simplu, anihilat. Cu toate acestea, ceva mai tîrziu, simţise că trebuie, că e *indispensabil* să-l urmeze pe Rozanov în America, să-l bîntuie din nou, să-l aştepte pe sub

palmieri pe drumurile prăfoase din California. S-ar fi părut că cel mai mic semn, un gest al mîinii, prin care i-ar fi recunoscut existența, ar fi putut să-l tămăduiască, atît de intensă îi era

nevoia şi atît'de umile aşteptările. Rozanov se arătase indiferent dar, într-un anume fel, îngrozitor. Ii dăduse limpede a înțelege că nu dorea să-l mai revadă. Ceea ce îl făcuse pe George să devină şi mai stăruitor, apoi nebun, turbat. Nu-şi ruina el viața din pricina unui şarlatan ? se întreba. O ură sălbatică, distructivă, pusese stăpînire pe el; numai că nu era propriu-zis ură, nu-l *putea* urî pe John Robert, era nebunie. Rozanov îi răspunsese cu o ferocitate pe aceeaşi măsură. George încercase să-l vadă din nou, încercase să se scuze. Se întorsese în Anglia şi începuse să-i expedieze o serie de scrisori extrem de lungi, unele indignate, altele abjecte, la care nu primise nici un răspuns. Se înțelege, nu povestise nimănui despre pelerinajul său coşmaresc. Totuşi, în chip misterios, în Ennistone răzbise ideea că George McCaffrey îl urmase pe profesorul Rozanov în America şi fusese respins de acesta. George simțea că ar fi în stare să-i ucidă pe aceia care răspîndeau asemenea zvonuri şi pe cei care, fără îndoială, le repetau cu satisfacție.
Uneori, însuşi caracterul confuz al situației îl tortura cel mai mult pe George. Dacă ar fi săvîrşit o anume crimă pentru care ar fi fost pedepsit prin exil, ar fi aşteptat ca această perioadă de chinuitoare ispăşire să ia sfîrşit. Dacă greşise cu ceva, putea fi iertat. Dar care *era* crima lui, dacă exista vreuna, în ochii lui Rozanov? In ochii lui Rozanov, în care subzista realitatea lui. Ştia că-l sîcîise în repetate rînduri şi că o dată fusese foarte grosolan cu el. Dar Rozanov să fi observat oare? El însuşi nu putea admite că-l trădase pe John Robert, că-l dezamăgise, că-i zădărnicise cine ştie ce frumoase aşteptări. Dar nu existaseră nici un fel de aşteptări, George ştia prea bine. „Intr-o bună zi, îşi spunea el, am să comit o crimă reală, din moment ce sînt torturat pentru una inexistentă. De ce mă transformă într-un *invizibili"* Şi totuşi, cum se putea George împiedica să spere că, în ciuda a tot ce se întîmplase, John Robert se va hotărî pînă la urmă să-l salveze? Nu era *semnificativ* faptul că filozoful se reîntorsese la Ennistone? Pentru ce se reîntorsese? Pe lume există diverse semne. El însuşi îşi văzuse propriul dublu în Grădina Botanică. Poate că era numai o persoană care semăna leit cu el, dar şi asta avea un tîlc. De două ori pînă acum îşi văzuse dublul, în stare de orice, plimbîndu-se şi mişcîndu-se independent de el. Şi odată, in timp ce discuta cu cineva în biroul lui, văzuse pe fereastră un om căzînd de pe o schelă

foarte înaltă. Pe dată îşi dăduse seama că omul acela era el însuşi. Nu spusese nimic despre acest lucru, nici atunci, nici mai tîrziu. Da, există semne pe lume. Văzuse odată numărul patruzeci şi patru mîzgălit cu creta pe un zid.
în acea dimineață se trezise devreme, cu convingerea clară că azi era ziua cea mare. Nu va mai aştepta. Aşteptase o invitație, o scrisoare, ba chiar sperase să primească una ? Alcătuise şi el scrisori în minte, scrisori de implorare, scrisori demne, toate solicitînd o întîlnire. Dar nu le scrisese. Se temuse că, dacă nu ar fi primit nici un răspuns, experiența ar fi fost prea teribilă, or el trebuia să se menajeze. Se va duce pur şi simplu şi va bate la uşa lui John Robert. Hotărîrea îl umplea de o ciudată emoție aţîţătoare; se sculase din aşternutul şifonat de

pe canapea şi începuse să rătăcească, plin de neastîmpăr şi de energie, din sufragerie în camera de zi, apoi în bucătărie şi îndărăt. Simțise nevoia să facă ceva, ca şi cum ar fi fost ceva de făcut în casă, o treabă pe care o lăsase neîmplinită. Se pomenise din nou în bucătărie, deschizînd un sertar şi scoțînd un ciocan. Se uitase la ciocan, legănîndu-l şi cîntărindu-l în mîini; apoi urcase scările în goană şi intrase în camera Stellei. Cu cîtva timp în urmă, Stella mutase în camera ei micuța colecție de figurine *netsuke,* daruri de la tatăl ei, care împodobea înainte consola căminului din camera de zi. Le înşiruise pe pervazul alb al ferestrei din fața patului ei. Şi în această dimineață, George dăduse buzna în cameră, înarmat cu ciocanul, gustînd cu anticipație opera de distrugere. Dar pervazul alb era gol. Se uitase prin cameră, deschisese sertarele: nimic. Micul cîrd de omuleți şi animale din fildeş dispăruse. Probabil că Stella, prevăzîndu-i furia, venise pe furiş şi le luase. Le prețuia mult, ca semne de afecțiune din partea tatălui ei. George se simțise străpuns de un junghi de gelozie şi frustrare. Se îndreptase spre masa de toaletă şi măturase cu mîna, răsturnînd pe podea, cîteva cutiuțe de argint, farduri, o oglinjoară de mînă, care zăceau neatinse din seara cînd, cu o sută de ani în urmă, el şi Stella se duseseră în vizită la Alex. Izbind cu gheata în picioarele delicate ale măsuței de toaletă, reuşise să crape unul. Brusc, i se păruse straniu şi chiar amuzant faptul că Stella se strecurase în casă, pe furiş, răsucind cu teamă cheia în broască, şi îşi vîrîse în buzunar micile *netsuke.* Sau poate că trimisese pe altcineva să le ia. George nu-şi pusese încă întrebarea pe

unde s-o fi aflînd acum soția lui. Oriunde ar fi fost, era desigur bine îngrijită. *Ea* era în siguranță. Coborîse scările şi îşi îmbrăcase pardesiul. Era o zi rece, posomorită, cu vînt.
Bineînțeles, nu-şi luase micul dejun; nici nu se punea asemenea problemă.
George şi Stella locuiau într-o casă modestă, drăguță, o veche vilişoară modernizată şi vopsită în albastru, al cărei spate dădea spre islazul comunal. De la ferestrele de sus se puteau vedea monoliții, „Inelul din Ennistone". Zona se numea Druidsdale, ca un omagiu adus legendarilor creatori ai Inelului. Nu era foarte departe de Victoria Park şi era socotită ca una dintre „părțile frumoase" ale oraşului. Drumul cel mai scurt din Druidsdale la Burkestown porneşte de pe marginea islazului, pînă la pasajul de nivel. Totuşi George evita islazul de cînd avusese o ciocnire arțăgoasă cu o țigancă, vînzătoare de buruieni de leac. (în capătul mai îndepărtat al islazului se află - şi s-a aflat dintotdeauna - o aşezare de țigani, stăruitor persecutați de ennistonieni.) Mergînd prin oraş, puteai ajunge în Burkestown fie traversînd rîul Enn pe Podul Roman şi trecînd pe lîngă fabrica de mănuşi, fie traversînd Podul Nou pe lîngă Hotelul Royal, care-şi întindea terenurile pînă la rîu. Drumul pe lîngă hotel era ceva mai scurt, dar George voia să evite vecinătatea străzii Travancore. Bill Şopîrla, de la care aflase unde domicilia Rozanov, îl înştiințase şi de sosirea lui Tom. Eastcote ținea la George şi-l prețuia. La Băi, toată lumea aflase că Tom McCaffrey se afla în oraş şi că se instalase în locuința lui Greg şi Ju Osmore, împreună cu un misterios prieten. (Tom nu se arătase încă la Băi, întrucît nu-l putuse convinge pe Emma să-l însoțească.)
în timp ce traversa Podul Roman, George îşi dăduse seama, în năuceala lui, de o ciudățenie. îşi vîrîse ciocanul în buzunarul

pardesiului şi acum îi lovea la fiecare pas genunchiul. îl scoase şi parcurse o bucată de drum ținîndu-l în mînă, pînă ajunse la un şir de căsuțe moderne, numite Blanch Cottages, clădite după ce o bombă devastase, în timpul războiului, această parte a oraşului. Cîteva dintre grădinile din fața caselor aveau boschete de arbuşti pereni, ale căror ramuri se bolteau pînă în stradă. George aruncă ciocanul peste un gard scund, printre ramurile unui brebenel. Ar fi dorit ca drumul să nu se mai termine. Cunoştea casa din Hare Lane, pentru că, de mult, în primele faze ale relațiilor lui cu Rozanov, fusese *invitat la ceai*
107
acolo, o dată cînd John Robert, care preda la Londra, venise 5a Ennistone să-şi viziteze mama. Doamna Rozanov, o metocdistă dîrză, ciolănoasă, deloc intimidată de faimosul ei fiu, fusese bună cu George. Nu voia să-şi mai amintească de acea zi. Probabil că fusese foarte fericit atunci.
Acum, în sfîrşit, bolnav de îngrijorare şi de o bucurie înspăianîntată, ajunsese în fața uşii şi îşi apăsă degetul pe sonerie. Părerile difereau în privința faptului dacă John Robert Rozanov era „în felul lui" un bărbat chipeş sau dacă era una dintre «ele mai urîte creaturi care au existat vreodată. Era înalt, fusese întotdeauna solid, iar acum devenise corpolent. Avea un cap axtrem de mare, turtit în creştet, o frunte joasă şi un păr foarte scurt, creț, sur pe vremuri şi acum cărunt, fără nici un semn ie chelie. Ochii mari, cu o tăietură rectangulară şi o privire **3tranie** şi cruntă, erau de un căprui spălăcit, dar străluceau Juminoşi. Fața era lată, cu pometi înalți şi, cînd aflai de originea Iui rusă, îți dădeai seama că era de tip slav. Avea un nas mare, yuternic, acvilin şi o gură mare, cu buze moi, umede, senzuale, iar buza de jos i se răsfrîngea pînă aproape peste bărbie. Se îmbrăca neglijent, iar femeile, dintre care unele îl socoteau atrăgător, iar altele respingător, preziceau că va ajunge o epavă.
Uşa se deschise şi Rozanov se găsi față-n față cu discipolul său. Nici unul dintre ei nu pretinse că ar fi fost vorba de o vizită de curtoazie, presupusă a fi o surpriză sau măcar incertă ■în ce priveşte scopul. George nu spuse nimic. Rozanov îi spuse ,Jntră", iar George îl urmă în cămăruța întunecoasă din spate. Rozanov aprinse lampa.
în afară de momentul şocului cînd îl zărise la Băi, George au-şi mai văzuse vechiul profesor de cîțiva ani şi (după cum observă mai tîrziu, pentru că la început fusese prea împietrit *âe* emoție), Rozanov se schimbase mult. Se îngrăşase, mişcările в deveniseră mai lente şi întepenite de artrită. Neglijența şi delăsarea țineau acum, evident, de bătrînețe. în timp ce vorbea, an firicel de salivă i se aduna în colțurile buzelor proeminente. Fruntea, pe vremuri netedă, era brăzdată de şanțuri adînci, arizontale, între care se strîngeau bulbuci de carne moale. Peri fepoşi îi ieşeau din nări şi din urechi. Nişte bretele cenuşii, rozibile pe sub haina lăbărțată, îi susțineau pantalonii pe la jumătatea pîntecelui. Totdeauna păruse cam murdar, acum,
107
însă, părea soios de-a binelea. Umplea cămăruța cu prezența *îxii* de urs şi cu mirosul lui. Se uită mohorît la George.
Acesta din urmă nu căuta să-şi ascimdă emoția. Dimpotrivă, încerca o vagă plăcere agresivă în a se lăsa pradă ei. Se rezemă de perete şi îşi duse o mînă la gît. Apoi îşi trecu mîna peste ochi şi spuse cu o voce tremurătoare:
— Ei bine, bună ziua.

— Bună ziua, ce mai faci?
Avea o voce curios de emfatică în care se amestecau engleza academică cu accentul american şi cu rămăşiţe din ennistoniana mamei lui.
— Bine, răspunse George.
Rozanov, scărpinîndu-se şi scobindu-se în urechea cărnoasă, se îndreptă spre fereastră şi se uită la peticul de grădină din spatele casei, unde tatăl său plantase un măr. Alte gînduri, momentan alungate, i se înghesuiau din nou, obsesiv, în minte. George îşi luă curajul în mîini şi se scutură ca un cîine. Făcu un pas înainte. Nu exista prea mult spaţiu de mişcare, camera era foarte mică şi ocupată de un birou, un bufet şi două fotolii.
— Mă bucur să vă văd, spuse în sfîrşit.
— Ah, da, făcu John Robert, continuînd să se uite pe fereastră.
— Sperăm cu toţii că veţi rămîne în Ennistone.
— Da...
— Rămîneţi într-adevăr cu noi?
John Robert se răsuci pe călcîie şi rămase cu spatele la fereastră.
— Nu ştiu, răspunse.
— Oricum, am putea avea cîteva discuţii, urmă George. Şi rom filozoful nu-i răspunse adăugă: Asta-i bine!
Urmă o tăcere. Putea auzi respiraţia zgomotoasă a profesoralul şi pîrîitul uşor al spetezei unui scaun pe care începuse s-o frămînte mîna acestuia.
— Vă scrieţi cartea cea mare, vreau să spun cartea finală?
— Nu.
— Mă rog, n-am vrut să spun ultima carte, nu sînteţi atît de bătrîn, presupun. Dar sper că scrieţi filozofie.
— Nu.
— Ce păcat! De ce nu, v-aţi săturat de filozofie? M-am întrebat de multe ori dacă o să vă plictisiţi vreodată de ea şi a să renunţaţi cu totul.

— Nu.
— Uitaţi-vă ce-i, sînt o mulţime de chestiuni pe care aş dori să le discut cu dumneavoastră şi o sumedenie de întrebări pe care aş dori să vi le pun. Ştiţi, întotdeauna am simţit că mai există ceva *dincolo* de tot ce spuneaţi dumneavoastră.
— Nu cred că există ceva, răspunse John Robert.
II privea acum pe George cu ochi palizi, crunţi.
— Mă gîndesc la o doctrină secretă, ceva ce nu poate fi revelat decît iniţiaţilor.
— Nu.
— Mă rog, sper că nu veţi avea nimic împotrivă dacă o să vă pun o serie de întrebări legate de filozofie, desigur nu întrebări personale şi nu astăzi. Azi am venit doar ca să vă salut, să vă văd; am putea fixa o întîlnire altcîndva, bănuiesc că vă bucuraţi să aveţi pe cineva cu care să discutaţi filozofie. Ştiţi, am citit mult, m-am ţinut la curent cu filozofia. Am să vă spun tot ce am citit. Desigur, nu acum, nu vreau să vă plictisesc. Bănuiesc că o mulţime de oameni doresc să vă vadă şi să vă bată capul. Bănuiesc că şi *Ennistone Gazette* s-a ţinut de dumneavoastră.
•— Nu, nu s-a ţinut.
— Poate că sînt speriaţi de dumneavoastră, oamenii sînt în general speriaţi de dumneavoastră, îmi aduc aminte că şi eu

eram, da, eram speriat, ştiţi. Poate că v-aţi mai îmblînzit, după cum se spune. Mă întreb dacă vă scrieţi memoriile?
— Nu.
— Ar trebui să vă scrieţi memoriile, aţi avut o viaţă interesantă. Mă întreb ce gîndiţi acum despre propria dumneavoastră filozofie? La ce a dus? Şi cum aţi clasifica-o?
— Cum aş... ce?
— Scuzaţi-mă, am folosit un cuvînt idiot; mă întreb cum priviţi contribuţia pe care aţi adus-o dumneavoastră, pe ce linie aţi situa-o? Pe vremuri gîndeam că destinul meu este acela de a explica omenirii filozofia dumneavoastră. Era o stupiditate din partea mea, recunosc. Dar încă mi-ar plăcea s-o fac. Avem atîtea de discutat împreună, sînt atîtea lucruri pe care mi le-aţi putea lămuri. E nevoie de timp, desigur. Dumneavoastră spuneaţi că, în filozofie, dacă nu înaintezi în ritmul melcului, nu înaintezi deloc.
— Mi-e teamă că n-o să am timp, răspunse John Robert.

— Am putea sta puţin de vorbă măcar o dată pe săptămînă. Aş aprecia atît de mult asemenea lucru! După cîte ştiu eu, în Ennistone nu o să găsiţi alţi filozofi.
— Nu o să am timp, repetă John Robert. îşi privi ceasul: Aştept pe cineva, sper că n-o să ai nimic împotrivă dacă...
—■ La ce oră vă sosesc musafirii?
— La unsprezece, răspunse John Robert care nu era în stare să inventeze o scuză convenţională sau să spună direct o minciună.
— Atunci mai avem timp berechet; poate că vorbesc prosteşte, din cauza timidităţii, ştiţi, sînt timid şi nervos...
— Dacă ai ceva *clar* să-mi spui... începu John Robert.
— Presupun că aţi auzit că mi-am pierdut slujba?
— Nu.
— Dar primesc o indemnizaţie, aşa că-i în ordine. Nu o să ghiciţi niciodată de ce mi-am pierdut-o.
— Perfect adevărat.
— Am spart toată colecţia de sticlărie romană de la muzeu.
— Toată colecţia de sticlărie romană?
Ideea părea să stîrnească oarecare interes în mintea lui John Robert.
— Da, şi deliberat, am trîntit-o pe podea şi s-a făcut ţăndări.
— Şi au reuşit s-o restaureze? întrebă înţeleptul.
— N-am idee. Ştiu c-au adunat-o ciob cu ciob, cu mare grijă. Una dintre fete a izbucnit în plîns. Pe urmă am fost concediat.
Urmă un răstimp de tăcere.
— Nu vreţi să ştiţi de ce am...
— Ce-ţi face soţia? îl întrerupse abrupt Rozanov.
George, care îşi dădea seama că roşise şi că avea o expresie absolut ridicolă, se încruntă. Se mişcă dindărătul unui fotoliu şi răspunse:
— Am încercat s-o ucid.
John Robert îşi înălţă sprîncenele.
— Am condus maşina direct în canal, deliberat, cum am procedat şi cu sticlăria romană. Eu am sărit afară şi ea s-a scufundat odată cu maşina. Numai că a reuşit, nu ştiu cum, să iasă. Ghinion! Data viitoare sper să am mai mult noroc.
— Nu te-ai schimbat prea mult, comentă John Robert.
Observaţia îi făcu plăcere lui George. Se mai relaxa un pic şi adăugă:

— Mă întreb dacă am vrut într-adevăr s-o omor. Mi-am pus această întrebare. E o chestiune pe care aş vrea s-o discut cu dumneavoastră, face parte din categoria lucrurilor pe care le discutam pe vremuri. Ce este conştiința? La urma urmei există măcar?
— Ce altceva există? răspunse John Robert posomorit.
— Ce sînt mobiîurile personale, sîntem răspunzători de ele? Spuneați odată că mobiîurile noastre, ale tuturor, sînt vrednice de dispreț. Dar unii gînditori văd în crimă o formă de grație divină. Uneori am simțit că o crimă e un fel de datorie. Nu înseamnă asta un soi de dovadă transcendentală? Din moment ce crima e o datorie, atunci „Rău, iii tu binele meu"[1] are un sens. Cîndva ați spus că nu are.
— Aşa am spus?
— Ați negat că ideea ar avea vreun conținut. Ori eu cred că are. Mă întreb de ce m-ați îndepărtat de filozofie? De fapt, n-ați reuşit, pentru că am continuat pe cont propriu. Mi-ar plăcea să vă expun ce am gîndit eu. Mă interesează foarte mult ideile dumneavoastră despre timp. Uneori simt că-mi scapă momentul prezent, ca şi cum ți-ar scăpa centrul cîmpului vizual, şi atunci îmi pierd individualitatea, nu-mi mai pot simți ființa prezentă...
— Cred c-ar trebui să consulți un medic.
— Vorbesc din punct de vedere filozofic! De ce m-ați oprit să termin filozofia?
— Pentru că am socotit că nu erai îndeajuns de dotat, răspunse John Robert, privindu-şi din nou ceasul. *Vous pensiez trop pour votre intelligence, c'est tout*[2].
— Dumnezeule mare, nu puteți nici măcar să mă tutuiți după atîția ani ? Ne spuneați: „încercați întotdeauna să faceți ceea ce e prea greu pentru voi!". Vă aduceți aminte? Şi tocmai asta m-ați împiedicat să fac. Oricum, eu am fost un laş. Dar poate că acum, dacă m-ați ajuta...
— Nu cred...
— Mi-ați distrus viața, ştiți. Ştiți? Dacă nu m-ați fi descurajat tocmai în acel moment crucial pentru mine, aş fi reuşit şi eu să mă realizez într-un fel. Nu m-am mai putut regăsi după

1. Citat din Milton - *Paradisul pierdut* - Cartea a IV-a.
2. Gîndeai prea mult pentru inteligența dumitale, asta-i tot (fr.)

ce mi-am dat seama ce gîndiți dumneavoastră despre mine şi nu mi-am mai putut reveni. Aşa încît îmi datorați ceva.
— Nu-ți datorez nimic, răspunse John Robert, vorbind fără animozitate, dar şi fără animație.
— Kant avea grijă de discipolii lui. Nu ca Schlick. Kant îşi urmărea elevii ani la rînd...
— Nu ştii nimic despre Schlick.
— Mi-ați distrus credința în bine şi în rău, ați fost un Mefisto pentru Faustul din mine.
— Te automăguleşti.
— Credeți că nu cunosc tentații faustiene ? Dar m-ați răpit mie însumi. Spuneați că filozofia trebuie să fie ca Marele Derby Național sau să nu mai fie deloc. Poate că eu mi-am frînt gîtul în cursă. Dacă mi-am frînt gîtul, mai bine m-ați fi împuşcat.
— Se pare că ți-e capul împuiat de lucruri pe care le-am spus eu pe vremuri. Te rog, nu te enerva în asemenea hal.

— Am citit o sumedenie de lucruri despre dumneavoastră. Am citit un articol în care se spunea că, în viziunea dumneavoastră, Forma Binelui la Platan ar fi o minge mare de marmură plasată undeva în vîrful unei coloane. L-ați citit?
— Nu.
— Nu era prea politicos. Aşadar ați renunțat la filozofie?
— Nu.
— Parc-ați spus că ați renunțat.
— Nu.
— Arătați mult mai bătrîn. Cîți ani aveți ? Aveți dinți falşi, nu-i aveați cînd v-am văzut în California. Sper că la vîrsta dumneavoastră eu o să fiu de mult mort. Presupun că aşteptați scuze din partea mea?
— Pentru ce?
— Pentru c-am fost îngrozitor de mojic cu dumneavoastră în California.
— Nu are nici o importanță.
— Ba are. Şi îmi cer scuze. îmi cer scuze şi pentru grosolăniile de azi. Mă prosternez în fața dumneavoastră. Şi Caliban trebuie salvat.
— Cum?
— Şi Caliban trebuie salvat, Aşa ați spus într-o prelegere. Ați uitat?

— Da.
— Eu n-am uitat. Ştiam atunci că vă refereați la mine. Dumnezeule, cit de real mă simt acum, cînd mă aflu, în sfîrşit, din nou în preajma dumneavoastră! Mult mai real decît m-am simțit de ani şi *ani* încoace. *Am tinjit* după prezența dumneavoastră ! John Robert, trebuie să mă ajuți. Mi-ai furat realitatea, mi-ai furat conştiința, eşti singura persoană care mi le poate reda. Salvarea se săvîrşeşte prin magie, aşa ai spus odată. Te implor, te conjur! E o chestiune de salvare, o chestiune de viață şi de moarte. Dumnezeule, nu poți nici măcar să te *uiți* la mine, nu te poți concentra asupra mea nici măcar pentru un moment? Te rog, dă-mi voie să te văd, dă-mi voie să-ți fiu în preajmă, nu are importanță despre ce vom discuta.
— George, spuse John Robert, uitîndu-se, în sfîrşit, la el, suferi de o gravă amăgire. Nu există nici o bază structurală care să justifice limbajul pe care-l foloseşti, nu există nici un context pentru o conversație între noi. Dacă te-aş încuraja acum, din amabilitate, să vii să mă vezi, ar însemna să te mint. Nu vreau să discut despre sufletul dumitale şi despre păcatele dumitale imaginate. Nu mă interesează, nu dispun de înțelepciune şi de ajutor pe care să ți le pot oferi. Ai o viziune cu totul iluzorie asupra relațiilor dintre noi. Şi încetează să te mai frămînți cu filozofia... în cazul dumitale filozofia nu-i decît o necesitate nervoasă.
— Mă respingi!
— Nu. îmi pare rău. Numai că nu mă interesezi îndeajuns. Nu mă preocupi deloc. Pur şi simplu nu vreau să te văd.
— Asta nu poate fi adevărat! De ce adopți asemenea atitudine față de mine? De ce eşti atît de supărat pe mine? Ce-ai gîndit despre mine?
— Nu sînt supărat pe dumneata. Şi nu m-am gîndit deloc la dumneata. Ai, pur şi simplu, o idee greşită. Pleacă!
în clipa aceea se auzi soneria de la intrare.

John Robert, cu o expresie, în sfîrşit, exasperată, trecu pe lîngă George, îndreptîndu-se spre hol. George rămase în prag, conştient de violența cu care-i bătea inima şi privind la silueta greoaie a profesorului său, în lumina leşioasă care se cernea prin luminatorul de deasupra uşii. Un moment mai tîrziu, lumina cenuşie, dar limpede venită din stradă o revelă pe Alex, în mantoul ei de blană cel mai elegant, cu ochii prelungi,

strălucitori, cu buzele-i lungi, palide, zîmbitoare. Cînd John Robert se dădu la o parte, fără să scoată un cuvînt, iar ea păşi înăuntru, îl văzu pe George. Expresiile zugrăvite pe fața mamei şi pe cea a fiului deveniră brusc identice: expresie de pisică la pîndă. Zîmbetul lui Alex dispăru, apoi reapăru, dar cu totul alt zîmbet. George îşi intensifică încruntarea provocată de John Robert, adăugîndu-i o grimasă batjocoritoare. John Robert se întoarse către George şi-i spuse: „Bună ziua". Alex înainta pe lîngă John Robert, care-i ținea uşa deschisă, şi se opri la piciorul scării, pentru a se feri din calea lui George. Acesta trecu pe lîngă ea, întorcîndu-şi capul. Mîna lui atinse blana moale, cenuşie, a mantoului lung, pe care-l purta ea, cu un cordon din verigi de metal, bine strîns în jurul taliei subțiri. Simți în nări mireasma pudrei ei. Se cutremură cînd ajunse în dreptul lui John Robert şi acesta închise uşa în urma lui.
în stradă, George se simți devorat de ură, gelozie, suferință, remuşcare, teamă şi furie. Emoțiile îi întunecau cerul şi-i sfîşiau măruntaiele, ca nişte vulturi. O clipă se gîndi să-şi scoată pantoful şi să spargă geamul cu el. Fața îi era însă impasibilă; pînă şi încruntarea se spulberase. Se îndepărtă de casă cu paşi calmi, înainta vreo douăzeci de metri, apoi se opri şi rămase cîteva minute perfect nemişcat. Doi studenți de la Şcoala de Politehnică din Ennistone, care se duceau să-i ducă Nestei Wiggins o înştiințare în legătură cu un miting politic, îl recunoscură şi traversară prompt pe trotuarul celălalt. George se cunoştea pe el însuşi. Ştia ce lucru cumplit se consumase în acea dimineață, cît material de amărăciune şi durere acumulase pe parcursul scurtei lui vizite. Tot ce-i spusese lui Rozanov fusese greşit. Se comportase ca un băiețandru pretențios, nu fusese el însuşi. Acum îşi dădea limpede seama de ceea ce ar fi trebuit să-i spună, de tonul pe care ar fi trebuit să-l adopte. în mod deliberat, evitase să-şi formeze dinainte vreun plan sau să-şi pregătească cuvintele. Ceea ce a fost o prostie. Ar fi trebuit să-i spună... sau să-i fi scris mai bine o scrisoare şi să-i explice... Porni din nou la drum, amintindu-şi, cu greață, de accentele imploratoare cu care cerşise acel ceva de care avea el nevoie. Şi apoi sosirea lui Alex! Ce naiba mai însemna şi asta ? Ce alianță blestemată, ce amenințare pentru *el?* Nu o asociase niciodată pe Alex cu John Robert; ea nu vorbise niciodată despre el altfel decît menționînd vag că-l

«unoscuse. Cît de *grețos*! Urma Alex să se împrietenească cu John Robert, excluzîndu-l pe George? O s-o monteze John Roibert pe Alex împotriva lui ? Oare despre ce discutau acum acele două ființe îngrozitoare ? De bună seamă că *discutau despre el.* Cînd se îndreptă spre Podul Roman, îşi aduse aminte de siocan. O bătrînică, domnişoara Dunbury, pensionară a fabricii de mănuşi, unde prestase toată viața o muncă de înaltă calitate, şi care locuia la numărul 3 din Blanch Cottages, văzu cu uimire un bărbat care se opri şi culese un instrument contondent (aşa

îl percepu ea, care era o pasionată cititoare de romane polițiste) din tufişul ei de brebenel. începu să-şi caute cu înfrigurare ochelarii, pentru a descoperi în *Ennistone Gazette* dacă se comisese pe undeva vreo crimă. Fiind mioapă, nu-l recunoscuse pe George. Dacă l-ar fi recunoscut, ar fi fost şi mai tulburată.
Alex, care sosise cu un taxi şi îşi pieptănase părul în pragul iaşii, îşi reveni repede din şocul pe care i-l pricinuise prezența îui George. Nu avea timp să speculeze asupra acestui fapt. Din cine ştie ce motiv, George nu figurase deloc în previziunile «i, de parcă uitase cu totul că fusese studentul lui Rozanov.
Cînd trecuse pe lîngă ea, o străbătuse un uşor tremur fizic, ffare se amestecase rapid cu starea ei de agitație generală.
John Robert o conduse şi pe ea în cămăruța din spate. Scurta privire pe care i-o aruncase cînd îl văzuse la Băi, o pregătise aă-l găsească îmbătrânit. Acum însă, îmbrăcat într-o haină îargă, neglijentă, de catifea reiată şi un pulovăr gri pe care-l şmrta pe sub bretele, părea mai puțin bătrîn. Fără să fie invitată, Alex îşi scoase mantoul de blană şi-l aruncă pe un scaun.
Măsură dintr-o privire încăperea, atît de mică, cu un şemineu strimt, afumat şi un grătar negru, subțire, două fotolii jerpelite şi un bufet scund, lucios, ornat cu un milieu din dantelă şifonată. Se mai găsea în cameră şi un pupitru şcolăresc, cu capacul deschis, ticsit de hîrtii, precum şi o puzderie de bibelouri de porțelan, căței, balerine şi altele asemenea, adunate cu multă weme în urmă de mama lui John Robert. Covorul avea o gaură ai peste tot se aşternuse praful şi un miros de mucegai.
Lui John Robert părea să-i fi pierit pentru moment graiul, ceea ce o făcu pe Alex să se simtă mai la largul ei. îi adresă um surîs.
— Foarte amabil din partea dumitale că ai venit.

— Absolut deloc. Mă bucur să te văd.
— Pot să-ți ofer ceva... un ceai?
Lui Alex i-ar fi prins bine un whisky eu sifon, dar îşi aduse aminte că John Robert era antialcoolic. Ii răspunse:
— *Nu,* mulțumesc.
— Sau o cafea... sper să mai găsesc pe aici.
— Nu, mulțumesc.
— îmi pare rău, eu nu sînt băutor, n-am nimic altceva în wasă. Ia loc, te rog.
Alex se aşează pe brațul unuia dintre fotolii, stîrnind un mic nor de praf.
— Ce grădină drăguță ai aici, atît de mică şi... atît de uşor de întreținut! Cum nu primi nici un răspuns, adăugă: Sînt 3igură că George a fost încîntat să te vadă.
Menționase numele lui George din pură nervozitate, nu voia să discute despre el.
— O, da, da.
John Robert se lăsă cu toată greutatea în celălalt fotoliu, dar constatînd că ajunsese aproape pe podea, se ridică, cu oarecare dificultate, bombănind, şi se aşează pe un scaun de îemn care scîrțîia şi se zgîlțîia alarmant.
— îți pare bine că te-ai întors? întrebă Alex.
John Robert păru să mediteze cu gravitate asupra întrebării.
— Da, îmi pare bine, răspunse în cele din urmă. Recunosc & mulțime de oameni din vecinătate, de prin prăvălii... schimbați, desigur. Părinților mei le plăcea să locuiască aici, au avut întotdeauna vecini prietenoşi.

— După America, Ennistone trebuie să-ți pară atît de liniştit şi atît de mic.
— Liniştit şi plăcut, mic şi plăcut.
Alex îl privi pe John Robert, care nu se uita la ea, şi simți cum i se strînge inima. Capul lui mare, înfundat în gulerul larg al hainei, îi dădea aproape un aspect de cocoşat. îi văzu pielea feței, îngroşată, cu pori mari, nasul puternic de pasăre de pradă şi buza cărnoasă, umedă, care-i cădea peste bărbie. Simți impulsul de a întinde mina şi a atinge, nu genunchiul lui, ci materialul lustruit, murdar, al pantalonului.
— Doamnă McCaffrey...
— Aş dori să-mi spui Alex. Ne cunoaştem doar de atîta vreme.

— într-adevăr. Aş dori să-ți cer ceva.
— Da?
Ochii lui Alex îl fixau de parc-ar fi vrut să-l preseze cu ei şi apoi să-l agate pe perete.
— Dar trebuie să-mi răspunzi sincer dacă eşti de acord sau nu, sau dacă simți că-ți trebuie un timp de gîndire.
— Da...?
— S-ar putea să fie imposibil. în fond...
— *Da,* da...?
— Mă întreb, spuse John Robert, dac-ai vrea să fii atît de bună să-mi închiriezi Papucul.
Asemenea cerere era atît de departe de aşteptările lui Alex (şi, de fapt, ce aşteptase?), încît nu se simți în stare să răspundă pe loc, nu se simți în stare nici măcar să înțeleagă imediat cuvintele sau să-şi adune gîndurile şi să se întrebe dacă şi în ce fel era nemulțumită sau dezamăgită sau... şi totuşi ce drept avea ea? Dar ce să *însemne* această cerere?
— îmi pare rău. îmi dau seama că e ceva ce n-ai dori să faci.
— Ba da, răspunse Alex cu hotărîre. Doresc, aş fi absolut încîntată să închiriez Papucul... pentru uzul dumitale...
— Poate că vrei să te mai gîndeşti.
— M-am gîndit. Aş fi, într-adevăr, bucuroasă.
— Mi-am spus că s-ar putea să fie ocupat de altcineva.
— Nu, nu, casa e goală. Nu am pe nimeni... s-ar putea să fie puțin cam umedă... am să aprind focul în toate sobele... şi s-ar putea să mai fie nevoie de ceva mobilă... desigur, are paturi şi scaune, dar...
— Te rog să nu te deranjezi în nici un fel. Voi procura eu tot ce va fi necesar.
— Ce idee minunată! exclamă Alex, căreia începuse să-i umble imaginația. întregul tablou i se părea acum fermecător şi colcăind de posibilități. Vrei să vii acum cu mine să ne uităm împreună prin casă?
— Nu, mulțumesc. Deocamdată nu am nevoie de ea. Am vrut doar să mă asigur că e disponibilă.
— O, da, da, e *disponibilă.*
— îți mulțumesc...
— Bănuiesc că doreşti să-ți scrii acolo cartea cea mare? urmă Alex. E un loc foarte liniştit. O să am eu grijă ca nimeni să nu te tulbure. Aş putea să-ți pregătesc şi mesele...

— O să-ți dau de ştire, dacă-mi permiți, cînd... Şi dumneata trebuie să-mi comunici condițiile, chiria...

Alex îşi înfrînă impulsul de a-i striga că nu e nevoie de nici o chirie. Ii răspunse:
— Domnul Osmore o să se îngrijească de toate detaliile astea. O să-i cer să-ți comunice în scris.
John Robert se ridică. Evident, întrevederea luase sfîrşit. Alex regreta că nu acceptase ceaşca de ceai. Se ridică şi ea, îşi îmbrăcă mantoul moale, învăluitor, şi îşi strînse cordonul cu o verigă mai mult ca de obicei.
— Bine, o să ținem legătura.
— Da, îți mulțumesc că ai venit.
Un moment mai tîrziu, Alex se găsea din nou în strada măturată de vînt, fără să-i mai pese acum că-i ciufulea părul. Păşea vioaie, cu mîinile în buzunare, zîmbindu-şi, apoi rîzînd înfundat.
*
„Dumnezeule Atotputernic, creator a tot ce există, judecător al oamenilor, recunoaştem şi deplîngem numeroasele noastre greşeli şi păcate pe care le-am săvîrşit prin gînd, vorbă sau faptă, împotriva divinei tale măreții, stîrnindu-ți pe drept mînia şi supărarea împotriva noastră. Ne căim din toată inima şi sîntem îndurerați pentru faptele noastre rele, a căror amintire ne scormoneşte sufletele, a căror povară e de neîndurat..."
Diane rostea molatic aceste cuvinte solemne şi teribile, îngenuncheată în obscuritatea bisericii friguroase St. Paul din Victoria Park, la slujba de la opt dimineața (la care asistă foarte puțină lume). Rostise de nenumărate ori, încă din copilărie, aceleaşi cuvinte, le molfăise, le tocise cu limba şi cu buzele, pînă deveniseră moi şi păstoase, dar nu complet lipsite de greutate. Nu-şi bătea ea capul cu mînia şi supărarea lui Dumnezeu, ştia, instinctiv, că aşa ceva nu există. Povara păcatelor, însă, era altă poveste: exista o povară şi o amintire dureroasă, suferință şi frustrare şi remuşcare.
George nu mai fusese pe la ea de o săptămînă. Se simțea lipsită de orice vlagă, ca în vis cînd muşchii refuză să se încordeze şi picioarele se împotrivesc să se mişte. Avea senzația că e în văzul lumii, legată la stîlpul infamiei, privită,

batjocorită, clevetită. Trebuia să-şi adune tot curajul ca să se ducă la Băi, la prăvălii, la biserică, singurele ei contacte cu viața, ultimele ei ocupații nevinovate: înotul, cumpărăturile şi rugăciunile. Cu o zi în urmă, cînd se afla la Bowcock toate luminile se stinseseră subit din cauza unei pene de curent. Sălile interioare ale magazinului, în care abia de răzbea lumina după-amiezii, deveniseră dintr-odată înceţoşate de parcă s-ar fi lăsat o pîclă. Diane, care-şi plimba degetele peste nişte bijuterii ieftine, fără intenția de a le cumpăra, le lăsase brusc din mînă. Cum se afla în centrul uneia dintre sălile laterale, privind cum se mişcau siluetele fantomatice, se simțise năpădită de un val de frică, izvorîtă din suflet, de parcă ar fi fost brusc transportată în iad. Ii plăcea la Bowcock, unde lucrase pe vremuri; era un loc în care se simțea în siguranță, prietenos, viu colorat, şi unde *îi era permis* să cutreiere în voie, nevătămată de nimeni. Brusca transformare care survenise părea un semn rău. Cuprinsă de panică, fugi afară, cu ochii plini de lacrimi, izbindu-se de oameni.
O chinuiau două dorințe absolut contrare. Pe de o parte ar fi vrut să *fugă,* să evadeze direct în acea „viață nouă", făgăduită de cartea de rugăciuni. Ideea unei evadări totale era

însoțită de viziunea unei fericiri amețitoare: să poată fi ea însăşi, într-o lume unde nu existau relații sexuale şi bărbați şi unde nu va mai *face* lucrurile pe care trebuia să le facă acum — atît şi ar fi fost de ajuns ca să fie fericită. Din nefericire, însă, viziunea nu cuprindea vreun plan definit de mutare şi nici nu-i oferea vreo rațiune bine motivată pentru a-l inventa. Pe de altă parte, dragostea ei pentru George părea să se fi intensificat, să fi devenit cu atît mai *pură* cu cît devenise situația mai dureroasă. Poate că dacă suferea atîta, îşi spunea Diane, va fi răsplătită cu o gratificație morală. O, dacă dragostea ei ar fi avut o cale, un spațiu, un loc, un mod de integrare, o binecuvîntată simplitate!

Cînd Diane murmura, în rugăciunea ei, că păcătuise prin gînd, vorbă sau faptă, şi se căia cu sinceritate, nu se referea nici o clipă la George. Se gîndea, oarecum incoerent, la faptele ei din trecut, la scabroasele fotografii nud, la casa respingătoare a doamnei Belton, la beținvanii de prin moteluri care se uitau la ceas şi-i spuneau: „Hai, mişcă mai repede!" Dar nu scăpase de toate astea ? Şi în ce se refugiase ? Oare nu trebuia

să se gîndească la *Stella?* Nu, nu se putea gîndi la Stella. Stella era tabu, orice gind îndreptat spre soția lui George ar fi fost o profanare. Asta trebuia lăsat în seama Domnului. Oh, ce încurcătură îngrozitoare şi ce *ghinion* pe ea să nimerească în aşa ceva! George îi spusese odată: „Tu nu eşti cu nimic mai rea decît celelalte femei, fetițo, numai că la tine se vede. Eşti ca şi mine. Noi sîntem mai oneşti, sîntem deschişi". Dar nici asta nu era drept.

„Nu cutezăm să ne apropiem de masa ta, preamilostive, care te-ai încrezut în virtutea noastră. Nu sîntem vrednici să culegem nici firimiturile de sub masa ta..." Continuitatea vrăjii măreților cuvinte era asigurată de glasul sonor, frumos, uşor psalmodiat al părintelui Bernard. Diane păstrase un simț al misterului acestui ritual încă din copilărie, înainte de confirmarea ei la biserica St. Olaf, unde slujba comuniunii i se păruse o taină la fel de cumplită ca şi cea sexuală şi oarecum legată de aceasta. Se ridică în picioare, în biserica rece şi sumbră, la fel de împîclită ca şi magazinul Bowcock după pana de electricitate, şi se îndreptă, laolaltă cu alte trei-patru siluete, spre altarul iluminat. Păşind prudent cu tocurile ei înalte pe dalele de piatră, trecu pragul tocit spre crucifixul împodobit cu roşu şi cu aur, rămînînd în urmă, cu umil respect, pentru a-i lăsa pe ceilalți să intre înaintea ei. (Dar şi ceilalți făcură acelaşi lucru.) Cînd se apropie de frumosul altar, cu marmurile-i magnifice îmbrăcate în superbe broderii, şi îngenunche în fața lui, îşi simți inima bătînd mai repede. îşi înclină capul, apoi îl înălță, conştientă de prezența strălucitoare, fremătătoare a părintelui Bernard, care trona asupră-i.

Cînd îi întinse ostia, mîna părintelui Bernard îi atinse buzele, şi Diane, conştientă că era conştient de prezența ei, se simți fericită. Potirul bătut în pietre scumpe - donația unui Newbold de mult răposat - se înclină spre gura ei şi vinul dulce, îmbătător, îi hrăni foamea, îi încălzi trupul şi-i ameți plăcut mintea. Se întoarse la locul ei, cu capul plecat şi cu senzația fugară că ar fi cu totul altă ființă.

Preotul rosti cuvintele de încheiere a slujbei. Urmă o tăcere şi apoi un vag fîşîit cînd membrii congregației se ridicară în picioare. Participanții, care se răspîndiseră în diverse locuri din

biserica uriaşă, erau următorii: bătrîna domnişoară Larkin, rudă îndepărtată a „faimosului" pictor; o domnişoară Amy

Burdett, care cînta — cam tărăgănat - duminicile la orgă, doamna Clun, văduva care ținea Boutique Anne Lapwing (Anne era doar o figură fictivă), un tînăr Benning, sosit recent în localitate ca să predea mecanica la Şcoala de Politehnică, Hector Gaines, cărturarul, om cucernic căruia îi plăcea să poarte conversații cărturăreşti cu părintele Bernard, şi domnişoara Dunbury, pensionara din Blanch Cottages. Domnişoara Dunî>ury era foarte preocupată să-şi deplîngă numeroasele păcate, printre care nu figura, însă, şi lectura romanelor polițiste (părintele Bernard o asigurase că acesta nu era un păcat), dar figura, în schimb, aviditatea cu care citea ziarele pentru a descoperi crime şi dezamăgirea ei cînd nu găsea nici o relatare.
Biserica St. Paul din Victoria Park, clădită în 1860 de un admirator al lui William Butterfield, era o sală imensă, asemănătoare cu un hambar, fără nave laterale, dominată de catapeteasma impozantă, aurită. (Crucifixul de la altar, executat de Ninian Comper, fusese adăugat mai tîrziu.) Credincioşii, din ee în ce mai puțini la număr, şedeau în nişte strane scunde, moderne, înghesuite spre capătul de răsărit, lăsînd vastul spațiu din spate în voia stafiilor victoriene. Existau patru capele laterale, înzorzonate, semănînd mai curînd cu nişte firide dintr-un salon şi nu cu hrubele încrustate pe care le-ar fi preferat părintele Bernard. Pereții bisericii erau împodobiți cu un joc solemn de cărămizi şi plăci de faianță roşietice şi gălbui, dezgolite aproape în întregime, de cînd numeroase din monumentele funerare victoriene se năruiseră în timpul războiului, în urma unui bombardament care distrusese turnul bisericii şi casa parohială. Condițiile austere postbelice nu au îngăduit restaurarea relicvelor depozitate acum în criptă şi ignorate de părintele Bernard, care găsea că pereții erau şi aşa destul de încărcați, avînd în vedere că nu puteau fi acoperiți cu tapiserii orientale. Podeaua era pavată cu dale de piatră asortate la culoarea pereților, dispuse în desene geometrice sau motive florale stilizate. Părintele Bernard scosese covoarele modeme, discordante, aranjate de predecesorul său. Ar fi acceptat nişte covoare persane, dar vremea bogaților donatori apusese. Exista doar o singură tapiserie, una dintre ultimele donații, care împodobea peretele dinspre apus; reproducea un desen al lui Ned Larkin şi-l reprezenta pe Hristos în chip de muncitor tînăr, foarte palid, cu obrajii raşi, ținîndu-şi cu mare

grijă uneltele de dulgher. Splendidul crucifix scăpase ca prin minune de efectele bombardamentului, ca şi vitraliile victoriene pe care, în timpul războiului, un paroh zelos le demontase şi le depozitase în siguranță. Erau lipsite de valoare, dar asigurau obscuritatea încăperii.
Părintele Bernard îşi iubea biserica şi vechile-i tradiții anglicane pe care, departe de a le neglija, le înălțase cît îi stătuse în putință. (Spre deosebire de domnul Elsworthy, preotul de la St. Olaf, care făcea concesii preferințelor vulgarizatoare ale enoriaşilor.) Cu toate acestea avusese de suferit numeroase afronturi din partea episcopului. Nu i se îngăduia să asculte spovedanii, deşi biserica avea un confesional frumos, țipător împodobit, ca o lectică, pe care-l adusese un enoriaş tocmai din Germania. I se desființase şi corul şi acum ținea doar o dată pe

lună o slujbă în limba latină. Continua să folosească exclusiv cartea de rugăciuni Cranmer[1], deşi i se ceruse în mod expres să renunțe la ea. Se pare că cineva, nu ştia cine, îl informa pe episcop de tot ce făcea el. Nu jinduia după marea casă parohială victoriană, distrusă, ci locuia modest într-o căsuță clericală, unde se gospodărea singur, avînd cea mai bună scuză să nu primească musafiri, şi unde putea practica în voie, nepedepsit, culturile lui particulare. Nu avea paroh şi era mulțumit, pentru că orice paroh ar fi fost un spion episcopal. Ştia foarte bine ce se spunea despre el, „că nu este un adevărat preot...", dar nu-i păsa. Crezurile lui eretice erau, neîndoielnic, acceptabile. Acceptabile de către cine? Părintele Bernard încetase să mai creadă în Dumnezeu. Cînd se plimba, cum obişnuia adeseori, singur prin spațioasa şi frumoasa lui biserică, se simțea din ce în ce mai conştient de absența lui Dumnezeu.

Cîțiva enoriaşi se plînseseră odată că predicile părintelui Bernard asupra închinăciunii constau în sfaturi pentru practicarea exercițiilor de respirat. Şi, totuşi, a existat un timp cînd părintele Bernard discuta liber cu Dumnezeu; nu cu un Dumnezeu sever şi atotputernic, ci cu o zeitate mai blîndă şi mai maleabilă. Părintele Bernard studiase chimia la Birmingham şi cîştigase o centură neagră la judo. Studiase mult detestata

1. Rugăciuni compuse de Thomas Cranmer (1488-l556), primul Arhiepiscop de Canterbury, promotor al Reformei în Anglia, ars pe rug ca eretic sub domnia Măriei Tudor.

chimie pentru a-i face pe plac tatălui său lumesc, căruia îi zdrobise inima, mai tîrziu, îmbrățişînd cariera preoțească. Tatăl lui, care nu se împăcase niciodată cu această turnură, murise ceva mai tîrziu. Părintele Bernard nu putuse nici măcar să-l încredințeze lui Dumnezeu, întrucît acest canal de comunicare fusese închis pentru el. Se gîndea adeseori la tatăl său şi la îndrăgita lui mamă care-i fusese răpită de timpuriu. Se aşeza şi respira adînc. îngenunchea şi respira adînc. Şi zi de zi, prin puterea magică ce-i fusese încredințată, îşi prefăcea pîinea şi vinul în carne şi sînge. Un mister căruia i se închina şi care-i apărea ca o taină aţîţătoare.

Părintele Bernard îşi decretase, pentru el însuşi, solitudinea, ceea ce implica şi celibatul. După cîteva aventuri sexuale, hotărîse să-şi închine întreaga dragoste şi virilitate lui Dumnezeu. Acum cînd Dumnezeu ieşise din viața lui, pur şi simplu şedea sau îngenunchea şi respira adînc în prezența a ceva sau în prezența nimicului. Nu s-a simțit niciodată serios ispitit să-şi rupă legămîntul de castitate. Părintele Bernard era conştient, cu mult calm, că, din multe puncte de vedere, era un preot corupt. Celebra, pentru propria-i plăcere, riturile care-l atrăgeau, doar în prezența lui însuşi. Nu se ducea să-şi viziteze enoriaşii, aşa cum procedase predecesorul lui şi chiar el însuşi la începutul carierei, în Birmingham. Nu-l interesa politica. Nu organizase dezbateri religioase sau grupuri de discuții, sau întruniri, sau un club al tineretului, sau o uniune a mamelor, sau o şcoală de duminică. Ii plăcea să-şi petreacă serile singur, după slujba vesperală, pe care o oficia zilnic, de obicei singur în biserică. Avea nevoie de timp pentru meditații şi pentru lectura tratatelor teologice pe care le studia cu un soi de aţîţare păgînă, de parc-ar fi fost cărți pornografice. Cîteodată îşi petrecea serile în lungi discuții afective cu anumiți penitenți, cu totul speciali. Asta-i plăcea. Nu se ducea el

în căutarea păcătoşilor, ci şedea, confortabil, la postul vamal, pentru eventualitatea în care păcătoşii ar fi dorit să-şi descarce poverile. Stabilise unele relații vag sentimentale cu cîteva femei (Diane era una dintre ele, şi Gabriel ar fi fost, dacă n-ar fi intervenit Brian), relații pe parcursul cărora îşi îngăduia uneori să le țină mîna. îşi dădea perfect seama cît de leneş şi de egoist era. Acest fapt îl tulbura ceva mai mult decît ereziile lui, dar nu prea mult. Cunoştea cu precizie lucrurile pe care

nu trebuia să le facă. Nu se gîndise niciodată serios că ar trebui să se lase de preoție. Numai în ultima vreme începuseră să-l bîntuie unele nelinişti. Să fi fost posibile, la urma urmei, scandalul, dizgrația, izgonirea? Cum slujba se terminase, ieşi din scenă, îşi scoase veşmintele strălucitoare şi reapăru în sutana lui neagră la uşa din stînga a bisericii, pentru cazul cînd cineva ar fi dorit să-i vorbească. Trei dintre enoriaşi se aflau acolo, Hector Gaines, Benning (al cărui prenume era Robert) şi Diane. Părintele Bernard se duse drept spre Benning, care era un tînăr slăbănog, cu ochi mari şi o aparență înduioşător de hămesită, şi-i strînse mîna.
— Mă bucur să te revăd, Bob. Bob ți se spune, nu?
— Bobbie, răspunse tînărul roşind şi lăsîndu-şi mîna în mîna preotului.
—- Foarte bine, răspunse părintele Bernard, lăsîndu-i brusc mîna. Să mai vii, Bobbie. Biserica e căminul tău.
Apoi se întoarse spre Diane, făcîndu-i lui Hector un semn prietenos, care îi indică acestei persoane inteligente, aflate în relații foarte amicale cu preotul, că în acel moment nu ținea să stea de vorbă cu el.
Hector şi Benning ieşiră împreună din biserică în vîntul rece şi burnița dimineții.
— Ciudat tip, spuse Bobbie.
— Cine?
— Popa.
— E un tip *foarte simpatic,* răspunse Hector, şi ştie o *sumedenie* de lucruri.
Continuară să meargă împreună, Hector gîndindu-se la Anthea Eastcote (pentru alungarea imaginii căreia spera să capete asistență clericală), iar Bobbie Benning întrebîndu-se mîhnit cum dracu' o să reuşească să predea o materie despre care îşi dăduse seama în ultima vreme că-i mult prea grea pentru el.
Părintele Bernard răsuci comutatorul aflat lîngă uşă, stingînd luminile altarului şi lăsînd aprinsă doar lumina roşie din sanctuar, şi o conduse pe Diane de-a lungul naosului. Se aşezară unul lîngă celălalt, preotul ținîndu-i mîna şi frecîndu-i-o uşor.
— Ei bine, micuțo?
Diane îi strînse mîna cu putere, ținîndu-i-o un moment prelungit, apoi i-o eliberă şi se trase îndărăt. II găsea pe preot atrăgător, dar foarte straniu; era atît de diferit de ceilalți

bărbați, atît de lipsit de grosolănia caracteristică bărbaților! îi plăcea să-l atingă, dar era întotdeauna nervoasă, temîndu-se ca nu cumva George, a cărui prezență absentă o urmărea continuu, să apară de după un stîlp. Prețuia mult prietenia părintelui Bernard, mai ales de cînd George îi îngăduise să meargă la biserică.
Ca răspuns la întrebarea preotului, Diane, copleşită încă de emoțiile clipei cînd luase împărtăşania, începu să plîngă.

— Haide, haide, opreşte-te, puțin curaj!
— Curaj! Sînt un nimic, sînt o piftie. O piftie nu poate avea curaj.
— O piftie se poate ruga.
— Eu nu pot.
— Fii calmă. Caută ajutor. Cere şi ți se va da. Bate şi ți se va deschide.
— Ce să cer, cui să cer?
— Dacă ceri cu adevărat, vei primi cu siguranță răspunsul. Trebuie să lupți, împreună cu propriul tău Dumnezeu, împotriva propriului tău demon.
— Sînt atît de îngrijorată din cauza lui George. Sufăr atîta pentru el! Nu-i chiar atît de rău, oamenii au făcut un mit din răutatea lui. Mă rog, l-a împins pe omul ăla pe fereastră...
— Pe asta n-am auzit-o încă.
— Dar a fost un accident, a făcut-o fără intenție şi nu cred că a încercat să-şi ucidă soția, cum spune lumea...
Preotul auzise diverse versiuni asupra isprăvilor lui George. Variau considerabil de la una la alta. E drept că lumea *ținea* să gîndească rău despre el. Firește, George îl interesa pe părintele Bernard, în felul lui, pe care Brian îl numea „prădalnic", dar îi venea foarte greu să se gîndească la această oaie rătăcită, pentru că toate premisele de la care pornea erau de la bun început false. Inima lui, o călăuză în care se putea încrede, nu-l călăuzea deloc în această problemă. Deşi nu avea să-i mărturisească niciodată Dianei asemenea lucru, îi era teamă de George. Intuia în el ceva cu totul neobişnuit, un fel de rău descătuşat. Totuşi, şi aceasta putea fi doar o iluzie.
— Dacă n-ar mai bea, ar fi alt om, urmă Diane. O, aş vrea să faceți ceva pentru George!
Preotul o privi cu ochii lui luminoşi. Se simțea obosit şi flămînd. Stătuse în biserică, nemîncat, de la cinci şi jumătate dimineața. îi răspunse:

— Nu pot.
— Ba puteți. Chemați-l! Porunciți-i să vină să vă vadă.
— Nu va veni.
— Ba da. E genul de lucru care l-ar amuza.
— L-ar amuza! Crezi c-ar veni întîi în bătaie de joc şi apoi ar rămîne să se roage?
— Numai dacă ați începe să-i vorbiți.
— George mă depăşeşte, spuse preotul. E mai bine să nu mă amestec.
Pocni uşor din degete. în momentul acela se auzi un hîrşîit, pe urmă un scîrțîit puternic, urmat de o bufnitură metalică. Uşa din stînga se deschise şi se închise. Părintele Bernard se îndepărtă de penitenta lui, ochii lui obişnuiți cu semiobscuritatea, fură orbiți o clipă de roşul şi albastrul strălucitor al lui Hristos, înalt, neînduplecat, rezemat în sabie, reprezentat în vitraliul geamului dinspre apus. Un pas greoi, o formă mătăhăloasă, înaintau de-a lungul naosului. Părintele Bernard sări în picioare.
John Robert, cu vederea şi mai orbită de brusca trecere de la lumină la întuneric, se îndrepta spre silueta în picioare, vag profilată în lumina din sanctuar şi, în ciuda veşmintelor acum total diferite, recunoscu omul pe care i-l arătase Bill Şopîrla la Băi. Se apropie de preot şi rosti:
— Rozanov.

Acest cuvînt, bolborosit cu vocea bizară a lui John Robert, s-ar fi putut să nu-i spună preotului nimic dacă, cu acelaşi prilej, cîteva persoane nu i l-ar fi arătat părintelui Bernard pe filozof.
— Bună ziua, spuse preotul. Eu sînt părintele Bernard, pastorul. Mă bucur să vă văd. Preotul simți cum îi creşte inima, mare şi caldă. V-o prezint pe doamna Sedleigh... sau poate că o...
Diane se ridicase şi ea. Desigur, nu-l cunoscuse niciodată personal pe John Robert, deşi îl văzuse din cînd în cînd. I se tăiase răsuflarea şi tremura de groază ca o căprioară care miroase brusc vecinătatea leului. (într-adevăr, filozoful degaja un miros încins, animalic, pe care nările fine ale părintelui Bernard îl şi detectaseră.) Omul ăsta mătăhălos, care se apropiase atît de alarmant de ea, ținea soarta lui George în mîini, avea asupră-i puterea de viață şi de moarte. Tremurînd sub impactul acestei subite intuiții, Diane se întreba: „Oare ştie cine sînt?". (De fapt, Rozanov nu ştia).

John Robert o salută din cap. Diane murmură că trebuie să plece şi se îndepărtă, alergînd spre uşă cu paşi uşori, care abia de răsunau pe dalele din piatră. Părintele Bernard îi făcu un vag semn cu mîna. Se simțea şi el deconcertat. Surprins, fistîcit, îngrijorat, timid şi, pe undeva, speriat.
— Aş dori să-ți cer ceva, spuse Rozanov, vorbind de astă-dată cu o voce clară.
— Cu plăcere, aşteptați o clipă să fac mai multă lumină.
Preotul se îndreptă, cu un foşnet al sutanei, spre cel mai apropiat comutator şi aprinse lumina într-o capelă laterală, în care se găsea un tablou victorian înfățişîndu-l pe Iisus la Emmaus. Preotul îşi trecu degetele prin pletele-i feciorelnice şi veni înapoi lîngă John Robert, care se aşezase. Părintele Bernard se instala în strana din fața lui, se răsuci învolburîndu-şi poalele şi îşi întoarse fața spre filozof.
— Mi-ar plăcea să vă spun: „Bine ați venit înapoi", dar, de fapt, ați fost tot timpul prezent aici. Şi-apoi nu cred că eu sînt cel chemat să vă spună „bine ați venit acasă". în orice caz, bine ați venit în biserica mea.
Acest mic discurs cam complicat păru să-l intereseze pe Rozanov. îl cumpăni cîteva clipe în minte şi păru satisfăcut.
— Mulțumesc.
— Nu v-ați închinat niciodată în această biserică, după cîte ştiu?
— Nu, am primit o educație metodistă.
— Sînteți încă un credincios?
— Nu.
Urmă un moment de tăcere. Părintele Bernard simțea o arzătoare anxietate. Ce voia de la el această stranie creatură şi, pe de altă parte, cum să facă să-l rețină? Un gînd ciudat. Dar şi mai ciudată era imaginea care-i veni preotului în minte: vedea parcă în Rozanov un captiv puternic, dar liniştit, închis într-o cuşcă. îi zîmbi şi adăugă:
— Dacă v-aş putea fi, în vreun fel, de folos, aş fi foarte încîntat. Nu aveți decît să vorbiți.
Părintele Bernard se pomeni adoptînd acest ton emfatic, de parc-ar fi vorbit într-o limbă străină.
Filozoful nu părea grăbit să-i satisfacă cererea. Se uita curios de jur-împrejur, prin biserică, sugîndu-şi cărnoasa buză de jos.

— Doriți să vă arăt biserica? Sînt cîteva lucruri interesante.
— Nu. Mulțumesc. Poate că altădată.
După o nouă tăcere, Rozanov, continuînd să se uite în jur, spuse:
— Doresc să discut cu dumneata.
— Da... despre ce?
— Despre orice.
— Despre... orice?
— Da. Uite ce-i, numai de curînd am încetat să mai predau la universitate şi m-am întors din America; pentru prima oară în viața mea nu am cu cine sta de vorbă.
Părintele Bernard simți că-l cuprinde amețeala. Răspunse:
— Dar, de bună seamă, sînt destui oameni...
— Nu.
— Vă gîndiți, pur şi simplu, la a sta de vorbă?
— Trebuie să-ți explic. De mulți ani încoace, am avut permanent studenți şi colegi cu care puteam discuta filozofie.
— Eu nu sînt filozof, preciza părintele Bernard.
— Da, din păcate, răspunse Rozanov oftînd. Ştii cumva vreun filozof în Ennistone? Asta nu înseamnă că orice filozof mi-ar conveni...
Părintele Bernard ezită.
— Mă rog, George McCaffrey, dar desigur că îl cunoaşteți.
— McCaffrey, nu. Mai cunoşti altul?
— Mi-e teamă că nu.
— Atunci va trebui să fii dumneata.
Cuvintele sunau a final autoritar.
— Voi face tot ce-mi va sta în putință, spuse părintele Bernard umil şi uşor amețit, dar încă nu mi-e foarte clar ceea ce doriți.
— Pur şi simplu pe cineva căruia să-i vorbesc. Cineva absolut serios. M-am obişnuit să-mi clarific gîndurile pe calea conversației.
— Să presupunem că nu vă voi înțelege?
John Robert zîmbi şi se întoarse spre preot.
— O, *asta* n-are importanță. Atîta timp cît vei spune ce gîndeşti.
— Dar eu...
Părintele Bernard îşi spuse că ar fi nepoliticos să protesteze. Şi apoi acum se temea cu febrilitate ca nu cumva formidabilul său vizitator să se răzgîndească. Adăugă:

— Aveți nevoie de cineva care să vă arunce îndărăt mingea ?
— Da. E o imagine care... da!
— Asta nu înseamnă că sînt un partener de joc potrivit pentru dumneavoastră, ca să ne menținem la aceeaşi metaforă.
— E un lucru lipsit de importanță.
— Am să încerc.
— Frumos din partea dumitale. Cînd putem începe? Miine?
— Mîine e duminică, răspunse părintele Bernard, cu glas slab.
— Atunci luni ? Marți ?
— Marți... dar uitați-vă ce e... ce fel de... cît de des?
— S-ar putea o dată la două-trei zile? Desigur, cum îți ranvine dumitale, nu vreau să interferez cu treburile dumitale parohiale.
— Nu, e în ordine... doriți să veniți la clericală ?

— Nu, îmi place să discut mergînd.
Părintele Bernard detesta mersul pe jos, dar acum era el cel capturat şi întemniţat în cuşcă.
— Da, perfect.
— îţi mulţumesc, îţi sînt foarte îndatorat.
Rozanov se ridică să plece şi părintele Bernard îl urmă. Uşa bisericii hîrşîi, scîrţîi şi bufni din nou. Părintele Bernard se aşează. Era uluit, măgulit, îngrozit, alarmat, mişcat. Ochii luminoşi îi scînteiau mai puternic ca de obicei. Şi începu, ca şi Alex, să rîdă încet, pe înfundate.
Hattie Meynell şedea pe patul ei, în dormitorul internatului. Peste zi, fetele nu aveau ce căuta în dormitoare, decît atenei cînd îşi schimbau uniformele înainte sau după jocurile sportive. Jocurile însă se terminaseră mai de mult, Hattie se schimbase, îşi luase ceaiul şi acum ar fi trebuit să se găsească în sala de pregătire a lecţiilor. Totuşi, cum se număra printre elevele cele mai mari şi acesta era ultimul ei semestru de şcoală, Hattie, deşi respectase întotdeauna cu strictețe regulamentul pe care-l găsea destul de raţional, simţea că-şi mai p«ate şi ea permite să-şi facă un chef. în primii ani, cînd iSnjîse chiar mai mult decît acum după totala uitare, patul ÎBsenmase căminul ei şi ceva din această senzaţie de refugiu

dăinuia încă. Mai erau alte două paturi în dormitor, acoperite cu cuverturi albe, întocmai ca aceea pe care o şifona acum Hattie, şezînd pe ea (lucru care n-ar fi trebuit niciodată să se întîmple.) Pe ferestrele mari, victoriene, se puteau desluşi, în lumina domoală şi limpede a asfinţitului, o pajişte cu arbori coniferi, terenurile de tenis îngrădite cu o plasă de sîrmă, care alcătuiau un desen geometric, argintiu, şi, în depărtare, dealurile înverzite, cu coame molcome, ale peisajului de ţară. Două fete jucau tenis, dar nu „oficial", întrucît nu era sezonul de tenis (aveau voie, desigur, să joace, dar antrenorii nu intraseră încă în funcţiune). Hattie purta uniforma pentru masa de seară, o bluză de mătase cafeniu deschis, cu guler brodat, şi o fustă-salopetă cafenie, dintr-o catifea reiată, foarte fină. îşi scosese pantofii şi îşi înconjurase cu braţele un genunchi înălţat pînă aproape de bărbie, îmbrăcat într-un ciorap maro. Fetele nu aveau voie să poarte ciorapi-pantalon colanţi, socotiţi dăunători pentru sănătate. Hattie era „fetiţa neglijată" la care ne-am mai referit, nepoata lui John Robert Rozanov. Avea şaptesprezece ani.
Şcoala la care urma era foarte costisitoare, o şcoală în parte progresistă, în ce priveşte ideile politice şi sociale pe care le promova, în parte de modă veche în ce priveşte disciplina şi înaltul standard al învăţământului. Hattie îi urma cursurile de cinci ani, în care timp accentul ei american fusese acoperit de unul pur englezesc. Traversase Atlanticul de mai multe ori decît îşi putea aminti. îşi dorise un ponei, pe urmă încetase să şi-l mai dorească; purtase o sîrmă de aur peste dinţii din faţă, pe urmă încetase să o mai poarte; îşi pieptănase părul într-o coadă de cal, apoi îl ridicase în creştet. Trecuse un mare număr de examene. Noaptea dormea ghemuită, cu mîinile încrucişate pe sîni. Era foarte nefericită, dar nu voia să numească nefericire ceea ce o durea pe ea.
Mîine va veni domnişoara Adkin ca să-i spele părul. Venea în fiecare sîmbătă să spele părul fetelor. Spălatul părului era unul dintre „ritualurile nostime"; multe lucruri de la şcoală

erau nostime. Domnişoara Adkin se instala într-una din sălile de baie şi fetele, îmbrăcate în frumoasele lor capoate, se înşirau la rînd, rîzînd cît le ținea gura; spălatul părului era un lucru caraghios şi, totodată, aţîțător. Domnişoara Adkin era o femeie glumeață, dar arăta ca o preoteasă, de parcă ar fi putut

să scoată pe neaşteptate o pereche de foarfeci din buzunar şi să le tundă pe fete chilug. „Clientele" se aplecau pe rînd cu capul peste cadă şi domnişoara Adkin le stropea cu apă fierbinte, apoi le săpunea, pe urmă iar le stropea şi iar le săpunea, în timp ce fata, abia făcîndu-se auzită, se plîngea că apa-i prea fierbinte sau că-i intrase săpun în ochi. Cele mai multe fete aveau părul lung şi era ciudată şi şocantă brusca transformare a cozilor uscate, pufoase, în şerpi lungi, întunecați, care se învîrtejeau în apa din cadă, în timp ce degetele puternice ca nişte gheare de oțel ale domnişoarei Adkin rîcîiau fiecare scăfîrlie aplecată într-un gest de implorare. Pe urmă un prosop, alb, moale, era înfăşurat în jurul fiecărui cap ud şi victima cu turban şi obrajii aprinşi fugea, chicotind de zor. Lui Hattie nu-i plăcea să i se spele părul, dar operația în sine o incita. Lîngă fiecare pat se găsea cîte un mic scrin. Pe acestea, fetele din primii ani nu aveau voie să-şi țină decît obiectele strict personale. Cele mai mari, însă, le puteau împodobi după plac, atîta timp cît buna-cuviință era respectată. Se înțelege că fardurile erau interzise, ca şi bijuteriile. Hattie poseda puține bunuri. Pe scrinul ei se găsea un iepuraş de porțelan cafeniu, care-şi scărpina o ureche şi care o însoțise pe tot parcursul anilor de şcpală. Cu toate că celelalte fete rîdeau de ea, nu se putea îndura să renunțe la iepuraş. Mai avea o focă lungă, eschimosă, din piatră de steatit neagră, şi un văsuleț japonez, alb cu roz (în care nu punea niciodată flori, întrucît aşa ceva nu era permis). Dormitorul era un loc bizar, deşi nu chiar atît de înspăimîntător ca dormitoarele mari în care, în primii ani de şcoală, plîngea noapte de noapte pînă adormea. Scările şi palierele, înceţoşate de mica ei fantomă plîngătoare, pătate de lacrimile ei, îi păruseră întotdeauna a fi locuri sinistre, bîntuite de stafii, deşi toate acestea se topiseră acum în aburul maroniu al trecutului. Oare tristețea ei *viitoare* făcea ca totul să-i apară atît de tulbure şi nesigur? Era greu de crezut că, în curînd, avea să părăsească şcoala pentru *totdeauna.*
Hattie, deşi subțire şi palidă, era voinică şi sănătoasă, pricepută la sport şi la gimnastică. O fată cu obrajii palizi, nici înaltă, nici scundă, cu păr lung, drept, de un blond albicios şi ochi albaştri de o paloare derutantă, de parcă albastrul ar fi fost amestecat cu picături mari de alb lăptos. Tatăl ei, Whit Meynell, avusese o mamă islandeză. Hattie nu-i cunoscuse

niciodată pe părinții tatălui ei. îşi pierduse mama în fragedă copilărie. După aceea, îl însoțise pe tatăl ei în peregrinările lui universitare. Whit Meynell fusese sociolog; încă din tinerețe, s-a împotmolit în mediocritate intelectuală şi niciodată nu a fost în stare să se smulgă la suprafață. Nimeni nu-i publica lucrările, oricît le-ar fi rescris. A fost un tată tandru, deşi irascibil, anxios şi ineficient. Şi-a mutat cortul pe la diferite universități şi, din fiecare, pe rînd, a fost înlăturat cu tact. N-a reuşit niciodată să obțină un post permanent. Teribilele lui anxietăți cu privire la viitor au fost în mod caritabil curmate printr-o ciocnire de automobile (absolut accidentală). Hattie

era pe atunci în vîrstă de zece ani. După moartea tatălui ei, fetița a fost luată de o mătuşă, sora mai mică a lui Whit Meynell, care locuia într-un orăşel numit Westfield, căminul originar al familiei Meynell, situat într-un ținut păduros, deprimant, în vecinătatea unui lac noroios, nu departe de Austin, Texas. Hattie resimțea chinuitor lipsa tatălui ei şi l-a jelit mult mai mult timp decît li s-a părut normal celor din jur. Se înțelegea bine cu Margot, sora lui Whit, dar aranjamentul nu a ținut mai mult de doi ani, pentru că Margot, care era necăsătorită, a hotărît, sub impulsul unei subite disperări, să se ducă să-şi caute norocul la New York, or în acest plan nu se găsea loc şi pentru Hattie. Drept care, Margot i-a scris unicei rude pe care o mai avea Hattie, bunicul ei, John Robert Rozanov. Fireşte, John Robert „se arătase" de cîteva ori în viața lui Hattie. Nu se putuse niciodată înțelege cu Amy, mama lui Hattie, deşi menținuse căile formale de comunicare. Pe Whit nu-l putuse suporta şi îşi dăduse mari silințe ca să nu-i arate acest lucru pe față. (Existau unele împotmoliri intelectuale atît de degradante, încît John Robert prefera să le ignore existența.) Dacă „ținea vreo prelegere" pe undeva prin apropierea locului unde se găsea Hattie în acel moment, venea s-o vadă şi îi oferea un ceai în oraş. Asemenea întrevederi erau de obicei foarte posomorite, pentru că Hattie, care acasă nu auzise nimic bun despre bunicul ei, era speriată de el şi atît bunicul, cît şi nepoata se simțeau stingheriți fiecare de prezența celuilalt.

Păstrînd şi de astă-dată buna-cuviință, John Robert răspunsese prompt la scrisoarea lui Margot. Era de părere că cea mai bună cale de soluționare a sorții copilei era aceea de a o

interna la o şcoală din Anglia. (De la moartea lui Whit, preluase el răspunderea financiară a creşterii fetei.) îşi exprima dorința ca Margot să o „preia" pe fată în timpul vacanțelor. Pe atunci, Hattie avea doisprezece ani. La început, vacanțele au fost o treabă încîlcită, cu Hattie expediată în Franța sau în Germania, la familii străine, în urma aranjamentelor făcute de şcoală în concordanță cu dorințele lui John Robert, iar mai tîrziu s-a trezit livrată peste Atlantic, unde a trebuit să locuiască într-o cameră vecină cu apartamenul lui Margot, căci, pe vremea aceea, modul de viață al acesteia nu era tocmai potrivit pentru o copilă inocentă. în drumul ei spre New York, Margot ajunsese abia la Denver, în Colorado, unde, în cele din urmă, s-a măritat cu un avocat evreu, Albert Marcovitz, şi şi-a întemeiat un cămin respectabil, în care Hattie putea fi adusă. Dar asta s-a întîmplat ceva mai tîrziu.

între timp, însă, în viața lui Hattie a survenit ceva neobişnuit, chiar ciudat. în mintea strălucită, dar (în ce priveşte treburile lumeşti) naivă şi chiar confuză a lui John Robert, încolțise o idee. Poate că se simțea vinovat de lipsa lui de atenție față de copil şi dorea să se apere de acuzația de neglijare deliberată. Sau poate că voia, pur şi simplu, să se descotorosească de obligația plictisitoare de a organiza şi supraveghea deplasările lui Hattie pe mapamond. Oricum ar fi fost, John Robert hotărî că Hattie trebuie să aibă o însoțitoare permanentă, o persoană care altădată s-ar fi numit „camerista" ei. Şi, în vederea descoperirii unei asemenea persoane, John Robert venise în acea vreme pentru o scurtă vizită la Ennistone. Voia ca însoțitoarea să fie englezoaică, avea nevoie de

un sfat şi nu dorea să piardă prea multă vreme cu această operație. Sosise şi se instalase la Ennistone Royal Hotel (casa din Hare Lane fiind pe atunci închiriată). îi scrisese în prealabil lui William Eastcote (Rose Eastcote murise de curînd), dar Bill Şopîrla tocmai plecase la o conferință a „Prietenilor" la Geneva. Singura persoană în care Rozanov mai putea avea încredere, în legătură cu chestiunea care-l frămînta, era Ruby Doyle. John Robert nutrea nu chiar o afecțiune, dar un fel de respect pentru Ruby, care-şi avea originea în vremea idilei lui cu Linda Brent, cînd Ruby, pe atunci tînără, dar arătînd aproape la fel ca şi acum, îi ajutase cu atîta discreție. Ruby reprezenta un monumental „lucru-în-sine", menit să-i placă

filozofului. Ruby, aproape nearticulată în vorbire, era incapabilă să mintă. Rozanov simțea că această femeie va face tot ce va putea, fără gălăgie şi fără interferența unor idei preconcepute care să încurce totul. De asemeni, Ruby ştia să-şi țină gura. John Robert, un om închis de felul lui, nu voia ca proiectul său să ajungă subiect de discuție în Ennistone. I-a scris lui Ruby şi a chemat-o la hotel. Ruby care, după cîte am auzit, nu ştia să citească şi să scrie, s-a dus cu scrisoarea în tabăra de țigani. Cert este că nu i-a suflat o vorbă lui Alex. Cînd John Robert i-a explicat ce doreşte, Ruby i-a răspuns pe loc, fără nici un strop de emoție, că are ea o rudă, o verişoară, care pentru moment era fără serviciu şi care ar fi putut corespunde cerințelor profesorului. Cum anume se înrudea tînăra în chestiune (numită Pearl Scotney) cu Ruby şi cu Diane, e o chestiune demnă de speculații. Unii spuneau că sînt surori vitrege, dar nici una dintre ele nu ştia exact. Ruby purta numele de familie al tatălui ei, Pearl purta numele mamei ei necăsătorite şi abandonate, iar Diane, pînă la căsătoria cu dezastruosul Sedley, purtase numele mamei ei necăsătorite şi abandonate (Davis). Este chiar posibil ca rudenia dintre ele să fi fost dedusă doar din faptul că toate trei aveau nume de nestemate: Pearl, Ruby, Diamond[2]. John Robert avu o convorbire cu Pearl la Londra şi hotărî că era ce-i trebuia lui. Ii cumpără un bilet de avion pînă la Denver şi îi dădu instrucțiuni unde s-o găsească pe Hattie. îi scrisese şi lui Margot, care a fost surprinsă, iritată şi uşurată. Pearl sosi şi o găsi pe Hattie petrecîndu-şi vacanța de vară într-o mică garsonieră întunecoasă, din acelaşi bloc unde locuia Margot, şi străduindu-se să-şi facă temele de vacanță, în timp ce suferea de o torturantă singurătate şi lacrimi cronice. Hattie avea treisprezece ani, Pearl douăzeci şi unu.

Cînd îşi concepuse proiectul, John Robert nu-l studiase în detaliu. De pildă, nu se întrebase ce o să facă Pearl în timpul cît Hattie era la şcoală şi această problemă i-a fost supusă atenției chiar de către Pearl. Fata nu avea o locuință în Ennistone şi, în orice caz, John Robert îşi exprimase clar dorința să nu se instaleze acolo şi, deci, să nu poată răspîndi vorbe în oraşul lui natal. A fost luată hotărîrea ca Pearl să continue

1. Perlă, rubin, diamant (engl.).

a locui, ca şi pînă atunci, în nordul Londrei şi, în timpul cît nu trebuia să aibă grijă de Hattie, să-şi reia, dacă doreşte, munca de secretară, fără ca aceasta să-i afecteze generosul salariu pe care i-l plătea John Robert.. Internatul lui Hattie

era în Hertfordshire, iar Pearl avea datoria să-i facă vizite la şcoală pentru a se asigura că are tot ce-i trebuie.
Această idee a lui John Robert care, ținînd seama de cît se sinchisea el şi de lipsa lui de simț practic, s-ar fi putut solda cu un dezastru, s-a dovedit, dimpotrivă, foarte reuşită. Hattie îşi amintea amuzată şi discuta adeseori cu Pearl despre prima apariție a acesteia la Denver. John Robert îi trimisese o scurtă notă lui Hattie, înştiințînd-o că-i angajase „o însoțitoare". Hattie aştepta, înlăcrimată, sosirea unei gorgone. La rîndul ei, Pearl începuse să regrete ceea ce i se păruse la început a fi o aventură miraculoasă. Cine ştie ce fetişcană nevropată o aştepta ? Pearl se duse întîi la apartamentul Iui Margot, apoi la chiliuța unde aceasta o depozitase pe Hattie. La prima vedere, înfățişarea lui Pearl o nelinişti pe Hattie. Nu s-ar putea spune că Pearl semăna cu Ruby, dar pe fața ei cu trăsături puternice se putea recunoaşte ceva din expresia de „mexicană" a acesteia din urmă. Pearl era zveltă, avea un păr negru şi drept, pielea măslinie, un nas subțire care pornea de-a dreptul din frunte şi buze subțiri, aprige. Culoarea ochilor era căprui-verzuie, ca aluna. Se uită cu nervozitate la Hattie şi fetița aproape pieri în ceața spaimei ei copilăreşti. Atunci Pearl zîmbi, şi zîmbi şi Hattie. Amîndouă şi-au declarat mai tîrziu că, în acea clipă, au ştiut pe loc că totul va fi în ordine deşi, de fapt, tot ce se întîmplase era că Hattie şi-a dat seama că Pearl era mult mai tînără decît persoana la care se aşteptase (John Robert nu-i specificase vîrsta), iar Pearl şi-a dat seama că Hattie e timidă şi inofensivă.
Pearl Scotney, născută la Ennistone, crescuse la Londra, unde o transferase nefericita ei mamă. Pearl nu-şi putea aminti nimic despre tatăl ei. Maică-sa avusese aceeaşi profesie ca şi Diane, numai că Pearl nu vorbea nimănui despre acest lucru. Afirma, întotdeauna, că mama ei fusese croitoreasă. De fapt, fusese bețivă şi murise, iar Pearl intrase în casa unor părinți adoptivi. Pînă atunci, relațiile lui Pearl cu „familia" din Ennistone au constat doar în primirea unor felicitări de Crăciun. Cel puțin Diane şi Ruby îi trimiteau felicitări, dînd

astfel dovadă că ştiau de existența ei şi de locul unde se află. Pearl nu le scria, mama ei nu dorise să mențină legăturile de familie, nu voise amintiri sau ceva care să-i evoce trecutul ei de coşmar. Mama adoptivă a lui Pearl încerca însă, la întîmplare, o apropiere de familie, şi le scrisese lui Ruby şi Dianei cerîndu-le bani. Diane îi trimise o mică sumă. Ruby veni personal să vadă copilul şi manifestă un fel de afecțiune dură. De fapt, ar fi vrut să o ia pe Pearl la Ennistone şi s-o instaleze la Belmont, numai că nu ştia cum să-i sugereze aşa ceva lui Alex. Cînd Pearl a terminat şcoala, primul ei țel în viață a fost să scape de mama adoptivă (sentimentul era reciproc), iar Ruby i-a găsit un serviciu temporar în Ennistone, ca supraveghetoare a copiilor tinei familii de americani venite la tratament. Paralel, Pearl a învățat dactilografía (şi ortografia), după care şi-a luat un post de secretară la Londra. A avut cîteva aventuri amoroase încîlcite şi se simțea neliniştită şi nefericită. Totuşi, era capabilă să-şi cîştige existența şi începuse să fie - ceea ce niciodată în copilărie nu crezuse că va deveni — un om ca toți oamenii. Menținea o legătură cam forțată eu Ruby şi cu Diane. Ruby nutrea pentru ea o afecțiune schimbăcioasă, devenind uneori brusc posesivă, gata să detec-

teze orice rezistență. Diane îi purta pică (cel puțin așa gîndea Pearl), ba era chiar invidioasă pe o anume independență lipsită de responsabilități pe care i-o atribuia fetei. Astfel stăteau lucrurile cînd intervenise John Robert Rozanov în viața lui Pearl. John Robert considerase că Pearl Scotney avea „capul bine înşurubat pe umeri" şi se pare că nu se înşelase. Sosită la Denver, după uşurarea pe care o resimțise constatînd că Hattie era inofensivă, Pearl căpătase brusc senzația puterii. Situația neobişnuită a copilei constituia o provocare pentru ea şi luă imediat frîiele în mînă. Dintr-odată se simțea liberă, competentă şi (observă ea într-o dimineață) aproape fericită. Faptul că era atît de departe de Londra şi de Ennistone avea şi el importanța lui. Prețuia şi se bucura de fiecare minut, deşi îşi spunea întruna că asemenea miracol nu poate să dureze. Prima ei grijă a fost să o cîştige pe Margot Meynell. Hattie putea să mai aştepte, şi a şi aşteptat, mută de admirație. Margot, a cărei viață amoroasă se găsea într-un stadiu complex şi delicat, privise cu groază sosirea intrusei. John Robert nu ştia că Hattie nu locuia în apartamentul ei. Margot se

temea ca Pearl să nu fie o informatoare ostilă, un agent al unei puteri superioare. Dar Pearl a avut o convorbire foarte deschisă cu Margot, temperînd temerile acesteia din urmă. Era clar, îi spusese Pearl, că ea şi Hattie trebuiau să se mute într-un apartament mult mai mare, mult mai bun. John Robert nu pomenise nimic despre locuință, se gîndise probabil că Margot le va găzdui pe amîndouă. Sau poate să-şi fi spus că Pearl va aranja lucrurile cum e mai bine. Sau poate că nici măcar nu-i trecuse prin minte asemenea problemă. Pearl, în noul ei rol, i-a scris lui John Robert o „scrisoare de afaceri", pe care a elaborat-o îndelung şi în care-i comunica părerea ei că ar trebui să se mute cu Hattie într-un apartament din vecinătatea domnişoarei Meynell, întrucît locuința acesteia era prea înghesuită. Această formulă implica, fără să spună direct o minciună, că Hattie locuise pînă atunci cu Margot (asta nu însemnă că Pearl s-ar fi împotrivit să mintă, măcar pe jumătate din cît se împotrivea Emmanuel Scarlett-Taylor, ' de pildă). John Robert, care în ce priveşte banii nu era deloc strîmtorat, îi răspunse lui Pearl că i-a deschis un cont la banca din Denver şi că putea face tot ce credea ea de cuviință. Din acest moment, Pearl preluase totul în mîna ei, iar Margot se retrăsese cu recunoştință, fără să renunțe însă la indem- | nizația pe care John Robert continua să i-o plătească ei. | După sosirea lui Pearl, Hattie încetă să mai urască Den- | verul. în vacanța de Crăciun, fetele au învățat să schieze. (Pearl o convinse şi pe Margot să schieze, numai că aceasta | şi-a scrîntit un picior de la prima încercare.) Oricum, începu- **I** seră să-şi petreacă vacanțele mai puțin la Denver, şi mai mult \ în Europa. Pearl o întovărăşea pe Hattie la muzee şi la vizitarea monumentelor celor mai cunoscute. Hattie vorbea franceza, germana şi italiana. Pearl, desigur, nu învățase la şcoală nici o limbă străină şi nici măcar gramatica. Un timp, încercă

- - **ıaт%|iriiţrilii** zadarnic să învețe singură franceza, în taină. Dar renunță, cu «^^S^B regret. Cînd colindau prin oraşe, Pearl era muncită de o sin- **H^^^^^H** gură teamă: nu cumva să i se întîmple ceva lui Hattie. Odată, **^^^^^^^H** la Roma, o pierduse şi petrecuse o jumătate de oră cumplită. **^^^^^^^B** Şi cînd plecau în Statele Unite călătoreau. Uneori, John Robert **^^^^^^^H** venea la Denver, alteori fetele plecau să-l viziteze în California,

^^^^^^^Ho dată au plecat la Boston, unde sosise el pentru un semestru,
^^^^^^^H altă dată la St. Louis şi de mai multe ori la New York. Cu

aceste prilejuri, îl vedeau cîte puțin pe filozof, întîlnirile avînd loc tot în maniera „să luăm ceaiul împreună". John Robert o întreba pe Hattie despre studiile ei la şcoală şi despre unde fusese şi ce văzuse, dar foarte curînd începea să-şi consulte ceasul. Odată îi ceruse să-i citească un pasaj din Racine. In asemenea ocazii, John Robert se arăta politicos şi recunoscător față de Pearl, dar, într-un anumit fel (poate că inconştient), reuşea să marcheze diferența dintre cele două fete care, între ele, ajunseseră să se considere ca două surori. Pentru el, însă, Hattie era „stăpîna", iar Pearl „însoțitoarea". Pearl sedimenta toate acestea într-un strat de resentimente, care rămăsese însă destul de subțire. Hattie şi Pearl erau amîndouă speriate de John Robert. Dar în timpul absențelor lui, Hattie îl dădea uitării, pe cînd Pearl, nu.

Pearl era o angajată, a cărei slujbă putea oricînd lua sfîrşit. Faptul acesta, care la început nu o preocupase prea mult pe Pearl, iar pe Hattie absolut deloc, începuse acum să le tulbure pe amîndouă. Noi sentimente şi înțelegeri se înfiripaseră în mintea lui Hattie. Pearl fusese pentru ea ca o mamă, apoi ca o soră. In trecut, acest lucru nu i se păruse ciudat. De ce i se părea acum? Odată, la şcoală, Hattie auzise pe una dintre profesoare vorbind despre ea şi Pearl şi spunînd că e „o legătură nesănătoasă". Hattie se simțise rănită şi nedumerită şi plînsese în taină. Acum îşi dădea seama că Pearl era o angajată, o servitoare. John Robert o introdusese în viața ei prin voia lui. Putea s-o îndepărteze tot prin voia lui. Şi venise momentul ca Hattie să părăsească şcoala, lucru decretat tot de bunicul ei. Presupunea că va avea în continuare parte de alte călătorii, de alte muzee, de alți profesori, de universitate. Nu peste mult timp va împlini optsprezece ani. Nu se simțea îndeajuns de pregătită pentru acest eveniment şi, de fapt, pentru nici un fel de viitor. Avea ea un viitor? Sau poate că problema consta tocmai în faptul că nu avea nimic altceva decît un exces de viitor, alb, virgin, gol? Viitorul *ei.* Poseda ea oare aşa ceva? Una dintre profesoare le vorbise odată despre criza identității. Hattie nu avea nici o identitate şi nu cunoştea ceva atît de creator cum ar fi o criză. îşi spunea: „Eu sînt un nimic, o sămînță în vînt, pe care în curînd o pasăre o să o înghită". „Viețile oamenilor iluştri ne învață că trebuie să trăim sublim şi să lăsăm în urma noastră amprente de paşi pe nisipul

timpului." Dar în fața ei se aşternea nisipul nemarcat de paşi şi această întindere o făcea pe Hattie să se simtă ostenită, ostenită, de parc-ar fi fost la capătul vieții. Singurul ei sentiment pozitiv era simțul propriei inocențe. încă nu „devenise rea", aşa cum deveniseră atîția oameni, din cîte ştia ea. Răul făcea şi el parte din golul alb al viitorului. Asemenea gînduri îi săgetau mintea acum cînd şedea pe patul alb din dormitorul şcolii şi îşi ținea în mîini genunchiul cald, îmbrăcat în ciorapul maro. îi săgetau mintea, laolaltă cu numeroase alte gînduri, cu imagini ale pîrtiilor înzăpezite şi ale plopilor liliachii, ale melancolicului lac din Texas, ale dragului ei tată, încruntîndu-se de îngrijorare în timp ce-şi pregătea prelegerile, ale garsonierei sordide în care vărsase atîtea lacrimi înainte de a se fi ivit

Pearl, ale feței nervoase, vinovate cu care o privea Margot Meynell, actualmente doamna Albert Marcowitz, şi departe, departe, foarte estompat, ale chipului mamei ei, nefericita femeie moartă care fusese cîndva domnişoara Rozanov.
Se auzi clincănitul unui clopot îndepărtat. Hattie îşi vîrî o batistă curată în buzunar şi ieşi din cameră, imaterială ca o sămînță în spațiile brune ale palierelor şi ale scărilor pe care-i era hărăzit să le viseze de acum încolo, tot restul vieții ei.

*

John Robert Rozanov plutea ca un prunc uriaş în apa fierbinte, cu valuri, a propriului său bazin din Camerele Ennistone. Era unul din acele bazine în formă de barcă cu capetele retezate şi căptuşit cu plăci de faianță albă. La fiecare dintre capete se afla cîte o banchetă din faianță, scufundată în apă cînd bazinul era plin. Exista şi un ventilator care împrăştia aburul, dar John Robert nu-l pusese în funcțiune, pentru că-i plăcea atmosfera aburită. Apa fierbinte, tămăduitoare, curgea de zor, de fapt se prăvălea, urlînd ca o cascadă, din robinetele late, din alamă aurie, care erau lăsate deschise zi şi noapte, astfel încît Camerele duduiau de un zgomot neîncetat, cu care locatarii se obişnuiau repede, declarînd vizitatorilor asurziți: „Eu nu-l aud". „Se poate să nu-l audă, dar le afectează nervii", îi spusese odată cineva, cu mare seriozitate, directorului Institutului, Vernon Chalmers, care a încropit pe dată, ținînd-o în

rezervă, o mică monografie asupra efectului terapeutic al sunetului. Zăpăcit, aproape amețit de zgomotul pe care nu-l auzea, John Robert plutea, cu pîntecul lui uriaş, ca de balenă albă, înainte. Mîinile mari, ca nişte labe înotătoare, i se mişcau ici-colo în spațiul bazinului, ținîndu-l la suprafață, în timp ce apa fierbinte curgea din robinete, la o temperatură controlată de 42 de centigrade. Bazinul putea fi umplut prin răsucirea unui mîner de metal care închidea dopul orificiului de la bază. După care apa se ridica pînă la înălțimea unei supape de evacuare, aflată aproape de muchia căzii. Cînd scoteai dopul, apa se menținea la un nivel uniform de vreo 35 de centimetri, gîlgîind şi împroşcînd sub violența jeturilor robinetelor.
Cu o noapte în urmă, John Robert visase că era urmărit de
0 droaie de purcei guițători, care se dovediră a fi de fapt prunci omeneşti, alergînd foarte repede în patru labe. Mai tîrziu, văzu aceleaşi creaturi zăcînd trîntite pe jos, parcă adormite, numai că acum erau păpuşi, iar el îşi spusese: „Deci erau numai nişte păpuşi". Cîteva zăceau nemişcate şi acestea
1 se părură a fi moarte; altele se mişcau încetişor şi zvîcneau, şi acestea i se părură a fi pe moarte. îşi spusese că, de bună seamă, păpuşile trebuie să fie moarte. Luă una dintre cele moarte şi o vîrî în buzunar. Mama lui apăru şi-i ceru s-o vadă. Cînd o scoase din buzunar, observă cu groază că era încă vie şi se chinuia îngrozitor.
Dimineața se sculase devreme şi ieşise să facă o plimbare. Aruncase o privire în biserica metodista, mare, luminoasă, curată, unde era dus în copilărie, ca să se roage. Nu mai fusese acolo de multă vreme şi încercase un şoc bizar cînd recunoscuse numerele imnurilor. După aceea vizitase micuța capelă romano-catolică, din tablă ondulată, despre care maică-sa îi spusese cîndva că acela e locul unde se duc oamenii să-i aducă jertfe unei zeițe. Oare de ce-l speriase spunîndu-i acest lucru? Să fi

avut intenția de a face o glumă ? Aruncase o privire în interiorul întunecos, încărcat de imagini. Apăruse un preot bătrîn care-i spusese că şi-l mai amintea pe bunicul lui. Toată lumea din Burkestown îl cunoştea pe John Robert, îi zîmbea şi-i spunea: „Bună dimineața, domnule profesor".
John Robert se propti de unul din capetele bazinului, se opinti şi se aşeză pe o banchetă, ținîndu-şi de astă-dată capul şi umerii deasupra apei. îşi şterse fața roşie, asudată şi tumefiată, cu un

prosop aflat alături şi începu să facă exercițiile recomandate de medicul lui japonez, împotriva artritei. Cînd John Robert fusese în Texas sau în Arizona, simptomele artritice îi dispăruseră. De la reîntoarcerea în primăvara englezească, simțise din nou vechile dureri familiare, împreună cu altele noi, ciudate. îşi roti capul, îşi smuci umerii în față şi în spate, îşi răsuci brațele ca pe nişte şerpi, oftînd şi apoi gemînd în tumultul asurzitor al apei care curgea. Căldura era binevoitoare cu trupul lui mătăhălos, stăpînit de dureri. în timp ce se bălăcea uşurel în apă, nu putea să nu creadă în forța ei terapeutică. Dar pentru istovita diminuare a celulelor creierului nu exista leac, decît poate un puternic şoc electric care să le scuture bine şi să le readune, ca pe nişte fise la un joc de cărți. Era atît de obosit şi atît de bătrîn şi mai avea atîtea hotărîri de luat şi atîtea lucruri teribile de realizat!
în acest timp, afară, soarele strălucea peste Baia Exterioară, mult mai puțin aburită azi, cînd temperatura era mai ridicată. Cerul era albastru, hainele şi trupurile se decupau în contururi nete, luminoase şi clare, iar strigătele pe care le scot întotdeauna oamenii într-un bazin de înot răsunau în dimineața însorită. în Grădina Dianei, Ruby, Diane şi Pearl stăteau împreună, o conjuncție rară, care trecea însă neobservată întrucît prea puțină lume din Ennistone o cunoştea pe Pearl din vedere. Pearl fusese să-şi viziteze mama adoptivă, care locuia în Kilburn şi care-i scrisese, cerîndu-i bani. Ar fi putut să-i expedieze banii prin poştă, dar Pearl hotărîse să se ducă personal la bătrînă, în mare parte pentru a-şi etala bunăstarea şi actualul ei mod de viață sofisticat. Mama adoptivă îşi făcuse un titlu de glorie din a nu se arăta interesată de viața lui Pearl. în schimb îşi plîngea tot timpul de milă. Pearl plecase scîrbită şi furioasă. Nefericitele amintiri răscolite şi aduse la suprafață îi treziseră dorința de a pleca la Ennistone, unde nu avea nici un motiv special de a se găsi şi unde se arăta extrem de rar, pentru a nu încălca regulile stabilite de John Robert. Venise la Băi, în căutarea lui Ruby.
Diane purta un pardesiu de *tweed* albastru închis, pe care-l cumpărase de ocazie. N-ar fi trebuit să-l cumpere. Avea ea ceva bani puşi deoparte, dar absența prelungită a lui George îi reducea banii de cheltuială. „Aşa nu se mai poate!" îşi repeta

întruna. Nu era prea sigură ce însemna acest lucru, dar îi sugera, cel puțin, că necazurile ei vor lua sfîrşit. Totul era răsturnat şi amenințător. In ziua cînd se stinseseră luminile la Bowcock, se furaseră o mulțime de lucruri. Dacă cineva ar acuza-o de furt? Toată lumea ar fi fost încîntată să creadă aşa ceva; era vulnerabilă, susceptibilă de orice acuzație. Şi dacă ar rămîne fără bani, i-ar putea oare cere un împrumut lui Ruby sau lui Pearl? Exclus. Ruby vedea în Diane o femeie decăzută, care-şi ruinase viața şi era total terminată. Diane nu-i putea

ierta această părere. După cum nu-i putea ierta lui Pearl că era atît de tînără şi de liberă, că arăta atît de oribil de sănătoasă şi de independentă, îmbrăcată într-o jachetă de catifea reiată şi pantaloni. Diane simțea aproape că-i dau lacrimile. Ah, ce s-ar mai bucura toți să o vadă plîngînd în public! Toți, cu excepția lui George, desigur, care s-ar supăra foc. Din fericire, George era absent. „Ar fi mai bine să plec, îşi spuse Diane, am lipsit destul de acasă, poate că azi o să vină - Oh, dac-aş putea şi eu *să mă duc la cinema,* ca toți oamenii. Oare unde o să fiu de azi într-un an? Aş putea să fiu *altundeva,* aş putea să mă schimb? Sau o să fiu moartă? Sau o să fie el mort?" Ideea că George avea de gînd să se sinucidă îşi făcuse cuib în mintea ei. O idee care nu o îngrozea, ba îi dădea chiar un soi de uşurare, nu pentru că simțea că ea i-ar supraviețui ci, dimpotrivă, pentru că moartea lui George ar fi însemnat propria-i moarte.
Ruby era neagră şi monumentală şi preocupată; nu arăta nici măcar acele mici semne de bucurie, ca stropii mărunți ce licăresc pe o stîncă, pe care le manifesta de obicei cînd o vedea pe Pearl. Ruby era total fascinată de noile ei relații cu Alex. Cel puțin rolul *ei* era cu totul nou.
Alex nu *ştia* totul. Ruby nu făcuse încă nici o mişcare De fapt, ea era mult mai alarmată de noua ei stare de spirit decît era Alex. Simțea că ceva foarte vechi, un lucru despre care nu se întrebase niciodată, ieşise din viața ei. Era bine că se întîmplase aşa? Ruby îşi dădea seama de propria-i putere şi se îngrozea. Simțea că, dacă ar fi dorit, ar fi putut s-o *distrugă* pe Alex. Dar dorea oare ? Nu, însă pensia o voia, pentru că asta însemna independență, egalitate. Egalitate? Nu avea decît să întindă mîna şi să o decreteze. Nu avea decît să intre în salon, să se aşeze alături de Alex şi să-i spună: „De acum înainte trebuie să luăm masa împreună, de acum înainte nu sîntem

decît două bătrîne care trăiesc sub acelaşi acoperiş". Dar era ea în stare să facă asemenea lucru ? Ruby se vedea făcmdu-l, dar nu putea vedea ce o să urmeze. Nu-i trecea prin minte că Alex i-ar putea cere să plece. Ideea că ar putea fi „concediată" au exista pentru Ruby. Cum s-ar fi putut? Doar îi periase lui Alex părul de pe cînd aceasta avea şaisprezece ani.
— Şi ce face mica domnişoară? întrebă Diane.
— Foarte bine. N-am mai văzut-o în ultima vreme.
— Păi nu esti plătită ca s-o supraveghez!?
— Nu.
■— Nu-i faci vizite la şcoală?
— Nu-i place.
— De ce, se ruşinează cu tine?
— Nu.
— In curînd pleci din nou în Statele Unite, presirpun?
— Da.
— Să n-o faci, spuse Ruby dintr-odată.
— Ce să nu fac?
— Să nu fii ca mine.
— Nu-i vorba de aşa ceva, o asigură Pearl. Eu nu sînt...
Nu reuşi să găsească cuvîntuî.
— Cine-i fata asta? întrebă Emmanuel Scariett-Tayîor.
— Amanta fratelui meu.
— Dumnezeule mare!

— La care fată te referi? Fata în pardesiu de *tweed* e metresa lui George. Aia mare, bătrînă şi neagră, e servitoarea mamei mele. Pe cea în pantaloni n-o cunosc.
— „Servitoare", murmură Emma. Ce cuvînt învechit!
Tom purta costumul de baie, dar coama de păr lungjjbuclat, S era încă uscată. Emma era complet îmbrăcat, cu haină, ¥estă, guler înalt, lavalieră wşi lanț de ceas.
— De ce nu-i vorbeşti?
— Căreia dintre ele?
— Oricăreia.
— Nu-i pot vorbi amantei, aşadar nu-i pot vorbi nici servitoarei.
— De ce nu? Doar i-ai zîmbit amantei.
— Da, dar nu mi-a răspuns la zîmbet.
— Am văzut. De ce?

— Ce, de ee?
— De ce aceste prohibiții?
— Din cauza lui George.
— George e o rațiune?
— Da.
— George e aici?
— Nu ştiu.
— Vreau să-l cunosc.
— Nu te sfătaiesc.
— S-ar zice că trăieşti sub un regim de teroare. Ce-i asta?
— Care asta?
— Chestia aia îngrădită.
— Asta-i „Micul Poznaş".
— Cum?
— Aşa îi spunem. Pîrîul lui Lud. E un izvor fierbinte. Din cînd în cînd face salturi. E clocotit.
— Nu mă impresionează. Unde-i adevăratul izvor cald?
— Nu-l poți vedea. E pe undeva pe dedesubt.
— Tu l-ai văzut?
— Nu.
— Cine-i fata *aia ?*
— Anthea Eastcote.
— Nici ea nu ți-a răspuns la zîrabet. I-ai zîmbit.
— Nu m-a văzut.
— Ba te-a văzut. Ți-a tăiat-o scurt.
— O, n-are importanță. Poate c-a vrut să mă facă gelos.
— Eşti mîhnit.
— Nu sînt.
— Necazul cu tine este că vrei ca toată lumea să te iubească.
— încetează cu *cicălitul,* Emnia.
— Mă rog, n-am să mai scot o vorbă.
— Nu face pe bosumflatul!
— Cine-i tipul care-i cu ea?
— Hector Gaines. Un istoric. O să-ți placă.
— Prezintă-mă.
— Nu acuma.
— M-ai tîrît pînă aici şi acum nu vrei să mă prezinți nimănui.
— Uite-o pe Alex!
— Unde?
— Acolo.

— Fata aia în costum verde care bate apa cu picioarele şi sa răsuceşte pe loc ca un tirbuşon?
— Da. Aşa-i place ei.
— îmi aminteşte de ceva ce-am văzut odată într-un eleşteu «En vestul Irlandei.
— Bun, acum mă duc să înot. Să fii cuminte!
Tom plonja înotînd în direcția lui Alex. Ca şi Adam, se simțea mai aproape de ea cînd era în apă. Alex se oprise din învîrtit şi-i făcea semn cu mîna. Tom trecu pe lîngă ea, atingîndu-i umărul neted, ud, şi strîngîndu-i-l uşor. Ea îi puse *mma* pe creştet şi-l trase de buclele ude. Tom trecu mai departe, cu o povară luată de pe inimă. Era drept că dorea ca toată lumea să-l iubească, *toată lumea.*
Alex privi în urma lui. Era conştientă că refuzul lui Tom de a locui cu ea era un gest de mare importanță, o declarație de mdependență. Pe de altă parte, ştia că Tom dorea să împace şi «apra şi varza: să stea separat de ea, dar şi să fie foarte dorit de ea. Venise cu o zi înainte să o vadă. Alex nu jucase teatru «nd îi păruse preocupată de altceva şi distrată. Realmente nu se simțise în stare să-i acorde prea multă atenție şi să-l cocoloşească, aşa cum făcea de obicei. O găsise în casa de vară, Papura], împreună cu Ruby, făcînd curățenie, mutînd mobilele, instaBnd altele noi pe care le comandase. Tom şi Ruby au cărat împreună pe scări cîteva din piesele mai grele. Alex nu-i explirase lui Tom cauza acestor schimbări, după cum nu i-o înfățişase aici Iui Ruby. Robin Osmore îi scrisese lui Rozanov, anunțîndu-i detaliile contractului de închiriere. Alex se simțea stînjenită, fericită. In sfîrşit, viața devenise din nou vie şi imprevizibilă.
— Nu te scutura de apă peste mine!
— Scuză-mă, Emma.
— Vreau să-l cunosc pe George.
— Nu-i aici.
— Ăsta care vine cu băiețaşul, nu-i celălalt frate al tău?
— Bună, Brian. Ți-l aminteşti pe Scarlett-Taylor?
— *Hello!* Am auzit c-ai fost ieri la Alex.
— De unde ştii?
— Gabriel i-a telefonat. Noi nu ne ducem pe la ea.
— Zău?
— Cel puțin ne străduim.
IM
— Ai auzit de ultima trăsnaie a lui Alex ? Vrea să crească adbine.
— Trebuie oprită *cu orice preț.*
— Ce face cățelul *papillon ?* îl întrebă Emma pe Adam.
— Zet e bine, răspunse Adam cu o demnitate distantă, dar jjaietenoasă.
— Nu l-ai adus aici?
— Nu-i voie. Dar vreau să-l fac să înoate. înoată bine. Şi-i з*îace.
— Ei, plecăm anul ăsta la mare ? i se adresă Tom lui Brian.
— De îndată ce vine vara, facem excursia de familie pe iraasta mării.
— Şi locuiți la hotel?
— Nu, plecăm doar pentru o zi.
— Dar nu în apropiere de Maryville, eu unul n-aş putea suporta.
— Uite luna, îi spuse Adam lui Emma.

într-adevăr, se arătase luna, aproape plină şi albicioasă ca
» felie de brînză, pe cerul albastru, strălucitor.
— De ce nu străluceşte?
— N-o lasă soarele.
— Dumneavoastră aveți un cîine?
— Nu, răspunse Emma.
Apoi simți un nod în gît. Avusese un cîine, cînd fusese de wsta lui Adam, un prepelicar drăguț, cu botul pătat. Fusese călcat de o maşină şi omorît chiar sub ochii lui. îi spuse lui Adam:
— Am avut odată unul...
Adam înțelese şi îşi feri privirea în lături.
— Fă-te că nu vezi, îl avertiză Tom pe Brian. Vin spre noi JPtercy Bowcock cu doamna Osmore.
— Prea tîrziu. Bună, Percy. Bună dimineața, doamnă Osmore.
— îmi dați voie să vi-l prezint pe prietenul meu, Emmanuel Scarlett-Taylor ? Domnul Bowcock, doamna Osmore.
Percy (un Bowcock bogătaş, văr al lui Gabriel) i se adresă ***hă*** Brian:
— Crezi că l-am putea convinge pe profesorul Rozanov să lină o conferință la Sala Mare?

— De unde vrei să ştiu eu, doar nu sînt dădaca ramolitului ăluia bătrîn.
Bădărănia lui Brian îi făcea pe oameni să spună că era pur şi simplu George, cu alte mijloace. Dar asta nu era decît *ane facon de parler*[1].
— Dă-mi o idee pentru un cîntec pop, îi ceru Tom lui Adam.
— De ce?
— Pentru că Scarlett-Taylor şi cu mine avem de gînd să scriem un cîntec pop de milioane.
— Nu-i adevărat, protestă Emma.
— Eu o să scriu cuvintele şi el, muzica. Gîndeşte-te la ceva, un cîntec pop nu are nevoie decît de o singură idee.
— Ce-ar fi... ce-ar fi... „Nu te speria, sînt eu".
— Nu te speria, sînt eu?
— Da. Doi melci stau pe aceeaşi frunză, fiecare la cîte un capăt. Pe urmă unul face înconjurul frunzei şi se apropie de celălalt spunîndu-i: „Nu te speria, sînt eu".
— E musai să fie melci? întrebă Tom după un moment de gi'ndire.
— Eu îi văd ca melci, răspunse Adam cu fermitate.
— Cred că-i *excepțional,* exclamă Tom.
Doamna Osmore îl întrebă pe Emma dacă-i place Ia E»aaîstone. Emma îi răspunse că e un loc interesant.
— Sînteți irlandez, domnule Taylor?
— Da.
— Ah, ştiu. Suferințele Irlandei! Probabil că ne urîți pentru că vă ocupăm țara!
Emma îi zîmbi suav.
— Ăsta-i Tom McCaffrey? întrebă Pearl.
— Da.
— Ce mult a crescut!
— Era mai drăguț înainte, spuse Diane, care nutrea sentimente ciudate față de Tom.
— Cum merg lucrurile la Belmont ? o întrebă Pearl pe Ruby.
— Prost.

— De ce?
— Din cauza vulpii. Vulpea poartă vina.
Asta era o superstiție veche, țigănească.
1. Un fel de a vorbi (fr.).

— Nu fi proastă, spuse Diane.
— E de rău, ai să vezi.
— Presupun că ai să-l vizitezi pe profesorul Rozanov? o întrebă Diane pe Pearl. O să-ți plătească banii de concediere?
— După cîte ştiu eu, nu.
— în ziua de azi e greu să găseşti o slujbă.
— Din fericire eu nu caut una.
— Nu fi atît de susceptibilă.
— Ai de gînd să-l vezi acum pe Rozanov? o întrebă Ruby.
—■ Nu *acum*.
— Mîine? Nu-i fantastic că s-a întors la casa lui veche din Bare Lane? întrebă Diane. Unde dormi la noapte? La Hotel îtoyal, presupun.
Pearl roşi ca para focului. Rozanov nu-i spusese nici ei nici lai Hattie că vine la Ennistone. îl credea bine mersi în California. Dacă ar fi văzut-o... Cu obrajii arzînd de vinovăție, îşi plimbă privirea peste scena viu colorată, apoi bolborosi:
— Trebuie să plec. Am de dat un telefon, mă bucur că v-am văzut.
Făcu stînga împrejur şi alergă spre ieşire.
— Ce-ți închipui...? începu Diane.
— Uite-o pe doamna, spuse Ruby.
Uneori se referea la Alex în acest fel.
începuse să plouă.
—- Deschide-ți umbrela, că te uzi tot, îl sfătui Tom pe Emma.
— Du-te tu şi îmbracă-te, tremuri de frig.
— Nu mi-e frig.
— Mie mi se face numai cît mă uit la tine.
— Asta-i bună, uite-l pe George!
Emma, care îşi deschisese umbrela, o închise Ia loc.
George, îmbrăcat în chiloți de baie negri, stătea absolut nemişcat pe marginea bazinului. Privea în depărtare şi medita. Dimineața, cînd se sculase, auzise din nou păsările vorbind cu glas omenesc. O clipă crezuse că-i Stella, care discuta afară pe scară. Numai că acolo nu era nimeni. Ieşise în grădină şi văzuse un peşte înotînd într-un copac, dar îşi dăduse seama că era o amintire dintr-un vis, care cine ştie cum se rătăcise pe acolo.
Chemase Ia telefon Camerele Ennistone şi aflase că John Robert

închiriase o cameră la ei. Se dusese apoi la bibliotecă pentru a afla exact ce se întîmplase cu Schlick, dar nu reuşise să găsească nici un material despre el.
Cînd sosise la bazin, o văzuse pe Diane. Observă că şi ea îl văzuse. într-un fel, ar fi dorit mult să se ducă la Diane, să se afle în camera aceea familiară, să inhaleze mirosul ei de țigară şi s-o țină de mînă, doar atît. Dar îi era teamă să se ducă la ea. Acum, nu avea voie să se simtă slab, îmblînzit, consolat. Ştia că dacă s-ar fi dus la Diane, ar fi fost în stare să şi plîngă în camera ei, ținînd-o de mînă. Exista în George ceva care nu era el însuşi, ceva plăpînd, chiar patetic, un mic animal oropsit, care-l înnebunea cu scîncetele lui. Dacă ar fi putut, ar fi *ucis* animalul acela slab şi speriat. Ca să se înarmeze împotriva lui, îşi concentra întregul resentiment pe care-l purta omenirii,

întregul său simț de injustiție cosmică, întreaga ură împotriva vrăjmaşilor lui, întregul său prețios dispreț față de femei. Ploaia îi muia părul, întunecîndu-i-l şi mai mult şi lipindu-i-l de cap. Ploaia i se prelingea pe trupul arămiu, bronzat, ca toate trupurile heliotropice ale înotătorilor ennistonieni. Ploaia îi smălțuia pielea cu punctişoare luminoase.
Valerie Cossom, uitîndu-se la el peste întinderea apei cenuşii ciupite de ploaie, îşi duse o mînă la inimă şi trebui să-şi oțelească mintea, gîndindu-se la treburile ei politice. Nu-i vorbise niciodată lui George. Se întreba dacă-i va vorbi vreodată.
— Prezintă-mă lui George.
— Nu.
— Ți-e teamă!
— Oh, *Emma!*
— Atunci mă duc să mă prezint singur.
— Nu ştii... stai... bine!
Tom, aproape gol, şi Emma, complet îmbrăcat şi din ce în ce mai ud, pentru că nu-şi redeschisese umbrela, înaintară de-a lungul unei laturi a bazinului, apoi se îndreptară spre George, care stătea de unul singur, întrucît ploaia, acum puternică şi şfichiuitoare, îi alungase pe toți înotătorii îndărăt în apă.
George îşi dădu seama că cineva se apropie de el, apoi îşi dădu seama că e Tom şi întoarse, foarte încet, capul.
— George, *hello...* \
George rămase cu capul întors, iar privirile ochilor lui mari, distanțați, lunecară spre Tom, fără să se fixeze însă asupră-i.

Lui Tom i se înfățişă imaginea stranie sau, mai curînd, amintirea unui nebun într-un dulap. Simți cu intensitate, ceea ce în trecut simțise doar vag, calitatea nefirească a lui George, neplăcută ca mirosul unui strigoi.
— George, aş vrea să ți-l prezint pe prietenul meu, Emmanuel Scarlett-Taylor, îi dădu înainte Tom.
George nu rosti nici un cuvînt. Făcu o mişcare şi Tom se dădu un pas îndărăt. Apoi, tot fără să se uite la Tom, **înşfacă** brațul băiatului, îl strivi aproape în strînsoarea lui de cleşte, pe urmă îl împinse puternic, cu palma mîinii întinse, şi se întoarse încet la postura lui contemplativă.
Tom se împletici îndărăt, dădu peste Emma, apoi îşi recapătă echilibrul.
— Fir-ar să fie!
— îmi pare rău...
— Ei, ai văzut ce fel de om e ? Sau mai curînd n-ai văzut.
— Şi, mă rog, ce fel de om e?
— Dă-l dracului! Mor de frig, mă duc să mă îmbrac.
Tom, alergînd spre garderobă şi dîrdîind de frig, simțea pe brat arsura încleştării brutale a lui George, iar pe umăr, semnul palmei puternice care-l împinsese. Cînd dădu să intre pe uşa cabinei, îi văzu din spate, jos pe promenadă, pe Anthea Eastcote şi pe Hector Gaines. Găsi cheia dulăpaşului în care-şi lăsase hainele şi, o clipă, inima lui blîndă, paşnică, se trezi răscolită de o furtună de emoții.
Pe promenadă, Anthea Eastcote şi Hector Gaines şedeau la o măsuță şi beau cafea. Anthea îşi pusese ochelarii cu lentile colorate. Era mioapă şi ascundea cu dibăcie acest fapt. Totuşi, văzuse zîmbetul pe care i-l adresase Tom, dar se prefăcuse a nu-l vedea. Acum îi părea rău. Ținea foarte mult la Tom, cu care era prietenă din copilărie, dar, desigur, nu era şi îndră-

gostită de el, numai că o enerva uneori nepăsarea cu care privea Tom perspectiva de a nu o poseda niciodată.
Hector Gaines, chinuitor de conştient de sînii Antheei, acum ascunşi şi provocatori pe sub pulovărul ei mov, lipit pe corp, îşi repeta întruna că el avea treizeci şi patru de ani şi ea numai douăzeci şi unu şi că îşi isprăvise munca la Gideon Parke şi ar fi trebuit să plece la Aberdeen, să-şi vadă mama, ale cărei scrisori tandre nu se plîngeau niciodată de raritatea vizitelor lui.
138
Brian McCaffrey, la fel de acut conştient de sinii Antheei Sastcote, veni la bar să-şi comande o cafea pentru el şi o Coca-Cola cu suc de ananas pentru Adam. îi salută pe Anthea,, pe care, fireşte, o cunoştea, făcînd şi el parte dintre „Prieteni'", şi pe Hectar pe care-l ştia mai mult din vedere.
— Cum se simte unchiul dumitale, Bilî? o întrebă pe Anthea. Mi s-a spus că arată cam prost.
— O, e foarte bine. Hei, Adam, ce faci acolo, eşti un copac?
Adam, care-şi ținea brațele larg desfăcute în lături, răspunse:
— Nu, îmi usuc aripile.
Brian şi Adam se retraseră cu băuturile lor. Adam, care Ksiciodată nu i se adresa lui Brian spunîndu-i „tăticule", îi Întrebă:
— De ce apare luna uneori noaptea şi alteori ziua?
— Pentru că ea se învîrteşte în jurul pămîntului, în timp *se* noi ne învîrtim în jurul soarelui.
— Dar cum, exact?
— Oh, Dumnezeule... e... o să mă documentez şi o să-ți spun.
Brian se aşează şi îşi trînti cu zgomot ceaşca de cafea pe *masă.* Tocmai aflase despre campania de economii întreprinsă de primărie, care-i punea slujba în pericol. Hector o întrebă timid pe Anthea:
— Vrei să mergem să vedem expoziția de sculptură din Grădina Botanică sau pe cea a Societății de Artă din Ennisione, de la Sala Mare?
— Du-te tu înainte, şi pe urmă ne îmîlnim acolo.
Anthea ar fi vrut să-l caute pe Tom şi să se împace cu el.
— La care?
— La care ce?
— La care expoziție?
— La cea a Societății de Artă, vezi bine că încă plouă.
Sosi şi Gabriel. îşi făcu apariția ca o furtună, cu impermeabilul ud şi o pălărie marinărească neagră, şi se aşează, plescăind de umezeală, la masa lui Brian.
— Ai întîrziat, îi spuse acesta.
— A plecat.
— Cine a plecat?
— Stella. A dispărut în timp ce eu eram la cumpărături. A lăsat un bilet în care ne spune că a sosit timpul să plece şi să aa ne îngrijorăm.
263
— Mă rog, a stat destul la noi şi nu cred ca i-am făcut prea mult bine.
— Dar unde s-o fi dus?
— Dacă tu nu ştii, eu cu atît mai puțin.
— Nu-i *posibil* să se fi întors la George.
— Nu văd de ce nu. Oricum, nu-i treaba noastră.
— Şi dacă se sinucide?

— N-o să se sinucidă.
Gabriel izbucni în lacrimi.
— Oh, încetează! Haide, mergem acasă.
Vernon Chalmers, directorul Institutului, care şedea în biroul lui, tresări auzind o explozie de zgomote care veneau dinspre Grădina Dianei. La început, crezu că izbucnise o încăierare sau cine ştie ce tărăboi. Dar imediat îşi dădu seama că erau hohote de rîs. Se ridică de la birou şi se îndreptă spre fereastră.
Tom McCaffrey, ieşind îmbrăcat din cabină în ploaia care se mai potolise, era intrigat de acelaşi zgomot. Anthea îl prinse în drum.
— *Hello!*
— *Hello,* Anthea, ce s-a întîmplat?
— Să mergem să vedem.
Tom o luă de mînă şi alergară împreună de-a lungul bazinului.
O mică mulțime se adunase în jurul Pîrîului lui Lud. Tom, făcîndu-şi drum în față, văzu următoarea scenă bizară: Emmanuel Scarlett-Taylor, cu hainele ude leoarcă, țopăia înnebunit şi neputincios în interiorul îngrăditurii ce înconjura izvorul.
Se întîmplase un lucru simplu. Emma, tulburat de amintirea cîinelui său, simțise o dorință subită de a se apropia de mica fîntînă şi a constata cît e de fierbinte apa. A fost uşor să sară peste îngrăditură, urcîndu-se întîi pe o piatră mare din apropiere. Numai că înăuntru nu exista nimic pe care să se poată urca înapoi, iar barele de metal, înalte pînă la nivelul pieptului, îşi curbau spre interior vîrfurile ascuțite ca nişte țepuşe. Turbat de propria lui tîmpenie şi provocat acum de rîsetele spectatorilor, alerga de colo-colo, holbîndu-se prin lentilele stropite de ploaie ale ochelarilor, încercînd să găsească un loc pe care să-şi rezeme piciorul, străduindu-se să se apuce cu mîinile de marginile curbate şi tăioase ale barelor. Dar

erau prea înalte şi el nu era îndeajuns de puternic. încurajările spectatorilor deveniseră triviale. O figură autoritară se detaşă din mulțime, Nesta Wiggins în bikini, care strigă:
— încetați cu rîsul! Ajutați-l!
Cuvintele ei stîrniră noi hohote de rîs. Dar Nesta nu putea face nimic, pentru că Emma refuza mîna pe care i-o întinsese. Fata începu să alerge de jur-împrejur, strigînd:
— Aduceți o scară!
Tom se prăpădea de rîs. Apoi, alergînd la grilaj, îngenunche, şi îşi vîrî cu forță un genunchi ferm printre bare. Emma îşi aşează un picior pe genunchiul lui, reuşi să se agate cu mîinile de marginea de sus a unei bare şi sări îndărăt, în libertate. Aplauze şi ovații îi salutară salvarea. Vînăt de furie, Emma se şi îndreptase spre ieşire. Tom alergă după el;
— Hei, ți-ai uitat umbrela înăuntru! Să mă duc să ți-o iau?
Emma înainta într-o tăcere îndîrjită, iar Tom îl urma, rîzînd cu poftă.
*
— Crezi în Dumnezeu?
— Nu.
— Ei, haide, în zilele noastre, orice poate trece drept credință.
— Nu.
— Eşti un soi foarte ciudat de preot.
— Da.
— îl respingi pe Dumnezeu?

— Da.
— Dar nu-i suficient să-l respingi, trebuie să-l şi urăşti.
— Dumneavoastră îl urîți?
— Eu detest conceptul.
— Şi eu la fel, răspunse părintele Bernard, în şoaptă.
— Dar de ce vorbeşti în şoaptă, ți-e teamă să nu te audă?
— Eu nu cred într-un Dumnezeu-persoană.
— Vrei să spui că „Dumnezeu" nu-i un nume?
— Dar cred într-o realitate spirituală.
— Ce înseamnă în cazul ăsta „realitate" şi ce înseamnă „spirituală"? Mi-ai putea da exemple?
Era marți şi părintele Bernard se înființase la ora zece la locuința din Hare Lane, aşa cum i se ceruse. între timp,

evitase să se mai ducă pe la Institut, ca să nu strice efectul întrevederii, pe care o aştepta cu o ridicolă tulburare şi alarmă. (De fapt, nu înota niciodată duminica, văzînd în aceasta un act de abstinență. Cîndva, renunțase să înoate şi în timpul postului Paştelui şi îşi sfătuise îngrozita congregație să procedeze la fel.) Cînd ajunsese la casa filozofului, îl apucase disperarea constatînd că John Robert era pregătit pentru „o plimbare lungă". Părintele Bernard, care îşi pierduse talentele şi gustul pentru atletism din timpul studenției, nu era amator de plimbări lungi şi nici nu se simțea în stare să poarte o conversație dificilă în timp ce mergea (mai ales că era şi puțin surd). Rozanov îi propusese să o ia peste islaz şi de acolo să iasă în cîmp. Preotul îşi manifestă neplăcerea cerînd cîteva ace de siguranță, ca să-şi prindă poalele sutanei. Era hotărît să *nu* iasă în cîmp şi spera (pe bună dreptate, după cum s-a dovedit) că, odată antrenat în conversație, John Robert se va lăsa purtat pe un drum mai uşor. Drept care preotul îi sugeră ca, întrucît el avea de făcut o scurtă vizită parohială la Blanch Cottages (ceea ce era o minciună), să o pornească prin Westwold şi pe lîngă fabrica de mănuşi, apoi pe Podul Roman, prin Victoria Park şi Druidsdale, în direcția islazului, şi de aici (cel puțin în ce-l privea pe părintele Bernard) înapoi în Burkestown. John Robert se arătă de acord şi porniră la drum, întîi în tăcere, John Robert mergînd incomod de repede. Tocmai traversaseră podul, cînd John Robert îşi aduse aminte, cu amabilitate, că preotul uitase să-şi facă vizita parohială la Blanch Cottages. Părintele Bernard, ruşinat, se întoarse să facă o vizită lipsită de noimă domnişoarei Dunbury, lăsînd-o apoi pe această neprihănită făptură total nedumerită, scrutîndu-şi conştiința. Acum ajunseseră aproape de Victoria Park şi înaintau în ritmul mai ponderat pe care preotul i-l impusese cu hotărîre filozofului.
— De exemplu, te consideri mîntuit?
— Ce vrea să însemne asta? replică părintele Bernard.
— întîi răspunde-mi.
— Nu, bineînțeles că nu.
— în tinerețea mea, urmă John Robert, oamenii obişnuiau să-mi pună această întrebare, ca pe un lucru foarte normal. Ba chiar credeam că o înțeleg.
— Credeați că sînteți mîntuit?

— Nu, dar eram convins că mama mea este. Oamenii se refereau la o izbăvire prin farmec, la transformarea totală.

— în virtutea unui eveniment cosmie, aşa cum a arătat sfîntul Pavel.
— Cosmosul ar trebui să se zgîlţîie şi să se cutremure din temelii înainte ca măcar ian singur om să poată fi transformat.
— Aşadar credeţi că nu ne putem schimba?
— Pavel a fost un geniu cînd şi-a dat seama că răstignirea e lucrul cel mai important, şi ce curaj pe el să facă un simbol popular din cruce! Evanghelia e atît de pompoasă şi plină de autoimportanţă.
— Pompoasă!
— La Pavel putem auzi vocea unui om care gîndeşte, a unui om cu individualitate.
— Un demon, cred eu.
— A trebuit să-l inventeze pe Hristos şi pentru asta avea nevoie de o energie demonică. îl invidiez pe Pavel. Dar nu crezi în mîntuirea Iară Dumnezeu? Ce le oferi oiţelor dumitale? Sau le îndrugi minciuni?
— într-adevăr, ce le ofer?
— Iluminarea şi aşa mai departe?
— Cînd mă gîndesc la asemenea lucruri, mă simt umil şi speriat.
— Nu te cred. Şi ce faci atunci?
— Mă rog.
— Cum poţi?
— Mă adresez lui Hristos, omul.
— Lui Hristos? A murit de mult.
— Al meu, nu. Pentru mine e o figură mitică.
— Inventată de dumneata.
— Nu... nu inventată... nu-i ea celelalte născociri... realmente, pe undeva, acolo. Asta-i lucrul, într-un anumit fel.
— Lucrul?
— Adică problema noastră actuală, a interregnului nostru, a interimatului nostru, a timpului îngerilor...
— De ce al îngerilor?
— Spirit fără Dumnezeu.
— Aşadar, aştepţi o nouă revelaţie?
— Nu, pur şi simplu stau în expectativă.
— Pînă cînd?

— Pînă cînd religia o să se schimbe în ceva în care să *putem* crede.
— Desigur, nu acorzi credit tuturor acelor drame istorice? întrebă John Robert. Partea istorică a religiei e fictivă. Ca să doreşti, aricit de modest, mîntuirea prin istorie, înseamnă să trăieşti o minciună. Toţi profeţii au fost diavoli, mărunţi negnastorî de iluzii...
— Speram doar...
— Oricum, dacă ar fi să salvezi ceva din religie, ce-ai salva?
— Oh... nu ştiu... anumite imagini... anumite ritualuri... anumite situaţii spirituale... concepţia tainelor... chiar şi anumite vorbe.
— Şi de ce să numeşti toate astea religie?
— In mod cert, nu pot fi numite morală.
— Adevărat. Dar acestui Hristos mitic al dumitale, îi vorbeşti, îi pui întrebări?
— Vin la el. II trăiesc şi îl respir.
— Eşti un mistic?
— Nu atît încît să-mi fac un merit din asta.

— Lasă meritul, eşti un mistic?
— Cred în lumea spirituală, ca şi cum ar fi foarte apropiată dfe lumea noastră, ca şi cum ar fi... mă rog, cred că şi e... fcunea noastră... exact aceeaşi şi, totuşi, absolut diferită.
— Ai trăit vreo experienţă?
— Nu propriu-zis ca o viziune. Mai curînd o vibraţie.
— Nii era de natură sexuală?
— Mă rog, nu ne izbim pretutindeni de sexualitate ? Sexualitatea nu e o imagine a spiritului, nu e spiritul în sine? Ar putea vreodată spiritul - vorbesc de spiritul nostru, pentru că aJtul nu există — să se înalţe, în asemenea măsură încît să excludă sexualitatea?
— Moartea exclude sexualitatea. Vecinătatea ei ucide dorinţa.
— Sexualitatea, ca spirit, îmbrăţişează desigur şi moartea?
— Vechea aiureală romantică! Mă mir s-o aud de la dumseata. Sexualitatea dumitale spirituală e generată de suferinţă. Creştinismul este cultul suferinţei.
— Aşa ar fi, dacă Hristos nu s-ar fi înălţat la ceruri. Ar fi fost esenţial să nu se fi înălţat. Dacă s-a înălţat, atunci crediiîîţa noastră în mîntuire e zadarnică.
142
— Ăsta e un punct bun. Dar nu nega că tocmai suferinţa e cea care te atrage. Dacă există vreo suferinţă absolută, atunci aceasta condamnă răul din noi la moarte, nu la purificare.
— Şi cum stăm cu suferinţa care ne izbăveşte?
— Există aşa ceva?
— Desigur că există, ne înconjoară pretutindeni... de pildă, cînd cineva iubeşte o altă persoană şi suferă pentru ea, alături de ea... acest lucru eliberează o energie spirituală - e ca o descărcare electrică.
John Robert rămase pe gînduri.
— Mă rog, iubire în tăcere, fără rod, există destulă, şi ar fi nevoie de un Dumnezeu ca să-i confere un sens. Eu nu cred în suferinţa dumitale izbăvitoare. O idee seducătoare, ca şi Hristosul dumitale mitic - o minciună. Nu-i decît o autoamăgire, o iluzie, ca aproape tot ceea ce ne face plăcere. Eşti un narcisist?
— De bună seamă, narcisiştii pot fi de folos şi altora, pentru că sînt mulţumiţi de ei înşişi. Sînt creativi, imaginativi, au simţul umorului, participă. Cei lipsiţi de narcisism nu sînt decît nişte uscăciuni roase de invidie şi de resentimente. Aceştia sînt cei care denigrează narcisismul.
John Robert rîse, apoi se încruntă.
în clipa aceea mergeau în ritmul mai modest, impus de preot, pe şoseaua numită Forum Way, care mărgineşte capătul grădinii Belmont. Dincolo de zidul îngrăditor, se putea vedea forma înaltă, greoaie, dramatică, a arborelui *ginkgo,* şi acoperişul scund, verde, al Papucului, strălucind sub stropii ploii uşoare care tocmai căzuse. Zidul era întrerupt de un gard de lemn, proaspăt vopsit în negru lucios.
John Robert aruncă o privire spre casa de vară, apoi spre gard.
— Spune-mi, acest Hristos al dumitale *face* ceva pentru dumneata ?
— Mă opreşte pe mine să fac anumite lucruri.
— Asta făcea şi *daimonul* lui Socrate.
— Dar... nu-i un lucru prea greu...

— Vrei să spui că nu faci sacrificii?
— Nu.
— Deci, avîndu-l pe Hristos ăsta al dumitale, nu te expui prea multor riscuri.
143
— Riscuri? Totul e numai risc.
— Dacă, într-adevăr, nu-i nevoie să ridici nici măcar un deget, nu-i totul numai risc.
— Vreau să spun... e vorba de o cu totul altă lume.
— Vorbeşti de lumea credinţei, a credinţei dumitale?
— Ştiu... că pot găsi întotdeauna... mai multă linişte, mai multă tăcere... mai mult spaţiu... în care să mă pot mişca... în care pot deveni... mai bun, într-un fel... Nu e o dramă, nu e nimic senzaţional sau violent... nimic din ce comportă un risc.
— îmi place imaginea pe care ai schiţat-o. Moralismul, prin simplitatea pretenţiilor sale, face harcea-parcea metafizica. Şi dobitocul ăla de Ivor Sefton care afirmă că imagistica metafizică e paranoică! Cu toţii sîntem făuritori de imagini. Aşadar, o viaţă liniştită, fără vinovăţie ? Ce faci în activitatea dumitale parohială?
— Regizez ritualuri. Aştept ca oamenii să mă solicite.
— Un preot pompier! Nu un pescuitor de oameni.
— Eu sînt un peşte, nu un pescuitor, un peşte în căutarea unei plase.
— „Urmaţi-mă şi voi face din voi pescuitori de oameni." Existau în Burkestown, pe cînd eram copil, unii care obişnuiau să cînte asta.
— Mai există şi acum, jos, lîngă calea ferată.
— Puterea credinţei. *Ei* cred că au fost mîntuiţi.
— Credinţa înseamnă... cel puţin că nu trebuie să-ţi mai numeri păcatele.
— Dar dacă nu există Dumnezeu, trebuie să-ţi numeri păcatele, că altfel n-are cine să ţi le numere sau crezi cumva că virtutea reprezintă armonia dintre bine şi rău?
Părintele Bernard păru oripilat:
— Eu nu sînt un gnostic! Ce erezie detestabilă! Asta-i magie curată!
— Erezie! Nu eşti vîrît în erezie pînă peste cap? Dar de ce magie?
— Dorinţa de a cunoaşte poate degenera în simplă înşelătorie. Atracţia noastră firească spre rău ne face să credem că-l înţelegem. Pe urmă, începem chiar să descifrăm binele în el, ca şi cum am preface plumbul în aur. Dar lucrurile nu stau aşa - diferenţa dintre bine şi rău e absolută - cei doi poli nici nu pot fi văzuţi - nu sîntem dumnezei.
143
— Crezi într-adevăr în această diferenţă absolută, în această... uriaşă distanţă?
— Cred că o experimentăm clipă de clipă. Da, cred în ea. Dumneavoastră nu credeţi?
Rozanov tăcu un moment, apoi spuse:
— De ce să fim chiar atît de siguri de asemenea departajare? Este oare genul de problemă despre care putem fi siguri sută la sută? De ce nu am supune-o la o probă? E foarte clar că lumea spirituală e plină de ambiguităţi, plină de aceste „descifrări" magice de care te temi. Dacă faci apel la ce simţim, ei bine, le simţim şi pe acestea. Ce-i cu acest Hristos mitic al dumitale? Nu-i şi el o figură ambiguă, magică?

Părintele Bernard începuse să se simtă agitat şi iritat de Rozanov şi, în mai mare măsură, de el însuşi, pentru că vorbise atît de prolix despre lucruri care, nerostite, sînt atît de clare şi de pure. Spuse:
— N-ar fi trebuit să vorbesc despre el.
— înțeleg, înțeleg. O să-l lăsăm în pace. Dar religia nu are datoria să se transforme în consolare? Dumneata nu vrei să schimbi sau să sacrifici nimic, dar datorită unei vagi vibrații, te consideri iertat, inocent, *simul iustus et peccator*[1].
Ajunseseră în apropierea islazului, străbătînd Druidsdale şi preotul observă că Rozanov, care pînă atunci îi îngăduise să traseze el ruta, cotise brusc la dreapta, pentru a evita să treacă pe strada unde locuia George McCaffrey.
Părintele Bernard nu răspunse la întrebare, ci schimbă vorba:
— Ați vorbit mai înainte de iubire. Iubirea nu-i, într-un fel, *dovada* că binele şi răul sînt incompatibile, că se exclud unul pe celălalt?
— Platon ar fi putut gîndi astfel, Plotin ar fi putut simți astfel, dar mă îndoiesc că *dumneata* reuşeşti să găseşti vreun sens în asemenea cugetare.
— Poate că nu reuşesc... dar cînd iubim oamenii... şi lucrurile... şi munca noastră... mă rog, dobîndim, într-un fel, *asigurarea* că binele există... e absolut pur şi există *în ele*... e în structură... *trebuie* să existe.
— Ne place să facem mare caz de cuvîntul iubire, îl mîngîiem şi îl batem pe umăr... dar iubirea, aşa cum o cunoaştem
1. Drept şi păcătos în acelaşi timp (lat.).

noi, apare vreodată altfel decît o mască a propriului eu? întreabă-ți sufletul. Cine-i ăsta?
Trecuseră pe lîngă tatăl Nestei Wiggins, care-şi înălțase respectuos pălăria în fața filozofului.
— Dominic Wiggins, un croitor care locuieşte în Burkestown, un om foarte drăguț.
— îmi aduc aminte de familia Wiggins. Erau catolici.
Traversau acum islazul, care era foarte umed şi noroios. Părintele Bernard îşi mînjise pantofii. Poalele sutanei i se desprinseseră parțial din ace şi măturau iarba udă. începuse să simtă nevoia unei băuturi. Dacă ar lua-o înapoi spre Burkestown pe scurtătură, pe lîngă vechea cale ferată, în douăzeci de minute ar putea ajunge la Omul Verde. Ah, dar parcă-i spusese cineva că afurisitul ăsta de filozof era antialcoolic convins?
— Ne place să afirmăm că orice om e un egoist, dar asta-i numai o ipoteză, reluă părintele Bernard.
— Bună idee, bună! spuse John Robert şi adăugă: Mă interesează felul cum funcționează mintea dumitale. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare.
— Cînd iubim lucruri pure, iubirea noastră e pură.
— Să iubeşti oamenii? Nemernici, ticăloşi, sugrumători de oameni?
— Să-i iubeşti pe ceilalți ca pe Hristos... Vreau să spun să-l iubeşti pe Hristos în ei.
— Asta chiar că-i pălăvrăgeală sentimentală. Kant spunea că în ceilalți oameni trebuie să respectăm Rațiunea Universală. Gogoşi! Dacă, prin reducere la absurd, aş dori să fiu iubit de dumneata, aş dori să mă iubeşti pe *mine,* nu rațiunea mea sau natura mea de Hristos.

— Da... desigur... aveți dreptate.
— Şi lucrurile - parc-ai vorbit de iubirea față de lucruri - asta cum vine?
— Orice poate fi o taină - poate suferi o prefacere - ca pîinea şi vinul.
— Ce, de exemplu? Copacii?
— O, copacii, *da* - copacul *ăsta*...
Treceau tocmai pe lîngă un tufiş de păducel, care nu putea fi numit copac şi care-şi etala mugurii verzi, pulsînd de viață, printre spinii lucioşi, robuşti.
— Frumusețea naturii! comentă John Robert. Din nefericire, eu sînt insensibil la ea. Deşi ar putea avea importanță,

alcătuind un contrast al artei. Arta este, cu siguranță, făcătura diavolului, magia care îmbină binele şi răul, locul magic unde binele şi răul fac casă bună, Platon a avut dreptate în ce priveşte arta.
— Nu apreciați nici una din formele artei?
— Nu.
— Atunci, desigur... metafizica e artă.
— Asta-i... da... un gînd fantastic!
Filozoful rămase tăcut, de parcă vorbele preotului ar fi invocat cine ştie ce vedenie cumplită. Apoi urmă:
— Vezi... mă munceşte o bănuială, nu numai că nu spunem adevărul, dar nici nu-l *putem* spune - ăsta-i blestemul nostru. Piatra de moară.
Cum părintele Bernard nu găsi nimic de răspuns, filozoful continuă:
— Ideea dumitale cu privire la iubirea față de lucrurile pure e o înşelătorie şi mă întreb dacă să afirm că-l iubeşti pe Hristos în nişte porci murdari ca mine şi ca dumneata are vreo logică. Sentimentalism curat. Trucaj cu oglinzi, ca şi dovada ontologică. Dumneata îți imaginezi o iubire pură care emană dintr-o sursă pură, ca răspuns la iubirea dumitale imperfectă, ca răspuns la frenetica dumitale dorință de iubire — şi pentru că această iluzie te încălzeşte, afirmi că ai certitudinea. Presupun că asta-i ceea ce se numeşte credință. Simți totul răsfrîngîndu-se îndărăt, asupra dumitale. Dar ar fi nevoie de Dumnezeul în care nu crezi pentru ca toate astea să devină o realitate. Nu e decît acelaşi lucru imperfect, agitat încoace şi încolo, în ambele direcții. Aştepți un răspuns. Şi cum nu poți primi unul real, îl falsifici, ca şi cum ți-ai trimite singur o scrisoare.
— E adevărat, răspunse părintele Bernard, cu toții sîntem lihniți de iubire - asta-i profund adevărat. Şi dumneavoastră... şi dumneavoastră tînjiți să fiți iubit, nu?
După un moment de reflectare, Rozanov răspunse:
— Da, dar asta e o slăbiciune... ăsta-i lucrul pe care *eu* îl rostesc în şoaptă. Mă rog. Dumneata îți iubeşti enoriaşii, de pildă pe individul ăla pe care l-ai vizitat? La urma urmei, văd că îi vizitezi.
— A, era o femeie... mă rog... n-aş putea afirma. Figura domnişoarei Dunbury părea să-I acuze pe părintele Bernard, care izbucni în rîs. Nu o iubesc... dar mă bucur că există.

— Rîzi? Te face să te simți fericit, mulțumit?
— Da, e ridicolă. Virtuoasă şi absurdă.
— Atunci, nu cumva fericirea e *binele* dumitale?
— Nu, nu, nu. Binele e binele meu.

— La ce ne ajută tautologia asta? Binele e o pisică de Cheshire[1].
— Şi nu credeți, totuşi, că am putea face... ceva?
— Din punct de vedere moral? Putem să fim calmi şi cu Irem-simț şi să ne autodispreţuim. Şi mai există ideea de datorie, un concept excelent. Astea sînt lucrurile care merg înainte. Dar, în primul rînd, trebuie să ne vedem pe noi înşine &a pe nişte făpturi mărunte, ridicole - şi josnice.
— Asta este ideea *dumneavoastră* despre fericire.
— Nu există nici o structură profundă pe lume, răspunse John Robert rîzînd. Şi în străfunduri, care nu sînt prea îndepărtate, nu e decît balast, harababură. Nici măcar gunoi, ci harababură.
— Faptul că vă protejați de orice surpriză, de orice v-ar putea surprinde nu înseamnă stoicism? *Nil admirări*[2].
— A te feri să fii surprins sau dezgustat, sau cuprins de oroare, sau înspăimîntat pînă la nebunie - de orice - şi în special de tine însuți!
— Atunci morala e o greşeală?
— Un fenomen.
— Cred că sînteți... cum să spun... nesincer.
— Nesincer. Bun. Zi-i înainte!
— Mie îmi face impresia că sînteți o persoană foarte *moralistă.* De pildă, puneți un preț absolut pe adevăr.
— A fi moralist nu înseamnă a fi moral. Cît despre adevăr - mă rog - e asemenea culorii maro - nu face parte din spectru.
— Ce vreți să spuneți?
— Nu face parte din moralitate. Adevărul e impersonal. Ca moartea. E o osîndă.
— Rece?
— Ah, metaforele astea !
— Dar nu puteți recunoaşte nici măcar o singură valoare?

1. Referire la pisica proverbială care rînjeşte, personaj din *Alice in Țara Minunilor* de Lewis Carroll.
2. A nu găsi nimic vrednic de admirat (lat.).

— De ce nu?
— Vreau să spun, dacă recunoaşteți o singură valoare, nu le veți descoperi pe toate celelalte ascunse în ea? Nu *trebuie* oare să fim apți în a le descoperi?
— Ce fel de „trebuie" e ăsta? Toate valorile se rostogolesc dintr-una, ca darurile din sacul lui Moş Crăciun? Adevărul e *sui generis.* Cît despre rest - nu există spectru, a fost o imagine falsă, o scăpare.
— O scăpare semnificativă, bănuiesc.
— Ideea unei conexiuni interioare a virtuților e o pură superstiție, o iluzie reconfortantă, genul de lucruri în care credeam la douăzeci de ani. *Aşa ceva* nu rezistă la o cercetare ştiințifică.
— O, *nu,* spuse părintele Bernard sau, mai curînd, murmură. O, *nu, nu.*
Le apăruse acum în față „Inelul din Ennistone", punctul la care filozoful trebuia împiedicat cu orice chip să o pornească de-a curmezişul islazului şi, de acolo, s-o ia pe cîmp. Părintele Bernard se bucură să constate că Rozanov dădea semne de oboseală. Cărarea pe care urcaseră era povîrnită şi amîndoi respirau gîfîit.
— Bill Şopîrla a văzut aici o farfurie zburătoare, spuse Rozanov.

— Dar dumneavoastră nu credeți în asemenea lucruri.
— De ce nu? Gîndeşte-te la ce putem realiza *noi* şi mai adaugă un milion de ani.
— Dar ei... nu apar... nu intervin.
— De ce-ar face-o? Ne studiază. Mi-ar plăcea să cred că inteligențele lor sînt cu totul diferite de a mea. Ar fi o mare *uşurare.* Poate că ei trăiesc mai mult şi au - oh! - filozofi minunați, reali.
— întreaga idee mi se pare nefirească şi, într-un fel, înfiorătoare, spuse părintele Bernard.
— Bill n-a avut senzația asta! El a simțit că-i vorba de ceva benign — o apariție absolut benefică. Dar el e făcut să vadă numai lucruri bune.
— Chiar lucrurile care nu se află acolo ? îmi închipui că pe domnul Eastcote nu-l categorisiți în rîndul porcilor murdari ? întîmplătoarea caracterizare îl sîcîia pe părintele Bernard.
— Nu, răspunse Rozanov, cu un laconism descurajator. Vai de mine, dar ce dracu' au făcut cu Inelul?

Preotul şi filozoful se uitau la megaliții care erau dispuşi într-un cerc spart, cu un diametru de vreo şaizeci de metri. Erau nouă pietre. Cea mai timpurie referire la ele datează din secolul al XVIII-lea, cînd au fost descoperite doar patru dintre pietre. Celelalte au fost dezgropate, adunate şi înălțate în poziția lor actuală, încă viu controversată, de un arheolog din secolul al XlX-lea. Şase dintre ele sînt înalte şi înguste, iar trei (dintre care una fragmentară) au formă de diamant şi sugerează cele două sexe. Aici luau sfîrşit pînă şi speculațiile. Era greu de crezut că mîna omenească le plasase cîndva în acel loc, cu vreun scop. Stăteau acolo, în lumina palidă şi umedă, ocupînd un moment temporal, ude de ploaie, transcenzînd istoria, ignorînd arta, rezistînd înțelegerii, monştri de gîndire impenetrabilă, încărcate de propria lor existență misterioasă, autoritară. Vîntul sufla printre ierburile înalte de la poalele lor, iar dincolo şi printre ele se puteau vedea dealurile domoale, pădurile şi, ici, colo, cîte o turlă cenuşie de biserică, iluminată de razele piezişe care se cerneau printre nori.
— Le-au *pocit!*
— Au existat o sumedenie de discuții, răspunse preotul.
— Le-au dat jos tot muşchiul şi cercurile alea galbene.
— Le-au curățat cu perii de sîrmă electrice. Acum se vede structura pietrei, dar, fireşte, toți lichenii colorați au dispărut.
— Le-au *curățat,* le-au *frecat* cu nişte porcării de perii, au cutezat să le *atingă,* pe acestea, lucrurile cele mai apropiate de divinitate din tot ce pot *vedea* vreodată cetățenii noştri vrednici de dispreț!
Rozanov rămase locului, cu poalele pardesiului fluturînd în vînt, cu gura deschisă şi fața contractată de durere.
Preotul îl privi un moment, apoi se hazarda să-l tragă de mînecă, pentru a-l grăbi îndărăt, în direcția oraşului. Cînd începură să coboare panta, se porni o ploaie măruntă, deşi, în depărtare, raze fugitive aprindeau scîntei în cupola aurită a Sălii Mari şi în girueta aurie de pe biserica St. Olaf.
— Ce regreți cel mai mult în viață? întrebă filozoful.
— Ce fel de regret? Regret că nu mi-am statornicit deprinderi absolut altruiste. Că n-am fost sortit să trăiesc absolut singur. Nu, asta nu. Şi dumneavoastră?

— Minciunile pe care le-am spus. Păcatul tăcerii. De ce te temi cel mai mult în viață?

— De moarte.
— Moartea nu înseamnă nimic, dumneata n-ai cum să ştii, ie gîndeşti probabil la suferință, vezi, continui să confunzi cele două noțiuni.
— Mă rog - şi dumneavoastră de ce vă temeți?
— Să nu constat că moralitatea e ireală.
— Dar nu asta gîndeați - cînd spuneați că e un fenomen?
— Un fenomen e ceva. Datoria e ceva, o barieră. Dar să înstați că moralitatea nu-i doar una dintre ambiguitățile cu «are te-ai învățat să trăieşti - ci că e nimic, un fals, că e absolut ireală!
— Să constați că nu există bariere?
— Că ar putea exista un loc, un punct, unde moralitatea pur şi simplu dispare, nu există...
— Nu poate exista un astfel de loc.
Coborau o pantă ierboasă, pe scurtătura care ducea spre vechea cale ferată, un loc numit pe vremuri „poiana îndrăgostiților", care făcea legătura între islaz şi Burkestown. Scurtătura se termina abrupt în partea islazului prin gura zidită a unui tunel, iar înspre partea oraşului cobora din ce în ce, pînă la pasajul de nivel de lîngă gară. Continuau să cadă stropi rari de ploaie şi părintele Bernard observă picături strălucitoare perlînd petalele primulelor, ierburile agățătoare, tufişurile spinoase de păducel, frunzele de rostopască şi dantelatul hasmațuchi, rugii de mure şi tufele de măceş. Deodată se auzi un zgomot tîrşît, prăvălit, de parcă un tren fantomă ar fi apărut din tunel sau de parcă unul dintre demonii lui John Robert i-ar fi asaltat sub forma unui animal uriaş, care țîşnea din frunziş. Ceva mare şi greu şi extrem de agitat veni rostogo-
Sndu-se şi alunecînd pe povîrniş şi ateriza în iarba de la picioarele drumeților. Un moment mai tîrziu, acest ceva se dovedi a fi Tom McCaffrey şi Emmanuel Scarlett-Taylor, încă încleştați într-o trîntă care începuse la capătul de sus al pantei. Se ridicară rîzînd, continuînd să se țină încleştați şi apoi, •Jevenind conştienți că aveau spectatori, săriră în lături, lăsîndu-îe drumul liber.
— *Hello,* spuse preotul, ridicînd mîna, în timp ce-şi continua plimbarea cu Rozanov, şi trecînd printre cei doi bărbați, care se retrăseseră de o parte şi de alta.
— Bună ziua, părinte.
II li
Cei doi drumeți auziră în urma lor o izbucnire de chicoteli şi de *fou rire*[x].
— Asta-i un om fericit, spuse părintele Bemard. Fericit pentru că e inocent, inocent pentru că e fericit.
— Cine e?
— Tom McCaffrey, cel cu plete, nu l-ați recunoscut ? Celălalt nu ştiu cine e.
înaintară în tăcere. Se zărea pasajul de nivel. Părintele Bernard încerca o ciudată strîngere de inimă, un spasm, ca un început de boală. Simțea că are o datorie de îndeplinit, cît mai era timp. Se întreba dacă va mai avea vreodată prilejul să discute cu filozoful. Vorbi:
— Aş dori să faceți ceva ca să-l ajutați pe George McCaffrey.

— Şi eu doresc să-ţi cer un lucru, spuse Rozanov. Condiţia ca să mai avem viitoare convorbiri este aceea de a nu-mi mai pomeni vreodată numele acestui tînăr.
— O, cum doriţi...
în timp ce intrau în oraş, părintele Bernard se întreba singur : „Oare îmi place omul ăsta, îl îndrăgesc, îl urăsc, *e nebun ?*".
Era din nou duminică dimineaţa. în biserica St. Paul, părintele Bernard îi păstorea pe credincioşi pîrîndu-i lui Dumnezeu că greşiseră şi că se îndepărtaseră de la calea lui cea dreaptă, precum nişte oi rătăcite, şi se lăsaseră prea mult minaţi de îndemnurile şi dorinţele propriilor lor inimi şi încălcaseră legile lui sfinte şi înfăptuiseră acele lucruri pe care n-ar fi trebuit să le înfăptuiască şi că, în general, erau lipsiţi de tărie.
în Casa de Reuniuni a quakerilor domnea o profundă tăcere, lui Gabriel McCaffrey îi plăcea mult această tăcere, ale cărei unde tămăduitoare se înălţau într-un ritm solemn pînă la sufletul ei zgîriat, usturător. Afară, soarele, strălucea printre copacii munciţi de vînt, proiectînd pe zidul alb un joc unduios de suliţe aurii. încăperea era lipsită de orice podoabă, o cameră frumoasă, cu tavan înalt, din secolul al XVIII-lea, şi cu ferestre înalte, boltite. Băncile erau aranjate în trei Secţiuni, alcătuind trei laturi ale unui pătrat; cea de-a patra latură era ocupată de o masă lungă, din lemn de stejar. Acea fracţiune a membrilor care cerea să se pună flori pe masă era
1. Rîs nebun (fr.).

mereu înfrîntă de fracţiunea care simţea că spiritul divin e stînjenit de farmecele materiale.
Erau de faţă Brian, Gabriel şi Adam, William Eastcote şi Anthea, domnul şi doamna Robin Osmore, doamna Percy Bowcock, Nesta Wiggins, Peter Blackett, doamna Roach, soţia doctorului, Nicky Roach, fiul lui, actualmente student la spitalul Guy, Rita Chalmers, soţia directorului Institutului, domnişoara Landon, profesoară la şcoala lui Adam, domnul şi doamna Romage care ţineau o băcănie în Burkestown şi o doamnă Bradstreet, o vizitatoare venită pentru cură, care locuia la Ennistone Royal Hotel. Frecvenţa era variabilă, astăzi fiind cam sărăcăcioasă. Cu o săptămînă în urmă fusese prezent şi Milton Eastcote, filantropul, vărul lui William, care făcuse un raport asupra activităţii lui din Londra. Doctorul Roach era adeseori reţinut de îndatoririle profesionale — chiar prea des, spuneau cei care gîndeau că doctorul era mai ataşat de lumina naturală a ştiinţei decît de iluminările pogorîte din ceruri. Nesta Wiggins fusese recrutată doar cu cîţiva ani în urmă şi abandonase credinţa catolică a părinţilor ei pentru riturile blajine ale quakerilor. Ii preţuia pe „Prieteni" pentru că erau activi în operele de binefacere din Ennistone şi îl stima, cu precădere, pe William Eastcote. Peter Blackett, ai cărui părinţi erau „umanişti", venea aici din curiozitate şi din admiraţie pentru Nesta. Nesta regreta că n-o putuse convinge şi pe prietena ei, Valerie Cossom, să vină, dar Valerie privea orice manifestare religioasă ca pe o superstiţie şi un stupefiant. Percy Bowcock care, în trecut, îşi însoţise adeseori soţia, nu se mai arăta acum, şi Gabriel auzise pe cineva spunînd că ar fi devenit francmason. Gabriel nu ştia mare lucru despre francmasonerie şi dacă era compatibilă sau nu cu idealurile „Prietenilor", dar îi părea rău să nu-şi mai vadă vărul (în a cărui casă era rar invitată). Ţinea la el şi-l admira foarte mult, numai că-l cam invidia pentru

avere şi-l blama un pic pentru francmasonerie, care era o societate secretă, ori „Prietenii" nu admit secrete.
Şi atunci, cum stătea cu propriile ei secrete? Furişă o privire spre Brian (ca întotdeauna, Gabriel şedea între soţul ei şi fiul ei) şi văzu pe faţa acestuia aceeaşi expresie de încordată, îngîndurată anxietate. îşi mută privirea spre faţa palidă, calmă a lui William Eastcote, aşezat în faţa ei. Eastcote îi zîmbi. Tăcerea respira prin exalări prelungi, lente şi mute, în
150
ritmuri şi mai lente, adinei, părînd de neştirbit în profunzimile ei, de parcă, în curînd, toţi cei de faţă aveau să se oprească de tot, să ajungă, poate, la o moarte senină, împăcată. Uneori, nu vorbea nimeni pe parcursul întregii reuniuni. Asemenea prilejuri îi plăceau cel mai mult lui Gabriel. După acest mare vid, vorbirea umană pare atît de meschină, negrăit de stupidă. Mai cu seamă cînd unii vorbesc cu glasuri exaltate, stridente. Astăzi, însă, propriile-i gînduri mărunte îi vîjîiau în urechi. Se gîndea la un urcior crăpat pe care-l văzuse într-o prăvălie de vechituri din Biggins. Ii spusese lui Adam, care o însoţea: „Ce urcior frumos, păcat că-i crăpat!". Adam luase, pe dată, partea urciorului: „Are nevoie de cineva care să-l iubească şi să-l îngrijească, noi o să-l iubim şi o să-i purtăm de grijă, o să-l luăm acasă, o să-l spălăm, o să-l uscam şi o să-i găsim un loc unde să se odihnească". Uneori, tendinţa lui Adam de a personifica tot ce-l înconjura o indispunea pe Gabriel pînă la limita enervării. Şi Adam părea să apese deliberat pe coardele sensibilităţii ei torturate: „Urciorul ăsta se întreabă în sinea lui: «Oare o să mă cumpere doamna asta drăguţă?»". „Nu fi prost, nu vezi că-i plesnit tot, nu foloseşte la nimic", răspunsese Gabriel, grăbindu-l pe Adam să meargă mai departe. Acum, însă, devenise limpede pentru ea că nimic pe lume nu era mai important decît să se întoarcă la prăvălie şi să cumpere urciorul. Se va duce a doua zi dimineaţă, devreme. Vai, dar dacă urciorul fusese vîndut între timp? Lacrimile năvăliră în ochii lui Gabriel. Toate aceste lucruri erau, într-un fel, imagini ale morţii. Adam avea uneori visuri atît de îngrozitoare! Ea îl încuraja să-i povestească ce visează. Gabriel asistase odată la o conferinţă a lui Ivor Sefton la Sala Mare. Acesta spunea că e bine să li se ceară copiilor să-şi povestească visurile şi, astfel, să îmbine materialul simbolic al visului cu starea de trezie. Dar visurile lui Adam îi îngrozeau atît pe el, cît şi pe Gabriel, şi să le povestească însemna să le ţină minte, Adam visa foarte des oameni înecaţi. „Sînt o femeie proastă, îşi spuse Gabriel, şi Brian mă condamnă că am pierdut-o pe Stella, ca şi cum eu aş fi făcut vreo greşeală, ca şi cum i-am deschis dinadins uşa şi am lăsat-o să fugă! Nu reuşeam s-o consolez pe Stella. E atît de dură şi tăcută şi superioară! Este exact *opusul* meu. Dar ar fi trebuit să mă descurc mai bine, n-am îngrijit-o cum trebuie, şi unde o fi acum, s-o fi omorît? O fi cu
150
George ?" Brian telefonase de cîteva ori la George şi nu primise nici un răspuns. La gîndul că s-ar putea ca în momentul de faţă Stella să-l îmbrăţişeze pe George, să-l ierte, să-l strîngă în braţele ei izbăvitoare, Gabrieî simţea o durere ascuţită, şi ştia că e o durere vinovată. Sentimentele ei pentru George ţineau în parte de prostia ei şi în parte de stupida slăbiciune şi sensibilitate care o făceau să încurajeze fragila atitudine a lui Adam faţă de lume, deşi în acelaşi timp era îndurerată de

ea. Brian o acuza că face din Adam un băiat slab şi visător. Dar totul pornea de la faptul că orice şi oricine îi stîrnea lui Gabriel mila. Asta era şi sursa sentimentelor ei față de George, îi era atît de milă de el, simțea pentru el atîta iubire miloasă, protectoare şi posesivă, un fel de disperată afecțiune compătimitoare. „E ceva atît de intim, îşi spuse ea. Dar toată dragostea pe care le-o port alor mei e intimă, de parc-ar fi un secret." Adam era conştient de o minge fierbinte, mobilă, care-i încălzea coapsa: Zet, ghemuit în buzunarul hainei lui de diftină. Zet nu avea voie să vină la Institut, dar la reuniuni era admis. De ce să nu poată fi prezenți cîinii, din moment ce undele şi particulele Luminii Interioare îi străbat şi pe ei? Şi apoi, se creaseră precedente. Cățelul mamei doamnei Bowcock participase ani de zile la reuniuni. Căpşorul delicat al lui Zet, cu creştetul alb şi negru, rotund, privea peste marginea buzunarului. După ce-şi roti un timp privirile cu un aer critic, alert, îşi pironi ochii pe Robin Osmore, fixîndu-l pe omul legii cu intensitate şi cu o expresie de uimită curiozitate ironică. Osmore, conştient că e scrutat, începu să se simtă stînjenit, derutat, se foi pe bancă, privi în altă parte, apoi îşi întoarse iar privirea pentru a constata că micul animal continua să-l fixeze, expresia lui şmecheră, hazoasă, creînd o extraordinară impresie de inteligență care judecă, un spiriduş straniu, nicidecum un cățel. Adam atinse cu vîrful degetelor marginea mătăsoasă, franjurată, a urechii lui Zet. Adam se gîndea la Rufus. Şi de cîte ori se gîndea la el, apărea parcă pe lume un gol lugubru, prin care fulgera ceva roşu şi ceva negru. Ştia, instinctiv, că asemenea gînduri sînt primejdioase, poate chiar rele. Niciodată nu-i pomenea mamei lui despre lucrurile foarte sinistre pe care Ie visa în legătură eu Rufus. Uneori, în vis, el *însuşi* era Rufus. Adam nu menționa niciodată numele lui Rufus şi părinții lui îşi imaginau că uitase cu totul de existența

vărului său. Uneori, Adam se întreba dacă nu cumva el era fiul lui George, şi dacă nu fusese schimbat cu Rufus încă din leagăn. Fuseseră amîndoi exact de aceeaşi vîrstă. Avea impresia că Rufus, prin moartea lui, îi lăsase un fel de datorie. El trebuia să crească în locul lui Rufus, trebuia să-l poarte cu el, ca pe un invizibil frate geamăn. „Da, îşi spunea Adam, eu cresc şi pentru Rufus, într-un fel *slnt* Rufus." Şi gîndul acesta îl conduse Ia George, la felul în care George îi făcuse cu ochiul, la felul în care George se uitase fix la el în ziua aceea la Institut, cînd Adam se aşezase printre ciuberele cu plante. Anthea Eastcote şedea lîngă unchiul ei. Exista o legătură caldă între aceştia doi, deşi erau timizi unul față de celălalt. William nu avusese copii şi se comporta stîngaci cu cei mici. Anthea, care sucea atîtea capete şi arăta întotdeauna atît de satisfăcută de ea însăşi, avusese partea ei de necazuri. Tatăl ei, un matematician de talent, fugise cu una dintre studentele sale în Australia; fratele ei emigrase în Canada şi nu se mai făcuse văzut, frumoasa ei mamă murise cu trei ani în urmă, de o boală devastatoare. Acum, întărită de o viață de astfel de duminici de reculegere, şedea liniştită, cu brațele încrucişate, privind cu ochii larg deschişi, îngînduraţi, peste capetele familiei McCaffrey. Fața ei netedă, dulce, luminoasă ca un lampion irizat, radia de sănătate. Buzele moi îi erau uşor țuguiate, într-o expresie meditativă, părul castaniu-auriu, ondulat şi ciufulit, încărcat de electricitate ca mătasea, îi încadra chipul. Obişnuită

să folosească asemenea momente pentru introspecție, se gîndea cu mîhnire la felul în care-l ținea în şah pe bietul Hector, în timp ce ea era îndrăgostită, fără răspuns, de Joey Tanner, un coleg de la Universitatea din York, unde studia istoria.
Brian McCaffrey gîndea în sinea lui: „Cînd stau şi văd cîtă furie şi ciudă şi răutate şi gelozie şi invidie şi dorință carnală vinovată port în mine, cum mai pot blama pe oricare altul, pentru orice ar fi?". Cercetă cu atenție o gîză, invizibilă ca un punctuleț, care se plimba pe dosul palmei lui, o strivi cu un vîrf de deget, apoi aruncă o privire îngrijorată, vinovată, în direcția lui Adam. îşi ridică din nou ochii şi fixă un punct între bărbia lui William Eastcote şi gura Antheei. începu iar să-şi spună: „Dumnezeule, Tom ar putea-o avea pe fata asta în orice moment! N-ar trebui decît să încerce, să întindă mîna, şi ar avea-o la dispoziție pe fata asta frumoasă, deşteaptă şi

dulce. Şi bogată pe deasupra. Trebuie să fie *nebun.* De ce naiba-i atît de lasă-mă să te las, şi de nesăbuit şi fraier? Dacă şi-ar da cea mai mică osteneală ar fi a lui, s-ar putea *însura* cu ea. Ah, Dumnezeule! Cît e de frumoasă, cit e de inteligentă, cit e de angelică, nimic nu-i lipseşte! Doamne, dac-aş fi eu din nou tînăr, dac-aş fi liber şi tînăr, aşa cum n-am să mai fiu niciodată! Oare ar trebui să-i dau ghes lui Tom ? Nu, categoric nu, *aş înnebuni* dacă Anthea mi-ar fi cumnată. Dacă n-o pot avea eu, mai bine să dispară! Nici nu vreau să ştiu că există. Blestemată fie, blestemat fie totul! Şi afurisita mea de slujbă e în pom, şi încă nu i-am spus nimic lui Gabriel. Fir-ar să fie, fir-ar să fie, fir-ar să fie!" îşi spuse singur, aşa cum obişnuia să-i strige Alex cînd era copil, aplecîndu-se asupră-i cu pămătuful de praf şi cu peria. „Oricum, încep să îmbătrînesc. Slavă Domnului, n-am să mai apuc viitorul acestei planete putrede. Cum întreaga planetă e sortită să sară în aer, ce importanță mai are ce fac eu? Ah, ce plicticoasă-i moralitatea! Aş vrea să fac şi eu o dată tot ce doresc, numai că nu pot. Oh, *drace* ! Am să mă înrolez în războiul nuclear."
în clipa aceea se auzi o mişcare în spate, îndărătul locurilor ocupate de doamna Roach şi de Nicky, după care îşi făcură apariția Tom McCaffrey şi Emmanuel Scarlett-Taylor, amîndoi cu răsuflarea cam tăiată. Se aşezară cu zgomot, gîfiind din greu, apoi adoptară expresiile solemne, de circumstanță. Cîțiva dintre participanți îi zîmbiră lui Tom. Tăcerea se înstăpîni din nou. După intervalul convenabil de contemplare înghețată, Emma începu să privească înjur, cu furişă curiozitate. Nu mai luase niciodată parte la o reuniune de quakeri şi instinctele lui de istoric erau stîrnite. îşi potrivi ochelarii şi începu să cerceteze figurile, impresionat de atmosfera densă de reculegere şi simțindu-se, brusc, fericit. După un moment, Tom auzi lîngă el un zgomot surd, sacadat şi tremurat, şi simți că banca pe care şedea începe să vibreze. Emma rîdea mutește. îl zărise pe Zet, uitîndu-se curios din buzunarul lui Adam. îl înghionti pe Tom şi i-l arătă. Zet îşi transferase privirea de la domnul Osmore la Emma, pe care-l analiza cu un aer amuzat şi cu o atenție impertinentă. Tom începu şi el să rîdă. îşi îndesă batista în gură şi îşi închise ochii peste lacrimile de veselie. Un moment mai tîrziu, se ruga, de parcă fusese brusc înălțat şi-i transportase şi pe ceilalți odată cu el. Iubirea îi inundase

sufletul. O să-i iubească pe toți, o să-i salveze pe toți: pe Alex şi pe Brian şi Gabriel şi Stella şi Emma şi George. O... mai cu seamă pe George!
Nesta Wiggins roşise toată, aşa cum i se întîmpla ori de cîte ori i se părea că e de datoria ei să se ridice şi să ia cuvîntul. Era nervoasă cînd vorbea în public, dar, mînată de conştiință, vorbea mereu. îşi spuse că trebuie să se ridice şi să propună ca suma votată pentru zugrăvirea Casei de Reuniuni să fie donată pe recenta listă de subscripții deschisă pentru construirea unui sediu nou în „Tărîmul Pustiu", dincolo de canal. (Trezorierul, Nathaniel Romage, foarte ataşat de clădirea Casei, îi îmboldea pe toți, în secret, să voteze pentru zugrăveală, pentru că se temea exact de aceste procese de conştiință ale unora dintre membrii Reuniunii, care erau în căutare de scopuri mai nobile.) Dar în timp ce pieptul îi palpita de emoție şi ea se înclinase în față, gata să se scoale, William Eastcote se ridică în picioare. Nesta se relaxa, satisfăcută. După William Eastcote, nimeni nu mai lua vreodată cuvîntul la reuniune. Bill Şopîrla se gîndise la soția sa, Rose, şi la faptul că Rozanov şi-o amintise prezidînd ospețele oferite de ei. Se mai gîndise şi la ceva ce-i spusese recent doctorul Roach. îşi luase îngăduința să-l mintă pe John Robert cu privire la starea sănătății lui. Dar ceva era în neregulă, poate că nu chiar cancer. A doua zi urma să se interneze la spital. Se gîndise şi la tatăl lui, care părea acum să aparțină unui trecut infinit de îndepărtat, s-ar fi zis că şi viața lui William era vertiginos prefăcută în istorie, de parcă cei care-l formaseră şi-l învățaseră şi-i dăduseră prețioasele lor exemple de puritate, părinții, profesorii, prietenii, începuseră să-l reclame în rîndurile lor. Cînd simțea nevoia să ia cuvîntul, inima lui, ca şi cea a Nestei, începea să bată cu putere. Era un vorbitor lipsit de încredere în sine. începu:
„Dragii mei prieteni, trăim într-o epocă a miracolelor. Oameni ca şi noi pot trimite maşini în cosmos. Casele noastre sînt pline de invenții tehnice care i-ar ului pe strămunii noştri. Dar, în acelaşi timp, planeta noastră e devorată de suferințe şi amenințată de cele mai cumplite primejdii. Specialiştii şi oamenii de ştiință ne dau sfaturi colosale, potrivite pentru primejdii colosale. Eu vreau să vă vorbesc însă despre lucrurile simple şi bune, care ne sînt aproape, care ne sînt accesibile şi care fac

încă parte din lumea noastră. Să iubim lucrurile apropiate nouă, lucrurile bune şi clare şi să nădăjduim că, în lumina lor, li se vor putea adăuga mereu altele. Să prețuim inocența. Copilul este inocent, omul matur, nu. Să prelungim cît putem şi să îndrăgim inocența copilăriei, aşa cum o aflăm la copil şi cum o redescoperim, mai tîrziu, în noi înşine. Să o privim ca pe o reîntoarcere la o anumită simplitate, ceva ce nu e greu de înțeles, un bun nu îndepărtat, ci foarte apropiat nouă. Şi să nu şovăim să le insuflam tinerilor noştri, să le împărtăşim un ideal, care mai tîrziu le va sluji drept pavăză. în societatea noastră, cinismul pune prea curînd stăpînire pe tînăr şi pe bătrîn oprindu-ne pe noi să vorbim şi pe ei să audă, şi făcîndu-ne, printr-o crîncenă răsturnare de valori, să ne ruşinăm de ceea ce-i mai bun în noi. Deprinderea de a zeflemisi distruge înțelegerea şi sensibilitatea care înseamnă reverență. Să prețuim castitatea, nu ca pe un cod rigid, cenzorial, ci ca pe o formă de respect şi blîndețe, o respingere a promiscuității, un simț al

delicatului mister al relațiilor umane. Să prețuim şi să înfăptuim acele lucruri care ne fac viața mai simplă, mai ordonată, mai deschisă, mai adevărată. Să ne facem o practică din izgonirea gîndurilor dăunătoare. Cînd ne simțim încolțiți de asemenea gînduri, invidioase, hrăpărețe, cinice, pur şi simplu să le alungăm, precum oamenii din vechime care gîndeau că înfrîng diavolul. Şi în acele momente, să ne căutăm sprijin în lucrurile pure, întorcîndu-ne mintea spre oameni buni, spre ce-i mai bun în munca noastră, spre noblețea şi frumusețea artei. Asemenea sprijin ne stă oricînd la îndemînă, doar să vrem să-l căutăm. Să ocolim cinismul care afirmă că lumea noastră e atît de îngrozitoare încît am putea înceta să ne mai sinchisim de ea şi am putea înceta să mai luptăm pentru mai bine; cinismul ce ne vorbeşte de o criză cosmică în care îndatoririle obişnuite încetează şi principiile morale nu mai au ce căuta. în orice moment, există o sumedenie de lucruri mărunte pe care le putem face pentru alții, lucruri menite să ne reîmprospăteze speranța, şi lor şi nouă. Să ocolim răutatea atît de răspîndită care îşi găseşte consolare în nefericirile şi păcatele altora, înnegrindu-i pe ei pentru a face ca cenuşiul nostru să pară mai alb, bucurîndu-ne de insuccesele şi decăderea semenilor noştri, în timp ce găsim scuze şi justificări pentru propriile noastre eşecuri şi cocoloşim păcatele noastre tainice, nedescoperite. Şi, mai presus de orice, să nu ne pierdem speranța, nici pentru soarta planetei noastre,

şi nici în străfundurile intime ale sufletelor noastre. Să ne recunoaştem răul din noi, să reparăm ce poate fi reparat şi, pentru ceea ce nu poate fi remediat, să ne punem speranța în iubire".
William se aşează şi constată că inima încă îi bătea cu tărie, îşi înclină capul şi îşi împreună mîinile care îi tremurau. Se întreba singur: „Ce mi-a venit să înşir toate cuvintele astea înalte, de unde mi-or fi răsărit în minte?". Apoi gîndurile i se întoarseră la el şi la ceea ce-i spusese doctorul şi se înfiora de slăbiciune şi de frică.
Tăcerea continuă, răsunînd acum de ecourile cuvintelor lui William şi fiecare dintre cei prezenți îşi făgădui să-şi remedieze, într-un fel sau altul, viața. Brian îşi spuse: „Ce canalie sînt, şi cît sînt de norocos că am o soție atît de bună şi de scumpă şi un fiu atît de minunat. Trebuie să mă duc şi s-o văd pe Alex, *cît de repede,* şi să încetez odată să urăsc totul şi pe toți". Gabriel îşi spuse: „Dragul, dragul de William, ce mult îl iubesc, da, trebuie să încetez de a mai fi atît de slabă şi de prostănacă şi nu trebuie să mă mai gîndesc cu atîta meschinărie şi ciudă la Stella şi trebuie să-mi schimb gîndurile în legătură cu George, dar cum s-o fac?". Adam îşi spuse: „Trebuie să încetez cu gîndurile astea ciudate despre Rufus şi trebuie să fiu mai bun cu tatăl meu şi să-i vorbesc şi să nu-l mai necăjesc". Anthea Eastcote îşi spuse: „Trebuie să fiu sinceră şi onestă față de Hector Gaines şi să mi-l scot din cap pe Joe Tanner". Nicky Roach îşi spuse: „Trebuie să studiez mai serios şi să nu mă mai culc cu toate fetele, în dreapta şi-n stînga" (dar acest din urmă gînd îl cam întrista). Doamna Roach îşi spuse: „Trebuie să încetez de a mai cheltui sume atît de nebuneşti pe toalete. Parcă mi-aş fi pierdut mințile!". Doamna Romage îşi spuse: „Trebuie să încetez să mai falsific registrele băcăniei. Ar trebui oare să-i mărturisesc lui Nat că am umblat la cifre? Nu". Domnişoara Landon îşi spuse: „Trebuie să pregătesc lecțiile mai temeinic şi, pur şi simplu, să nu-mi *mai fie silă* de copii".

Nesta Wiggins îşi spuse: „Acum ar trebui să mă duc la messa catolică pentru a-i face o plăcere tatălui meu şi trebuie să încetez de a mai fi atît de ridicol de încîntată de mine însămi. Nu sînt decît o păcătoasă împuţită. Mă rog, nu chiar împuţită!". Doamna Bradstreet, turista, avea un păcat foarte serios pe conştiinţă, legat de răposatul ei soţ. Uneori simţea că e damnată, alteori se gîndea că ar trebui să se ducă şi să mărturisească totul la poliţie („Oare cît or fi ştiind?"). Hotărî că, pentru

moment, o să urmeze sfatul lui William Eastcote şi o să-şi pună speranţa în iubire şi credinţă. Mai făcuse ea lucrul ăsta, dar fără nici un rezultat. Emma îşi spuse: „Trebuie să mă duc să o văd pe mama. Trebuie să mă duc să-l vizitez pe profesorul de canto şi trebuie... într-un fel... să încerc să devin... mai puţin *imposibil"*.Tom îşi spuse: „Sînt inocent, sînt bun. Eu îi iubesc pe toţi. Voi continua să fiu inocent şi bun, şi să-i iubesc pe toţi, o să mă simt atît de fericit!". Ce şi-a spus Zet nu se ştie, dar cum făptura lui era alcătuită aproape în întregime din iubire, poate că a simţit o tonîfiere a propriei făpturi.
„Un scaun aşezat sub un tablou e de mare efect şi-i sporeşte valoarea", asta era una dintre ideile lui Alex. Pentru moment, încercă s-o transpună în practică în casa de vară Papucul, mutînd un scaun de bambus cu o pernă roz pe el şi aşezîndu-l sub o gravură contemporană, care reproducea *Casa Băilor de o neasemuită frumuseţe* din secolul al XVIII-lea, cea care fusese dărîmată pentru a lăsa loc actualului Institut. Obţinu efectul dorit. Era sîmbătă seara. Clopotele bisericii St. Olaf, foarte distincte pe vreme umedă, mai ales cînd vîntul sufla dinspre apus, dădeau un fundal sonor amurgului ceţos, vag cafeniu. In casă, toate luminile erau aprinse, încălzirea centrală funcţiona, storurile erau trase. Fiecare fereastră avea storuri interioare, toate decorate de Ned Larkin, tînărul pictor descoperit de Geoffrey Stillowen. Scena cea mai ambiţioasă, care reprezenta întreaga familie în grădina Belmont, se afla în camera de zi, la parter, dar ferestrele fiecărei camere purtau amprenta lumii fantastice a domnului Larkin. Dormitorul principal, în care se găsea acum Alex, înfăţişa, în spaţiul ferestrei obturate de deasupra banchetei lungi, un cer albastru traversat de un avion argintiu, privit de jos de un cîine, un terier negru cu alb, de care Alex îşi amintea vag, dar al cărui nume nu-l mai ştia. Storurile de la etaj, ca şi draperiile, nu mai fuseseră atinse de multă vreme şi erau pline de praf, molii şi pînze de păianjen. împreună cu Ruby, Alex făcuse o curăţenie temeinică în toată casa şi acum se putea bucura de ea. Munca, în tăcere, alături de Ruby, îi pusese nervii la încercare. Cu cîtă degajare ar fi trăncănit mama ei în asemenea ocazie, îmboldind-o pe servitoare, înveselind-o. Alex se uită la pat, un pat simplu, trainic, de o singură persoană, cu stîlpii terminaţi într-o ghiulea, confecţionat

dintr-un lemn lucios, frumos striat, de culoarea nucii, o piesă valoroasă, relicvă a altor timpuri. In mijlocul tăbliei de la căpătîi era gravat un desen oval, reprezentînd poate o sămînţă sau poate cosmosul. Gravura aceasta îi punea imaginaţia la încercare lui Alex în copilărie. Aici va dormi John Robert Rozanov. In cămăruţa adiacentă, într-un dulap mare, frumos, din acelaşi lemn de culoarea nucii ca şi patul, îşi va ţine hainele. In camera de zi, de la parter, sau poate că în cel de-al doilea dormitor, pe care Alex îl transformase în cameră de lucru, cu un birou din

lemn de stejar şi o lampă cu abajur din sticlă plumbuită, o să-şi scrie cartea cea mare. Serile, cînd va fi ostenit, va sta de vorbă cu Alex, la început, vor evoca trecutul, pe urmă vor discuta şi despre altele. Mai departe de acest punct, Alex nu îngăduia gîndurilor ei să se avînte, cel puțin nu foarte clar. într-adevăr, multe lucruri erau încă neclare. Bucătăria fusese frecată şi pusă Ia punct, dar cine îi va prepara mesele? Ruby şi Alex munciseră din greu. Aduseseră cîteva piese de mobilier de la Belmont, dar casa continua să-şi păstreze înfățişarea aeriană, golaşă, oarecum palidă, o atmosferă de provizorat, care, într-un fel, i se potrivea. Nu fusese niciodată locuită cu adevărat. Funcționase ca pavilion pentru petrecerile de vară şi serbările unor Stillowen de mult dispăruți sau risipiți. Oare după moartea mamei ei, să fi dormit tatăl ei cu vreo altă femeie în camera aceasta cu avionul argintiu şi cățelul care-l privea? Nu-i venea a crede. Casa, despre care ennistonienii gîndeau că ar fi un loc ciudat, ambiguu, era, de fapt, nevinovată, neîntinată şi nefoîosită, ca fratele ei cu păr de aur, care murise în război, sfîrtecat de un obuz lîngă Monte Cassino. Alex îi văzuse piatra de mormînt, albă, curată, printre alte sute de pietre asemănătoare, într-un frumos cimitir italian.

Alex coborî scările alunecoase de lemn şi intră în camera de zi, unde rămase să contemple storul care o înfățişa pe ea, în copilărie, cu buchetul de flori în mînă. Plutea un miros de lemn ars, de la focul pe care-l aprinsese de probă în soba mare din bucătărie. Adusese de la Belmont o masă mare, ovală, pliabilă, pe care o aşezase aici în caz că John Robert ar prefera să lucreze în camera de jos. Parchetul superb, pe care papucii lui Alex patinau molatic, era acum acoperit cu carpete; carpete geometrice, persane, pe care le adusese de la Belmont, covoraşe de îînă şi scoarțe din petice, cumpărate de mama lui Alex la

sfatul arhitectului decorator, care găsise că se potrivesc foarte Mne cu Papucul. Pe pereții zugrăviți într-un alb-albăstrui, atîrmau cîteva gravuri în lemn reprezentînd sălcii plîngătoare, curbate. Domnea o tăcere intensă, dincolo de care se auzea doar lîşîitul unui automobil care trecea pe şoseaua de la capătul grădinii, pe unde se plimbaseră părintele Bernard şi John Rol»ert. Cu o discretă privire piezişă, Alex îşi observa imaginea reflectată de oglinda gravată cu o fîntînă de cristal. Se simțea fără vîrstă, senină şi tînără, gata să-şi ia viața de la capăt.

în acea clipă, o vulpe latră foarte aproape de casă, un sunet sfredelitor, răguşit, îndurerat, iar uşa de la intrare se deschise abrupt şi cineva intră înăuntru. Alex îşi duse o mînă la inimă. Era Ruby. Femeia o văzu pe Alex prin uşa deschisă a camerei de zi şi veni repede spre ea, cu brațul întins. Alex se cutremură şi se trase un pas îndărăt, pe urmă luă scrisoarea pe care i-o îaitindea Ruby. Un moment, avusese senzația că bătrîna ei servitoare se repezea spre ea ca s-o lovească. Impresia fusese atît de puternică, încît nu avu puterea să rostească acel „mulțumesc", care ar fi făcut-o pe Ruby să plece. Nu spuse nimic. Femeia smeadă, vînjoasă, se uită fix la stăpîna ei, apoi se întoarse şi ieşi. Nu-şi scosese pantofii la uşa de la intrare.

Alex, care recunoscuse caligrafia lui John Robert, se aşeză pe bancheta de la fereastră, sub storul pictat. Scrisoarea, evident, mu sosise prin poştă, ci fusese predată de cineva. Rupse plicul:

Dragă doamnă McCaffrey,

Am primit prin domnul Osmore detaliile contractului şi sînt de acord cu condițiile de închiriere a casei de vară Papucul. Voi plăti shiria trimestrial, prin ordin bancar, aşa cum ați propus. Poate că ar fi trebuit să vă explic de la bun început că nu intenționez să ocup eu însumi casa, ci am închiriat-o ca reşedință temporară pentru nepoata mea, Harriet Meynell, şi pentru însoțitoarea ei. Cele două tinere îşi vor purta singure de grijă şi nu vă vor deranja; vor circula numai pe poarta din spate. Vă sînt recunoscător pentru bunăvoința Dvs. în conformitate cu prevederile contractului, vă ¥oi înştiința din timp cînd locuința se va elibera. în scurtă vreme ară voi reîntoarce în Statele Unite, aşa încît mă folosesc de acest prilej pentru a vă mulțumi şi a vă spune bun-rămas.
Al Dvs., cu sinceritate,
J.R. ROZANOV
157
Alex mototoli scrisoarea şi o vîrî în buzunar. îşi îndreptă privirea spre una dintre gravurile în lemn şi constată că ramurile sălciei căpătaseră o față omenească, un cap rotund, ca al fiului ei George. Simți un val de ură spontană față de „cele două tinere", care vor răvăşi şi vor profana frumoasa casă neîntinată. Se întrebă dacă mai poate reveni asupra contractului de închiriere. Nu, era prea tîrziu. Capul lui George, încîlcit printre ramuri, părea capul unui înecat. Ieşi în hol, îşi zvîrli papucii din picioare în lada cu papuci şi îşi încălță pantofii. Stinse toate luminile din casă, răsucind comutatoarele aflate în dreptul uşii. Ieşi, închise uşa în urma ei şi o încuie. Clopotele bisericii amuțiseră, iarba udă îi muia pantofii. O străpunse o durere veche, al cărei duh dăinuise, poate, undeva în grădină, fantoma unui gînd neguros îngropat în trecut, acea remuşcare geloasă, răscolitoare, obsesivă, pe care o încercase cînd auzise că Linda Brent se mărită cu John Robert Rozanov. Iubirea pe care nu o putea dărui nimănui se dilata dureros în inima ei.
— Cîntă-mi!
— Nu.
— Haide, zău, Emmanuel!
— Nu.
— Ai de gînd să-l vizitezi pe profesorul tău de canto?
— Am amînat vizita.
— Iarăşi?
— Iarăşi. Tu te duci s-o vizitezi pe maică-ta?
— Nu mă sîcîi.
— Ce naiba-i în sticla asta?
— Apă de Ennistone.
— Dumnezeule! Şi-am turnat-o în paharul de whisky. Ce-i zgomotul ăsta?
— Bufnițe. Vîntul. Trenul de noapte care se apropie de gara Ennistone. Ai cîntat vreun imn la slujba de seară?
— Nu fi idiot.
— Cum a fost?
— Grozav. Am văzut-o pe „servitoare" la biserică.
— Pe cine?
— Pe servitoarea maică-tii.
— A, Ruby? Ți-a vorbit cineva?
— Preotul a venit după mine şi mi-a spus bună seara.

— E o pasăre ciudată. Meditează pe muzică de jazz. Pe vremuri a fost luptător.
— De ce n-ai venit şi tu?

— Aş fi stîrnit senzaţie. Ţi-a plăcut la St. Paul la fel de mult ca la reuniune?
— Da.
— Mai mult?
— Nu.
— Bun. Ce ţi-a spus Adam după reuniune?
— Că un muscoi are treizeci de mii de celule în creier, iar soi, aamenii, avem miliarde.
— Asta ne mai dă un pic de curaj. Ce ţi-a plăcut la reuniune?
— Tăcerea. Cățelul. Ce-a spus domnul Eastcote.
— Da... te făcea să te simţi purificat, proaspăt spălat, mai aîb decît zăpada.
— Zău?
— Nu te simţi aşa după împărtăşanie?
— Nu m-am mai împărtăşit de ani de zile. N-am mai călcat într-o biserică de ani de zile.
— De ce te-ai dus în seara asta la slujbă?
— Din cauza domnului Eastcote.
— Vezi?
— Şi cît te ţine senzaţia asta?
— Care senzaţie?
— Că eşti mai alb decît zăpada?
— Aproape tot timpul. Eu simt că nu am căzut din paradis. Unde începe răul? Nu pretinde că *tu* ştii.
— Se înţelege că ştiu. Ignoranţa ta e cu totul şi cu totul excepţională.
— Am ştiut întotdeauna că sînt un om excepţional. Aproape am terminat cîntecul nostru.
— Cîntecul nostru?
— Cel pentru care tu ai să scrii muzica şi care o să ne aducă milioane.
— Eu nu pot să scriu muzică.
— Spuneai că poţi.
— Ai înţeles greşit.
— Vrei să înoţi mîine?
— Nu.
— Dar vii la Băi?

— Vreau să stau să mă uit la filozof.
— N-a fost grozav cînd ne-am rostogolit în faţa lui?
— Nu mi se pare grozav să apar dobitoc în ochii cuiva pe sare îl respect.
— Desigur, ai citit unele dintre cărţile lui.
— Dac-aş fi avut o pălărie, mi-aş fi scos-o în faţa lui, cu un gest de reverenţă.
— Oricum, ai căzut la picioarele lui.
— Mi s-au îndoit ochelarii.
— Hai să ieşim să reluăm trînta şi-or să se îndrepte.
— Şi vreau să mă uit bine la fratele tău.
— La George? Încă mai am o vînătaie acolo unde m-a apucat atît de brutal.
— Tu crezi c-a fost din ură. De ce să nu fi fost din dragoste?
— Concepţia mea despre dragoste e mai puţin sofisticată.
— Dacă aş avea un frate ca George, aş face ceva pentru el.
— Dacă ai avea un frate ca George, ai şti că nu poţi face nimic.
— Măcar aş încerca.

— Te fascinează. O mulțime de oameni sînt fascinați de el. Cei nefascinați ridică brațele la cer, neputincioşi.
— Şi tu ce faci?
— O, eu țin la George, dar e un om imposibil, distruge sistematic firavele legături cu viața pe care se bazează majoritatea oamenilor.
-— A încercat să-şi înece soția?
— Nu, asta a spus Brian, şi Brian îl urăşte.
— Unde-i ea acum?
— Nimeni nu ştie, probabil că în Japonia.
— în Japonia?
— Tatăl ei locuieşte acolo. Şi el îl urăşte pe George.
— De ce nu bei ? Mă enervează să te văd stînd aşa, fără să faci nimic.
— De ce nu cînți? Cîntă *Phil flautistul.*
— Uite, mă şi grăbesc.
— Unde ți-e toată veselia sălbatică şi ochii zîmbitori şi farmecul plin de umor?
— Tacă-ți gura!
— Eşti un pretins irlandez.
— Toți irlandezii sînt pretinşi irlandezi.

Tu nu ştii ce să faci, văd bine,
Ai vrea să stat
Şi-ai vrea să pieci de lîngă mine.
Şi nu poţi să te hotărăşti.
Ai vrea să pleci, dar, vai!
Nu-ţi place să mă amărăşti.
Haide să ne rotim privirea
E casa care ne-a adăpostit iubirea,
Nu suferi, nu-mi spune că ţi-e greu,
Şi nu pleca încă la gară.
Afîta timp cît sinceră vei fi
Eu nu mă voi schimba, să ştii.
Să încercăm, uitima oară,
Nu te speria, sînt eu.
Te vreau, dar pentru totdeauna,
Nu pot trăi cu mai puţin.
Te vreau, dar pentru totdeauna.
Nu am să te silesc,
Vreau să gîndeşti că e firesc.
Dar de nu vrei să fii a mea,
Nu socoti că-i vina ta,
Şi vei putea orîcînd pleca,
Nu-i un păcat.
Eu voi zîmbi, voi îndura!
Mă voi purta ca un viteaz din fire.
Dă-mi numai un sărut la despărţire.
Mi-e inima plină de teamă,
Dar tu ai toată libertatea.
Ah, nu pleca, ia-mă în seamă!
Dar dacă pleci, eu am să-ţi spun
Nu plînge, şi drum bun.
Căci tu eşti tu,
Iar eu, nu te speria, sînt eu.
Iubito, nu mă părăsi
Cit de iubesc, tu nu te îndoieşti,
Dar inima nu vreau a ţi-o răni,
Eşti liberă să pieci, dacă doreşti.
Eu n-am să ptîng, să nu te amărăşti.
De fapt, de ce să ţii la mine?
Nu văd nici o raţiune.

Tu poţi pleca fără suspine,
Şi fără amărăciune.
Eu aş fi vrut să-mi fii soţie,
Şi viaţa mea să ţi-o dau ţie.
Dar dacă pleci şi nu poţi fi a mea
Eu n-am să mor, ci am să-ţi spun
Nu te speria, sînt eu, şi îţi doresc drum bun.
Te vreau, dar pentru totdeauna
Altminteri nu pot să fiu mulţumit.
Te vreau, dar pentru totdeauna,
De tine-n viaţă să fiu însoţit.
Dar dacă pleci,
N-am să mor de durere,
N-am să gust lacrimi şi fiere
N-am să fiu crud, să nu te îndoieşti,
Cumva dacă te hotărăşti,
N-am să te chinuiesc.
îmi voi ascunde inima-n batistă,
Nu vreau să fie-o despărţire tristă.
Nu vreau să te opresc.
Eu îţi doresc doar fericirea.
Şi-am să rămîn cu amintirea,
Drum bun, fii binecuvîntată
Şi nu fi tristă, scumpă fată,
Nu te speria! Sînt numai eu.

Tom era încîntat de cîntecul său pop pe care-l fabricase atât de repede din germenele ideii lui Adam despre cei doi melci. Mai tîrziu, în aceeaşi seară, după conversaţia mai sus amintită, Tom s-a îmbătat laolaltă cu Emma şi apoi s-a retras în eamera sa, ca să-şi mai cizeleze capodopera. Era după miezul nopţii. Tbm ocupa camera din spate, cu vederea spre grădină şi, în depărtare, spre oraş, unde reflectorul care lumina cupola Sălii Mari tocmai se stinsese. Oraşul, sub baldachinul de nori negri ai nopţii, alcătuia o compoziţie de linii galbene punctate, eu cîteva pătrate de ferestre luminate ici-colo. Ennistonienii se culcau devreme. Tom se dedicase trup şi suflet cîntecului său, imaginîndu-şi, pînă la cel mai mişcător amănunt, situaţia pe care o descrisese: el, eroul, îndrăgostit, dar înfrînîndu-şi apriga dorinţă posesivă; fata, sfioasă, blîndă, reţinută (o

virgină?), incapabilă să ia o hotărîre. El îi respectă nehotărîrea, ba chiar îndrăgeşte indecizia care-l chinuieşte, nesiguranţa cețoasă, obscură, neputincioasă, ilogică, şi lipsa de contur definit, pe care Tom le asocia cu fata de care se va îndrăgosti odată şi odată. (Chiar în acea seară el şi cu Emma ajunseseră la concluzia că nici unul din ei nu fusese vreodată cu adevărat îndrăgostit.) Tom, eroul, se dă în lături, îi oferă fetei libertatea, spaţiul şi timpul, stăvilind în inima lui teama de a o pierde, împreună cu necesitatea dureroasă de a încerca să o reţină. O doreşte, dar numai pentru totdeauna, şi de aceea trebuie să se pregătească şi pentru eventualitatea de a o pierde, deşi pierderea ei ar fi totuna cu moartea. Mascîndu-şi chinul aşteptării, se arată blînd cu ea, făcînd-o să simtă cît de simplu, cît de prietenos, cît de bun, cît de neprimejdios e el, doar vechiul, familiarul ei adorator. „Dar oare fetelor le *place* genul ăsta de băiat?" se întrebă deodată Tom. Mă rog, în cîntecul ăsta Ie place. Poate că pe urmă o să scrie un alt cîntec, cu alt gen de erou, nu un gentleman. Dar, de fapt, Tom aspira să fie un gentleman şi se considera a fi unul. Simţea că n-ar putea coborî niciodată la nivelul degradant la care se vorbeşte vulgar despre sex, iar femeile sînt tratate ca vitele. Desigur, imaginaţia

lui Tom făurea fel de fel de tipuri de femei. își imagina copile ocrotite de părinți, cuibărindu-se noaptea în paturile lor virginale. Se gîndea şi la fetele rele, nebunatice, care fugeau de acasă, dar nu le asocia niciodată cu mama lui. Poate că gîndurile lui Tom despre femei erau mai influențate, decît îşi închipuia el, de umbra Neajutoratei Fiona, veşnic tînăra Fiona, copil vagabond şi victimă, pe care era de datoria lui să o salveze şi să o păstreze neîntinată de lume. Şi poate că pentru ea rămăsese copilăros şi pentru ea se considera inocent. Aşa cum îi spusese lui Emma, socotea că pe el nu-l atinsese căderea omului şi că nu ştia de unde începe răul.

Emma stătea întins pe patul din camera mai spațioasă din față, unde, înainte de a fi împreunat draperiile, mugurii verzi ai platanului îi umpleau fereastra, iar ramurile pestrițe se legănau în vînt, profilate în lumina felinarelor de pe Travancore Avenue. înainte de a se culca, încercase să-şi îndrepte brațul ochelarilor, care se strîmbase în căzătura de pe pantă. Se muncise un timp, încordîndu-şi ochii şi frecîndu-şi din cînd

în cînd urma roşie pe care i-o lăsase podul de sîrmă pe nas. Renunțînd în cele din urmă, se vîrîse în pat şi reluase lectura: *Originile puterii militare în Spania între 1800-l854.*

Acum închisese cartea şi se gîndea la profesorul lui de canto, domnul Hanway. Emma studia de mai mulți ani cu domnul Hanway, dar relațiile lor rămăseseră oficiale. Emma îi spunea „Domnule", iar domnul Hanway îi spunea „Scarlett-Taylor". Muzica crease o lume sacră între Emma şi domnul Hanway. Cînd Emma îi cînta profesorului sau atunci cînd cîntau împreună, simțeau o comuniune mai elevată şi mai satisfăcătoare decît orice altă legătură de prietenie. Numai că, în ultima vreme, Emma începuse să pună cu severitate la îndoială valoarea şi viitorul talentului său. Nu era vorba că se săturase de cîntat. Continua să se simtă transportat de bucuria fizică a acestui exercițiu, iar senzația de putere pe care i-o inspira dăinuise. Cîntatul, creația sunetului printr-un exercițiu disciplinat al minții şi al trupului, este poate punctul în care se întîlnesc cel mai fericit carnea şi spiritul. Au loc un travaliu şi apoi o zămislire ce preced ivirea sunetului pur pe lume. Strigătul unui suflet. Cam aşa ceva gîndea şi simțea Emma. Şi nici nu-şi subevalua darul sau felul în care îl cultivase. Numai că, ştiind că nu-i poate închina întreaga lui viață, începuse să i se pară lipsit de sens să mai continue. Descurajarea lui provenea pe de-o parte din motive personale şi metafizice, pe de alta, din cauze pe care le împărtăşea cu ceilalți contratenori. (Domnul Hanway avea, desigur, şi alți elevi, dar îşi organizase orarul în aşa fel încît Emma, cel puțin, nu se întîlnea cu nici unul dintre colegii lui. Cînd era împreună cu profesorul, mereu avea senzația că acesta are tot timpul din lume, numai pentru el. Bineînțeles, impresia aceasta se putea datora şi faptului că domnul Hanway era un profesor bun.) Timbrul vocii lui, de contratenor, era ca un *falsetto* înalt, care nu e nici glasul unui bărbat şi nici cel al unui castrat. (Purceii era contratenor.) Face parte dintr-un registru limitat, iar repertoriul contratenorilor este sărăcăcios şi absolut finit. Emma îl parcursese aproape în întregime. Cîntase multe cîntece englezeşti de lăută, melancolia poeziei şi muzicii elisabetane şi iacobine i se potrivea de minune. Cînta Purceii

şi Händel. El şi domnul Hanway trecuseră în revistă tot ce le putea oferi muzica preclasică, iar madrigalurile constituiau

limbajul lor natural. Acum, domnul Hanway exersa cu Emma partitura lui Oberon din *Visul unei nopți de vară* de Britten, el personal cîntînd toate celelalte roluri, cu vocea lui care putea deveni cu uşurință „atîtea alte voci", după cum pianul lui putea deveni o întreagă orchestră. Domnul Hanway (tenor) fusese cîndva cîntăreț de operă, dar nu vorbea niciodată despre acele vremuri.

Se înțelege că domnul Hanway voia să facă din Emma un cîntăreț profesionist. Emma nu-i vorbea despre activitatea lui universitară; amîndoi deveneau laşi cînd încercau să discute viitorul. Domnul Hanway îi sugera mereu felurite ocazii, îndemmndu-l să cînte în public. în primii ani de colegiu, Emma cîntase eu o formație şi prezentase şi un recital la o serată muzicală studențească. Felicitările stupefiate ale colegilor săi mai curînd îl stinghereau decît să-i facă plăcere. Talentul lui cu totul neobişnuit începuse să devină pentru el un secret vinovat. îi ceruse lui Tom să jure că va păstra taina, cel puțin cît se aflau la Ennistone. Continua să exerseze, dar din ce în ce mai puțin. La Ennistone, în două rînduri, se sculase cu noaptea în cap şi traversase islazul să exerseze pe lîngă tabăra țiganilor. Dar se simțise absolut ridicol, ca şi cum îşi pierduse toată încrederea într-un asemenea demers. Ce *rost* avea? Nu putea fi în acelaşi timp şi istoric şi cîntăreț, or el dorea să fie istoric. Atunci de ce să continue cu un instrument pe care nu-l putea folosi? Lucrul trist pe care-l descoperise de curînd Emma era că, dacă înceta să-şi exerseze vocea la nivelul corespunzător, nu va mai dori s-o folosească deloc. Şi dacă ăsta urma să fie viitorul, nu era mai bine să abdice de pe acum? Cum nici nu se punea chestiunea de a deveni cîntăreț profesionist, trebuia să ia hotărîrea de a *înceta lecțiile cu domnul Hanway*. în mod normal, se ducea o dată pe săptămînă la profesor. în ultima vreme se dusese o dată la două săptămîni. Va trebui să se ducă la el... şi să-i spună... că nu va mai veni niciodată... să ia lecții. Ceea ce însemna că nu se vor mai întîlni niciodată, din moment ce, în afară de muzică, nimic nu-i mai lega.

Nu putea s-o facă. Ştia că se va duce la el, ca de obicei, şi nu-i va spune nimic, va minți şi se va feri să vadă expresia de anxietate din ochii profesorului. Chiar şi pentru el însuşi, era
0 alegere teribilă, nu putea renunța la o asemenea bucurie, la un asemenea dar. Să nu mai cînte niciodată? Era de neconceput. Aşa că, pînă la urmă, poate că nici măcar nu era vreo hotărîre de luat.

Tom McCaffrey îşi lăsase deoparte poemul şi stătuse un timp privind pe fereastră. în apropiere, un felinar proiecta pete de lumină de un verde livid pe cîțiva pini din Victoria Park. în spate, bezna opacă a islazului de o parte şi „Tărîmul Pustiu" de cealaltă. Simțămîntul de iubire universală, care-i năpădise inima pe parcusul reuniunii, stăruia. Simțea, în timp ce privea la oraşul adormit, ardoarea şi tăria făpturii lui tinere, care se prefăcuseră, parcă, într-un soi de înțelepciune. Un elan de nestăvilit, care lua forma bucuriei, i se propaga prin întregul trup, făcîndu-l să vibreze. îşi aminti de cuvintele lui Emma: „Dacă aş avea un frate ca George, aş face ceva pentru el".

Tom uni draperiile, obturînd rămăşițele de lumină din Ennistone, şi îşi soase cămaşa. Privindu-se în oglindă, îşi văzu

vînătaia de ne braț, pe care se distingeau clar urmele degetelor lui George. își spuse: „George se înecă și se agață de *mine".* Și Tom se gîndi că, pur și simplu, va sta lîngă el și-i va spune cîteva cuvinte calde, cîteva cuvinte simple, care îi vor veni pe moment în minte; George va înțelege că există măcar un loc pe lume unde nu are și nu va avea niciodată dușmani. „Fireşte, s-ar putea să mă înjure și să mă alunge, își spuse Tom, dar mai tîrziu va reflecta și *va înțelege.* Așa trebuie să fie. Am să mă duc la George, și la Alex, și am să le vorbesc — ce — păi, e ca o conversație, te schimbă, te salvează, ce se întîmplă cu mine? Am să le fac bine. Binele, pur și simplu, o să radieze din mine, ca electricitatea, o rază de viață. Mă simt schimbat ca după o explozie atomică, doar că e atît de bine. Să fie din pricina domnului Eastcote? Nu poate fi numai atît, e mai mult. Domnul Eastcote a fost doar un semn, sînt în prezența lui Dumnezeu, poate ar trebui să îngenunchez?"

Tom își scoase pantofii și șosetele. Nu apucă să îngenuncheze, ci rămase în picioare legănîndu-se ușor, de parcă l-ar fi străbătut un fulger, un val de forță care își făcea loc din adîncuri, ca bulele care se ridică voioase la suprafața apei. își dădu jos maioul, să-și pună bluza de pijama. își scoase pantalonii de stradă și chiloții și îmbrăcă pantalonii de pijama. Și acum, după această revelație, după acest spectacol, această transformare a trupului său într-o substanță pură, transcendentă,

acum urma oare să se bage pur și simplu în pat, la culcare? Uitîndu-se la patul lui, se simți dintr-odată foarte obosit, de parcă avusese mult de mers pe jos, muncise mult, se chinuise o groază de vreme și știa că dacă se bagă în pat o să adoarmă într-o secundă. își spuse: „O să mă duc la Emma, să-i povestesc".

Cînd Tom ajunse în fața ușii de la dormitorul lui Emma, simți cum energia aceea ia forma agonizantă a unei nevoi deosebit de stringente. Zburînd pe deasupra pămîntului, dădu buzna în camera lui Emma. Emma, cu lampa de pe noptieră aprinsă, se reapucase de citit. îl văzu pe Tom și își scoase ochelarii. Tom spuse:

— Emma, ah, Emma!

Fără să zică nimic, Emma dădu la o parte așternuturile. Tom, încă pătruns de imboldul său covîrșitor care îl făcea să plutească, se apropie de prietenul lui și, pentru un moment, se treziră amîndoi întinși piept lîngă piept, ținîndu-se unul de altul într-o încleștare aprigă, dureroasă, cu inimile bătîndu-le violent, teribil; și așa, în tăcere, au stat întinși, destul de mult timp.

*

George asistase odată la o încăierare într-o circiumă din Londra. Un derbedeu atacase un bărbat și-l doborîse la pămînt. După care, derbedeul începuse să izbească victima cu capul de podea. Nimeni nu a intervenit. Toată lumea stătea cu gura căscată, inclusiv George, care urmărea, fascinat, scena. (își putea încă aminti zgomotul surd al izbiturilor.) La un moment dat, o fată s-a desprins din grupul privitorilor și a început să strige: „Opreşte-te, opreşte-te, opreşte-te, pentru Dumnezeu!" Derbedeul i-a răspuns : „Dă-mi o sărutare și mă opresc!". Fata s-a apropiat și canalia a sărutat-o, trăgînd-o brutal de păr. Pe urmă i-a cerut: „Dezbracă-te!". Fata începuse să plîngă. „Dezbracă-te sau îl izbesc din nou!" Fata a zbughit-o pe ușă, plîngînd, și licheaua a început din nou să izbească victima cu

capul de podea. George, care se afla lîngă uşă, a urmat-o pe fată afară. Mergea pe stradă, plîngînd, mai mult scîncind. Să fi fost o prostituată care-l cunoaştea pe derbedeu sau o prietenă a victimei sau, pur şi simplu, o spectatoare cu inimă curajoasă? George nu voia să ştie, nu dorea să-i vorbească fetei, ci a continuat să o urmărească un timp, incitat de scenă. Pe urmă

gfpisaiiiiî
iiiit
.':."l'Dr.::1
iiilite
şi-a încetinit pasul şi a pierdut-o. Un an mai tîrziu a revăzut-o, în cu totul altă parte a Londrei şi coincidența i-a inspirat un soi curios de spaimă. în cea de-a doua ocazie nu a mai urmărit-o. Şi ieri, *aici în Ennistone,* a văzut-o pe fată pentru a treia oară. Era pe la asfințit şi George tocmai ieşise de la bibliotecă şi se îndrepta spre Druidsdale, cînd fata apăruse de după un colț şi pornise să meargă în fața lui. George o urmărise şi spaima lui luase forma nevoii urgente de a o ajunge din urmă pe fată şi de a-i vorbi, deşi asemenea lucru părea cu neputință. Cînd ajunse la colț, fata traversase pe celălalt trotuar. Numai că, între el şi ea, se afla acum un alt om, un bărbat cu o înfățişare familiară, îmbrăcat într-un fulgarin negru. George şi-a dat seama, cu o indiferență care-l făcuse aproape să leşine, că acest alt om era el însuşi şi că dacă şi-ar întoarce fața şi l-ar privi, ar cădea jos, mort. S-a întors şi a alergat în direcția opusă, alerga şi alerga prin întunericul care înghițea străzile oraşului.

Acum, în lumina dimineții, toate acestea îi apăreau ca un vis rău, ceva ce-ar fi vrut să-şi alunge din minte, fără măcar să se întrebe dacă era fantezie sau „realitate", orice ar fi putut să însemne asemenea cuvinte. Avea senzația că auzise întruna numai țipete, de parcă aşa ar fi fost alcătuită însăşi liniştea nopții. Auzise, în zori, porumbeii uguind „Rozanov, Rozanov". George căzuse acum într-un fel de abrutizare, o nepăsare excesivă, atribute necesare actualului său mod de viață. Camera de zi de la parter, unde dormea pe o canapea, era murdară şi mirosea ca vizuina unui animal. Cînd se culca, nu se mai dezbrăca, îşi scotea numai pantofii. Se bărbierea din cînd în cînd, nu prea des, doar atît cît să nu-i apară pe față o umbră albăstruie-întunecată. Se trezea în fiecare dimineață cu un program misterios în minte, pe care, însă, mizeria şi amărăciunea îl împiedicau să-l împlinească. Ar fi dorit s-o vadă pe Diane, dar simțea că mila ei sentimentală şi stupiditatea ei or să-i stîrnească dorința de a ucide. Uneori, pentru o clipă fugară, se gîndea la Stella, ca la ceva remarcabil, dar ireal: curată, strălucitoare, făcută din metal. Se duse în Hare Lane şi ciocăni la uşa lui John Robert; neprimind nici un răspuns, se aşeză jos, pe marginea trotuarului.

După un timp, cîtiva oameni se opriră să se zgîiască la el, de la distanță. în cele din urmă, cineva (Dominic Wiggins) se

apropie şi-l anunță că Rozanov nu mai locuia în Hare Lane, ci în Camerele Ennistone. George se ridică şi se îndreptă cu paşi lenți spre Institut. începuse să plouă. Nu se duse la Băi, intră discret în Camere pe uşa din stradă, unde străjuia un portar într-o cabină de sticlă. în hol, pe o tăblie, erau înşirate numele ocupanților, numerele camerelor ocupate, precum şi specificația dacă în momentul de față se găseau sau nu în

camere. George constată cu un tremur lăuntric, dar fară surpriză, că numărul camerei lui Rozanov era 44. Filozoful era în cameră. George înainta pe covorul gros al coridorului, unde plutea un miros sulfuros şi unde urletul apei care curgea era mai asurzitor. Bătu la uşa lui Rozanov, dar nu putu să audă nici un răspuns. Deschise uşa.
Rozanov, complet îmbrăcat, şedea la o masă lîngă fereastră şi scria. Avea cărți în față. Cînd îl văzu pe George, se încruntă şi trase una din cărți peste hîrtia scrisă.
Camera lui John Robert mai păstra cîte ceva din splendoarea apusă, sub forma unei pretenţiozităţi greoaie, fară noimă, care-ţi sugera un club de noapte abandonat. Trei dintre pereți erau tapetați cu un material negru, lucios, plesnit pe alocuri. Tapetul zidului din fața uşii reprezenta un desen zigzagat, verde cu argintiu. Un scrin înalt, îngust, de un negru lucios, care nu părea a fi nici de lemn, nici de metal, şi un garderob înalt şi îngust, de aceeaşi culoare, cu o oglindă înaltă şi îngustă, elipsoidală, îşi făceau, cu stîngăcie, datoria de uriaşe ornamente. Covorul relua modelul verde argintiu al tapetului, adăugîndu-i cîteva linii accentuat negre. O canapea joasă, verde deschis, cu braţe foarte turtite, îmbrăţişa o puzderie de perne mici, negre. Un fotoliu capitonat cu creton, o masă de birou funcţionărească, acoperită cu plastic, şi un scaun pătrunseseră ca intruşi, reprezentînd, în felul lor umil, utilitatea şi confortul. Pe sub uşile de lemn sculptat ale băii se strecura o şuviță de abur. Camera era caldă şi duduia de zgomotul apei care, curînd, deveni inaudibil.
— Frumoasă cameră aveți aici, spuse George, aşezîndu-se pe fotoliul capitonat cu creton şi apoi ridicîndu-se din nou, pentru că i se păruse prea jos.
Se apropie de garderobul înalt şi îngust şi se văzu în elipsa argintie, înaltă şi îngustă, a oglinzii. îşi spuse: ,*Asta~i* omul pe care-l urmăream". (Arăta murdar şi nefericit.)
— Sînt ocupat, îi spuse John Robert.

— Scrieți cartea cea mare?
— Nu.
— îmi aduc aminte că ne vorbeați pe vremuri despre unele gînduri care pot fi văzute, ca balena lui Melville, departe, în profunzime. Ce mai e acum prin mare? Monştri?
— Sînt ocupat, te rog pleacă.
— Nu vreți să stați de vorbă cu mine?
— Nu.
— De ce nu? Am fost, cîndva, studentul dumneavoastră favorit.
— Nu.
— Minți, am fost! Şi ce te supără dacă eu spun că ți-am fost studentul favorit? Eşti atît de vanitos încît te ruşinezi cu mine?
— Te rog...
— Tot ce ți-am înşirat data trecută a fost greşit. M-am înjosit, m-am tîrît, asta a fost o greşeală. Ştii bine ce doresc. Doresc să mă justific şi numai tu mă poți justifica, doresc să mă salvez şi numai tu mă poți salva. Nu fac decît să statuez nişte adevăruri. Vreau să ştiu exact ce gîndeşti despre mine.
— Nu gîndesc nimic despre dumneata.
— Ba gîndeşti, *trebuie* să gîndeşti.
— îți imaginezi că mă preocupi, dar nu-i adevărat.

— Gîndeşti destul despre mine încît să mă distrugi. Sau ai făcut-o accidental, fără măcar să observi?
— Nu eu te-am distrus, George, răspunse Rozanov cu un oftat.
— Vrei să spui că mă distrug singur?
— Nu cred. Eşti pur şi simplu un dezamăgit.
— Şi tu? Tu nu eşti un dezamăgit? Obişnuiai să spui că totul a mers prost de la Aristotel încoace. E cam mult de atunci. Şi tu, cel mare, aveai de gînd să pui ordine în toate. Ai făcut-o? Se-nțelege că nu. Nimeni nu-ți mai citeşte cărțile. Care ți-e valoarea? Mi-am ruinat viața pentru un şarlatan?
— Ajunge!
— M-ai jefuit, mi-ai răpit iluziile vitale, mi-ai ucis amorul propriu.
— Mă îndoiesc de acest lucru, răspuse John Robert, dar dacă ți-am ucis într-adevăr amorul propriu, atunci sînt de felicitat, şi dumneata la fel.
— Ştii ce vreau să spun. Fără amor propriu nu există nimic, decît ticăloşie. Mai bine nu te întîlneam niciodată!

— Ce numeşti ticăloşie e simplă vanitate. Ți-ai pierdut respectul față de tine însuți dintr-un motiv care nu mă priveşte şi acum suferi de simptomele retractării. Du-te şi scarpină-ți rănile în altă parte.
— îmi sugerezi să mă duc acasă şi să-mi redobîndesc stăpînirea de sine?
— Nu, îți sugerez să te duci la Ivor Sefton; el o să-ți depene o poveste despre tine însuți care o să-ți ridice moralul.
— Nu ştii ce înseamnă suferința asta!
— Adică pierderea prestigiului?
— Pierderea prestigiului, pierderea sufletului, pierderea copilului. Ce ştii tu despre adevărata durere? Dar nu vreau să vorbesc despre *asta,* pentru că nu eşti în stare să înțelegi, în viața ta n-ai iubit pe nimeni, nici măcar o singură persoană. Te-ai însurat cu Linda Brent numai ca să-i faci în ciudă mamei mele, pentru că nu se sinchisea de tine.
— George, începu John Robert, ştiu foarte bine că spui toate astea numai ca să mă enervezi, ca...
— Turbai de ciudă pentru că nu erai admis în casele bune!
— ...să mă provoci, să mă faci să-mi pierd cumpătul şi astfel să se creeze o legătură între noi, dar n-ai să reuşeşti. Pur şi simplu nu mă interesezi îndeajuns.
— Semănăm foarte bine şi ştii lucrul ăsta. Amîndoi sîntem demoni, tu eşti unul mare şi eu unul mic. Şi demonii mari îi fac pe cei mici să țipe. Mă urăşti pentru că sînt caricatura ta, nu-i aşa?
— Nu te urăsc.
— Cum poți trata cu asemenea dispreț o făptură umană? Ți-am fost elev, asta nu înseamnă nimic pentru tine ? Nu poți nici măcar ***reacționa*** ? Ți-ai pierdut tot focul ?
— Doresc...
— Am împins maşina? Asta nu te interesează?
— Care maşină?
— Maşina cu nevasta-mea înăuntru. Dacă am împins maşina înseamnă că am intenționat s-o ucid. Ce era în capul meu în momentul acela? Am intenționat să conduc maşina în canal? Acum că mi-am ucis soția, totul îmi este permis. Un personaj din Dostoievski gîndea că, dacă s-ar sinucide, ar ajunge Dumnezeu.

— Mă rog, du-te şi te sinucide în altă parte.
— Dar n-ar exista o cale mai bună să ajung la Dumnezeu ucigînd pe alcineva? Asta-i o cale mai grea decît să te sinucizi.

— Eşti la fel de neliniştit şi de labil cum ai fost întotdeauna. E un semn de prostie.
— Labil! Acum *tu* încerci, într-adevăr, să mă provoci!
— Te asigur că nu... nu vreau decît să te văd plecînd.
— Mi-ai spus cîndva să-mi trag coarnele înăuntru. Dar nu pot. Coarnele mele sînt mereu afară şi ochii mei scrutează întunericul.
— E greu să scrutezi întunericul. Puțini oameni reuşesc.
— Ai o părere atît de proastă despre mintea mea?
— Nu.
— Aşadar mă încurajezi un pic?
— Nu, vreau să spun că nu mă interesează absolut deloc mintea dumitale.
— Mintea mea e plină de tot felul de lucruri bizare. Zăngăaeli şi... vrăji... nu pot să explic. Crezi că sînt nebun?
— Nu.
— Spuneai cîndva că nu-i filozofie aceea care nu te face să tremuri. Eşti un profesor incurabil. Eu tremur acum. Invață-mă!
— De ce te preocupă atîta filozofia? E absolut lipsită de importanță.
— Ah, în sfîrşit recunoşti, după toți anii ăştia îngrozitori ?
— Vreau să spun că trebuie să gîndeşti cu mintea ta. De re ții neapărat să gîndeşti cu a mea?
— Ştii bine de ce. Gardienii de la lagărele morții şi-au dat seama, cu bucurie, că *nu le pasă.* Se temuseră că o să le pese, Jar cînd şi-au dat seama că nu, s-au simțit liberi. Nu merită »ă te gîndeşti la asta?
— Dumneata nu gîndeşti, continuă John Robert. Dumneata suferi pur şi simplu de un jind nervos al voinței. Şi acum, haide să punem punct acestei conversații ridicole.
— Nu vrei tu să-i punem punct! Vrei cu orice chip să continui să mă torturezi. Dar mă împingi spre limită. E o atmosferă stranie aici. S-ar putea întîmpla ceva cumplit...
— Du-te şi cumpără-ți nişte insigne naziste.
— Iți imaginezi că glumesc?
— Da. Eşti un impostor, *un faux mauvais*[1], care pretinde câ-i ticălos pentru că e nefericit. Nu eşti nici nebun, nici demonic, eşti numai un prost care suferă de vanitate rănită.
î. Un fals om rău (fr.).

Eşti lipsit de imaginație. Ce te-a făcut să nu fii bun la filozofie te face să nu fii bun nici la a fi rău. Totul nu-i decît teatru. Eşti un individ mediocru, George, un individ foarte obişnuit, egoist, *plicticos* şi mediocru, şi nu vei fi niciodată altceva.
— Nu mă pune prea mult la încercare!
— Nu ai intenționat nici un moment să-ți ucizi soția, ai spart sticlăria romană pentru că erai beat, eşti, pur şi simplu, un caraghios. Şi acum, pleacă, dacă nu vrei să mă faci să-mi fie milă de dumneata.
George începu să se învîrtească prin cameră. Deschise uşa dulapului, se uită în el şi atinse pardesiul lui John Robert care atîrna pe un umeraş. Deschise uşa băii şi privi în puțul, înecat de aburi, al bazinului. închise din nou uşa şi spuse:

— Ce se întîmplă cu tine, Rozanov? Unde-i puterea pe care o aveai? Nu ții la nimeni; eşti absolut singur. Mă îndoiesc dac-ai posedat vreodată o femeie. Ai avut o fiică, dar cine era tatăl ei? Ai urît-o şi te-a urît. Cui trebuie să-i fie milă, mă întreb? Eşti bătrîn, fără dinți şi puți. Ți-a sunat sfîrşitul, te lasă şi mintea, îți slăbeşte zi de zi şi nu-ți rămîne nimic altceva. Ai fumat filozofia, eşti vindicativ, şi secat, şi singur. Nimeni nu te iubeşte şi nu iubeşti pe nimeni. Nu-i adevărat?
— Te rog taci din gură şi pleacă!
— Nu-ți pasă ce gîndesc eu despre tine?
— în ce mă priveşte, nici nu exişti.
— Cîndva am existat pentru tine. Cînd am încetat să exist şi de ce ? Spune-mi, trebuie să ştiu!
— Asta e o pseudoîntrebare. Cred că-ți mai aminteşti atîta filozofie încît să ştii ce înseamnă acest lucru. întrebi de ce s-a pus întrebarea. Numai că întreabă-te pe tine, nu pe mine.
— Nu ai nici un sfat să-mi dai?
— Ba da, lasă-te de băutură.
— John Robert, ştiu că am fost foarte mojic în California, aşa cum am fost şi astăzi. Ştiu că n-am fost aşa cum ar fi trebuit să fiu — Dumnezeule, acum mă tîrăsc din nou — dar m-ai izgonit destul şi m-ai pedepsit destul, haide să punem capăt! Ajută-mă să mă gîndesc!
— Cuvintele astea emoționale implică o stare de lucruri care, pur şi simplu, nu există între noi. între noi doi nu există absolut nimic.
— Ai spus că mă socoteşti un...

111M
Mi
— O, nu are nici o importanță ce am spus! Nu mă gîndesc absolut deloc la dumneata. Nu există nici o structură de comunicare între noi doi.
— Ba există! Cum poți s-o negi ? Există! Sîntem făpturi umane! Tu m-ai învățat filozofie şi eu te iubesc.
— George, ascultă, vrei să mă faci să mă înfurii sau chiar să te urăsc, dar *nu pot.* Ia asta drept un cuvînt binevoitor şi, te rog, pleacă.
— Oh, fii blestemat, fii blestemat, fii blestemat!
— *Ieşi afară*! strigă John Robert, ridicîndu-se.
Huruitul apei acoperise ciocănitul timid al părintelui Bernard, care se afla la uşă.
Bătuse de două ori, apoi intrase. Văzu, şi înțelese pe dată, sfîrşitul bătăliei dintre George şi Rozanov. Rozanov repetă, pe un ton mai liniştit:
— Ieşi afară, pleacă!
George purta un fulgarin negru, ca şi *alter ego-ul* său. Gulerul fulgarinului era încă ridicat, aşa cum fusese cînd intrase înăuntru din ploaia uşoară de afară. Părul nepieptănat îi atîrna în lațe, gulerul neglijent deschis al cămăşii şi vesta murdară se vedeau pe sub fulgarin. Stătea nemişcat, cu mîinile în buzunare, şi se uita cu ochi arzători la filozoful care se ridicase, cu spinarea curbată şi ochii ieşiți din cap, ca o pasăre uriaşă, cu pliscul crud, hulpav.
Părintele Bernard era cufundat într-o liniştită meditație cînd primise, în acea dimineață, scrisoarea prin care Rozanov îl chema să-l viziteze la Camere. Era timpul să primească o

veste, pentru că Rozanov nu-i mai dăduse nici un semn de viață din dimineața plimbării lor conversaționale, pe islaz. Şi în sufletul părintelui Bernard încolțise un dor, o nevoie, o dorință obsesivă de a fi din nou cu filozoful, de se afla în prezența lui; şi, paralel cu acestea, teama că Rozanov, după discuția lor, ajunsese la concluzia că preotul nu întruneşte calitățile necesare pentru a-i fi partenerul dorit. Părintele Bernard se gîndise să-i scrie lui Rozanov, dar cum acesta îi spusese să aştepte pînă va fi chemat, nu cutezase s-o facă. Alcătuise multe scrisori în minte, unele dintre ele polemice. Acum, văzîndu-l pe George înfrînt, evident respins, şi intuind apelul care trebuie să fi fost adresat unei personalități

atît de ambigue, părintele Bernard se simți şi el în pericol. Totodată, însă, simți că pogorîse asupră-i unul din „marile lui momente", un moment de elan subit. Şovăi doar o clipă, apoi se îndreptă spre George şi-l sărută pe obraz.
George rămase vizibil uluit, de parcă nu-şi dădea seama dacă primise o sărutare sau o plamă. Făcu un pas îndărăt. Apoi, cu o privire rătăcită şi fără să se uite la preot, îl ocoli şi ieşi din cameră, lăsînd uşa deschisă. Părintele Bernard o închise.
John Robert era enervat. Enervat de el însuşi, de George, şi acum de părintele Bernard. Văzuse în sărutul acestuia un afront adresat lui, chiar o critică, oricum o intruziune, care adusese o notă deliberat discordantă. Incidentul îl umpluse de dezgust. Era furios pe el însuşi pentru că la sfîrşitul discuției, şi poate chiar pe parcursul ei, îşi arătase sentimentele. Nu era chiar atît de indiferent pe cît voia să pară la unele dintre răutățile lui George. I se părea foarte nepotrivit să-ți dai pe față sensibilitatea rănită. Avea impresia că părintele Bernard, care stătea cu ochii în pămînt, intuise întregul lui complex de simțiri şi întreaga situație îl irita.
John Robert se reaşeză cu zgomot, aranjîndu-şi cărțile şi hîrtiile, şi-i făcu semn şi preotului să se aşeze. Preotul transferă două dintre pernele de pe canapea pe fotoliul îmbrăcat în ereton, şi se lăsă în el. Se uita la John Robert cu ochii lui căprui luminoşi, care recunoşteau că înțeleseseră ceea ce petrecuse şi cereau iertare.
— îmi pare rău, spuse părintele Bernard.
— De ce?
— O, pentru că v-am întrerupt.
— Nu face nimic, răspunse John Robert.
Părea cam încurcat. Părintele Bernard, aflat încă sub impulsul marelui său moment de generozitate, adăugă:
— Ați putea face atît de mult pentru George. Doar puțină Mîndețe. Deținești atîta putere!
— Mă înveți pe mine ce să fac?
— Da.
— Ți-am cerut să nu-mi mai vorbeşti despre el.
— Iertați-mă, n-aş fi făcut-o, dacă...
— Dacă nu-ți formai impresia pe care tocmai ți-ai format-o.
— Exact.

Părintele Bernard rămase tăcut un moment, pe urmă răspunse :
— Ar trebui să fiți bun cu el. într-o manieră... calmă. Nu v-ar răpi mult timp. S-ar mulțumi cu orice, cu cel mai mic

semn de bunăvoință. Şi atunci ar deveni docil, s-ar putea chiar să vă lase în pace.
— Dumneata nu cunoşti nimic despre toată chestiunea asta!
John Robert se dispreţui pe loc pentru un răspuns atît de banal şi atît de neadevărat.
Era presat însă de chestiuni urgente pe care trebuia să le rezolve şi care nu aveau nici o legătură cu George. A fi prins de preot pe un picior greşit şi a i se cere încă să se examineze în această lumină, era mult prea mult. O clipă, se simţi năpădit de atîta silă faţă de vizitatorul său, încît era pe punctul de a-i cere să plece. Se uită lung la părintele Bernard.
—• Eşti familiarizat cu Dante?
— Da.
— *Guarda e passa*[1].
— Nu, zise preotul, *nu.*
Părintele Bernard îşi scutură părul frumos pieptănat (îl pieptănase jos, în hol, înainte de a intra); nările îi erau dilatate, obrajii îi ardeau. Ridică mîna, cu un gest defensiv, şi dădu să pocnească din degete, dar nu scoase un cuvînt şi continuă să se uite fix la filozof.
— Haide să nu mai vorbim despre asta, spuse Rozanov. Te-am chemat aici pentru că vreau să-ţi cer o favoare. N-am să te reţin mult.
— Da?
Părintele Bernard se simţea dezamăgit. Sperase că fusese chemat pentru o nouă discuţie de filozofie şi îşi făcuse planul să-i spună lui Rozanov că nu poate să gîndească în timp ce merge. îi plăcuse rolul tînărului pe lîngă Socrate-John Robert. Nădăjduia să se stabilească o rutină a acestor conversaţii.
— Mă voi înapoia în America mult mai curînd decît îmi propusesem.
— O, îmi pare rău...
1. „Te uită doar şi-i lasă" - Dante, *Infernul,* traducere de Eta Boeriu, studiu introductiv şi comentariu de Alexandru Balaci, Editura Albatros, 1971, p. 92.

— Poate ştii, sau poate nu ştii că nepoata mea, Harriet Meynell, va veni să locuiască la Ennistone.
— Da?
Era prima oară cînd părintele Bernard auzea de existenţa unei nepoate.
— Aş dori să te ocupi de ea.
Părintele Bernard se simţi brusc alarmat. Se gîndea la o mucoasă obraznică. In orice caz, responsabilităţi, necazuri, pericole.
— Cîţi ani are?
— Şaptesprezece, cred. Poate optsprezece. A fost pînă acum, la un internat.
— Şi ce doriţi să fac?
Părintele Bernard îşi imagina acum o americană zvăpăiată. Trebuie să-şi menţină stăpînirea de sine şi să refuze, pe dată.
— Doar s-o vezi, să fii la curent cu ce face.
— Doar atît?
— Trebuie să-ţi spun că fata va veni aici cu însoţitoarea ei.
— Cu însoţitoarea ei?
— O servitoare. Vor locui la casa de vară Papucul. Ăsta-i pavilionul, sau ce-o mai fi, din grădina Belmont, locuinţa doamnei McCaffrey.

Părintele Bernard încuviință. Toată lumea cunoştea Papucul. Era, însă, în continuare alarmat.
— Şi ce o să facă?
— Ce vrei să spui?
— Cum o să-şi petreacă timpul? O să lucreze, o să-şi caute o slujbă, o să studieze, sau...?
— Vreau să urmeze o universitate englezească, dar s-ar putea să fie nevoie de cineva care s-o supravegheze, un soi de meditator... Ai putea face asta?
— Nu! Răspunse părintele Bernard cu strășnicie. Dar ce temă pregăteşte?
— Nu ştiu exact. Ceva legat de artă. Poate ai vrea dumneata s-o întrebi ce şi-a ales?
— Dar n-ar trebui s-o întrebați *dumneavoastră?*
— O să stau de vorbă cu ea, desigur, dar îmi imaginez... probabil că nu s-a hotărît încă. E foarte tînără. Sînt anumite lucruri care vor trebui să fie descoperite - mă refer la posibilitățile ei, dorințele ei... şi la condițiile de admitere în facultate şi... poți face dumneata toate astea?
— Nu, nu cred, răspunse preotul. Mă rog, presupun că aş putea.
— Doar s-o urmăreşti dacă studiază şi nu-şi pierde vremea. Bineînțeles, vei fi plătit.
Părintele Bernard se uită la fața mare, ciolănoasă, a filozofului, la nasul lui vulturesc, flămînd de putere, la gura umedă cu buza de jos atîrnîndă, la ochii galbeni, injectați. Cu părul lui cărunt, țeapăn, creț, şi cu capul teşit, semăna cu un bătrîn general. Era cu neputință să-l suspectezi de impertinență. Idei de felul ăsta răsăreau dintr-un solipsism nebun, din totala lui lipsă de legătură cu lumea. Părintele Bernard îi răspunse:
— Nu vreau să fiu plătit. Eu am un salariu şi am îndatoriri pe care pot sau nu să le îndeplinesc. Sînt gata să o adaug pe copila aceasta pe lista îndatoririlor mele. Asta-i tot. O să stau de vorbă cu ea, o să văd ce posibilități are şi, dacă va fi necesar, o să-i găsesc un profesor particular - dar să nu vă aşteptați la prea multe din partea mea. Nu pot să-mi iau răspunderea fetei. Dacă o să vă scriu, o să-mi răspundeți?
— în legătură cu fata, da.
Părintele Bernard aproape că izbi din picior de exasperare.
— Dar n-o să...
— în caz de urgență, îmi poți telefona cu taxă inversă.
— Dar...
— O să mă simt mult mai liniştit ştiind că există aici cineva care o ține sub ochi. Eu ra-am gîndit la dumneata ca... la un fel de pedagog... dar dacă nu poți decît... mă rog, las la latitudinea dumitale. îți sînt recunoscător. O să te înştiințez cînd soseşte.
Părintele Bernard se lăsă, neputincios, pe speteaza scaunului, îi şi trecuse prin minte gîndul că fata ar putea constitui un fel de legătură permanentă între el şi filozof. Oare dorea, într-adevăr, o astfel de legătură ? Evident. Dar ce răspundere, ce pierdere de timp, ce povară, probabil iritantă! Şi... o fată de şaptesprezece ani... dacă i se întîmplă ceva rău...?
— Bine, în ordine, spuse cu glas tare.
— Atunci, rămîne stabilit. Rozanov începu să-şi rearanjeze hîrtiile pe masă, semn clar că întrevederea se încheiase. Adăugă: Dacă e nevoie vreodată să-mi dai un telefon, ceea ce sper să nu se întîmple, adu-ți aminte să controlezi ce oră e în America.

Părintele Bernard se ridică în picioare, spunînd:
— Mi-ar plăcea să mai stau de vorbă cu dumneavoastră.

— Despre ce?
— Despre orice. Ca atunci cînd ne-am plimbat pe islaz. Sau în dimineața aceea m-ați pus la încercare pentru postul de pedagog?
— Eu... nu... una n-are nici o legătură cu cealaltă.
Urmă o tăcere pe parcursul căreia părintele Bernard simți un impuls aproape covîrşitor de a mai vorbi despre George.
— Sînt convins că te gîndeşti să renunți la preoție, spuse Rozanov.
— Zău? De ce?
— N-ar fi mai onest din partea dumitale? Cu crezurile pe care le ai, probabil simți că te găseşti într-o poziție falsă, că trăieşti o minciună. Probabil că ai făcut nişte jurăminte. Nu le încâlci?
— Mă rog, în zilele noastre oamenii se simt destul de liberi în ce priveşte...
— Dar n-ai jurat ceva?
— Am jurat să recunosc cele treizeci şi nouă de articole ale religiei.
— Ăsta-i un teism realist de modă veche. Doar nu crezi în aşa ceva?
— Nu.
— Şi altceva ce-ai mai jurat?
— Să mă supun episcopului.
— Şi te supui?
— Nu.
— Atunci ce înseamnă pentru dumneta a face parte din ordinele sfinte? Fraza sună deplasat şi pompos şi impresionant pe buzele lui John Robert. Cum mai poți merge înainte ?
Părintele Bernard simți brusc că i se face greață, îi venea să vomite de furie; o vomă neagră de ură pe care o resimți subit pentru Rozanov era gata să i se reverse din gură peste covor. O înghiți şi răspunse cu efort:
— Uite că pot. Bine, bună ziua.
Se îndreptă spre uşă şi o deschise cu o smucitură. Nori groşi de fum şi de dogoare îl împresurară, laolaltă cu un zgomot asurzitor. O clipă, avu impresia că imobilul luase foc. Pe urmă îşi dădu seama că elementul era apa şi nu focul. Deschisese din greşeală, uşa băii. O trînti, se îndreptă spre cealaltă uşă şi ieşi în coridorul cu covoare groase, care nu era

llllWtlIiiMIIIipVII
iBMIllil
if«i Vi? f
nici coridor de spital şi nici de hotel. Deveni din nou conştient de zgomotul apei. Se întrebă dacă n-ar trebui să se întoarcă şi să-şi ceară scuze? Apoi îşi spuse: „Sînt nebun? Să-i cer scuze maniacului ăstuia? Pentru ce?". Şi îşi dădu seama, cu oroare, că acum şi de aci înainte John Robert Rozanov va sălăşlui înlăuntrul minții lui, ca un virus, ceva ce nu mai putea fi vindecat. Contractase o boală nouă. Rozanovismul.
*
Hattie şi Pearl se mutaseră în locuința de vară „Papucul". Erau fericite ca doi şoricei într-o casă de păpuşi. Niciodată, pînă atunci, nu avuseseră o casă a lor. Efectul, asupra amîndurora, era extraordinar, întrecuse speranțele lor, deşi aştepta-

seră cu mare nerăbdare şi agitaţie să-şi vadă noua reşedinţă. Rîdeau şi se zbenguiau prin casă ca două nebune. Erau îmbătate de bucurie, deşi n-ar fi putut defini, coerent, ce le plăcea şi ce le amuza în asemenea măsură.
Poate că sărmanul, neglijatul, greşit înţelesul Papuc păstrase în el o doză de vagă, inocentă fericire, fără de stăpîn, încă din trecut, trecutul în care Alex şi fratele ei Desmond fuseseră adolescenţi, şi cînd Geoffrey şi Rosemary Stillowen inventau tot felul de jocuri şi de petreceri pentru legiuni de oameni tineri şi frumoşi. Quakeri şi metodişti, pentru care sexul constituia încă un mister al viitorului sau un romantism al prezentului şi ale căror vieţi se desfăşurau încă neumbrite, într-o lume în care nimeni nu credea că va mai exista, vreodată, un al doilea război mondial.
Se poate ca asta să fi fost pricina. Pe de altă parte, cele două fete, într-un moment cînd simţeau cu îngrijorare mută că indiferenta bandă a timpului intra acum într-o fază cu totul nouă, primiseră o ciudată şi neaşteptată păsuire. Subit, totul devenise vesel, totul înflorise într-o tinereţe nebunatică, aşa cum nu mai gustaseră niciodată pînă atunci. Brusc, Hattie se maturizase, în timp ce Pearl întinerise. Educaţia austeră, de modă veche, pe care John Robert o decretase de la distanţă ca potrivită pentru Hattie, nu o pregătise deloc pentru şocul acestei fericiri luminoase. Ea şi Pearl erau acum nişte „fetişcane zglobii", poate că întemniţate şi poate osîndite (acestea erau imagini pe care le întrezăreau, uneori, „cu colţul ochiului"),

dar, pentru moment, neavînd altă obligaţie decît să-şi trăiască prezentul şi să se bucure de această căsuţă fermecător de artificială, care părea o incitantă şaradă.
Pearl sosise înainte cu bagajele. Taxiul o lăsase, la ceasul asfinţitului, în faţa porţii din spate, unde o găsise pe Ruby aşteptînd-o. înainte de aceasta, zburaseră o serie de scrisori dintr-o direcţie în alta, scrisori care sunau mai curînd a ordine militare decît a produse de artă epistolară. John Robert îi scrisese lui Pearl anunţînd-o că dorea ca ea şi Hattie „să-şi facă sălaş" (expresia „a-şi face sălaş" era unicul punct de interes stilistic din întreaga lui scrisoare) în timpul verii la Casa din Grădina Botanică Belmont (Papucul era, desigur, o poreclă) din Ennistone, pe care o închiriase prin amabilitatea doamnei McCaffrey. Se cuvenea să nu o deranjeze sub nici un chip pe această doamnă şi să folosească poarta din spate, care dădea pe Forum Way. îi scrisese şi lui Hattie, în termeni asemănători. Scrisoarea adresată lui Pearl începea cu „Dragă Pearl" şi sfîrşea cu „Al dumitale, sincer, J.R. Rozanov". Cea către Hattie începea cu „Dragă mea Hattie" şi sfîrşea cu, „Al tău, J.R. R." (mîzgălit). Niciodată nu folosise faţă de ea denumirea de „bunic" sau „tata mare" sau ceva de genul ăsta. Hattie nu avea nume pentru el şi nu i se adresa cu nici un apelativ. Alex îi scrisese cu multă răceală lui John Robert, comunicîndu-i că „luase cunoştinţă de aranjamentele lui". Filozoful nu-i răspunsese. Pearl îi scrisese lui Ruby, anunţîndu-i data sosirii. (Ruby nu-i arătase scrisoarea lui Alex, ci o dusese în tabăra ţiganilor, ca să-i fie citită.) Nici Pearl, nici Hattie nu-i scriseseră lui Alex, gîndindu-se că nu e cazul să o facă. Alex nu-i scrisese lui Hattie, în primul rînd pentru că nu-i cunoştea adresa şi în al doilea rînd pentru că resimţea întreaga chestiune ca pe un afront. Ruby o înştiinţase pe Alex, pe un ton indiferent, de data sosirii lui Pearl.

Ruby, robustă ca un cal de povară, o ajutase pe Pearl să care în casă valizele numeroase. Acestea din urmă conțineau hainele lui Pearl şi rochii de vară ale lui Hattie, depozitate pînă atunci în apartamentul lui Pearl. Cufărul cu lucrurile de şcoală şi cărțile lui Hattie urma să sosească prin colet cu trenul. Pearl şi Ruby aduseră toate bagajele în casă şi închiseră uşa. Intrară în camera de zi, aprinseră lumina şi se aşezară.
Pearl închise ochii şi scoase un „Uf!". O agitație chinuitoare pusese stăpînire pe ea, ca un spasm subit, amestecat cu temeri

foarte intime. Ar fi vrut ca Ruby să plece. Voia să exploreze casa de una singură.
— E frumos şi curat aici, noi am aranjat totul, spuse Ruby, care şedea cu picioarele larg desfăcute, holbîndu-se la Pearî cu ochii ei îngîmfați.
— Noi...?
— Eu şi ea.
— Bine... mulțumesc.
— Eu o să fac curățenia.
— Nu... nu-i nevoie... Pot s-o fac eu.
— Nu mă vrei?
— Nu-i vorba de asta.
— Nu mă vrei. Ai să vii la Belmont să-i faci o vizită?
— Nu văd de ce-ar trebui. Crezi că trebuie?
— Cum doreşti. Mă rog, asta-i! Cînd vine domnişoara?
— Mîine.
— Toată lumea-i înnebunită s-o vadă.
— Dar de unde se ştie?
— Se ştie. Toți mor de curiozitate să-i vadă nepoata. Vor să rîdă.
— De ce să rîdă?
— Lumea întotdeauna rîde. Şi voi două ce-o să faceți?
— Nu ştiu. Sper să ne distrăm.
— Pentru unii e bine, spuse Ruby. Dar ei nu-i place.
— Doamnei McCaffrey?
— Mai bine ai veni mîine să-i faci o plecăciune.
—[1] Bine, în ordine. O plecăciune ? Presupun că asta-i o glumă.
— Cum doreşti.
— Ruby, dragă, nu te supăra pe mine.
— Nu mă supăr.
— Ce-i zgomotul ăsta ciudat?
— Vulpea aceea îngrozitoare. Trăieşte aici, în grădină.
în acea noapte, tîrziu, cînd se duse la culcare, Pearl a auzit din nou zgomotul cel ciudat. A doua zi s-a înfățişat doamnei McCafrrey, care s-a arătat distantă, politicoasă şi distantă.
Seara, a sosit şi Hattie.
— Ce minune!
— Dar n-o să dureze!
— Nu mai repeta lucrul ăsta, Pearl, iubito. Nu eşti fericită?
— Ba da. îndoielile nu mă împiedică să fiu fericită.

— Şi eu sînt.
— Nu te-am auzit niciodată pînă acum spunînd asemenea lucru.
— Nu te mîhni, n-a fost din vina ta.
— Ştiu. Viața noastră e atît de ciudată!
— Da. Ce mult te-ai maturizat.
— Pentru că spun că viața-i ciudată?

— Este, într-adevăr. Dar acum un an n-ai fi spus-o.
— Există multe lucruri pe care le spunem acum şi pe care nu le-am fi spus cu un an în urmă.
— Ce departe şi deosebit de Denver arată totul!
— Ca un vis.
— Pare *ceva* real?
— Nu, dar e atît de *prezent*. La Denver priveam tot timpul numai în *sus*.
— Vrei să spui în *sus,* ca la zăpadă?
— La zăpadă şi mai departe de ea.
— Poate că la viitor.
— Ah, viitorul...! In casa asta simt atît de intens *„acum şi aici"*.
— La asta te gîndeai cînd ai spus că eşti fericită?
— Zăpada era, într-un fel, ca marea. Mi-ar fi plăcut să locuim la mare. Aş dori ca această căsuţă să zboare acum pe malul mării. Mi-o imaginez zburînd. Sînt sigură că poate zbura.
— Şi eu aş dori să zboare undeva... departe.
— Undeva, unde? Departe de ce?
Pearl rămase tăcută. Era zece seara şi, de la cina lor frugală discutaseră întruna. De cînd sosise Hattie, cu două zile în urmă, totul fusese ca un fel de excursie de sărbătoare. Ploaia continuă le servise drept pretext să nu iasă din casă. Fuseseră doar după cîteva cumpărături şi Pearl o luase pe Hattie, prin ploaie, să facă un tur în centru. Hattie nu numai că nu vizitase niciodată Ennistone, care încetase a fi reşedinţa lui John Robert, dar, pînă de curînd, nici nu auzise măcar de acest loc. John Robert nu-i vorbise niciodată de trecutul lui, iar Pearl, cînd îi istorisise povestea vieţii ei, nu se referise la oraşul devenit acum atît de important. Fetele discutaseră adeseori despre bunicul lui Hattie, dar se rezumaseră la aspectele imediate fără a face investigaţii mai adînci. *Misterul* lui John Robert rămăsese nesondat, trecut sub tăcere. Cînd Hattie era mai mică, Pearl se gîndise că ar fi

inoportun să discute despre marele om într-un mod care ar friza lipsa de respect. Pearl avea părerile ei despre John Robert, dar n-ar fi riscat să le dea grai. Iar Hattie, într-un fel curios, copilăresc, caracteristic propriei situaţii, pur şi simplu nu se gîndea la el. In anii copilăriei, bunicul ei nu însemnase altceva decît o datorie împovărătoare. Prilejurile în care „luase ceaiul" cu el şi trebuise să răspundă întrebărilor lui convenţionale cu privire la activităţile ei, fuseseră adevărate calvaruri, prin care se străduise să treacă fără a săvîrşi greşeli. Atmosfera acestor întîlniri era, în memoria lui Hattie, greoaie. Imbîcsită, sufocantă, deprimantă la culme şi vag ameninţătoare. Fusese întotdeauna puţin speriată de John Robert. Pearl era şi mai speriată de el. Şi acum se părea că, pentru prima oară, fuseseră instalate într-un oraş unde, cel puţin pentru moment, locuia şi el. Acest lucru reieşise din faptul că adresa specificată în scrisoare lui era „Hare Lane 16, Ennistone". Fără îndoială, John Robert avea să se arate. Dar amîndouă fetele încrcau să nu se gîndească la acest lucru.
Avînd asemenea casă ca loc de joacă, nu era deloc greu să-ţi scoţi gîndul din minte. După ce Hattie aruncase o privire prin centrul oraşului, începuseră să se aranjeze şi să-şi ia locuinţa în primire. Lada cu cărţi a lui Hattie sosise. Sortau volumele, atîrnau rochiile în şifonier, mutau mobilele. Hattie îşi puse pe scrinul ei iepuraşul maro de porţelan care-şi scărpina o ureche,

foca neagră eschimosă, asemănătoare cu un melc fără cochilie, şi văsuleţul japonez, alb cu roz, în care se lăfăiau acum cîteva primule culese cu rîvnă lîngă poarta din spatele grădinii. Scotociseră peste tot, deschiseseră fiecare sertar şi fiecare dulap, trăseseră în jos fiecare dintre storurile pictate. Intr-una din camerele de jos, avuseseră surpriza de a se confrunta cu un sinod de zeităţi, plămădite din lut şi *papier mâche,* vopsite în culori ţipătoare. Erau vechile fetişuri ale lui Alex pe care aceasta intenţioase să le ia de acolo, dar uitase cînd aflase că Papucul nu urma să fie ocupat de John Robert. îşi strînsese doar culorile şi pensulele, tristă, pitorească amintire a vieţii ei de pictor ratat, dar lăsase în casă alaiul de zeităţi. Hattie adusese una dintre ele în dormitor, o făptură cu un cap roşu de cîine şi ochi bulbucaţi, şi o aşezase alături de iepuraş, focă şi văsuleţul japonez, dar cine ştie ce scrupul superţiţios o făcuse să ducă statueta repede la loc, în dulap. Pearl ar fi

preferat dormitorul mai mic, care dădea spre Belmont (cel pe care Alex îl destinase ca încăpere de lucru pentru John Robert), lăsîndu-i lui Hattie camera mai mare (cea cu avionul şi căţelul), care dădea spre spatele grădinii şi spre poartă. Dar cînd sosi Hattie, alese pe dată priveliştea spre Belmont, care conţinea mesteacănul, fagul arămiu şi arborele *gingko.*

— Cred că ar trebui să mă duc mîine să-i fac o vizită doamnei McCaffrey, spuse Hattie.

— Domnul profesor ne-a cerut să nu o deranjăm. Am anunţat-o eu că am sosit. O s-o întîlnim în grădină.

— Presupun că putem hoinări prin grădină.

— în ce priveşte grădina, nu ne-a dat nici o interdicţie.

— Ce aproape se aud trenurile în noapte! Ai încuiat uşa?

— Da.

Şedeau amîndouă în dormitorul lui Hattie, aceasta din urmă îmbrăcată în cămaşa ei de noapte mov cu alb, cu mîneci lungi, cămaşă de şcolăriţă, iar Pearl într-un furou bleumarin şi ciorapi de mătase bleumarin. Hattie era aşezată pe pat, Pearl pe unul din scaunele orientale de bambus. Amîndouă stăteau drepte, atente, alerte, ca la o întrunire. Părul aproape argintiu al lui Hattie era împletit într-o coadă lungă, groasă, care-i atîrna pe spate şi avea un aspect aproape vegetal, asemănător cu ceva ce ar fi putut să crească într-un arbore exotic. Ochii ei de o paloare marmoree îşi plimbau privirile cu îngrijorare, ca şi cum s-ar fi aşteptat să descopere în spaţiul înconjurător cine ştie ce fisură sau vid neaşteptat. îşi ţinea o mînă la buze, iar cu cealaltă îşi atingea fruntea, de parcă şi-ar fi ajustat o aură care-i înconjura, ca un turban, capul. Tenul ei feciorelnic era neted şi translucid, nebrăzdat de nici o linie. în această seară şi Pearl părea mult mai tînără. Tocmai îşi spălase părul castaniu, iscînd în el reflexe roşietice; îi încadra acum faţa, vaporos şi pufos. Mîine avea să devină din nou negru opac, drept şi ţeapăn. Uneori, fruntea smeadă a lui Pearl şi nasul subţire, care pornea drept, ca o linie trasă cu rigla între sprîncene şi gura subţire, tot dreaptă, arătau crispate, întunecate, ca „bătute de intemperii". Astăzi, însă, culoarea măslinie a lui Pearl era ca de ceară, frumoasă, uşor rumenită, de parcă ar fi fost dezmierdată de un soare meridional, iar ochii căprui-verzi erau gînditori, nu aprigi.

— Trebuie să-mi cîrpesc cămăşuţa asta. Uite, se rupe la umăr.

— Am să ți-o cîrpesc eu, spuse Pearl. Las-o mîine afară.
— Ba nu, de ce să-mi cîrpeşti tu lucrurile?
Pearl nu răspunse. De cîtva timp, asemenea întrebări se izbeau de un fundal de gînduri enervante. Ocoli răspunsul spunîndu-i lui Hattie:
— Ar trebui să-ți mai cumperi ceva de îmbrăcat. Ce ciudată eşti tu, majoritatea fetelor se dau în vînt după rochii.
— Ei bine, eu nu mă dau în vînt. Apoi adăugă: Noi trebuie să economisim banii.
Această idee deschidea o altă perspectivă enervantă.
— Noi?
De fapt Pearl economisea, punea deoparte cea mai mare parte din salariul ei şi economisise şi banii lui Hattie care, neobişnuit de indiferentă la rochii şi „trai îmbelşugat" nu se lăsa convinsă să cheltuiască. „Domnul Profesor" (cum îi spunea Pearl) nu se interesa şi Pearl nu socotea că-i de datoria ei să-l informeze că banii trimişi lui Hattie se adunau de zor la bancă. S-ar putea ca într-o bună zi Hattie să aibă nevoie de aceşti bani. Pearl, cu nasul ei drept şi subțire şi cu gura ei dreaptă şi subțire, îşi păstra capul limpede şi acest demers presupunea evitarea unor speculații asupra hăului amețitor care era viitorul. Se bucura că banii, ai ei şi ai lui Hattie, se găseau în bancă; şi acest sentiment de uşurare al ei şi al lui Hattie, exprimat prin acel derutant „noi", aducea la suprafață o stare deprimantă pentru amîndouă. Deşi nu şi-o spuneau pe față, nici una dintre ele nu avea prea multă încredere în Rozanov, cel atît de puternic, de imprevizibil, de bizar.
— N-ai vrea să pleci la Londra să-ți cumperi nişte haine? Am putea întocmi o listă chibzuită. Sînt unele lucruri de care ai neapărată nevoie.
— Nu, Pearl, nu. Vreau să rămîn aici.
— Atunci am putea merge la Bowcock, e un magazin mare din Ennistone.
— Nu, cînd spun aici, mă gîndesc la această casă. Vreau să stau aici, înăuntru, şi să mă *ascund.* Sînt atît de fericită *aici,* cu *tine.* Haide să nu ne amestecăm cu alte persoane şi să nu colindăm oraşul.
— Hattie, iubita mea, nu trebuie să te ascunzi. Nu-i bine pentru tine. Acum că ai terminat şcoala...
— Ah, ştiu, *ştiu...*

Ochii lui Hattie se umplură brusc de lacrimi. Pearl se prefăcea că nu Ie observă.
— Trebuie să ieşi în oraş, trebuie să te duci să înoți, doar îți place să înoți.
Hattie auzise despre Băi. Ideea izvorului fierbinte o tenta.
— Dar asta înseamnă să mă vadă lumea. Mă rog, n-o să se sinchisească nimeni de mine pentru că nu se ştie cine sînt; şi chiar dac-ar şti, de ce să le pese de mine? Dar nu vreau să fiu privită. N-aş putea să port bikini.
— De ce nu? Toată lumea poartă aici.
— Am să-mi iau un costum întreg, nu vreau să mai port bikini.
— Atunci va trebui să mergem la magazin.
— Nu cred că mă voi duce la Băi. Trebuie să fie un loc atît de public!
Pearl îşi aminti de remarca lui Ruby că lumea aşteaptă „să rîdă". Desigur că vestea despre sosirea nepoatei lui Rozanov

o fi făcut ocolul oraşului. Hattie va fi înconjurată de o curiozitate intensă şi nu pe deplin binevoitoare. Teama lui Hattie că va fi „privită" era întemeiată. Ii spuse:
— Oh, nu fi atît de prostuță!
— Pearl!
— Da, drăguțo?
— Despre sex.
— Ah!
— Ştiu că am mai discutat despre asta şi n-am vrut să te presez să-mi spui ceva ce n-ai fi vrut.
Pearl n-o încuraja pe Hattie cu întrebări.
— Pearl, cum este?
— Vrei să spui... Pearl începu să rîdă.
— O, ştii bine că am aflat *totul*... dar... nu rîde... ştiu... am citit... dar cum e în realitate?
— Vrei să ştii dacă e plăcut?
— Nu văd cum ar putea să fie. Ți se pare că sînt ciudată? întregul lucru mi se pare *absolut dezgustător.*
Pearl nu-i răspunse, aşa cum se simțea ispitită, că şi ea găsise totul dezgustător. Se mulțumi să-i spună:
— Nu eşti ciudată, numai copilăroasă, ca o fată de pe vremuri. Majoritatea fetelor de vîrsta ta... Hattie, nu te preocupa de chestiunea asta. Totul depinde de oameni. Cînd bărbatul e plăcut, şi actul sexual e plăcut, aşa aş spune.

lillilil

1* *I* |lî«| l 'li 1«
ife&iifflf'J'i;

— Şi deci ție nu ți-a plăcut. îmi pare rău. Ştiu că altădată n-ai vrut să-mi vorbeşti despre asta.
— Nu mi-au plăcut bărbații, acei bărbați anume - am fost o proastă.
— Nu cred că mie o să-mi placă vreodată un bărbat, spuse Hattie începînd să-şi despletească părul cu gesturi leneşe.
Pearl se ridică s-o ajute.
— Pearl, dragă...
— Da?
— în legătură cu bunicul meu.
— Da.
— îți place?
— Da, desigur.
Degetele repezi ale lui Pearl desfăcură frînghia de păr groasă, rece, de pe ceafa caldă.
— Crezi că se gîndeşte mult la noi?
— Nu mult. Dar destul.
— Pearl, oh cum mi-aş fi dorit... n-are importanță... mă gîndeam la tatăl meu.
— Da.
— A fost un om atît de scump şi de bun, atît de liniştit şi... într-un fel, atît de... pierdut...
— Da.
— Pearl, n-ai să mă părăseşti niciodată, nu-i aşa? N-aş putea îndura să fiu despărțită de tine, am crescut *împreună,* ca..., nu exact ca două surori, ci ca *noi* două. Eşti singurul *om* care-i al meu şi nu voi dori niciodată pe nimeni altcineva. Mă simt atît de bine cu tine.
— îți voi fi totdeauna în preajmă, spuse Pearl.

Ura asemenea conversații, care-i scormoneau propria-i teamă printr-o atingere directă şi precisă, ca un deget întins ca să zgîndăre o rană.
— Eu nu cred că o să mă maturizez vreodată. O să mă tîrăsc într-o văgăună, o să mă afund în ea şi o să dorm acolo pe vecie.
— Hattie, încetează, nu mai fi atît de *slabă,* gîndeşte-te ce noroc ai, vei merge la universitate...
— Crezi?
— Şi ai să întîlneşti acolo o sumedenie de tineri drăguți, gentlemeni, nu ca aceia pe care i-am cunoscut eu.

— Gentlemeni!
Hattie începu să rîdă, un rîs sălbatic, gemut, în timp ce-şi scutura părul mătăsos, care-i năvălise peste obraji.
De jos se auzi un țîrîit şi apoi încă unul. Telefonul. Fetele se uitară una la cealaltă cu mirare, alarmate.
— Cine poate fi la ora asta? Du-te tu, Pearlie.
Pearl se năpusti pe scări în papucii de casă. Hattie o urmă în picioarele goale, tălpile ei calde lăsînd urme lipicioase pe parchetul lucios, frecat cu atîta zel de Ruby.
Vocea lui Pearl se auzi în hol:
— Da. Da. Şi apoi: Hattie, e pentru tine.
— Cine e?
— Nu ştiu, un bărbat.
Hattie luă telefonul:
— Alo!
— Domnişoara Meynell? Aici e părintele Bernard Jacoby.
— O!
— Eu sînt... v-a spus bunicul dumneavoastră?
— Nu.
— Eu sînt... preotul... şi bunicul dumneavoastră mi-a cerut să... să...
— Da?
„Ar fi trebuit să mă pregătesc înainte de a-i vorbi, îşi spuse părintele Bernard la celălalt capăt al firului, şi n-ar fi trebuit să beau şi ultimul pahar de porto şi, vai de mine, e aşa de tîrziu, şi cred că ar fi trebuit să vorbească *el* cu fata".
— Mi-a cerut să vă supraveghez studiile.
— Studiile mele... vreți să spuneți... în calitate de meditator?
— Un fel de, nu tocmai... nu fiți îngrijorată, o să inventăm noi ceva. Vreau să spun, o s-o scoatem noi la capăt... doar o discuție. Pot să trec pe la dumneavoastră mîine dimineață, se zicem la unsprezece?
— Da. Ştiți unde?
— O, da, cunosc Papucul, toată lumea de aici cunoaşte Papucul.
— Da... vă mulțumesc.
— Noapte bună, copila mea.
„Dumnezeule mare, ce-am mai cîrpăcit toată treaba", îşi spuse părintele Bernard. Ba chiar şi chicotise cînd vorbise

despre Papuc. Fata păruse liniştită şi cuviincioasă, dar poți să ştii vreodată cu americancele astea? îşi mai turnă un pahar de vin de porto.
— Zicea că-i un preot, un fel de meditator, o informă Hattie pe Pearl. Vine mîine pe aici.

— Bine, să nu ne gîndim la ziua de mîine. Haide să ne culcăm.
— Pearl, ce-i zgomotul ăsta?
— Vulpea care latră. Are vizuină aici, în grădină.
Pearl deschise uşa din faţă. O pală de aer primăvăratic, înmiresmat, impregnat de tăcere, călduţ şi umed, pătrunse în casă. Pearl stinse lumina din hol şi rămaseră să privească în întuneric.
— Vulpiţo, şopti Hattie cu blîndeţe, vulpiţa cea scumpă... locuieşte chiar aici, în grădina noastră?
— Vrei să ieşi puţin afară, drăguţo? îţi aduc pardesiul şi pantofii. Ne putem plimba puţin pe pajişte.
— Nu, nu, nu. Vulpiţo, oh, vulpiţo...
Lacrimile începură să se prelingă pe obrajii lui Hattie şi pieptul i se înălţă într-un suspin.
— Hattie, *încetează*! Nu mai ai zece ani. Du-te la culcare, bebeluşă bleaga ce eşti!
— Da, o să mă duc. Tu rămîi. Am să stau cu lumina stinsă. Tu mai rămîi. îmi place să te ştiu afară... numai nu te îndepărta prea mult... şi nu uita să încui uşa, cînd te întorci.
Hattie urcă în grabă scările.
Pearl o porni prin iarbă. Sus, storurile erau trase, o singură lumină se cernea slab, prin vitraliul de pe palier. Printre copaci, la Belmont, se zărea o singură fereastră iluminată, la mansardă. Pearl trase adînc în piept aerul proaspăt, dulce, încărcat de mesajul de viaţă nouă, de suferinţă şi schimbare. îşi trecu mîna peste nasul subţire: „Am greşit totul, de la un capăt la celălalt. Mi-am jucat greşit toate cărţile. Mi-a surîs norocul, şi încă ce noroc, dar n-am înţeles, n-am avut destulă încredere în mine - aşteptările mele erau atît de mărunte, de meschine, ceream mult prea puţin de la viaţă şi acum e prea tîrziu".
Se uită din nou la lumina de la Belmont. Pe sub o fereastră-ghilotină deschisă, o perdea albă flutura înfricoşător, ca o stafie care s-ar fi aplecat pe geam. Ruby se pregătea de culcare sau poate că se uita la televizor. Fără îndoială, ea nu o să ajungă

niciodată ca Ruby. Hattie era o fată din alte vremuri. Ruby aparţinea şi ea trecutului. Nimeni nu ar mai putea trăi azi o viaţă ca a ei. Ruby era un anacronism, un bătrîn dinozaur negru.
Dar nu făcuse şi ea, Pearl, aceeaşi greşeală, nu scăpase un prilej extraordinar, apucînd pe o cale care nu o ducea sus, spre înălţimi, ci jos, spre o viaţă măruntă, meschină? Banii, banii o tentaseră, îşi spuse Pearl. „Am petrecut toţi aceşti ani preţioşi bălăcindu-mă în satisfacţia că am bani! Numai cu cîteva zile în urmă m-am simţit grozav de încîntată să mă duc la amărîta aia de mamă adoptivă a mea şi să mă fudulesc faţă de ea! De parcă ar exista, în realitate, ceva cu care să mă pot mîndri. Am avut parte de noroc şi m-am folosit de acest noroc, într-un fel stupid, egoist, fără să *profit* cu adevărat de el. Sînt ca fata din poveste, căreia zîna bună îi oferă să-i împlinească o singură mare dorinţă şi ea cere o prăjitură sau o rochie frumoasă. N-am ştiut să mă folosesc de norocul meu cînd aş fi putut să mă *ridic,* să evadez din condiţia mea. Aş fi putut învăţa şi eu lucrurile pe care le învaţă Hattie sau măcar unele dintre ele. Oricum, aş fi putut învăţa franceza sau altă limbă. Am lăsat-o pe ea să vorbească şi să vadă totul, în timp ce eu îi făceam valizele şi îi cîrpeam hainele. Mă rog, am *văzut* şi eu, dar n-am ştiut ce văd şi acum nici măcar nu-mi mai pot aduce aminte. Nu pentru că aş fi

leneşă, dar am un suflet de slujnică şi nu mi-a trecut prin minte să învăţ. Eram fericită că pot călători şi că aveam bani la dispoziţie şi mă simţeam ca un personaj dintr-o reclamă. Şi în tot acest timp nu am observat că *uşa era deschisă.* De ce nu m-au apucat resentimentele ? Aşa ceva m-ar fi putut ajuta. Dacă aş fi urît-o pe Hattie, cum credeam la început! Dar iubind-o pe Hattie... asta-i îngrozitor... şi acum?"

Pearl se gîndi că, în foarte scurt timp, Hattie avea să se schimbe. Fata se afla la acel preţios hotar cristalin de la capătul copilăriei, al inocenţei. Chiar şi ea avea acest simţământ, care se manifesta prin suferinţa confuză, prin lacrimile ei, prin strigătul „Vulpiţo, oh, vulpiţo...!", prin dorinţa dureroasă ca ea şi Pearl să rămînă pe vecie în acea ţară a lui „Niciodată-niciodată"[1], a copilăriei ţinute în loc, pe care timpul

1. Referire la „Ţara-Niciodată" a lui Peter Pan, eroul cărţii cu acelaşi nume, care refuza să renunţe la copilărie şi să se maturizeze.

o mătura cu repeziciune, împingînd-o spre viitoarea schimbării absolute. Va veni vremea cînd Hattie va roşi la amintirea dulcilor cuvinte naive pe care le rostise în această seară. îi va *arăta* lui Pearl cît de mult se schimbase, va fi nevoită s-o facă.

„Dar nu îmi va arăta *mie,* îşi spuse Pearl în continuare pentru că eu nu voi mai fi lîngă ea. Mă voi afla departe. Vom fi separate. *El* m-a chemat, el m-a făcut ceea ce sînt şi ani de zile m-am supus voinţei lui. Şi, în curînd, îmi va cere, pur şi simplu, să plec şi să nu mă mai fac văzută."

Şi o iubea pe Hattie. Ceea ce era destul de rău. Dar nefericirea lui Pearl era şi mai grea. îl iubea şi pe John Robert.

— Dă-mi să mă uit şi eu, spuse George.

Luă binoclul din mîna lui Alex. Se găseau în salon, la Belmont. Dincolo de mesteacăn (ale cărui crengi îndoite, pleoştite, i-o evocau lui Alex pe Gabriel), una dintre ferestrele de la etaj ale Papucului era perfect vizibilă. Ramurile înmugurite ale copacului bruiau doar colţul de jos din dreapta al imaginii. Fereastra era cea a dormitorului lui Hattie. George a avut noroc, adică a văzut ceea ce Alex nu reuşise să vadă: Hattie, într-un furou alb, traversînd camera. Era cam pe la mijlocul dimineţii şi Hattie de obicei se scula devreme, dar tocmai i se năzărise să-şi schimbe rochia. Peste o jumătate de oră urma să vină preotul şi glasul subtil care-i şopteşte unei femei, chiar şi unei fete nepăsătoare, cum să se îmbrace pentru un bărbat, o îndemnase să se schimbe. Hattie apăru din nou în raza vizuală a lui George, ţinînd rochia pe braţ, şi se opri o clipă. Părul îi era despletit şi i se revărsa peste tot, pînă cînd, cu mîna liberă, îl adună îndărătul umerilor goi. Apoi dispăru iarăşi.

George îşi strînse buzele şi coborî binoclul de la ochi.

— Ei, ai văzut ceva?

— Nu.

Se întoarse de la fereastră şi Alex îl urmă.

— Alcovul fecioarelor!

— Mă îndoiesc că sînt fecioare.

— Aia mică e cu siguranţă.

— Nu a avut nici măcar bunul-simţ de a veni să mă vadă.

— Două fete sechestrate. Ce fierbere o să fie în oraş!

— Mîţa aia mică o să-şi facă apariţia.

George sosise neanunțat. Alex coborîse şi-l găsise în hol. George avea un fel de a sta în picioare, cu capul uşor înclinat şi ocupînd spațiul într-un fel care-ți sugera că tocmai se strecurase pe furiş şi că era numai parțial vizibil. Aşa stătea şi acum, uitîndu-se la maică-sa pe sub sprîncene. „Doamne, cît e de *îngîmfat* !" îşi spuse Alex. Dar, în acelaşi timp, inima i se strîngea, îi tresaltă, o ardea.

Acum se învîrtea prin salon, atingînd lucrurile, mutînd figurinele de bronz care zăcuseră în acelaşi loc, pe consola căminului, încă din copilăria lui.

Stînjeneala lui Alex, pricinuită de venirea lui George, se îmbina cu amintirea unui vis care o chinuise noaptea trecută. Visase că se afla la Belmont şi casa era imensă cît un palat, dar întunecoasă şi crepusculară, de parcă fusese cotropită de o ceată gălbuie. Alex colinda prin casă, uneori însoțită de o femeie care părea să o cunoască mai bine decît o cunoaştea ea. Tot străbătînd încăperile, se pomenise într-o galerie de unde privea în jos într-o sală mare, tenebroasă, ca un hol, plină de tot felul de vechituri. Sala era, fară îndoială, părăsită, şi Alex îşi dădea seama că nimeni nu mai pătrunsese acolo de multă vreme. Mese, scaune, cuti, mormane de diverse obiecte, etajere pentru lămpi, ceasornice stricate, zăceau talmeş-balmeş, iar în mijlocul încăperii se afla un gramofon de modă veche cu o pîlnie uriaşă. Alex, privind de sus în sala pustie, tăcută, întunecoasă, se simțea cuprinsă de o frică îngrozitoare. îşi spunea: „Dar nu exista *o astfel de cameră* la Belmont. Unde poate exista o asemenea sală secretă, abandonată, în casa mea?". Se grăbise să-i povestească despre descoperirea ei femeii care părea să cunoască atît de bine casa. Femeia îi răspunsese : „A, asta-i camera de zi de la parter, nu ții minte?" şi deschisese o uşă, arătîndu-i o altă cameră murdară, dezordonată, de care Alex îşi amintea că fusese cămăruța jupînesei. Alex se gîndise cu uşurare „Da, asta e !". Apoi, privind din nou, îşi dăduse seama că încăperea nu era cea pe care o cunoştea ea.

George îşi scoase fulgarinul negru. Purta unul dintre costumele lui uşoare, cadrilate, cu vestă, şi astăzi îşi pusese o cravată şi îşi pieptănase părul. Capul lui avea din nou înfățişarea lucitoare, briantinată. îşi scoase haina şi rămase în vesta cu spatele din satin lucios, uitîndu-se la Alex şi arătîndu-şi dinții pătrați, distanțați. Era mai curînd un rînjet decît un zîmbet.

tMfii
II
iitilill
li 'i
ilpl
llll
'I Iri..

Alex îşi spunea: „E schimbat; e acelaşi şi totuşi schimbat şi *miroase* altfel, are un miros acru". Pe urmă se gîndi la încăperea din visul ei. Şi iarăşi îşi spuse: „E acelaşi, dar e *nebun".*

II măsura pe George cu privirea ei de pisică, în timp ce, cu degetele dibace, îşi aranja gulerul bluzei. Purta un taior şi o fustă veche. Dacă ar fi ştiut de sosirea lui George, s-ar fi îmbrăcat mai elegant. Luă notă de uşoara zvîcnire instinctivă a vanității ei.

— Ce mai faci, George?

— Foarte bine. Ce mai faci tu, Alex?

— Perfect. Vrei o cafea?

— Nu mulțumesc.
— O băutură?
— Nu. Ai ceva veşti de la Stella?
Alex rosti aceste cuvinte şi, în acele momente le şi simți, de parc-ar fi fost modul cel mai natural din lume de a întreba pe cineva despre soția lui.
— Nu, răspunse George după o clipă, cu o expresie aproape meditativă, vorbind într-un fel visător, îngîndurat, ca şi cum ar fi urmărit o viziune. *Stella* e bine.
— Ai aflat ceva?
— Nu, dar poți fi convinsă... că *ea* e bine.
— în ordine, spuse Alex.
Uneori, ea şi George se certau în mod penibil şi lipsit de sens, numai pentru că, la un anumit punct, conversația lor o lua razna, *făcea o cotitură falsă.* Ca şi cum George, aflat pe o poziție mult superioară, hotăra cum ar fi trebuit să se desfăşoare conversația şi ca şi cum ar fi existat o lege care nu trebuia încălcată. Cînd această lege ocultă era disprețuită, Alex, pedepsită prin confuzie şi suferință, simțea întotdeauna că era vinovată. Oare şi de astă-dată discuția lor avea să se prefacă în ceva dureros şi îngrozitor? Trebuie să se străduiască din răsputeri, trebuie să se mențină *pe aceeaşi undă* cu George. Ar fi vrut să-şi lase mîna pe brațul lui, deasupra manşetei, dar, firește, aşa ceva era cu neputință.
— Am putea fi morți, poate că sîntem într-adevăr...
— Vii cu noi, anul ăsta, în excursie la mare ? îl întrebă Alex.
Exista o notă stîngace, aproape lipsită de noimă, în acest apel la o tradiție familială.
Era un substitut pentru dorința ei de a atinge brațul lui George.

— Ce drăguț, plecăm deci în excursie? Răspunse George, zîmbind.
încetase să se mai învîrtească prin salon şi se aşazese lîngă cămin, uitîndu-se la maică-sa cu ochii lui îndepărtați unul de celălalt şi încrețindu-şi nasul scurt.
— Da, eu n-am nici un chef, dar Brian şi Gabriel se țin de capul meu.
— Oricum, încă nu-i momentul. De ce mi-ai vorbit acum despre excursie? Şi n-ar fi timpul să renunțăm la povestea asta? Ştii, n-o să-ți iertăm niciodată că ai vîndut Maryville, spuse George, continuînd să rînjească.
— Mă rog...
— Şi ce mai face prietenul tău, profesorul Rozanov?
„Ah, deci asta e, îşi spuse Alex. A venit ca să *afle*... Aş vrea şi eu să aflu..." O cuprinse o adîncă mîhnire.
— Nu ştiu. Mi-a cerut atunci să vin la el ca să discutăm despre închirierea Papucului. Asta a fost tot.
— Şi nu l-ai mai văzut de atunci?
— Nu.
George păru uşurat. Se rezemă de speteaza scaunului, lăsîndu-şi gîndurile să rătăcească.
Acum era rîndul lui Alex să se învîrtească prin cameră.
— Şi cum o mai duci *tu* cu Rozanov?
— Eu? Mă iubeşte, mă urăşte, mă îmbătrîneşte, mă trage îndărăt. Vechea poveste. Cum o să se termine? Oricum, în curînd o să moară. *Bătrînii* sînt măturați din cale. îi aruncă

o privire răutăcioasă lui Alex. Noi, cei care rămînem, avem şi noi necazurile noastre. Hei, nuni, nuni, *nu!*
Alex care se apropiase de fereastră, stătea cu spatele întors spre George.
— Dumnezeule mare!
— Ce e?
George se ridică şi se apropie de ea. Apăruseră oameni în grădină.
Alex avusese toată viaţa aceeaşi privelişte a grădinii: mesteacănul elegiac, fagul arămiu, bradul cu trunchi roşiatic, pe care lumina soarelui se avînta pînă în vîrf, salcîmul, des şi mlădios, iar jos, sub fereastră, pajiştea perfectă, tunsă neted de grădinar şi, în ultima vreme (pentru că grădinarul îmbătrînise), de ea însăşi. Privise la această grădină cînd

fusese copil şi, mai tîrziu, îşi privise propriii copii în ea. Dar după aceea, ani şi ani de zile, nimeni nu mai pătrunsese în grădină. Rămăsese ferită, ca şi Papucul. Nimeni, cu excepţia zilelor cînd o vizita Brian şi Gabriel, iar Adam şi Zet hoinăreau prin iarbă, prezenţe care o enervau.
Şi acum, de fapt, prima făptură pe care o zărise a fost Zet, chiar în mijlocul pajiştii, în apropierea casei. Alex se întrebase: „Ce-o fi chestia aia albă, o fi lăsat cineva o pungă acolo?". Pe urmă, cînd recunoscu cîinele, îl văzu şi pe Adam păşind prin iarbă în direcţia garajului, atingînd din mers mesteacănul şi bradul. Adam nu intrase niciodată pînă atunci în grădină decît cu învoire de la Belmont. Poarta din spate fusese permanent încuiată. Dar imediat apărură şi alte siluete pe sub copaci, pe lîngă Papuc. Se auzeau şi glasuri. Alex îi recunoscu pe Brian, pe Gabriel, pe Pearl Scotney, apoi i se ivi în raza vizuală şi blestemul ăla de preot în sutana lui.
— Ce neruşinare! strigă Alex.
— Mă rog, doar ai închiriat casa, replică George. De ce ai închiriat-o dacă deteşti s-o vezi locuită?
— Am crezut că o să se mute în ea profesorul Rozanov.
Alex regretă pe dată această revelaţie total inutilă.
— Aha! făcu George. Pe urmă continuă pe un ton calm: Fereşte-te de Rozanov. E dinamită.
— Bineînţeles ! Au intrat cu toţii pe poarta din spate, urmă Alex. Acum poate intra oricine pe acolo. Şi or să bătătorească o cărare în iarbă. Oh, fir-ar să fie, fir-ar să fie, fir-ar să fie!
George rîse, după care reluă:
— Baricadele au fost dărîmate. Totul e secret, dar nimic nu poate fi cu desăvîrşire ascuns. Există semne pe lume.
Uşa din spatele lor se deschise şi Ruby îşi făcu apariţia. Rămase în prag, mută. Peste rochia ei cafenie purta un şorţ lung, alb, nu chiar imaculat. Se zgîia, dar nu la Alex, ci la George.
— Bună, Ruby, bătrînico! îi spuse George.
Se apropie de ea şi o atinse pe umăr.
— Ruby, adu-ne nişte cafele, îi ceru Alex.
Femeia dispăru.
— De ce-o fi venit?
— Ca să se uite la mine.

— Dar cine a poftit-o? Acum, pur şi simplu intră în cameră, apare *din senin.*
— Poate are impresia că locuieşte aici.

— Ia diferite obiecte. Cred că le ia, le ascunde, şi pe urmă le găseşte. Devine din ce în ce mai ciudată. I-am cerut cafele ca s-o fac să plece.
— Ar trebui s-o răsfeți un pic. Vrea şi ea să fie alintată.
— Nu zău!
— Platón afirmă că unui sclav nu-i poți comunica altceva decît porunci. Tu traduci perfect observația asta în fapt. Acum că stau să mă gîndesc, nu te-am auzit niciodată comunicîndu-i lui Ruby *ceva* care să nu fie o poruncă. Nu-i spui nici măcar: „Plouă afară".
Alex simți brusc că-i dau lacrimile, că ar fi fost în stare să plîngă amarnic, ca un copil, în fața fiului ei mai mare. Toată lumea era împotriva ei, toți o criticau şi o atacau.
îi spuse lui George:
— De ce nu te duci la ei, la Papuc?
— Ca să le stric cheful?
— Doar vrei s-o vezi pe fată. Du-te şi vezi-o.
— Vrei să o seduc? Şi-apoi îmi aştept cafeaua.
Alex rămase tăcută, chemîndu-şi în ajutor vechii ei aliați, mînia şi ura, ca să-i astîmpere frustrarea şi să-i usuce lacrimile.
— Bine, spuse George, conştient de tumultul emoțiilor ei. Mă duc. Şi cînd vine Ruby cu cafeaua, pofteşte-o să ia loc. Mi-ar face plăcere să ştiu că luați o cafea împreună.
îşi **înşfacă** fulgarinul şi haina şi ieşi din cameră.
George coborî în grădină pe uşa din spate, dar nu se alătură „intruşilor" care stăteau afară, pe lîngă „Papuc". Nu o putea zări pe „aia mică". Se opri lîngă garaj, privind în grădină. Adam, care se instalase în Rolls, auzise zgomotul uşii din spate care se deschisese şi se închisese. înălțîndu-se pe scaunul şoferului, îl putea urmări pe George prin fereastra prăfuită a garajului. Niciodată pînă acum nu avusese prilejul de a-l observa pe unchiul lui de la asemenea apropriere, fără ca el însuşi să fie văzut. Era tulburător. Fața lui George, în acele momente, oferea un spectacol ce merita să fie urmărit; părea chipul unui actor de tragedie, care exprima nehotărîre şi totodată, o profundă emoție, pentru ca după aceea să se însenineze, devenind o față

rotundă şi binevoitoare. îşi purta pe brat fulgarinul şi haina. Lăsă fulgarinul în iarbă, îşi îmbrăcă haina, pe urmă îşi trase încet şi fulgarinul pe el, continuînd să privească în grădină. Pe chip, îi revenise ceva din expresia pe care Alex o considerase „îngîmfată". Pe urmă se întoarse şi porni pe cărarea ce ducea la poarta din fața casei. Adam se aşează din nou şi luă volanul în mîini. îl auzi pe Zet lătrînd, pe undeva.
George, deşi era într-adevăr curios s-o vadă pe „aia mică", hotărî să nu se apropie de grupul din fața Papucului. Se răzgîndise sub impulsul unui sentiment care semăna aproape cu sfiala: realizarea subită a faptului că-i venea din ce în ce mai greu să comunice cu cineva, cu *oricine.* O vizitase pe Alex în parte din dorința de a afla ce semnificație avusese vizita ei la John Robert (în legătură cu care credea tot ce-i relatase ea) şi, în parte, pentru a se reasigura că, față-n față cu mama lui, va fi în stare să-i vorbească. Alex ar fi surprinsă să ştie că, într-un fel, conversația pe care o purtase cu ea îi întărise moralul.
George nu se putea apropia de grupul de la Papuc şi dintr-un sentiment cu totul special de teamă, care-l copleşise brusc, o senzație de „tabu". Imaginea lui Hattie în combinezonul ei alb, îi venea în minte cu intensitate. Cînd o văzuse, îşi spusese:

„Fata asta, nepoata *lui,* e primejdioasă, e lucrul cel mai primejdios din lume". în clipa cînd îşi reamintise de acest gînd i se înseninase chipul; pentru că nu-i plăcea deloc să-şi spună că se simțea mult prea stingherit ca să se apropie, firesc, de *străinii* aceia. Cînd ajunse la poarta principală o mişcare îi atrase atenția şi, cu colțul ochiului, văzu că era însoțit de Zet. George întoarse capul şi cățelul îl latră, apoi se retrase şi îşi luă o poză specială cu labele din față culcate paralel, în timp ce crupa şi coada mițoasă îi stăteau ridicate aproape vertical, cu aroganță. Apoi cățelul sări în sus, izbi cu o lăbuță în pămînt, scînci elocvent, după care scoase un lătrat. George îi arată un pumn amenințător, iar Zet mîrîi, dezvelindu-şi dinții albi şi ascuțiți. George îşi spuse cu satisfacție: „Am ajuns să mă latre cîinii!". Ieşi în stradă, trîntind poarta în urma lui. „Să mă duc la un cinema? se întrebă. Nu, mai bine mă duc la Diane. Vai de ea dacă nu-i acasă!"

Zet trecu pe lîngă o tufă de călini şi se pomeni față-n față cu o vulpe.

Cățelul îl lătrase pe George fără să aibă vreo intenție agresivă. II urmărise tot drumul de la garaj, adulmecîndu-i manşetele pantalonilor. George mirosea întotdeauna altfel decît ceilalți oameni, dar astăzi Zet îi detecta un miros nou, mai puternic şi cam grețos. Era un miros de animal, totuşi lui Zet nu-i plăcea, îi insulta a anume vînă de rafinament din sufletul lui cel învăluit în pene de înger şi arzînd de entuziasm şi de iubire. George îl interesa extraordinar pe Zet. II mirosea, ori de cîte ori se putea apropia de el (ceea ce nu i se întîmpla prea des), cu un soi de fascinație care-i încreția nasul. Dacă l-ar fi găsit pe George îngropat, cu siguranță că l-ar fi dezgropat cu labele. Cînd Zet văzuse poarta casei, începuse să alerge spre ea, dar rămăsese uimit de gestul asemănător al lui George. Gestul îi deşteptase un vechi simțămînt că George era primejdios pentru Adam. Aşa încît îl mîrîise (ceea ce iarăşi i se întîmpla foarte rar) şi apoi, satisfăcut de asemenea performanță, o luase la fugă cît îl țineau picioarele, îndărăt spre stăpînul lui. Adam, care se găsea încă în garaj, închisese uşa, drept care Zet porni din nou să alerge prin grădină. Atunci se pomeni față-n față cu vulpea. Era vulpea cea mare, masculul.

Zet nu văzuse în viața lui o vulpe, dar îi simți mirosul puternic, înfricoşător şi ştiu ce înseamnă asemenea apariție. Recunoscu, aşa cum nu i se mai întîmplase niciodată, duşmanul absolut. Oamenii înfuriați şi cîinii arțăgoşi erau inamici întîmplători. De astă-dată, însă, era cu totul altceva. Zet, oprindu-se în loc ca împietrit, îşi simți brusc singurătatea şi, împreună cu ea, calitatea lui de cîine în care zăceau acum toate şansele sale de salvare. Nu-i trecu nici o clipă prin minte să latre după ajutor. De fapt, în timp ce ochişorii lui negri priveau fix în ochii albaştri ai vulpii, nici nu se simțea în stare să latre.

Vulpea cea mare se uita în jos, la Zet, cu ochii ei reci şi palizi, ochi sumbri, necruțători şi trişti, ochi înfiorători care nu cunoşteau omenia. Chipul vulpii, cu semnul său marcat, negru, arăta sălbatic şi macabru, un chip gata să devoreze alte chipuri. Zet ştiu că trebuie să stea nemişcat. Dacă s-ar fi întors şi ar fi luat-o la fugă, vulpea l-ar fi urmărit şi, din cîțiva paşi, l-ar fi înşfăcat şi i-ar fi sfărîmat spinarea între fălci. Zet vedea colții amenințători ai vulpii sub partea de sus a botului negru şi încrețit.

Stăteau astfel, uitîndu-se fix unul la celălalt, laba neagră a vulpoiului ridicată încă în aer, în atitudinea în care-l surprinsese

Zet. Erau atît de aproape unul de celălalt, încît Zet simțea curentul cald al răsuflării vrăjmaşului său. îşi înălță privirile. Nu putea face nici o mişcare prin care să-şi afirme calitatea de cîine. La cea mai mică tresărire, vulpoiul ar fi putut crede că vrea s-o ia la fugă. Zet măsura forța teribilă şi voința şi mai teribilă cu care se confrunta. Privea fix, concentrîndu-şi întreaga tărie şi acea stranie autoritate pe care specia lui, singura dintre toate animalele, o extrage din tovărăşia rasei umane.
Pe urmă se petrecu un lucru straniu. Vulpea îşi întoarse uşor capul şi-l înclină, pînă cînd aproape că atinse iarba cu botul, dar continuînd să-şi țină ochii albaştri, palizi, pironiți pe Zet. Apoi îşi lăsă laba neagră jos, se aplecă uşor într-o parte şi, ca într-un dans lent, începu să se învîrtească în jurul cîinelui. Zet se mişcă şi el uşor, ținîndu-şi tot timpul fața ferm întoarsă către vulpe şi fixînd-o cu ochişorii lui negri-albăstrii, care reflectau atîta expresie umană. Vulpea continua să se învîrtească în jurul lui Zet, ținîndu-şi capul plecat şi privirea neclintită, mişcîndu-se ca într-un dans ritmic, foarte lent, iar Zet continua să se răsucească pe loc. Dintr-odată se auzi în apropiere un zgomot, glasuri omeneşti. Vulpea se întoarse brusc şi, într-o secundă, se făcu nevăzută. Zet rămase unde se afla. încerca un simțămînt foarte straniu, îi era parcă milă de vulpe sau aproape că o invidia, s-ar fi zis că nu voia să se întoarcă în lumea siguranței şi a fericirii. După un moment sau două, evitîndu-i pe Brian şi pe Gabriel (căci ei se apropiaseră), alergă din nou spre garaj, a cărui uşă continua să fie închisă. începu să se joace cu prundişul de pe alee, zvîrlindu-l cu lăbuțele, ca şi cum juca mingea, şi uită cu totul de vulpe.
— E *drăgălaş,* spuse Hattie, luîndu-l pe Zet în brațe.
Intrînd în grădină pe poarta din spate, Adam şi Zet se duseseră direct la garaj, trecînd nepăsători pe lîngă Papucul spre care se îndreptau, mai agale, „cei mari". Adam se instalase în Rolls, sucind volanul în dreapta şi-n stînga; se ridicase ca să-l urmărească pe George, se aşezase din nou să se mai joace, apoi ieşise afară, unde-l găsise pe Zet aşteptîndu-l, după care inspectase colonia de rîndunele de sub streşini, aferate să-şi renoveze cuiburile de anul trecut. Mai tîrziu, în vară, vor putea fi văzuți puişorii, scoțîndu-şi căpşoarele peste marginea cuiburilor, ca nişte păpuşi cu fețişoare albe. Brian şi Gabriel veniră

să-l caute, iar el îi însoțise, împreună cu Zet, pînă la Hattie şi Pearl, care stăteau afară, cu părintele Bernard. Zet alergase de-a dreptul la Hattie, care-l luase în brațe şi îşi îngropase nasul în blănița lui, în timp ce cățelul îi lingea fruntea, îmbinarea dintre blana uscată, moale, răcoroasă, trupuşorul rotund şi cald, fremătînd în mîinile ei, dar abandonîndu-i-se cu afectuoasă încredere, şi limba netedă, umedă, care-i dezmierda fruntea, aproape că o copleşise pe Hattie. Simțea inima cățelului care bătea cu forță şi inima ei care bătea la fel de repede. Ar fi vrut să legene cățelul în brațe şi să plîngă.
— Cum îl cheamă?
— Zet, răspunse Adam, atingîndu-i fusta lui Hattie.
Fata îşi îmbrăcase de dimineață o rochie de vară, înflorată, dar se schimbase într-o fustă-salopetă, albastră, strimtă, cu mulți nasturi, şi o bluză în dungi albe şi albastre.

— Âştia doi sînt alfa şi omega, explică părintele Bernard, zîmbind.
Soarele rece de aprilie strălucea pe un cer rece, albastru, iar ţiglele verzi de pe acoperişul Papucului scînteiau de parcă-ar fi fost ude. Boabele de rouă de pe iarbă sticleau în soare ca diamantele şi urmele de paşi pe pajiştea umedă, dinspre pilcul de copaci din fundul grădinii, prefigurau cărarea bătătorită de care se temea Alex.
Pearl o convinsese pe Hattie să iasă afară şi acum stătea în spatele ei, în pragul casei. Peste rochia-i cafenie purta un şorţ, pe care ţinuse să nu-l scoată cînd văzuse pe fereastră grupul ce înainta spre casă. Stătea cu braţele încrucişate la piept, în poziţie de „drepţi", cu expresia ei mexicană pe faţă la fel de cafenie ca şi rochia. Era conştientă de privirile curioase pe care i le arunca preotul şi de încercările zadarnice ale acestuia de a-i capta atenţia, cu zîmbetele lui nervoase, feciorelnice.
Familia Brian McCaffrey, întorcîndu-se dintr-o expediţie de cumpărături (era sîmbătă), îl întîlnise pe părintele Bernard, care le anunţase, cu mîndrie, destinaţia lui. Gabriel se gîndi pe dată că-i cea mai bună ocazie să treacă şi ea pe acolo şi să arunce o privire faimoasei fete. întregul Institut vorbea despre faptul că nepoata lui John Robert Rozanov fusese instalată la Papuc. Se aştepta cu nerăbdare apariţia ei la Băi. Gabriel, brusc năpădită de un val de emoţie posesivă, pe care o socoti secretă şi de care aproape că se simţi vinovată, îşi spuse că ea

II
u
1'npi
liiiiS
Iii!
îs»
trebuie să vadă copila şi să stabilească relaţii speciale cu ea înainte de a deveni proprietatea tuturor ennistonienilor. încercase să ascundă faţă de Brian şi de Adam natura interesului ei. Totodată, ardea să afle dacă John Robert îşi încredinţase nepoata în grija lui Alex. Sugeră ca, după ce aveau s-o vadă pe fată, să-i facă o vizită lui Alex, dar Brian nu avea nici un chef să-şi viziteze mama. Deşi făcea nazuri, nu-i displăcea să-şi demonstreze independenţa faţă de Alex, făcînd o vizită doar la Papuc şi, pe de altă parte, era şi el curios să vadă fata.
Minată de un impuls, Gabriel îi oferi lui Hattie o tartă (pe care o cumpărase pentru ceai) şi pe care Hattie i-o înmînă lui Pearl care, la rîndul ei, o aşeză pe jos, în hol, lîngă uşă. Ochii sinceri, lăcrimoşi, ai lui Gabriel o fixau pe Hattie cu o simpatie neîncrezătoare. Astăzi, Gabriel avusese nefericita idee de a-şi lega la spate, cu o panglică, părul pleoştit. Faţa îi era încordată şi lucioasă, iar nasul înroşit de vîntul de aprilie. Cînd de abia veniseră, se simţea jenată şi încurcată şi refuzase cu stîngăcie invitaţia lui Hattie de a intra în casă. Acum îşi regreta refuzul, dar nu vedea în ce fel şi-ar putea remedia gafa care o silise pe Hattie să stea afară, în iarba umedă, şi să tremure în vîntul rece. Gabriel mai era amărîtă şi pentru că, în chiar momentul cînd sosise la Papuc, îl zărise o clipă pe George, lîngă uşa din spatele casei Belmont, stînd nemişcat în picioare şi uitîndu-se în grădină.
Rochia-salopetă a lui Hattie o făcea să arate ca o şcolăriţă, deşi îşi înnodase părul ei blond-platinat, fără ajutorul lui

Pearl, într-un coc mare, împletit, care-i atîrna pe ceafă. Arăta plăpîndă, aproape bolnăvicioasă (deşi nu era), neatinsă de razele soarelui, cu tenul ei palid, imaculat, vag umed, ca lujerul unei plante de iarnă. Fața, din nou sfioasă acum după ce-l lăsase din brațe pe Zet, era atît de lipsită de expresivitate şi de culoare, încît îți evoca un studiu în alb al unui pictor care urmărise să zugrăvească un chip de fată abia conturat pe fondul uniform lăptos al pînzei. Doar buzele strînse şi vag țuguiate a mirare erau de un roz palid, iar irisul ochilor apărea de un bleu foarte pal în albul lor marmoreu.
Brian, stînd în spatele lui Gabriel şi rînjind cu colții lui de lup, îşi spuse că fata arăta ca un şoricel înecat. Şi totuşi, se gîndi el, în doi-trei ani ar putea ieşi o femeie frumoasă din ea.
Gabriel pleda de zor:

— Dacă ai nevoie de ceva, te rog, dă-ne de veste. Numărul nostru de telefon, stai să-l scriu, numai că n-am un... Brian vrei să scrii tu numărul nostru de telefon pentru...
— E în carte, răspunse Brian.
— Ah, da, desigur, oricum, bănuiesc că doamna McCaffrey are grijă de dumneata?
După toți anii ei de căsătorie, lui Gabriel nu-i trecea prin cap că mai putea exista o altă doamnă McCaffrey în afară de Alex. Aruncă o privire spre Belmont. Silueta lui George se evaporase:
— O, nu, răspunse Hattie. Noi ne purtăm singure de grijă. Nici n-am cunoscut-o încă pe doamna McCaffrey. Ar fi trebuit să-i fac o vizită?
Se întoarse o clipă spre Pearl, care stătea rigidă, cu brațele încrucişate la piept.
— Probabil că bunicul dumitale te vizitează din cînd în cînd ca să se asigure că ai tot ce-ți trebuie?
— Nu, nici pe el nu l-am văzut, noi nici nu ştim - nu-i aşa, Pearl? - dacă e... adică unde se află exact...
— Vai, dragă! exclamă Gabriel. Vreau să spun...
— Şi ce faci aici? întrebă Brian.
— Nu ştiu, răspunse Hattie, nu cu haz, ci cu stîngăcie, făcînd ca întrebarea lui Brian să sune şi mai dură. Dîndu-şi seama de acest lucru fata adăugă: Presupun că voi studia.
— *Vom* studia, interveni părintele Bernard, zîmbind.
— Şi ce vei studia? se interesă Gabriel.
— Nu ştiu... nu mă prea pricep la mare lucru.
— Ştii să înoți? întrebă Brian.
— A, da.
— Atunci probabil că o să te vedem Ia Băi. Toată lumea din Ennistone merge la Băi.
Urmă un răstimp de tăcere. Adam se retrăsese cu Zet şi se postase în spatele lui Brian, în direcția porții din fundul grădinii, gata să plece. Stătea cu picioarele desfăcute, îmbrăcat în pantalonii scurți, din catifea reiată şi jerseul cafeniu care alcătuiau uniforma şcolii lui. Ochii săi rotunzi, căprui, o măsurau pe Hattie cu nedumerirea unui tînăr sălbatic. Hattie se uită la el şi-i spuse:
— îmi plac *knickerşii* tăi.
Americanismul desprins de pe buzele lui Hattie îi făcu pe toți cei de față să-şi dea seama, în mod obscur, de ciudata ei

nonapartenență, de calitatea ei de apatridă, de lipsa unei limbi natale şi a unei țări natale.
Adam se înclină politicos.
— E uniforma şcolii lui, preciza Gabriel.
— Ce drăguț...
— Ei, e timpul să plecăm, se repezi Brian. Trebuie să vă lăsăm pe voi doi cu studiile voastre. Vino, Gabriel!
— Nu-i aşa că ai să ne...
— Da, desigur...
— Atunci, la revedere...
— Vă mulțumesc pentru amabilitate...
Brian şi Gabriel ieşiră pe poarta din spate, în Forum Way. Adam şi Zet alergau înaintea lor.
— Ei, ce părere ai? întrebă Gabriel.
— Asta era uniforma *ei* de şcoală?
— Bineînțeles că nu. Era destul de elegantă, găsesc.
— E un copil. Ar trebui să poarte rochițe cu volănaşe albe.
— Dar ce părere ai despre ea?
— Nici o părere. O americancă sfrijită.
— Nu prea are accent american. Mai curînd de şcoală bună englezească.
— Aiurea!
— Eu găsesc că-i drăgălaşă.
— Tu nici n-ai fi putut-o găsi altfel. Ea l-a găsit pe Zet drăgălaş.
— De ce eşti atît de furios?
— Eu sînt întotdeauna furios.
— Ai fost destul de brutal cu ea.
— Şi tu la fel, salivai de curiozitate.
— Vai, dragă...
— Şi ce naiba te-a apucat să-i dai tarta noastră?
— Putem cumpăra alta.
— S-or fi vîndut toate.
— L-ai văzut pe George?
— *George?* S-a şi introdus la ea în casă?
— Stătea lîngă Belmont... cred că...
— Ai avut o vedenie. Eu nu l-am văzut. îl ai numai pe George în cap.
— Ar fi trebuit să-i spunem ceva drăguț şi cameristei. Nimeni n-a vorbit cu ea.

— Presupun că-i americană.
— Nu, mi-a spus cineva Ia Băi că-i un fel de rudă cu Ruby.
— Cu Ruby? E absolut odios.
— De ce?
— Pentru că face ca lucrurile să se lege între ele. Nu vreau ca lucrurile să se lege.
— Dar de ce?
— Orice legătură e sinistră. Nu-mi place cînd ceva se leagă de altceva.
— Ție ți-a plăcut fetița, domnişoara Meynell? îl întrebă Gabriel pe Adam, pe care-l ajunseseră din urmă.
Gabriel îşi spuse în sinea ei: „Doamne, e *gelos*! Şi n-a fost prea încîntat nici cînd am cumpărat urciorul plesnit, mă rog, s-a bucurat, dar nu *destul*. Şi Brian gîndeşte că-l am numai pe George în cap. într-adevăr, mă gîndesc atît de mult la George! Cred că l-am văzut cu adevărat şi n-am avut o vedenie. Aş vrea să fi avut mai mulți copii. Mi-ar fi plăcut să am

o fetiță ca Hattie. Mi-ar fi plăcut ca şi George să fie copilul meu. Oh, ce aiureli coace bietul meu cap!". Spuse cu glas tare:
— S-o invităm la noi.
— Pe cine?
— Pe domnişoara Meynell, desigur. Trebuie să se simtă foarte singură...
— N-o să fie multă vreme singură, răspunse Brian. Ascultă ce-ți spun eu, fata asta o să aducă multe necazuri.
— Nu înțeleg de ce tu...
— Şi nu o s-o invităm la noi. Pentru numele lui Dumnezeu, să nu ne amestecăm în nimic din ce-i legat de Rozanov. Tot ce-i legat de omul ăsta aduce ghinion. Şi scoate-ți panglica asta afurisită din păr - vrei să arăți şi tu de şaisprezece ani?
După ce familia Brian McCaffrey ieşise pe poarta din spate şi Hattie intrase în camera de zi împreună cu „meditatorul" ei, Pearl Scotney rămase singură. Aşeză tarta „oferită din impuls" a lui Gabriel pe o tavă de metal, îşi trase pardesiul pe umeri şi ieşi în grădină. Pajiştea de lîngă casa Belmont, largă şi presărată cu copaci, începea să se îngusteze în dreptul Papucului,
Nu.
Nu?
Nu.

ajungînd pînă la o meandră de verde ce se pierdea în desişul de copaci şi de tufişuri din capătul grădinii. Aici se afla şi un hangar, un loc pentru ars buruienile, şi un spațiu care fusese pe vremuri un teren de tenis. Mai supraviețuiau şi rămăşițele unei grădini de zarzavat. (Bătrînul nu mai venea decît arareori la treabă.) Pearl o porni în direcția opusă casei Belmont, croindu-şi drum printre tufele de liliac, de călini, de azalee, de soc şi de arțari pitici, japonezi, care scoseseră muguri roşii, creți, ca nişte mărgele de coral. Ici-colo se sumețea cîte un copac mai înalt, brazi, sau castani sau cîte un bătrîn stejar pitic. Zona aceasta, în care se amestecau vegetația pitică şi cea înaltă, era denumită uneori „dumbrava" şi alteori „crîngul". Potecile erau ierboase sau, pe alocuri, dădeau la iveală un pămînt brun, acoperit cu muşchi. Lui Pearl îi plăceau plantele şi pomii şi se bucura acum de ele, atît cît se poate bucura o ființă care se simte extrem de nefericită. In timp ce umbla, ametită, încerca una din acele crize de non-identitate prin care trece, probabil, fiecare dintre noi, într-un moment sau altul. Cît stătuse în poziție de „drepți", în uşă, în spatele „tinerei ei stăpîne", îmbrăcată în uniformă de cameristă, cu şorț, se simțise absolut invizibilă. Mă rog, preotul o observase, dar nu-i plăcuse felul lui de a o observa. Şi acea tînără doamnă McCaffrey îi aruncase vreo două din surîsurile ei mieroase, dar asta nu însemna nimic. După cum nici acel „noi", repetat de Hattie, nu însemna nimic. Sau însemna ceva legat de starea sufletească a fetei în momentul prezent. Dar sufletul lui Hattie intra acum într-o zonă primejdioasă, vulnerabilă la influențele lumii exterioare; în curînd, Hattie va deveni proprietate publică. Inima ei, care în prezent se cuibărea în lumea ei minusculă şi într-un spațiu minuscul, închircită ca un făt în matrice, avea în curînd să se dilate, să primească multe, poate chiar foarte multe iubiri noi. Dorințe noi, atracții noi, cunoaşteri noi. Hattie se găsea acum la marginea, la ultima răsuflare audibilă a copilăriei. Sosise timpul, timpul *logic* ca Pearl să-i redea libertatea; era, într-adevăr, obligată să o elibereze. Poate că aşa ar simți o mamă, îşi spuse ea. Dar, la urma

urmei, o mamă e mamă pentru totdeauna. „Eu nu sînt mama lui Hattie, nici sora ei, nu-i sînt nici măcar verişoară îndepărtată. Hattie nu se simte legată de mine prin nici un fel de rudenie şi îi va veni foarte uşor, la un moment dat, să considere legătura noastră ireală, aparținînd trecutului."

Asemenea gînduri o mai frămîntaseră de multe ori pe Pearl, gînduri de perspectivă. Acum însă, cînd sosise momentul unei materializări, era atît de obosită de ele, încît nu le putea considera ca pe o problemă soluționabilă. Se întreba dacă John Robert, cînd le instalase la Papuc ca într-o casă de păpuşi, avusese în vedere vreun scop anume. La început, în necurmata ei străduanie de a descifra sensuri, Pearl îşi imaginase că John Robert intenționa să-i ceară doamnei McCaffrey să o supravegheze pe Hattie, poate chiar „să o preia". Dar asemenea primejdie, căreia Pearl avusese de gînd să i se împotrivească, nu se dovedise reală. Totuşi, Pearl o împiedica pe Hattie s-o viziteze pe doamna McCaffrey. Se părea că erau, într-adevăr, „independente". De fapt nu fuseseră şi pînă acum ? Numai că, atîta timp cît Hattie fusese un copil, „independența" avusese alt înțeles. Hattie rezistase admirabil, de fapt şi ea la fel, fără „societate" în jur. Ii cunoscuseră pe cîțiva dintre prietenii (nu foarte respectabili) ai lui Margot. în peregrinările lor prin Europa făcuseră o serie de cunoştințe, lipsite însă de permanență, fapt care se datora, după cîte îşi dădea acum Pearl seama, atît instinctului ei de posesivitate, cît şi timidității lui Hattie. Mai existau şi unele prietene de şcoală ale lui Hattie (Verity Smaldon, de pildă), cărora Pearl le-o predase pe fată pentru scurte vizite. Dar acestea erau ataşamente fragile, mai curînd legături de circumstanță. Hattie, cea atît de pregătită pentru intrarea în lume, nu era încă proprietatea nimănui, decît a lui Pearl.
Dar ce-i cu John Robert? De-a lungul anilor în care Pearl se aflase în administrația lui, filozoful manifestase o extraordinară combinație de absolută corectitudine şi de absolută indiferență. Banii, planurile şi instrucțiunile se propagau cu promptă eficiență şi precizie. „Vino aici, du-te acolo, fă asta, fă aia." Dar, în cea mai mare parte a timpului, marele om rămăsese invizibil, iar cînd îşi făcea apariția, atenția pe care i-o acorda lui Hattie era vagă, distrasă, distrată şi forțată. Se afla tot timpul „în altă parte". Era notoriu faptul că nu-i plăceau copiii şi nu-şi dăduse nici cea mai mică osteneală să se apropie de nepoata lui, a cărei neîncredere şi lipsă de experiență se potriveau aidoma cu monumentala lui stîngăcie şi lipsă de tact. Relațiile lui cu Pearl fuseseră, deşi corecte, şi mai lipsite de substanță. Se uitase o singură dată la ea şi hotărîse că-i poate acorda încredere absolută. Fetei i se părea că, de atunci încolo nu se mai uitase

niciodată la ea. Cît de mult o fi înțeles din acea primă privire? Sau, mai curînd, cît de imprudent jonglase cu bunăstarea şi fericirea lui Hattie? Dacă Hattie ar fi detestat-o pe Pearl nu i-ar fi spus niciodată lui John Robert. îşi dădea seama de acest lucru, îi păsa măcar? încrederea lui absolută, marile sume de bani investite, sumele şi mai mari de bani folosite pentru probleme speciale o umpleau de uimire pe Pearl şi o impresionau mai adînc decît ar fi crezut. Dar, în acelaşi timp, odată acordată încrederea, Pearl devenise invizibilă pentru el; primea doar *instrucțiuni,* niciodată o laudă sau o încurajare. S-ar fi lipsit şi

de acestea, dacă ar fi simțit că John Robert vedea în ea şi altceva decît o eficientă unealtă a voinței lui.
La început, Pearl fusese speriată de John Robert şi de întreaga situație, deşi se simțea, totodată, provocată şi incitată de ea. Mai tîrziu, cînd Pearl a devenit mai calmă şi mai încrezătoare, a început să-l *observe* pe Rozanov fără ca ea să fie observată (şi, fiind „invizibilă", avea destule asemenea şanse). Cît de lipsit de farmec era acest om corpolent, greoi, indiferent față de Hattie, neatent din egoism, preocupat întotdeauna de comoditatea lui şi complet nepăsător în ce priveşte comoditatea celorlalți. Cît de urît era, gras şi fleşcăit, cu gura umedă şi dinții galbeni, fierăstruiți (înainte de a-şi fi pus dinții falşi, comentați de George). Capul mare şi nasul mare, coroiat, îl făceau să arate ca o imensă păpuşă grotescă, de carnaval. Mişcările lui erau lipsite de grație şi greoaie. Privirea îi era şocată şi derutantă, de parcă atunci cînd se uita la cineva, îşi aducea simultan aminte de ceva îngrozitor, care nu avea nici o legătură cu persoana din fața lui. Dar toate aceste trăsături erau însoțite de o anume precizie şi fermitate pe care Pearl, răspunzînd încrederii arătate de el, ştia că se poate bizui întru totul. în chestiunile legate de aranjamentul fetelor, era cît se poate de serios şi făcea tot ce făgăduia. Dar ce-i spunea *ei,* nu erau decît dispoziții. Niciodată nu făcuseră conversație.
Dar cît de diferite deveniseră în ultimii doi ani sentimentele lui Pearl față de ființa aceasta imposibilă, care ținea în mîinile sale destinele lor. La început, îşi confundase sentimentele cu nevoia ei de a-l proteja, chiar cu mila. Alergase întotdeauna să-i aducă paltonul, deşi nu îndrăznea să-l şi ajute să se îmbrace, operație pe care artrita lui o făcea din ce în ce mai dificilă. Uneori Rozanov îi cerea să telefoneze în numele lui la diferite

tlliiSllH^^

hoteluri. O dată i-a cerut să se ducă să-i cumpere o pălărie. („Ce fel de pălărie?" „Oricare!") Ceea ce-i pricinuise lui Pearl multă bucurie, dar şi tristețe. îşi spunea singură (dar niciodată lui Hattie): „Bietul bătrîn! E un excentric, împiedicat şi neputincios, care are nevoie de cineva să-i poarte de grijă".
Dacă ar fi fost doar „un biet bătrîn împiedicat", probabil că Pearl tot l-ar fi îndrăgit, dar în alt fel. Aşa cum stăteau lucrurile însă, sentimentele ei erau împănate cu un filon de admirație şi de teamă. Nu pentru că Pearl sau Hattie i-ar fi citit vreodată vreuna dintre cărțile lui, dar ştiau, incontestabil, că era „o personalitate extrem de distinsă". De fapt, Pearl luase o dată de la bibliotecă o carte de-a lui, dar nu putuse înțelege o iotă şi se grăbise să o restituie de teamă să nu vină Rozanov pe neaşteptate şi s-o găsească citind-o, ceea ce i-ar fi displăcut foarte mult. Pearl ținea să ascundă față de Hattie fascinația obsesivă pe care o exercita bătrînul asupră-i. Pînă acum reuşise să nu-i trezească bănuielile. Bătrînul îi bîntuia visele, înconjurat de acea aură de teamă şi bucurie pe care le resimțise în aventura cumpărării pălăriei. Ştia că trebuie să se comporte cît se poate mai bine, că nu avea voie să facă vreun pas greşit. Şi, mai presus de orice, nu trebuia să se trădeze. Cînd John Robert îi scria, Pearl se îmbujora pe sub culoarea ei tuciurie. Şi cînd sosea la ele, Pearl roşea ca para focului, era emoționată, dar invizibilă şi perfect eficientă. îi îndrăgea instrucțiunile. Asta era tot ce-i putea el da, şi însemna mult. Tremura în fața lui, iar el privea prin ea, cu ochii săi preocupați şi distanți.

„Trebuie să renunț la amîndoi, îşi spunea Pearl stînd pe cărarea verde, acoperită cu muşchi, şi privind printre copaci, la pajiştea care se răsfăța sub soarele de aprilie. Trebuie să renunț la ***amîndoi.*** Trebuie să termin cu toate, să retez răul de la rădăcină şi să devin ***altă persoană."***

Quelconque une solitude
Sans le cygne ni le quai
Mire sa desuetude
Au regard que j'abdiquai
Ici de la gloriole
Haute â ne le pas toucher
Dont maint ciel se bariole
Avec Ies ors de coucher.

Jimlipsi'S^Mll I ;1

. mm

ı | |îg| | |fŞ

Mais langoureusement longe
Comme de blanc linge ote
Tel fugace oiseau si plonge
Exultatrice â cote
Dans l'onde toi devenue
Ta jubilation nue[1].

— Care-i subiectul verbului *longe[2]?* o întrebă părintele Bernard, care nu era nici el prea sigur.

Hattie sugeră c-ar fi *solitude[3].* Asta nu-i trecuse prin minte părintelui Bernard.

— Nu crezi că-i *oiseau[4] ?* întrebă el.

— S-ar putea să fie *oiseau,* răspunse Hattie, politicoasă.

Preotul se gîndise cu interes, chiar cu puțină emoție la perspectiva de a o întîlni pe domnişoara Meynell şi a o examina pentru a vedea ce are în cap, căci aşa interpretase el ideea vagă a lui John Robert. îşi spusese că marele om n-are habar ce-i cu lata şi nu ştie ce poate face cu ea. Nu poate s-o țină îngropată toată viața într-un internat, trebuie să ia o decizie şi nu ştie *zum* să procedeze cu ea. „Mă rog, se gîndise preotul, o să mă uit la ea, atîta tot. Dar, fără doar şi poate, am să-i las lui toată responsabilitatea. N-am de gînd să-mi iau fata asta în cîrcă!"

Acceptînd ideea că trebuia s-o „examineze" pe domnişoara Meynell, părintele Bernard nu prea ştia cum să procedeze. Se hotărî să fie franc, să-i explice că nu era în nici un fel „meditatorul" ei şi că, pur şi simplu, ar dori să exploreze împreună, dacă-i va fi posibil, subiectele care au interesat-o mai mult la şcoală, supunînd-o la un test prietenesc, pentru a-i putea da un răspuns satisfăcător bunicului ei. „Dar nu la matematică", adăugă rîzînd, materie la care el fusese complet nătîng. Domnişoara Meynell îi răspunse că ea nu fusese slabă la matematică, dar că nu era necesar să discute acest subiect. îl primise cu nervozitate şi, după plecarea celorlalți vizitatori, îl poftise în aamera de zi. însoțitoarea, o fată cu un cap interesant, intrase o clipă ca să-i întrebe dacă doresc cafea, dar amîndoi refuzaseră.

1. Stéphane Mallarmé, *Petit air I.*
2. Se alungeşte (fr.).
3. Singurătate (fr.).
4. Pasăre (fr.).

.ttulU-w» II ta' > ' ' IIIIHI II 1| nl • MMMMW'

După ce părintele Bernard îi explică planul lui, Hattie se linişti şi era gata să se apuce de treabă. Părintele Bernard avusese o primă surpriză. Se aşteptase să găsească o fată bădărănoasă,

bine dezvoltată, care umplea tot spațiul cu personalitatea ei, dar creatura aceasta firavă, liniştită, era şi mult mai copilăroasă şi mult mai stăpînă pe sine decît îşi imaginase el că putea fi o adolescentă americană.
A început prin a-i cere să facă o scurtă expunere asupra articolului de fond din ziarul „Times" din acea zi, pe care-l adusese cu el, împreună cu cîteva cărți. Hattie a făcut o expunere corectă, spunîndu-i că la şcoală li se cereau des asemenea „dări de seamă". Pe urmă a întrebat-o dacă cunoaşte vreo limbă străină şi cînd Hattie i-a răspuns că ştia germana, a rugat-o să încropească, dacă poate, cîteva fraze. Fata i-a răspuns printr-o cascadă de observații într-o germană foarte fluentă, pe care preotul n-a mai reuşit să o urmărească. Părăsind în grabă germana, a întrebat-o despre italiană. Da, domnişoara Meynell cunoştea şi italiana. Părintele Bernard, cînd plecase în grabă de acasă, luase cu el şi ediția lui din Dante şi acum o răsfoia cu o prudență proaspăt dobîndită, căutînd pasajul pe care-l cunoaştea cel mai bine, Cîntul III din *Infernul: ‚JPer me si va nella cittă dolente, per me si va nell'eterno dolore, per me si va tra la perduta gente*[1]*..."*
Numai după ce deschisese cartea, şi-a dat seama, cu o strîngere de inimă şi chiar cu o undă de teamă, că pasajul pe care-l alesese cuprindea teribilele cuvinte pe care John Robert le rostise pentru a-l osîndi pe George McCaffrey, o osîndă al cărei caracter final şi a cărei rezonanță abia acum le înțelegea şi împotriva cărora părintele Bernard, aşa cum ştiuse şi atunci şi cum ştia acum cu sporită acuitate, ar fi trebuit să protesteze pe loc. îi ceru lui Hattie să-i citească primele cincizeci de versuri, iar fata le citi, cu o expresie care îi oglindea înțelegerea. După care se lansă într-o traducere uneori şovăitoare, dar corectă, a cîntului. Dante şi Vergiliu au nătruns pe poarta infernului, dar încă nu au trecut Acheronul. în această țară a nimănui, nerecunoscută nici de Paradis nici de infern, Dante are prima viziune asupra sufletelor chinuite şi se simte îngrozit. (Avea să vadă lucruri şi mai crîncene. Se obişnuise oare cu ele?) „Cine sunt aceşti
1. „Prin mine treci spre locul de durere/prin mine treci spre veşnica jelire,/prin mine treci spre gloata care piere." - Dante Alighieri, *op. cit.,* p. 90.

oameni copleşiți de atîta durere?" Vergiliu îl informează că aceasta este „condiția sufletelor mizerabile care au trăit ferindu-se de infamie, dar şi fără a fi vrednice de laudă. Amestecați cu ei, sînt îngerii căzuți, cei care nu sînt nici rebeli, dar nici loiali Domnului, cei care au trăit doar pentru ei înşişi". „Maestre, ce-i face să strige în asemenea hal?" „Nu cunosc speranța morții, iar viața lor oarbă e atît de abjectă, încît ar prefera să se afle în oricare dintre cele două mari locuri. Mila şi dreptatea îi disprețuiesc deopotrivă. *Non ragioniam di lor, ma guarda e passa."* Să nu ne gîndim la ei; priveşte-i şi treci mai departe. „Cît e de cumplit, gîndi părintele Bernard, că această judecată feroce şi aceste cuvinte crunte s-au ivit spontan în mintea lui John Robert cînd el, preotul, voise să-i vorbească despre George. Părintele Bernard simți o furie aprigă, aproape un val de ură împotriva filozofului, amestecîndu-se cu emoțiile lugubre şi exaltate, iscate de crîncenele cuvinte ale marelui poet.
— Crezi în infern, domnişoară Meynell?
— Vă rog să-mi spuneți Hattie. Mă numesc Harriet - dar mi se spune Hattie.
— Crezi în infern, Hattie?

— Nu. Nu cred în Dumnezeu şi nici în viaţa de apoi. îmi pare rău.
Părintele Bernard găsi că nu era potrivit cu rolul său tutelar să-i răspundă fetei că nici el nu credea, îi spuse în schimb:
— Sîntem robii timpului. Noi nu putem concepe eternitatea. Tot ce putem şti despre infern este ceea ce ni se întîmplă nouă, zi de zi. Dacă există un infern, e cel pe care-l trăim noi.
— Vreţi să spuneţi că oamenii trăiesc acum în infern?
Adică... de exemplu, oamenii care mor de foame.
— Mă gîndesc la oamenii răi.
— Dar oamenii de acolo, din cîntul lui Dante, nu erau propriu-zis răi, nu-i aşa?
— Nu, dar nici nu se găseau propriu-zis în infern.
— Acolo unde se găseau, era destul de groaznic. După care Hattie adăugă: Mi-e atît de milă de bietul Vergiliu că a fost tîrît în lumea aceea *înfiorătoare.*
— Vrei să spui în lumea creştină?
— Mă rog, da.
Părintele Bernard rîse şi o bătu uşor peste mînă, luîndu-i cartea din faţă. Renunţară la discuţia teologică şi trecură la

limba franceza. Aici părintele Bernard se cam împotmoli. Adusese cu el cîteva cărţi de poezie franceză, printre care şi o ediţie din Mallarmé, pe care o deschise acum, mai mult sau mai puţin la întîmplare. Intenţionase să aleagă un poem mai puţin dificil, dar cartea se deschise automat la una dintre poeziile lui favorite şi i-o aşeză lui Hattie în faţă. Citindu-l acum, preotul îşi dădu seama că, deşi în ansamblu înţelegea poemul, ba chiar îl trăia, nu reuşea să-l interpreteze. Fireşte, nu izbutea nici Hattie, care nu-l citise niciodată pînă atunci. încercarea ei de a-l traduce literal, începu astfel : „Un soi de solititudine, fără o lebădă sau un ţărm, îşi oglindeşte desuetudinea în privirea la care am renunţat sau pe care am îndepărtat-o de glorioasa... nu, de deşertăciunea... atît de înaltă încît nu poate fi atinsă, cu care multe ceruri se vrîstează sau, mai bine zis, se împestriţează în aurul asfinţitului, dar se alungeşte languros ca o rufă albă scoasă dintr-o pasăre dacă se afundă..."
Hattie se opri aici şi amîndoi izbucniră în rîs.
— E imposibil !
— Ai citit-o cu glas tare ca şi cum ai fi înţeles-o.
— E frumoasă... dar ce vrea să spună?
— Despre ce crezi că e vorba, ce fel de scenă evocă poetul?
Hattie se uită la text în tăcere, iar părintele Bernard îi admiră gîtul neted, uşor băieţesc, pe care zburdau cîţiva cîrcei de păr blond-platinat, desprinşi din cocul ei elaborat.
— Nu ştiu, răspunse ea în cele din urmă. Din moment ce spune că fără lebădă şi fără ţărm, presupun că e vorba de un rîu?
— O deducţie bună. în fond, e un poem.
— Şi la urmă se vorbeşte de o undă.
— Şi... *nue*[1] *?*
— Cineva gol, poate că cineva care înoată gol.
— Da. E o imagine şaradă, nu?
— îşi întoarce privirea de la *gloriole,* asta înseamnă de la o falsă glorie, nu-i aşa, care e prea înaltă pentru a fi atinsă, în comparaţie cu... nu, mă rog... şi pasărea nu poate fi subiectul, pentru că atunci *longe* n-ar mai avea sens... cred... bănuiesc că *regard,* privirea, e subiectul... dar atunci...

— O, subiectul n-are importanță.
— Ba pentru *mine* are. Solitudinea, desueta solitudine își oglindește dezolarea văduvită de lebede în privirea pe care și-a
1. Goală (fr.).

întors-o de la falsa glorie, prea înaltă pentru a fi atinsă și cu care multe ceruri se împestrițează în aurul asfințitului - poate vrea să spună că asfințiturile sînt vulgare - atunci de ce *mais,* adică „dar" ? - ori una, ori alta, sau privirea îi cade pe o pasăre fugitivă, ba nu, înțeleg, privirea îi plutește în gol, apatică, ba nu, languroasă, ca o rufă albă scoasă din... nu, nu poate fi așa, *longe* trebuie să aibă un obiect, poate că pasărea?... poate că pasărea e ca o rufă, o fi o pasăre albă care se afundă... ca... rufa care... nu, nu, sigur, *jubilation,* veselia, triumful se afundă... și privirea languroasă plutește alături de veselie... veselia ta nudă... Of, Doamne, nu poate fi așa!
Hattie era stîrnită de-a binelea. Cu o mînă își scoase, distrată, acele din coc, apoi își adună masa de păr argintiu, mătăsos și o împinse pe spate.
Și părintele Bernard era stîrnit, dar nu de analiza gramaticală, își dădea seama că el nu scrutase și nu cercetase niciodată poemul, nu-l supusese nici măcar unui comentariu încîlcit ca acela al lui Hattie. Care era subiectul cui? Ce importanță avea? înțelesul general al poemului îi era perfect limpede sau, mai bine zis, el își confecționase propriul lui înțeles și îl sanctificase de mult. Ii spuse:
— Hai să ne gîndim la imaginea generală. Spuneai că vezi un rîu și pe cineva care înoată gol. Cîte persoane sînt în poem?
— Două. Povestitorul și înotătorul.
— Bine. Și cine sînt ei?
— Cine sînt? Probabil că poetul și un prieten.
Imaginația părintelui Bernard, cînd își însușise poemul, ținuse seama de faptul că sexul înotătorului nu era specificat. Imaginea finală era, cu deosebire, prețioasă pentru el, tînăra persoană plonjează și se reînalță în valul iscat de afundarea sa, scuturîndu-și părul ud și rîzînd. Și pretutindeni, în jur, malul verde al rîului, aurul soarelui, căldura, solitudinea...
— Crezi că-i o poezie de dragoste? o întrebă pe Hattie.
— Mă rog, ar putea să fie.
— Cum ar putea să *nu* fie? protestă preotul, aproape strigînd. „E încă nedeșteptată", își spuse în sinea lui.
— Poetul este cu... își frînă el vorba.
— Prietena lui, răspunse Hattie înțepată.
Era șocată de evidenta indiferență manifestată de părintele Bernard față de plăcerea descoperirii verbelor principale și a ce adjective se acordă cu ce substantive. Pe de altă parte,

nu-i scăpase nici spaima provocată de izbucnirea ei în limba germană.
— Prietena! Ce cuvînt! E cu amanta lui.
— De ce nu cu soția? întrebă Hattie. Era căsătorit?
— Da, dar asta n-are importanță. E vorba de un poem. In poeme n-au ce căuta soțiile. Era cu o tînără femeie frumoasă.
— De unde știți că era frumoasă?
— Știu. încearcă să *vezi* imaginea.
— Da, cred că izbutesc, răspunse Hattie mai domolită. E ca tabloul acela al lui Renoir — *La baigneuse au griffon* - numai că acolo... acolo sînt două fete, nu un bărbat și o femeie.

Asta nu-l prea interesa pe părintele Bernard şi nici nu o urmări cu atenție, dar evocarea vegetației luxuriante şi a pictorului impresionist se armoniza cu labila lui stare sufletească.
— Da, da, e lumină şi mult verde, şi rîul scînteiază şi razele de soare se prefiră printre frunze şi împestrițează — ai folosit un cuvînt bun — cu pete aurii trupul gol al...
— Nu soarele împestrițează fata, subiectul e *gloriole,* falsa glorie, ba nu, cerul sau cerurile se împestrițează cu...
— N-are importanță, trebuie să extragem sensul general - rufa, albă ca o pasăre, lunecă...
Aproape în acelaşi timp cu părintele Bernard, care îşi îngăduia libertăți cu Hattie, Tom McCaffrey, şezînd în camera de zi a lui Greg şi a lui Ju, în casa din Travancore Avenue, privea cu nedumerire şi alarmă la o scrisoare pe care tocmai o găsise strecurată pe sub uşă. Fusese trimisă prin poştă la Belmont, de unde, evident, cineva o adusese şi i-o vîrîse sub uşă. Suna după cum urmează:

Hare Lane, 16
Burkestown, Ennistone
Dragă domnule McCaffrey,
Ai vrea să fii atît de bun să-mi faci o vizită, la adresa de mai sus, de îndată ce-ţi va fi posibil? Doresc să te întreb ceva. în următoarele cîteva zile voi fi acasă dimineţile, pînă la ora prînzului.
Al dumitale, sincer,
J.R. ROZANOV.

r,rW(lfr& Ju. ***hl,Hs xti***] ***f*** 5* i **r** i,l>ll>lk«rlMfhi|'1i'i"i|i|' ***i*** **h» »-|riwW»'i,H*l** ill . [1] i **t**|l| Jl *>|r,|jl

P.S. Ţi-aş fi recunoscător dacă ai considera cererea mea o chestiune strict confidenţială.
Primul gînd al lui Tom, cînd văzu uimitoarea semnătură, a fost acela că scrisoarea îi era adresată lui George. Cercetă din nou adresa de pe plic, unde John Robert scrisese precis şi clar „Thomas McCaffrey", la care adăugase, ridicol, „Stimatului Domn".
Scarlett-Taylor întră în încăpere. Tom îi intinse scrisoarea:
— Ce părere ai despre asta?
Emma citi scrisoarea, se încruntă şi i-o restitui lui Tom.
— L-ai şi trădat.
— Ce vrei să spui?
— Ţi-a cerut să consideri chestiunea ca strict confidențială. Şi mi-ai arătat-o mie.
— Mă rog... da... dar...
— Din fericire pentru tine, eu o să păstrez o discreție absolută asupra scăpării tale.
— El mi-a cerut să o consider ca o chestiune strict confidențială, dar eu nu i-am promis încă...
— Orice gentleman s-ar fi conformat.
— Fir-ar să fie, am primit-o acum un minut.
— Nu văd care-i deosebirea.
— N-am avut timp să mă gîndesc.
— Asta dovedeşte că eşti instinctiv iresponsabil, că nu se poate avea încredere în tine nici măcar un minut.
— Tu ai o viziune romantică asupra lui Rozanov, mai bine ar fi dorit să te vadă pe tine.
— Nu fi idiot.
— Eşti gelos!
— Şi tu eşti copilăros!
— Eşti chiar morocănos.

— Vrei să-ți ard un pumn?
— Nu arzi tu oricui un pumn.
— Adică nu-s în stare...?
— Am spus că n-ai face-o, nu că nu eşti în stare. Emma, nu te supăra pe mine... nu eşti supărat, nu-i aşa? Noi doi nu ne putem certa, nu *putem* să ne certăm...
Cu ocazia acelei vizite neprevăzute, vizita lui Tom în camera lui Emma, între ei doi se înfiripase o relație ciudată. Vizita în

sine era golită de orice aspect senzorial, ca şi cum, pe durata ei, amîndoi ar fi alunecat în afara timpului, şi-ar fi ieşit din propriile individualități de ființe umane obişnuite. N-au făcut dragoste în nici unul dintre sensurile *mecanice* în care Tom ştia pînă atunci că *se face* dragoste. Mai degrabă se transformaseră, dintr-odată, într-o formă de iubire. Pentru că Tom se simțea de parcă ar fi fost ținut în brațe de un înger, captiv fără scăpare între aripile unui înger, care era şi nu era Emma. Şi această îmbrățişare însemna fericirea absolută, extazul perfect, o bucurie sexuală perfect neproblematică şi lipsită de dramatism. După ce îl luase Emma în brațe, Tom nu-şi amintea să se fi mişcat *deloc.* îi rămăsese în minte numai felul în care stăteau amîndoi întinşi, încleştați, fără să se mişte, ca sub o vrajă ce îi aruncase într-o transă extatică, perfect relaxați şi totuşi încordați într-o tensiune dincolo de orice limită, strîngîndu-se puternic, minați parcă de o nevoie inexorabilă. în această stare hipnotică, în cele din urmă Tom adormise. S-a trezit abia în zori, dîndu-şi imediat seama de locul în care se află şi de faptul că Emma, încă foarte aproape de el, dar fără să-l mai țină în brațe, era, de asemenea, treaz. în clipa în care l-a simțit că se trezeşte, Emma i-a zis în şoaptă: „Du-te Tom, hai, du-te".
Tom s-a ridicat imediat şi a plecat supus din patul lui Emma înapoi în al său, unde a căzut într-un somn adînc, binecuvîntat şi fericit, din care nu s-a mai trezit pînă după opt dimineața. Şi atunci s-a îmbrăcat repejor şi a dat fuga la bucătărie, unde se auzeau deja zgomotele de la micul dejun. Emma, prăjind cîrnații, i-a aruncat o privire scurtă şi un „Bună dimineața" amabil. Era îmbrăcat în costum, ferches din cap pînă în picioare, cu veston, ceas cu lănțişor şi ochelarii lui înguşti fără rame. Arăta ca un extraterestru, aproape revoltător.
Tom îl salută şi se aşează la masa din bucătărie. Apoi se sculă şi se apucă să pună masa, să aducă sucul de fructe din frigider. I s-au pus doi cîrnați în farfurie, a spus mulțumesc şi i-a mîncat. Emma a băut nişte suc de fructe, dar n-a mîncat nimic, n-a scos un cuvînt şi nu i-a mai aruncat lui Tom nici o privire.
într-un final, Tom i-a zis:
— îți mulțumesc foarte mult pentru noaptea trecută. Dar am senzația că eşti supărat pe mine...
— Noaptea trecută a fost unică, i-a răspuns Emma; s-a ridicat de pe scaun şi s-a dus în camera lui.

După plecarea lui, Tom a simțit cum îl străbate un fior de bucurie, întunecat, dens şi neaşteptat de acut. Mai tîrziu, Emma a ieşit din camera lui şi i-a adresat cîteva fraze obişnuite, menite să-i sugereze, la modul general, o revenire la viața lor de zi cu zi, la care Tom, spre surprinderea lui, a descoperit că e în stare să revină. De atunci s-au purtat la fel ca înainte, deşi

nu chiar exact la fel. Nu se decupau nici un fel de priviri ciudate sau noi moduri de a se atinge şi a intra în contact unul cu altul într-o manieră nefirească. Era, mai degrabă, ca şi cum amîndoi se mişcau cu mai multă grație într-un spațiu mai larg. Se simțea un val proaspăt de conştiință în aer, care rămînea totuşi vag, iar „morocănelile" ocazionale ale lui Emma nu păreau diferite nici cantitativ, nici calitativ. A doua zi, cînd s-a făcut ora de culcare, lui Tom i-a fost clar că urma să-şi ocupe propriul pat, nu pe cel al lui Emma. Asta nu l-a deranjat prea tare. Se întinsese în pat, rîzînd uşurel. Iar în zilele următoare, în care nu s-a făcut nici o referire la „noaptea aceea", Tom nu s-a simțit deloc trist. Era mînat de un entuziasm difuz, un fel de tandrețe fluidă, care îl făcea să se simtă bine fizic şi îi sporea veselia lui naturală. Astăzi (ziua în care primise scrisoarea lui John Robert), Emma era în mod special țîfnos şi sensibil, dar fără să facă vreo aluzie la cele întîmplate. „Şi acum, se întreba Tom, povestea asta o să dispară fără o vorbă în trecut, o să fie ca un vis ce se deşiră încetul cu încetul în uitare?"

— Şi te duci? întrebă Emma.

— La Rozanov? Bineînțeles. Tu nu te-ai duce? Mor de curiozitate.

— Te-ai putea duce acum, în dimineața asta. încă nu-i unsprezece. Cît îți ia drumul pînă acolo?

— Douăzeci de minute. Dar ce poate fi ? Crezi că-i vorba de ceva *îngrozitori*

— Te gîndeşti că s-o fi însurat în taină cu maică-ta?

Tom începu să rîdă, apoi se opri brusc. Dumnezeule mare! Aşa ceva n-ar putea îndura. Dar, desigur, nu era decît o glumă. Emma continua de zor:

— Fii pe pace, dacă ar fi fost vorba de aşa ceva, ar fi scris „Doresc să-ți comunic ceva" şi nu „Doresc să te întreb ceva".

— Dar ce poate dori el să mă întrebe pe mine?

— Ceva despre George?

Tom se simți dezamăgit, apoi înfricoşat.

— Dumnezeule! Sper că nu. Nu vreau să mă amestec în ciorba lui George. Sper că George n-o să descopere că l-am vizitat pe al său *guru* — aşa ceva ar aduce numai necazuri.

— încă nu l-ai vizitat. Poate că ar fi mai înțelept să nu te duci.

— Ba mă duc! Mă duc chiar acum!

— Ar trebui să te bărbiereşti.

Tom alergă în baie, se bărbieri cu grijă şi îşi pieptănă pletele.

— Şi pune-ți o cravată.

Emma îl urmărea prin uşa deschisă a sălii de baie şi Tom îi vedea vechea, familiara expresie ironică, zeflemitoare. Se întoarse şi veni la el, înconjurîndu-i gîtul cu brațele.

— Emma, bine, dacă nu vrei să vorbim, n-o să vorbim, dar ceva tot s-a întîmplat, Dumnezeu ştie ce. Vreau să ştii că nu-mi fac griji şi că aspectul cel mai important al acestei probleme, în ceea ce mă priveşte, este faptul că te iubesc.

— Şi eu te iubesc, deşteptule! Dar asta n-o să însemne decît ceea ce înseamnă.

— Păi nu înseamnă foarte mult? Iar noaptea aceea...

— A fost un *hapax legomenon.*

— Un ce?

— Ceva ce se întîmplă numai o singură dată.

— Cum ar fi naşterea lui Iisus Hristos?

— Nu fi aşa tembel...

— Ei, bine, lumea poate fi schimbată.
— Of, Doamne, gata, taci! Şi pune-ţi o cravată.
Tom îşi găsi o cravată.
— Crezi c-ar trebui să-mi lustruiesc şi pantofii?
— Nu. Doar nu te duci în vizită la Dumnezeu.
— Nu? Vrei să mă conduci pînă acolo?
— Nu. Şterge-o!
Cînd Tom McCaffrey ajunse la uşa lui John Robert Rozanov, se montase pînă la o adevărată stare de febrilitate. Prin mintea lui defilaseră cele mai stingheritoare, înnebunitoare, penibile, dezastruoase scene, în care erau implicaţi George, Rozanov şi el însuşi. Dacă Rozanov îi cerea să-i comunice lui George că nu vrea să-l mai vadă niciodată? Sau poate că Rozanov dorea ca el (Tom) să-l consoleze pe George şi să-i ceară să nu se mîhnească prea mult pentru că el (Rozanov) era prea ocupat ca să-l mai poată întîlni vreodată? (Tom îşi putea imagina cum ar fi primit George asemenea solie.) Poate că Rozanov îi va cere să-l determine el pe George să publice o retractare oficială în

ilJiB
¡11111
iiiliH.» riQHfl*/* «ri*i •«ffiH*'lihWmfoUll»i b >»* 'hnlaHlll i<i MMi ^HBHH'"'»!»-»».!» »n<M »•• <•>|||aluriJU'ja'wfWfr'

legătură cu vreun articol în care George îl prezentase fals sau îl plagiase pe Rozanov? Incercînd cu disperare să se gîndească la ceva ce i-ar putea spune Rozanov şi care să *nu* fie legat de George, fantezia lui răscolită îi înfăţişă ideea că, poate, John Robert voia să-i mărturisească taina că *el* este adevăratul tată al lui Tom. Niciodată nu-i trăsnise lui Tom prin cap asemenea idee, şi nici de astă-dată nu zăbovi asupra ei. Gîndul îi zbură din minte pe loc, izgonit de umbra indignată a lui Alan McCaffrey, asistat de cea a Fionei Gates. Dragostea pentru părinţii lui morţi îi inundă inima, tulburîndu-l şi mai mult. Şi cum cei doi erau, aşa cum fuseseră întotdeauna, fantome reconfortante şi benigne, Tom simţi cu atît mai acut cît de vulnerabilă e fericirea şi cît de primejdios şi de imprevizibil şi de cumplit de puternic se putea dovedi filozoful ăsta extravagant.
Ajuns la uşa din Hare Lane nr. 16, apăsă nervos pe butonul soneriei, care scoase un mormăit slab. Apăsă încă o dată, mai lung şi cu mai multă forţă, şi soneria emise un şuierat strident, impertinent. Uşa se deschise şi întreg cadrul ei se umplu de silueta masivă, groasă, a filozofului.
John Robert nu spuse nimic, dar se dădu îndărăt, cu stîngăcie, în holul întunecos, pentru a-i face loc lui Tom, care păşi, cu aceeaşi stîngăcie, în spaţiul din faţa lui.
Afară, lumina scînteietoare de aprilie dezvăluia un cer albastru, pufuri de nori albi, grăbiţi, mărul din grădină torturat de vînt, un gard părăginit, ştirb, o iarbă umedă, zbîrlită, nepieptănată. Prin contrast, încăperea era întunecată, îngustă, cu tavanul jos, iar şemineul strimt părea o crăpătură în zid.
John Robert spuse:
— Te rog, ia loc. Te rog - ia - loc.
Tom se uită la cele două fotolii dezolante, joase, cu arcurile prăbuşite şi, cum trebuia să se supună prompt ordinului, întinse mîna şi trase din spatele lui John Robert un scaun cu speteaza dreaptă, dar foarte şubred, pe care-l plasă pe o scoarţă neagră, deşirată, din faţa căminului, şi se aşeză pe el.
John Robert aruncă o privire fotoliilor, dădu să se aşeze pe braţul unuia dintre ele, apoi se răzgîndi. Tom sări în picioare.

— Nu — aşază-te... o să... mai este un scaun... în hol.
John Robert trecu pe lîngă Tom care rămăsese în picioare şi se întoarse cu un alt scaun cu speteaza dreaptă, pe care-l aşeză cu spatele Ia fereastră, după care închise uşa ce dădea spre hol. Acum erau amîndoi aşezați.
202
Tom se gîndea că ar fi cazul să spună ceva, aşa încît îi spuse „Bună dimineața", ceea ce sună cam tardiv. Nu numai că nu-i vorbise niciodată pînă atunci lui Rozanov, dar nici măcar nu se aflase în apropierea lui şi nu avusese vreo ocazie să-i studieze fața. Pînă şi acum îi venea greu să-i desluşească trăsăturile, pentru că era aşezat în contra luminii orbitoare, iar mişcarea repede a norilor îi dădea senzația că încăperea se leagănă, ca un vapor acostat la țărm.
— Domnule McCaffrey, începu filozoful, sper că îmi vei scuza libertatea pe care mi-am luat-o - dacă e o libertate - de a te chema să asculți ceea ce am a-ți spune.
Tom simți o împunsătură de teamă pe care o recunoscu ca un ghimpe de *vinovăție.* Nu-i trecuse prin minte, pe parcursul ipotezelor pe care le ticluise pe drum, că John Robert ar putea să-l *acuze* de ceva. Dar ce săvîrşise? Ce *putuse* el face care să-i dăuneze, să-l ofenseze, să-l irite, să-l zgîndărească pe acest mare om — sau care să-l facă pe marele om să-şi închipuie că fusese ofensat, iritat, zgîndărit? Tom îşi scormonea conştiința, simțindu-se, totodată, prada unei imense, dar obscure remuş-cări. Unde, în purtarea lui nesăbuită, zăcea greşeala ? îşi închi-puia oare John Robert că Tom îl încurajase pe George să... ori că-i spusese lui George că... Dar, aproape în acelaşi moment, în timp ce se acuza confuz de nici el nu ştia ce, deveni conştient că şi John Robert era tulburat, poate chiar nervos.
— Vă rog... bîigui Tom... nu există nimic pe care ați putea... vreau să spun, dacă există ceva... ce aş putea face... sau...
— Există ceva ce ai putea face, spuse Rozanov.
II măsura pe Tom, încrețindu-şi fruntea brăzdată şi răsfrîn-gîndu-şi şi mai mult buzele mari, umede, cupide.
Tom îşi spuse: „Dumnezeule! E în legătură cu George!".
— înainte de a mă explica... sau, oricum, înainte de a-ți prezenta ceea ce doresc să faci... sper că nu ai nimic împotrivă dacă îți pun cîteva întrebări simple.
— Nu.
— Şi pot să-ți repet, ceea ce ți-am cerut şi în scrisoare, că doresc - mai bine zis insist - să consideri tot ce se va discuta în această încăpere ca strict confidențial sau, ca să folosesc un cuvînt mai simplu şi mai tare, să consideri *secret.* înțelegi ce înseamnă asta?
— Da.
202
— Nu vei relata *nimănui* convorbirea noastră?
— Da. Vreau să spun nu, nu voi relata.
Lui Tom nu-i trecu prin cap să se întrebe ce însemna această cerere, care, din moment ce încă nu i se spusese nimic, ar fi putut părea irațională. Se şi găsea sub vraja filozofului. In orice caz, era devorat de o asemenea curiozitate, încît în acele clipe ar fi fost gata să promită orice.
— Atunci, am să-ți pun cele cîteva întrebări la care, vreau să cred, ai să-mi răspunzi cu deplină sinceritate.
— Da... da...
— Cîți ani ai?

— Douăzeci.
— Cum stai cu sănătatea? Mă rog, e uşor de văzut că eşti sănătos.
— Da.
Tom îşi spuse: „Vrea să mă trimită într-o expediție, să descopăr ceva, o comoară îngropată în California, poate".
— Urmezi la Universitatea din Londra?
— Da.
— Ce studiezi?
— Engleza.
— îți place?
— Da, în linii mari.
— Performanțe?
— Medii, doar.
— Cum ai de gînd să-ți cîştigi existența?
— încă nu ştiu.
— Ce ți-ar plăcea să faci?
— Să fiu scriitor.
— Scriitor?
Tom îşi spuse: „Vrea să-i scriu eu biografia! Ce chestie fantastică! Călătorii în America..."
— Ce-ai scris pînă acum?
— O, numai versuri şi una sau două povestiri...
— Ai publicat ceva?
— O poezie în *Ennistone Gazette*. Dar, desigur, cred că aş putea scrie orice - mă interesează biografiile...
— Nu vrei să devii filozof, nu-i aşa?
— Nu, nu... nu vreau.
— Bun. Ai spune despre dumneata că eşti o persoană veselă?

— O, da. Cred că aş fi un plăcut tovarăş de călătorie,
— Un plăcut tovarăş de călătorie.
John Robert părea interesat de acest punct.
— Da, am o fire veselă şi foarte practică.
„John Robert şi Tom, biograful lui, secretarul lui, mina lui dreaptă, călătorind împreună prin America, prin lumea întreagă... George o să fie furios. Ah, Dumnezeule, George! Dar poate că, pînă la urmă, totul se referă la George. Poate că vrea să facă din mine *supraveghetorul* lui George?" Tom privi fascinat la fața uriaşă a lui John Robert, la ochii lui aprigi, galben-căprui, la buzele roşii, răsfrîngîndu-se de voință.
— Membrii familiei dumitale sînt quakeri. Iți practici religia?
— Mă duc la reuniuni — la reuniunile de quakeri - cîteodată.
— Duminica trecută ai fost?
— Da.
— Bun. Eşti logodit?
— Nu. Categoric nu.
— Scuză-mi, te rog, întrebarea, eşti... mă rog... trăieşti cu vreo femeie?
— Nu.
Gîndurile lui Tom se întorseseră din nou la comoara îngropată. O aventură, o expediție. Grozav! Oare una primejdioasă? Prea ar fi fost frumos! Deodată, lui Tom i se năzări. „Vrea să mă recruteze pentru Serviciul Secret! De asta-i totul atît de «confidențial». Am să-i spun *nu*. Una ca asta nu suport. Dar, oricum, e o treabă excitantă — şi foarte măgulitoare, zău aşa!"
— Dar ai... vreau să spun... ai avut experiențe sexuale?
— Da, dar nu prea multe, şi nu acum.

„Dacă nu punem la socoteală ce s-a întîmplat duminica trecută, noaptea."
— Eşti heterosexual?
— Da.
Tom îşi spuse: „Precis e pentru Serviciul Secret. E adevărat că sunt heterosexual. Sper numai să nu mă întrebe dacă nu cumva sînt şi homosexual".
Dar John Robert nu-i puse asemenea întrebare. Stătu un moment în cumpănă. Tom, privind la fața filozofului, atît cît se desluşea în lumina care-i venea din spate, începu să se simtă uşor ameţit. Norii albi legănau strimta cameră-vapor. Fața lui John Robert, uriaşă în concentrarea ei de voință şi

comandă, era greu de urmărit. Tom îşi spuse: „Acum va trece la subiect, orice-o mai fi şi subiectul ăsta!". îşi auzea propria-i răsuflare gîfîită şi pe cea a lui Rozanov.
— Probabil ştii că am o nepoată, Harriet Meynell?
Spusele constituirá o surpriză totală pentru Tom. Nu era la curent cu bîrfa locală. Ştia vag de existența unei asemenea persoane, dar nu o văzuse niciodată, nu se gîndise niciodată la ea, şi habar n-avea cîți ani are. îşi spuse: „Vrea s-o duc să viziteze Muzeul de Istorie Naturală? Dumnezeule, cum să scap de treaba asta?".
— Da.
— Are şaptesprezece ani.
Ei, asta mai schimbă fața lucrurilor. Va trebui să-i arate Londra ? S-o ducă la *Hamlet* ? Dar unde s-o fi aflînd ? întrebă:
— E în America?
— Nu. E în Ennistone şi locuieşte în casa de vară Papucul.
Nu ştiai ca am închiriat Papucul de la mama dumitale?
— Nu.
Tom nu se simți obligat să-i explice relațiile lui cu Alex, de neînțeles chiar şi pentru el.
— A... bine.
— N-a mai fost niciodată la Ennistone.
— Aş putea să-i arăt oraşul, dacă asta-i ceea ce doriți...
„Sau te pomeneşti că moşneagul ăsta țicnit vorbea numai ca să vorbească!"
— Vreau să o cunoşti. Şi să te împrieteneşti cu ea.
— Şi să-i fac cunoştință cu tineretul de aici ? Asta-i simplu. Pot să organizez o petrecere...
Tom se şi gîndea pe cine să invite.
— Nu vreau să cunoască pe nimeni altcineva. Numai pe dumneata.
— Dar de ce... de ce numai pe mine?
— Numai pe dumneata.
John Robert respira zgomotos, cu gura larg deschisă şi îl fixa pe Tom cu o expresie care semăna cu ura, dar care, fără îndoială, era doar rezultatul unei extreme concentrări. Această concentrare asupra persoanei lui începuse să-i inspire lui Tom un soi de panică, se simțea parcă prins în capcană. Ar fi vrut să se ridice şi să se rezeme de polița căminului sau să deschidă uşa dinspre hol. Dar nu se putea urni. Era țintuit de privirea fixă a lui John Robert şi de scopul urmărit de acesta.

— Poate că ați vrea să mă lămuriți, spuse Tom, pe o voce care încerca să sune detaşată, dar reuşea să fie timidă.
— Are nevoie de un ocrotitor.

— O, am s-o ocrotesc... vreau să spun, atîta timp cît sînt aici... de obicei nu sînt aici. Aş putea s-o ocrotesc timp de două săptămîni.
— Va fi nevoie de mult mai mult de atît.
Tom îşi spuse: „E nebun, e complet zărghit. E scrîntit şi totuşi nu e scrîntit". Imobilizat de privirea filozofului, Tom avea senzaţia că el era cel care înnebunise; simţea nevoia să se ridice brusc, să se ducă la John Robert şi să-l *atingă.*
— Eu trebuie să plec înapoi la Londra şi... şi să studiez... spuse Tom. Nu pot să fiu... vă gîndiţi la un soi de guvernantă? Nu sînt persoana de care aveţi nevoie.
în timp ce rostea aceste cuvinte, simţi un fel de junghi dureros, de parcă separarea pentru totdeauna de John Robert, după această conversaţie, ar fi fost chinuitoare. „Oare mă hipnotizează?" se întrebă Tom.
— Dumneata *eşti* persoana de care am nevoie.
— Dar ce vreţi să fac, pentru ce...?
— Nu vreau ca o mulţime de oameni, o mulţime de bărbaţi...
— O mulţime de bărbaţi?
— Să rivalizeze... *pentru* nepoata mea.
Verbul „să rivalizeze" suna ciudat şi străin pentru Tom, aşa eum îl rostise John Robert. O clipă, aproape că nu-l înţelese.
— Dar n-are decît şaptesprezece ani. Şi, la urma urmei, de ee nu? Doriţi să ţin băieţii departe de ea?
— Are aproape optsprezece ani.
— Atunci nu-şi poate purta singură de grijă ? în zilele de azi fetele se pot apăra singure. Şi dacă aveţi nevoie de o guvernantă, nu poate însoţitoarea ei să îndeplinească acest rol?
— întrebi dacă doresc să ţii băieţii departe de ea. Da. Asta vreau - clar.
— Dar cum pot face asta ? Nu pot să-i dedic tot restul vieţii mele.
John Robert rămase tăcut; se rezemă de speteaza scaunului şi continuă să-l fixeze pe Tom.
Tom îşi spuse: „în ce vrea să mă transforme, ce-i *misiunea* asta pe care mi-o impune cu de-a sila? Să plec, *să fug?* Să mă port ca *un bădăran ?".* Nu putea. Se înclină în faţă şi vorbi cu Mîndeţe, de parcă se adresa unui copil:

' VI "/> ILT.L°°°<4°'IU'<>>< I «HLH° ILWRFIR [.ul>F I I I IK.JFI.EI I) (TFIW;[:l'TI'I:LL°HIIII?</

— Doriţi să mă culc în faţa uşii ei?
— Nu.
— Vreţi să-i fiu ca un frate?
— Nu. *Nu* vreau să te culci în faţa uşii ei şi *nu* vreau să-i fii ca un frate.
Tom sesiză accentuările din răspunsul lui John Robert.
— Atunci ce doriţi?
— Doresc să te căsătoreşti cu ea.
John Robert se ridică în picioare, iar Tom, cînd forma uriaşă a filozofului ajunse să obtureze lumina ferestrei, sări de pe scaun şi se retrase cîţiva paşi, rezemîndu-se de bufetul lucios, instabil. Rămaseră în această poziţie, John Robert, cu gura deschisă, fixîndu-l pe Tom, iar Tom holbîndu-se la imaginea tulbure a capului filozofului, îndărătul căruia soarele rece, radios, sclipea pe ramurile frămîntate ale mărului. După aceea, ca şi cum n-ar fi existat nimic altceva de făcut, amîndoi se aşezară din nou. Tom îşi simţea inima galopînd şi obrajii arzîndu-**i. Îşi** spuse: „N-am ştiut că poţi roşi şi de *teamă".*

John Robert continuă, ca şi cum lucrul pe care-l spusese era cel mai natural din lume:
— Am să depun o sumă pe numele ei, nu o sumă prea mare. Sper, desigur, că va urma universitatea, dacă se va dovedi aptă de studii. Căsătoria nu va interfera cu studiile voastre.
— Dar eu nu vreau să mă căsătoresc cu ea! Nu vreau să mă căsătoresc cu nimeni!
— Nici măcar n-ai cunoscut-o!
John Robert rosti cuvîntul „măcar" pe un ton care sugera că ar fi înțeles exact opusul celor spuse de Tom.
— Dar nu vreau s-o cunosc, trebuie să mă întorc mîine la Londra...
— Asta nu-i adevărat...
— Mă rog, nu-**i** adevărat, dar...
— Aş **fi** bucuros dacă am putea aranja acum...
— Dar *de ce,* ce înseamnă asta, de ce tocmai eu, şi ce-**i** cu ea, e un copil, n-o să vrea să se mărite, şi chiar dacă da, n-o să mă vrea pe mine. Lucrurile nu se întîmplă în felul ăsta...
— Ba da, mult mai des decît ne închipuim, răspunse filozoful. Putem face ca lucrurile să ia cursul pe care-l dorim noi.
— Dar de ce... de ce să mă *însor* cu ea?
— Te gîndeşti că te invit doar s-o violezi?

Tom se simți vinovat în fața privirii indignate a lui John Robert. Să fi fost atît de înlănțuit încît se temea să nu fie acuzat de uşurință? In mintea lui confuză i se năIucise că John Robert era un soi de clarvăzător smintit. S-ar fi zis că-i *jertfea* lui Tom propria-i nepoată, dar din ce motiv? Nu era decît un nebun din California, un nebun periculos. Tom, însă, era în acele momente prea dominat de John Robert, prea anihilat de vraja tonului său atît de poruncitor, încît să poată vedea propunerea lui în adevărata-i lumină sinistră. Totuşi, ar fi dorit din toată inima să se fi aflat în altă parte, să fie din nou *liber,* cum fusese înainte de a-i fi călcat pragul.
— Uitați-vă ce-i, spuse Tom. Haideți să discutăm lucrurile pe îndelete. Explicați-mi care-i rostul acestei idei?
— Credeam că am exprimat foarte clar ceea ce doresc, răspunse filozoful. In multe părți ale lumii căsătoriile sînt aranjate încă din copilărie. Eu încerc să aranjez această căsătorie.
— Dar...
— Şi se spune că asemenea căsătorii, aranjate de alții, sînt mult mai fericite decît celelalte.
— Nu pentru oamenii eliberați, emancipați. Doar fata n-a crescut într-un *purdah!*
— A fost crescută în izolare, la adăpost, răspunse John Robert cu afectare.
— Da, dar ăsta nu-i un motiv... nu, zău aşa, eu... *de ce* să încercați acest aranjament?
— Vreau s-o văd statornicită.
Tom îşi spuse: „Vrea să se descotorosească de copilă, vrea s-o vîre pe gît cuiva pe care ştie că-l poate intimida". Rosti cu glas tare:
— Dar de ce m-ați ales pe mine? V-am spus că eu nu sînt un student strălucit...
— Aptitudinile de valoare mijlocie fac viața mai senină.
Tom, siderat, continuă:
— Dar s-ar putea să devin un mare scriitor, şi ştiți bine cît de egoişti sînt scriitorii.

— Trebuie să ne asumăm şi unele riscuri, răspunse John Robert, mofluz.
— Dar lumea e plină de tineri... doar aveţi atîţia studenţi... aţi putea găsi pe cineva...
— Nu cred că un filozof ar fi persoana nimerită.

— De ce, planează un blestem asupra filozofilor?
John Robert păru să ia această întrebare foarte în serios. După care răspunse:
— Da.
— Foarte bine, dar există o sumedenie de tineri în jur care nu sînt filozofi. Probabil că aţi avut o anumită idee în minte cînd m-aţi selectat pe mine. Sau aţi mai încercat cu zeci de alţii...?
— Nu! Numai cu dumneata.
— Dar de ce cu mine?
John Robert şovăi o clipă, apoi spuse:
— E adevărat că au intervenit şi unele împrejurări întîmplătoare. Fără îndoială, aş fi putut face o alegere mult mai fericită, ca să spun aşa. Dar dac-aş fi început să caut şi să organizez competiţii în toată lumea, ar fi însemnat să-mi pierd prea mult timp şi, probabil, aş fi semănat confuzie. Vreau ca totul să decurgă fără complicaţii, simplu.
— Simplu! Eu vă eram la îndemînă şi aţi fost convins că voi accepta.
— M-am gîndit că dumneata... am impresia că dumneata... Mi s-a spus că ai un temperament fericit. Mă întreb dacă-ţi dai seama cît de rar e?
— Nu... da... dar...
— Şi vreau ca nepoata mea să fie fericită.
— Da, se-nţelege, dar...
— Pari să fii un tînăr cu o viaţă curată.
In tonul acestei afirmaţii răsunau ecouri ale educaţiei metodiste din copilăria lui John Robert şi ale unor campusuri universitare americane. Tom avu senzaţia că ecourile reverberează şi în fiinţa lui, ceea ce, în context era absolut ridicol.
— Dar am avut legături cu femei.
— O oarecare experienţă e de dorit. Presupun că nu te dedai la promiscuităţi?
— Nu, răspunse Tom, deşi nu ştia prea bine care-i standardul exact al unei vieţi curate.
— Ei, vezi, spuse John Robert ca şi cum acest din urmă lucru stabilea definitiv calificarea lui Tom şi acceptarea planului său. Nu vreau ca fata să intre într-o lume de sexualitate vulgară. Vreau să i se respecte inocenţa. Vreau un aranjament simplu şi clar, fără ...situaţii confuze sau falsă melodramă.

— înţeleg, replică Tom, însuşindu-şi tonul măsurat al filozofului, că *nu vreţi să vă pierdeţi timpul* cu problema asta. Sînt convins că aveţi o mulţime de chestiuni mai importante de rezolvat. Doriţi să terminaţi repede cu această belea şi să v-o *scoateţi din minte.*
John Robert nu luă în seamă sau poate că nu observă sarcasmul lui Tom. Răspunse:
— Să termin cu toată treaba, da. Fireşte, va primi şi o sumă de bani, aşa cum ţi-am mai spus.
Acel „fireşte" se adresa unui pretendent bine stabilit. Apoi adăugă:

— Cred că nu-i nevoie să-ți spun că *ea* nu a avut nici un fel de experiență, e... virgină.
Tom avea senzația că se încîlcea din ce în ce în simple forme verbale. își mută privirea de la fața filozofului şi şi-o îndreptă, clipind din pricina luminii, spre fereastră. Văzu, în depărtare, două sau trei grădini şi un om cățărat într-un copac. Omul stătea călare pe o creangă şi ținea ceva în mînă, probabil un ferăstrău. Lui Tom îi trecu prin minte că aşa trebuie să fi fost cînd a intrat Iisus Hristos în Ierusalim. în vreo pictură, poate, se vedea şi un om cățărat în copac, să se uite cum trecea Iisus. „Ce ridicol şi straniu, îşi spuse el, să mă aflu în camera asta, uitîndu-mă la un om cățărat într-un copac şi gîndindu-mă ce să-i răspund lunaticului ăstuia! Cum pot să scap?" Desigur, totul era nebunie curată, dar Tom voia să fie politicos cu bătrînul ăsta extravagant. Şi, într-un fel, fireşte, totul era foarte măgulitor... şi extrem de interesant.
închise ochii, apoi îi deschise şi îi fixă pe covorul uzat, care începu pe dată să joace şi să-şi salte culorile în fața privirilor lui. Cînd albastrul din covor părea să fie fondul, cînd roşul. Covorul îi fulgera în ochi ca un far.
— Ei bine...? întrebă John Robert.
— Fetei i-ați spus?
Tom se străduia din nou să-şi ațintească privirile pe fața mare a lui John Robert, care acum părea suspendată deasupra încăperii, ca o stîncă proiectată deasupra unei poteci. Avea impresia ca John Robert devenea din ce în ce mai mare. Curind avea să ajungă cît Polifem.
— Nu, se înțelege că nu, răspunse filozoful, ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai evident.

[1] im."
— Şi de ce nu?
— Cînd noi doi o să ne punem de acord, o s-o informez şi pe ea.
— Dar eu nu pot ii de acord, e imposibil...
— In cazul acesta, trebuie să-ți cer să pleci. îmi pare rău că ți-am răpit timpul.
— Stați puțin... „Nu pot să plec acum, îşi spuse Tom, torturat. Pur şi simplu, *nu pot."* Apoi continuă: Nu o să-i plac, de ce i-aş plăcea? Şi poate că ea n-o să-mi placă mie... şi, oricum, e o aiureală.
— Fireşte că nu aştept să-mi promiți că vei izbuti. Cu excepția unor cazuri extrem de simple, mă îndoiesc că e posibil, conceptual, ca cineva să promită că va izbîndi. Făcu o scurtă pauză, ca şi cum ar fi cîntărit cele spuse, apoi urmă: Vreau doar să-mi promiți că vei încerca. Adăugă: îți cer să-mi promiți că vei încerca.
Tom îşi îngropa mîinile în buclele lui dese şi se trase de păr.
— Dar nu puteți ține oamenii sub control, în felul ăsta...
— Pot încerca. Eşti absolut liber să refuzi şi, după ce o vei cunoaşte, amândoi sînteți perfect liberi să renunțați la întregul plan. în care caz voi face o nouă încercare.
— Cu un alt tînăr?
— Da.
— Dumnezeule!
— Eu nu cred că-ți propun ceva irațional. Nu forțez pe nimeni să facă nimic.

„Ba mă forțează, își spuse Tom. Probabil că-i vorba de hipnoză." Apoi rosti cu glas tare, aproape nevenindu-i să-și creadă propriile-i cuvinte:
— îmi oferiți un timp de gîndire?
— *Nu.* Fie accepți acum, pe loc, să o cunoşti, în vederea căsătoriei...
— Cum pot s-o cunosc în vederea căsătoriei ? Nu am văzut-o niciodată, are numai şaptesprezece ani, iar eu douăzeci, *nu* e... nu e tabloul adecvat, nu e scena...
— Foarte bine, atunci drum bun! îți sînt recunoscător că ai răspuns invitației mele.
— Nu, *nu,* asta nu e drept, cum pot să spun... totul e atît de extraordinar.
— Eu socoteam că situația e cît se poate de clară. Nu ai de făcut nimic altceva decît să fii serios.

— Dar nu pot fi serios în sensul în care doriți dumnea-voastră, vreau să spun că nu pot lua toată povestea asta în serios...
— McCaffrey, doar nu-ți închipui că glumesc?
— Nu, sigur că nu, vreau numai să spun...
— Iți repet, poți încerca. Cu acel anume scop în minte. Trebuie să-ți atrag atenția că, dacă hotărăşti, în acest stadiu, să nu întreprinzi acțiunea, atunci îți voi cere să-mi faci o altă promisiune.
— O altă promisiune?
— Mi-ai făgăduit la început să nu faci nimănui cunoscut cele discutate azi între noi doi.
— Am făgăduit? Bine, da...
— Şi va trebui să-ți mai cer să-mi promiți, în cazul cînd nu accepți propunerea mea, să nu cauți niciodată s-o cunoşti sau să te apropii de domnişoara Meynell.
— Dar cum e posibil...
— Şi dacă vei face cunoştință cu ea, trebuie să-mi făgăduieşti că nu o vei mai revedea sau reîntîlni niciodată.
— Nu văd...
— Nu eşti prost. Sînt convins că înțelegi semnificația acestei cerințe.
— Da... presupun că da.
— Ei, vrei să faci o încercare?
Expresia „a face o încercare" sună în urechea lui Tom ca zăngănitul unui lanț - sau poate mai curînd ca o chemare de trîmbiță? își spuse: „Nebunul ăsta, prin vorbele lui magice, alese cu grijă, şi prin micile iui mişcări psihologice, bine calculate, mă transformă în prizonierul lui? Sau totul nu-i decît o absurditate şi o nebunie curată? Oare ce i-aş răspunde eu, acum, ar putea avea vreo consecință?". Se întreba dacă ar trebui să privească totul ca pe o atragere în cursă sau ca pe o punere la încercare, o urmărire a vînatului? De ce ar trebui el să accepte un plan atît de ridicol şi de nefiresc? Doar dacă... chiar de pe acum n-ar mai putea suporta să... *ar putea* el, părăsind această casă, să lase totul în urmă? Un amalgam de emoții, pe care nu le putea înțelege, se şi declanşase.
Pentru a mai cîştiga puțin timp, Tom întrebă cu disperare:
— Şi chiar vă gîndiți serios... la tot ce mi-ați spus?
— Nu pune întrebări gratuite. Concentrează-ți mintea.

Tom îşi spuse din nou: „Mă hipnotizează? O să accept toată povestea asta demențială numai ca să-i fac plăcere lui, numai ea să mă supun lui, *numai ca să nu mă separ de ei?"*. Rosti cu glas tare:
— Bine. Am să încerc.
John Robert scoase un suspin de uşurare. Adăugă:
— Bun... bun... atunci rămîne stabilit.
— Dar, bîigui Tom, va fi zadarnic, nu va da nici un rezultat, eu n-o să-i plac ei, nu ne vom plăcea unul celuilalt, totul e imposibil, nu o să ne înțelegem, o să i se pară oribilă ideea...
— Ai fost de acord să încerci, orice speculație e lipsită de noimă. Desigur, nu vei pomeni nimănui despre această conversație. Şi cînd o vei cunoaşte, fii cît se poate de discret. Asta nu e o escapadă. Nu trebuie să se facă nici un fel de zarvă, nimic public.
— Dar lumea va şti că am cunoscut-o...
— Nu e nici o nevoie ca povestea să ajungă subiect de bîrfă publică. Doresc cea mai mare discreție. Papucul e o reşedință izolată.
Fraza declanşa imaginația lui Tom.
— Bine, dar...
— Din moment ce nu ştiai de instalarea domnişoarei Meynell acolo, deduc că nu locuieşti la Belmont?
— Nu. Locuiesc în Travancore Avenue 41. Mai jos de țesătorie.
John Robert îşi notă adresa într-un carnețel.
— Şi acum, urmă el, e timpul să mă duc la Institut. Nu vom pleca împreună.
— Stați puțin, ce trebuie să fac eu acum, ce doriți să fac, o să mă duceți la ea?
„Ca animalele la montă," îşi spuse în gînd.
— De aci înainte eu nu mai am nimic de-a face cu această chestiune.
— Nimic de-a face...?
— O să vă faceți singuri toate aranjamentele după ce ai s-o cunoşti.
— Dar o să-i spuneți?
— Da.
— Şi cum să procedez?
— Las asta la latitudinea... experienței dumitale.

John Robert se ridicase de pe scaun, iar Tom se sculă şi el, împletindu-se. II urmări pe filozof cum îşi îmbrăca pardesiul, mănuşile şi o şapcă de lînă, cafenie, pe care şi-o îndesă peste urechi.
Tom îşi dădu seama că mai era ceva ce nu întrebase încă şi care, într-o situație atît de primejdioasă, se cerea clarificat.
— Am putea... presupunînd că... cum să spun... dacă am face dragoste... ştiți, aşa obişnuiesc tinerii cînd nu sînt siguri... şi dacă pe urmă ea ar hotărî că nu ne potrivim...
întrebarea păru să-l enerveze, ba chiar să-l exaspereze pe John Robert. Asemenea posibilitate era, evident, cu totul nouă pentru imaginația lui. Se încruntă puternic:
— Nu-i nevoie să privim chiar atît de departe.
— Dar aş dori să ştiu.
— Nu am ținut să discut despre asemenea problemă şi nu doresc să o discut nici în viitor. Am vorbit destul.

Rosti această din urmă replică de parcă întreaga problemă neplăcută îi fusese vîrîtă lui cu sila pe gît de către Tom.
Tom se dădu la o parte, lăsîndu-l pe Rozanov să treacă primul. Ieşiră în hol, unde statură un moment faţă în faţă, amîndoi stingheriţi. Rozanov era de aceeaşi înălţime cu Tom. Băiatul îi simţi mirosul hainelor - un miros filozofic, de transpiraţie şi gîndire. Rozanov deschise uşa din faţă bîjbîind şi ieşi; Tom îl urmă şi închise uşa.
— Acum, eu o iau la dreapta şi dumneata la stînga. Adu-ţi aminte de ce-ai făgăduit.
Omul mătăhălos porni în josul străzii, pînă cînd ajunse la şoseaua Burkestown şi dispăru din raza vizuală a lui Tom. Acesta îl urmări îndepărtîndu-se, apoi se întoarse şi o luă în direcţia opusă, pînă la Omul Verde. Circiuma era deschisă, dar Tom nu intră. Era ca şi beat, capul i se învîrtea, iar inima i se dilatase sub presiunea unui curios amestec de amărăciune, teamă şi bucurie. Bucurie? De ce naiba bucurie? Să fi fost numai pentru că era măgulit de asemenea extraordinară *atenţie* ? îşi spunea întruna: „E nebun, nimic din ce mi-a spus nu are importanţă, totul e ireal, nu m-am angajat la *nimic*[11]. Lăsă circiuma în urmă, înainta pînă în dreptul pasajului de nivel şi rămase locului, privind la un tren care trecea. Apoi se întoarse. în drumul său de înapoiere spre Travancore Avenue, străbătu podul din secolul al XVIII-lea şi ajunse în Crescent, unde

îl văzu pe Scarlett-Taylor aşteptîndu-l la celălalt capăt al străzii. Cînd trecu prin dreptul casei cu numărul 29, reşedinţa familiei Osmore-senior, Robin şi soţia sa tocmai se uitau în stradă, pe una dintre ferestrele înalte ale frumosului lor salon, de la etaj.
— Uite-l pe Tom McCaffrey, spuse Robin. Ce băiat frumos s-a făcut!
Doamna Osmore păstră tăcerea. O irita felul în care toată lumea, inclusiv soţul ei, îl admira pe Tom, ca şi cum, printr-un consens, fusese ales să joace rolul de erou pozitiv. Nu era cu nimic mai frumos şi nici pe jumătate atît de inteligent ca Gregory al ei. Regreta mult absenţa lui Gregory şi era iremediabil rănită de imprudenta lui căsătorie cu fetişcana aceea obraznică, Judith Craxton. Oh, de ce nu se însurase Greg cu Anthea Eastcote, aşa cum îl îndemnase de sute de ori doamna Osmore, încă de pe cînd erau copii şi se jucau împreună la şcoala din Crescent? O enerva şi faptul că Gregory îl plasase pe Tom în locuinţa lui, fără s-o anunţe pe ea (aflase la Băi de acest lucru). Era convinsă că Tom, care era atît de nesăbuit şi de distrat, o să producă cine ştie ce pagube prin casă, poate chiar o să-i dea foc. Era posibil şi să poarte hainele lui Greg. Cu siguranţă că treaba o să se termine rău.
Pe la ora cînd bănuia că Tom trebuie să se întoarcă, Emma, ros de presimţiri şi de curiozitate, ieşi din casă şi o porni spre Crescent, în întîmpinarea lui. In drum, reflecta la natura misterioasă a iubirii. La urma urmei, în ce constă aceasta ? Ce o face să nu semene cu *nimic altceva* ? O subită reorientare a lumii în jurul unui unic punct iluminat, în timp ce tot restul intră în umbră. Totala transformare a fiinţei corporale, o sensibilizare electrică a nervilor, o tandră nerăbdare a epidermei. Omniprezenţa unui fantomatic simţ al palpării, al nevoii de a atinge. Alerta tuturor organelor. Necesitatea stringentă a prezenţei celui iubit, nevoia inexorabilă de a-l avea aproape,

dorința obsesivă de celălalt. Focul care scapără, soarele care expandează, frumusețea reînnoită a tuturor lucrurilor. Certitudinea; şi, odată cu ea, marea, trista, recea cunoaştere a ineluctabilei schimbări, a declinului.
Emma nu ajunsese niciodată să-şi accepte sentimentele mai puternice şi, pe jumătate, era hotărît să nu-l iubească pe Tom

deloc, din moment ce încă îi stătea în putință, nefiind *îndrăgostit*. Chiar şi atunci cînd stătuse întins, în încleştarea aceea angelică, simțindu-l pe Tom minunat de încrezător cum îi adoarme în brațe, chiar şi atunci cînd îl ținuse pe Tom ocrotindu-l ca un Dumnezeu, de parcă ar fi adunat în el toate forțele lumii, chiar şi atunci, îmbătat de dorință, de chinurile binecuvîntate, plănuise la rece cum va face să minimalizeze, să diminueze, să anihileze întîmplarea aceasta din viața lui, să o facă mică şi lipsită de consecințe. Observa posac urme pronunțate de fericire, izvorîte din nimic, care se năpustiseră asupra lui, arătîndu-l cu degetul. Şi de dimineață, cînd Tom i se aruncase de gît țipînd că îl iubeşte, Emma simțise minunata „boare a eternității", care însoțeşte fiecare iubire adevărată. Dar *n-ar fi mers*. Ştia cît de impulsiv şi afectuos era Tom, cît de puțin însemnase pentru el. Tom iubea lumea întreagă, întinzîndu-şi întruna mîinile calde pentru a atinge lucrurile şi oamenii. Tom era făcut să fericească şi să fie fericit de femei. „Iar eu, poate că ar fi mai bine să plec la Bruxelles, să-i fac o vizită mamei", îşi spuse Emma. Dar ştia că n-o va face.
— Ce s-a întîmplat? întrebă Emma. Ce-a vrut?
— Să mă însor cu nepoata lui.
— Ce? Nu. îți bați joc de mine.
— Pe cuvîntul meu. Vrea să se descotorosească de ea, vrea s-o mărite şi m-a ales pe MINE. Nu-i o nebunie, nu-i un banc bun?
Tom izbucni în rîs şi continuă să rîdă în timp ce-şi vîrî brațul sub cel al prietenului său şi începu să-l conducă îndărăt, spre Travancore Avenue. Emma îşi retrase brațul.
— Dar cum... deci o cunoşti pe fată?
— Nu. N-am văzut-o în viața mea. Cred că n-a fost niciodată aici, a crescut în America.
— Se vede că-i nebun.
— Nebun de legat, țicnit ca o babă țicnită, dereglat ca un ceasornic de pe vremea lui Pazvante. Şi închipuie-ți că mă vrea pe MINE!
— Şi i-ai spus politicos să-şi vadă de treabă...
— Nu. Am acceptat. Căsătoria e aranjată. Tot ce mi-a mai rămas de făcut e doar s-o cunosc pe fată. E în Ennistone...
— *Tom!*

— Mi-a garantat că e virgină, are şaptesprezece ani, el are de gînd să depună nişte bani pe numele nostru, o să ne cumpărăm o casă în Crescent...
— Opreşte-te odată, naiba să te ia!
— Nu te enerva. Cred că eşti gelos!
Această acuzație, făcută în glumă sau nu, avu darul să-l înfurie cumplit pe Scarlett-Taylor.
— Vorbeşti într-un fel josnic, vulgar, pe care nu-l suport!
— Nu mai spumega, n-a fost ideea mea.
— Dar, de bună seamă, i-ai spus că e o nebunie, că e imposibil...

— Am încercat, dar nici n-a vrut să mă asculte. Mi-a spus că adeseori căsătoriile sînt aranjate de alții și că încearcă și el să aranjeze una. Mi-a spus că trebuie să mă duc s-o văd și o s-o anunțe și pe ea că vin. El are convingerea că poate să-i determine pe oameni să facă anumite lucruri. Și *poate* să-i determine pe oameni să facă anumite lucruri.
— Te poate determina pe tine să te însori cu nepoată-sa?
— Crezi că nu poate? Timpul o va dovedi. Am acceptat să încerc.
— Ai *acceptat?* Ai acceptat asemenea absurditate? Ceva atît de... de... indecent... de imoral?
— Nu văd ce-i imoral în asta.
— Se joacă cu tine.
— O, te asigur că a fost foarte serios.
— Vreau să spun că nu se poate proceda în felul ăsta, nu se fac asemenea lucruri, un gentleman nu poate...
— De ce nu? Unde bați? Oricum, eu nu sînt sigur că sînt un gentleman.
— Dacă nu ești, atunci nu vreau să mai am de-a face cu tine. Și nu aveai voie să-mi povestești toate astea!
— Tu nu aveai voie să mă întrebi.
— Ai dreptate. Nu trebuia să te întreb.
— Atunci nu mai fi atît de bățos! Uite ce-i, i-am promis doar c-am s-o văd. S-ar putea ca el să fie serios în toată treaba asta, dar eu nu sînt.
— Nu ești *serios?*
— Te-ai înfuriat cînd ți-am spus că am acceptat și acum te înfurii cînd îți spun că n-am acceptat de-adevăratelea.
— L-ai înșelat, l-ai mințit?

— Acum ești de partea lui?
— Mă întorc la Londra!
Emma se opri locului, roșu ca racul la față, și izbi din picior, în trotuar.
— Haide, Emma, încetează, nu trebuie să ne certăm din pricina asta. Ți-am spus că am să mă duc s-o văd. De ce nu? Mi s-a părut că-i distractiv.
— *Distractiv ?*
— De ce nu? Hai să mergem, nu sta să-ți verși furia aici!
Porniră mai departe.
— Ar fi trebuit să-i spui *nu,* pur și simplu.
— De ce?
— Pentru că nu poți să ai intenția de a te căsători cu o fată de șaptesprezece ani pe care n-ai văzut-o în viața ta. Gîndește-te la ea...
— Nu pot, nici nu știu cum arată...
— Ce-o să gîndească *ea* despre toate astea? Ai s-o superi, ai să fii și tu supărat, ai să creezi o zăpăceală penibilă, o oribilă confuzie *morală,* ceva dezgustător și josnic. Cum ai putut fi un dobitoc atît de iresponsabil?
— Pot să-i spun oricînd că m-am răzgîndit. In fond, încă n-am făcut nimic.
— Slavă cerului că n-ai făcut. Ai să-i scrii și ai să-i spui că te-ai răzgîndit?
— Nu, nu cred c-am să-i scriu. Deocamdată, nu. Vreau s-o cunosc. De ce nu?
— Ți-am explicat de ce nu.

— Sînt curios s-o cunosc. Tu, în locul meu, n-ai fi? Hai să mergem împreună s-o vedem. încetează să tuni şi să fulgeri. Mă necăjeşti cînd eşti furios, mă sperii şi nu-mi place să fiu necăjit şi speriat.
— Pe mine nu mă băga în treaba asta. Şi nu te aştepta să te ajut mai tîrziu, cînd ai să-ți mănînci degetele că nu mi-ai urmat sfatul.
— Bineînțeles că am să-ți cer să mă ajuți. Calmează-te! De ce eşti atît de enervat?
Tom era zdruncinat de atacul lui Emma, dar nu pentru că-şi dădea seama cîtă dreptate are. S-ar fi putut, într-adevăr, să iasă o încurcătură urîtă, şi totuşi prefera să nu se gîndească la detalii. Ştia, însă, că fusese prins: curiozitatea, vanitatea, un

nebunesc spirit de aventură, un simț al fatalității, toate se îmbinau şi-l îndemnau să facă pasul. Era ca şi cum propria lui calitate umană se schimbase şi John Robert făcuse din el un om nou. Cum ar fi putut el, purtînd-o în gînd, chiar de atît de puțină vreme, pe fata asta de şaptesprezece ani, *să promită,* cum îi ceruse John Robert (şi ar fi fost nevoit să-i promită), că se va feri s-o cunoască? Numai această prohibiție şi era de ajuns ca „să-l pună pe foc". Şi dac-ar fi refuzat, n-ar fi simțit niciodată ce simțea acum. O magie stranie începuse să acționeze asupră-i. S-ar putea, într-adevăr, să regrete că încercase, dar ar fi regretat mult mai profund, mult mai amar, dacă ar fi respins, din laşitate, provocarea. Dacă ar fi refuzat, l-ar fi „pierdut" pe Rozanov - Rozanov care pînă în acea dimineață nu însemnase nimic pentru el, fără de care putuse trăi pînă atunci perfect mulțumit, reprezenta acum o necesitate. Nu mai era liber, poate că nu mai era nici inocent, nu mai era fericit.
— Şi ți-a cerut să nu spui nimănui? întrebă Emma.
— Da.
— Nemernicule!
— Tu n-ai să spui mai departe. E ca şi cum aş discuta cu mine însumi sau cu Dumnezeu. Haide să ne împăcăm, hai să cîntăm, să cîntăm rondelul acela german pe care l-am învățat de la tine. încep eu.
Tom începu să cînte încetişor:
Alles schweiget. Nachtigallen
Locken mit süssen Melodien
Tränen ins Auge
Sehnsucht ins Herz.
După ce cîntă o dată rondelul şi îl începu iar, i se alătură şi Emma, nefolosindu-şi plinul vocii, ci cîntînd aproape murmurat, cu un glas de cristal. Şi cînd ajunseră în Travancore Avenue, deşi nu aveau propriu-zis lacrimi în ochi, îşi simțeau, amîndoi, inimile încărcate de tristețe şi dor.
*
— Dumnezeule, ninge!
O tăcere grea, plumburie, se înstăpînise din zori peste oraş. Cerul, ca o cupolă joasă, solidă, opacă, boltită peste

acoperişuri, se colorase întîi în cenuşiu, apoi într-un gălbui, care se decolorase aproape în alb. Acum, fulgi minusculi de zăpadă, abia perceptibili, dansau în sus şi-n jos, ca nişte musculițe. Brian şi Gabriel priveau fulgii (la ora prînzului), care păreau nu să cadă, ci să zburde în văzduh, deasupra

giulgiului de abur care plutea din nou peste suprafața bazinului aflat in aer liber.
— Zăpadă în aprilie!
— In țara ista blestemată poate să ningă oricînd!
Brian şi Gabriel se întoarseră la măsuța de metal - cu tăblia pătată de urmele circulare, cafenii, ale ceştilor — la care băuseră pînă atunci ceai din pahare de plastic. Lumina alburie a ninsorii revela pînă în cele mai sordide detalii pereții verzui, murdari, răpciugoşi ai culoarului de promenadă şi alama rece, umedă a leului care vomita apa de Ennistone într-un fel de lighean. Zet, instalat pe un scaun, îi însoțise de astă-dată. Cîinii erau admişi doar pe promenadă, cu condiția de a fi ținuți în lesă. Gabriel care-l luase cu ea la cumpărături, îl adusese şi aici şi, din pricina lui, renunțase azi la înot şi rămăsese Ia o măsuță, aşteptîndu-i pe Brian şi pe Adam. Brian îşi făcuse apariția, dar Adam înota încă pe sub pătura groasă de abur. Gabriel îşi alungă din minte imaginile fugitive ale unui Adam înecat, cu trupşorul inert pescuit din apă şi altele asemenea, şi îşi întoarse gîndurile la subiectul excursiei la mare. Subiect detestat de Brian, care nu o încuraja deloc să se gîndească la el. Stătea scărpinîndu-şi fața ciupită de vărsat cu unghiile lui boante, care scoteau un zgomot hîrşîit, audibil, şi privea, fără să fie văzut, în direcția lui Gavin Oare şi Maisie Chalmers, care chicoteau la o masă din colț, şi a doamnei Bradstreet, care bea apă sulfuroasă şi medita adînc asupra teribilului ei secret.
— Dacă vrem să mergem la un hotel, ar trebui să rezervăm de pe acum camerele.
— Ne ajunge o zi, o să ne întoarcem seara acasă.
— Cred c-ar fi plăcut să dormim la un hotel.
— Eu nu cred. Şi, în fond, nu văd ce rost are toată excursia.
— E o tradiție de familie. Alex pune mare preț pe ea.
— Nu cred că Alex „pune preț pe ea", orice-o mai fi. însemnînd şi asta. Din moment ce Maryville s-a dus, nu mai are nici un Dumnezeu.
— Anul trecut am făcut-o, chiar şi fără Maryville.

1
— Şi ce frig am mai tras!
— Nu cred că...
— Eu ştiu de ce vrei tu să facem excursia.
— De ce?
— Pentru că vrei să vină George.
— Nu fi prost!
„E adevărat, îşi spuse Gabriel, dar nu într-un sens rău. E atît de important ca George să simtă că sîntem alături de el."
— N-am văzut în viața mea un cîine mai jucăuş ca ăsta.
— Da, adu-ți aminte cum se juca de unul singur cînd l-am urmărit pe fereastra bucătăriei.
Zet, înfoiat tot peste sacoşa de cumpărături a lui Gabriel, avea expresia lui de pasăre cocoțată sau, cum spunea Gabriel, expresia lui de „cuceritor", cu botul negru întredeschis, lăsînd să se vadă o fulgerare a dinților albi, şi cu ochii negri-albăstrui, ca mătasea şanjantă, privind cu cochetărie la admiratorii săi. Atinse cu o lăbuță albă minerul sacoşei, se uită cu un aer provocator la Gabriel, apoi dădu iar din lăbuță de două ori, ca şi cum ar fi ademenit-o la un joc sau într-un ritual.
— Zet! Unde-i mingea?
— Nu-l aținta, Gabriel.

— Zet, scumpule, sărută mîna!
— Ce peltea zaharisită e şi javra asta! Mai există cîini mici, dar ăsta-i ridicol. Un ţîşti-bîşti pişăcios, care n-ar fi în stare să se apere singur.
— In Ennistone, cîinii nu au nevoie să-şi apere viaţa. Apoi, Gabriel adăugă: Vai, dragă, o făptură atît de micuţă, lipsită de apărare, *fragilă*! Vai, *dragă!*
— Nici măcar nu-i cîine, e o jucărie răzgîiată. Adam îl tratează ca pe o jucărie.
— Adam tratează orice ca pe o jucărie.
— Cum poate un animal atît de caraghios să ştie că e cîine? Pune-l jos, stă direct pe brînză.
Gabriel îl aşează pe Zet pe podea, unde începu pe dată să se frece de picioarele ei şi să se zbenguie, mişcîndu-şi voluptuos funduleţul negru cu alb, de parcă s-ar fi pregătit pentru un salt, îl ridică iar şi-l aşează pe genunchi, unde Zet se instala comod, privindu-l pe Brian cu o insolenţă amuzată, foarte personală.
— Am putea locui la un hotel mic.
— N-am bani de aruncat pentru hotel.

— Atunci, dacă plecăm numai pentru o zi...
— Ce rost are să plecăm pentru o zi? Pierdem pe drum o jumătate de zi la dus şi cealaltă jumătate la întors.
— Ba nu. Pe autostradă se ajunge acum foarte repede. Şi o zi la mare — e atît de extraordinar - dacă sîntem cu toţii împreună. Brian, te rog, nu te opune. E singura noastră reuniune de familie, cu excepţia Crăciunului. Şi ştii cît îmi place masa de Crăciun.
— Şi tu ştii cît de mult îmi displace mie! Şi Alex o detestă. Adu-ţi aminte cum ne-a stricat toată seara anul trecut.
— Nu fi furios, eu trebuie să organizez excursia, pentru că altfel n-ar face-o nimeni, tot aşa cum eu trebuie să organizez masa de Crăciun, pentru că altfel n-ar face-o nimeni. Şi după ce-o organizez, vă bucuraţi cu toţii.
— Te amăgeşti singură.
— Tom propunea să închiriem corturi la mare şi să dormim în camping.
— S-o facă el!
—• O să pregătesc sendvişuri, o să mă ajute Ruby, ştii ce mult îi place.
— Totdeauna îţi *imaginezi* că oamenilor le place ceea ce-ţi place ţie. Dar ceilalţi *nu* sînt ca *tine.*
— Mă rog, dar nici ca tine nu sînt, ţie nu-ţi place nimic.
— Pe vremuri îmi plăceau unele lucruri, dar toate lucrurile frumoase au dispărut; de pildă, îmi plăcea să valsez cu tine la ceaiurile dansante care aveau loc în sala asta de aici, înainte ca totul să fi devenit atît de respingător.
Gabriel se simţi mişcată de această amintire. Şi ei îi plăcuseră *the dansants,* sentimentale şi vechi, în sunetele orchestrei de trei muzicanţi.
— Iubitule! Şi tangourile şi sambele şi rumbele, foxtrotul lent...
— Nu. Numai valsurile. Dar au dispărut. Niciodată n-o să mai dansăm vals. Oh, Doamne, e nevoie să *plîngi* şi pentru asta ?
„Nu plîng pentru asta, se gîndi Gabriel, deşi pentru asta plîng. De ce sînt întotdeauna cu lacrimile pregătite în ochi? Doar ştiu că-I agasează îngrozitor pe Brian. Oare şi vieţile altor oameni sînt ca a mea, întotdeauna pe muchea a ceva

infinit de impresionant, de mişcător, de semnificativ şi, oarecum, profund?!"

Adam fusese foarte necăjit în această dimineaţă pentru că Gabriel îi stricase „ursul". „Ursul" era o pată pe peretele din bucătărie, care sugera o formă de urs şi care, într-un fel, devenise proprietatea lui Adam. Făcînd curăţenie, Gabriel, din grabă şi neatenţie îi ştersese ursul. „Adam e ca mine, îşi spunea ea, şi totuşi e altfel. El îndrăgeşte tot felul de lucruri ciudate care, în realitate, sînt non-lucruri. Lumea-i plină pentru el de astfel de închipuiri. Tot ce există îi aparţine - întotdeauna mierla *lui* e cea care cîntă, păianjenul *lui* e cel care a ţesut o pînză în colţ."

Gîndul la ursul pierdut îi reaminti că, în urmă cu o noapte, îl visase pe Rufus şi, în vis, Rufus era fiul ei. Era un vis care-i revenea adeseori, dar despre care nu vorbise nimănui.

Şi mai avea o pricină de întristare, ceva care se petrecuse tocmai în timp ce stătea la măsuţa de pe promenadă, aşteptîndu-l pe Brian. Un indian, sau poate că un pakistanez, un tînăr slab, cu barbă, se aşezase la o masă în faţa ei, în timp ce Gabriel citea *Ennistone Gazette,* şi-i pusese vreo două întrebări banale. Gabriel i-a răspuns foarte retezat şi a continuat să-şi citească gazeta. Nu-i plăcea să intre în vorbă cu bărbaţi străini. După scurt timp „intrusul" plecase. Cîteva minute după plecarea lui, înainte de sosirea lui Brian, Gabriel lăsase gazeta din mînă simţind că o apucă remuşcările. Omul păruse foarte singuratic, poate că abia sosise în Anglia, un imigrant, trăind singur, simţind că-i nedorit, privit pieziş de toată lumea, o victimă. întrebările lui banale fuseseră o tentativă de conversaţie, o nevoie de contact uman, de un zîmbet, de o *privire.* Poate îşi spusese că ea, Gabriel, avea o faţă de femeie bună. Şi ea curmase totul, vorbindu-i repezit, aproape brutal. Şi acum omul plecase, acel preţios moment nu va mai putea fi niciodată recuperat. Acest gînd contribuise şi el la lacrimile care-i veniseră în ochi cînd Brian îi vorbise despre *thé dansants.*

Părintele Bernard stătea la fereastra lungă a promenadei, privind la dansul fantastic al fulgilor minusculi care, în aerul rece, lipsit de vînt, păreau incapabili să se decidă dacă să cadă sau să se avînte în sus. Probabil, însă, că unii fulgi cădeau totuşi pe jos, pentru că marginea bazinului se albise, iar pe dalele de piatră apăreau pete şi încrucişări de urme de tălpi, în timp ce preotul privea, Tom McCaffrey, dezbrăcat, gata de înot, trecu prin faţa lui, aproape razant, de cealaltă parte a geamului. Tom rămase o clipă nemişcat la marginea bazinului,

încordat, drept, bucurîndu-se de răceala de sub tălpi, de atingerea înţepătoare a aerului friguros, de mîngîierea diafană a pufului de nea pe pielea lui caldă. Pe urmă, înălţîndu-şi capul şi scuturîndu-şi părul spre spate, inhala adînc aerul şi ninsoarea, îşi curbă uşor trupul, plonja în norul de abur, rotund, dolofan, şi se făcu nevăzut. Părintele Bernard, care în tot acest timp îşi ţinuse răsuflarea, lăsă acum să-i scape un suspin. *Dans l'onde toi devenue ta jubilation nue.*

Preotul, care-şi făcuse partida de înot, se simţea într-o excepţional de bună stare spirituală. In aceeaşi dimineaţă, după slujbă, compusese o scrisoare pompoasă adresată lui John Robert, prin care-l informa că o examinase pe domnişoara Meynell şi ajunsese la concluzia că, deşi încă lipsită de matu-

ritate, avea o certă înclinație pentru limbile moderne. Ii lăuda, mai cu seamă, acuratețea în ceea ce privea gramatica. După aceea, îşi pusese cea mai lungă casetă pe care o avea cu Scott Joplin şi se aşezase să o asculte, avînd în față statuia lui Buddha, al cărui chip calm, auster, grav, cu buzele țuguiate şi ochii meditativ plecați (creatura *gîndea)* i se părea mult mai spiritualizat decît chipul chinuit al celui crucificat. Preotul se aşezase pe un scaun cu speteaza dreaptă şi rămăsese țeapăn, cu pleoapele pe jumătate închise şi mîinile relaxate pe genunchi. In timp ce mintea măruntă îi divaga, el respira adînc, conştient de mişcarea aerului, de pulsarea lui lentă care devenea mai înceată... tot mai înceată... întuneric în care o bucurie independentă de el se evapora în tăcere, ca o explozie de artificii ce se dezintegrează. Se simțea schimbat? Nu. Asta să însemne o iluminare? Nu. Atunci ce e? O diversiune personală, inofensivă, care nu-l costa absolut nimic.
Acum, venind de la fereastră spre bufet, se opri la masa unde şedeau Brian şi Gabriel.
— Bună dimnieața. A, uite-l pe Omega. Ce dovadă a iubirii divine ne înfățişează acest animal, ce umili ar trebui să ne simțim...
— De ce, mă rog? întrebă Brian.
— Cîtă izbucnire de spirit în animalul ăsta micuț, cîtă voioşie, ce inepuizabilă bună dispoziție, cîtă generoasă afecțiune arde în ochişorii ăştia...
— Vax! făcu Brian. E o bestie egoistă, egocentrică.
— Domnul este vizibil peste tot, în creația lui.

— Şi în ceaşca asta de ceai?
— Da.
— Atunci nu văd de ce trebuie să fim atît de sentimentali în privința cîinilor.
— Nu-i aşa că-i splendidă ninsoarea?
— E oribilă!
— Ce părere aveți despre domnişoara Meynell? întrebă Gabriel.
— O fată copilăroasă, simplă, dar...
— Simplă, vrei să spui că-i retardată?
— Bineînțeles că nu, Brian, interveni Gabriel.
— Simplitatea e o însuşire divină.
— Sigur, uită-te la lumea din jur.
— Pot să întreb dacă ați mai avut ceva veşti despre Stella?
— Nu, răspunse Gabriel. Sînt foarte îngrijorată, nu ne-a scris nimic, pur şi simplu s-a evaporat. Şi asta nu-i seamănă.
— Nu fiți îngrijorați, spuse preotul. Institutul ăsta zbîrnîie întotdeauna de tot felul de zvonuri absurde. Lumea se dă în vînt după crime şi dezastre.
Se îndreptă spre tejghea.
— La ce zvonuri se referă? îl întrebă Gabriel pe Brian. N-am auzit nimic.
— A, e ceva fascinant, am văzut-o pe doamna Osmore discutînd pînă şi cu doamna Belton despre asta.
— Dar ce e?
— Ultima bombă e că George i-a făcut de petrecanie Stellei. Numai că nu se ştie ce-a făcut cu cadavrul.
William Eastcote, alt martor al elegantei plonjări a lui Tom, stătea dezbrăcat pe marginea bazinului. Inotase şi acum încerca familiara senzație a trupului încălzit, care i se răcorea. (Tempe-

ratura apei era de 28 de centigrade, iar temperatura aerului de două grade peste zero.) Gîndea instinctiv, aproape fără să-şi formuleze gîndurile, amestecîndu-le cu senzaţiile: „Ce mi-ar mai fi plăcut altădată trecerea asta de la cald la frig, gustul de «plăcintă caldă cu îngheţată», cum îi spunea Rose. Mi-ar fi *plăcut* să văd cum ninge şi pe Tom plonjînd atît de frumos. Numai că acum nu mai pot. Şi-l invidiez pe Tom, îl invidiez că e tînăr şi puternic şi că va trăi, în timp ce eu nu mai sînt şi nu voi trăi". Lui William i se părea paradoxal şi îngrozitor că

trupul lui neted, bronzat, aproape gol, se afla acolo, părînd la fel de zdravăn ca întotdeauna, la fel de solid şi de viguros, în timp ce — aşa cum ştia acum, fără nici un dubiu - purta în el motorul propriei sale morţi, iminente. Se întreba: „Să-i spun lui Rozanov ?". Dezvăluirea ar fi fost jenantă pentru amîndoi. John Robert disprețuia eşecul şi ce eşec mai mare putea exista decît cel pe care trebuia el să-l înfrunte?
Ceva atinse mîna lui William şi, cînd privi în jos, îl văzu pe Adam McCaffrey, care se uita la el.
— *Hello,* Adam.
— *Hello...*
— Nu-i aşa că-i plăcută ninsoarea asta?
— Da, am auzit păsările cîntînd în zăpadă.
— Pînă şi cînd ninge ele ştiu că, de fapt, e primăvară.
— O pitulice poate scoate o sută şase note în opt secunde.
— Serios?
— Da. Ştiaţi?
— Nu, dar cred.
— Am fost cu Zet pe islaz. Am văzut un cal alb, singur-singurel.
— Poate că era al ţiganilor.
— Se tăvălea pe spate. Pe urmă, cînd l-a văzut pe Zet, a sărit în picioare. S-a speriat văzînd un cîine atît de aproape de el. Şi după aceea a plecat.
— Un cal mare să se sperie de un cățel atît de mic!
— Era mai curînd un ponei decît un cal. L-am văzut pe unchiul George ieşind de la bibliotecă, dar el nu m-a văzut. Odată l-am văzut pe unchiul George în două locuri diferite în acelaşi timp.
— Asta nu se poate decît dacă şi tu erai în două locuri diferite în acelaşi timp.
— Eu eram pe platforma unui autobuz, înțelegeți.
— Poate că era cineva care semăna foarte bine cu el.
— Poate. Mă duc să salvez musca aceea.
William văzu o muscă mare, cu aripile lucitoare, zăcînd pe suprafaţa apei neastîmpărate, care unduia la picioarele lor. Adam se lăsă să lunece în bazin, uşor, tăcut, ca un şobolan de apă, fără să-i tulbure suprafaţa lucie. Ridică cu grijă musca pe dosul palmei lui şi se înălță apoi în apă, depunînd insecta salvată pe ciment, lîngă picioarele goale ale lui William. Musca

se scutură, îşi ridică picioruşele peste aripi, parcă ştergîndu-le, apoi îşi luă zborul. Adam îşi flutură politicos mîna în direcţia lui William în chip de salut, apoi dispăru în aburul des. William, care în timpul conversaţiei cu Adam uitase de moartea lui, şi-o reaminti din nou. Calculă că, atunci cînd băiatul ăsta va avea douăzeci de ani, el va fi mort de doisprezece ani.

Curînd după săritura lui, care stîrnise reacții atît de puternice şi de deosebite în inimile, celor doi observatori, Tom McCaffrey se ciocni în apă cu Diane Sedleigh. înainte de această întîlnire, Tom înotase liniştit, exersîndu-şi craulul lui degajat, în timp ce o puzderie de gînduri nefericite, încîlcite, se învîrtejeau prin capul lui frumos, cu buclele ude care pluteau şi se răsuceau. Trecuseră două zile de la extraordinara lui întrevedere cu John Robert, zile în care Tom nu întreprinsese nici o acțiune, ba, chiar, aproape că se ascunsese. Nu-şi făcuse nici un fel de plan. Zăcuse în casă, nesimțindu-se în stare să citească *Paradisul pierdut,* nesimțindu-se în stare să lucreze la cîntecul lui pop, nesimțindu-se în stare nici măcar să se uite la televizorul în culori al lui Greg. Era de-a dreptul bolnav de anxietate şi de presimțiri negre, străin de el însuşi, de parc-ar fi trecut printr-un violent acces de gripă. Curiozitatea arzătoare care urmase întrevederii pălise sau mai curînd se preschimbase în ceva sinistru, în senzația că era captiv. Continua să simtă cu intensitate că-i era cu neputință „să scape". Efectiv nu putea (deşi, aşa cum îi demonstra Emma, nimic nu era mai simplu) să-i scrie lui Rozanov şi să-l anunțe că hotărîse să lase totul baltă. Dar asemenea scrisoare ar fi implicat (nu-i vorbise lui Emma de teribila condiție pusă de John Robert) promisiunea de a nu încerca niciodată să se apropie de Harriet Meynell. Niciodată?La *virsta lui?* Cum de se nimerise tocmai el într-o situație atît de neplăcută, calculată cu atîta sadism? *Trebuia* să meargă mai departe, *trebuia* să vadă fata, deşi asemenea perspectivă nu prezenta altă atracție pentru el decît aceea de a acționa în virtutea unui destin ireal. Nu mai încerca acum nici o „curiozitate romantică", nici o ardoare de a răspunde unei provocări. Ceea ce simțea, în timp ce înota atît de retras şi atît de nefericit sub cupola de aburi nu era decît un neastîmpăr, o dezgustătoare sete de aventuri erotice. Pînă atunci, se simțise perfect nepăsător. Acum era

forțat să se gîndească la fete. Foarte bine. îşi spuse din nou: „Da, John Robert mi-a schimbat calitatea umană. M-a făcut mai rău". în acea clipă se ciocni de Diane, care înota la fel de puternic, venind din direcția opusă. Reuşind să se recunoască numai cînd se găsiră foarte aproape, din cauza vizibilității reduse, brațele lor întinse se împletiră, apoi intrară în acțiune călcîiele, împingîndu-se unul pe celălalt la o parte.

— Scuzați-mă!

— Diane!

Lui Tom îi fusese arătată, cu multă vreme în urmă, metresa fratelui său, poate chiar de către Valerie Cossom, care se interesa atît de mult de activitățile lui George. Dar nu-i aflase niciodată numele de familie şi, de cîte ori se gîndise la ea, îi folosise doar numele mic, care acum îi țîşni instinctiv de pe buze.

Diane, cu mica ei tocă de păr negru, scurt, arăta aproape la fel, fie că îi era capul ud sau uscat. Dar cu Tom lucrurile stăteau altfel. Cu părul ud şi lipit, fața lui părea mai suptă, mai dură, mai vîrstnică. Diane nu-l recunoscu.

— Sînt Tom, Tom McCaffrey. Nu te speria.

Tom nu ştia prea bine de ce rostise aceste cuvinte. O prinse de breteaua costumului ei de baie albastru.

— O, te rog... lasă-mă... Mîna udă a Dianei încerca zadarnic să desprindă mîna lui Tom. înghit apă. Lasă-mă, mă împingi la fund.

Tom îi eliberă breteaua, dar îi bară calea, bătînd apa cu picioarele şi atingîndu-i braţul cu vîrfurile degetelor. Privită de aproape, faţa Dianei arăta copilărească, îmbujorată, cu fardul cam întins.
— Ce face George? o întrebă Tom.
— Nu l-am mai văzut.
— Pot să vin la tine să stăm de vorbă, doar să stăm de vorbă, înţelegi ? Ţin mult! George n-ar avea nimic împotrivă, nu-i aşa?
— Nu.
— Deci pot veni?
— Am spus nu, adică să nu vii, te rog nu veni.
— Nu vreau decît să stau de vorbă cu o femeie mai în vîrstă decît mine. Am nevoie de un sfat.
— Nu.
— Fii fată bună, Diane. Ia spune-mi, e-adevărat că George a omorît-o pe Stella? Tot oraşul vorbeşte.

Tom rosti aceste cuvinte idioate cu intenţia de a face o glumă. Dar văzu faţa Dianei crispîndu-se brusc într-o grimasă animalică şi, într-o secundă, se îndepărtă de el, iute ca o vidră, împungîndu-i piciorul cu călcîiul. Tom nu încercă să o urmărească. Se simţea umilit şi ticălos. îşi spuse: „Am să mă *duc* totuşi la ea, nu-mi pasă de nimic!".
— *Hello,* Tom!
Era Alex. Dansară unul în jurul celuilalt, în apa caldă, atingîndu-se uşor, ca doi balerini care încearcă să simuleze o partidă de box.
— Atunci vrei să ne întoarcem acasă? o întrebă Pearl, puţin cam enervată, pe Hattie.
Pearl şi Hattie, din fericire, nu aflaseră încă nimic despre planul lui John Robert, întrucît filozoful nu întocmise încă scrisoarea prin care urma să le înştiinţeze. De fapt, hotărîse să treacă peste împotrivirea lui de ordin nervos şi să vină a doua zi, în persoană, să le viziteze la Papuc.
Pearl o convinsese în cele din urmă pe Hattie să-şi facă apariţia la Institut. Fata îşi cumpărase la Bowcock un costum de baie sobru, negru, dintr-o singură piesă, cu fustiţă. Fusese împreună cu Pearl şi la Boutique Anne Lapwing unde îşi cumpărase o rochie de vară, aleasă de Pearl. Dar astăzi ningea.
Hattie şi Pearl stăteau în Grădina Dianei, lîngă grilajul care zăgăzuia năstruşnicele capricii ale Pîrîului lui Lud. Pearl era îmbrăcată într-un hanorac şi pantaloni, Hattie purta un palton, o căciulită de lînă şi ciorapi de lînă. Reuşiseră să ajungă pînă la coridorul cabinelor, cînd Hattie bătuse brusc în retragere.
— Dar ce s-a întîmplat? o întrebă Pearl.
— Am avut senzaţia că mă aflu la Denver.
— Pentru Dumnezeu, ce vrei să spui?
— Totul e atît de public, nu vreau ca toate femeile alea să se uite la mine.
— Dar lumea s-a uitat la tine de cînd am ieşit din casă, şi nu numai femeile.
— Da, dar aici e altceva, e *îngrozitor*. Şi toţi înoată atît de bine!
— Şi tu înoţi foarte bine.
— Nu, nu... îmi pare rău.

— Şi acum ce vrei, să plecăm sau să rămînem?
Hattie se înspăimîntase de aglomerația şi atmosfera gălăgioasă a cabinelor, de îngrămădeala de femei de toate formele şi dimensiunile, dezbrăcate (unele dintre ele goale puşcă), care făceau duş, se foiau şi pălăvrăgeau între ele. Locul era atît de ticsit, de animat şi de zgomotos - şi-apoi nu-ți puteai păstra cabina, trebuia să-ți cari hainele într-un dulăpaş şi să păstrezi cheia, să ai tot timpul grija ei şi aşa mai departe. Hattie îşi imaginase un loc mult mai distins, mai discret şi mai intim; se vedea, în costumul ei negru, ieşind pe nesimțite din cabină şi lunecînd fără zgomot în apă. Pearl îi spusese:
— Nimeni n-o sa se sinchisească de tine, nici măcar n-o să te *observe* cineva, nu-ți închipui că eşti buricul pămîntului.
— Nu-mi închipui deloc, vreau numai linişte, îi răspunsese Hattie.
Or numai linişte nu era în sala cabinelor, ba chiar era foarte greu să găseşti un locşor unde să nu te trezeşti înghesuită de cărnuri de femei ude. Şi, cu toate că nu se simțea în măsură să-i explice lui Pearl, refuzul de adaptare a lui Hattie fusese sporit de ceva cu totul neaşteptat, care o umpluse de o dureroasă nostalgie, chiar înainte de a-şi fi putut da seama despre ce e vorba. Combinația de căldură, miros de lemn ud şi lumina iernatică de afară îi evoca cu intensitate atmosfera zilelor cînd schiase în Munții Stîncoşi, la Aspen; plăcerea vie a reîntoarcerii din zăpadă în cabana de lemn, caldă, cu schiurile înghețate şi bocancii uzi. Hattie nu se simțise niciodată fericită la Denver, dar această amintire răscolitoare îi revenise în minte împreună cu răbufnirea unui sentiment de „departe-de-casă", de cămin pierdut, de copilărie pierdută.
— Haide să ne întoarcem. O să aprindem un foc bun în bucătărie, aşa cum ai spus tu. Nu fi supărată pe mine, Pearlie.
Cînd Tom, acum complet îmbrăcat, se apropie de Emma şi de Hector Gaines, cei doi, care îşi descoperiseră reciproc calitatea de istorici, discutau de o bună bucată de vreme. Emma era încotoşmănat într-un palton lung, cu guler de blană, şi o eşarfă cu emblema colegiului Trinity; ambele aparținuseră tatălui său. Mirosul paltonului se amestecase, tulburător, cu parfumul mamei sale, impregnat în scrisoarea pe care tocmai o primise cînd ieşise din casă şi pe care şi-o vîrîse în buzunar. Acum, însă,

11111
afară era prea rece ca să mai poată simți vreuna dintre miresme. Hector renunțase la imaginea lui *„dejeuner sur l'herbe"* şi se afişase în chiloți de baie, hotărît cu înverşunare să-i dezvăluie Antheei fizicul lui, care nu era de lepădat; în fond, la Cambridge fusese rugbist şi avea un bust bine dezvoltat, îmblănit într-o puzderie de firicele de păr roşu, creț. (Din păcate, însă, Anthea nu se ivise încă.) Se scăldase în „oalele cu aburi" şi arăta ca un rac fiert, dar se ferea să se observe că era un înotător foarte mediocru. Acum, în timp ce privea cu îngrijorare în jur, ca să n-o scape pe Anthea, dîrdîia de frig. Emma îl stîrnise să discute subiectul afectiv - devenit astfel prin accentul pe care-l punea Emma asupră-i - a istoriei Irlandei în secolul al XlX-lea. Discutaseră şi despre *Triumful Afroditei.*
— Hei, voi doi, v-ați găsit în sfîrşit, îmi pare bine.
— Mi-a spus o mulțime de lucruri pe care nu le cunoşteam despre relațiile dintre Purceii şi Gay, îl informă Hector pe Tom.
— Şi cum merge spectacolul, Hector?

— Mizerabil. Avem greutăți cu corul animalelor. Şi ne trebuie un contratenor.
Piciorul lui Emma, care dădea să-i facă un semn lui Tom, se întîlni cu piciorul acestuia, care dădea să-i facă semn lui Emma.
— O, spuse Tom, fără îndoială că nu mai există azi aşa ceva. Şi-apoi cine mai gustă genul ăsta caraghios de voce? Seamănă cu ce-a spus Shylock despre cimpoaie.
— Eu, unul, nu mă omor după un *falsetto* atît de bizar, spuse Hector, dar muzicienii au nevoie de el. Jonathan Treece e de părere că l-am putea înlocui cu un tenor normal.
— Eşti înghețat toacă, îi spuse Emma. Du-te şi te îmbracă sau vîră-te din nou în oala asta.
— Da, da... Tom, n-ai văzut-o pe Anthea? Nu? Bine, eu mai rămîn un pic. Rezolvăm altă dată problema Irlandei.
Era vînăt de frig şi se îndepărtă tremurînd.
— Să creadă el că mai discutăm despre Irlanda.
— Uite-o pe maică-mea, spuse Tom.
Alex, şi ea îmbrăcată, se îndrepta, radioasă, spre ei.
— Alex, ți-l prezint pe prietenul meu, Emmanuel Scarlett-Taylor. Emma, mama mea.
— Mă bucur mult să te cunosc, i se adresă Alex. Am auzit lucruri minunate despre dumneata. Sper să vii să-mi faci o vizită. Să te aducă Tom. A, bună, Gabriel. Ți-o prezint pe nora mea, Gabriel. Ce s-a întîmplat?

Gabriel, răvăşită toată, cu fața asprită de vînt încadrată, fără grație, de un batic de pînză înnodat sub bărbie, găsise un pretext să se ridice de la masă, ca să-şi caute indianul. îşi spusese că pierduse prea uşor speranța. Poate că omul nu plecase încă din Institut. Poate că se dusese să înoate.
— Da, îl cunosc pe domnul Taylor, bună ziua. N-ați văzut un indian cu barbă?
Nu, nu văzuseră.
— Trebuie să fug... scuzați-mă... bine, la revedere.
Gabriel o luă la fugă, tocurile ei de înălțime mijlocie alunecînd pe stratul subțire, verzui, de zăpadă, peste care continuau să se lase, şovăielnic, fulgii ca nişte scame de hîrtie. începu să se uite prin „oalele cu aburi".
— Nora mea e atît de ciudată, spuse Alex. Cu toții o iubim. Ei bine, *auf Wiedersehen.*
Alex se îndepărtă, în mantou de blană şi cizme negre.
— Aş dori să faci cunoscut familiei tale că numele meu de familie e Scarlett-Taylor, şi nu Taylor.
— Ce părere ai despre mama?
— Foarte arătoasă. Şi ce lucruri minunate i-ai povestit despre mine?
— Absolut nimic. S-ar zice că i-ai căzut cu tronc la inimă.
— Nu vrea sub nici un chip să te vadă însurat, răspunse Emma, a cărui minte ascuțită şi bănuitoare sesizase într-o secundă substratul amabilității lui Alex.
— S-ar zice că însurătoarea mea preocupă pe toată lumea.
„Uhuu! Uhuu!"
— Asta-i mama care o cheamă pe Ruby.
— Pe servitoare? Ei, uite-o din nou pe fata aceea!
Hattie şi Pearl, amîndouă cu nasul roşu şi zgribulite de frig, treceau pe lîngă ei, îndreptîndu-se spre ieşire. Temperatura, care mai scăzuse cu un grad, avea efecte diferite asupra înfățişării lor, făcînd-o pe Pearl să arate ca de patruzeci de

ani, iar pe Hattie ca de paisprezece.
„Uhuu! Uhuu!"
Ruby se ivi, purtînd sacoşa lui Alex.
— Bună Ruby, spuse Tom, cine sînt cele două fete care tocmai au trecut pe aici?
— E mica domnişoară Harriet Meynell, cu camerista dumneaei. Trebuie să fug!

Emma începu să rîdă. „Oh, Dumnezeule!" îşi vîrî mîna în buzunar şi dădu peste scrisoarea mamei lui. 0 scoase, o duse la nări, aspirîndu-i parfumul, şi continuă să rîdă.
*
George McCaffrey întră în Camerele Ennistone prin micul baptisteriu octogonal, unde se aflau uşile grele de bronz prin care se ajungea la izvor şi care constituiau totodată drumul cel mai scurt şi mai direct de la promenadă la Camere. Eotonda sau „Baptisteriul", cum i se spunea, avea două uşi, una de fiecare parte, în mod obişnuit încuiate. Totuşi, uneori, din cauza lucrărilor de întreținere, una sau alta dintre uşi putea fi găsită deschisă. în această zi (după-amiaza zilei la care ne-am referit), George găsi ambele uşi laterale descuiate, aşa încît reuşi să treacă direct din promenadă spre Camere, fără a mai trebui să defileze prin fața „Lojei Portarului" sau a biroului de recepție de la intrare. Se opri în „Baptisteriu" contemplînd, o clipă, uşile bătute în ținte, de un auriu-argintat, dindărătul cărora se prelingeau întruna şuvițe de aburi. (Aburul era împrăştiat cu ajutorul unui ventilator plasat în tavan.) George atinse uşile. Erau fierbinți. Răsuci minerul solid, de alamă, şi trase de el. Erau încuiate. Apoi porni, cu paşi domoli, spre Camere, intrînd pe uşa pe care scria „Intrarea strict oprită" şi pătrunzînd în coridorul principal de la parter.
Era linişte în coridor sau aşa i se păru lui George, în timp ce rămase locului, ascultîndu-şi bătăile inimii. De fapt, exista un fundal sonor, ritmic: zgomotul apei fierbinți care se descărca întruna în căzile ca nişte bărci cu capete retezate, din băile camerelor individuale. Cînd uşile camerelor erau închise, zgomotul se difuza ca o vibrație profundă, continuă, care, foarte curînd, înceta a mai fi conştient audibilă. George stătu un timp nemişcat, percepînd vibrația care se armoniza atît de desăvîrsit cu bătăile inimii lui şi cu freamătul întregii sale ființe.
Mai merse cîțiva paşi, picioarele înfundîndu-i-se în covorul gros şi moale, ca o blană. Cînd ajunse la camera cu numărul patruzeci şi patru, se opri şi trase cu urechea. Dinăuntru se auzea doar zgomotul apei. Bătu uşor în uşă. Nici un răspuns. Oare ciocănitul lui fusese auzit? Să bată mai tare? Să intre? Răsuci uşor minerul şi împinse încet uşa. Nimic, decît zgomotul

apei care se auzea mai puternic şi un miros de sulf mai perceptibil. împinse şi mai mult uşa şi privi înăuntru. Camera era mai luminată decît coridorul, razele soarelui pătrunzînd oblic pe fereastra acoperită doar pe jumătate de o perdea neglijent trasă. O clipă, George a fost orbit de contrastul dintre penumbră şi lumină. Primul lucru pe care l-a desluşit, era masa încărcată de cărți şi hîrtii, apoi patul şi trupul voluminos al filozofului întins pe el. Dormea.
George, care-şi ținuse răsuflarea, îndrăzni, în sfîrşit, să respire şi, după ce aruncă o privire peste umăr, asigurîndu-se că nu se afla nimeni pe coridor, se strecură în cameră. înăuntru,

zgomotul era foarte puternic, pentru că Rozanov lăsase deschisă uşa băii. George închise, în urma lui, uşa de la intrare. Nu era prea surprins că-l găsise pe Rozanov adormit. John Robert respecta un program riguros, care prevedea ore de lucru foarte matinale şi altele nocturne, pînă la ceasuri înaintate din noapte, precum şi o oră de somn adînc după-masa. (Acest somn de după-masă, susținea el, îl ajuta să trăiască două zile în spațiul uneia singure.) Acum, zăcea pe spate şi sforăia. George rămase neclintit, apăsîndu-şi inima cu mîna şi privind. Pe urmă, înainta în vîrful picioarelor.

Dacă un tînăr fluşturatic, de douăzeci de ani, Tom McCaffrey să spunem, s-ar fi apropiat de o fată adormită, pe jumătate dezbrăcată, relaxată în somn (să ne imaginăm o păstoriță), pe care ar fi adorat-o, nu s-ar fi putut simți mai tulburat decît George, acum cînd îl găsise pe Rozanov dormind. John Robert era îmbrăcat, dar cu cămaşa şi betelia pantalonilor descheiate. Nu se vîrîse sub aşternut, ci se culcase pe patul făcut, îndoind neglijent capătul cuverturii albe pînă pe la înălțimea genunchilor. Un picior descălțat, îmbrăcat într-un ciorap gros, albastru, de lînă, îi ieşea de sub cuvertură. O mînă i se odihnea pe piept, cealaltă era întinsă peste marginea patului, cu palma în sus, înspre George, în ceea ce ar fi putut semăna cu un gest amical. George s-a uitat îndelung la mîna întinsă. Apoi şi-a mutat privirea cercetătoare spre fața adormită. Nici măcar în somn nu era calmă. Buzele umede întredeschise, printre care se strecura bulbuceala sforăitului, erau proiectate în acea expresie botoasă, dominatoare, care-l caracteriza. Ochii închişi, în orbitele lor pătate, erau uşor încrețiți. Pometii înalți se afirmau la fel de imperativ în fața flască, iar şanțurile adînci, de o parte şi de

alta a nasului mare, încovoiat, păreau două văiugi create prin eroziunea apelor. Pe fruntea la marginea căreia părul creț, cărunt, nu începuse să se răărească, pielea se aduna, rozăşi moale, ca nişte cîrnăciori plați, între, zbîrciturile adînci. O umbră de barbă țepoasă, de un cenuşiu murdar, îi întuneca bărbia şi gîtul scofîlcit, ca de reptilă. Singură, bărbia părea ceva mai puțin voluntară, mai puțin formidabil de poruncitoare. George îşi dădu seama, cu un uşor şoc, de explicația acestui fapt. John Robert îşi scosese dantura falsă, care putea fi văzută, scînteind, într-o ceaşcă joasă, albă, de pe noptieră.

George continuă să-l contemple, conştient de propria lui respirație agitată şi de palpitul dureros al inimii. Apoi se îndepărtă şi, cu privirile mereu pironite asupra patului, începu să inspecteze încăperea. La ferestrele camerelor de la parter (care, în această aripă a clădirii, dădeau spre o pajişte din Grădina Botanică), se instalaseră, după îndelungi controverse, geamuri din sticlă jivrată. Deci pentru George nu exista nici un pericol să fie văzut de altcineva decît de colosalul om care dormea. Se gîndi să închidă uşa dublă a băii, ca să mai înăbuşe zgomotul insistent, dar se răzgîndi repede, temîndu-se că o bruscă schimbare a vibrațiilor l-ar putea deştepta pe cel adormit. Intră în baie şi contemplă mica scenă exotică, familiară, întrucît în trecut, în vremurile lui mai bune, îşi oferise şi el plăcerea apelor în intimitate. Robinetele îşi revărsau cu o violență agresivă jeturile groase, iar apa din fundul căzii, menținută la un nivel constant, era acoperită de mici vîrtejuri de abur pufos. Plăcile de ceramică străluceau şi în încăpere plutea o ceață caldă, care

se lăsase ca un văl subțire peste ochii lui George, ațintiți, cu fascinație, asupra tumultului fierbinte.
Se reîntoarse la patul înțeleptului şi îşi simți din nou inima zvîrcolindu-i-se în piept ca un peşte proaspăt agățat în undiță. Privind fața lui Rozanov, vedea acum nu numai trăsăturile familiare, ci acel şi mai familiar aer dominator şi categoric, care părea chiar şi în somn să stea de veghe. Şi în tenebrele concentrate în sufletul său, George simți remuşcare, regret, resentiment, frustrare, mînie şi un jind aprig, acel aliaj de iubire şi ură care poate constitui senzația cea mai dureroasă şi cea mai degradantă din lume.
în cele din urmă, se întoarse spre masă. Se părea că John Robert lucrase de zor. Cărți multe; George citi pe cotoare:

Platon, Kant, Heidegger; spirite în sînul cărora John Robert îşi petrecuse, sau poate că îşi irosise, întreaga viață. Se mai găseau acolo *Tratatul* lui Hume şi *Lumea ca voință şi reprezentare* de Schopenhauer. Mai erau o serie de caiete groase cu însemnări, unul dintre ele deschis la o pagină aşternută cu scrisul lui John Robert, care semăna atît de mult cu o caligrafie reflectată în oglindă. George îşi spuse: „E cartea cea mare! Totul e aici!". Se uită la pagină, fiind familiarizat cu mîzgălelile lui John Robert:
Dacă la un anumit punct devine imposibil, din raţiunile menţionate mai sus, să menţinem concepţia unei proprietăţi personale asupra reprezentărilor lăuntrice, trebuie să admitem dificultatea de a continua să atribuim acestora ceva ce-ar putea fi recunoscut drept «valoare». S-a arătat că noţiunea posibilităţii de a plasa fiecare percepţie pe o scară de valori morale, este inseparabilă de conceptul în sine. Dar în ce fel s-ar putea afirma valoarea, în absenţa persoanei? Trebuie să mă refer din nou la analiza mea asupra reducţiei lui Husserl şi la modul discutabil în care metoda sa neagă transcendenţa.
George auzi un zgomot slab în spate şi se răsuci pe călcîie, speriat. Dar totul era în ordine. John Robert se întorsese pe cealaltă parte şi sforăia mai încet. George rămase o clipă nemişcat, în timp ce simțurile i se învîrtejeau într-un caleidoscop nebunesc; era incapabil să-şi concentreze văzul asupra camerei, după ce scrutase cu atîta intensitate pagina scrisă. Apoi se îndreptă tiptil spre uşă şi, fără să privească îndărăt, ieşi în coridor, orbit din nou de obscuritate, după lumina soarelui din dormitor. Clipi şi privi în dreapta şi în stînga. Nu era țipenie de om. Ba da, era cineva, o femeie, rezemată de zid, alături de uşa pe care scria „Intrarea strict oprită". Diane.
Din momentul în care se îndepărtase „ca o vidră" de prezența acvatică şi de atingerea atît de strict interzisă a lui Tom McCaffrey, Diane intrase într-o stare vecină cu demența. Nu mai suporta să stea răbdătoare acasă, ieşind în oraş doar pentru drumuri scurte şi apoi întorcîndu-se ca un soldat la post, ca să-l aştepte pe George. De astă-dată simțea că trebuie să se ducă să-l caute, oricît de nemulțumit s-ar arăta el cînd îl va găsi. Dorința de a-l vedea, de a fi cu el, ajunsese ca un fel de durere

»'i S? MN 'i •IMi ı -.
l. | |s ,1

111111111

bolnăvicioasă care, treptat, lua înfățişarea unui destin. Dar în bezna acestei dureri strălucea o infimă scînteie de bucurie sau mai curînd de speranță. George era nefericit, izgonit, singur. *Numai ea* îl iubea cu adevărat şi îl putea salva de el însuşi. Firește, Diane auzise (doamna Belton avusese grijă de acest

lucru) zvonurile care circulau prin Institut, anume că George o ucisese pe Stella şi-i ascunsese cadavrul (unii ziceau că-l îngropase în grădina din spatele casei sau în islaz, alţii ziceau că-l zvîrlise în canal sau în intestinele Institutului, unde rămăşiţele vechilor ziduri cuprindeau multe ascunzişuri, unele datînd chiar de pe vremea romanilor). Cei care vehiculau zvonurile nu le credeau pe de-a-ntregul, iar Diane nu le credea deloc. Dar ceea ce o făcuse să fugă îngrozită, spintecînd apa, la auzul glumei stupide şi nesăbuite a lui Tom, era dorinţa ei, adîncă şi păcătoasă, ca aşa ceva să se fi întîmplat, ca Stella să fi fost într-adevăr moartă, chiar dacă asta ar fi însemnat întemniţarea lui George pe viaţă. Atunci, rolurile ar fi fost inversate, *el* ar fi fost prizonier, rîvnind la vizitele ei şi ea ar fi fost liberă şi plină de mister. Din această sămînţă otrăvitoare crescuse tortura care o împinsese să se ducă să-l caute. Diane era atît de disperată, încît primul impuls a fost să-l viziteze acasă, în Druidsdale. Totuşi, n-a ajuns mai departe de Podul Roman, cînd a săgetat-o altă idee. Dacă Stella era acasă la George? Dacă o fi fost acolo tot timpul, nu într-o groapă în grădină, ci vie şi nevătămată, luînd parte la o conspiraţie în doi, rizînd împreună cu George de tot ce-ar putea gîndi şi bîrfi oraşul? Faptul că era un lucru lipsit de sens, nu o împiedică pe Diane să-l gîndească totuşi. Cu George, totul era posibil. Făcu cale întoarsă şi se îndreptă spre Burkestown, în Hare Lane nr. 16, unde ştia că locuieşte Rozanov; aici măcar era un loc neprimejdios. Se învîrti în sus şi în jos, pe trotuarul de vizavi, încercînd să se convingă că George s-ar putea ivi dintr-o clipă în alta. Se agăţa cînd de o speranţă, cînd de alta, fiecare dintre ele topindu-se într-o dezamăgire urmată de o cruntă suferinţă. Cînd îi deveni clar că George nu se afla acolo, porni în fugă spre Institut, unde ajunse gemînd de alergătură şi de oboseală, şi se instala pe promenadă în apropierea ferestrei panoramice. Pîndea fără încetare, nesinchisindu-se de faptul că lumea se holba la ea. In cele din urmă, îşi comandă o ceaşcă de ceai şi se aşeză, toropită de jale. Se deşteptă din ameţeală, văzînd limpede silueta lui George trecînd chiar pe lîngă ea (nu o observase) şi dispărînd

pe uşa ce ducea la Baptisteriu. Erau ceasurile de prezenţă redusă la Institut şi nimeni nu-l văzuse pe George furişîndu-se mutește, ca o vulpe, pe uşa întredeschisă, după cum nimeni nu o văzu pe Diane luîndu-i urma, cu paşi la fel de prudenţi. Trecu de uşile de bronz şi ieşi după el în coridorul lung, cu covorul moale, vibrînd de zgomotul apei şi îmbibat de mirosul apei. Ajunse la timp ca să-l vadă intrînd într-una din camere. Se luă după el, în vîrful picioarelor, dar nu avu curajul de a încerca să tragă cu urechea la uşă. Nu intrase niciodată în Camerele Ennistone şi atmosfera lor misterioasă o înfiora, laolaltă cu spaima de a fi descoperită de George şi cu neputinţa de a mai pleca acum fără să-l fi văzut. Se retrase spre uşa pe care intrase şi rămase acolo, împietrită de o chinuitoare nehotărîre. Privi şi privi spre camera care-l înghiţise pe George, pînă cînd începură s-o doară ochii şi-i încolţi gîndul că poate plecase fără ca ea să-l observe. Deodată, George ieşi brusc din cameră, stătu locului un moment, apoi începu să alerge în direcţia ei. Această *alergare* înfricoşătoare o făcu pe Diane să scoată un mic ţipăt de groază neputincioasă. Se lipi de perete. George se apropie de ea, ca un gigantic animal ucigaş, nu atît ca un leu, cît ca o enormă gorilă, o maimuţă imensă, bălăbănindu-şi braţele. Cînd ajunse

lîngă ea, ridică o mînă, ca şi cum ar fi fost gata s-o mătură din calea lui. Diane căzu în genunchi şi închise ochii.
— Copilule, copilule, ridică-te, nu te speria!
într-o secundă o ridică şi-i strînse la piept trupul scuturat de sughiţuri de plîns.
— Opreşte-te, nu face zgomot, hai să vedem dacă uşa asta e încă deschisă, da, este, foarte bine, acum pleacă, du-te acasă!
— Mă duc... iartă-mă... mă duc.
— Uite ce-i, du-te tu întîi, şi mai tîrziu vin şi eu. într-o jumătate de oră sînt la tine... du-te, du-te şi nu mai plînge, fetiţă proastă ce eşti!
Plîngînd acum de bucurie, Diane se duse acasă.
După ce şi-a schimbat rochia, Diane s-a întins pe canapea, luîndu-şi poza elegantă (deşi nu prea confortabilă) care-i plăcea lui George. îşi îmbrăcase rochia neagră de mătase lucioasă şi colierul strălucitor de metal, cu dinţi lungi, pe care i-l dăruise George şi pe care-l numeau Jugul sclavului". George, în pantalonii lui cadrilaţi, gri deschis şi în cămaşa bleu pal cu

dungulițe bleumarin, care-i rămăsese încă descheiată şi nevîrîtă în pantaloni, se plimba prin cameră, croindu-şi drum printre obiecte şi izbind cu piciorul în tot ce i se nimerea în cale. Se învîrtea în spaţiul strimt cu paşi repezi, ca un om care ar străbate o zonă vastă sau ca un animal sălbatic închis într-o cuşcă neîncăpătoare, înaintînd cu o energie inutilă, răsucindu-se abrupt, spasmodic, la capătul celor cîţiva metri. Diane îl urmărea cu îngrijorare; bucuria ei abia de mai mocnea, teama şi panica stăteau din nou la pîndă. Mişcările lui dereglate o oboseau, o umpleau de presimţiri.
Trecînd pe lîngă pian, George luă în mînă o maimuţică de metal negru, foarte mică, pe care Diane o purtase cu ea peste tot, de cînd îşi putea aduce aminte. Micuţele obiecte, substitutele copiilor ei, aşa cum le numise cîndva, cu răutate, un bărbat străin, erau ca nişte amulete magice care supravieţuiseră într-o nouă ambianţă, pentru *a dovedi* că cea precedentă nu fusese doar un vis; dovezi pentru subconştientul Dianei că inocenţa existase cu adevărat, inocenţa ei proprie şi nu a altuia. George răspundea, inconştient, cam în acelaşi fel la prezenţa obiectelor miniaturale, vechi sau noi, care constituiau o extensie a sufletului Dianei. Le respecta. Acum, însă, se încruntă la vederea maimuţelei, pentru că-i amintea de una dintre figurinele *netsuke* ale Stellei.
Aşează maimuţa la loc, deschise capacul pianului şi lovi două-trei clape. (Ca şi Diane, nu ştia să cînte la pian.)
— Chemarea destinului!
Se întoarse spre ea zîmbind, arătîndu-şi dinţii pătraţi, distanţaţi. Ochii lui foarte depărtaţi unul de celălalt, aveau o privire de nebun. Niciodată nu-şi dăduse seama Diane că ochii depărtaţi dau o înfăţişare demenţială. Ii scînteiau şi îi sclipeau ochii de parcă ar fi fost gata să izbucnească în rîs - dar rîsul nu veni. Părea extrem de binedispus.
— *Hello,* fetiţo!
— *HELLO,* iubitule. Nu te-am mai văzut de mult.
— Hei, nuni, nuni, nu? Eşti O.K.?
— O.K.
— Slavă Domnului că eşti aici.
— Sînt întotdeauna aici. Aş vrea ca şi tu să fii mereu aici.

— Ah, eu — tăvălugul a trecut peste spinarea mea şi am supraviețuit. Dar n-are importanță.
229
— Ce n-are importanță?
— Totul, nimic. Oricum, o să fie *bine.*
— Ce anume?
— Totul, nimic.
— Aş vrea să pot crede. Aşază-te lingă mine şi ține-mă de mină.
— Văd drumul pe care trebuie să-l urmez, văd lumina care străluceşte dincolo de el. Răsăritul soarelui eternității.
— Sînt şi eu acolo... în lumină?
— Tu? De ce eşti atît de egocentrică?
— Tu nu eşti?
— Ba da. Dar misiunea ta e să nu fii. Ce altceva poți oferi tu, decît eterna iertare? Tu eşti Dumnezeu în viața mea.
— Un Dumnezeu lipsit de orice putere.
— Dumnezeu trebuie să fie lipsit de putere. Iisus a fost neputincios. Nu s-a salvat.
— Tu nu crezi, îți bați joc de religie.
— Cred în ceva, dar am uitat în ce. In cunoaşterea pură. Ce se întîmplă cînd disociezi subiectul de obiect? Nu mai există subiectul. Acesta-i momentul în care totul e permis.
— Oh, ce nonsens, vino lîngă mine şi ține-mi mîna.
— Nu pot. Sînt prea plin de neastîmpăr, sînt un tigru... un tigru... ard ca o văpaie!
— George, vreau ca într-o bună zi să fiu şi eu alături de tine în lumina soarelui, totul să fie deschis, nu secret şi ruşinos. Sînt pregătită să aştept. Aş putea aştepta şi aştepta şi aş fi fericită atîta timp cît aş putea să sper într-adevăr că, odată, vom fi împreună...
— Nu eşti pregătită să aştepți oricum?
— Fără nici o speranță? O... dar spune-mi măcar...
— Ce să-ți spun?
— Vai, George... ştii tu prea bine.
— Ceasul bate unu, a plecat nebunu'! E aproape unu...
— George, ştiu că n-ar trebui să... dar acum că sîntem din nou împreună... dă-mi voie să vorbesc şi să-mi descarc inima.
— Vorbeşte, vorbeşte, vorbeşte, trăim într-o țară liberă.
— George, nu te întorci înapoi la Stella, nu-i aşa?
— Am plecat *eu* de la ea? Ea a plecat de la mine.
— George, unde e?
— De unde să ştiu?
229
— Nu i-ai făcut nimic, nu-i aşa, vreau să spun, nu i-ai făcut vreun rău...
— De ce să-i fi făcut?
— Ştiu eu... din cauză că... mă rog, poate că din cauza mea... sau...
— Să-i fac vreun rău Stellei din cauza *ta?* George se opri din mers, ochii i se măriră, rotunzi pe fața rotundă, gura i se deschise în formă de O.
— Iartă-mă, n-am vrut să spun asta, mă întrebam numai ce-o fi cu Stella, toată lumea se întreabă...
— Dă-i dracului pe toți.
— Nu te mai învîrti în felul ăsta, eşti maniac! M-am gîndit că s-ar putea să ai şi tu nevoie de o schimbare, oricine are nevoie, poate că vrei pe altcineva...

— Am văzut-o pe fata aceea, Harriet Meynell, Hattie i se spune.
— Nepoata profesorului Rozanov?
— Am văzut-o în combinezon şi cu părul despletit.
— Unde, cum...?
— Am văzut-o la Belmont, printr-un binoclu. Ştii că locuieşte la Papuc. Arăta... o!...
— Cum?
— Albă. Neîntinată.
— A, nu ca mine! Sper să nu te îndrăgosteşti de *ea ?*
George se opri lîngă Diane.
— Nu. Dar mi-ar plăcea să...
— Las-o în pace!
— Am şi eu îndatoririle mele.
— Vrei să spui față de Stella?
— Există datorii pe lume. Unele despre care nici nu visezi.
— Tu mă ai pe mine. Ne potrivim. *Te iubesc.* Nimeni altcineva nu te iubeşte.
— Toate femeile din Ennistone mă iubesc, aş putea-o avea oricînd pe oricare dintre ele. Aş putea-o avea pe Gabriel McCaffrey şi mîine, în seara asta, doar un semn dacă i-aş face, ar veni alergînd.
— N-ar veni.
— Ba ar veni. Dar n-are importanță, nici nu-mi pasă. Cîteodată mă simt atît de ostenit! Dar o *să fie bine,* fetițo, ascultă ce-ți spun eu.

— Pentru noi doi?
— Tu nu ştii ce înseamnă să te gîndeşti la o singură persoană, la un singur lucru, zi şi noapte.
— Ştiu, pentru că mă gîndesc zi şi noapte, la tine.
— Asta-i o chestiune subiectivă. Eu mă refer la ceva... metafizic.
— Intre noi doi nu-i ceva metafizic, nu?
— Tu eşti odihna mea, pauza mea de metafizică. Dar nici tu nu eşti reală.
— De ce nu sînt reală? Oh, George, vreau să fiu reală, Stella e reală?
— Las-o la o parte pe Stella. Ți-am mai spus.
— Aş vrea ca tu s-o laşi.
— Taci din gură! Nu-mi vorbi aşa!
— Nu mă izgoni, nu vreau să fiu *pierdută...*
— Pierdută, rătăcită, furată, o fată care nu mai e fată, o femeie rătăcită, cu iubirea plătită, am cumpărat-o cu şperț, aşa-i în comerț!
— George, te rog fii serios, fii *bun* cu mine...
— Nu uita că eşti sclava mea. Nu eşti, fetițo dragă?
Se aşeză în sfîrşit pe canapea şi-i luă mîna mică, tuciurie, în mîna lui.
— Da, George. Şi uneori mă întreb dacă, pînă la urmă, n-ai să mă omori.
— Uită-te la mîna ta. Parc-ai fi o pakistaneză. Cînd ai să renunți la fumat?
— Cînd ai să te însori cu mine.
— Casa asta duhneşte, mîna ta duhneşte, mîna ta e pătată, mîna ta e neagră şi uscată, inima mea e neagră şi pătată, e ca o pungă veche de piele uscată, mirositoare. Şi totuşi... totul o să fie bine - trebuie să plec.

— Cînd mai vii?
— Nu ştiu. Peste o sută de ani. Veghează şi roagă-te.
— Unde te duci?
— La cinema.
— Bună dimineața. Pearl.
— Bună dimineața, domnule profesor.
Pearl, care deschisese uşa Papucului la clinchetul soneriei apăsate de John Robert, îi făcu o plecăciune. Numai în fața lui

se pleca. Făcea parte din teatrul, care nu era teatru, destinat lui John Robert.
— Ce mai faci?
— Foarte bine, mulțumesc. Vai, sînteți ud leoarcă.
Filozoful era într-adevăr muiat de ploaie şi nu avea nevoie să i se mai spună. Se încruntă.
Se îmbrăcase cu oarecare grijă pentru această vizită, îşi pusese o cămaşă curată şi un costum de culoare închisă, pe care-l păstra pentru ocazii. Se bărbierise cu grijă, trecîndu-şi aparatul de ras (neelectric) prin toate cutele fălcilor şi pe gîtul de reptilă, îndepărtîndu-şi umbra de barbă căruntă care-l fascinase pe George. îşi pieptănase părul, aspru, creț, şi îmbrăcase un palton. Dar abia cînd ajunsese pe şoseaua principală, dincolo de Bowcock, îşi dăduse seama că se pornise ploaia şi era prea tîrziu ca să se mai întoarcă să-şi ia umbrela, pălăria şi fularul. Ploaia se întețise şi el ajunsese la poarta din spatele grădinii Belmont cu capul şi gîtul ude şi, în ciuda faptului că-şi ridicase gulerul paltonului, simțea cum i se prelinge apa pe piept şi pe spate. Era indispus, lipsit de ştaif şi înfrigurat. Nu-i plăcea să-şi simtă părul ud.
Desigur, fetele, alertate de telefonul lui primit dimineața, îl aşteptau de cîtăva vreme (acum era aproape ora prînzului), privind pe fereastră ca să-l vadă apărînd pe cărarea noroioasă dintre copaci. Pînă atunci se dăduseră peste cap să pună totul la punct în casă. (Pearl refuzase, din gelozie, ca Ruby să se ocupe de curățenie. Făcea ea toată treaba cu ajutorul lui Hattie.) Hotărîseră împreună cum să se gătească; se pusese problema dacă Hattie să-şi îmbrace rochia nouă de vară şi să-şi ridice părul în creştet. Hattie renunță la rochia nouă, care ar fi arătat deplasată pe o dimineață atît de ploioasă, dar o lăsă pe Pearl să-i strîngă părul şi să i-l adune în creştet. Purta o rochie de stofă de culoarea scorțişoarei, cafeniu deschis, cu dungi cafeniu închis şi cu un guler înalt, care o făcea să arate mai matură şi, după o îndelungată consultare, îşi legase la gît o eşarfă de mătase, într-un fel care lor li se păruse foarte sofisticat. Pearl se aranjase gen „subretă de operetă", cu o rochie albastră şi un şorț elegant, vărgat.
Cînd Pearl deschise uşa, Hattie rămase în picioare în camera de zi, unde aprinseseră focul la soba cu gaz. Nu alergase la uşă să-şi întîmpine bunicul. Aştepta, netezindu-şi întruna rochia, umflîndu-şi funda eşarfei, aranjîndu-şi părul şi respirînd accelerat.

Pearl luă paltonul lui John Robert şi-l duse la bucătărie ca să-l usuce. Uitase să-i spună unde se găsea Hattie. John Robert, care nu mai călcase pragul Papucului din ziua cînd o sărutase pentru prima oară pe Linda Brent, într-o cameră de la etaj, în timpul unei serbări metodiste, cu cincizeci de ani în urmă, se uită puțin nedumerit în jur, apoi privi pe uşa deschisă a camerei de zi şi o văzu pe Hattie. In aceeaşi secundă, Pearl veni alergînd, cu un prosop în mînă.

— Ce-i asta?
— Ca să vă uscați părul.
— A!
Stînd în pragul camerei de zi, îşi frecă zdravăn părul, fața şi gîtul, apoi îi zvîrli prosopul îndărăt lui Pearl, fără să-şi întoarcă măcar ochii spre ea, după care intră în cameră, închizînd uşa în urma lui.
Dintre cele trei persoane angrenate în această scenă sau ceremonial al sosirii, nu s-ar putea spune că John Robert Rozanov era cel mai puțin emoționat. Cînd se găsi față-n față cu Hattie, inima se porni să-i bată cu putere.
John Robert nu se putuse niciodată împăca bine cu fiica sa, Amy. îşi iubise soția, care murise curînd după naşterea fetiței. O jelise pe Linda şi îi purtase pică fetei - nu-i plăceau copiii şi, oricum, dacă ar fi fost să aibă copii, ar fi dorit să aibă un fiu. Amy era un copil închis, suspicios, ostil dar, de fapt, el o făcuse să fie astfel. Fetița nu vădea nici o scînteie de inteligență care ar fi putut să-i stîrnească lui interesul. îi angajase guvernante, menajere, şi, cînd se făcuse ceva mai mare, o expediase într-un internat. Tocmai cînd Rozanov aranjase să o trimită la un colegiu universitar, Amy a fugit cu prostănacul de Whit Meynell. După care, a urmat o nouă fetiță.
John Robert nu ştia sigur cînd, exact, începuse *să ia notă* de existența lui Hattie; poate că nu înainte de a fi împlinit opt sau nouă ani, iar mama ei din care, după părerea lui, fetița făcea „parte integrantă", murise. Hattie era o copilă gravă, distantă şi timidă dar, spre deosebire de Amy, nu era vizibil intimidată de el. Avea ochii de piatră albastră şi părul argintiu al mamei islandeze a lui Whit dar, în ansamblul figurii şi în ținută, semăna cu Linda. Inima lui John Robert era de mult zăgăzuită şi înghețată; sau poate că inima lui devenise un organ intelectual şi numai de aceea reuşea să pulseze cu forță şi febrilitate.
Se afla, pe atunci, pe culmile capacității sale filozofice, prins într-un

IlilHpl
fB
■1
Sili
tenace şi continuu tumult mental. Niciodată nu dorise fierbinte o femeie, cu excepția Lindei. Ca proaspăt văduv, fusese asaltat în special de femei intelectuale americane, dar sporadicele aventuri în care se lăsase antrenat îi stîrniseră regrete, lui şi mai cu seamă lor. Aceasta a fost o perioadă de scurtă durată. Relațiile lui cu studenții şi studentele erau uneori intense, dar pentru John Robert asemenea relații aveau o funcție de excitare pur intelectuală. **în** momentul în care un student înceta să-l mai intereseze din punct de vedere filozofic, îl ignora total. **îi** plăcea să discute cu colegii săi asupra unor subiecte academice, pe parcursul cărora se vădea că interesele şi cunoştințele lui depăşeau mult sfera filozofiei (ar fi putut fi un bun istoric). Dar plăcerea derivată din asemenea întîlniri era legată exclusiv de idei şi nu de oameni, deşi existau numeroşi bărbați şi femei de spirit care ar fi ținut mult să devină intimi cu el. Ultimul lucru din lume la care s-ar fi aşteptat era acela de a se pomeni brusc atras de un copil.
într-adevăr, John Robert a fost extrem de surprins cînd a constatat că, aflat față-n față cu nepoata lui, încerca emoții de

o natură cu totul nouă. Ce anume era? Interes, tandrețe, afecțiune? Orice-ar fi fost, îşi ținu sentimentul în strictă rezervă, numai pentru el. îşi hotărîse cu multă vreme în urmă „tiparul de viață", şi experiențele de pînă atunci, îndeosebi relațiile odioase cu fiica lui, îi confirmaseră din plin justețea tiparului, confirmată de altfel şi de satisfacția atotcuprinzătoare pe care o găsea în filozofie, în acest moment, nu mai era loc pentru nimic altceva. **Şi** totuşi exista un altceva: Hattie. **îi** apărea ca un enervant element ***extraneu,*** un fel de excrescență pe cercul perfect al vieții sale, ceva cu totul ***din afară.*** John Robert a reflectat profund asupra acestui fapt şi a ajuns la concluzia că fenomenul persista. începuse să se gîndească la nepoata lui cu o obscură înfiorare. în fața ei, însă, nu-şi dezvăluia nici un strop de emoție. Mai tîrziu, mult mai tîrziu, aveau, uneori, să-l roadă remuşcările, acel muşcător „Dacă aş fi..." care îşi perforează drum pînă în miezul sufletului şi se statorniceşte acolo, iscînd o durere care se infiltrează în toate celelalte experiențe de viață. Cîteodată, remuşcarea îi devia gîndurile de la filozofie. Dacă, în trecut, ar fi stabilit între el şi Hattie o relație directă, afectuoasă, un ***modus uivendi*** obişnuit! Din cîte observa la colegii lui, alți bunici erau prieteni cu nepoatele, le țineau de

mînă, le alintau, le luau pe genunchi, le *sărutau.* Cu excepția prilejurilor cînd se aflase alături de ea în maşină sau într-un avion, el n-o atinsese niciodată pe Hattie. Nu o mîngîiase pe păr, nu dăduse mîna cu ea. Şi, aşa cum îşi amintea cîteodată, cînd se întîmplase (rareori) să şadă alături de ea, nu numai el se ferea discret ca nu cumva s-o atingă, dar şi ea se trăgea în lături. Pe măsură ce treceau anii, începuse să se întrebe cum putea continua să se comporte cu atîta fermitate într-un mod absolut opus celor ce simțea ? Dacă ar fi fost mai curajos şi *mai inteligent,* ar fi putut înfiripa relații tandre, normale, cu Hattie, încă de pe cînd fusese o copilită. Oare, la început, îşi oțelise atît de vajnic inima, încît aceasta respingea orice schimbare? Dar tocmai inima lui era aceea care se înmuiase. Dacă, în urmă cu ani, ar fi luat o dată copilul în brațe? Oare s-ar fi ferit de el? Teama de asemenea reacție să fi dus la această îndelungă, îndelungă lipsă de înțelegere între ei doi ? Gestul care altora li se părea atît de firesc şi pe care el nu învățase niciodată cum să-l facă. Şi acum era prea tîrziu.

Cînd devenise prea tîrziu? I se păruse întotdeauna a fi prea tîrziu? Cu cît se scurgea timpul, John Robert, măcinat de remuşcări, muta întruna momentul cînd devenise prea tîrziu, împingîndu-l înainte în timp, înspre prezentul cu care niciodată nu putea ține pasul. Dar dacă „prea tîrziu" se tot muta în această direcție, nu stătea oare în puterea lui, dacă privea prezentul din perspectiva viitorului, să considere că, la urma urmei, *acum* nu era *încă* prea tîrziu? Ideea acestei libertăți era poate aceea care-l chinuia cel mai mult pe filozof. Ar mai fi putut *încă* „face ceva" pentru Hattie. Oare aşa să fi fost? Dar ce mai putea face după toți aceşti ani? Ce mişcare putea întreprinde, care să n-o inducă în eroare, să n-o sperie? Asemenea speculații erau neîncetat examinate, metamorfozate şi distilate de gîndirea lui cea mai tainică, în timp ce, simultan, se lupta cu cele mai cruciale probleme ale filozofiei sale, capacitatea lui de a-şi rumega problemele personale nediminuîndu-i cu nimic capacitatea sa de lucru.

Se gîndise adeseori să-i scrie o scrisoare lui Hattie, în care să-şi exprime speranța că ea a înțeles cît de mult o iubeşte. Dar, aşa cum vedea el scrisoarea în imaginație, părea sau rigid convențională şi chiar penibilă, sau melodramatică şi şocantă. Alți oameni rezolvau asemenea probleme fără măcar să-şi dea

mm

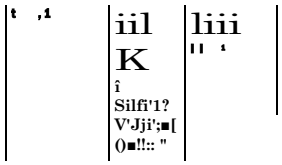

seama; el nu putea. Să fi însemnat acest lucru că o iubea? Asta era *dragostea?* Ii erau atît de puțin cunoscute problemele lumeşti încît nu reuşise să înțeleagă bine acest concept. Posibil ca lucrul pe care-l simțea şi pe care gîndea că nu poate să-l identifice să fi fost în perpetuă schimbare. Se schimbase oare în ultima vreme, de cînd Hattie crescuse mare? Cert este că bătrînul era obsedat de ghidul la nepoata lui.

Pe parcursul anilor cînd John Robert se gîndise continuu la Hattie, o văzuse Ia intervale foarte rare. îşi raționaliza, deliberat, vizitele, şi acest lucru nu făcea decît să intensifice misterul care o înconjura pe fată. Mai tîrziu, îşi dăduse seama că nu procedase înțelept; ar fi trebuit să țină copilul în preajma lui. Dar familiaritatea nu ar fi spulberat farmecul fetei? Nu putea vedea întreaga situație sau, mai curînd, nu putea vedea situația în întregul ei. Unele ipoteze necesare excludeau alte ipoteze necesare, era ca, uneori, în filozofie. L-ar fi întrerupt de la lucru. L-ar fi făcut oare „fericit"? Alt concept problematic. în mod inevitabil şi în pofida schimbărilor survenite în viața ei, existența fetei părea completă fără el. Cînd luase prima dată „notă" de prezența ei, tatăl copilei trăia, dar disprețul filozofului față de Whit Meynell îl elimina pe acesta din urmă cu totul din scenă, într-un fel în care nu-i fusese cu putință s-o elimine şi pe Amy. Amy fusese o pată, un ghimpe, o excrescență oribilă, chiar sinistră. Whit Meynell era nimic. Nu figura nici măcar ca o umbră în tabloul în care începuse să strălucească Hattie. Totuşi aneantizarea lui Whit, deşi o făcuse pe Hattie mai vizibilă, nu o făcuse şi mai accesibilă. Fata păruse întotdeauna să aibă o viață a ei în care John Robert figura ca un străin superfluu: vizitele lui însemnau întotdeauna un soi de încercare. Bietul Whit, firește, nu făcuse un secret din dorința lui fierbinte de a avea parte doar de absența socrului său, iar Hattie părea să-i împărtăşească această dorință. Mai tîrziu, cînd locuise cu Margot, situația continuase. Se înțelege că John Robert fusese conştient cît de cîrpăcit şi de nesatisfăcător, cît de problematic şi de provizoriu, cît de *nefericit* era modul de existență al lui Hattie. Dar acest lucru nu-l ajutase să ia o decizie. Uneori, visa vag să o ia pe Hattie la el, să o *captureze,* să o țină cu el într-un soi de *palazzo* de tip spaniol, într-un loc izolat din sudul Californiei, şi s-o copleşească cu bunătăți şi frumuseți. Dar aşa ceva n-ar stingheri-o, n-ar plictisi-o, n-ar irita-o, n-ar determina-o să

se simtă frustrată, să tînjească după libertate? Simpla idee de a o vedea în asemenea stări îi crea filozofului o suferință care făcea ca experiența să devină imposibilă. Nu era mai înțelept să-şi păstreze rolul lui de spectator şi să guste satisfacția de a o vedea, de la distanță, cum evoluează ? Relațiile de la distanță

îl scuteau de probleme, de situații neplăcute, de consecințe. In fond, el avea de dus la capăt munca lui şi trebuia să se protejeze. Dar... urmărind-o cum evoluează... pe măsură ce Hattie împlinea paisprezece, cincisprezece, şaisprezce ani, John Robert începu să simtă cu şi mai multă intensitate muşcătura acelui „prea tîrziu". Dacă dezvăluirea „dragostei" lui, sau ce-o mai fi fost, avea s-o înspăimînte pe Hattie, asta nu se datora faptului că „dragostea" lui era un lucru înspăimîntător? John Robert care nu era obişnuit să pună vreodată punct speculațiilor sale, era nevoit să se oprească aici, în acest context al vieții sale secrete poate fi înțeleasă extraordinara propunere făcută lui Tom McCaffrey. Dar înainte de Tom fusese Pearl. John Robert nu o simpatizase şi nu avusese niciodată încredere în Margot Meynell, însă, un timp, nu se putuse gîndi la vreo alternativă. Pearl a constituit o inspirație subită şi, cu un noroc uluitor, a întins mîna orbeşte şi a prins în ea exact persoana de care avea nevoie. Ii trebuia un cîine de pază pe care să se poată bizui. Cineva care să fie *tot timpul* cu Hattie (cînd aceasta nu era întemnițată la şcoală), întrucît controlul asupra *timpului* lui Hattie ajunsese să facă parte din obsesia lui John Robert. Simțea efectiv nevoia de a-i izola inocența, dorea să poată şti întotdeauna unde se găseşte şi ce face, cu alte cuvinte, avea nevoie de un spion în viața ei. Şi Pearl, fără să-şi dea seama, îndeplinise acest rol într-un mod foarte adecvat. John Robert înțelesese pe dată că Pearl era un om puternic şi capabil; el respecta oamenii puternici şi capabili. Mai tîrziu, însă, s-a pomenit că începe să fie gelos pe Pearl, resimțea existența ei ca o barieră între el şi Hattie; simțămînt otrăvitor, care se dezvolta în el, înnebunindu-l.

Ideea cu Tom ținea, într-un anumit sens, de aceeaşi necesitate a lui John Robert, deşi, fireşte, era cu totul altceva. John Robert ştia, de cîtăva vreme, că perioada în care o putuse ține pe Hattie în cuşcă se apropia de sfîrşit. Pînă acum, chiar dacă n-o putuse întemnița într-un *palazzo* din California, unde el să-i fie gardian, avusese totuşi posibilitatea să-i supravegheze şi să-i

asigure limitele libertății. Pearl se dovedise potrivită, internatul de modă veche fusese potrivit, „familiile" la care îşi petrecuse unele vacanțe fuseseră alese cu grijă. Acum, însă, John Robert nu voia ca Hattie să se amestece cu banda de tineri dezmățați; însăşi ideea îi producea greață. Pe de altă parte, îşi dădea seama cît de demențială începea să devină tainica lui posesivitate, din momentul în care Hattie avea şaptesprezece ani.

Avea să rămînă în continuare un spectator pasiv, urmărind transformarea lui Hattie în femeie? Mai ieri fusese o fetiță firavă, cu codițe, şi o păpuşă, şi ochi palizi, solemni, *copilul* care trăia în gîndul lui ca şi cum ar fi trăit în casa lui. Imaginea lui Hattie, statornicită în mintea lui, era cea a copilei inocente. Nu era pregătit pentru imaginea ei de tînără femeie. Aşa ceva implica amanți, aventuri amoroase, belele, sarcini, avorturi, toată oroarea vulgară a lumii sexualității, a degradatei lumi moderne obsedate de sex, pe care John Robert o respingea cu repulsia moralistului. Nu va mai exista o Pearl, Hattie va scăpa de cîinele de pază şi se va zbînțui în voie. Va putea el suporta una ca asta? **Şi** dacă nu, ce va putea să facă? John Robert îşi amintea, ca într-un cinematograf gata oricînd să ia filmul de la capăt, cîteva ocazii cînd fusese împreună cu Hattie. O revedea în grădina anostă a bungalow-ului lui Whit

Meynell din Texas, un copilaş nu mult mai înalt decît lujerele florilor. Mai tîrziu, în Denver, fuseseră împreună în scurte expediții, ca să vadă lacurile şi cascadele, ca să viziteze un oraş-fantomă (lui Hattie îi plăceau oraşele-fantomă); urcaseră cu maşina într-un loc foarte înalt, de unde, înconjurați de şiruri întregi de alte maşini, priviseră la imensele coame de munți acoperite de zăpadă, care se iveau îndărătul altor creste înzăpezite şi îndărătul cărora se ondulau alte întinderi de zăpadă, pînă în depărtările albe în care ochiul nu mai putea desluşi. (John Robert ura automobilele dar, fiind californian prin adopțiune, era nevoit să conducă o maşină.) Margot, şi mai tîrziu Pearl, îi însoțiseră în aceste escapade. Cîteodată, însă, fusese singur cu Hattie. Desigur, era posibil să se fi încuibat în el acest sentiment al purității copilei, pentru că aceasta îi apărea doar în secvențe disparate, şi nu ca o imperfectă prezență activă. Şi-o mai amintea vag, ca adolescentă abia înmugurită. In California, în apropierea oceanului, colindînd pajiştile unui campus universitar, şi apoi stînd cu Pearl lîngă maşina lui şi desenînd

cu degetul pisici în praful de pe capotă. Oare, în asemenea ocazii, nu discutaseră obişnuit, nu reuşiseră să se cunoască unul pe celălalt ? Nu. Ocaziile fuseseră prea rare şi, chiar de la început, amîndoi se blindaseră în atitudinile formale, autoprotectoare. Aceste „impresii", aceste „instantanee" din copilăria ei îi defilau lui John Robert prin minte odată cu un simț acut al farmecului ei aparte, ciudat, inefabil, imaculat, şi al inocenței ei prezervate în izolare, a binecuvîntatei ei singurătăți şi timidități, care o apărau de orice pericol al sofisticării şi perversei mondenități. John Robert făcuse tot ce-i stătuse în putință ca să o ferească de orice contact sau cunoaştere a abisurilor care o împresurau. Totuşi nu o putea răpi cu totul lumii. Adeseori avea impresia că lumea nici n-ar *putea* s-o atingă, era nu numai bine apărată, dar prin însăşi natura ei ştia să discearnă şi poate că era profund naivă. Cel puțin, deocamdată, atingerea maculantă a lumii nu era de temut. Totuşi, totuşi, trebuia ferită de abominabila vulgaritate a maturizării.

Imaginea lui Hattie rătăcind într-o lume secretă, de aventuri sexuale, pur şi simplu îl teroriza pe filozof. S-ar fi zis că-şi spunea cu o pasiune dementă: „Ea nu trebuie să păcătuiască". Acest chin, care se manifestase şi înainte prin premoniții torturante, se materializase, printr-o fatalitate, exact acum, cînd John Robert începuse să simtă sau să-şi imagineze că îi slăbesc puterile intelectuale. încerca senzația cucernicului care-şi pierde credința religioasă. începuse să se îndoiască nu numai de ce făcea acum şi de tot ce realizase în trecut, dar şi de tot ce scriseseră *ei,* ceilalți, toți filozofii lui, marii nemuritori; începuse, de fapt, să se îndoiască de întreaga mare antrepriză. Condeiul i se muiase în mînă, în mîna lui care, oricum, în curînd va fi țeapănă şi monstruoasă din cauza artritei. (Nu învățase niciodată dactilografía, o maşină de scris i se părea inhibantă pentru gîndire.) Se simțea sătul de lume, de parcă se afla la capătul călătoriei, de parcă era lui apusese şi John Robert Rozanov era un om sfîrşit. Singurul lucru care rămăsese teribil de viu era viitorul şi viitorul era Hattie.

în dezolarea lui, ideea nebunească, tipică pentru asemenea stare, de a o mărita repede pe Hattie îi picase ca un balsam. De ce n-ar încerca să-i aranjeze căsătoria, să intervină în viața

şi în viitorul ei? Una dintre cele mai ascunse şi mai caracteristice dintre suferinţele lui, un gînd care se reconstituía

întruna pentru a-i rîcîi sufletul, era acela că el, John Robert Rozanov, nu va putea şti niciodată *cînd* şi cu *cine* avea să-şi piardă Hattie virginitatea, spărgînd ireversibil cercul magic în care o îngrădise el. Va trebui să aştepte şi să ghicească şi niciodată să nu fie sigur, şi cum ar putea îndura aşa ceva ? De aici, ideea de a precipita evenimentul şi de a-l ţine el sub control. Nu-i mai rămînea decît să găsească un mire. Din nou, ca şi în cazul lui Pearl şi - spera el - cu acelaşi noroc, îi căzuseră ochii pe un candidat. Ar fi fost de aşteptat ca sfera posibilităţilor sa fie ameţitor de vastă, încît să-i înfrîngă ideea. Uimirea lui Tom McCaffrey în faţa faptului că alegerea căzuse asupră-i, e lesne de înţeles. Dar de fapt, aria de selecţionare, odată ce condiţiile esenţiale fuseseră întrunite, era restrînsă. **Şi** aici calculele lui Rozanov erau alcătuite dintr-un straniu amestec de înţelepciune autoprotectoare şi de naivitate care se putea măsura cu cea a lui Hattie.

John Robert nu voia să aleagă un american. Americanii ştiu prea multe. Se gîndise, nu cu seriozitate, ci mai curînd ca un exemplu cras de imposibilitate, la unul dintre cei mai străluciţi studenţi ai lui, Steve Glatz. Steve era un tînăr cu o fire nobilă, dar mult prea versat în ale vieţii; era lipsit de acea stîngăcie care-i caracterizează pe tinerii englezi şi care, într-un fel sau altul, se număra printre cerinţele formulate de John Robert. **Şi** apoi, diferenţa de vîrstă era prea mare, Steve era trecut de douăzeci şi cinci de ani. Bărbaţii de altă rasă ieşeau din competiţie (evreii nu erau excluşi, dar singurii evrei pe care-i cunoştea John Robert erau americani.) Alesul trebuia să fie englez şi *nu* trebuia să fie filozof, acest lucru era clar. Discuţiile filozofice cu soţul nepoatei sale nu intrau în perspectivele de viitor ale lui John Robert. Ba chiar orice fel de discuţie cu acest individ era greu de imaginat. Băiatul mai trebuia să fie cultivat, student sau absolvent al unei facultăţi. **Şi** Hattie, presupunea el, va urma o facultate. Avea nevoie alături de ea de un tînăr instruit, capabil să-şi cîştige existenţa (probabil ca profesor de liceu), dar nu excesiv de inteligent (cum era Glatz, de pildă). Experienţa îi dovedise lui Rozanov că tinerii excesiv de inteligenţi înclinau să fie nevropaţi, instabili şi obsesiv de ambiţioşi. Deci, alesul trebuia să fie englez, practic ennistonian. John Robert, în acea parte din el care rămăsese nealterată şi nesofisticată, continua să considere

Ennistone ca buricul pămîntului. Şi apoi, în nici un alt loc din lume nu cunoştea atîta lume. Şi, din moment ce trebuia să fie Ennistone, lumina reflectorului căzuse pe Tom McCaffrey. în pustietăţile din California şi Massachusetts şi Illinois, John Robert primise cu regularitate şi citise *Ennistone Gazette.* Fiţuica îl menţionase în cîteva ocazii pe Tom ca actor într-o piesă montată în localitate sau în chip de cîştigător al unui concurs de tenis, ca merituos jucător în echipa de cricket sau cîştigător al unei burse universitare. *(Gazeta* prezentase şi unica poezie publicată a lui Tom, un poem extrem de slab, dar pe acesta, din fericire, John Robert nu-l citise.) Familia McCaffrey era mereu pe tapet, şi nu numai pentru locuitorii obişnuiţi din Ennistone, ci şi pentru John Robert, în exilul său. într-un fel ciudat, John Robert, văduvit în străinătate de cămin, legături

şi prieteni, se simţea apropiat de cei din familiile McCaffrey şi Stillowen, vechii locatari din Victoria Park, de parcă *ei* ar fi fost familia lui. Legătura nu implica neapărat prietenie şi trecea, desigur, prin filiera Linda, care, în momentul crucial al întîlnirii lor, fusese atît de intimă cu aceste familii. Posibil să fi fost atinsă şi o fibră mai primitivă din sufletul filozofului. George, fără să creadă vreun moment în cele ce spunea şi numai ca să-şi insulte profesorul, strecurase ideea că John Robert, în tinereţe, se simţise frustrat de faptul că nu era invitat la „familiile bune". în realitate, era un adevăr. John Robert, la vremea cînd reuşise să-şi facă un nume şi să fie admirat, se simţise jignit că familii ca aceea a lui Geoffrey Stillowen şi Gerald McCaffrey fie îl ignorau, fie manifestau faţă de el o atitudine condescendentă. Şi păstrase un sentiment amestecat cu resentiment faţă de aceste „mărimi" care se autodecretaseră ca atare. Din aceeaşi sursă provenise ideea lui de a o instala pe Hattie la casa de vară Papucul, un edificiu care în tinereţea lui stîrnise multă vîlvă în înalta societate şi care însemnase pentru el un simbol al opulenţei şi puterii sociale. Poate că însăşi ideea de a-l alege pe Tom izvorîse pe undeva din dorinţa, abia formulată în mintea lui, de a-şi vedea nepoata „aplecîndu-se" să se mărite cu un McCaffrey. John Robert nu intenţionase, conştient, să-l domine şi să-l prindă pe Tom în cursă, dar, subconştient, o făcuse cu oarecare satisfacţie.

Acestea constituie, desigur, o sumă de motive mai obscure. Dar filozoful era informat de armonioasa dezvoltare a lui Tom

nu numai datorită unor amintiri ancestrale sau lecturii regulate a fiţuicii *Ennistone Gazette,* ci şi pe calea ocazionalelor sale „vizite secrete" făcute la Ennistone, cînd locuise la Hotel Royal, cu scopul de a întreprinde o serie de reparaţii la locuinţa din Hare Lane 16 sau de a o închiria, sau de a o descoperi pe Pearl. Lumea vorbea cu simpatie despre Tom, era popular, era *fericit.* John Robert ajunsese la decizia finală cînd părintele Bernard făcuse remarca frapantă că Tom McCaffrey e „fericit pentru că e inocent şi inocent pentru că e fericit". Ar putea oare asemenea condiţie să dăinuie? Dar, pe de altă parte, nu era întocmai ce-şi dorea el pentru Hattie?

Totuşi, cînd înceta să-şi înşire toate aceste argumente, ce stranii fantezii îi traversau mintea! Tom mort sau fugit de acasă, şi John Robert nevoit să consoleze o Hattie acum acoperită şi justificată de văduvie. Ar suporta s-o vadă în casa soţului ei ? Şi ce rol de clovn bătrîn îi era repartizat lui? Se putea el concepe bine-primit de cei doi tineri? Dacă era în stare să fie gelos pe Pearl, n-o să fie nebun de gelozie pe Tom? Oare ajunsese într-adevăr în situaţia în care renunţase definitiv la orice speranţă a unei relaţii directe între el şi Hattie? De ce se grăbea atît de tare s-o paseze altuia? Gîndul năuc şi speriat care se degaja din asemenea sumbră întrebare şi de care se ferea chiar în momentele de sălbatică exaltare a imaginaţiei era acela că, dacă dăduse greş cu Amy şi cu Hattie, nu s-ar putea, în cele din urmă, să stabilească relaţii de perfectă afecţiune cu *fetiţa lui Hattie?* înclinat cum era spre melancolie, existau totuşi momente cînd John Robert Rozanov uita cu totul că era bătrîn.

John Robert clipi în lumina domoală, noroasă, a camerei în care nu fusese aprinsă nici o lampă şi în care pîlpîia şi fîsîia alene flacăra roză a focului de gaz. Observă uimit cît de mult crescuse Hattie. Nu o mai văzuse de aproape un an de zile. îşi

spuse: „Deci încă e în creştere?". Se uită fix la ea pe sub sprîncenele-i stufoase şi îşi spuse iar: „Dumnezeule, e leită Linda, seamănă din ce în ce mai mult cu Linda, cum e posibil?". Cu părul ridicat în creştet, Hattie arăta mai înaltă şi mai mare ca vîrstă.
— Luați loc, îl pofti Hattie.
Niciodată pînă atunci nu se simțise „stăpîna casei" care primeşte un musafir, şi încă ce musafir special. în Denver lucrurile nu se petrecuseră niciodată în felul ăsta.

John Robert se aşeză pe unul din scaunele de bambus care scîrțîi sub greutatea lui. Se ridică şi se aşeză pe bancheta de sub fereastră. Hattie îşi luă pentru ea un scaun cu speteaza dreaptă şi se aşeză.
— Ce mai faci?
— Foarte bine, vă mulțumesc.
Niciodată, cînd se adresau unul celuilalt, nu foloseau vreun nume.
— îți place casa?
— O, e încîntătoare, încîntătoare! răspunse Hattie cu o fervoare care mai însufleți puțin conversația. E cea mai drăguță, cea mai dulce casă pe care am văzut-o vreodată.
— Mi-ar fi plăcut să ți-o cumpăr, vreau să spun că aş fi vrut să pot cumpăra casa asta, numai că doamna McCaffrey n-ar vinde-o niciodată. Ai cunoscut-o?
— Da, ne-am întîlnit, e foarte amabilă.
— Găseşti? întrebă John Robert cu un aer absent.
Hattie stătea cu fața la fereastră şi privirile lui, acomodate acum cu lumina verzuie, îi cercetau ochii de un albastru-lăptos, părul de aur pal, complicat împletit, carnația catifelată, de un alb perfect, a feței şi a gîtului. Nu folosea nici un fard şi nasul îi lucea uşor, roz. Buzele îi erau palide, parcă vag conturate cu vîrful unui creion uşor. Nu erau culorile Lindei, dar trăsăturile şi forma feței semănau foarte mult cu cele ale Lindei.
— Da, spuse Hattie, ca răspuns la întrebarea lui.
— Mă rog, mă rog... îți pare bine că ai terminat şcoala?
— Da.
— Acum eşti... aproape... mare.
— Da... şi ce urmează să fac în continuare?
întrebarea aceasta directă îl fîstîci pe profesor, care se pregătise să ajungă la ea, dar nu chiar atît de repede.
— Va trebui să ne gîndim la o universitate englezească. Ți-ai luat examenele cu bine. Mi s-au comunicat notele. Cum te-ai împăcat cu părintele Bemard?
Hattie zîmbi - un zîmbet care semăna mai mult cu o grimasă decît cu surîsul unei fete tinere, exprimîndu-şi în felul acesta amuzamentul provocat de părintele Bernard, pe care-l găsise oarecum ridicol.
— Foarte bine.
— Ce ți-a spus să faci?

— Să fac?
— Ce să studiezi, de ce să te preocupi?
— A, nimic special. Mi-a spus doar să citesc.
— Ce să citeşti?
— Orice.
— Şi ce citeşti acum?
— *Les liaisons dangereuses.*

Bineînțeles, Hattie investigase şirurile de cărți fanate care se aflau în casă încă înainte de război. Acest exemplar din capodopera lui Laclos purta încă, într-o cerneală decolorată, semnătura Alexandra Stillowen.
— Ah, da.
John Robert, care nu mai citise un roman de cînd părăsise băncile şcolii, nu auzise de acesta anume, al cărui titlu îi suna eam subversiv, dar nu simți nevoia să aprofundeze chestiunea. Se întreba: „Oare *cit* ştie?". Nu-i plăcea să-şi imagineze.
— Şi ce-ai vrea să studiezi la universitate?
— Cred că limbi străine, ăsta-i singurul lucru la care mă pricep. îmi place să citesc poezie... şi romane... şi altele.
Urmă o tăcere, după care Hattie adăugă:
— Doriți o băutură?
— O *băutură?*
John Robert observă pe o măsuță de bambus, acoperită cu o placă de cristal, spre care Hattie îşi întinsese mîna, o sticlă de gin, o sticlă de vermut, una de tonic, un vas cu gheață şi un pahar.
John Robert era antialcoolic şi nu se simțise niciodată ispitit să renunțe la deprinderile sobre ale familiei sale. Totuşi, nu era un fanatic şi, din cînd în cînd, la cîte o petrecere, ca să facă plăcere gazdelor, lua cîte un pahar cu sifon sau tonic stropite cu puțin vermut. De astă-dată se uită cu dezaprobare la recuzita mondenă.
— Sper că *tu* nu bei, sau da?
— Doamne fereşte! răspunse Hattie, rîzînd. N-am pus în viața mea gura pe un strop de alcool.
Rozanov îşi spuse: „N-a pus gura pe alcool, dar o va pune. Şi eu nu voi fi de față". Apoi îi veni alt gînd: „Dar aş putea fi de față. De ce nu acum ? Pot fi măcar martorul primei ei băuturi alcoolice, dacă nu voi putea fi martorul...". Spuse cu glas tare:
— Cere-i lui Pearl să mai aducă un pahar.

Hattie se repezi afară din cameră. în hol se ciocni de Pearl care îşi continua rolul de subretă ascultînd la uşă, ba chiar aplecîndu-se ca să furişeze o privire pe gaura cheii.
— Mai vrea un pahar, spuse Hattie cu răsuflarea tăiată.
Pearl zbură la bucătărie şi se întoarse cu un pahar. Cele două fete nu schimbară între ele nimic de natura unui semn cu ochiul sau vreun semn din cap, un zîmbet sau o privire cu tîlc. Existase întotdeauna o regulă, consimțită de ambele părți, ca niciodată să nu glumească pe seama lui John Robert sau să vorbească despre el altfel decît în termeni de respect solemn.
Hattie reintră în cameră cu paharul în mînă şi se apropie de măsuța cu băuturi.
— Doriți să vă amestec un Martini? Ştiu cum se prepară.
— De *unde* ştii?
— Margot mi-a arătat o dată. Se gîndea că s-ar putea să-mi fie de folos.
Lui John Robert îi displăcea ideea că Margot o învățase pe fată anumite lucruri, totuşi se pomeni zîmbind. Era ceva atît de mişcător în imaginea lui Hattie, ținînd cu importanță paharul în mînă, încît pentru prima dată, şi pentru o frîntură de secundă, simțămintele pe care i le purta îşi găsiră expresia în plăcere pură. Se ridică greoi de pe banchetă.
— Lasă că amestec eu băuturile.

Se îndreptă spre măsuță şi luă paharul din mîna lui Hattie. Puse nişte cuburi de gheață în el, apoi turnă un deget de vermut şi o mare cantitate de apă tonică. Era cea mai slabă dintre băuturile care ar putea fi numite alcoolice, totuşi *era* o băutură. îi întinse lui Hattie paharul şi îşi prepară şi el un amestec similar. Continuau să stea amîndoi în picioare, ceea ce era semnificativ.

John Robert sorbi o înghițitură. I se urcă pe dată la cap. Hattie continua să stea lîngă măsuță, cu ochii dilatați, ținîndu-şi paharul în mînă.

— Bea, o îndemnă el şi cînd rosti acest cuvînt se simți ca un bătrîn vrăjitor, un făcător de farmece.

Hattie sorbi şi ea o înghițitură. I se ridică şi ei pe dată la cap.

— Oh!

John Robert îşi tîrşîi picioarele îndărăt spre banchetă şi amîndoi se aşezară din nou.

— E bun, spuse Hattie.

— Ți-e dor de America? o întrebă.

Nu-i punea adeseori asemenea întrebări directe sau chiar interesante. Avea acum impresia că niciodată nu-i pusese *cu adevărat* întrebări.

Hattie chibzui un moment. Mai sorbi o înghițitură din băutura excitantă.

— Eu nu cred în America. Mă gîndesc că e o ficțiune. Sau cel puțin pentru mine. Am impresia că imaginația mea a făurit-o.

Era observația cea mai stimulatoare de gîndire pe care o extrăsese vreodată de la ea; i se părea plină de semnificații.

— Da, într-un fel şi eu am senzația asta, deşi am locuit acolo mult mai mult decît tine. Dar, desigur, am crescut în Anglia. Şi cum îți explici lucrul ăsta?

— Nu ştiu... acum mi-a venit ideea. Poate că-i numai un fel de transfer al imaginii spațiilor ei vaste şi pustii - e ca şi cum un om n-ar putea cuprinde cu gîndul ceva atît de imens. E ca şi cînd ar trebui să faci un efort special pentru ea, ca să poți gîndi că e într-adevăr acolo. Cînd e vorba de Europa, nu poți niciodată simți aşa ceva. Şi apoi mai e şi lipsa de trecut. Am impresia că toate lucrurile astea sînt evidente.

In obsesia lui John Robert legată de Hattie nu figurase niciodată noțiunea că fata ar putea fi foarte inteligentă. Firește, nu era o proastă. Dar, în mod cert, ea nu se considera prea deşteaptă şi John Robert nu făcuse speculații asupra acestei chestiuni. Poate că *era* foarte inteligentă, poate că (îl săgeta acest teribil gînd) într-o bună zi, Hattie o să *ajungă un filozof*. Să fi fost talentul filozofic ereditar? Nu se putea gîndi la nici un exemplu. Păstrîndu-şi cumpătul, urmă:

— Existența fizică a țării mi s-a părut întotdeauna neconvingătoare, de parcă, pentru a vedea un peisaj *real,* trebuia să mă duc în altă parte. S-ar putea să fie o chestiune de scara la care privim lucrurile sau poate pentru că țara n-a mai fost pusă la muncă grea de atîta vreme. Oamenii se recunosc în rezultatele muncii lor.

— Dar se aplică şi la natură. Alpii sînt mult mai reali decît Munții Stîncoşi. Munții Stîncoşi mi-au apărut întotdeauna ca un soi de halucinație. Mă întreb dacă lucrul ăsta nu are vreo legătură cu tablourile pe care le-am văzut.

John Robert nu se uita niciodată la tablouri, dar era pregătit să dezbată punctul ei de vedere.

— Artiştii ne oferă forme. Arta europeană a plecat de la o realitate. Crezi că aparenta lipsă de formă a Americii este cea care ne frapează? Asta ar putea pricinui un transfer de imagine, ca să folosesc expresia ta. Ceea ce e lipsit de formă e ireal.
— Unora le place acest lucru. Adică unii gîndesc că ceea ce e lipsit de formă e mai real, mai puțin formalist, mai spontan, ca o grădină sălbatică sau ca cineva care-ți pică neinvitat la masă.
— Bună idee, răspunse John Robert apreciativ, dar poate că ar trebui să privim problema sub altă prismă. Nu cumva totul ni se trage de la faptul că nu ne simțim americani? Tu te simți americană?
— Nu. Dar *sînt* pe jumătate americană şi apreciez acest lucru. Am paşaport american.
— Poate că nu e vina peisajului, ci a faptului că nu sîntem americani; asta ne face să ne simțim noi ireali. Şi cînd sînt două obiecte, unul real şi unul ireal, preferăm să ne considerăm noi reali şi să transferăm celuilalt obiect irealitatea.
— A te simți american e un lucru foarte special. E o performanță. E ceva atît de miraculos de solid, ca un adevăr demonstrat şi verificat prin practică.
— Pe cînd a te simți englez nu-i acelaşi lucru. Aşadar, pînă la urmă, *noi* sîntem cei ireali.
— Nu, nu, nu, răspunse Hattie. Nu trebuie să răsuciți lucrurile în felul ăsta. America *este* ceva imaginar. California e imaginară.
— Ah, California...
— Desigur, îmi plac Munții Stîncoşi, îmi place Colorado, fiorul singuratic al zăpezii în noapte şi plopii tremurători roşii, apoi liliachii, şi lumina, dar cel mai mult cred că-mi plac oraşele fantomă.
— Nu natura sălbatică, nici oraşele mari, ci ruinele?
— Da... locurile acelea părăsite... casele vechi, pustii, dărăpănate, vechile instalații miniere şi camioanele părăginite, roțile care zac în iarbă... pentru că totul pare atît de recent şi totodată atît de sfîrşit şi apus pentru totdeauna... totul pare mai impresionant şi mai mort şi totuşi mai intens şi mai... real!
— Aşadar, tu o să crezi în America numai cînd o să se termine cu ea!
242
— E ridicol. La urma urmei, am fost... fericită... în America. Se opri şi apoi adăugă, îngîndurată: Nu-i aşa?
— Te simți englezoaică?
— O, nu, cum aş putea ? Nu mă simt nimic - cu alte cuvinte, presupun că *eu* sînt ireală, indiferent ce aş fi.
John Robert văzu o clipă în minte, ca într-o insipidă fotografie de nuntă, chipurile încordate, anxioase, ale lui Whit şi Amy. Poate că, într-adevăr, îi dăduseră cîndva o astfel de fotografie. „Aş fi putut face ca lucrurile să stea cu totul altfel pentru ea, îşi spuse. **Şi,** totuşi, aş fi putut oare ? întotdeauna, tot ce am gîndit, era prea tîrziu. Am părăsit-o în deşertul golaş al copilăriei, asta-i America ei ireală. **Şi** acum, n-ar trebui recompensată? Dar nu de mine!" Suferința lui, suspendată pentru un scurt interval, reveni acut. Apoi îşi reaminti de Tom McCaffrey. Uitase de misiunea, de planul, de soluția lui finală, de obiectul vizitei sale actuale. Se cuvenea să şovăie, să aş-

tepte, să reconsidere? Nu-şi pregătise dinainte cuvintele şi totul îi venea în minte vag şi întîmplător. Mai tîrziu, îşi spuse că a fost, probabil, calea cea mai bună.
— Trebuie să plec. Apropo, să ştii că ai un admirator.
în timp ce vorbea, se ridică în picioare. Hattie, care nu se aştepta să-l vadă plecînd, sări şi ea de pe scaun, lăsînd din mînă paharul aproape golit.
— Nu, zău, ce fel de admirator?
— Tu ce-ţi imaginezi? Un tînăr. Tom McCaffrey. Probabil că o să-ţi dea un telefon. Aşa procedează tinerii în ziua de azi.
— McCaffrey! Trebuie să fie rudă cu doamna McCaffrey.
— Fiul ei, mă rog, fiul ei vitreg, cel mai tînăr. Oricum, m-am gîndit să te previn. Să ştii că mi-ar plăcea. Ar fi un soţ potrivit pentru tine.
Rostise ultima frază cu intenţia de a o face să sune glumeţ, dar nu-şi putu reţine o anumită gravitate rău prevestitoare. Oricum, Hattie nu o sesiză, încerca să-şi imagineze cum aflase tînărul de existenţa ei.
— Dar nici n-a avut cum să mă vadă!
— O mulţime de lume te-a văzut, o mulţime de lume e *interesată* de tine.
— E îngrozitor!
— în orice caz, m-am gîndit să-ţi pomenesc de el, confidenţial, înţelegi, în chip de recomandare, ca să nu te simţi obligată să-i faci vînt.

— Dar eu nu-mi doresc un admirator! Probabil că e o glumă.
— *Tu* nu eşti o glumă, spuse John Robert, simţind că-i revine toată stîngăcia. Adăugă: Mă rog, dacă nu-ţi doreşti un admirator, atunci ce-ţi doreşti?
— O pisică neagră cu lăbuţe albe! Şi Hattie rosti aceste cuvinte pe un ton glumeţ, pentru că şi ea se simţea acum stîngace şi jenată. Se grăbi să precizeze: Se-nţelege că nu-i un lucru serios, n-aş putea să iau o pisică decît cînd m-aş stabili definitiv într-un loc... şi nici măcar aici, pentru că sînt vulpi în grădină... ştiaţi? Oare vulpea atacă pisicile?
— Mai bine fără pisică, o sfătui John Robert.
— Mai bine fără pisică.
O clipă, John Robert avu impresia că Hattie e gata să izbucnească în lacrimi - ochii i se împăienjeniseră, i se înceţoşaseră, în cele din urmă, vorbi:
— M-aţi întrebat ce-mi lipseşte. îmi lipseşte tatăl meu. Dar asta-i altceva. Pisica m-a făcut să mă gîndesc la el.
Izgonind prompt inoportuna fantomă a lui Whit, John Robert îşi spuse că era extrem de important că discutaseră despre America, de parcă ei doi, împreună, îşi departajaseră şi dispuseseră de acest continent, soluţionîndu-i astfel problemele. Pe urmă îşi mai spuse: „Dacă Hattie se măritä cu Tom, ar putea locui chiar aici, la Papuc".
Pearl se afla în hol, cu paltonul lui John Robert, acum cald şi uscat. îşi pocni călcîiele şi-i ţinu paltonul; trebui să se înalţe pe vîrfuri ca să-l ajute să-l îmbrace, în timp ce profesorul îşi flutura orbeşte mîinile în spate, cu privirile pironite asupra lui Hattie. Pearl deschise uşa din faţă, dar John Robert se întoarse brusc în camera de zi. Hattie, care îl urmase, sări în lături ca să-i facă loc să treacă. Reapăru după o clipă, ţinînd în mînă sticla de vermut şi cea de gin.

— Voi două, n-aş vrea să beţi, le spuse el. Vă rog să nu mai ţineţi nici un fel de băutură alcoolică în casă. Hmm... la revedere.
Ieşi în ploaie.
Pearl strigă după el, cu un soi de exasperare:
— Sperăm să vă revedem în curînd pe aici, domnule profesor Rozanov.
Cînd voia, Pearl putea avea o voce stridentă şi pătrunzătoare. John Robert se opri mirat, dar nu întoarse capul. Răspunse doar un „Da, da" şi îşi văzu înainte de drum, dar nu

pe cărarea ce ducea la poarta din spate, ci prin iarba udă, în direcţia casei Belmont. Pearl închise uşa cu zgomot...
— Uuf! făcu Hattie. Apoi adăugă: Ştii, mi-a plăcut să stau. de vorbă cu el. A fost mai puţin greu decît altădată.
— Pentru că v-aţi îmbătat amîndoi, i-o trînti Pearl.
„A fost drăguţ, îşi spuse Hattie, şi eu mi-am susţinut punctul de vedere, am avut o adevărată conversaţie cu el." Pe Pearl o munceau altfel de gînduri. In camera cu contururi reliefate înfăţişată de gaura cheii, îl văzuse pe Rozanov uitîndu-se fix la Hattie şi nu-i plăcuse deloc ceea ce văzuse.
Fetele se separară, Hattie reîntorcîndu-se în camera de zi, unde dorea să fie cîteva clipe singură şi să se gîndească la John Robert. Pearl rămase în hol, strîngînd încă în mînă clanţa uşii. Apoi ieşi deodată afară în ploaie, fără o haină pe umeri, fără pălărie. Alergă printre copacii din dumbravă, acolo unde sălăşluia vulpiţa, şi îşi lipi fruntea de scoarţa netedă şi udă a unui fag tînăr.
între timp, John Robert trecuse pe lîngă garaj şi o luase pe poteca de lîngă casă înspre poarta din faţă de la Belmont. Portalul avea o înfăţişare mai curînd de capelă, cu vitralii victoriene. îşi aduse aminte că sub portal se afla o bancă. Puse pe bancă cele două sticle, cu intenţia de a le lăsa acolo. Dar cum ploaia se pornise în rafale, se aşeză o clipă, alături de sticle. Alex, îmbrăcată într-un fulgarin şi cu un şal pe cap, îşi făcu apariţia.
— Oh!... John Robert...
— Doamnă McCaffrey... scuzaţi-mă... v-am adus aceste sticle...
— Ce *drăguţ*! Nu vrei să intri să le bem împreună? Şi, te rog, spune-mi Alex!
Ochii albaştri i se îngustaseră, iar respiraţia i se accelerase în urma şocului de a se fi pomenit în umbra marelui om, care sărise în picioare. Simţea mirosul cald, de bucătărie, al paltonului lui, pe care ploaia încă nu-l spulberase.
— Te rog, te rog, vino înăuntru.
Alex se retrase spre uşă, deschizînd-o larg.
în clipa aceea, de după colţul casei se ivi Ruby şi rămase locului, masivă şi ea cît o uşă, privind la profesor.
— Scuzaţi-mă, trebuie să plec, bîigui Rozanov şi ieşi glonţ pe poartă. îşi spuse în sinea lui: „Sînt beat!" şi o porni repede spre casă.

ki.aiiilsviii.-Adiiii
r;1 1
■ll
11-
1111 ¡1111 IBIIiii i

Alex se repezi la Ruby:
— Ce te-a apucat să vii aici şi să te proţăpeşti ca o broască ţestoasă? Şi unde ai umblat pînă acum, mă rog? Ai darul sieochiului. Du sticlele astea în casă!
Alex ieşi în grădina din faţa casei, încleştîndu-şi degetele, ân buzunar, pe foarfecele de tăiat flori. Două lacrimi calde se amestecară cu picăturile de ploaie rece.
A doua zi avu loc din nou o pană de lumină (greva electricienilor reîncepuse), iar „şparlitorii" îşi făcură din nou drum spre magazinul Bowcock. (Era seara, dar era într-o marţi, cînd Jtowcock ţinea deschis pînă la orele nouă.) Diane, care se găsea din nou în prăvălie, ca şi data trecută, se grăbi să iasă, sa nu cumva să fie acuzată de vreun furt. După vizita Iui fieorge, avea impresia că inima îi fusese rănită şi cicatrizată, TFIBRÎND toată de un amestec de bucurie şi suferinţă şi teamă.
Valerie Cossom şi Nesta Wiggins, care redactaseră un „Manifest pentru libertatea Femeilor", strigară din capul scării să 1 se aducă lămpi, pentru că afară se întunecase - fusese iarăşi o zi ploioasă cu un cer greu, gălbui. Dominic Wiggins, părăaindu-şi lucrul, pe care oricum nu-l mai putea continua, urcă 3a fete cu două luminări aprinse. îşi adora fiica, dar ar fi vrut 3-0 vadă măritată cu un catolic şi să aibă şase copii. Ii plăcea şi Valerie. Zăbovi puţin pe lîngă ele şi, pînă la urmă, coborîră iaţi trei să-şi fiarbă un ceai pe primus.
Părintele Bernard se afla la domnişoara Dunbury. Bătrînica suferise o criză de inimă şi doctorul Burdett, asistentul mai linăr al doctorului Roach (şi fratele organistului de la biserica St. Paul), care susţinea că pacienţilor trebuie să li se spună întreg adevărul, o avertizase că încă o criză ca asta o dă gata. Domnişoara Dunbury era speriată. Părintele Bernard o reconfjrta cît îi stătea în putinţă. Rostise o rugăciune solemnă. După sfîrşitul rugăciunii, încheiată cu speranţe fierbinţi de •»aţă nemuritoare şi cu un puternic „Amin" din partea domnişoarei Dunbury, luminile se stinseră. In acest moment, părinieîe Bernard făcu o descoperire legată de enoriaşa lui. Domnişoara Dunbury era aproape complet surdă şi se bizuia pe citirea cuvintelor pe buzele celorlalţi, operaţie la care dobîn*âise o* extraordinară dexteritate. Bătrînica se ruşinase de infirsaitatea ei şi o ţinuse în taină, dar acum descoperirea devenise

inevitabilă. Avea ea pe undeva luminări, dar unde le pusese ? Domnişoara Dunbury scoase dintr-un sertar o lanternă elecMcă puternică proiectîndu-i fasciculul de lumină pe faţa preotului. In felul acesta, putură discuta mai departe. Părintele Bernard încerca un anume simţ de culpabilitate, în timp ce Brazele lui iluminate continuau să-i îndruge minciuni bietei tfemei. Spaimele ei, cuvintele solemne, întrezărirea sfîrşitului il tulburau, stîrnindu-i parcă presentimentul propriei morţi.
— Dumnezeu e acolo şi mă aşteaptă, nu-i aşa? E o persoană, nu-i aşa? Sînt unii care zic că nu-i o persoană.
— Fireşte că Dumnezeu e o persoană, şi noi sîntem persoane. Din moment ce acesta e cel mai înalt mod de existenţă pe care-l cunoaştem, cum ar putea Dumnezeu să nu fie o persoană?

— Dar există într-adevăr viața aceea veşnică pentru care ne rugăm noi? Şi într-adevăr am să continui să trăiesc şi am sâ-i revăd pe cei dragi?
— Noi nu putem înțelege toate aceste lucruri, dar credem în ele cu credința noastră fermă.
— Dar o să continui să fiu tot eu? Nu mi-ar plăcea să trăiesc sub chipul altei persoane sau viețuitoare.
— Viața veşnică nu ar avea nici un înțeles pentru noi dacă individualitatea noastră nu ar supraviețui. Dumnezeu n-ar fi *m* stare să ne înşele oferindu-ne altă formă de supraviețuire.
— Ştiu eu? El poate orice.
— Nu poate să ne tragă chiulul.
— Eşti sigur, părinte, că n-am să ajung în iad?
— Cred că, din punctul ăsta de vedere, poți fi liniştită, dbraga mea. Mă îndoiesc că ajunge cineva în iad.
— Nici Hitler? Mi-ar părea bine să-l ştiu acolo.
— Vai, ce gînduri!
— O să te rogi pentru mine?
— Bineînțeles.
In Crescent, la numărul 34, William Eastcote care stătea la Mroul lui şi îşi citea încă o dată testamentul, se pomeni brusc aufundat în întuneric. îşi întocmise un testament foarte rezonabil, lăsîndu-i Antheei cea mai mare parte din proprietățile sale şi divizînd restul între felurite cauze bune: Casa de Reuniuni, reducerea foametei în țările subdezvoltate, cercetările pentru profilaxia cancerului, azilurile de bătrîni de pe lîngă St.

Olaf, Centrul asiatic din Burkestown, clubul tineretului, căminul Armatei Salvării, Fondul Național al Colecțiilor de Artă (asta de dragul lui Rose, care iubise pictura). Acum, în timp ce stătea nemişcat în întuneric, simțea un impuls irațional să-i lase totul Antheei. De ce? Să fi fost aceasta o ultimă confuză dorință de supraviețuire ? (William nu împărtăşea speranțele domnişoarei Dunbury.) Dispunea de foarte mulți bani, de casa frumoasă din Crescent, de un valoros teren de construcții în spatele țesătoriei. William îşi dădea acum seama în ce măsură averea îi susținuse moralul, îl făcuse să se considere solid şi real. Şi cît de străveziu şi de fantomatic se simțea acum!
Puțin mai devreme, Tom McCaffrey îşi făcuse drum prin ploaia lividă, în direcția Papucului, ținînd într-o mînă o umbrelă deschisă deasupra capului şi în cealaltă un buchet de lalele galbene. Se simțea neobişnuit de ridicol şi îngrozitor de furios pe el însuşi. Cu o zi înainte îi trimisese domnişoarei Harriet Meynell o carte poştală ilustrată (reprezentînd Grădina Botanică), pe care-i scrisese:

Mîine seară mă duc în vizită la Belmont şi aş dori să trec pentru moment şi pe la dumneavoastră, ca să mă prezint. Cred că o cunoaşteţi pe mama mea vitregă, iar bunicul dumneavoastră doreşte să ne împrietenim, întrucît sînteţi o nou-venită în Ennistone. Vă voi telefona mai tîrziu, ca să-mi comunicaţi dacă vă convine să trec în jurul orei nouă. Cu cele mai bune urări.
TOM MCCAFFREY

Un telefon dat în cursul dimineții (la care răspunsese Pearl) îi confirmase lui Tom că ora era convenabilă. Şi acum, după cum îşi spunea în sinea Iui, se ducea ca să isprăvească odată, definitiv, cu buclucul ăsta. Nu voise s-o invite pe Hattie în Travancore Avenue din cauza lui Emma şi pentru că se temea ca nu cumva tînăra, odată sosită acolo, să uite să mai plece. Şi-apoi, cum ar

fi putut s-o „distreze"? Era foarte firesc pentru el ca, pretinzînd că se duce la Belmont, să „treacă" şi pe la Papuc şi apoi să-l anunțe pe Rozanov că încercase şi că renunțase la proiect. Scurta apariție a lui Hattie la Băi, care-l făcuse pe Emma să rîdă cu atîta poftă, îi tăiase şi lui Tom orice chef. Văzuse o fetiță udă leoarcă, cu nasul roşu, un *copil* în legătură cu care, oricîtă bunăvoință ar fi avut, nu putea țese fantezii romantice.

247

Cînd luminile se stinseră, Tom tocmai intra în grădină pe poarta din spate. înainte cu o clipă putuse vedea crengile copacilor, de un verde fraged, argintate de felinarele străzii, luminile din Papuc şi, ceva mai departe, luminile de la Belmont. Pentru ca, brusc, totul să se învăluie într-un întuneric vag amestecat cu cenuşiul unui amurg ploios. Pomenindu-se pe neaşteptate în obscuritate, Tbm îşi lăsă umbrela deschisă în iarbă şi încercă să distingă contururile de la acoperişul Papucului. în timp ce se străduia să-şi acomodeze ochii cu bezna, vîntul îi luă umbrela, făcînd-o să zboare pe pajişte. Tom scăpă florile din mînă şi începu să alerge după umbrelă, pe urmă nu mai reuşi să găsească florile, care se aflau exact sub tălpile pantofilor lui. Deodată, o lumină sclipi în întunericul murdar. Stătu locului şi urmări cum alte lumini pîlpîitoare se iveau la diferite ferestre ale casei; fetele nu trăseseră încă storurile. Siluetele se mişcau, purtînd luminări. Aşteptă o bucată de timp, urmărind cum se reliefau pe rînd dreptunghiurile palide ale ferestrelor. **Şi** în timp ce privea, o veche fantezie prinse din nou formă în mintea lui: avea senzația că el fusese conceput acolo, în interiorul Papucului, în acea primă noapte a întîlnirii dintre Fiona şi Alan. Pe urmă înainta şi bătu la uşă. îi deschise Pearl. Pentru Tom, nu mai recursese la costumația de subretă. Purta pantaloni şi un pulovăr vechi. **Şi** în această seară, rolul ei îi cerea să arate şleampătă, lipsită de cochetărie şi de o vîrstă incertă. Vizita lui Tom, purtătorul strălucitei idei a lui John Robert, i se părea de rău augur. Dacă John Robert voia s-o mărite pe Hattie atît de curînd, ce se va alege de ea, de Pearl? Mai avea impresia, inspirată poate de Ruby pe parcursul scurtelor vizite pe care le făcuse ea la Ennistone, că Tom e o mică vedetă locală şi nu-i plăcea să-l vadă tocmai pe tînărul ăsta oferit pe farfurie lui Hattie. De bună seamă, Hattie, care refuza să ia întreaga poveste în serios, n-o să se mărite cu el. Dar spre deosebire de stăpîna ei, Pearl intuise strania seriozitate a lui John Robert, neobişnuita intensitate a acestuia cu privire la Hattie, pe care n-o observa pentru prima oară şi care o tulbura adînc. Se simțea alarmată, îngrijorată, geloasă. **Şi** acum probabil că vor fi mulți tineri frumoşi cărora ea le va deschide uşa şi pentru care va trebui să fie invizibilă şi bătrînă. în America nu avusese niciodată senzația că ar fi o servitoare.

— Dați-mi voie să vă iau umbrela. Domnişoara Meynell vă aşteaptă în camera de zi.

247

Tom, care nu purta un pardesiu, îi înmînă umbrela din care picurau stropi de ploaie. O luminare plasată pe pervazul ferestrei le ilumina doar jumătate din față şi le proiecta umbrele lungi pe zid.

Tom intră în camera de zi, ținînd în mînă lalelele călcate în picioare. Pearl strigă de afară:

— O să vă aduc îndată mai multă lumină.

Două luminări, una aşezată pe pervazul ferestrei şi a doua pe măsuța de bambus cu placă de cristal, răspîndeau în cameră o lumină difuză, ca de biserică. Hattie refuzase, ostentativ, să-şi ridice părul. II strînsese rigid, într-o coadă groasă, care-i atîrna pe spate. Purta un maiou sărăcăcios şi blugi foarte colanți, care scoteau în evidență cît de lungi şi de subțiri îi erau picioarele. Pielea îi arăta ca de fetiță şi nu de tînără domnişoară. Pe sub maiou se proiectau proeminent oasele omoplaților, nu sînii. Lui Tom îi apăru la fel de copil ca şi prima dată, cu singura diferență că nu mai era udă leoarcă.

— Ți-am adus nişte flori, îi spuse Tom, întinzîndu-i-le. Vai, Doamne, sînt pline de noroi. Le-am scăpat pe jos.

Pearl intră, aducînd încă două luminări.

— Unde să le pun?

— Unde vrei. Ia, te rog, florile astea şi spală-le, îi spuse Hattie. (Acestea au fost primele cuvinte pe care le auzi Tom din gura ei.)

îi dădu florile lui Pearl, care aşezase luminările pe bancheta de sub fereastră.

— Vrei ceva de băut? îl întrebă Hattie pe Tom. Nu avem decît Coca-Cola. O.K.?

— Perfect, răspunse Tom care nu putea suferi Coca-Cola.

Tom îşi trecu degetele prin părul lung, buclat, umed, pieptănîndu-şi-l. Pearl se întoarse cu băuturile şi cu lalelele bine spălate, dar stîlcite, vîrîte într-o vază mov.

— Ce frumoasă e lumina luminărilor! începu Tom conversația.

— Parcă era vorba să aprindem focul, i se adresă Hattie lui Pearl, şi eşti bună să tragi storurile?

Hattie şi Tom o urmăriră în tăcere pe Pearl aprinzînd focul de la soba cu gaz şi trăgînd în jos storurile, care dădură la iveală picturile lui Ned Larkin.

Hattie îi înmînă lui Tom paharul şi luă şi ea unul. Apoi i se adresă:

— Te rog, ia loc.

Se aşezară amîndoi pe scaunele de bambus cam instabile, ornate cu perne colorate.

— Nu aveți lămpi cu gaz aici? îşi continuă Tom conversația. Sînt foarte utile în asemenea ocazii.

— Nu cred să fie, răspunse Hattie şi apoi adăugă, după o pauză: Cred că îl cunoşti pe bunicul meu.

— Da, l-am întîlnit o dată.

— O *singură* dată?

— Da, să vezi...

— Aveam impresia că te cunoaşte foarte bine.

— Nu l-am cunoscut pînă săptămîna trecută, cînd m-a chemat la el.

— Ah! Şi pentru ce te-a chemat ?

— Pentru dumneata.

— Pentru *mine?*

— Da, dar... cred că ți-a spus...

— Ce să-mi spună?

— Despre ideea lui.

— Ce idee?

— Despre noi.

— Despre *noi?*

— Dumneata şi cu mine. îmi pare rău, nu ți-am prezentat lucrurile cum trebuie...
— Deci a fost ideea lui să-mi faci o vizită?
— într-un fel, da. Vreau să spun... da.
— Dar de ce?
— A dorit să ne cunoaştem.
— De ce?
— Mă rog, de ce nu?
Tom îşi dădea seama că făcuse o serie întreagă de gafe şi era conştient de poziția îngrozitor de falsă în care se găsea, dar era exasperat şi de agresivitatea tonului lui Hattie, de parcă totul ar fi pornit din vina lui. îşi spuse: „N-are nici un pic de simț al umorului, nu ştie să sesizeze partea nostimă a unei situații. De ce-o fi atît de înfuriată pe *mine?"*. Apoi încercă s-o dreagă:
— Vreau să spun că eşti nou-venită în oraşul ăsta...
— Şi ce-i cu asta?
— Aş putea să te conduc prin oraş, să te prezint... asta-i tot, nu trebuie să te gîndeşti la altceva.

— Nu mă gîndesc la nimic... spuse Hattie.
Părea să se sufoce de mînie.
— Nu făceam aluzii...
— Bineînțeles că nu, replică Hattie cu extremă răceală. Nu ne-am mai întîlnit pînă acum, din cîte îmi amintesc eu?
— Nu. Te-am zărit doar trei secunde la Băi, în ziua aceea urîcioasă, cînd a nins. Cred că mai curînd două secunde. Nu pot spune că...
— Nu, fireşte. înțeleg. Mă rog, îmi pare rău că ai fost supus la asemenea neplăcere...
— Nu-i o neplăcere, te asigur... sper...
— însoțitoarea mea cunoaşte bine oraşul Ennistone şi poate foarte bine să-mi arate tot ce-i de văzut, aşa încît nu e nevoie să te deranjezi dumneata.
— Dar...
— Oricum, în curînd mă voi întoarce acasă...
— Acasă?
— în Colorado, unde locuiesc.
Numele american pică în conversație ca mişcarea satîrului care despică în două halca de carne; Tom se simți retezat de parcă i s-ar fi înălțat brusc în cale un masiv din Munții Stîncoşi.
— A, bine... în cazul ăsta... murmură el.
Urmă o tăcere, în timpul căreia Hattie îşi luă panaşul de pe podea şi-l aşează, cu un clinchet, pe placa de cristal a măsuței de bambus. După aceea se ridică în picioare. Tom începu să se bîlbîie:
— Mi-e teamă că... Apoi se ridică şi el.
Pearl care, se înțelege, trăsese cu urechea, deschise, oportun, uşa camerei de zi. Tom se îndreptă spre hol (lucru care devenise inevitabil). Se întoarse o clipă şi se uită la cele două fete; cea tînără, subțire, palidă, şi cea vîrstnică, brună, puternică. Fețele amîndurora exprimau aceeaşi ostilitate şi anxietate, îşi spuse: „E *absurd,* e o *greşeală,* aş putea *explica".* Dar nu putea explica. Bîigui doar:
— îmi pare nespus de rău... îmi pare rău că te-am enervat... Mi-e teamă că n-am reuşit să spun...
— Deloc, deloc, îi curmă Hattie vorba.
Pearl îi deschise uşa din față.

Tom ieşi în ploaie şi începu să-şi dibuiască drumul spre poarta din spate, prin grădina cufundată acum într-un întuneric

opac. Ploaia care-i muia părul şi i se scurgea pe ceafă îi aduse aminte că-şi uitase umbrela. Se întoarse şi se apropie din nou de casă, cînd uşa de la intrare se deschise brusc. Ceva zbură cu violenţă afară şi se risipi pe pajişte: nenorocitele lui lalele. După ce uşa se închise cu o bufnitură, Tom rămase un moment nemişcat, şocat, privind la flacăra luminării din fereastră, care tremura spasmodic în curentul iscat. Pe urmă se întoarse şi începu să alerge.

— Dar ce-a fost? o întrebă Pearl pe Hattie, căreia i se prelingeau lacrimile printre degetele pe după care îşi ascundea faţa.

— N-ai auzit?

— Ba da, dar...

— Nu-i un admirator, e un *mincinos*... şi mi-a mai adus şi florile alea scîrboase...

— Nu-i vina bietelor flori! Şi de ce-i mincinos ?

— A venit numai pentru că i s-a spus să vină.

— Foarte bine, dar şi-a închipuit că ai să înţelegi...

— Să înţeleg, ce? Ceva *îngrozitor*...

— Dar te plîngi că nu-i un admirator.

— Nu mă plîng.

— Parcă spuneai că nu doreşti un admirator.

— Nu doresc. Nu vreau decît să fiu lăsată în pace. Şi s-a întîmplat lucrul ăsta *odios,* care a stricat totul. Ah, de ce a trebuit să vină? E o persoană respingătoare, atît de *bădăran*... şi acum totul e... stricat... oh, Pearlie, Pearlie, vreau să plec acasă, vreau acasă!

„Ah, Doamne, îşi spuse Pearl, strîngînd-o pe Hattie la pieptul ei, ce încurcătură, orice o fi fost... şi ce băiat frumos - mă rog, cred că de aici porneşte tot necazul. Şi ăsta-i numai începutul!"

Foarte curînd, Pearl descoperi că şi ea avea lacrimi care se cereau vărsate.

— Nu te duci să-ţi faci plimbarea, ca de obicei? îl întrebă, Gabriel pe Brian.

Faimoasa expediţie de vară McCaffrey, pe malul mării, era în plină desfăşurare. Soarele strălucea, vîntul de răsărit sufla,

era luna mai. După multe discuţii, se hotărîse ca excursia să fie organizată pentru o singură zi, ceea ce, după părerea tuturor, era soluţia cea mai rea. De obicei, Brian îşi manifesta dezgustul faţă de această intensivă reuniune familială, întorcînd faimosului element spatele şi pornind într-o plimbare în direcţia uscatului; în felul acesta evita orice participare la zbenguielile de pe plajă.

— Nu, răspunse Brian, la întrebarea lui Gabriel.

— De ce? Eşti prea obosit?

— Nu, nu sînt cîtuşi de puţin obosit. De ce-aş fi?

— Atunci vrei să stai aici? Sau poate preferi să te caţări pe stînci?

— De ce ţii neapărat să-mi faci un program? Te rog nu mă mai sîcîi.

Gabriel făcu o mutră jignită (înnebunitor de enervantă pentru Brian) şi continuă să despacheteze diversele obiecte rituale, care întotdeauna alcătuiau baza materială a excursiei familiei Brian McCaffrey.

Brian se întrebă în sinea lui: „De ce nu țin să-mi fac plimbarea pe uscat, ca de obicei?". Răspunsul era teribil, îi era teamă că Gabriel ar putea rămîne singură cu Georşe. Ar putea chiar să *încerce* să rămînă singură cu George. „încep să-mi pierd mințile ? se întrebă Brian. Dar ce l-o fi apucat pe George să vină? E o neruşinare din partea lui să vină la mare, ca şi cum ar fi un om normal."

Desigur, mai organizau ei şi alte excursii la mare, dar *asta* era cea menită să adune întregul clan, cea pe care Gabriel o comparase (în chip nefericit în ce-l privea pe soțul ei), cu masa de Crăciun. Continua tradiția reunirii anuale a familiei, în fiecare vară, la Maryville şi putea fi privită ca un soi de rememorare sau de comemorare a casei care se găsea la mai puțin de o milă distanță de locul unde campase acum clanul. Acesta era unul dintre aspectele care-i repugnau lui Brian. Nu-i plăcuse niciodată prea mult reşedința de vară a familiei McCaffrey; lui nu-i plăcea decît casa lui. Totuşi îl supărase (aşa cum îi supărase pe toți) actul samavolnic al lui Alex de a vinde casa fără să-i consulte. Acum, însă, gîndea că ar fi fost mai bine să se dea totul uitării.

Gabriel se smiorcăia ori de cîte ori se întorceau din excursii, jelind casa pierdută. Dacă excursia urmărea cumva să le arate

uzurpatorilor, adică familiei Blackett, că cei din familia McCaffrey nu se sinchiseau, atunci premisa de la care se pornea era cu totul greşită. într-un sens mai general, însă, pelerinajul supraviețuise pentru că devenise o deprindere de familie animată şi menținută de sentimentalismul femeilor (adică Gabriel, Alex şi Ruby): şi de nerăbdarea copiilor (adică Adam şi Zet). Alex se prefăcea a fi indiferentă, dar de fapt prețuia evenimentul ca pe un prilej în care-şi putea afirma puterea matriarhală.

— Ah, dac-ar fi fost şi Stella cu noi, oftă Gabriel în timp ce întindea o pătură mare, cadrilată. Ar fi fost... (era gata să spună „perfect", dar onestitatea ei o făcu conştientă că nici o scenă la care participa şi Brian nu putea fi perfectă)... ar fi fost atît de plăcut!

Stella nu reapăruse, dar circula zvonul, probabil la fel de puțin întemeiat ca şi cel care o proclamase moartă, că locuia la nişte prieteni la Londra.

— Stella detesta jamboreele astea la fel de mult ca şi mine, spuse Brian, izbind o piatră cu piciorul. Şi, dacă-i vorba pe aşa, nu văd de ce-a trebuit să-i cărăm după noi pe toți blestemații ăştia de străini.

Participanții, risipiți acum pe plaja însorită şi bătută de vînt, era următorii: Brian, Gabriel, Adam şi Zet, Alex şi Ruby, George, Tom şi Emma, Hattie şi Pearl. Alex îl îndemnase pe Tom să-l aducă pe Emma. Tom, căruia îi plăcea excursia, ar fi venit oricum; însă cei doi „nătărăi", cum îi numea Brian, se bucuraseră să mai scape de obligațiile lor de studiu de la Londra. Gabriel, spre indignarea lui Brian, le invitase pe Hattie şi pe Pearl, într-o zi cînd le întîlnise la Băi. Făcuse acest lucru în parte din bunăvoință față de fata care fusese cîndva „mica orfelină", în parte dintr-un soi de posesivitate maternă pe care o resimțea față de Hattie şi care, pînă în prezent, nu-şi găsise altă formă de expresie şi, în parte, dintr-o obsesivă şi iritantă curiozitate pentru norocoasa chiriaşă a mult rîvnitului Papuc. Oricum, fetele veniseră.

Familia Brian McCaffrey sosise cu maşina lor Austin, în care-i luaseră şi pe Tom cu Emma. Pearl şi Hattie închiriaseră un Volkswagen. (Fetelor nu li s-a permis niciodată să-şi cumpere o maşină, dar Pearl învăţase să conducă în America, unde închiria din cînd în cînd cîte un automobil.) Alex îi luase pe

George şi pe Ruby în maşina Rover a lui William Eastcote, pe care acesta din urmă o rugase să o folosească ori de cîte ori avea nevoie. (Şi totuşi, niciodată nu i se păruse lui Alex că ar fi „potrivit" să-i invite în asemenea excursii pe William şi pe Anthea.) Maşinile fuseseră parcate pe fîşia de cîmp galben, cu iarbă sîrmoasă, legănată de vînt, care se găsea la capătul de sus al drumului ce ducea spre mare. Această porţiune ierboasă, presărată cu oi care păşteau, se termina printr-un gard de sîrmă, pe sub care te puteai strecura ca să ajungi la stîncile brune, uşor de escaladat şi de coborît, care mărgineau tot lungul ţărmului. Plaja în sine era pietroasă, nisipul zgrunţuros fiind amestecat cu prundiş, iar stîncile colţuroase şi zimţuite se prelungeau sub apă, acoperite cu alge cafeniu-aurii şi ivindu-se la suprafaţă la vremea refluxului.
Familia se împrăştiase în diverse locuri şi descoperise felurite ascunzişuri pentru dezbrăcare. Gabriel îşi desfăcuse pachetele legate cu sfoară direct pe nisip, întrucît ea nu se ostenea niciodată să se ascundă ca să se dezbrace. Alex şi Ruby ocupaseră o mică grotă într-o stîncă dinspre uscat, care era, în mod tradiţional, a lor. Hattie şi Pearl porniseră, sfioase, de-a lungul ţărmului şi, probabil, descoperiseră şi ele o ascunzătoare, pentru că nu mai erau de văzut. Tom şi Emma îşi căraseră rucsacul pe nişte stînci dinspre uscat, ale căror creste dinţate, încercuind un gol la mijloc, alcătuiau un fel de cetate. Adam şi Zet o zbughiseră în mare, dînd să se apropie de valurile ceva mai îndepărtate, pînă la care trebuiau să calce şi să alunece pe bolovanii capitonaţi cu alge şi muşchi, oprindu-se la tot pasul pentru a inspecta fascinantele bălţi adunate între pietroaie. George, cocoţat pe o stîncă joasă, izolată în nisip, şedea şi privea marea. Mai departe, pe coastă, se putea zări un colţ al casei Maryville, printre stîncile care, în acel punct, se sumeţeau aproape pînă la demnitatea unei faleze.
Plecaseră dis-de-dimineaţă, aşa încît era încă devreme. Procedura uzuală (în asemenea reuniuni de familie „procedurile uzuale" sînt sacre) prevedea că întîi toată lumea înoată, fiecare pornind de la diferitele puncte de campare, după aceea toată lumea se prăjeşte la soare, dacă vremea o permite, pe urmă se plimbă pe ţărm, după care urmează *băuturile* (ceremonial sacru cu deosebire pentru Gabriel şi pentru Alex), la care se adună toată compania, apoi masa de prînz, luată mai mult sau mai

puţin împreună, în măsura în care stîncile şi bolovanii pot sluji de mese şi scaune; după care, iarăşi plimbări, incluzînd un drum scurt pe uscat (nu cel al lui Brian), pînă la un vechi conac părăsit, cu o grădină sălbatică, cotropită de bălării, apoi încă o baie pentru cei care se mai simţeau în stare, pe urmă ceaiul, şi din nou băuturi şi, vremea de plecare. O zi lungă. Ruby şi Gabriel preparau merindele (Gabriel adora acest lucru) şi Alex şi Gabriel aduceau băuturile. De astă-dată, Gabriel adusese porţii în plus pentru cei trei oaspeţi din afara familiei.
Cum în cronologia povestirii noastre s-a scurs o bucată de vreme, sînt necesare cîteva explicaţii cu privire la actuala stare

de lucruri. Vacanța universitară se terminase. Ibm şi Emma îşi reluaseră studiile şi se mutaseră în camerele lor mobilate. Tinerii Osmore îşi prelungiseră sejurul în America şi Tom McCaffrey era văzut la locuința lor din Travancore Avenue mai des decît ar fi îngăduit o serioasă preocupare pentru studii. Tom şi, uneori, Emma îşi făceau apariția la sfîrşit de săptămînă. Tom avea un motiv pentru aceste repetate reveniri în oraşul natal şi anume fusese cooptat la montarea spectacolului *Triumful Afroditei,* a cărui premieră urma să aibă loc în luna iunie, echipa fiind subvenționată de Consiliul Artelor. In momentul de față, Tom era coautor cu Gideon Parke. învățase să imite stilul poetului din secolul al XVIII-lea şi compunea kilometri de versuri adiționale, despre care se spunea că sînt mai bune decît originalul. Printre acestea se număra şi fermecătorul cîntec pe care-l scrisese pentru băiețandrul (Simon, fratele Oliviei Newbold) care, la sfatul lui Jonathan Treece (fost dirijor de cor la St. Paul, actualmente organist la un colegiu din Oxford) cînta rolul măscăriciului destinat contra-tenorului imposibil de descoperit, în timpul repetițiilor, desigur că Tom era aproape tot timpul împreună cu Anthea Eastcote şi cei doi erau văzuți prin oraş, contribuind astfel la reînsuflețirea vechilor speculații în legătură cu ei, şi determinîndu-l pe Hector Gaines să reflecteze mai des ca oricînd la sinucidere.

Chiar în compania agreabilă a Antheei, Tom era muncit de nişte gînduri foarte curioase. De fapt le rumega întruna şi se consuma îngrozitor. Avea chiar impresia că-i apăruseră riduri pe frunte. întrevederea atît de ridicolă şi de ratată cu Hattie lăsase o cicatrice usturătoare pe sufletul lui Tom. Ori el nu era obişnuit cu cicatrici pe suflet; trăsătura caracteristică a

temperamentului său vesel era o calmă, discretă, însorită mulțumire de sine, de care era conştient şi pe care o considera absolut inofensivă. O revistă literară adevărată, nu o fițuică absurdă ca *Ennistone Gazette* îi acceptase un poem. Şi Tom constatase, cu oroare, că succesul acesta îi procurase mult mai puțină plăcere decît s-ar fi aşteptat. I se răpise plăcerea. Ştia că se purtase urît, bănuia chiar că se purtase ca un nemernic, rol în care nu visase să se vadă vreodată. In acelaşi timp, însă, totul era atît de obscur şi nu reuşea să înțeleagă *cum* de făcuse ceea ce n-ar fi trebuit să facă, şi nici măcar *ce* anume făcuse. Cînd discutase chestiunea cu Emma, îşi atrăsese criticile necruțătoare ale prietenului său, dar nici o lămurire a dilemei lui. Dar, poate că n-ar fi trebuit să marşeze la ideea trăsnită a lui Rozanov, pe care el o considerase o farsă. Dar după aceea se dusese să vadă fata, măcar ca să-l satisfacă pe filozof, dacă nu pentru altceva. Necazul era (asta să fi fost?) că filozoful nu o avertizase pe fată sau poate că o indusese în eroare, ceea ce, fără îndoială, nu era vina lui Tom. Şi-apoi fata fusese de la bun început atît de rece şi de ostilă față de el, încît Tom nu reuşise să fie stăpîn pe situație. („Eşti necăjit pentru că n-ai reuşit s-o cucereşti", îi spunea Emma.) Şi acum, exista o pată pe univers, pe care Tom ar fi dorit din toată inima s-o şteargă, dar nu putea; şi acest lucru îl paraliza. Se gîndise să-i scrie lui Hattie o scrisoare de scuze, dar orice scrisoare pe care şi-o imagina nu putea fi decît o continuare a unei bădărănii de neiertat. îşi spuse că ar trebui să-i scrie lui Rozanov şi să-l anunțe că dăduse greş. Dar nu-i venea să scrie nici această scrisoare. Ar trebui într-adevăr să-i promită că nu va mai revedea fata niciodată?

Şi acum, poftim, fata era aici, invitată la excursia familiei, de Gabriel cea lipsită de tact.
— Cînd ne putem întoarce cel mai devreme? îl întrebă Scarlett-Taylor, aşezat alături de Tom pe stînca-cetate.
— Nu fi prost, întîi trebuie să te distrezi.
— Să înot pe vîntul ăsta, în marea asta întunecată, bosumflată?
— Ai să te simţi extraordinar de bine. Uite, acolo e Maryville. De aici poţi zări numai fereastra de sus şi marginea acoperişului. Probabil ai să spui că nu-i de mirare că Alex a vîndut casa.
— Nu. Găsesc că priveliştea e minunată.

— Bine, atunci...
— Numai că n-am chef să înot. Dar îmi place genul ăsta de coastă. îmi plac stîncile şi algele şi farul acela vărgat în alb şi negru, şi ţipetele pescăruşilor. îmi aminteşte de Donegal. Donegal însă e mult mai frumos, ţinu el să adauge.
Şi Emma se gîndi în sinea lui ce tragic era că nu-şi iubea patria şi că nu se putea întoarce cu plăcere acasă. Se mai gîndi la mama lui, căreia îi făcuse o vizită scurtă, la repezeală, doar cu două zile înainte de reînceperea cursurilor, grabă pentru care se simţea vinovat. Se gîndi şi la profesorul lui de canto, domnul Hanway, căruia nu reuşise să-i spună că are de gînd să renunţe la lecţii. „Dar cum să *nu mai cînt niciodată?"* se întreba Emma.
— Uită-te la George cum stă acolo şi clocheşte. Mă întreb la ce s-o fi gîndind?
— De ce a venit?
— Ca s-o facă pe singuraticul şi pe neînţelesul. Uită-te ce poză şi-a luat!
— Vreau să stau de vorbă cu George, spuse Emma. Aş vrea să port o discuţie lungă cu el.
— Vrei să-l ajuţi, fiecare vrea să-l ajute pe George. E un tip norocos.
— Tu n-ai vrea să-l ajuţi, nu-l iubeşti?
— Cred că da, dar la ce-i bună dragostea dacă nu-l poate pătrunde pe celălalt, dacă doar se învîrteşte în jurul lui scîncind?
— Ai dreptate. Ce rău îmi pare că n-am văzut-o şi eu pe Stella, în ziua aceea cînd am sosit la locuinţa lui Brian.
— Da, ai scăpat prilejul. Stella e puternică, e mai puternică decît noi toţi. Şi atît de frumoasă - e ca o regină egipteană.
— Unde e acum?
— La Londra. Sau, după cîte presupun eu, la taică-su la Tokio.
— Ce ciudat! Da, dar cuplul Stella-George a fost întotdeauna ciudat.
— Ei, uite-le pe domnişoara Meynell şi pe domnişoara Scotney.
— De unde cunoşti numele cameristei?
— L-am auzit la Băi.
— Doamne sfinte, încep, să se dezbrace, nu ştiu că noi sîntem aici sus şi că le vedem. Haide s-o ştergem!

Tom şi Emma se lăsară să lunece de pe stîncă şi porniră să alerge pe plajă, în direcţia apei.

Iată băuturile care fuseseră oferite înainte de masă: Gabriel adusese un amestec de gin cu suc proaspăt de portocale, totul ținut la gheață în termosuri speciale. Alex adusese două sticle de whisky şi două sifoane. Pearl adusese Coca-Cola. La masă, se băuse Riesling iugoslav. Şi iată mîncărurile de prînz: Gabriel adusese biscuiți de aperitiv unşi cu pateu, salam danez, felii de limbă fiartă, salată verde, salată de roşii, salată de măcriş, cartofi noi, pîine de secară cu semințe de chimen, brînză de vaci presată, o budincă şi struguri. Ruby adusese sendvişuri cu şuncă, sendvişuri cu ouă fierte, sendvişuri cu castraveți, cîrnăciori, plăcintă cu carne de viței şi costiță, biscuiți marinăreşti, caşcaval cedar, brînză de Gloucester, tarte cu cremă de vanilie şi banane. Cum Ruby şi Gabriel nu se consultau niciodată în prealabil asupra cantităților, fiecare dintre ele avusese grijă să-i sature pe toți, aşa că era mîncare din belşug. Emma îşi împlini dorința de a avea o discuție cu George. La masă, se aşeză lîngă el şi începu să-i pună întrebări în legătură cu Inelul din Ennistone şi cu muzeul. La un moment dat, se crease o stare de stinghereală generală (spre marea plăcere a lui George), cînd Emma (care nu era la curent cu isprava lui George) îşi exprimă regretul că muzeul nu expunea acea colecție unică de sticlărie romană despre care citise mult. O tuse a lui Brian şi un ghiont al lui Tom puseră capăt scurtei conversații. Totuşi, avusese loc o conversație şi cei de față încercaseră o surpriză, poate prea absurdă, văzîndu-l pe George comportîndu-se ca un om perfect normal. Nu dădu dovadă de nici o excentricitate, în afară de faptul că, în timp ce răspundea foarte civilizat întrebărilor lui Emma, nu-şi dezlipea ochii de la Hattie. îşi scosese haina şi vesta, dînd la iveală faptul că devenise mai rotofei. Fața lui rotundă apărea calmă şi satisfăcută, iar privirea îi era binevoitoare, deşi extraordinar de intensă. Hattie, conştientă că e fixată, îşi întorsese capul. înainte de prînz, Tom o întrebase politicos dacă nu găseşte că marea e foarte rece. Iar ea îi răspunsese la fel de politicos că nu era mai rece decît marea din Mâine. La masă, căutase să se aşeze lîngă Hattie, dar se văzu împiedicat, intenționat sau nu, de Pearl, care în zăpăceala căutării

ii

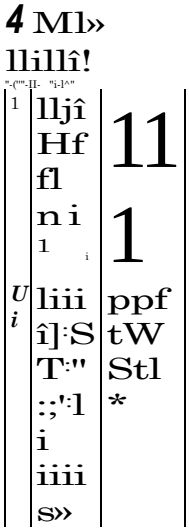

unui loc de stat jos, pe un bolovan sau pe un colț de pătură, ocupase locul vacant de lingă ea. Alex, arătînd zveltă şi tînără

în pantaloni şi o frumoasă bluză de plajă, albastră, cu părul ei des, sare-şi-piper, lucind în soare, se purta foarte drăguț cu fetele, în timp ce era acut conştientă de atitudinea lui George. Gabriel, la rîndul ei conştientă de prezența lui George, nu se putea împiedica să nu-l privească cu un zîmbet care părea să spună: „Vedeți ce *cuminte a* fost?". Ba chiar, la un moment dat, se întoarse către Brian, indicîndu-i, cu un semn aprobator din cap, splendida comportare normală a lui George. Ceea ce îi enervă şi pe Brian şi pe Tom.
— Unde ai dispărut ? o întrebă Alex pe Ruby. A trebuit să strîng totul şi să fac singură curățenie. Toată lumea s-a împrăştiat.
— Am făcut o plimbare.
— O plimbare? Tu nu te plimbi niciodată.
— Am fost să mă uit la casă.
— La Maryville? Nu-mi convine ca ăia de acolo să aibă impresia că-i spionăm. Te rog strînge ce mai e de strîns. Am făcut eu aproape toată treaba.
Alex se îndepărtă. O apucase brusc regretul puternic că vînduse Maryville. îşi spunea: „Aş fi putut să-i invit acolo, aş fi organizat întîlniri prieteneşti, ar fi avut un rost şi cu siguranță că ar fi acceptat să vină". Fusese atît de aproape de a-l determina pe Rozanov să intre la Belmont în seara aceea, cînd apăruse cu sticlele. Dar ce *semnificație* să fi avut sticlele acelea? Se simțea singură şi mohorîtă pe plaja pustie, iar plesnetul ritmic al valurilor o făcea să se gîndească la moarte. Ar fi vrut să-l găsească pe George, dar se făcuse nevăzut; toată lumea se făcuse nevăzută. Vrînd să constate dacă era tîrziu, descoperi că nu mai avea ceasul la încheietura mîinii. îi scăpase pe undeva, pe plajă. Gemînd de supărare, începu să-l caute prin nisip.
— Unde-i George ? îl întrebă Brian pe Tom;
— Nu ştiu.
— Gabriel n-a venit cu voi doi?
— Nu, n-am văzut-o.
Brian se plimbase cu Adam şi cu Zet de-a lungul lanțului de stînci, în direcția farului şi nu a casei Maryville. îşi închipuise

că şi Gabriel o luase într-acolo, dar nu era nicăieri de găsit. Se grăbi să se întoarcă, părăsindu-i pe Adam şi pe Zet pe plajă, după ce-i atrase atenția băiatului:
— Nu cumva să te duci să înoți pînă nu vin eu înapoi. Apoi alergă în goană pe drumul care ducea spre conacul părăginit. Din grădina acestuia se auzeau rîsete: Tom, Hattie, Pearl şi Emma, dar nici urmă de Gabriel. „E undeva cu George", îşi spuse Brian. Gîfîind din greu, porni din nou să alerge spre plajă.
— Aş vrea să-mi cer, într-un fel, scuze, îi spuse Tom lui Hattie.
Rămăseseră o clipă singuri în grădina sălbatică, unde boschetele gardurilor vii se prefăcuseră în adevărați monştri, înalți de patru metri. Frînturi de piatră de pavaj, de statui, de urne şi de balustrade, zăceau pe jumătate îngropate în iarbă şi în muşchi, iar arcade uriaşe de trandafiri agățători, plini de ghimpi, se curbau brambura, în toate direcțiile. Din depărtare se auzea un cuc. Ciocîrlii invizibile cîntau sus de tot, în văzduhul albastru.
— Uite o mînă! strigă Hattie.

Dintr-un hăţiş de mărăcini, extrase o mînă de piatră, de mărime naturală.
— Ce frumoasă e, şi ce stranie!
— O vrei?
— Nu, e a dumitale.
— E de marmură?
— Cred că din ghips.
— Şi în ce fel?
— Ce?
— Ai spus că vrei să-ţi ceri „într-un fel" scuze.
— Da, desigur. Vreau să-mi cer scuze.
— Atunci cere-le.
— Nu ştiu cum...
— Atunci nu le cere.
— Vreau să spun... eu credeam că bunicul dumitale te informase...
— Asupra a ce trebuia să mă informeze?
— Că dorea... mă rog, dorea ca noi doi să ne căsătorim.
Hattie rămase un timp tăcută, examinînd mîna statuii. Părul ei, pufos din cauza plonjării în apă, îi atîrna despletit pe spate, prins cu o panglică. Puse mîna de piatră în buzunarul rochiei (purta rochia nouă de vară, cumpărată la Boutique

Arme Lapwing), apoi dîndu-şi seama că mîna era prea grea şi-i deforma buzunarul, o scoase din nou.
— In ordine. Consider că ţi-ai cerut scuze.
— Dar...
— N-are nici o importanţă, n-are nici o *importanţă.*
— E o nebunie, nu-i aşa?
— Ce anume?
— Ce voia el.
— Da.
— Adică... eu un om cam excentric... în viaţă lucrurile nu se întîmplă aşa...
— Nu.
— Ai să-i spui?
— Ce să-i spun?
— Că ţi-am făcut o vizită... că am... încercat...
— Nu. Treaba asta nu are nici o legătură cu mine. Eu n-am nici în clin nici în mînecă cu toată povestea.
— A... bine... făcu Tom, nefericit. Am să-i scriu eu.
Sperase că „scuzele" pe care le ceruse or să-l izbăvească de orice vină şi de simţămîntul, atît de neplăcut, că exista cineva care avea o părere proastă despre el. Dar acum căzuse din lac în puţ, aşa s-ar fi zis. Ce încurcătură!
— De cîtăva vreme am tot dorit să-ţi vorbesc, spuse Emma.
Se găsea singur cu Pearl în altă parte a grădinii, unde se afla un lac supraîncărcat de nuferi, la care se ajungea coborînd cîteva trepte sparte şi sfărîmate. Nuferii acoperiseră aproape întreaga suprafaţă a apei. Ici-colo, în cîte o ferestruică de verde închis, fulgera săgetarea aurie a unui peşte.
— Cum e posibil? răspunse Pearl. Azi ne-am întîlnit pentru prima oară.
Şi Pearl purta o rochie de vară, dar nu înflorată şi vaporoasă ca a lui Hattie, ci dintr-un material apretat galben, dreaptă ca un sac sau ca o uniformă dintr-un film ştiinţifico-fantastic şi strînsă în talie cu o sfoară împletită. Pînă şi capul ei, cu profilul tăiat în linii drepte, părea mai îngust, de

parcă încerca să fie bidimensional. Soarele dăduse o nuanță mai închisă tenului ei smead, îi rumenise pomeții şi-i aprinsese reflexe roşcate în părul negru, tăiat foarte scurt.
— Te-am văzut de mai multe ori la Băi sau la Institut, cum îi spun ăştia de aici.
— Da?

Pearl îl găsea pe Emma extrem de ciudat. Transpira în costumul lui cu vestă şi soarele îi arsese fața palidă dîndu-i o culoare roz-opărit. Se uita la ea cu multă seriozitate, prin lentilele înguste, ovale.
— Da. Mă interesezi.
— Foarte amabil din partea dumitale. Dar ştii că sunt camerista domnişoarei Meynell?
— Da, lucrul ăsta e pitoresc, dar neimportant. în zilele noastre e ciudat pentru cineva să fie camerista cuiva.
— Eşti irlandez, nu?
— Şi asta-i pitoresc, dar neimportant.
— Şi ce, mă rog, e important?
— Dumneata.
Emma zvîrli o pietricică în lac, care ateriza pe o foaie lătăreață de nufăr. Aruncă o a doua, menită să o disloce pe prima, dar dădu greş.
— Şi ce pot face pentru dumneata? întrebă Pearl, tăios.
— încă nu ştiu, răspunse Emma. Probabil că nimic. Apoi adăugă: Am vrut să te cunosc chiar înainte de a şti cine eşti.
— Dar de ce ai vrut să mă cunoşti? Scuză-mă, conversația asta devine cam monotonă.
— Nu cred. Poate puțin greoaie, însă facem progrese, îți spun încă o dată, nu ştiu. De ce ne simțim atraşi de unii oameni şi nu de alții? Asta nu-i o chestiune de logică.
— Cred că ar trebui să ne întoarcem.
— De obicei nu vorbesc cu fetele în felul ăsta. De fapt, de obicei nici nu vorbesc cu fetele.
— Poate că e mai bine să nu-mi vorbeşti. S-ar putea să mă găseşti foarte plicticoasă.
— De ce crezi asta?
— Eu nu ştiu nimic.
— Atunci e în regulă, pentru că eu ştiu, totul. Dacă doreşti să ştii ceva, sînt în măsură să te lămuresc.
— Eşti istoric?
— Da. Desigur, nu cunosc decît fapte şi cîteva idei bătătorite care aderă la ele.
— Cred c-ar fi mai bine să-i căutăm pe domnişoara Meynell şi pe domnul McCaffrey.
— Prietenul meu se numeşte Tom, iar pe prietena dumitale o cheamă Hattie. Nu poți renunța la „domnişoara" şi la „domnul"?

— Nu.
— Cum doreşti. M-am gîndit la unul din motivele pentru care am vrut să te cunosc.
— Şi care e?
— Arăți uscată.
— Uscată?
— Da. Fetele sînt rareori uscate.
— Ce vrei să spui?

— Eşti uscată ca pesmeţii tari şi uscaţi. Opusul este moale şi însiropat.
— Credeam că bărbaţilor le place moliciunea. Poate vrei să spui că sînt băieţoasă.
— Povesteşte-mi ceva despre dumneata.
— Ce anume?
— Orice.
— Mama mea a fost prostituată.
— Te aştepţi să fiu impresionat?
In acest timp, Gabriel trăia o experienţă cumplită pentru ea. Pornise să se plimbe pe plajă (aşa cum o văzuse Brian), dar foarte curînd se căţărase pe stîncile dinspre uscat şi începuse să le colinde, săltînd din piatră în piatră. II căuta pe George? Nu. Ideea de a se afla singură cu George în mijlocul acestei sălbăticii o umplea de spaimă. O spaimă care îi dădea fiori de plăcere? îşi continuă drumul şi ajunse într-un loc pe care-l cunoştea, nu departe de far, unde stîncile se precipitau mai abrupt, iar fîşia de plajă dintre stîncile de pe uscat şi cele din mare dispărea cu totul, pereţii de piatră colţuroasă prăvălindu-se de-a dreptul în apa adîncă. Aici, înălţînd capul, după o căţărare mai dificilă, văzu o siluetă bărbătească proiectată pe albastrul cerului. O clipă crezu că-i George. Pe urmă îşi dădu seama că nu era un bărbat, ci un băieţandru înalt. Cînd mai înainta un pic, văzu şi un al doilea băiat. Stăteau amîndoi şi se uitau la un ochi de baltă adunată într-o mică depresiune dintre stînci, în care fluxul, biciuit de furtunile iernii, scuipa trîmbe de apă. Gabriel cunoştea băltită. Cînd se apropie, o văzură şi băieţii. *„JHello!" „flello*!" Gabriel se opri şi se uită şi ea în baltă. Pe loc simţi un spasm dureros şi o premoniţie înfricoşătoare. în baltă se zbătea un peşte mare, care nu avea ce căuta acolo. Instantaneu, simţi că se identificase cu peştele. Ştia că peştele, dacă era lăsat în apa aceea, avea să se sufoce foarte curînd.

Oricum., apa era stătută şi rău mirositoare, pentru că marea n-o împrospăta decît în timpul furtunilor de iarnă. Spuse:
— Vai, ce peşte frumos! Voi l-aţi prins?
— Da.
— Şi aveţi de gînd, desigur, să-l aruncaţi înapoi în mare?
— Nu. Nici gînd.
— Dar nu-l puteţi lăsa aici.
— De ce nu?
— O să se sufoce în ochiul ăsta de baltă.
— O să-l luăm acasă, spuse celălalt băiat. Avem o găleată.
— Ca să-l mîncaţi?
— Poate. Sau poate o să-l ţinem.
— N-o să puteţi ţine peştele ăsta într-un acvariu de casă.
— De ce nu?
— N-aţi vrea să-l aruncaţi înapoi în mare ? O să-l prindem şi o să-i dăm drumul aici, peste muchea stîncii, drept în apa adîncă, şi apoi o să-l privim cum înoată. Ar fi o faptă bună.
— Nici prin cap nu-mi trece să-i dau drumul, spuse băiatul mai mare, rîzînd. E peştele meu.
Erau băieţi de vreo cincisprezece ani, îmbrăcaţi în jachete de piele neagră şi blugi. Spectacolul mîhnirii lui Gabriel îi ausnuza nespus.
— Vă rog, stărui Gabriel, vă rog *mult.*
Se lăsă pe vine, la marginea bălţii.
— Hei, cucoană, lasă-l în pace!

— E atît de frumos, atît de viu, şi s-ar putea să moară.
— Pun mîna-n foc că şi dumitale-ţi place să manînci peşte eu cartofi prăjiţi, spuse celălalt băiat.
Gabriel avu o inspiraţie subită:
— Ştiţi ce, vi-l cumpăr eu.
— Nu zău şi cît ne dai pe el? întrebă primul băiat, rîzînd.
— O liră.
— Două lire.
— S-a făcut. Două lire.
— Zece lire, douăzeci de lire, o sută de lire!
— Vă dau două lire pe peştele ăsta.
— Mai întîi să vedem banii.
— Dumnezeule!...
Gabriel n-avea bani la ea, îşi lăsase poşeta pe plajă, sub o pătură, laolaltă cu resturile de la prînz.

— Nu-i am la mine. Trebuie să-i iau de pe plajă. Dar daţi drumul peştelui, vă rog, daţi-i drumul, şi vă promit că vă aduc cele două lire. Puteţi veni cu mine.
— Nu, spuse băiatul mai înalt. Mai întîi aduci cele două lire şi pe urmă s-ar putea, am spus *s-ar putea,* să-ţi dăm peştele.
Ochii lui Gabriel se umplură de lacrimi. Se ridică în picioare.
— Dar o să rămîneţi aici, n-o să plecaţi cu peştele?
— Da, dar n-o să stăm aici toată viaţa!
Gabriel începu să coboare stîncile, prinzîndu-se cu mîînile de colţuri şi ieşituri.
La un moment dat alunecă, îşi rupse ciorapul şi îşi zgîrie rău pielea piciorului, dar aproape că nu observă şi îşi continuă coborîşul poticnindu-se.
— Ah, *aici* erai! strigă Brian, care se întorsese de pe plajă.
— Ah, Brian, scumpule ! Gabriel se lăsă să lunece pe nisip, suflecîndu-şi fusta. Dă-mi două lire, repede, te rog!
— Două lire ? strigă Brian a cărui uşurare, din momentul cînd o văzuse, se evaporase la fel de repede cum se ivise. Era epuizat de cît alergase de colo, colo şi enervat pe Gabriel pentru că-l făcuse să alerge. Pentru ce?
— Nişte băieţi au prins un peşte, un peşte viu. Şi vreau să-î cumpăr ca să-l salvez.
— Două lire pe un peşte?
— Vreau să-l arunc înapoi în mare.
— Nu fi idioată! Nu putem zvîrli cu banii. Categoric, nu.
Gabriel se răsuci şi începu să alerge mai departe, cu suflet-tul la gură, picioarele înfundîndu-i-se în nisip, faţa şiroindu-i de lacrimi.

Şi-acele tălpi, în vremi străbune
Călcat-au pe engleze dune?
Şi mielul sfînt, dumnezeiesc
Păscut-a pe plai englezesc?
Şi chipul lui a scînteiat
Pe cer englez, înnegurat?

Cei patru tineri erau din nou împreună în grădina sălbatică a conacului părăsit. Tom, după cea de-a doua înfrîngere, cum o socotea el, o îndemnase pe Hattie să meargă împreună în căutarea lui Pearl şi a lui Emma. Pe urmă urcaseră toţi patru în

carcasa ruinată a casei, pardosită cu iarbă şi margarete şi piciorul-cocoşului. înăuntru, printre rămăşiţele părăginite ale zidurilor care păstraseră doar două frumoase ferestre elisabetane, plutea o atmosferă stranie, sepulcrală, de parcă, în ciuda

soarelui luminos, casa ar fi fost cufundată în amurg. In locul năpădit de iarbă, care fusese cîndva holul mare al casei, constatară că se reverbera un ciudat ecou şi Tom îl convinse pe Emma să cînte. Cîntase motetul lui Blake. Emma băuse la prînz whisky şi Riesling cît încăpuse în el, şi acest lucru explica faptul că se lăsase atît de uşor convins să cînte, cît şi temeritatea conversației lui cu Pearl. Puritatea şi forța cîntecului şi dulceața pătrunzătoare, răscolitoare a vocii lui le fascinară, le lăsară încremenite pe cele două fete, aşa cum intenționase şi Tom. Dar privind la beatitudinea zugrăvită pe chipurile lor, simți o ascuțită împunsătură de invidie. Nu reuşea chiar întotdeauna să-şi însuşească talentul prietenului său pînă la a-l considera al lui.
— Nu înțeleg poemul, spuse Hattie, după ce-l felicitase pe Emma. De ce se întreabă dacă „acele tălpi"...?
— E un poem, răspunse Tom. Nu-i nevoie să aibă vreo semnificație. Poetul îşi pune o întrebare retorică. îşi imaginează că Iisus a călcat pe pămîntul nostru.
— Dar poate că a şi călcat, interveni Emma. în fond, există acea legendă...
— Care legendă? întrebă Tom.
— Că Iisus a fost pe aici.
— *Undei*
Da, în Anglia, pe cînd era copil. Se spune că a venit pe aici, cu unchiul său, Iosif din Arimathea, care era negustor de tablă.
— Iisus? în Anglia?
— E o legendă. N-ai auzit-o niciodată?
— Nu. Dar e ***minunat***! strigă Tom, transportat. închipuie-ți-l pe Iisus copil, plimbîndu-se pe pămînturile noastre cu unchiul lui, Iosif din Arimathea. E formidabil!
— Te entuziasmezi de un lucru pe care-l cunoaşte orice copil de şcoală, rîse Emma de el.
— Nici eu nu cunoşteam legenda, spuse Hattie.
— Trebuie să mă duc... trebuie să fug...
— Pentru ce?
— Trebuie să povestesc şi altora toate astea, trebuie să le comunic noutatea!

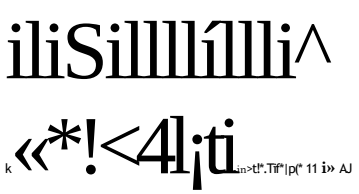

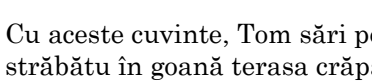

Cu aceste cuvinte, Tom sări peste partea mai joasă a zidului, străbătu în goană terasa crăpată, presărată cu bucăți de piatră

spartă, făcu un salt în iarbă şi începu să alerge cît îl ţineau picioarele în direcţia mării, de-a lungul unei alei de arbori de tisă zdrenţuiţi, care formaseră cîndva nişte garduri vii. Rămas singur cu fetele, Emma se simţea iritat, iritat că Tom dezertase, iritat că se lăsase convins să cînte, iritat pe Pearl că-i oferise prilejul acelei conversaţii prosteşti, iritat pe Hattie care i se părea lui a fi o domnişorică ţîfnoasă, cu nasul pe sus. Le spuse destul de repezit:

— Ar fi mai bine să ne întoarcem! şi o luară cu toţii pe urmele lui Tom.

Tom fugea de rupea pămîntul dar, simţindu-şi respiraţia tăiată, mai încetini un pic. Pe aleea asfaltată care cobora dinspre Maryville pînă la locul unde îşi parcaseră maşinile, venea cineva. Era George. Tom alergă la el şi-l prinse de braţ.

— O, George, George, tu ştiai? Ştiai că Iisus a fost în Anglia? E o legendă, dar s-ar putea să fie adevărată. A fost aici, în Anglia, ca în poemul lui Blake. Pînă acum n-am înţeles poemul ăsta. A fost pe aici în copilărie, cu unchiul lui, losif din Arimathea, care era negustor de tablă. S-ar putea să fie adevărat ! Imaginează-ţi, Iisus în Anglia! Ştiai ?

— Cunoşteam legenda, răspunse George, degajîndu-şi, cu blîndeţe, braţul prins de Tom.

— Toată lumea ştia, în afară de mine. Dar acum că ştiu e... formidabil! Oh, George, vreau să-ţi fie bine, aş face orice ca să-ţi meargă ţie bine! Am să mă rog pentru tine şi acum cînd vreodată mă rog, dacă asta se cheamă rugăciune, mă rog şi pentru tine. Ţin atît de mult la tine! Ai să vezi că Stella o să se întoarcă şi totul o să fie din nou bine. Mă apucă groaza cînd mă gîndesc la tine că eşti singur şi măcinat de tot felul de gînduri teribile, te rog, George nu fi singur şi nu te lăsa copleşit de gînduri teribile! O să ţi se întîmple ceva bun, ai să vezi, ai să vezi că o să ai parte de ceva foarte bun. Sînt sigur...

— într-adevăr te rogi pentru mine? întrebă George, arătîndu-şi într-un zîmbet dinţii pătraţi. Socotesc că asta-i o impertinenţă.

— George, vino să înotăm, hai să înotăm împreună aşa cum înotam pe vremuri. O să-ţi facă atît de bine!

— Drumurile noastre sînt diferite. Tu du-te pe drumul tău. Cît despre amicul tău Iisus, n-a fost niciodată pe meleagurile astea, poţi să fii sigur. Du-te, du-te, du-te!

Adam se plimba pe plajă cu Zet şi descoperise un loc unde un soi de albie sau canal de nisip se strecura printre stînci şi intra direct în mare. Adam şi Zet coborîră de-a lungul acestui făgaş, pînă ajunseră la marginea de care se spărgeau valurile mici. Băiatul îşi scoase pantofii şi îşi bălăci picioarele în apă. Ştia bine că n-are voie să înoate pînă nu se întoarce Brian, dar era atît de plăcut să păşească în mare pe nisip moale, catifelat, în loc să simtă pietre, şi muchii ascuţite sub tălpi. Era în chiloţi de baie şi cînd înainta pînă la adîncimea potrivită, se aşeză pe fundul apei, apoi se răsuci şi făcu o mişcare, două de înot. Apa îl înţepă cu ace ca de gheaţă, dar Adam era obişnuit. Şi îi plăcea gustul sărat al apei. Zet se aşezase pe ţărm, la o bună distanţă de undele înspumate. Nu-i plăcea marea. îi era frică de ea şi nu-i plăcea să-şi stropească blănita. Dorea ca Adam să se întoarcă mai repede. Ca să se mai înveselească un pic, lovi o piatră cu lăbuţa, ca şi cum ar fi jucat fotbal cu ea,

clar nu-i stătea lui inima la joc. Adam se întoarse şi-l luă şi pe Zet în apă. Se gîndea că poate şi el vrea să înoate, în fond înota atît de bine şi lui Adam îi plăcea colosal să-l vadă înotînd. ÎI purtă dincolo de spuma de la ţărm şi-l afundă uşurel în apă, privind cum blana albă, uscată, se udă şi i se lipeşte de trupuşor şi bucurîndu-se să simtă în mîini căldura cîinelui în apa rece. îi dădu drumul şi-l urmări cu bucurie cum vîslea din lăbuţe şi îşi ţinea capul şi nasul mofturos mult deasupra apei. Zet ar fi putut să-i dea de veste lui Adam cît de profund îi displăcea totul, dar simţea că trebuie să fie ascultător, pentru că, în fond, asta-i treaba unui căţel, aşa încît se prefăcea că-i vesel, pentru a fi pe placul stăpînului său. Adam înotă puţin şi Zet îl urmă, lopătînd cu lăbuţele lui albe, puternice, prin apa cristalină, scînteietoare, care se legăna, ba umflîndu-se, ba sugîndu-şi undele molcome. Băieţaşul se amuza, încurajînd căţelul să i se urce pe umăr. Marea părea să se fi încălzit, iar cerul îşi radia albastrul orbitor peste orizontul eclipsat de valurile înalte, ritmice, din depărtare.
Tom, mînat de impulsul lui frenetic, alergă pe plajă. Brian şi Alex căutau de zor ceasul rătăcit în nisip. Dădu buzna peste ei:
— Voi ştiţi că Iisus a fost în Anglia?

iillillll
lllSil
— Ce ţi-a mai venit? întrebă Alex, exasperată.
— Iisus a fost în Anglia. E o legendă. A fost pe aici în copilărie, cu unchiul lui, losif din Arimathea, care era negustor de tablă.
— Mi-am pierdut ceasul, îi răspunse. L-am scăpat pe undeva pe aici. Sau mai încolo? Că doar ne-am mutat locul.
— Tu caută-l pe lingă stînca aia, şi eu îl caut aici, o sfătui Brian.
Era necăjit că se purtase atîat de brutal cu Gabriel. Nici măcar nu încercase să înţeleagă ce anume voia, şi cînd venise după ea pe plajă, îl agăţase Alex cu ceasul ei, iar Gabriel dispăruse.
— Dar ştiaţi despre chestia asta cu Iisus, stărui Tom, stăpînit de ideea lui fixă. Mi se pare formidabil, exact ca în poemul lui Blake: „Şi-acele tălpi, în vremi străbune...". Niciodată pînă acum nu l-am înţeles.
— E imposibil, îl tempera Brian.
— Dar auziseşi de aşa ceva?
— Cunosc legenda, dar e imposbil, asta să ţi-o spună şi amicul tău, istoricul. Apropo, întotdeauna bea de stinge? Mergea pe trei cărări, era beat criţă.
— Tom, te rog ajută-ne să căutăm ceasul, i se adresă Alex, care era roşie la faţă şi aplecată într-o poziţie nefirească, exact ca atunci cînd îi striga lui Brian, ţinînd în mînă peria şi pămătuful de şters praful: „Fir-ar să fie! Fir-ar să fie! Fir-ar să fie!".
— Ar trebui să-l aducem pe Zet. Vă aduceţi aminte cînd a descoperit, odată, pachetul cu sendvişuri care se rătăcise?
— Ceasul lui Alex nu are miros, răspunse Brtian.
— Ruby iar a dispărut, lua-o-ar dracii s-o ia! Spuse Alex. S-a dus să se zgîiască la Maryville. Uneori cred că nu-i în toate minţile.
— Ruby o să-l găsească, o asigură Tom. Ea are un al şaselea simţ. Probabil că datorită sîngelui ţigănesc.

—■ Caută acolo! In direcția asta n-am căutat, îl sfătui Brian. Eu trebuie să mă due după Gabriel. Pe Adam l-ai văzut?
— Nu. Bine, bine!
Tom se îndreptă spre stîncă şi începu să caute fără tragere de inimă, scormonind nisipul zgrunțuros cu vîrful piciorului. După un timp, se aşeză pe marginea stîncii şi începu să se uite

la marea de un albastru închis, cu o crustă lucioasă de parcă ar fi fost emailată. Crestele valurilor erau albe, tivite cu spuma spulberată de vîntul care se întețise şi se răcise. Cerul însorit, pe care pluteau acum cîteva fuioare de nori aurii, căpătase o tentă de albastra nordic, care lui Tom îi plăcea. Se simțea din nou fericit şi îşi spuse: „Am să scriu un cîntec pop pe chestia asta: Iisus a fost aici, a fost aici, a fost aici, nu ați ştiut, ah, nu ați ştiut?". Combinația dintre noutatea pe care o aflase, splendida voce a lui Emma, suavă şi puternică totodată, marea smălțuită în albastru şi cerul glasat făcea ca momentul prezent să fie perfect pentru Tom.
Gabriel alergase cu sufletul la gură, istovită, prin nisipul care-i fugea de sub tălpi, pînă îşi găsise poşeta pe plajă. Transpirase şi gîfîia. Scoase din poşetă două lire şi îşi dezbrăcă jacheta de lînă, lăsînd-o pe plajă. Nu luă în seamă chemările lui Alex care voia s-o antreneze în expediția ei şi porni înapoi în goană să se cațere pe stîncile colțuroase. îi găsi pe băieți aşteptînd-o. Pe urmă începu cazna de a prinde peştele. Gabriel striga întruna: „Lăsați-mă pe mine! Lăsați-mă pe mine!" de teamă ca băieții să nu-i vatăme peştelui aripioarele sau să nu-l scape pe bolovanii ascuțiți. în cele din urmă, unul dintre băieți izbuti să prindă în mîini peştele alunecos, care se zbătea, şi să-l azvîrle (Gabriel închise ochii) peste muchea dințată a stîncii, drept în apa adîncă. Gabriel îl văzu pătrunzînd în apă şi înotînd şi simți că o grea povară i se luase de pe inimă.
Băieții rîseră şi o întrebară:
— Dacă mai prindem unul, îl cumpărați?
Gabriel se întoarse, fără să mai alerge, simțindu-se fericită. I se făcuse frig acum că-şi scosese jacheta de lînă.
Adam înota de jur împrejur, în cerc, strigînd cît îl ținea gura. îl pierduse pe Zet. Cu puțin înainte, pornise să înoate vîrtos şi se îndepărtase mult de țărm. Era atît de plăcut să se joace cu cățelul în apă, niciodată nu o mai făcuse pînă atunci; îl urmărea cum pluteşte, pe urmă şi-l cocoța pe umăr şi iar îi dădea drumul, îndemnîndu-l să înoate. Era minunat! Valurile deveniseră din ce în ce mai înalte şi îl plesneau cu mai multă forță, iar crestele erau şfichiuitoare. Se profilau întunecate pe cer, pentru că soarele intrase pe după un nor. Iar vîntul, pulveriza stropi de spumă rece, înțepătoare. Adam înghiți se cam multă apă şi, dintr-odată, nu-l mai văzuse pe Zet. începu

să-l cheme, să strige de spaimă, striga, striga şi înota, înota. Cu un minut înainte cățelul înota pe lîngă el şi acum pierise ca înghițit.
Valurile se bombau şi se ridicau înalte cît nişte coline, astupînd complet zarea. Adam, săltîndu-se peste viitoarea crestelor, încerca să scruteze hăurile dintre talazuri, întunecoase şi înfricoşătoare, văduvite de un cățel pierdut. Cascada de spumă împrăştiată de vînt îl orbea. Epuizarea îl prinse în gheare, odată cu jalea, remuşcarea, groaza, dorul chinuitor după prețioasa făptură pierdută. Speranța îl amăgea mereu cu petice de

spumă albă, printre valuri. începu să scoată țipete isterice. își spuse: „Am nevoie de ajutor, trebuie să-i fac să vină!". Porni să înoate, cu îngrozitoare încetineală, îndărăt, spre țărm.
Emma lăsă fetele să i-o ia înainte. în absența lui Tom, tovărășia lor îl stînjenea şi, evident, erau şi ele stingherite. Pearl şi Hattie începură să zburde ca nişte şcolărițe în vacanță, rîzînd în gura mare, probabil că de el. Regreta că acceptase să vină. Nu era adevărat că priveliştea îi amintea de Donegal, acolo marea e de un albastru deschis şi uscatul galben pal şi sidefiu. Donegal are o paletă mult mai variată de culori. Dar, probabil, nu o să revadă niciodată Donegal. îl văzuse pe Brian observîndu-l cît de vîrtos se dăduse la băutură. îşi spuse: „Luni şi luni de zile abia de ating o picătură de alcool şi pe urmă, deodată, beau ca un nebun. Probabil pentru că sînt irlandez. A naibii treabă, de ce trebuie să-mi repet întruna că-s irlandez, de parcă n-am şi aşa destule necazuri! Şi ce mi-a venit să-i vorbesc atît de familiar fetei ăleia! Nu ştiu nimic despre ea, precis că mă socoteşte un mocofan. Şi, printre toți McCaffrey ăştia, nu fac oare o figură absurdă, ba mai rău, o figură patetică?". Fără îndoială că apărea în ochii lor aşa cum apărea acum şi în propriii săi ochi, ca un singuratic, fără prieteni, fără relații, fără ataşamente, care se lipise, din disperare, de un grup de familie. E drept că întregul grup, cu toate problemele şi legăturile încîlcite dintre ei, îl interesa mult, şi nu numai ca o extensie a personalității lui Tom. Niciodată pînă atunci nu studiase o familie de atît de aproape şi curiozitățile lor, certurile, neînțelegerile, afecțiunile, urile, simpatiile imperfecte, imposibila, dar inevitabila lor alăturare îl fascinau. Şi mai cu seamă George. Dar totul era înşelătorie. Nu va putea niciodată să aparțină familiei McCaffrey. Nici n-ar dori, chiar dacă prietenia

lui cu Tbm ar fi să dăinuie. Cit de neputincioase, de găunoase sînt prietenia, iubirea; nu pot dărînia marile, uzualele structuri de viață care-l despart pe un individ de toți ceilalți. Apoi se gîndi la mama lui, la dezamăgirea pricinuită de scurtimea vizitei pe care i-o făcuse. în timp ce străbătea cîmpul galben, Emma îşi dădu seama că se întîmplase ceva pe plajă. Cineva striga, ceilalți alergau. începu şi el să alerge.
— Ce este?
Tom trecu ca un fulger pe lîngă el, zvîrlindu-şi jacheta în timp ce fugea.
— S-a pierdut Zet. Adam l-a luat cu el în apă şi l-a pierdut.
Pearl şi Hattie alergau, suflecîndu-şi fustele. Alex alerga desculță, împleticindu-se. Brian şi Adam erau în frunte. Ruby, care reapăruse, alerga şi ea greoi. Emma porni să alerge pe urmele lui Tom. Cînd ajunseră la albia lungă de nisip pe care coborîse Adam în mare, toți începură să se dezbrace în grabă.
— Zet n-o să înoate spre țărm? întrebă Emma.
— N-o să poată observa țărmul. Uită-te la namilele alea de valuri şi la stîncîle astea. Cum crezi că le poate înfrunta?
Emma nu înotase de dimineață, laolaltă cu ceilalți. Dar acum începu să se dezbrace, aşezîndu-şi haina şi vesta şi ceasul şi pantalonii pe un bolovan. Nimeni nu se mai sinchisea de costumele de baie, care fuseseră lăsate pe undeva, la marginea plajei. Tom se năpusti în apă în chiloți. Emma îl urmă. Cele două fete, fără nici un moment de şovăială îşi scoaseră rochiile, îşi zvîrliră pantofii din picioare şi alergară în apă, îmbrăcate în furouri. Ruby, care nu ştia să înoate, îi urmărea

pe toți, monumentală, cu brațele înrucişate. Adam stătea la marginea unde valurile se izbeau de țărm şi plîngea cu urlete şi cu un potop de lacrimi;, gura îi era larg deschisă, brațele înălțate spre cer.
— Ce s-a întîmplat? zbieră Gabriel, alergînd prin nisip.
Şi cînd îl văzu pe Adam plîngînd atît de năprasnic începu să plîngă şi ea, fără măcar să ştie de ce.
— S-a pierdut Zet în mare, îi strigă Alex. îşi dezbrăcase pantalonii şi acum îşi descheia bluza albastră. Tu rămîi aici, cu Adam.
Alex se lăsă să alunece pe făgaşul nisipos şi, de acolo, în mare, spintecînd valurile. Gabriel, cu fața scăldată în lacrimi, căzu în genunchi lîngă Adam şi dădu să-l strîngă la piept, dar

1,a
iiilli
.•(IM

copilul i se împotrivi, fluturîndu-şi brațele şi țipînd cu sfîşietoare deznădejde. Timpul trecea şi înotătorii se întorceau unul cîte ucnul la țărm. Alex reveni prima. Era obişnuită cu lungi partide de înot în bazinul cald, dar nu în marea rece. Soarele era acum complet acoperit de nori şi vîntul devenise biciuitor. Ruby se orientase şi cărase la mal toate păturile şi prosoapele din diferite locuri de campare. Alex, clănțănind din dinți, îşi scoase lenjeria udă, se şterse zdravăn cu un prosop, îşi trase pe ea pantalonii şi bluza, îmbrăcă un pulovăr de lînă al lui Brian şi se înveli într-o pătură. îşi lăsase îmbrăcămintea mai groasă în maşină.
Nu se apropie nici un moment de perechea care plîngea. Următoarele care se retraseră din competiție au fost Hattie şi Pearl, care-şi dezbrăcară furourile şi îşi îmbrăcară rapid rochiile. Emma simți că e de datoria lui să înoate şi să caute cît mai mult posibil. îi părea foarte rău de bietul Zet şi ar fi dat orice să fie el cel care-l găseşte. Vedea mereu căței-fantomă în clocotul valurilor verzi. în cele din urmă, renunță şi el. Brian a fost următorul şi Tom, ultimul. Nu s-a făcut auzit mult aşteptatul strigăt: „Iată-l!". Fără se uite unul la celălalt şi dîrdîind de frig, virtualii salvatori se grăbeau să apuce prosoape uscate şi să-şi îmbrace hainele uscate. Brian îşi căută pulovărul şi-i trebui ratva timp pînă să-şi dea seama că-l purta Alex. Se înfăşură în fulgarinul lui Gabriel. Ruby începuse să împartă căni cu ceai fierbinte din termosurile de picnic şi fiecare stătea sau şedea fără să scoată o vorbă. Hattie plîngea încet. Gabriel se săturase de atîta plîns şi şedea cu gura deschisă şi fața desfigurată, Bitîndu-se la mare. Refuză cana de ceai. Alături de ea, Adam era ghemuit tot, cu fața invizibilă, împuținat de parcă s-ar fi preschimbat el însuşi într-un mic animal. Cineva trebuia să găsească ceva de spus. Tom se gîndi la o mulțime de lucruri pe care le-ar fi putut spune, dar le respinse pe toate. în cele din armă, vorbi Alex:
— E curentul ăsta care roteşte apa în jurul stîncilor.
— Atunci poate că ar fi trebuit să căutăm de cealaltă parte, îşi dădu Tom cu părerea.
— Acolo-i imposibil să intri în mare, stîncile sînt prea abrupte.
— Bănuiesc că n-are rost să ne ducem la Maryville să cerem nişte binocluri?

— Nu.

— Au vreo barcă ?
Dacă-i la debarcader, n-avem cum s-o lansăm de aici, şi daca-i pe mare, trebuie să fíe pe undeva de-a lungul coastei.
— Oricum, e prea tîrziu, conchise Brian.
Toată lumea rămase tăcută. Brian continuă:
— Probabil că a obosit şi a înghețat şi s-a lăsat tîrît la fund. Nici nu şi-a dat seama ce se întîmplă cu el.
— Nu, nu şi-a dat seama, întări Tom. E ca şi cum ar fi adormit.
— Ei, haideți să ne întoarcem acasă, îi îndemnă Brian.Veniți. In fond, nu s-a înecat unul dintre noi. E un lucru pentru care trebuie să mulțumim cerului.
După masa de prînz, George se depărtase de grup. Porni pe aleea asfaltată, întîi în direcția opusă casei Maryvile, unde drumul cotea spre uscat şi se pierdea într-o pădurice (aceasta era „plimbarea lui Brian"), şi apoi îndărăt, în direcția Maryville, (cînd îl întîlnise pe Tom, pe la jumătatea drumului), lăsînd în dreapta lui casa şi promontoriul şi coborînd spre stîncile de unde era „imposibil să intri în mare".
George se simțea atît de nefericit, încît se întreba cum de poate continua să trăiască cineva în halul ăsta? Oare nu-i posibil să mori de ură, de resentimente şi remuşcări? Şi cum poate un om să se considere imbecil şi anost, cînd sufletul îi clocoteşte de fantezii uluitoare? Cum avea să se termine totul, cum putea să se termine totul ? George îşi spunea: „Sînt ca un cîine turbat care s-a năpustit, urlînd, într-o cămară întunecoasă. Cel mai bun lucru care mi s-ar putea întîmplă ar fi ca proprietarul meu să aibă curajul să mă înşface de ceafă, să mă smulgă afară şi să mă împuşte. Dar cine-i proprietarul meu?".
Răspunsul era limpede. Aşa *ceva,* însă, nu se putea întîmplă şi George nu se gîndea nici un moment să-şi ia viața. Suferința lui era continuu prezentă, ca o ocupație, ca o parte necesară a unei stranii „îndatoriri" ce i se înfățişa mereu, cu tot mai multă forță şi tot mai hidoasă. Influențele temperante, în măsura în care izbuteau să-i pătrundă carapacea, îi apăreau drept frivolități, pierdere de vreme. Zăcuse în brațele Dianei, blînd ca un miel. Venise la picnicul familiei lui. Venise, desigur, ca să-i agaseze şi pentru că toți se aşteptaseră să nu vină, şi pentru a-şi dovedi lui însuşi pînă unde ajunsese prin exercițiul

neîntrerupt al vechilor sale necazuri şi suferințe. Adam. îi amintea, ori de cîte ori îl vedea, de Rufus. Dar şi această anume durere era binevenită, pentru că-i dădea libertatea absolută de a urî omenirea. Totuşi, Alex îi era dragă şi Tom îi era drag, şi dorise să revadă marea, care întotdeauna, îi „făcuse bine". Avea asupră-i o influență tămăduitoare pe care Tom o intuise cînd îi ceruse să înoate împreună. De unul singur, nici prin cap nu i-ar fi trecut să se ducă la mare. Şi apoi, faptul de a se afla împreună cu oameni pe care-i cunoştea de atîta vreme exercita asupră-i o constrîngere salutară. Chiar şi acea curioasă, interesantă tristețe amestecată cu excitare pe care o resimțise cînd văzuse că Hattie Meynell făcea parte din grup, simțămînt pe care-şi propunea să-l analizeze mai tîrziu, nu-l împiedicase să privească prezența fetei ca un iritant element străin de clan. Dincolo de asta, începea demența. în acea dimineață îşi contemplase trupul, îşi privise mîinile şi picioarele şi cît putea să vadă din

trunchi şi simţise cum controlul său asupra propriei sale făpturi se clatină. Cine era tîrîtoarea asta lividă? îşi privise faţa în oglindă şi avusese impresia că îşi pierde minţile, că ar fi în stare să se repeadă în stradă, scheunînd şi smiorcăindu-se, şi cerînd să fie arestat şi pus sub supraveghere. Porumbeii, dis-de-dimineaţă, repetau încetişor: *Jiozanov, Rozanov".*
O visase pe Stella, îi revedea adeseori în vis capul frumos, de regină egipteană. Diane îl înduioşa şi-i dăruia puţin calm, dar el o disprețuia. Pe Stella o admira, însă nu o putea suporta, Stella era un duşman. Simţea o vagă uşurare ştiind că e în altă parte, dar nu încerca nici cea mai infimă îngrijorare sau curiozitate de a afla unde se găseşte. Oriunde s-o fi găsind, era puternică, raţională şi devora realitatea din jur pentru a şi-o spori pe a ei. George cumpănea, ba chiar prețuia într-un anumit fel acea teribilă putere a Stellei, care o făcea atît de primejdioasă şi atît de respingătoare în acelaşi timp. încerca întruna să-şi reamintească incidentul cu maşina. Reauzea zgomotul odios al automobilului afundîndu-se în apă şi revedea felul extraordinar în care Stella ieşise pe portiera maşinii, ca un peşte. Dar nu-şi putea aduce aminte limpede de ceea ce se întîmplase înainte. Oare *împinsese* într-adevăr maşina, *putuse* el face una ca asta? Poate îşi imagina numai, că-şi apăsase palmele pe geamul din spate şi îşi proptise picioarele pe pietrişul de pe chei ca să facă maşina să alunece în canal.

De bună seamă era o pură fantezie, cîte imagini de violenţă nu-i bîntuiau visurile! El nu era decît o tîrîtoare nevolnică, iar violența lui ținea numai de domeniul fanteziei. îşi spuse: „Nu mai pot continua în modul ăsta. într-un fel sau altul, trebuie să *sfirşesc* relaţia asta a mea cu Rozanov. O să mă duc din nou să-l văd. Dacă o să-mi spună un singur cuvînt prietenos, doar *unul,* faţa lumii o să se schimbe. Un singur cuvînt, care să-mi restabilească respectul faţă de mine însumi, şi aş putea pleca liniştit. Cum poate fi atît de hain încît să refuze să rostească acel cuvînt magic? Şi cum pot fi eu atît de abject încît să cerşesc un asemenea cuvînt?".
George ajunsese în vîrful stîncii de unde i se oferea priveliştea atît de familiară a mării. Aici, ierburile gălbui dispăreau brusc, la o margine povîrnită. Stîncile negre-cafenii, moarate eu vine roşietice, nu coborau lin în apă, ci într-o urită învălmăşeală de colți, despicături şi proeminenţe tăioase care atârnau în afară. în marea spumegîndă, care părea să se înalţe destul de aproape şi totuşi inaccesibilă unei plonjări, o puzderie de pescăruşi se îngrămădeau şi se ciorovăiau cu ţipete ascuţite în jurul vreunui trofeu. George se uită la spinările catifelate, pestriţe, ale păsărilor şi la ochii lor aprigi şi încercă & vagă satisfacţie, îi evocau vechi amintiri marine, din vacanţele petrecute aici cu tatăl său, din fericire atît de mort. George îl detestase pe tatăl său şi, foarte curînd, începuse să vadă în el nu chiar un monstru ci, în mod profetic, un strigoi. Acum, devenit de două ori strigoi, îi apăru în faţa ochilor minţii, asociat într-un fel cu pescăruşii hulpavi şi iscîndu-i o vagă înfiorare rece. Părea, într-adevăr, cu neputinţă să intri în mare din acel loc. Dar George explorase în copilărie această zonă favorită a lui, în timpul numeroaselor vizite pe care le făcuse înainte ca Alex să fi cumpărat mult rîvnita casă, care aparţinuse unui colonel Atheling, faimos pentru severitatea cu care îi trata pe copiii McCaffrey (marele George şi micul Brian) ori

de cîte ori îi încălcau terenul. Şi George descoperise o cale de intrare în mare (secret pe care nu-l dezvăluise niciodată fraților lor săi): cobora pe ramurile şi trunchiul unui copac bătrîn, pînă la o gaură dintr-o anumită stîncă, în care se putea strecura, ținîndu-se cu mîna de o creangă, şi din care, sărind pe cîteva „trepte" naturale, ajungea direct la apă. Se dezbrăcă pe creasta stîncii, (din acel loc nu putea fi văzut din casă),

împăturindu-şi cu grijă toate hainele, de parcă se pregătea pentru un ritual. Se agăță de copac şi se lăsă jos, apoi, proptindu-se de stîncă, dibui cu piciorul gaura care de sus era invizibilă. Acum abia de se mai putea strecura prin gaură şi muchiile de piatră îi zgîriară trupul gol. Se aşeză pe una din treptele mai plate care duceau în mare ca să-şi recapete suflarea şi îşi spuse: „încep să îmbătrînesc". Se aruncă în clocotul valurilor de la baza stîncii şi ieşi la suprafață cînd simți gheara de gheață a apei.
George era un înotător bun şi îşi croi drum spre larg, cu mişcări de vidră. Pe măsură ce apa îi scălda capul şi umerii, îşi spunea: „E bine, ah, ce bine e!". Dar marea era şi amenințătoare - te puteai foarte uşor îneca într-o asemenea mare. „Mi-ar plăcea să mor aici, gîndi George. Dac-aş înota departe, tot mai departe, tot mai departe, aş muri de epuizare şi atunci aş sfîrşi cu obsesia Rozanov. A, dar în cazul ăsta s-ar numi că a învins el! Şi are vreo importanță?" Se îndepărtă, retezînd cu brațul crestele înspumate, mai departe, tot mai departe, către împărățiile mării în care uscatul nu a fost niciodată văzut şi nici nu s-a auzit despre el. Deodată, în găoacea verde, legănată, dintre două valuri, văzu jos, sub el, ceva alb care i se păru la început a fi o pungă de plastic plutind. Pe urmă avu impresia că e un peşte mort, dar cînd văzu creatura mişcînd se gîndi că e un soi de crab sau o meduză uriaşă. Se opri din înot ca să se uite la hidoasa apariție şi descoperi că era un mic mamifer patruped, cățelul Zet.
George scoase un strigăt de surpriză şi milă. Acum vedea clar botişorul ținut cu disperare în sus, ochii înspăimîntați, labele care abia mai mişcau. O clipă mai tîrziu, cîinele dispăru, ridicat cu forță pe coama unui talaz. George îl urmă cu repeziciune, încordîndu-şi disperat ochii ca să poată desluşi micuța creatură neajutorată. Dar privirea îi fu distrasă de imensitatea cerului, de imensitatea oceanului din jur, brăzdat de munți şi de văi mişcătoare, scuipînd trîmbe de spumă. îl zări din nou pe Zet, îl ajunse şi, călcînd prin apă, îl prinse. Făptura udă îi atîrna moale în mîini, dar ochişorii negri-albăstrui se uitau cu inteligență conştientă drept în ochii lui George. Acesta din urmă îşi spuse: „Nu mă pot cățăra îndărăt pe stîncă ținîndu-l pe Zet într-o mînă. Şi-apoi *ei* trebuie să fie înnebuniți. Cum o fi ajuns drăcuşorul ăsta pînă aici? Trebuie să fac ocolul

ştiricii şi să înot pînă la plajă. Dacă mă țin pe lîngă mal, evit curentul". Nu-i venea uşor, obosit şi înfrigurat cum era, să înoate cu o singură mînă într-o mare înfuriată, în timp ce cu cealaltă îl ținea pe Zet deasupra apei. Dar cînd George se opri o clipă ca să se odihnească, Zet îi sări pe umăr şi se agăță cu lăbuțele din față de gîtul lui, aşa cum îl învățase Adam. George înțelese figura şi acum, ținînd doar o şuviță din blana animalului şi lipindu-şi strîns brațul de piept, putu înota mai viguros. Tom a fost primul care a auzit strigătul de triumf al lui

George, cînd acesta ajunse la stîncile din cealaltă parte a falezei şi simți prundişul ascuțit sub tălpi.
Nefericitul grup se retrăgea încet, păşind prin nisip. Alex se mai uitase o dată sau de două ori, ostentativ, după ceasul pierdut, dar nu mai scoase un cuvînt despre paguba ei. Gabriel împacheta ultimele cîteva lucruri risipite pe plajă: ciorapii lui Adam, lesa lui Zet, asupra căreia vărsase lacrimi amare. Brian care se afla în fruntea grupului, tocmai ajunsese la stîncile de pe uscat, dinspre cîmp, cînd îl auzi pe Tom strigînd: „Uite-l pe George!". Uitaseră cu toții de el. La început, Tom nu înțelese semnele pe care i le făcea George. Apoi îl auzi strigînd:
— L-am găsit! Trăieşte!
Tom scoase la rîndul lui un strigăt. Cu toții se întoarseră şi începură să alerge înapoi pe plajă.
— Ce s-a întîmplat? strigă Brian, alergînd şi el, fără să ştie de ce.
Tom fugi în apă, spre George şi luă cățelul.
— O, George, eşti un erou! Dar ce înghețat e, repede un prosop, sărmanul Zet!
Timp de un cumplit moment, Tom, ținînd cîinele în brațe, avu impresia că e mort, atît de inert şi de înghețat şi de nemişcat era bietul de el. Dar, în aceeaşi clipă, o limbuță roză îi linse mîna.
Gabriel veni într-un suflet, îl înfăşură pe Zet într-un prosop uscat, apoi se aşeză pe nisip şi începu să-l frece cu putere. Adam, transfigurat, se rezemă de umărul ei, plîngînd de bucurie. Brian stătea în spatele lor, întinzîndu-şi mîinile într-un incoerent gest de recunoştință. (Tom avea să comenteze mai tîrziu că arătau ca Sfînta Familie împreună cu Ion Botezătorul.)
— Şi mie mi-e frig, spuse George.

George, cam grăsun, gol puşcă şi roşu de frig, stătea acolo, ea o focă stranie. Auzindu-l, se repeziră cu toții la el înarmați •m prosoape, pături, haine. George se aşezase pe un bolovan şi şedea închircit, cu spatele cocoşat, ca un uriaş animal marin, ud; întregul grup îl înconjură, bătîndu-l pe umăr, mîngîindu-l de parc-ar fi fost într-adevăr un monstru benefic. Tom îşi scoase eămaşa şi pantalonii, dîndu-i-le lui George. Alex îi întinse puloverul lui Brian. Brian mai găsi în sacoşa lui Gabriel o pereche de ciorapi de rezervă. Ruby îi turnă o cană cu whisky. George le istorisi peripețiile salvării, iar ei ascultară povestea cu exclamații de mirare şi de admirație. Pe urmă, toată lumea primi căni cu ceai fierbinte şi whisky şi pe toți îi apucă o foame de lup, aşa încît devorară tot ce mai rămăsese din brînzeturi şi din plăcinta cu came de viței şi costiță. Tom în chiloți, alergă într-un timp record pînă la stînca îndepărtată, de cealaltă parte a falezei, unde-şi lăsase George hainele. Se întoarse îmbrăcat în eostumul lui George, care curgea pe el şi-l făcea să arate foarte eomic. Trecu cîtăva vreme pînă cînd bietul Zet îşi reveni şi reîncepu să semene cu el însuşi, iar Brian simți tăişul unei îngrijorări pe care nu o împărtăşi celorlalți. Cățeluşul, cu toate că dădea frenetic din coadă, continua să tremure din toate mădularele, deşi Gabriel îşi descheiase bluza şi-l lipise de sînii ei calzi. Numai cînd îl simți complet uscat, încălzit şi iarăşi vioi, îl depuse în brațele lui Adam. Apoi Gabriel se apropie de George şi îl sărută, şi Alex îl sărută, şi Tom îl sărută, Emma şi Brian îl bătură pe spate, iar Hattie şi Pearl, care se ținuseră ceva mai

Ia o parte de scena familială, îşi fluturară mîinile spre George, într-un mod cu totul special. După care Tom şi George schimbară hainele între ei şi grupul adoptă decizia unanimă de a se întoarce acasă.
Ultimul act a fost ceva mai puțin edificator. Porniră cu toții, Alex oprindu-se mereu să se uite (zadarnic) după ceas. George şi Ruby erau, de astă-dată, în fruntea grupului. Brian urca mai încet, ținîndu-l pe Zet în brațe şi pe Adam de mînă. Din cînd în cînd strîngea cu putere mîna lui Adam, dar copilul refuza să-şi ridice ochii spre tatăl lui. Gabriel venea după ei. O toropise brusc o cumplită oboseală, se simțea parcă gata să se prăbuşească în orice moment şi înainta împleticindu-se prin iarba galbenă, alunecoasă. Hattie şi Pearl, care deveniseră dintr-odată foarte izolate şi străine de grup, o luaseră pe

an drum paralel şi se opreau mereu ca să se mai uite la mare, arătîndu-şi una alteia frumusețile priveliştii. Tom şi Emma încheiau cortegiul, întrucât o aşteptaseră pe Alex, care se plîngea că nimeni nu o ajută să-şi găsească ceasul.
Cînd Brian ajunse la capătul cîmpului, auzi o maşină demarînd. Ceilalți îl ajunseră din urmă şi o văzură pe Ruby aşteptîndu-i înconjurată de sacoşe. Rover-ul mare al lui Bill Şopîrla tocmai se îndepărta; coti pe drumul asfaltat, sforăi puternic cînd dădu colțul şi dispăru cu totul.
— Dumnezeule mare! Ni s-a luat Rover-ul. Unde-i George ?
Ruby arătă cu degetul spre şoseaua acum pustie.
— Alex, George a plecat cu Rover-ul.
— II înțeleg foarte bine, după toată povestea asta nu a mai vrut să fie împreună cu noi, spuse Gabriel.
— Ah, tu îl înțelegi, întotdeauna îl înțelegi, îi trinti Brian cu brutalitate. Alex, lăsaseşi cheile în maşină?
— întotdeauna le las în maşină.
— Tipic pentru tine şi tipic pentru George.
Pearl le luă pe Alex şi pe Ruby în Volkswagen-ul lor închiriat. Cînd porni maşina, Ruby îi întinse lui Alex ceasul. în automobilul Austin, Gabriel şedea în față, lîngă Brian, ținîndu-i în brațe pe Adam şi pe Zet. Tot drumul spre casă, ea şi Adam au plîns în tăcere. Brian scrîşnea din dinți şi bombănea întruna:
— Tipic pentru George!
Pe bancheta din spate, Emma adormise cu capul pe umărul lui Tom.
*
— Au plecat cu toții? întrebă Stella.
— Da, răspunse May Blackett, am urmărit toate maşinile plecînd.
— Şi N cînd soseşte?
— Cam într-o jumătate de oră o să fie aici.
Stella coborîse în salonul mare al casei Maryvile, cu bovindourile lui spațioase, care dădeau spre mare. Unul dintre geamuri era deschis şi perdeaua aibă flutura. Marea se înveşmîntase acum într-un cenuşiu pal, cu reflexe de fildeş care începeau să se estompeze. Din dormitorul ei de la etaj, Stella

■iii
¡1111
IJII^LJ^iwăiii^BIIIILIWL'E

1«
Hi
urmărise, din cînd în cînd, cu binoclul, feluritele isprăvi ale familiei McCaffrey pe plajă. Stînd ascunsă, o văzuse pe Ruby venind şi plantîndu-se nemişcată în faţa casei, ca un totem prevestitor de rele. Şi îl văzuse pe George apropiindu-se pe drum şi trecînd mai departe. După ce George dispăruse, Stella renunţase să mai urmărească familia prin binoclu şi coborîse în salon. May Blacket controla, din timp în timp, dacă maşinile erau încă parcate.
— N-a putut să-şi dea seama?
— George? Nu.
— Ruby s-a uitat atît de fix la casă.
— Simplă curiozitate.
— Ea are un al şaselea simţ.
Trebuie să vă informez că eu, N, naratorul, urmează să mă introduc direct în acţiune (deşi pentru scurt timp), nu ca să fac caz de mine, ci doar ca să pot oferi o inevitabilă explicaţie. Lumea din Ennistone se întreba unde se volatilizase Stella, unde dispăruse în chip atît de misterios. Ei bine, Stella venise la mine acasă.
In acea zi, de care Gabriel se lamentase atîta, cînd Stella părăsise locuinţa lui Brian, nu plecase nici la Londra şi nici nu se îmbarcase pentru Tokio. Pur şi simplu, luase una dintre umbrelele lui Gabriel (ploua cu găleata) şi, astfel, ascunzîndu-şi sub umbrelă frumosul ei cap brun de regină egipteană, străbătuse distanţa (nu prea mare) pînă la casa mea de lîngă Crescent şi, odată sosită, s-a predat, ca să spunem aşa. Cînd folosesc acest cuvînt, nu vreau să spun decît că Stella ajunsese la capătul răbdării şi (daţi-mi voie să subliniez), nu avea nici un alt gînd în minte decît acela de a scăpa de familia McCaffrey. Nu am avut şi nu am nici un fel de asociere „sentimentală" cu Stella, şi orice element de asemenea natură e exclus din discuţie. Sînt cu mulţi ani mai în vîrstă decît ea. Aşa cum am arătat la început, sînt ennistonian get-beget şi de cînd mă ştiu i-am cunoscut pe membrii familiei McCaffrey, iar pe Stella, din ziua în care s-a măritat cu George. Cred că pot afirma că sîntem prieteni, deşi nu obişnuiesc să folosesc des acest cuvînt. Stella a venit la mine ca la cea mai apropiată persoană „sigură", ca la o casă „izolată de lume", izolată de presiunea timpului, o casă unde se putea odihni şi gîndi şi lua o hotărîre. A fugit de superamabilitatea lui Gabriel şi de strîmtimea apăsătoare a

dormitorului ei de la „Como", şi de Adam care-o făcea să se gîndească tot timpul la Rufus, şi de un loc unde George o putea descoperi oricînd. A venit la mine nu ca să-mi ceară sfatul sau sprijinul pentru o anume tactică, ci numai pentru că avea încredere în mine şi ştia că nu voi refuza să o ascund. (Şi nu e prima persoană pe care am ascuns-o în casa mea.) Dacă ideea ei a fost bună sau nu e o chestiune discutabilă şi am şi supus-o, ceva mai tîrziu, discuţiei. In orice caz, din momentul în care uşa casei mele s-a închis în urma Stellei, s-au pus bazele unei noi acţiuni şi aceasta trebuia dusă la capăt. De altfel, Stella, cum afirma cîndva despre ea însăşi, „înaintase atît de mult pe calea sîngeroasă, încît a se întoarce ar fi fost la fel de greu ca şi a merge mai departe"[1].
Mie îmi aparţine ideea mutării Stelei din locuinţa mea, la Maryville. Am mutat-o pentru că, pur şi simplu, cu mine discu-

tase, pentru moment, tot ce era de discutat. Desigur că i-am oferit şi sfaturi; în conversaţii de o asemenea intensitate e cu neputinţă să nu dai sfaturi. Dar nu le-a urmat; e de la sine înţeles, însă, că orice punct de vedere aş fi adoptat eu asupra chestiunii, nu putea avea decît un caracter de încercare. Şi Stella nu era o copilă pribeagă, neputincioasă, ci o femeie foarte raţională, cu o personalitate puternică, care îşi dădea seama, pe măsură ce trecea vremea, că se pusese într-o situaţie imposibilă. Stătea ca paralizată între diversele variante de acţiune, pentru că era în joc mîndria ei şi nu se putea decide să întreprindă vreun pas. Şi cu cît tăcerea şi secretul se prelungeau, cu atît mai greu îi venea să întrezărească modalitatea de a le pune capăt. Stella părea să fie convinsă că i se întind curse şi fiecare discuţie pe care o purta cu mine îi întărea, oarecum, această convingere. De aceea i-am sugerat o bruscă schimbare de decor şi a fost de acord să plece la Maryville, unde am încredinţat-o în grija vechii mele prietene May Blackett, mama lui Jeremy şi a lui Andrew. Stella ţinea mult la May şi o respecta. Stadiul în care se aflau lucrurile în acel moment poate fi înţeles sau, cel puţin, expus prin transcrierea discuţiei care a avut loc în acea seară, după cină, între mine şi Stella:

— Văd că ţi-ai adus aici figurinele *netsuke,* vechii mei prieteni.

1. Citat trunchiat din Shakespeare, *Macbeth* act. III, sc. 4.

— Da...

— îmi place cu deosebire demonul care-şi retează capacul oului fiert.

— Cred. Eşti singura persoană care s-a *uitat* cu adevărat la ele. îmi pare bine că le-am salvat de George, tare i-ar mai fi plăcut să le sfărîme. Mai devreme sau mai tîrziu, cu certitudine că i-ar fi venit asemenea idee.

— I-ai scris tatălui tău?

— Da, dar nu în felul în care mi-ai cerut dumneata. I-am spus doar că plec pentru o bucată de vreme în Franţa.

— Cred că ţi s-a părut curios să vezi azi întreaga familie McCaffrey în acţiune.

— A fost un şoc, da. M-au făcut să mă simt ca o trădătoare faţă de ei toţi.

— Pentru că te-ai refugiat la inamic?

— Da. Mă rog, George vede în orice om un inamic. Dar ce o să le pot spune, unde am fost în tot acest timp?

— Ai să le spui o minciună. O să-ţi fabric eu una.

— Nu mai face pe năstruşnicul. Totul e odios. Şi te-am vîrît şi pe dumneata în treaba asta urîtă.

— Nu-ţi face griji pentru mine. Sînt impermeabil la furtună.

— Am procedat greşit şi lucrul ăsta îmi paralizează voinţa. Mă simt ca într-o cuşcă de oţel.

— Oamenii reuşesc să iasă din cuşti, uneori e mai uşor decît îşi închipuie.

— Din cuşca asta, nu văd cum o să pot ieşi. Ai vreo idee nouă? Dumnezeule, te întreb de parcă n-ai avea nimic altceva la care să te gîndeşti.

— Ce-ai simţit cînd l-ai văzut azi după-masă pe George trecînd pe lîngă casă?

— Atît de aproape, atît de *aproape*! O frică îngrozitoare, ca un şoc electric. Pe urmă, cînd am văzut că nu are de gînd să

vină aici, am simțit dorința să alerg după el. O dorință atît de intensă, încît semăna tot cu o frică. Părea atît de însingurat.
— Şi nu crezi că ai putea să te întorci, pur şi simplu la Druidsdale, să apari ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat?
— Nu.
— Sau să-i scrii şi să-i spui că totul e în ordine cu tine?
— Nu. Nimic nu-i în ordine cu mine. Şi-apoi nici nu-i pasă.
— însuşi actul de a scrie scrisoarea ar însemna un pas. Ca la şah, mişti o singură piesă şi schimbi situația întregii table.

— Da, da, mi-ai mai spus.
— Orice act, cît de mic, poate schimba întreaga scenă, într-un mod pe care nici nu-l poți prevedea, şi nu văd ce rău ar putea face o simplă scrisoare. Aş expedia-o eu, din Londra. Asta ar crea o atmosferă mai vagă, ar mai slăbi din intensitate, ar lăsa spațiu.
— înțeleg ce vrei să spui. Dar orice pas aş face m-ar angaja şi mi-e teamă să nu săvîrşesc din nou o greşeală. Nu pot întreprinde nimic pînă cînd n-o să-mi simt judecata absolut limpede. E rezonabil, nu?
— Nu neapărat.
— Cel puțin, acum sînt liberă...
— Credeam că eşti într-o cuşcă de oțel.
— Vreau să spun că acum pot *gîndi* asupra lucrurilor. Simt că mă aflu în punctul de echilibru, ca o rachetă care ar putea-o lua însă razna, pe altă traiectorie. E preferabil să mai aştept.
— Tu vezi în George o problemă care trebuie rezolvată. N-ar fi mai bine să te relaxezi şi să renunți la rezolvare?
— Vrei să spui să mă întorc la el cu săru-mîna, ca o epavă purtată de valuri, ca o *femeie oarecare?* Rîzi, n-ai decît!
— Atunci de ce nu pleci la Tokio?
— Şi să-i declar tatei că a avut el dreptate?
— Sau invită-l pe tatăl tău aici. Ştii cît de mult am dorit întotdeauna să-l cunosc.
— A, voi doi v-ați fi înțeles de minune. Să-l invit pe tata în brambureala asta? Nu.
— Tu vrei ca totul să se aranjeze pe dată. De ce să nu începi cu lucrurile mărunte? May ce părere mai are?
— Ea e de părere că trebuie să-mi plănuiesc, cu foarte multă grijă, un viitor fericit. Ştii, uneori gîndul fericirii mă torturează. Casa asta de aici miroase a fericire şi mă înnebuneşte. Cîteodată visez că sînt fericită. Şi în acele momente e ca şi cum George nici n-ar fi existat vreodată, ca şi cum ar fi fost ras de pe fața pămîntului.
— Atunci de ce să nu-l razi pe George din mintea ta?
— Dumneata m-ai sfătuit să plec într-o călătorie, numai că asemenea călătorie ar trebui să fie un pelerinaj. Şi nu există nici un loc sfînt unde m-aş putea eu duce. M-am gîndit că, dacă aş pleca la Delphi, poate aş primi vreo îndrumare, numai că acum şi Delphi a fost golit de semnificație. Locul meu sfînt e George. Şi asta-i o monstruozitate.

— Cred că ar trebui să-l scoți cu totul din viața ta, să-i scrii anunțîndu-l că doreşti să divorțezi şi apoi să ți-l imaginezi cum înjură la început, pe urmă rînjeşte, pe urmă sare-n sus de bucurie. încearcă să poți *concepe* că el ar fi mai fericit *fără* tine. Ar fi singura cale ca să scapi şi tu de povara ta copleşitoare.

— De acord, sînt obsedată de mine însămi. Dar n-aş putea divorța de George. Cu neputință. Să las toată povestea asta neterminată ?
— Tu doreşti să-l domini. Să-l salvezi aşa cum vrei tu. Nu toate lucrurile pot fi duse întotdeauna pînă la sfîrşit; scoate-ți iluzia asta din minte. Dacă nu te poți hotărî să-l părăseşti, atunci întoarce-te la el, fără să mai aştepți momentul potrivit, fără să mai cumpăneşti atîta lucrurile şi fără intenția de a fixa, a duce la sfîrşit sau a clarifica ceva. Tu *poți* uorbi cu George, ăsta e un fapt...
— Da, oarecum, dar...
— El te invidiază, se teme de tine. Renunță la puterea şi la superioritatea ta.
— Ah, dac-ar fi atît de uşor! *Dumneata* cunoşti lucrurile astea mai bine.
— Tu reprezinți întocmai acel principiu de ordine pe care-l respinge el. Ăsta-i un lucru la fel de important ca şi acea *anume* religie în care nu crezi.
— Mă flatezi. Aşa ceva ar suna ca o legătură rațională. Există legături între noi, dar acestea sînt subterane şi înfiorătoare.
— Da, ştiu. Ai ceva împotrivă să revedem împreună două-trei dintre punctele mai importante?
— Nu. Foarte bine, pune-ți întrebările.
— Şi ai să mă ierți?
— Trebuie să-ți ierți călăul. Altfel ar fi prea urît din partea mea. Mi-ai spus să mă feresc de tranchilizante şi să încerc să îndur totul. Poftim, îndur totul, dar asta nu m-a făcut mai înțeleaptă.
— în legătură cu Rufus...
— Nu-i vorba nici de Rufus, nici de Alan sau Alex, Fiona sau Tom - nici una dintre vechile teorii nu ține, nu-i reală, la el e ceva congenital... originar.
— Vorbesc despre tine, nu despre George.
— A, ştiu, dumneata ai o teorie şi în privința asta. Foarte bine. Rufus a murit din vina mea, totul s-a întîmplat într-o

secundă, din cauza neatenției şi prostiei mele. Şi pe urmă nu am putut intra în legătură cu George - nu era la muzeu. A trebuit să aştept pînă cînd a venit acasă. Uneori am impresia că pe parcursul acelei lungi aşteptări am murit şi eu, iar toată viața mea de atunci încolo nu a fost decît fantoma unei vieți. Fireşte că resimt moartea lui Rufus secundă cu secundă, aerul pe care-l respir e moarte, retrăiesc accidentul acela... Dar nu pot spune că asta s-a amestecat cu ceea ce simt eu pentru... George şi... ăsta-i un element exterior...
— Da.
— Pe urmă a fost imposibil să discutăm între noi despre lucrul ăsta, nu am vorbit despre accident nici între noi şi nici cu altcineva. George nu mi-a cerut niciodată detalii şi eu nu i le-am oferit. I-am spus doar că a fost din vina mea şi i-am relatat foarte vag ce s-a întîmplat. Niciodată nu mi-a *spus* un cuvînt. Nu am încercat vreodată să scrutez, nici măcar să arunc o privire în adîncurile sentimentelor lui George, nu am vrut să ştiu ce simte, dacă mă blamează în inima lui...
— Poate mai puțin decît îți imaginezi tu.
— în ce fel mă acuza, ce *proces* mi-a intentat... nu, cuvintele astea nu sînt adecvate... e ceva inefabil. Şi tîrziu lumea a

început să spună că a fost vina lui, unii insinuau chiar că ar fi făcut-o deliberat, circulau zvonuri îngrozitoare - şi eu n-am suflat o vorbă. Şi acum, dacă aş striga în gura mare: „Eu am făcut-o", nimeni nu mi-ar da crezare, toți ar continua să creadă că el e vinovatul. Cum l-aş putea părăsi după aşa ceva?
— Pentru că a luat vina asupra lui?
— Nu, nu, cuvintele astea sînt prea slabe. Ți-am spus că e un lucru inefabil, absolut, e ca şi cum am fi osîndiți împreună, legați împreună şi azvîrliți în flăcări.
— Şi nu legătura asta este cea care ar trebui deznodată?
— Teorii, teorii... dumneata nu faci decît să cauți o cheie. Dar nici măcar ăsta nu-i lucrul fundamental. Da „a luat vina asupra lui". Şi asta l-a făcut mai rău.
— Cred că te-a făcut pe tine mai rea.
— Gîndeşti că ar trebui să-mi acord iertarea?
— Să te ierți pe tine şi pe el dintr-o singură mişcare.
Senzația de vinovăție şi resentimentul purtat celui față de eare eşti vinovat se amestecă adeseori. îi porți pică pentru tot ce-a făcut ca să se autoprotejeze de acea cumplită nenorocire.

Acum cîtva timp îmi spuneai că „a lipăit totul aşa cum lipăie pisica laptele". M-a frapat această curioasă comparație.
— Aşa am zis? Desigur, comparația asta nu descrie faptele. Inima lui a fost zdrobită — Rufus însemna pentru el... mă rog, ştii bine... pentru noi amîndoi...
— Da.
— Ce vreau eu să arăt este că *pe dată* George a început să transforme totul în altceva, în ceva îngrozitor, împotriva mea - oh, ca să se autoprotejeze, după cum ai spus. Dar ca să amestece durerea aceea sfîşietoare cu o ciudă meschină, cu răutate mîrşavă, cu răstălmăciri şi minciuni - această adîncă şi fermă *hotărlre* de a preschimba o realitate cruntă într-un mecanism infernal menit să-l anihileze pe celălalt - asta-i lucrătura diavolului - aşa ceva corupe totul, totul...
— Dar trebuie să priveşti lucrurile şi din punctul lui de vedere.
— Exact. A *fost* vina mea şi am păstrat tăcerea - am tăcut, la început pentru că era un lucru prea înfiorător ca să pot vorbi despre el şi, mai tîrziu, pentru că... asta mă privea numai pe mine, pe nimeni altcineva şi nu puteam să...
— Nu puteai condescinde să contrazici lucrurile, lucrurile oribile care se spuneau pe seama lui George.
— Da. Intervenția mea nu i-ar fi făcut decît să vorbească şi mai mult, s-ar fi spus că vreau să-l apăr şi grozav le-ar fi plăcut acest lucru. Da... din cauza nenorocirii în sine... si a tăcerii mele... sînt de condamnat. Aşa încît, într-un fel, George are dreptate şi îşi poate repeta acest lucru. Dar modul în care a prefăcut totul într-o armă împotriva mea — o armă silențioasă, malefică — e înfricoşător, e o caricatură a unei condamnări, este exact opusul reacției pe care ar fi presupus-o dragostea şi mila.
— Deci, privind obiectiv lucrurile, tu eşti vinovată şi George are dreptate; numai felul în care reacționează el este absolut greşit.
— Da. Şi ceea ce numeşti dumneata „a privi lucrurile şi din punctul lui de vedere" e o adevărată tortură. E stare de război, e un iad, starea asta conflictuală e iadul curat.
— Ai vorbit despre „adînca şi ferma hotărîre" a lui George. Dar ce părere ai despre a ta? Pe el îl vezi acționînd silențios

şi malefic. Asta-i imaginea pe care ai făurit-o tu. Fără îndoială că George acționează instinctiv, aşa cum facem cu toții, pentru

a se salva. Drept care *transformă* întreaga poveste în ceva. Dar tu procedezi la fel. El nu-ți poate dărui dragoste şi milă. Dar s-ar spune că nici tu nu-i poți dărui.
Stella rămase tăcută un moment, reflectînd.
— Dacă aş putea crede că din asemenea izvoare ar mai putea țîşni ceva... dar eu nu fac decît să-mi concentrez întreaga forță ca să nu mă las distrusă. Nu vreau să devin un automat de ură şi suferință. Vreau să-mi păstrez rațiunea. Tot ce pot face pe planul iubirii şi al milei şi aşa mai departe este doar să încerc să mă gîndesc cu multă claritate la George. Nu crezi că s-ar putea sinucide?
— Nu.
— Sinuciderea mi s-a părut întotdeauna atît de abstractă. Nimeni nu se poate sinucide din toată inima.
— Sîntem ființe abstracte şi rareori facem ceva din toată inima. Sinuciderile sînt adesea acte de răzbunare sau dovezi de omnipotență.
— Acum ai vorbit ca George. Dar nu, nici eu nu-l văd în postura de sinucigaş. Poate că într-o zi o să fie linşat de mulțime. Totuşi, violența lăuntrică e o forță, o magie, oamenii se tem de ea.
— Va fi ocrotit, îngrădit.
— Da. Ca un rege.
— Ca regele ce trebuie să fie din moment ce tu eşti o regină. Mi-ai spus cîndva că te simți ca o prințesă care s-a măritat cu un om de rînd. „Şi pînă la urmă, consecințele ies îa iveală", aşa ai spus.
— Aşa am spus ? Ce lucruri îmi ies din gură, şi dumneata care le înregistrezi în minte!
— Nu te mai preocupa atît să făureşti imagini. Din cînd în dnd e bine să mai laşi spațiul gol. Noi nu sîntem mare lucru, mici măcar nişte automate. Tu îți închipui că gîndurile tale sînt razele puterii tale. Acțiunile directe constituie un drum mai sigur către justețea părerilor.
— Acțiunile directe...
— întreprinse într-o lumină care vine din interior, o credință sau o speranță, nimic prea intelectual.
— îmi propovăduieşti din nou umilința! Ca, de pildă, să mă întorc la el. Dac-aş putea măcar să văd o datorie în acest lucru, dar nu pot. Nu pot să orbecăiesc prin beznă. Trebuie

să-mi făuresc o imagine, trebuie să trasez un plan. Continui să crezi că Diane Sedleigh e lipsită de importanță?
— O jucărie, un divertisment. Sper că nu eşti îngrijorată din pricina *ei?*
■— Sînt. Dar ceea ce simt în legătură cu ea pot înțelege. E clar şi bine definit în comparație cu restul. Uneori mă gîndeam că s-ar putea s-o ucidă. Cred că era la ea cînd Rufus a murit. Spune-mi, nu gîndeşti despre George că-i pur şi simplu nebun ?
— Nu.
— Sau epileptic?
— Nu.
— Crezi că are nevoie de şocuri electrice şi de tot restul?
— Nu.

— Dar nu crezi că-i primejdioasă această aşteptare, această lăsare ca timpul să treacă ? Mă obsedează acel „lăsați să treacă timpul"; nu-l pot opri în loc, nu pot profita de el. Pe vremuri, obişnuiam să clasific toate astea sub eticheta de „căsnicie nefericită", dar nu-i asta, e mult mai mult. Faptul că şi-a pierdut slujba se înțelege că l-a înrăit. Acum are timp să stea şi să urzească tot felul de fantezii. îşi imaginează tot felul de fantasmagorii sinistre. în trecut, cu secole în urmă, mi le povestea.
■— Reuşeați deci să comunicați în această zonă?
— Vrei să ştii dacă eram fascinată ? Da, înainte de a începe să...
— Să te temi de el.
— Să-l urăsc — sau ce-o mai fi ce simt pentru el.
— Şi totuşi, continui să fii fascinată.
— E ceva mult mai intim decît fascinația. Eu sînt George. Şi presupunînd că m-aş întoarce la el, crezi că aş fi în siguranță?
— E preocupat pe de-a-ntregul de John Robert Rozanov.
— Aşa încît nici n-o să mă observe? Sper că-i o preocupare care nu-i dăunează. Şi asta vrea să însemne că pot să mai aştept sau că nu-i nevoie să mai aştept?
— Crezi că George nu ți-a purtat niciodată pică pentru termenii prieteneşti în care erai cu Rozanov pe vremea studenției ?
— Nu eram în termeni prieteneşti cu el. Pur şi simplu considera că sînt bună la filozofie. Şi eu...
— Şi tu?

— Mă rog, îl cunoşti pe John Robert sau îl cunoşteai...
— Crezi că tu nu faci parte pentru George din problema Rozanov?
— Sper că nu. Cînd am văzut cît de înnebunit era George, am renunțat la Rozanov.
— Şi ai renunțat la filozofie pentru ca George să nu-şi dea seama că tu erai în stare să te afirmi şi el nu?
— Nu spune aşa ceva! Asta s-a întîmplat în urmă cu secole, înainte de a ne fi. căsătorit. încă de pe atunci îl studiam pe George.
— îmi aduc aminte că te-am auzit spunînd odată că George te interesa mai mult decît orice pe lume.
— Oricum, nu vreau să am de-a face cu George atîta timp cît el are de-a face cu John Robert, asta ar fi o problemă în plus. Există ceva ce-ar trebui descifrat. O, dac-aş putea descifra acest lucru în intervalul ăsta de aşteptare! Nu-l poți explica pe George pornind de la vechile teorii emise în jurul lui. Sînt la fel de gratuite ca şi cînd ai afirma că-i posedat de diavol. Pe el îl macină ceva mult mai vrednic de milă, ceva ca o boală, ca o nevoie inexorabilă, ca obsesia sexuală, ca o foame de ceva, o foame obsesivă, vinovată, furioasă. Acum ştie foarte bine că nu se va realiza în viață în nici un fel, că nu va *face* nimic din viața lui. E realmente o figură patetică. Dacă George ar fi un personaj de roman, ar fi o figură comică.
— Cu toții dacă am fi personaje de roman am fi comici. Aş fi preferat ca tu să fi studiat în continuare filozofia sau economia şi nu pe George.
— Da. Şi asta face parte din visul meu.
— Visul că eşti fericită?

— Visez de multe ori că sînt iar la universitate. Te rog, nu începe să-mi spui „De ce nu?", nu-mi spune „Eşti încă tînără", nu-mi spune...
— în regulă. Dar spune-mi tu, din piesele alea pe care le-a scris George nu s-a jucat nici una?
— Bineînțeles că nu. Ți-a arătat vreodată vreuna?
— Da. îmi pare rău, l-am pierdut pe George. Regret mult că-mi pierd toți prietenii.
— Dacă l-ai fi păstrat... dar ar fi fost imposibil. Dacă l-ai fi păstrat pe George ar fi început să te deteste cum îl detestă pe Rozanov. Cred că şi-a rupt în bucăți toate piesele. Oricum, mi-a rupt şi romanul meu.

— N-am ştiut că ai scris un roman.
— Eşti norocos. Aş fi putut să-ți cer să-l citeşti.
— Sper că vei scrie un altul?
— Nu-i numai vorba că nu-i în stare să *facă* ceva sau să *impresioneze* pe cineva prin capacitățile lui intelectuale - ştiu că dumneata vezi în George „un erou al timpurilor noastre".
— Omul singur şi neputincios care devine apatic, apoi alienat şi respingător.
— George e un om respingător. Asta sună reconfortant. Ştii că George trăieşte într-o schemă temporală foarte ciudată, e ca un criminal care a fost condamnat şi eliberat pentru nişte crime pe care le va comite în viitor. A plătit de-acum pentru ele şi asta îi sancționează ura împotriva omenirii.
— Păcătosul absolvit care continuă să păcătuiască. Spuneai că George se simte ca un criminal de război nazist la capătul unei lungi condamnări, purificat prin suferință, dar care continuă să nu se căiască.
— Da. Acum nu mai e în stare să realizeze nimic pe linia studiului sau a scrisului, în schimb e capabil să săvîrşească cine ştie ce *act* îngrozitor, care să-l confirme în propriii săi ochi. Sînt convinsă că visează la asemenea fapte - toate micile lui mîrşăvii...
— Ca de pildă încercarea de a te ucide pe tine?
— Mă rog... a încercat într-un sens... dar...
— A împins maşina.
— Da. încă îi văd palmele lipite pe fereastra din spate, palide ca... nişte mici animale...
— Şi te-a izbit cu piciorul după ce te-a scos din canal.
— Cred că ăsta-i lucrul pentru care îi port pică. Dar l-am provocat. L-am ironizat în legătură cu Rozanov. Dacă mă va ucide vreodată, va fi un omor accidental, fără voia lui.
— N-are importanță. Spune mai departe. Toate aceste mici mîrşăvii sau „năzbîtii", cum le numesc admiratorii lui...
— Da, sînt ca o... reprezentare, simboluri... ca o repetiție a ceva cumplit ce va săvîrşi într-o zi şi care, în sfirşit, o să-l satisfacă. Şi pe urmă o să se astîmpere... va fi satisfăcut sau poate că scîrbit, pentru că va distruge şi ceva din el însuşi, va fi epuizat, slab şi sleit, ca un vierme într-un măr, şi teribila lui necesitate se va mistui.
— Şi în ce stadiu al acestui proces ne aflăm acum?

— Asta-i lucrul pe care vreau să-I descopăr. Chestia cu Rozanov e o întrerupere. E un lucru serios, dar, într-un fel, şi asta ar putea fi o diversiune. E o situație fortuită, care va lua

sfîrşit. Rozanov se va întoarce în America şi George se va lecui de el. Atunci vom şti.
— Dacă *lucrul* pe care-l aşteaptă... actul care-l va domoli... s-a petrecut sau nu?
— Da. Intîi am crezut că spargerea sticlăriei romane a fost acest act.
- Şi?
— Pe urmă am crezut că uciderea mea...
— Numai că tu trăieşti.
— Da, dar s-ar fi putut ca simpla încercare să-i fie de ajuns.
— Şi dacă nu i-a fost?
— S-ar putea să simtă că înlăturîndu-mă cu totul pe mine ar înlătura şi *nevoia* aceea din el. E posibil să considere că încercarea a fost un fiasco, ceva ce nu i-a reuşit.
— Asta-i pricina pentru care aştepți?
— Nu, asta nu schimbă lucrurile cu nimic, dacă mă întorc la George îmi asum riscul. Dar pur şi simplu nu vreau să mă întorc cu mintea încîlcită, într-o abjectă harababură, vreau să am capul limpede şi să trasez o tactică.
— O tactică...!
— Şi acum, dacă tot am amînat atîta, mai pot aştepta pînă cînd Rozanov se întoarce în America.
— Şi dacă George se va domoli, dacă va fi „epuizat", cum spui tu, slab şi sleit ca un vierme într-un măr, docil, crezi că va mai prezenta vreun *interes* pentru tine? Nu crezi cumva că-ți *place* aşteptarea?
— Uneori am impresia că George e un peşte pe care l-am prins într-o undiță... cu o sfoară lungă, lungă... şi-l las să zburde... să zburde... să zburde... Ce imagine teribilă!
*

— Ce-i muzica asta ciudată?
— E un bîlci pe islaz.
Ecourile îndepărtate ale muzicii de bîlci, distilată şi îndulcită de aerul călduț al serii, răzbeau, intermitent, estompat, în grădina Belmont. Ceva mai aproape, o mierlă cînta extaziată, cu triluri lirice ca de privighetoare. Arborele *gingko* se înveşmîntase în

frunzişul de vară. Crengiie-i grăsune, încovoiate, păreau a fi mădularele unui animal rotofei. Grădina era îmbălsămată de mireasma mălinilor. De fapt, întregul Ennistone era îmbăiat în parfumul dulce-acrişor al acestui prețios arbust.
— Pearl, mi-e frică.
— De ce ți-e frică, iubito?
— Să tragem storurile.
— E prea devreme.
— I-am scris lui Margot.
— Foarte bine ai făcut.
— Uită-te ce frumos arată în chip de *presse-papier* mîna de piatră pe care am găsit-o.
Hattie aşezase mîna de ghips descoperită în grădina sălbatică peste teancul ei de scrisori. Le scrisese lui Margot, prietenei şi fostei ei colege Verity Smaldon, şi Christinei, o fostă colegă franțuzoaică, în familia căreia petrecuse cîndva o vacanță.
— I-ai răspuns şi ziaristului ăluia impertinent?
— Da, ieri. Imaginează-ți că cei de la gazeta asta ştiu că exist!

Redactorul-şef de la *Ennistone Gazette* îi scrisese lui Hattie, solicitîndu-i un interviu.
— Sper că i-ai spus un „nu" categoric.
— Bineînțeles.
Hattie avusese un vis urît cu o noapte înainte, un vis care continua să o obsedeze. Se făcea că într-o prăvălie întunecoasă observase pe un raft de sus ceva mic, roşu, translucid, care întîi i se păruse a fi o insectă hidoasă. Dar vietatea începuse să filfîie din aripi şi atunci îşi dăduse seama că e o mică bufniță, foarte frumoasă. Bufnița pornise să zboare chiar deasupra capului ei, făcînd-o să încerce un sentiment pătrunzător de plăcere amestecată cu amărăciune. îşi înălțase mîinile, încercînd să o prindă, temîndu-se totodată să nu-i facă vreun rău. O voce îi tot spunea: „Dă-i drumul pe fereastră!". Dar Hattie ştia că genul ăsta de bufniță trăieşte întotdeauna în camere întunecoase şi că dacă i-ar fi dat drumul afară ar fi murit. Pe urmă privirea îi căzuse pe un alt raft, unde văzuse, cu groază, o pisică stînd la pîndă, gata să se repeadă la bufniță.
— Eşti cam tulburată astăzi.
— Nu pot respira din pricina parfumului florilor. Părintele Bernard zicea că s-ar putea să treacă pe aici.
— Nu mai vine la ora asta.

— Ba s-ar putea, el vine întotdeauna tîrziu. Ție nu-ți place preotul, Pearlie.
— Simt că pe undeva e fals.
— E nedrept din partea ta.
— Bine. E nedrept.
— Nu te supăra pe mine.
— încetează cu prostiile astea, eu nu mă pot supăra pe tine.
— Te rog renunță să mai coşi. Ce coşi acolo?
— Cămaşa ta de noapte.
— Ți-a plăcut la Londra?
— Da, desigur.
— Regret că tu nu guşti galeriile de pictură.
— îmi plac galeriile de pictură.
— Te prefaci că-ți plac.
— Hattie...
— îmi pare rău, sînt sîcîitoare. E o lumină atît de stranie afară, soarele străluceşte şi totuşi parcă ar fi noapte. Am o senzație foarte ciudată. Sper că nu din cauză că-mi pierd timpul de pomană.
— Din moment ce citeşti toate cărțile alea mari, nu-ți pierzi timpul.
Prin „cărți mari" Pearl înțelegea scriitorii consacrați ai literaterii europene, pe care părintele Bernard îi indicase, printr-o fluturare a mîinii înspre bibliotecă, drept nimeriți să-i umple lui Hattie timpul, în aşteptarea sentinței lui John Robert, cu privire la studiile ei. Acum, Hattie citea *Tod in Venedig*[1].
„Pearl, draga mea, acum că Hattie e la universitate, pot, în sfîrşit, să-ți dezvălui cît de mult țin la tine. Ai fost un prețios sprijin şi o mare consolare pentru mine, şi am ajuns la concluzia că nu mă pot descurca fără de tine. Pot îndrăzni să sper că nu ți-e indiferentă soarta mea?" Aceste cuvinte, rostite sau scrise de John Robert, făceau parte dintr-o fantezie pe care o țesea imaginația lui Pearl, în timpul discuției de mai sus, purtată cu Hattie. *La sfîrşit,* John Robert *se va întoarce spre ea,*

poate ca spre cea din urmă resursă (această speranță obscură devenise, în ultima vreme, foarte prețioasă pentru Pearl). Asemenea viziuni, care se declanşau automat, coexistau cu neplăcuta convingere a lui Pearl, din ce în ce mai certă, că

1. *Moarte la Veneția,* de Thomas Mann.

II
EI
llllll
Mî M1.
jjvm
■ I
iii
*.|1lf

John Robert era mult mai interesat de nepoata sa decît i-ar fi plăcut să se vadă. Desigur că Pearl nu-i spunea nimic din toate astea lui Hattie.

Alex avea un vis recurent: se uita în zori pe fereastră şi vedea grădina Belmont, care devenise uriaşă, cu un lac şi o privelişte a unor codri îndepărtați, plină de oameni străini, care se învîrteau de colo-colo cu un anumit scop. Şi simțea în vis o furie neputincioasă şi îngrijorare, şi frică.

Acum, ascultînd trilurile mierlei şi privind pe fereastra salonului, în care încă nu aprinsese luminile, se simți străpunsă de un junghi de frică, asemănătoare cu cea din vis, văzînd o siluetă nemişcată, plantată în mijlocul pajiştii. După o clipă, o recunoscu pe Ruby, totuşi priveliştea continua să fie sinistră. Ce făcea Ruby, la ce s-o fi gîndind, aşa cum stătea acolo, singură şi neclintită, în grădină? Mai devreme, în cursul aceleiaşi zile, Alex văzuse vulpea femelă zăcînd lasciv, elegant, pe pajişte, în timp ce patru pui mici se zbenguiau în jurul ei şi i se cățărau pe spate. Tabloul îi plăcuse, dar îi pricinuise în acelaşi timp o durere ascunsă, de parcă s-ar fi identificat cu vulpea şi ar fi fost năpădită de acea teamă, mereu prezentă în inima animalului.

— Nu pot să mă rog, spuse Diane.

— Ba poți, prostuță mică, îi răspunse părintele Bernard, consultîndu-şi ceasul.

Diane venise şi ea o dată la slujba de seară, dar Ruby care participa întotdeauna, tocmai în acea seară nu se arătase. După slujbă, părintele Bernard o invită pe Diane la casa clericală şi îi ținu mîna în mîna lui, îi oferi un păhăruț cu coniac şi după aceea nu ştiu cum se întîmplă, dar continuara să bea împreună.

— Poți încerca să te rogi. Dacă spui că nu te poți ruga, înseamnă că încerci să te rogi. Şi a încerca să te rogi e totuna cu a te ruga.

— Asta-i ca şi cum ai spune că dacă nu ştii să vorbeşti chinezeşte, e de ajuns să încerci să vorbeşti chinezeşte.

— Sînt două lucruri diferite. Dumnezeu ne cunoaşte nevoile înainte de a-i cere noi să ni le satisfacă.

— Depinde dacă crezi sau nu în Dumnezeu. Eu nu cred.

Ah, dacă s-ar lăsa de băutură!

— Astăzi orice poate fi luat drept credință în Dumnezeu, a te simți deprimat echivalează cu credința, şi violența, şi sinuciderea...

— Atunci George crede în Dumnezeu.

— îngenunchează şi descarcă-ți povara.

— Asta sună ca un refren de cîntec pop. Vi se pare că George crede în Dumnezeu?
— Nu ştiu. Dar tu crezi. Deşteaptă-te! Inventează ceva! întreprinde o acțiune. Du-te şi fă-i o vizită domnişoarei Dunbury.
— Ce mai face, biata de ea?
— Bolnavă. Singură.
— N-o să vrea să mă vadă, mă disprețuieşte. Aş dori ca dumneavoastră să-l vizitați pe George.
— Să-l ia dracu pe George! Cu cît mai curînd o sa comită o crimă decentă şi o să fie arestat, cu atît mai bine.
— Cum *puteți* spune aşa ceva!
— Cred că ar trebui să smulgi răul de la rădăcină.
— Vai, cum mă îndurerați!
— Smulge-te din mocirla asta! Urcă-te într-un tren, în oricare tren, în orice direcție.
— Ați văzut-o pe Stella?
— Nu.
— Nu-i aşa, nu se poate s-o fi omorît? Pe unde-o fi?
— La Tokio, pleacă la Tokio, pleacă oriunde, fă ceva!
— Mi-am cumpărat un fular nou.
— Un fular nou poate fi un vehicul al grației.
— Sînt beată.
— Şi eu.
— Am auzit pe cineva spunînd că dumneavoastră nu credeți în Dumnezeu.
— Există un Dumnezeu dincolo de Dumnezeu, iar dincolo de acest Dumnezeu, există Dumnezeu. N-are importanță cum îl numeşti, nu are importanță ceea ce faci, relaxează-te.
— Cred că George ar fi în stare să facă orice i-ar spune profesorul Rozanov.
— Trebuie să mă duc la Papuc. Am întîrziat îngrozitor.
— Nu vă mai puteți duce acum.
— Ba pot şi mă voi duce.
— Vă duceți s-o vedeți pe fata aceea, fiica fratelui profesorului Rozanov?
— Fiica fiicei profesorului Rozanov.

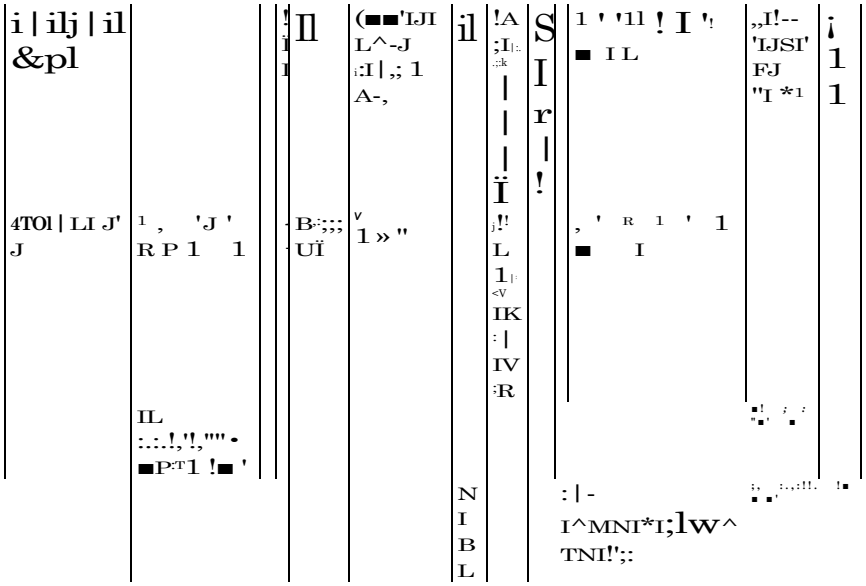

— Ciudată fată, o mironosiță cu fața albă. N-ați putea să-i cereți profesorului Rozanov să se poarte frumos cu George?
— Nu. Vino ! Eu am plecat.

— Vă conduc şi eu pînă la Forum Way.
La circiuma Omul Verde se făcuse aproape ora de închidere. După cum cred că am mai arătat, îndelungile veacuri de protestantism lăsaseră oraşul Ennistone foarte sărac în cîrciumi. Există Taverna Albert, în Victoria Park, şi o circiumă nouă, La Broasca Țestoasă, în Leafy Ridge. Mai există un local luxos, La Cîinele în Goană, care are şi restaurant, situat în Biggins, lîngă Crescent, şi o circiumă denumită La Femeia Nevorbăreață (reprezentată pe firmă prin portretul unei femei decapitate), lîngă Bowcock. In Druidsdale avem La Şoarecele de Bibliotecă, iar în Westwold La Trei Şoareci Orbi. Mai sînt cîteva bombe sordide şi rău-famate, prin zona St.Olaf, şi Dihorul din Tărîmul Pustiu, dincolo de canal.
Aşadar, Ennistone nu-i un oraş în care să poți găsi cu uşurință o băutură şi un număr surprinzător de mare de ennistonieni nu au pus în viața lor piciorul într-o circiumă, împotrivirea la desfacerea de băuturi alcoolice în incinta Institutului a rămas la fel de fermă deşi, cu timpul, s-ar putea ca şi lucrul ăsta să se schimbe în concordanță cu schimbarea moravurilor tinerei generații. Această tînără generație, acea *jeunesse dorée* care preluase, la Băi, Bazinul Interior, preluase în ultima vreme şi Omul Verde, spre enervarea muşteriilor obişnuiți din Burkestown, ca de pildă doamna Belton.
în această seară, se găsea adunată acolo întreaga distribuție a piesei *Triumful Afroditei,* după o repetiție la Sala Mare; mulți dintre actori încă îşi purtau costumele de scenă. Surescitată, trupa împreună cu asistenții ei pornise într-o zgomotoasă procesiune de la Sală pînă la circiumă, iar acum se răspîndiseră cu toții de-a lungul tejghelei de la bar, sporovăind în gura mare. (Circiuma fusese de curînd renovată şi distincțiile dintre bar, salon şi separeuri erau abolite.) Se aflau acolo Tom şi Anthea, Hector Gaines, Nesta, Valérie şi Olivia, cu răsfățatul lor Mike Seanu, şi Simeon, fratele Oliviei, care urma să cînte în rolul contratenorului, şi Cora Clun, fiica lui „Anne Lapwing", precum şi Derek, fratele ei mai mic, vedeta corului de la St. Olaf, care juca fermecătorul rol de paj al Afroditei ; se mai găseau Maisie Chaimers şi Jean Burdett, muzicala soră a organistului

de la St. Paul şi a brutal de sincerului medic al domnişoarei Dunbury, Jeremy, Andrew şi Peter Blackett, şi Bobbie Benning şi alte persoane tinere care nu au fost menționate pînă acum, ca de pildă Jenny Hirsch şi Mark Lauder, amîndoi în costume de animale, sau diverse decoratoare şi costumière. Derek şi Peter erau încă minori, dar destul de bine dezvoltați încît să poată fi convingători în rolurile lor. Spectacolul se găsea în acel stadiu în care regizorul ajunge la convingerea fermă că nu va putea fi reprezentat (lucru comun oricărei producții teatrale). Oricum, însă, trupa era nepăsătoare, plină de o total irațională încredere în Hector (care ajunsese acum o figură de mare popularitate, iar dragostea sa neîmpărtăşită pentru Anthea era de notorietate publică) şi în Tom, care îşi cîştigase o vagă autoritate în calitate de coautor. Scarlett-Taylor, după ce emisese cîteva prețioase şi total tardive critici din punctul de vedere al istoricului, se distanțase de întreaga operație. In acest anume sfirşit de săptămînă se găsea şi el în Ennistone, dar nu la circiumă ; declarase că vrea să studieze în linişte în Travancore Avenue.

Tom şi Anthea stăteau împreună cu Peter Blackett, care era îndrăgostit de Nesta. Lîngă ei, Valérie şi Nesta discutau despre examenele lor la colegiu. Valérie (Afrodita) era încă îmbrăcată în roba lungă, albă, pe care o purta pe sub rochie. Se apropie de ei şi Hector.
— Situația e disperată!
— Nu, Hector, repetiția a mers foarte bine.
Andrew Blackett îl întrebă pe fratele său, Jeremy:
— *Ea* e încă la Maryville ?
— Da. Să nu-i sufli o vorbă lui Peter.
— Se-nțelege că nu.
Andrew se întreba dacă să nu se urce în maşină şi să se ducă în acea seară direct la Maryville, pentru a-i oferi Stellei viața lui, dragostea lui, onoarea şi numele lui. Frumusețea misterioasă a Stellei îl făcuse să o iubească în taină de ani de zile. Desigur, vor trebui să emigreze.
Se imagina trăind alături de Stella în Australia şi, o secundă, se simți îmbătat de fericire.
Capete de cerbi şi de cîini şi de păsări moțate apăreau ici-colo, printre băutori. Un urs hirsut se apropie, greoi, de Tom. Se dovedi a fi Bobbie Benning.

— E foarte cald aici, nu? îl întrebă Tom.
— Da, şi eu sînt groaznic de răcit. Nu-i uşor să fii gutunărit sub un cap de urs, crede-mă. Scarlett-Taylor e aici?
— Nu, studiază.
Bobbie Benning, torturat în continuare de inabilitatea lui de a preda mecanica şi incapabil să i se destăinuiască lui Tom sau lui Hector, îl alesese drept confident pe Emma, care era, evident, un cărturar serios, dar nu găsise încă ocazia de a-şi spune păsul.
Hector avusese, ceva mai devreme în acea seară, un diferend cu Jonathan Treece pe care încercase, în mod imprudent, să-l ajute în problemele muzicii. Treece plecase val-vîrtej la Oxford. Oricum, aceasta apărea drept o problemă minoră în comparație cu ceea ce simțea Hector la gîndul că la ora zece va trebui să se întoarcă la pensiunea lui singuratică, lăsîndu-i pe Tom şi pe Anthea împreună.
— Haideți să cumpărăm nişte sticle şi să mergem să nu pilim în altă parte. Ce-ar fi să veniți la mine?
— O, mai bine să mergem pe islaz, propuse Bobbie. Bîlciul trebuie să fie în toi.
— Cîțiva inşi dansau în jurul pietrelor Inelului din Ennistone.
— Zău? Cine erau?
— Nu ştiu, mi s-a spus că erau îmbrăcați în straie albe.
— Druizi, de bună seamă.
— Haideți să mergem pe islaz!
— Fiecare aduce cîte o sticlă.
Tom rîdea, trăgînd de capul de urs al lui Bobbie. Trăia, de fapt, un adevărat supliciu. Nu-i scrisese lui Rozanov, deşi încercase în repetate rînduri să compună o scrisoare. Cum putea să-i spună omului *aceluia* că nu se simțea atras de fata *aceea?* Firește, existau o sută de moduri de a i-o comunica: „Am stat de vorbă şi, cu toate că ne plăcem extraordinar unul pe celălalt... socotim amîndoi că sîntem mult prea tineri..." „Ea nu mă consideră potrivit... Nu sîntem îndeajuns de interesați...". Dar lucrul cumplit era că Tom se simțea *interesat,* dar nu din punc-

tul de vedere din care ar fi fost nevoie. Se gîndea aproape cu turbare: „Afurisitul ăsta de autocrat m-a legat de ea, nu vreau să fiu legat, dar acum mi-e atît de greu să mă mai dezleg. M-am schimbat. El m-a făcut să nu mi-o mai pot scoate din minte. Pur

şi simplu, nu pot să scriu o simplă scrisoare şi să *dau totul uitării.* A sădit ceva în mine, ceva care creşte ca o buruiană otrăvitoare. E degradant să mă las atît de copleşit! Probabil că ea mă urăşte. Şi, pe de altă parte, pe mine mă sperie, pare o fată nefastă, un fel de păpuşă vrăjitorească, aduce nenoroc, un blestem care-mi învenineză fericirea şi libertatea. El m-a *mințit* şi lucrul ăsta e atît de nedrept şi de condamnabil. Dar dacă mă supăr pe *el* şi-i scriu o scrisoare furioasă, dacă-i scriu *orice fel* de scrisoare, pentru că oricum i-aş scrie tot am s-o dau în bară, după aceea am să înnebunesc de părere de rău. *El* e cel care mă interesează, mă interesează ce gîndeşte despre mine. Poftim, uite la ce-am ajuns!".
Tom încerca pentru prima oară în viața lui (avusese mare noroc că fusese scutit pînă acum) acea înnegurare, acea înveninare a imaginației, care constituie una dintre cele mai maligne şi mai comune forme de suferință omenească. Lumea lui devenise bizară, plină de crime crîncene, de calvaruri, de pedepse. Se simțea speriat şi vinovat, anticipa o catastrofă care urma să se întîmple exclusiv din vina lui, dar la care contribuiseră şi vrăjmaşi malefici, pe care îi detesta. Nu-i folosea să facă apel la rațiune şi la bunul-simț, să-şi spună că nu era decît un episod nebunesc pe care putea să-l înlăture şi de care, în curînd, avea să se amuze. Ah, dacă ar fi avut puterea să spună „nu", de la bun început; atunci ar fi fost un lucru drept, un lucru uşor. Unde se spulberaseră fericirea lui, norocul lui? El pe care toți îl iubeau şi care, odinioară, îi iubise pe toți.
Tom se gîndise - un gînd pueril - că ziua aceea petrecută la mare îl va vindeca. Vechea tradiție a excursiilor familiale la mare era asociată cu inocența şi bucuria calmă. Se gîndise că, într-un fel sau altul, va trebui s-o revadă pe Hattie, ca să spele petele de pe impresia pe care i-o lăsase prima lor întîlnire, cînd el se purtase ca o lichea. Dar întîlnirea lor din grădina conacului părăsit, privită acum în retrospectivă, îi apărea la fel de oribilă. Să fie din pricină că voise s-o impresioneze? Se prezentase lamentabil. Ea deținuse tot timpul avantajul asupra lui, fusese rece, superioară, aproape tăioasă. Tom nu reuşise să exorcizeze răul. Şi după aceea îl apucase starea lui euforică, exaltarea ridicolă, pe care mai tîrziu nu o putuse înțelege, în legătură cu legenda aceea cu Iisus care ar fi fost în Anglia. Ulterior încercase să scrie un cîntec pop pe tema legendei. Dar starea de exaltare spirituală se evaporase

m

1>JE!H1H■Í|M■1 IB '■

lliíIllS

¡jHI'l

şi nu ieşise nimic din cîntec. Şi apoi, în aceeaşi zi a excursiei la mare, avusese loc coşmarul pierderii lui Zet şi a plînsului cutremurător al lui Adam, pe care nici măcar salvarea cățelului nu-l putuse şterge. Şi acum, după ce se scursese o bucată de timp, lucrul de care Tom îşi amintea cel mai limpede,

laolaltă cu o teribilă senzație de degradare, era ceea ce văzuse el de pe creasta stîncii, fără să-i fi atras atenția lui Emma: Hattie dezbrăcîndu-se, ciorapii ei mov care se asortau cu rochia, ciorapi cu vîrfurile de o culoare mai închisă şi pulpele albe, peste marginea ciorapilor.
— Domnilor, e ora închiderii, vă rog!
— Avem destulă băutură?
— Unde vă duceți?
— Pe islaz.
— Bîlciul continuă şi oamenii dansează în jurul Inelului.
— Pot să vin şi eu?
— Aşteaptă, să mai luăm atunci o sticlă.
— Am la mine tranzistorul.
— Şi eu.
— Cun facem rost de pahare?
— Să le luăm de la casa lui Héctor.
— Iți duc eu sticla, se adresă Tom, galant, către Anthea.
— Ba nu, o duc eu, tu o ții pe a ta.
Porniră cu toții în seara caldă străjuită de un cer senin, pe care mai zăboveau frînturi din lumina zilei. Cîțiva bețivi adunați pe trotuar cîntau încetişor. Tom se simțea amețit, sau mai curînd beat. Anthea îi luă mîna şi îşi simți ochii inundați de lacrimi. II iubea pătimaş pe Joey Tanner, care nu răspundea dragostei ei, şi îl iubea cu tandrețe pe Tom McCaffrey, dar ca pe un prieten, ca pe un frate.
Drumul care ducea de la Omul Verde spre pasajul de nivel şi apoi, traversînd calea ferată, spre islaz, trecea prin fața camerei mobilate a lui Héctor, unde poposiră acesta din urmă, Valerie şi Nesta, ca să strîngă toate paharele din casă într-un coş. Corul de animale, cu care Héctor avea atîta de fureă, încă nu părăsise circiuma. Lumina puternică emisă de postul de semnalizare, strălucea pe barele roşii şi albe ale pasajului de nivel; Tom şi Anthea se apropiara de el, mînă în mînă, legănînd sticlele ținute în mîinile libere.
Cînd se apropiara de pasaj, se opriră o clipă în fața portiței turnante, strimte, care permitea accesul trecătorilor peste

şinele de fier. Cineva traversa calea ferată, or prin portița turnantă putea trece doar cîte o singură persoană. Omul care se ivi în plină lumină, drept în fața lor, era Rozanov.
Tom eliberă brusc mîna Antheei şi scăpă pe jos sticla lui, care se făcu țăndări. Se aplecă, instinctiv, de parcă ar fi vrut să se ferească, să-şi ascundă fața; cînd îşi reveni, filozoful trecuse de ei.
— O, ce ghininon! exclamă Anthea.
— Fir-ar să fie, toată băutura asta irosită!
— Cel care a trecut nu era profesorul Rozanov?
— Cred că da.
Nu exista nici un dubiu că Rozanov îl văzuse şi observase că o ținea pe Anthea de mînă. Tom se întoarse şi făcu un pas, de parcă ar fi vrut să alerge după el, apoi se răzgîndi. Anthea împingea cu vîrful piciorului cioburile sticlei în şanț.
O altă persoană îşi făcea drum prin bara turnantă. Era Dominic Wiggins.
— *Hello,* Dominic!
— *Hello,* Anthea, *hello,* Tom. Dacă vă duceți la bîlci, să ştiți că s-a terminat.
— Cineva spunea că se dansează în jurul Inelului.

—■ S-a terminat şi asta. Au fost cîteva apariţii foarte interesante pe acolo, dar acum toată lumea s-a risipit. Totuşi, e o seară foarte frumoasă pentru farfurii zburătoare.
Hector, Nesta şi Valerie apărură în capul străzii, cu liota de actori după ei.
— S-au terminat şi bîlciul şi dansul, îi anunţă Anthea.
— Eu mă duc la Papuc, declară deodată Tom. .
— La Papuc?
— Da, e o petrecere acolo. Tocmai mi-am adus aminte. Am şters-o. Pa, pa!
— Ce spunea Tom?
— Că-i o petrecere la Papuc.
— O petrecere? Hai şi noi!
— Veniţi cu toţii, Tom spune că-i o petrecere la Papuc.
— Uraa! Spre Papuc înainte marş!
— Uraa!
împrejurările exacte în care s-a iscat ceea ce s-a numit mai tîrziu „dezmăţul" de la Papuc nu s-au făcut cunoscute din primul

moment, iar după aceea s-au lansat o sumedenie de acuzaţii şi de contraacuzaţii. Că a fost într-adevăr o ispravă inofensivă şi absolut întîmplătoare - cel puţin la început - şi în nici un caz o conspiraţie, o dovedeşte următoarea relatare pe care mi-a făcut-o, mult mai tîrziu, chiar Tom. Multe dintre ipotezele scandaoase pe care le-au vehiculat şi le-au crezut oamenii au fost absolut false, deşi, trebuie să adăugăm că majoritatea celor ce au participat la „dezmăţ" au avut pricini serioase să se ruşineze de cele ce s-au întîmplat în acea noapte de pomină.
Oricum, la puţină vreme după schimbarea de direcţie a bandei de zurbagii, visul lui Alex s-a adeverit. Stătea şi bea de una singură (în ultima vreme începuse să se dedea la beţii solitare şi în două rînduri fusese văzută singură la barul de la Hotel Royal). Auzi zarvă, se uită pe geamul bovindoului din salon şi văzu grădina Belmont invadată de oameni necunoscuţi şi de lumini mişcătoare.
— Ce se întîmplă aici? îl întrebă Diane pe părintele Bernard cînd ajunseră la poarta din spate a grădinii, de pe Forum Way.
Se auzeau dinăuntru zumzet de voci, zgomote înăbuşite, cîte un hohot puternic de rîs, muzică difuză, confuză. Preotul deschise poarta.
— E o serbare sau o petrecere, sau mai curînd se joacă o piesă de teatru.
— Eu nu pot să intru, spuse Diane. N-am fost invitată.
Cu toate acestea îl urmă pe preot în grădină. O luară pe cărarea umedă ce se strecura printre copacii şi arbuştii dinspre zid şi, pe măsură ce înaintară, văzură Papucul cu toate lămpile aprinse revărsînd o baie de lumină peste iarbă. Pe la marginile bălţii de lumină şi, intermitent, în centrul ei, roiau, tălăzuiau o sumedenie de oameni, unii în costume medievale, alţii mascaţi cu capete de animale, şi alţii purtînd lampioane aprinse (din recuzita piesei). Vreo două tranzistoare bîzîiau, nu prea tare, fiecare dintre ele reglat pe alt program de radio, amestecînd muzică clasică cu cîntece pop, şi cineva dăduse drumul la un casetofon cu muzică de dans. Cîţiva dintre participanţi dansau un menuet alţii dansau de cîte unul singur, fiecare în legea lui. Pe părţile mai întunecate ale pajiştii, vreo două grupuri se aşezaseră pe iarbă unde destupau sticle şi turnau vin sau bere în pahare. Cînd Diane şi preotul mai înaintară,

o vietate cu cap de cerb şi nişte coarne uriaşe se apropie de ei şi le vîrî cîte un pahar în mînă.
— Bună seara, părinte, nu prea înțeleg ce se întîmplă aici, grăi un urs uriaş şi apoi se îndepărtă.
— Cine a fost ăsta?
— Bobbie Benning.
în acest timp, în partea iluminată a grădinii, Tom se cioroväia cu cineva sau încerca să dea explicații.
— Nu, nu puteți intra în Papuc, nu e nici un fel de petrecere, am vorbit aiurea, a fost o glumă.
— Bine, dar acum e o petrecere.
— De ce să nu intrăm? Ai spus că e o petrecere...
— Da, dar nu e... eram amărît... a fost un pretext ca să pot pleca.
— Tu ne-ai adus aici!
— Nu-i adevărat, voi ați venit după mine.
— Vreau să intru, întotdeauna mi-am dorit să văd interiorul acestei case.
— Nu! Stai aşa, nu se poate.
— Oricum, hai să batem la uşă.
— Să le scoatem pe fete *afară.*
— Eu vreau să intru *înăuntru.*
— Ce se întîmplă, de ce nu putem intra?
— Vreau să plecați cu toții!
— Dar a fost ideea ta să venim aici!
— N-a fost, şi nu faceți atîta gălăgie!
— Să le batem în geam?
— Hai să le cîntăm fetelor un cîntec!
— Vă *rog* încetați, *vă rog* plecați de aici!
— E lume în grădină, e lume multă în grădină, spuse Hattie.
— Nu te speria, uşile sînt încuiate.
— Pearl, nu crezi că ar trebui să telefonăm la poliție?
— în nici un caz. Sînt probabil musafiri ai doamnei McCaffrey.
— Am impresia că sînt nişte oameni îngrozitori. Pearl, să aprindem toate luminile! Casa asta mă înspăimîntă. Preferam de o mie de ori să locuim la Londra. Urăsc locul ăsta! Presimt că cineva o să încerce să intre în casă.
— Foarte bine.
Fetele alergară din cameră în cameră, aprinzînd toate luminile.

— Stai, în dormitorul meu să lăsăm lămpile stinse ca să putem privi pe fereastră. Ce zgomot fac!
— Poate că-i ceva în legătură cu bîlciul.
— Doar n-au mutat bîlciul aici. Toți au capete de animale. Pearl, ăsta-i un fel de *atac...*
— Nu fi proastă.
— Asta este, îşi bat joc de noi, e o insultă la adresa noastră, ascultă-i cum rîd...
— Cred că sînt beți.
— Să-l sun pe John Robert?
— Nu, pentru numele lui Dumnezeu, o să ne considere absolut idioate. Şi, oricum, el nu are telefon.
— Ala de acolo nu-i Tom McCaffrey?
— Da, cred că el e.
— Oh, Pearl, ce îngrozitor, ce înfiorător, i-a adus pe toți oamenii ăştia odioşi ca să-şi bată joc de noi, nu pot să suport...
— Sînt convinsă că nu-i aşa, trebuie să fie o petrecere la Belmont şi au ieşit cu toții afară.

— Atunci de ce s-au adunat toți în capătul ăsta al grădinii şi vin mereu tot mai mulți oameni, pe poarta din spate.
— Hattie, nu intra în panică...
— E absolut *scandalos.* Să tragem toate storurile!
Alex se întoarse de la fereastră, speriată şi mînioasă. In salon ardea o singură lampă, în capătul din fund, dar cea mai mare parte a încăperii era cufundată în penumbră. Ceva se rostogoli pe covor, în fața ei, şi Alex scoase un mic strigăt de spaimă. Se îndreptă spre uşă şi aprinse toate luminile din salon şi pe cele din hol. Lemnăria scării largi, frumos spiralate, cu balustradele tocite, dar acoperite cu un strat gros de vopsea albă, se reliefa în toată apusa ei splendoare. Covorul moale, cafeniu, de pe trepte, bine curățat de Ruby, strălucea ca nou-nouț. Alex se îndreptă spre piciorul scării şi strigă: „Ruby! Ruby!". Nici un răspuns. Strigă încă o dată, speriată de tonul propriei ei voci. Nici un răspuns.
Mai aprinse cîteva lămpi şi în celelalte încăperi. Ruby nu era nici în bucătărie şi nici în camera ei. Alex se duse la uşa din spate, larg deschisă, şi se uită în grădină. La oarecare depărtare, văzu lumini şi siluete mişcîndu-se şi auzi glasuri. Nu cuteză să o mai strige pe Ruby. Coborî pe aleea pavată din

spatele casei. Apoi îşi înghiți răsuflarea şi fu pe punctul de a țipa, văzînd silueta unui bărbat chiar alături de ea.
— Alex!
Era George.
— Oh, slavă Domnului! Ce-i porcăria asta din grădină, ce se întîmplă?
— Nu ştiu.
— De bună seamă, fetele astea destrăbălate dau o petrecere! Cum de-au *îndrăznit,* în grădina *mea,* fără să mă întrebe? O să mă duc îndată să le cer să-i dea pe toți afară. Sînt sute de oameni care-mi calcă iarba în picioare şi mişună peste tot, oh, fir-ar să fie, fir-ar să fie...!
— Nu, nu te duce, e ceva foarte ciudat, nu cred că-i ce spui tu.
— Şi atunci ce e?
— Nu ştiu. Făcătura diavolului.
— Ruby a dispărut.
— Intră în casă, Alex, mai pune-ți ceva de băut şi încuie bine uşile.
— Nu pleca... doar ai venit la mine, nu?
— Nu. Am auzit hărmălaia tocmai cînd treceam pe aici.
— Dar unde te duceai?
— Mă plimbam pur şi simplu prin oraş, mă duceam la canal.
— La canal? De ce? In *locul acela?* Nu te duce acolo, stai cu mine, te rog...
— Mă duc să văd ce înseamnă toată treaba asta.
— Dar ai să vii înapoi, nu-i aşa, te *rog...*
George dispăruse însă şi nu o mai auzi.
Storurile Papucului, coborau acum, unul cîte unul obturînd lumina care scăldase peticul de pajişte. Afară se porni un murmur dezaprobator, urmat de rîsete. Tom alergă spre casă. Hattie, întinzîndu-şi brațele ca să tragă storul din camera de zi, strigă înspăimîntată văzînd o față ivindu-se de cealaltă parte a geamului. Tom bătu în geam:
— Nu te speria, sînt eu! Pot să intru?

Hattie îl privi fix o clipă, apoi trase storul cu un gest violent.
Tom, țopăind în fața altei ferestre, striga de zor:
— Nu-i vina mea! Nu eu i-am adus!

Hattie trase cu furie şi celălalt stor şi îl propti cu o bară de lemn. Rămase locului privind în ochii pictați ai etern tînărului frate al lui Alex. Pe urmă, începu să plîngă.
Cu toate storurile lăsate, pajiştea se cufundă în întuneric, tocmai cînd George îşi croia drum prin grădină. Cineva se ridică de pe iarbă şi-i oferi un pahar cu vin.
Pearl îi spuse lui Hattie:
— Uite ce-i, dacă eşti atît de amărîtă mă duc pînă afară să văd ce se întîmplă. Sînt sigură că el n-a avut nici un moment intenția să...
— Nu, nu pleca de lîngă mine!
Nesta îi spuse Dianei:
— Vino în seara asta la mine acasă. Doar ca să faci un început, doar ca să arăți că eşti în stare.
Aşezat pe o bancă îngropată într-un tufiş, Bobbie Benning, care pînă atunci se îmbibase ca un burete, simți că i se face rău. îşi repeta întruna: „Nu sînt bun de nimic, trebuie să renunț la slujbă. Şi alta n-am să mai capăt în vecii vecilor, am să ajung şomer şi asta o s-o dea gata pe mama".
Peter Blaekett povestea oricui îl putea auzi:
— Imaginează-ți, am oferit unui tip un pahar cu vin şi după aceea mi-am dat seama că era George McCaffrey. Să leşin, nu alta!
Jeremy Blaekett îi spuse:
— Peter, ar fi timpul să te duci acasă.
— Presupun c-ar trebui să ne ducem cu toții acasă, spuse Olivia Newbold.
— Crezi c-o să se lase cu scandal?
Valerie Cossom, tulburător de frumoasă în roba ei lungă, albă, auzise că George ar fi prin grădină şi îl căuta de zor. Hector Gaines o căuta pe Anthea. în centrul grădinii era întuneric, dar la unul dintre capete străluceau luminile de la casa Belmont, iar la celălalt, felinarele din Forum Way iluminau copacii.
Tom nu mai ştia la ce să recurgă. Larma şi rîsetele deveniseră mai puternice şi avea impresia că o mulțime de oameni complet străini intraseră pe poarta din spate. Ar fi vrut să-i *explice* lui Hattie ce se întîmplă, dar nu vedea cum ar putea face acest lucru şi nici să plece nu-i venea. îi încolțise un nou

gînd care-l mîhnea cumplit: fără îndoială că Dominic Wiggins îşi închipuise - şi avea, să-i spună şi Nestei - că el şi Anthea se duceau pe „Aleea îndrăgostiților" ca să facă amor sub un boschet de păducel.
Părintele Bernard o pierduse pe Diane, dar îl găsise în schimb pe Bobbie Benning. Se aşează pe bancă, lîngă tînărul atît de doborît şi-i înconjură umerii cu brațul:
— Fiul meu, povesteşte-mi *totul.*
Pearl îi spuse lui Hattie:
— Mă duc să-l caut, nu te necăji, nu lipsesc decît o clipă. Am să ies pe uşa din spate, tu încui după mine şi cînd mă întorc, te strig.
Valerie spuse:
— Bună, Nesta, l-ai văzut cumva pe George? A, bună Diane, l-ai văzut cumva pe George?

— E aici? întrebă Diane şi, pe dată, dispăru printre tufişuri.
— E ca un şoricel speriat, comentă Nesta. Mă apucă scîrba cînd văd o femeie atît de înspăimîntată de un bărbat.
Valerie trecu mai departe, căutînd, suferind. Tom îşi spuse: „Nu mă pot duce să bat la uşă. N-or să-mi dea drumul înăuntru şi am să apar ca un caraghios în ochii tuturor. E o ruşine ce s-a întîmplat, ar trebui să mă duc acasă. Mîine am să-i scriu o scrisoare de scuze. Oh, *Dumnezeule*!". Cînd se îndreptă, cu un mers cam şovăielnic, către casa Belmont, îşi dădu seama că-l urmărea o fată foarte stranie. Dumnezeu ştie cine o mai fi intrat în grădină, dar nu putea face nimic. Era neliniştit, ros de remuşcări şi furios. I se adresă fetei din spatele lui:
— *Hello,* ce cauți aici? De fapt mă întreb ce caut eu aici.
Draperiile din salonul, casei Belmont fuseseră trase, dar fereastra mare de pe palier, prin care se zărea o parte din scara albă, împrăştia o lumină domoală. Tom se uită la fata care chicotea, evident cam ameţită, scuturindu-şi părul lung, blond. Era înaltă şi purta o rochie elegantă, lungă, dintr-o mătase multicoloră. Se apropie de el, aruncîndu-i-se aproape la piept. Tom se dădu un pas îndărăt şi o privi din nou, mai atent.
— *Emma ! Păcătosule*! Asta-i *prea mult*! Şi eşti beat, duhneşti a whisky.
— Bea şi tu un pic, am adus sticla cu mine, haide să ne aşezăm undeva.
— Eşti beat turtă. De unde ai ştiut că sîntem aici?

— Am întâlnit nişte beţivi lîngă circiumă şi mi-au spus că e o petrecere la Papuc. Unde-s fetele?
— Dacă te referi la Hattie Meynell, e încuiată în casă, cu storurile trase.
— Am crezut c-ai venit să-i cînți o serenadă, în fond Rozanov te forțează să te însori cu ea.
— Taci odată din gură!
Emma îşi petrecu braţul în jurul mijlocului lui Tom.
Pearl lipsea de cîtăva vreme şi Hattie era extrem de îngrijorată. Stătea în camera de zi, dar cu uşa întredeschisă ca s-o audă pe Pearl cînd avea să strige. Se simţea îngrozită şi insultată de mulţimea de afară a cărei zarvă nu părea deloc să se diminueze. Totodată, era profund rănită şi înfuriată de josnica trădare a lui Tom. Totul era atît de urît, definitiv compromis. Ii părea rău că o lăsase pe Pearl să iasă ca să-l caute; asta ar putea să pară o capitulare, ca şi cum ea l-ar fi urmărit.
In clipa aceea, Hattie auzi un scîrţîit curios în spatele casei de parcă s-ar fi deschis o uşă, după care urmă zgomot de paşi. Nu putea fi Pearl, pentru că Hattie zăvorise uşa după ea, de fapt toate uşile şi ferestrele erau zăvorite. în timp ce-şi ascunse, îngrozită, faţa în mîini, uşa camerei de zi porni să se deschidă încetişor şi un bărbat se ivi în prag. Era George McCaffrey.

Se-nțelege că Hattie şi cu Pearl discutaseră despre George şi înainte - oarecum în treacăt - dar mai cu seamă după întîlnirea cu el în excursia de familie. Hattie a fost gata, ca şi toți ceilalți, să admire eroica salvare a lui Zet, dar nu-i putea ierta felul insolent şi batjocoritor, avea ea impresia, în care o privise. De asemeni o iritase faptul că-şi însuşise Rover-ul, ceea ce le obligase pe ea şi pe Pearl să le transporte în maşina lor pe Alex şi pe Ruby. (Alex nu-şi mascase nici un moment nemulțumirea față de acest aranjament.) Hattie era de părere că oamenii trebuie să se poarte cum se cuvine şi nu era deloc amuzată de poznele năbădăioase ale lui George, la care familia părea să închidă ochii. Pearl îi povestise, foarte vag întrucît nici ea nu ştia prea multe, că George fusese cîndva studentul lui John Robert, informație care, dintr-un motiv sau altul, îi displăcu lui Hattie. începuse să o agaseze şi faptul că-i auzea numele. Pearl îi mai povestise odioasele legende binecunoscute despre George, precum şi propria ei părere că era nebun.
Cînd pătrunse în cameră, George avea, fără îndoială, o figură de nebun. Ochii îi erau mijiți, în acea expresie „de pisică",

proprie lui Alex, şi privirea cu care o fixa pe Hattie era atît de intensă, încît părea aproape saşie. Fața rotundă îi lucea de parc-ar fi fost transpirată, ochii distanțați îi erau umezi de emoție, pe buze îi încremenise un surîs dement, care-i dezvelea dinții pătrați. Capul părea straniu, ca un dovleac iluminat pe dinăuntru. Intrase în Papuc prin pivnița de cărbuni, care avea o fereastră ce dădea spre coridorul din spatete casei (fereastră care, pe vremuri, înainte de a se fi clădit anexa casei, răspundea în curte). Această intrare acoperită cu o perdea aproape că nici nu se vedea, dar George îşi amintise pe dată că avea un mîner defect, care se deschidea cu mare uşurință. Era supraexcitat de sălbăticia scenei nocturne din grădină şi de faptul că auzise pe cineva povestind că „fetele erau baricadate în casă". începuse să se simtă invadat de acea nevoie imperioasă, pe care i-o descrisese lui Rozanov drept „un simț al datoriei". Se simțea parcă împins, trebuia să se ducă la Papuc, să intre în casă, să se uite din nou la fata aceea a cărei imagine trăia în mintea lui sub forma unei copile albe într-un combinezon alb, cu părul lung, blond, revărsat pe umeri. La picnicul de pe plajă o putuse privi în voie şi acest fapt îi diminuase intensitatea curiozității întărindu-i convingerea că e „tabu". Nu-şi putea îngădui să fie fascinat de Hattie şi, pînă la urmă, constatase cu uşurare că nu era. Dar în această seară - ca şi cum diminuarea interesului său ar fi constituit o greşeală care era acum corectată de zei - totul i se răsucise din nou în minte şi se simțea atras spre ea de magnetismul unei sublime şi chinuitoare îndatoriri.
Tom fusese chemat de Hector Gaines, care-l întreba cum ar putea pune capăt grotescului carnaval şi cum i-ar putea convinge pe toți să se care acasă. Cineva îi spusese lui Hector că Anthea plecase dezgustată, aşa încît, bietul de el, se simțea acum pedepsit şi nefericit. Un trosnet de cracă ruptă printre magnolii le sugeră că grădina suferea pagube serioase.
Emma valsa de unul singur, pe sub salcîm, cînd o întîlni pe Pearl. O recunoscu pe dată, deşi fata se deghizase oarecum pentru a ieşi afară, îmbrăcînd o pelerină lungă neagră şi înfăşurîndu-şi capul într-un fular. Emma îi spuse:
— *Hello,* scumpo.
— L-ați văzut cumva pe Tom McCaffrey? întrebă Pearl.

— Nu, scumpo. Nu pleca, scumpo.
— Scuzați-mă...

— Pearl!
Abia acum, Pearl îl recunoscu:
— Oh... domnul Scarlett-Taylor!
— Nu fi proastă — numele meu e... stai să văd, care-i numele meu?
— Eşti beat.
— Am aici o sticlă cu whisky, bea şi tu.
— E respingător felul ăsta în care te-ai îmbrăcat, e vulgar, arăți scabros, scabros, şi toți oamenii ăştia care vin şi strigă pe sub ferestrele noastre, e detestabil, nu pot să înțeleg! Avem de gînd să chemăm poliția. Scoate-ți odată peruca asta!
Emma îşi scoase peruca. O găsise în dulapul lui Judy, în care scotocise după plecarea lui Tom, şi peruca îi dăduse ideea deghizării. Ii plăcuse să aleagă şi să decidă care dintre toaletele lui Judy ar fi fost cea mai potrivită. Agăță peruca pe una dintre crengile salcîmului.
— Cineva spunea că se dă o petrecere aici.
— E o ruşine! Pleacă acasă!
— Pearl, ai ceva împotrivă dacă te sărut?
Emma era doar cu puțin mai înalt decît Pearl. Lăsă sticla de whisky pe jos şi, bîjbîind pe sub pelerina lui Pearl, îi cuprinse mijlocul cu ambele brațe şi o trase spre el. Apoi ridică o mînă, ca să-i înlăture fularul de pe față, după care o înlănțui şi mai strîns în brațe. Respirînd agitat, îi mîngîie obrajii cu obrajii lui şi îi căută buzele cu buzele lui. îşi apăsă gura lui uscată pe buzele ei. A fost un sărut uscat, între două guri cu buze pecetluite, Emma continuă s-o țină lipită de el, clătinîndu-se încet, ca să-şi mențină echilibrul. Mîinile lui Pearl, încordate pe umerii lui ca să-l împingă, se relaxară şi apoi lunecară în jos, cuprinzîndu-l. Rămaseră tăcuți, lipiți unul de celălalt.
George se uita fix la Hattie. Părul fetei era împletit în două cozi care-i atîrnau pe umeri. Purta rochia ei mov, înflorată, de la Boutique Anne Lapwing şi, pe deasupra, pentru că seara fusese ceva mai răcoroasă, o jachetă lungă de lînă gri, cu mînecile suflecate. în picioare purta papuci de casă brodați şi nişte şosete albe, foarte scurte. Arăta ca o şcolăriță, mlădioasă, plăpîndă, şi totuşi avea o ținută demnă, şocată şi combativă, aşa cum stătea cu bărbia în sus. Tenul ei lăptos era uşor bronzat, dar foarte palid, iar buzele i se țuguiaseră cu o furie care răspundea provocării din privirea de pisică a lui George. Expresia aceasta mînioasă i-l evocă brusc lui George pe bunicul ei.

— Bună seara, îi spuse George.
— Cum ai intrat în casă?
— Sper că nu sînt inoportun.
— Ba eşti inoportun, nimeni nu te-a invitat, asta nu este casa dumitale, se pare că-ți închipui că numai pentru că faci parte din familia asta McCaffrey...
— De ce eşti atît de supărată pe familia asta McCaffrey?
— Dumneata şi cu fratele dumitale ați organizat această monstruoasă impertinență. Acum înțeleg de ce, pentru ca dumneata să te poți furişa aici, acum înțeleg...
— Da? Eu unul nu înțeleg. Dar nu-i nevoie să fii atît de supărată...
— Nu sînt supărată, sînt furioasă la culme...

— Bine, eşti furioasă la culme, dar nu fi furioasă pe mine, nu eu am făcut-o, sînt absolut nevinovat...
— Eşti... eşti îngrozitor... exact aşa cum spune toată lumea... pleacă... mă înspăimînți...
Ultimele două cuvinte rostite de Hattie au fost imprudente. Emoțiile lui George cînd se strecurase în casă prin pivnița de cărbuni erau amestecate şi printre ele se infiltra şi teama - un excitant amalgam de neliniște şi de bucurie sinistră şi acel vechi, intens simțămînt de culpabilitate, inseparabil de senzația stringentă a unei datorii de împlinit. Şocul brusc al prezenței lui Hattie, atitudinea ei sfidătoare, l-au temperat în oarecare măsură, punîndu-l pe gînduri. Pînă în acel moment, gîndirea fusese cu totul absentă. Nu-şi făcuse nici un plan prealabil, nu-şi figurase cum va decurge întîlnirea. Aşadar, urma să aibă loc o discuție, poate că o ceartă, o înfruntare de inteligențe? Acest aspect îi schimbase pe loc tempo-ul, stimulîndu-i gîndirea, strategia intelectuală. Dar cuvintele lui Hattie „mă înspăimînți" au constituit semnalul declanşării unui nou curent de emoții, mai clar definite, o nevoie subită, inexorabilă, nu de a strînge fata în brațe, ci de a o zdrobi, aşa cum o fiară puternică zdrobeşte un animal firav, dorința de a-i sfărîma oasele fragile şi de a le auzi pîrîind între fălcile lui.
Hattie îi văzu zîmbetul dement şi sticlirea din ochi şi apucă mîna de piatră de pe masă.
— Ce faci aici? o întrebă Ruby pe Diane.
Ruby hoinărea prin grădină, amestecîndu-se printre petrecăreți şi oprindu-se din cînd în cînd cu brațele încrucişate la

piept să se holbeze la fantastica scenă. Spectacolul părea să-i inspire o bizară satisfacție. Stînd la pîndă ca un cîine şi adulmecând urma temutelor vulpi, în perimetrul zidului de piatră care împrejmuia grădina Belmont, dăduse peste Diane, pitită, ghemuită sub crengile joase ale unui arbust de tisă.
— Te ascunzi? o întrebă Ruby. De ce te ascunzi?
Cu un uşor „Ah" de tristețe şi de enervare, Diane ieşi din ascunzişul ei. Venise la biserică numai în rochie, fără pardesiu, şi acum tremura de frig. Rochia ei era lipicioasă din cauza pămîntului vîscos şi se furişă, ca un şobolan hăituit, pe la marginile grădinii pînă ajunse la poteca strimtă, acoperită cu muşchi spongios, dintre tufişuri şi zid. încerca să-l zărească pe George, de a cărui proximitate nu se putea hotărî să se despartă. Sus, în salonul cald, iluminat, din casa Belmont, îndărătul draperiilor împreunate, Alex deschise o nouă sticlă de whisky. Nu mai era speriată, nu se mai sinchisea de cele ce se petreceau în grădină, nu o mai interesa cine erau cei care o invadaseră. Spera să se întîmple o catastrofă, un omor, sau să ia foc Papucul. Cînd străbătuse camera, cu sticla în mînă, îşi zărise imaginea reflectată în arcul aurit al oglinzii mari de peste consola căminului. Fața îi era roşie şi buhăită, ochii încercuiți de riduri decolorate, părul îi atîrna în lațe. îşi spuse: „E cu putință să nu mai fiu frumoasă?". Ochii i se umpluseră de lacrimi:
— Ei, mergem acasă? întrebă Hector.
— Nu putem pleca lăsînd hoarda asta aici, răspunse Tom.
— Multă lume a plecat.
— Da, dar au venit alții, chiar adineauri am văzut intrînd pe poartă un necunoscut cu nişte sticle de bere în mînă. Am senzația neplăcută că toată lumea aşteaptă să se întîmple ceva.

Stăteau pe iarbă, chiar lîngă Papuc. Valerie Cossom, în impozanta-i robă albă mînjită cu pete de iarbă, îşi făcu apariția.
— George e pe-aici, nu l-ați văzut?
— *George*! Dumnezeule, nu!
în clipa aceea storurile din camera de zi a Papucului se ridicară cu violență şi lumina puternică dinăuntru se revărsă din nou peste pajişte. Izbucniră aclamații, urale, oamenii se detaşară din întuneric şi se îngrămădiră în pătratul de lumină. Scena dinăuntru era perfect vizibilă. Cu fața spre fereastră, se afla George. Lipită de fereastră, cu profilul spre spectatori, stătea Hattie, care tocmai ridicase brutal storurile. în timp ce

gloata urmărea spectacolul hlizindu-se şi înghiontindu-se, George se repezi la fată. Era clar că voia să tragă din nou storurile în jos. Dar Hattie, cu un gest de sfidare autoritară, îşi întinsese brațul alb, cu mîneca jachetei suflecată, barînd fereastra. George se opri o clipă.
Tom, care se găsea chiar lîngă geam, aşa cum se mai aflase la începutul acelei seri, avu senzația că îi plesneşte capul. Zbieră cît îl ținu gura:
— George, pleacă... o, George, pleacă!
în secunda următoare, Emma prelua strigătul lui Tom, intonîndu-l cu glas scăzut, psalmodiat, pe melodia „înainte soldați!". Acest cîntec (după cum ştiu toți cei care au frecventat colegiile englezeşti) este irezistibil pentru beţivi şi, în mod garantat, poate îmblînzi inimile studenților celor mai scandalagii, într-un moment, toți chefliii se adunară în fața Papucului, cîntînd în cor în gura mare: „George, pleacă, o, George, pleacă! - George, pleacă, o George..." Ecoul puternic al glasurilor reunite, răzbind prin Victoria Park, atrase o serie întreagă de trecători întîrziați, printre care mă aflam şi eu (N, naratorul dumneavoastră). Fusesem în vizită la o casă din apropiere şi tocmai coboram pe Tasker Road cînd a izbucnit răsunătorul cor, astfel încît am avut posibilitatea de a fi martorul ocular al urmărilor. Curînd se adună o mică mulțime în fața casei Belmont. Poliția a sosit cînd a fost prea tîrziu. Efectul vizibil asupra lui George a putut fi urmărit pînă în cele mai mici amănunte. Se dădu cîțiva paşi îndărăt; pe față îi apăru întîi o expresie de fistîceală şi iritare, apoi de extremă panică. Cei care nu se tem de dezaprobarea publică pot fi în schimb speriați, în mod abject, de ridicol. Combinația dintre brațul lui Hattie întins cu bravură de-a curmezişul ferestrei şi corul puternic, zeflemitor, de afară, era mult prea mult. Se întoarse şi dispăru din cameră. Străbătu holul, descuie uşa din spate şi o împinse cu umărul pe Pearl, care bătea cu disperare, de afară. Pearl intră şi încuie uşa. Hattie trase din nou storul.
George alergă prin grădină în direcția casei Belmont, apoi, trecînd pe lîngă garaj ieşi în stradă, urmărit de huiduielile celor care îi observaseră evadarea. (Acest episod grotesc nu a fost departe de a se termina prin linşarea lui George.) Cîntecul a mai continuat un timp, apoi s-a stins în rîsete. George porni să alerge în direcția canalului. în zăpăceala generală, lumea nu

şi-a dat seama (dar eu, da) că era urmărit de două femei, Valerie Cossom şi, ceva mai în spate, de Diane. In urma celor două femei venea preotul, iar în urma părintelui Bernard, veneam eu. Tom îşi ținea în palme capul care continua să-i dea senzația că plesneşte.

Petrecăreții, satisfăcuți de isprava lor, rîdeau şi țopăiau în jurul lui. Cîțiva atinseseră acel stadiu de beție în care a continua să bea şi să petreacă devine o necesitate. Rupert Chalmers, fratele lui Maisie şi fiul lui Vermont Chalmers, care locuia în apropiere, apelă la voluntari pentru a opera un raid în pivnițele tatălui său. Hector, în disperare de cauză, se puse iar pe băut. Se uita nedumerit la Emma care, acum, fără perucă şi cu ochelarii pe nas, uitase că era îmbrăcat într-o rochie de seară a lui Judy Osmore.

— Bună seara, Scarlett-Taylor, i se adresă Hector clătinîndu-se pe picioare, în față şi în spate.

— Emma, îl apostrofă Tom, cum dracu facem să scăpăm de toată mulțimea asta? Precis că cineva o să ne trimită poliția pe cap şi mi-e o frică de moarte că Rozanov o să afle. Doamne, dacă n-ai fi beat...

— Te-am scăpat sau nu de George?

— Da, da, a fost o idee admirabilă... dar acum... mai inventează ceva.

Emma se trase îndărăt cu mişcarea unui atlet sau a unui dansator gata să se avînte, perfect sigur de sine. Se răsuci pe trei sferturi, îşi întinse brațele în lături şi începu să cînte. De astă-dată dădu drumul din plin vocii lui, cu acea forță pătrunzătoare, aproape nepămînteană. Sunetele înalte umplură grădina şi o făcură să vibreze ca o tobă; valuri armonioase, reverberate, preschimbară grădina într-o cupolă de cleştar, răsunînd de muzică. Dincolo de grădină, glasul puternic şi dulce inundă străzile cufundate în noapte şi pătrunse în casele din jur; oamenii se deşteptară din somn ca atinşi de un fluid electric, porțelanurile din bucătării zăngăniră, acompaniindu-l parcă. Mai tîrziu s-a spus că glasul lui a putut fi auzit pînă la Blanch Cottages şi în Druidsdale. Dar asta, fără îndoială, a fost o exagerare:

Cine spre muzică sufletu-şi ridică
Uită de tot ce-i urît şi de frică,

Veniţi, nu pregetaţi,
Spre muzică vă înălţaţi,
Iadul s-a spart şi dracii-s îmbătaţi...

Efectul asupra chefliilor a fost cu adevărat magic. încremeniră pe dată în tăcere. Ar fi fost cu neputință să articuleze vreun cuvînt pe fundalul acelei voci. Rămaseră cu toții împietriți, ca nişte statui, unii chiar în atitudinea în care-i surprinsese izbucnirea glasului, aşezați într-un genunchi sau ținînd o mină în sus. S-ar fi zis că toți îşi țineau răsuflarea. Fețele, atît cît se desluşeau pe sub copacii poleiți de felinarele străzii, oglindeau extazul.

Tom îi şopti lui Hector:

— Acum, repede, fă-i să plece!

Tom şi Hector, ca şi cum ar fi fost cei din urmă oameni rămaşi vii pe lume, începură să circule printre cei adunați, atingîndu-le umerii şi spunîndu-le:

— Gata, e vremea de plecare. Vă rog să vă duceți acasă.

Uneori se vădea necesară şi o uşoară împingere cu mîna. Dar, de cele mai multe ori, ascultătorul se întorcea şi pleca în vîrful picioarelor, cu fața gravă, de parcă părăsea, reverențios, o ceremonie în biserică. Atingerile lui Tom şi ale lui Hector reînsuflețeau, unul cîte unul, oaspeții pietrificați şi îi trimiteau pe drumul lor. Unii chiar îşi înclinau capetele cînd se retrăgeau în convoiul lung ce se îndrepta spre poarta din spate.

în cele din urmă plecară cu toții, chiar şi Bobbie Benning care a fost găsit adormit pe banca din grădină, unde se destăinuise părintelui Bernard. Plecă pînă şi Hector, iar cîntecul îngeresc se stinse. Tom şi Emma rămaseră singuri în grădină, îşi petrecură brațele unul în jurul mijlocului celuilalt şi, în tăcere, începură să rîdă sau poate să plîngă.

*

„Am împins maşina sau mi-am imaginat numai că am împins-o?" George ajunsese la canal, în apropierea podului de fier. Uitase cu totul de umilința prin care trecuse de curînd (deşi, mai tîrziu, avea să şi-o amintească). Norii de emoții care învăluiseră canalul îl aşteptau, la fel de denşi, şi-l înghițiră în cețurile lor narcotice. Fusese departe, dar trebuise să se reîntoarcă aici,

şi totul era ca şi înainte. „Ce dracu s-a întîmplat, se întrebă George, ce-am făcut, ce *sînt* eu ?" Plouase tare în noaptea aceea; îşi amintea cum se prelingeau stropii de ploaie pe parbriz şi cum luminile galbene de pe chei se amestecau cu ploaia, se dizolvau în ea. îşi amintea de hurducăturile maşinii pe pietre. A răsucit volanul şi automobilul a intrat de-a dreptul în canal. Revăzu capota albă, udă, a maşinii, plutind atît de bizar peste apele negre, răscolite, care-şi spărgeau undele în ea. Undeva, în succesiunea evenimentelor sau a visului, apăreau mîinile lui, alunecînd cu degetele desfăcute pe geamul ud de ploaie din spatele maşinii, şi tîrşîitul tălpilor proptite în prundişul mobil. Parcă îşi amintea, foarte vag, că-şi coborîse puțin palmele pe geam, ca să-şi echilibreze mişcarea de pîrghie. Pe urmă căzuse. Dar dacă a căzut, nu înseamnă că nu a împins maşina? Cercetă cu privirea pietrele de granit de pe jos şi lespezile de granit de la marginea canalului, care scînteiau în lumina felinarelor. Simțea pietrişul jucîndu-i sub tălpi, împiedicîndu-l să-şi aducă aminte. Noaptea călduță de vară era catifelată, iar luna, pe trei sferturi rotundă, care se ridica de pe cîmpul întunecat, dincolo de „Tărîmul Pustiu", răspîndea o tainică lumină argintată pe cerul care i se părea lui George, aşa cum stătea sub felinarele galbene, extrem de îndepărtat de pămînt. Dincolo de podul de fier, silueta uzinei de gaz se decupa în clarul de lună. Felinarele aruncau o lumină verzui-lividă peste cheiul împestrițat cu smocuri de iarbă izbucnite printre pietre. în acest loc, oraşul Ennistone era cufundat în somn. Nici o lumină nu licărea dincolo de canal sau dincolo de vegetația zdrențuită, mărăcinoasă, gunoioasă, care nu putea fi numită cîmp şi care separa canalul de case. De partea astălaltă, dincoace de grilaje şi de garduri, un labirint de curți părăsite şi de magazii dărăpănate, aparținînd unor făbricuțe, şi cîteva clădiri de cărămidă despărțeau canalul de strada (cunoscută sub numele de „Calea comercială"), care ducea spre Victoria Park. Un cîine lătra.

George închise ochii şi respiră încet şi adînc. Simțea că-l năpădeşte iarăşi acea îngrozitoare amețeală, acea pierdere a identității care se anunța prin simptome fizice, printr-o intensă percepție a propriului său trup, a masivității şi solidității lui, a dimensiunilor sale materiale, carnale, care se combina cu totala dispariție a locatarului acelui trup. Această subită, dureroasă prezență trupească îi producea un fel de greață şi

o durere metafizică. îşi spuse „Ține-te tare, o să treacă!". Şi atunci în acea îngrețoşătoare şi grea materialitate corporală, în care el nu mai exista, încolți gîndul: „Unde e Stella, unde

poate să *fie?".* îşi răspunse: „Ştiu, dar am uitat. Nu a murit, asta-i cert. Dar sînt sigur că ştiu unde e? E aici, sub forma unui gol negru, ca atunci cînd nu-ți poți aminti un cuvînt. Nu-mi mai pot aduce aminte de nimic în legătură cu ea, ce i s-a întîmplat după *aceea,* unde era, unde s-a dus? Ce ciudat că nu mai ştiu. Trebuie să aflu, trebuie să întreb pe cineva. Poate că-i din cauza băuturii, beau mult mai mult ca înainte". „Am împins maşina? continua să se întrebe în timp ce amețeala i se risipea. Dacă aş reuşi, în vreun fel, să-mi pun în funcțiune memoria..." începu să se învîrtească pe pietriş, agitîndu-şi mîinile, mişcîndu-şi picioarele, mimînd răsucirea volanului pentru întoarcerea maşinii („Am frînat?"), ieşirea lui din maşină, ocolirea vehiculului, împingerea cu mîinile, cu degetele desfăcute, ca nişte stele. Dacă acum şi le imagina ca pe „nişte stele", însemna că le văzuse cînd alunecau şi se încordau pe geamul din spatele maşinii? Sau le văzuse doar într-una din fanteziile lui? N-ar putea găsi vreun *indiciu?* Dar orice indiciu i se furişa din minte, reducîndu-l la un zadarnic, neputincios, pustiu simțămînt de nimicnicie. Dacă ar fi putut să-i spună cineva, dacă măcar ar fi existat vreun martor. Dar a existat un martor, ba chiar îl şi recunoscuse. Şi această idee se dizolvă însă în neantul din mintea lui şi se mistui. îşi spuse: „Sînt într-o formă proastă, trebuie să întreb oamenii, trebuie să cer ajutor. Am să mă duc la John Robert. El mă va înțelege şi mă va primi pînă la urmă". Acest gînd îl reconforta brusc. Continuă să-şi spună: „Am să-i scriu o scrisoare, am să-i explic totul. Asta trebuie să fac, o scrisoare în care să-i explic totul. Nu se poate să fie atît de crud, desigur că încă nu a înțeles, e o *greşeală.* Am să-i scriu o scrisoare *bună,* o scrisoare sinceră şi clară, care să-l facă să mă respecte. Pe urmă o să mă primească şi o să se arate înțelegător, o să-mi spună că mă apreciază, şi cît de uşurat o să mă simt!". Speranța năvăli în George ca lumina veselă a unei dimineți de vară cînd se deschide o uşă; îi împrăştie întunericul, restituindu-l sie însuşi. Acum exista un viitor. Se simțea blînd, inteligibil, întreg. Respira calm. îşi spuse: „Aşa o să se întîmple şi o să fie bine. Am să mă simt bine, mult mai bine. Acum

mă duc acasă şi am să dorm". Porni de-a lungul cheiului, în direcția Druidsdale.

Patru persoane, staționate în ascunzători diferite, îl urmăreau pe George. Valerie intrase în curtea unei fabrici şi îl privea printre gratiile gardului. Diane, aflată pe chei, se pitise pe după un arbust de soc. Părintele Bernard, ceva mai în spatele Dianei, era ascuns de curba pe care o făcea cheiul şi-i ținea sub observație atît pe Diane cît şi pe George. Eu, care mi-am dat seama de obiectivul lui George, făcusem un ocol pe „Calea comercială", ieşisem pe chei dincolo de podul de fier şi mă urcasem pe pod, pe un maldăr de obiecte casnice pe care le aruncase cineva, în mod ilicit, acolo. Din punctul meu de observație îi puteam vedea atît pe George cît şi pe partenerii mei de urmărire.

Seara nu s-a încheiat cu un deznodămînt dramatic, ci s-a stins într-un calm melancolic, elegiac. Din poziția mea avantajoasă, fiind ascuns de un morman de saltele vechi şi rupte, observam fața frumoasă, gravă, a lui Valerie Cossom, privind cu nesfirşită tristețe şi îngrijorare spre George care-şi executa pantomima pe chei. Eu înțelesesem că George reconstituía drama, dar pentru Valerie gesticulația lui apărea, probabil,

demențială, neinteligibilă. Mi-am spus în sinea mea că George era norocos dacă putea fi iubit de o fată atît de frumoasă şi de inteligentă, dar acest „noroc" nu avea absolut nici o valoare pentru el. Ceva mai departe o vedeam pe sărmana Diane, incomod ghemuită sub frunzişul socului, iar în spatele ei silueta neagră a părintelui Bernard ba apărea, ba se ascundea, poalele sultanei fluturîndu-i în vînt. întreaga scenă avea o notă ridicolă şi patetică totodată. Veniserăm cu toții, probabil, să-l „supravegheze" pe George, deşi preotul fusese mînat, fără îndoială, şi de scopul de a o ocroti pe Diane. încolțise şi în mintea mea ideea că George s-ar putea arunca brusc în canal, doar ca un simplu act de violență. Nu-l socoteam în stare să se sinucidă şi apoi un ennistonian nu ar încerca niciodată să se sinucidă prin înec. Cînd George s-a îndepărtat de locul fatal, îndreptîndu-se spre casă, m-am simțit uşurat. Criza trecuse (trebuie să spun că, mult mai tîrziu, am discutat întreaga scenă cu doi dintre participanți). George trecu pe lîngă Diane care se făcu toată ghem sub arbustul ei. E posibil totuşi s-o fi văzut şi să nu-i fi dat nici o atenție. Părintele Bernard se piti, cu o grabă absurdă, pe

după un gard. Valerie nu se mişcă. Iar pe mine mă năpădi o colosală poftă de rîs, văzînd cum se dezumflă întreaga scenă. Părintele Bernard ieşi la lumină, o ajută pe Diane să se ridice şi apoi, înconjurîndu-i umerii cu brațul, o conduse spre casă. Valerie apăru pe chei şi-i urmări pe ceilalți doi îndepărtîndu-se. Apoi se întoarse în direcția opusă şi trecu pe lîngă mine. I-am văzut fața. Oglindea o expresie foarte ciudată, extrem de tristă, obosită, gravă, chiar severă, şi totuşi gura ei avea un zvîcnet care aducea a surîs, deşi ar fi putut prezice şi lacrimi. M-a frapat pe moment ideea că această expresie sintetiza ceea ce, la sfîrşit, la sfîrşitul sfîrşitului, ar putea simți cineva în legătură cu George.

Ştiam unde locuieşte Valerie şi am urmat-o de la depărtare. Pe măsură ce înainta, părea să-şi piardă o anume tragică exaltare care o însuflețise. Capul i se lăsase în piept, se împleticea în rochia lungă, mînjită. La un moment dat, o ridică strîngînd-o cu mina, într-un gest lipsit de grație. Acum aveau să izbucnească şi lacrimile, care nu-i aduceau însă alinare. Grăbi pasul. Am urmărit-o pînă cînd am văzut-o vîrînd cheia în broască şi intrînd în "casă. Cea mai frumoasă fată din Ennistone.

— Ei, cum mai stai cu sinusurile ? întrebă domnul Hanway.

— E în ordine, domnule, răspunse Emma.

— Bănuiesc că ai exersat cît ai putut?

— Nu. Nu prea mult. Oarecum.

— De ce? Poți folosi sala de muzică a colegiului. Şi ți-am mai spus că poți veni aici oricînd doreşti.

— Da, sigur, folosesc sala de muzică şi cînt la mine în apartament, cînd nu-i nimeni prin preajmă, dar...

— Uneori am impresia că te ruşinezi de splendidul dar cu care ai fost binecuvîntat şi că îl păstrezi în secret.

— Nu, nu...

— Poate că te gîndeşti că voi contratenorii, trebuie abia să vă croiți drum în lume şi să vă zbateți pentru a fi acceptați.

— Nu, nu-i asta.

— Sper că nu te tulbură anumite *prostii lumeşti?*

Domnul Hanway avea o delicatețe pudică pe care Emma o aprecia mult.

— Nu, nu.

— Pari atît de timid în general.
301
Emma, care nu se considera deloc timid, şi care era confruntat cu necesitatea eroicei sale opțiuni, roşi de enervare.
— Nu sînt timid, sînt numai încurcat. Nu poți obliga întotdeauna oamenii să asculte un zgomot atît de răsunător şi de neobişnuit.
— Dragul meu Scarlett-Taylor, ce manieră de a-ți descrie excepționala voce!
Emma se gîndi: „Acum e momentul să-i spun că am de gînd să renunț la cîntat". Dar privind în ochii cenuşii, blînzi, neîncrezători ai domnului Hanway, i se păru cu neputință să articuleze cuvintele. Mai cu seamă că atingerea degetelor domnului Hanway pe clapele pianului (era un excelent pianist) făcu să vibreze o coardă profundă în sufletul lui Emma, care începu să se întrebe: „Oare nu cumva sînt irevocabil legat de muzică?".
— Cred că e timpul să apari în public.
— Nu sînt încă pregătit.
— Ai auzit de Joshua Bayfield?
— Vag. Cel care cîntă la chitară?
— Cîntă la chitară dar şi la lăută. M-a întrebat dacă n-ai vrea să cînți cu el. Şi BBC-ul e interesat şi aveți posibilitatea să înregistrați un disc. Şi apoi mai e şi flautistul despre care ți-am vorbit — doar ştii ce bine se acordează vocea ta cu flautul...
— Deocamdată nu mă gîndesc la aşa ceva - în fond, din cînd în cînd apar în public. La colegiu mi s-a cerut să cînt în *Messiah* de Händel.
Emma nu adăugă şi faptul că refuzase.
— Parc-ai fi cuprins de panică. Nu trebuie să fii atît de modest. Să-i cer lui Bayfield să-ți scrie?
— Vă rog, nu.
Emma, care tocmai sosise, stătea lîngă pianul pe care profesorul său îşi plimba degetele la întîmplare, ca un acompaniament la mustrările sale. Domnul Hanway, cîndva cîntăreț de operă cu oarecare reputație, era un om corpolent, de peste cincizeci de ani, cu păr cărunt, drept ca o perie, şi ochi cenuşii. Arăta mai curînd a profesor de economie politică decît a muzician. Fața lui, neatacată de riduri, avea un aspect cenuşiu, posomorit, cu colțurile ochilor şi ale gurii lăsate în jos. S-ar fi zis că sufleul îi era măcinat de o pasiune extrem de romantică şi poetică. Fusese căsătorit, dar soția îl părăsise cu multă vreme în urmă, lăsîndu-l fără copii, iar cariera de cîntăreț,
301
i iii ta'illHMiaiiH**Ja*** jitfiiMIIIinimininiln**i>** lh' ■"J*L
iSii liWlillIIlHiilf

■

HI

mur*

cîndva promițătoare, îi apusese. Locuia într-un apartament întunecos, la mansarda uneia dintre clădirile de cărămidă roşie de pe Knightsbridge. Lui Emma îi plăcea apartamentul, care-i amintea de cel al mamei lui, la Bruxelles, deşi acesta din urmă era mult mai mare şi plin de mobilă grea, belgiană. Emma nu încerca nici o satisfacție în legătură cu triumfurile sale muzicale de la Papuc. Se ruşina că se îmbătase în

asemenea hal. In acea seară, refuzase să-i întovărăşească la chef pe Tom şi pe prietenii acestuia, pur şi simplu din gelozie, îşi propusese într-adevăr să studieze serios. Dar după plecarea lui Tom se simțise atît de deprimat, încît hotărîse să ia o gură de whisky. După care, devenise strict necesar să bea în continuare. Pe urmă începuse să scotocească prin dulapul lui Judy, găsise peruca blondă cu păr lung, o încercase şi se gîndise că ar fi păcat să nu încerce şi o rochie. Rezultatul i se păruse atît de nostim şi de fermecător, transformarea atît de completă, încît se simțise obligat să împărtăşească şi altora gluma şi, îmboldit de whisky, pornise pe urmele lui Tom. Nu-şi mai putea aminti cu claritate întreaga seară, mai ales ultima parte care părea plină de pete negre. Dar cînd se întorsese în Travancore Avenue, constatase că frumoasa rochie a lui Judy era ruptă la umăr şi iremediabil pătată cu vin roşu.

îşi aducea aminte că îl îmbrățişase pe Tom şi apoi, nu după prea mult timp, o luase în brațe pe Pearl. Era efectul băuturii, de obicei nu se purta astfel. Şi totuşi nu fusese nimic fals sau ireal. Pur şi simplu transferase sărutul pe care nu i-l putuse da lui Tom către Pearl, care arăta atît de bisexual angelică cu profilul ei dur, şi totuşi fragilă, grațioasă. Nu, acela a fost sărutul lui Pearl, nu al lui Tom, şi îşi amintea cu o plăcere tristă, vinovată, că fata îl acceptase sau, cel puțin, îl tolerase, îşi aducea aminte cît de pregnant o *remarcase* pe Pearl de prima dată cînd o văzuse. Dar ce stupid şi lipsit de sens era totul! Tom părea pe jumătate îndrăgostit de Anthea Eastcote, şi oricum era făcut de Dumnezeu spre plăcerea femeilor. Figura asta ambiguă de „cameristă"! Ce ştia despre ea? Nu discutaseră împreună decît o singură dată. în orice caz, nu însemna nimic mai mult decît că era foarte capabil să se îmbete. Totul avea să sfîrşească, dacă nu a şi luat sfîrşit, într-o zăpăceală. Şi cu o respingere, şi se temea de respingeri. Se temea şi de neputința lui de a-şi aminti de acea seară şi

îi era ruşine să-l întrebe pe Tom. Dacă se întîmplase ceva ruşinos şi absurd? Şi dacă el era predestinat să devină un alcoolic? Văzuse la Dublin alcoolici într-o stare jalnică. Tatăl lui, un băutor moderat, îl prevenise împotriva alcoolului. Oare se temuse tatăl lui că-l aşteaptă pe Emma asemenea soartă? Să fi fost bunicul lui, pe care abia de şi-l putea aminti, un alcoolic? Să fi fost o chestiune de ereditate?

Şi acum trebuia să-i spună domnului Hanway că renunță la cîntat şi că nu va mai veni pe la el. Sfîrşitul lecțiilor lui de canto va fi şi sfîrşitul relațiilor cu domnul Hanway. Unica legătură dintre ei, unicul plan comun era muzica. Şi era necesar să nu-l mai vadă niciodată pe domnul Hanway? Da. Nu-şi mai putea împărți viața şi timpul. Se afla între două abşoluturi şi ştia care dintre ele îl atrăgea cel mai mult. Profesorul lui de istorie, domnul Winstock, care nu se sinchisea de muzică, nu putea înțelege ezitarea lui Emma de a renunța la cîntat. Şi cînd se afla cu domnul Winstock, nici Emma nu o putea înțelege. Acum, însă, se afla cu domnul Hanway.

Soarele nu strălucea niciodată în apartamentul domnului Hanway, dar se strecura pieziş pe fereastră iluminînd pervazurile albe şi perdelele de voal care nu erau niciclnd date într-o parte. Cei de peste drum, nu cunoşteau nimic din viața profesorului de canto. Lumina de acum îi amintea lui Emma de răsăriturile din Bruxelles. Se gîndi: „Şi chiar n-o să-i mai cînt mamei

niciodată? îi place atît de mult să mă asculte cîntînd. Oare m-aş putea *obişnui* să cînt mai puțin bine? Ar fi imposibil!".
— Nu vreau să te ispitesc cu viziuni de glorie, continuă domnul Hanway. Ştiu că n-aş izbuti, şi oricum n-aş face-o. Fără îndoială, vei avea parte de faimă, dar nu asta ne interesează acum. E însă timpul să urci o treaptă şi să înfrunți noi provocări. în calitatea mea de profesor, ți-am încurajat întotdeauna modestia naturală. Dar a sosit vremea să-ți dai seama, să recunoşti singur că te afli în posesia unui instrument formidabil. Nu ai voie să neglijezi acest dar cu care te-a înzestrat natura, vocea pentru care a scris Purceii. Glasul tău trebuie să se facă auzit, muzica scrisă special pentru vocea ta trebuie să fie auzită.
— Nu prea e multă, răspunse Emma ursuz.
Stătea aşezat pe un scaun înalt lîngă pian. încă nu apucase să cînte deloc. Poate nici n-o să mai apuce.

— Bach, Monteverdi, Vivaldi, Scarlatti, Cavalli, ca să nu mai vorbim de Händel şi de Purceii şi de cîțiva divini autori de madrigaluri. Şi mai spui că nu e mult! In orice caz, un purist se mulțumeşte cu puțin din ceea ce e perfect. Ai cea mai frumoasă, cea mai pur muzicală dintre toate vocile, mai armonioasă decît orice alt sunet în muzică, pe care au onorat-o cele mai frumoase versuri încununate cu cele mai desăvîrşite melodii, aparținînd unui secol de genii. Eşti dator față de muzică să-ți laşi talentul să se afirme. Şi compozitorii contemporani vor scrie pentru vocea ta. S-ar putea ca unii să afirme că e o voce contrafăcută, dar însăşi arta e o contrafacere. Sîntem de pe acum martorii unei revoluții în muzică. Trebuie să-i acorzi *mai mult timp,* Scarlett-Taylor, *mai mult timp,* timpul este combustibilul. în curînd ai să-ți termini studiile universitare şi ai să te poți concentra asupra muzicii, dar ar trebui de pe acum să cînți cu un grup şi să dobîndeşti experiența de a cînta acompaniat de instrumente vechi. încetează să mai faci pe lupul singuratic. Bine, o să mai vorbim despre lucrurile astea, acum haide să cîntăm. Cu ce facem încălzirea - ceva vesel ? Un cîntec popular, un cîntec de dragoste, ceva din Shakespeare?
Automat, Emma se ridică în picioare. îşi suflă nasul (gest esențial preliminar cîntatului) şi cîntară împreună trei dintre cîntecele favorite ale domnului Hanway. Şi de îndată ce Emma începu să cînte, se şi simți foarte fericit.
— Bine, bine, dar nu eşti obligat să stai atît de țeapăn. Ți-am mai spus în repetate rînduri, eşti cîntăreț, nu soldat. E drept că unii cîntăreți se bîțîie prea mult, dar ție ți-e teamă să-ți schimbi expresia feței şi să-ți mişti mîinile. Nu mai fi atît de demn, un prea rigid simț al demnității poate dăuna unui artist, e un aspect al egoismului, *dăruieşte-te,* relaxează-te, lasă muzica să cînte prin tine, cum ar spune japonezii. Şi păstrează sunetul sus, sus de tot, nu te gîndi la coardele vocale, situează-te în sferele cerebrale, trebuie să te simți într-o zonă vastă, plină de caverne goale prin care vibrează coloane detaşate, spiralate, de aer. Vibrează! încă n-ai atins acel înalt *pianissimo absolut,* care se topeşte în spațiu într-o şoaptă de sunet pur, ca o limbă subțire, subțire de clopot ce tremură în adierea brizei. Ah, mai ai multe de făcut - uneori îmi spun că abia te apropii.
Sfaturile domnului Hanway, adeseori extrem de metaforice, erau întotdeauna acompaniate de o mimică adecvată.

— Şi acum, băiete dragă, haide să facem cîteva exerciţii şi apoi să trecem la *Magnificat* de Bach, vreau să-ţi ascult frumosul *Esurientes*...
După lecţie, cînd Emma ieşi din nou în lumina soarelui, fără să fi reuşit nici de astă-dată să-i „spună ceva" domnului Hanway, îşi duse mîna la ochi simţindu-se din nou cuprins de acea ameţeală care-i împăienjenea vederea, vertijul dezgustului de singurătate şi de frustrare, în care şiruri nesfîrşite de fulgi de zăpadă îl orbeau şi-i obliterau orice interes. îşi aminti de un vis în care rătăcea prin vaste caverne vibrante şi îşi dădea seama, cu disperare, că erau de fapt grote de gheaţă adînc săpate sub un gheţar, grote în care era sortit să se prăvălească şi să moară.
— E necesar să ne lipsim de lumină din cauza blestematelor ăstora de plante din geam? întrebă Brian.
— îmi place să simt ceva viu în preajma mea, răspunse Gabriel.
— Şi eu nu sînt ceva viu? înseamnă că trebuie să mă întind pe pervaz în timp ce speli tu vasele?
— Scuză-mă. Am să le mut de acolo.
— Şi aş dori să nu mai fumezi în bucătărie, fumezi peste chiuvetă şi fumul se impregnează în vase...
Trecuseră două zile de la evenimentele petrecute la Papuc (acestea avuseseră loc într-o sîmbătă seara). Gabriel şi Brian îşi luau micul dejun în bucătăria de la Como. Brian bodogănea furios pentru că era luni dimineaţa şi pentru că, peste noapte, Gabriel, întinzînd mîna ca să-şi ia paharul cu apă de pe noptieră, ciocnise cu verigheta marginea de sticlă şi-l deşteptase din somn, iar după aceea nu mai putuse adormi la loc.
Aşezat pe un scaun într-un colţ, Adam îl ţinea pe Zet pe genunchi şi-i murmura ceva inaudibil. Era un ritual care se repeta dimineaţă de dimineaţă. Gabriel ştia, fără să i se fi spus, că Adam îi explica lui Zet că acum trebuie să meargă la şcoală, dar că se va întoarce foarte curînd şi în timpul ăsta Zet trebuie să fie un căţel cuminte şi să nu supere pe nimeni. Zet asculta de fiecare dată cu mult interes aceste poveţe reconfortante, privindu-l pe Adam cu ochişorii lui vioi şi scoţîndu-şi din cînd în cînd limba ca să-l sărute pe nas. Scena aceasta îi inspira lui Gabriel vechiul simţămînt familiar: amestecul

de intensă iubire şi de intensă teamă, fiecare dintre emoţii împingînd-o pe cealaltă la suprafaţă.
Adam era îmbrăcat în uniforma lui şcolară, *„jknickerşii"* care-i plăcuseră lui Hattie: pantaloni golf din catifea reiată cafenie, un jerseu albastru, ciorapi trei sferturi albaştri. Cu o seară înainte, Brian şi Gabriel se certaseră din nou din cauza şcolii la care urma să fie înscris în continuare Adam. Gabriel n-ar fi vrut să-l vadă plecînd de acasă, dar Şcoala Generală din Ennistone i se părea „rudimentară". Nu prea departe, pe drumul spre Londra, exista o şcoală secundară particulară, care se bucura de o bună reputaţie şi pe care ar fi putut-o urma ca extern, întrucît şcoala dispunea de un autobuz care trecea şi prin Ennistone. Brian spusese însă că nici pomeneală de aşa ceva, ar fi mult prea costisitor, mai ales acum cînd era ameninţat să-şi piardă serviciul. Gabriel îi răspunsese că, Dumnezeule mare, asta era prima dată cînd auzea de aşa ceva. Mă rog, o liniştise Brian, voise să spună că astăzi toată lumea trăia sub asemenea ameninţare. In orice caz, ce avea ea împotriva Şcolii Generale, era o şcoala bună. Jeremy Blackett preda excelent

matematica. Da, răspunsese Gabriel, dar Adam era bun la franceză şi latină, ori la Şcoala Generală nu începea franceza decît la paisprezece ani, iar de latină nici că se auzise. Brian îi declarase că era epuizat şi se dusese la culcare.
Privindu-i pe Adam şi pe Zet, Gabriel se gîndi la înfiorătoarea scenă de la mare şi la aventura ei cu peştele, despre care nu vorbise nimănui. Aceasta se lega în mintea ei cu ceva foarte bizar, care se petrecuse cu o săptămînă în urmă. Intr-o după-amiază, cînd era singură în casă şi spăla nişte cratiţe la chiuveta din bucătărie, îl auzise pe Zet lătrînd în grădină. Uitîndu-se printre ghivecele cu plante de pe pervaz, avusese uluitoarea privelişte a unui bărbat gol care alerga de-a curmezişul peluzei. Nu-şi putea da seama dincotro venise. Părea foarte preocupat să iasă din grădină, cătărîndu-se pe unul din garduri, fie pe cel din dreapta, fie pe cel din capătul grădinii. Alerga de la unul la celălalt şi încerca, foarte neîndemînatic, să le sară. Ambele garduri erau construite din şipci drepte de lemn, înalte de vreun metru şi jumătate; cel din fundul grădinii avea şi două stinghii orizontale, bătute în cuie, iar cel din dreapta era mărginit de tufişuri frunzoase, care puteau oferi un punct de sprijin pentru picioare. Gabriel văzu că omul purta nişte pantofi maro cu

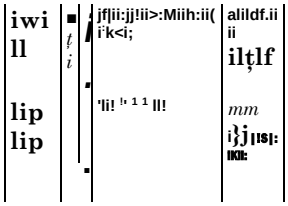
şireturi, fără ciorapi. Avea un păr lung, cărunt, soios, şi o faţă preocupată, îngrijorată. Ii văzu clar faţa cînd încercă să se cațăre pe un tufiş de rozmarin, frîngînd cu trosnete puternice ramurile fragile şi călcîndu-le în picioare. După primele momente de şoc, lui Gabriel îi trecu spaima şi se lasă cotropită de milă şi teamă pentru bietul nenorocii; milă faţă de vulnerabilitatea patetică a trupului său bătrîn, palid, mînjit, flasc. Se chinuia acum să sară peste gardul din fundul grădinii, apucîndu-se cu mîinile de vîrfurile şipcilor (pline de aşchii, după cum ştia Gabriel) şi încercînd să-şi rezeme picioarele încălțate în pantofii scîlciați pe barele transversale, de pe care aluneca întruna. Şi în tot acest timp, Zet dansa în jurul călcîielor nenorocitului, lătrînd din răsputeri. Gabriel şi-l imagină pe om încălecînd, în pielea goală, scîndurile negeluite, scrijelite şi țepoase, şi îşi acoperi ochii cu mîna, neştiind ce ar trebui să facă. Ar fi vrut să alerge în grădină, să-l calmeze (căci nu se îndoise nici o clipă că e nebun), să-l cheme în casă, să-i dea haine şi o ceaşcă de ceai. Dar la acest punct o cuprindea frica. Dacă era violent? N-ar trebui să-i telefoneze lui Brian, să telefoneze la poliție, să ceară cuiva ajutor? N-ar trebui să încuie uşile? Alergă şi încuie uşa din faţă şi cea care dădea spre grădină, apoi ridică receptorul telefonului, pentru ca să-l lase imediat din nou în furcă. Hotărîse să iasă în grădină. Se uită mai întîi pe fereastra din bucătărie, dar nu mai era nimeni şi Zet încetase să latre. Gabriel descuie uşa şi ieşi afară. Zet veni în goană la ea, radiind de satisfacția datoriei împlinite. Gabriel căută peste tot, se uită peste gard, cercetă şopronul, dar omul nu mai era de văzut. Dispăruse ca o halucinație. Se întoarse, amărîtă, în casă. Hotărîse să nu telefoneze la poliție. Poliția ar putea să-l aresteze pe bietul

lunatic, să se poarte brutal cu el, să-l acuze, să-l bage la închisoare, pe cînd aşa, dacă-l lăsa în plata Domnului, poate că o să-şi revină şi o să-şi găsească drumul spre casa lui sau poate că s-o găsi un om de omenie care să-l ajute, aşa cum ar fi trebuit să procedeze *ea,* dacă ar fi avut mai mult curaj. îşi aminti şi de indianul de la Băi, pe care nu-l mai revăzuse. Seara îi povestise lui Brian întreaga poveste, dar pe un ton glumeț, rîzînd şi apoi izbucnind brusc în lacrimi. Brian avu impresia că încerca să braveze şi să facă haz de o experiență cumplită. (Şi, într-un fel, fusese o experiență cumplită, un supliciu de neputință şi de milă zadarnică.) îi spuse că ar fi trebuit să telefoneze la poliție, dar

că acum nu mai avea nici un rost. (Brian avea oroare de contactul cu poliția, îi repugna orice fel de tulburare, orice ar fi putut stîrni publicitatea sau ar fi putut pricinui apariția numelui său în ziare.) Totuşi, a doua zi se răzgîndi şi telefona la poliție, fără să o avertizeze însă pe Gabriel. Cînd aceasta se trezi cu un polițist în prag, fu convinsă pe dată că sau Adam, sau Brian a murit într-un accident. Dar în momentul cînd polițistul începu să-i explice solemn rațiunea vizitei lui, Gabriel, de bucurie, îşi pierdu şirul vorbelor.

— O, nu m-a supărat cu nimic.

— Doamnă, vreți să spuneți că nu v-a deranjat cînd ați văzut un bărbat gol în grădina dumneavoastră?

— Nu vreau să i se facă vreun rău...

Lacrimi.

— Văd, doamnă, că sînteți foarte şocată de această întîmplare.

Şi aşa mai departe. Curînd ieşi la iveală că bietul om era un pacient al lui Ivor Sefton şi că fusese reinternat Ia spitalul de boli nervoase. Brian îi interzise categoric lui Gabriel să se ducă să-l viziteze la spital şi în acea noapte Gabriel visă peşti sufocați.

— Doamne sfinte! strigă Brian care, la micul dejun, citea întotdeauna *Ennistone Gazette.*

— Ce e?

— Sîntem dați în ziarul ăsta scîrbos!

— în legătură cu alienatul mintal?

— Nu, nu. Nu noi, Tom şi George sînt dați la ziar, dar or să ne tîrască şi pe noi. Ce mai dandana! Orice ar fi făcut, să-i ia dracu! Tom are nevoie de o chelfăneală zdravănă, iar George ar trebui băgat la răcoare, numai belele, şi toate or să se spargă în capul *nostru.* Uită-te la fițuica asta murdară şi la împuțita lor rubrică de cancanuri.

îi întinse lui Gabriel ziarul peste masă.

McCAFFREY SE ÎNTRECE CU GLUMA

Sîmbătă seara au avut loc nişte evenimente extraordinare la aşa numitul Papuc, luxoasa reşedință de vară din Victoria Park, care de curînd a fost închiriată de doamna Alexandra McCaffrey profesorului John Robert Rozanov, ca locuință pentru nepoata acestuia, domnişoara Harriet Meynell şi pentru camerista ei. Repetițiile spectacolului ***Masca Afroditei,*** care au loc la Sala Ennistone tocmai se încheiaseră cu o petrecere deşănțată, cînd George şi Tom McCaffrey

au avut ideea de a se înconjura de o şleahtă de beţivi şi de a porni să le asedieze pe cele două demoazele în elegantul lor adăpost. Bînd şi urlînd, alaiul de beţivi, printre care se număra şi preotul, Reverendul Bernard Jacoby, au încercat să pătrundă cu forţa în casă şi, neizbutind, au comis tot felul de vandalisme în grădină, spurcînd pajiştile şi devastînd arbori şi arbuşti rari. S-a

aruncat cu pietre în ferestre şi un vitraliu antic de mare valoare a fost făcut ţăndări. Au fost de faţă o serie de tineri şocant travestiţi şi mentora lor, Madame Diane a noastră. în cele din urmă, în complicitate cu camerista care i-a descuiat uşa din spate, George McCaffrey a reuşit să pătrundă în casă, în timp ce fratele său Tom se prăpădea de rîs afară. Ce s-a întîmplat în continuare nu ştim. Au ieşit însă la iveală o serie de fapte grăitoare. Aşa-zisa cameristă, Pearl Scotney, nu este altcineva decît sora susmenţionatei Madame D. care, după cum se ştie, este prietena intimă a lui G. McCaffrey. Ceea ce face însă ca episodul sa fie şi mai misterios (oare ?) este faptul că Tom McCaffrey, sub imboldul profesoral şi cu o ***grabă elocventă,*** s-a logodit de curînd cu nepoata profesorală. Poate că domnişoarei Meynell i s-a părut sau poate că nu i s-a părut amuzantă seara. Dar, în orice caz, adunarea firimiturilor şi reconstituirile din bucăţi sperăm să constituie o interesantă problemă de filozofie morală.

Gabriel citi relatarea, cu mici exclamații de deznădejde.

— Dar nu poate fi adevărat, *nu se poate* să fie adevărat!

— Acum a devenit adevărat, zise Brian. Şi-ai să vezi ce-o să mai urmeze.

Nu s-a ştiut niciodată cu certitudine cine a fost autorul acestei note obscene. Părerea generală era că fusese scrisă de însuşi redactorul-şef al gazetei, Gavin Oare, care avea un dinte împotriva lui Hattie din cauza scrisorii cam înțepate prin care-i refuzase interviul şi o veche rîcă cu George, din partea căruia înghițise, cu cîțiva ani în urmă, o umilință (un incident la o petrecere). Se pare că inspiratoarea, fără voie, a articolului fusese Maisie Chalmers (deținătoarea rolului de paj feminin al Afroditei) care, de fapt, plecase de la chiolhanul din grădina Belmont devreme, imediat după Anthea Eastcote. A doua zi dimineața, fără nici un fel de intenție răutăcioasă, îi povestise, rîzînd, lui Gavin Oare despre cheful din grădină. Gavin Oare şi-a pus pe dată iscoadele în funcțiune (unul dintre aceştia era

Mike Seanu) şi a încropit o relatare mai bogată şi mai savuroasă a faptelor. A doua zi după revelațiile *Gazetei,* rivala sa, *The Swimmer,* gazeta săptămînală de comerț, reluă povestea, privită dintr-un unghi nou. Conform cronicarului lor „orgia" fusese organizată de însăşi domnişoara Hattie Meynell, care se dovedise a fi mult mai puțin „scorțoasă" decît păruse la început. Jurnalul strecura şi un comentariu inedit: „Sofica noastră Asociație a Femeilor Luptătoare pentru Libertate s-a desfăşurat din plin: aşa-zisa cameristă a domnişoarei a fost văzută îmbrățişîndu-se şi sărutîndu-se pătimaş cu o amazoană cu păr lung".

The Swimmer repeta şi mai sugestiv ştirea că Tom şi Hattie se logodiseră în mare grabă la insistențele „distinsului nostru profesor". George figura de asemeni la loc de cinste. Se spunea: „Domnişoara Hattie, făgăduită cu atîta grabă lui Tom, pare a se afla în termeni foarte intimi cu George, ceea ce arată că un McCaffrey e gata să facă orice pentru un alt McCaffrey". (Subînțelesul acestei fraze a fost amplu discutat). Articolul purta titlul „Nepoata Profesorului lansată în Ennistone".

In aceeaşi dimineață de luni, la puțin timp după micul dejun al lui Brian McCaffrey, Tom, care nu citea niciodată *Ennistone Gazette,* îşi făcea valiza pregătindu-se pentru reîntoarcerea la Londra. Tocmai fusese pe la Como ca să-i ceară lui Gabriel să curețe şi să cîrpească rochia lui Judy Osmore, dar nu găsise pe nimeni acasă. Brian se dusese la slujbă, Adam la şcoală, Gabriel după cumpărături. Tom se jucase puțin cu Zet, apoi lăsase

rochia în bucătărie, împreună cu un bilet. Emma plecase la Londra cu o zi înainte, ros de păreri de rău şi de căinţă. Tom, la fel de plin de păreri de rău şi de căinţă, încercase să-l înveselească un pic. Emma îi adusese, fără să scoată un cuvînt, rochia distrusă a lui Judy, iar Tom îi spusese că, în primul rînd, Judy Osmore nu era genul de femeie care face caz pentru atîta lucru şi că, oricum, avea să-i ducă rochia lui Gabriel, care era foarte pricepută la scoaterea petelor şi repararea hainelor. Emma plecase stînjenit. Văzîndu-l plecînd, Tom simţise impulsul de a fugi după el. De bună seamă, amîndoi făcuseră aluzii la noaptea de pomină, dar nu o discutaseră. Tom îşi dăduse seama că, pe de o parte, întîmplările îl mîhniseră foarte mult pe Emma şi, pe de altă parte, el, Tom, ar fi putut părea (întrucît

făcuse o glumă sau două), că ia lucrurile mult prea uşor. Privirea severă a lui Emma părea să-l acuze de frivolitate. Tom simţea cu amărăciune că, în ce-l priveşte pe Emma, el nu era în stare să ţină pasul şi că în ultima vreme devenise în ochii prietenului său o persoană mai curînd ordinară decît extraordinară. Tom era obişnuit să fie iubit şi preţuit de toată lumea, aşa încît de astă-dată intra în joc orgoliul lui. II admira mult pe Emma şi socotea că în multe privinţe acesta îi este superior, aşa încît era întristat şi iritat la gîndul că scăzuse în ochii lui. Această teamă a împiedicat tocmai comunicarea dintre ei care ar fi putut-o înlătura. Erau jenaţi unul faţă de celălalt şi Tbm, negăsind nici o cale pe care să-şi exprime afecţiunea, făcea pe prostul în faţa unui Emma din ce în ce mai tăcut.

Pe parcursul acelei duminici nefericite, Tom se gîndise şi la George. De fapt, George nu fusese niciodată prea departe de inima şi de gîndurile lui de-a lungul anilor care trecuseră. Uneori, tînărul simţea, ca în clipa de faţă, de pildă, îndemnul imediat de a-l ajuta pe George, de parcă însuşi George i-ar fi transmis chemarea să vină la el. Totuşi o asemenea apropiere impulsivă, cum o concepea Ibm, era greu de imaginat în detaliu. Reflectînd la întîmplările petrecute recent, Tbm întrezărea o speranţă, George fusese înfrînt, cu mare uşurinţă, prin ridiculizarea publică. Fireşte că aceasta nu putea constitui un precedent, întrucît împrejurările fuseseră atît de neuzuale, dar nu constituia, în schimb, un semn pozitiv? II făcea pe Tom să-l vadă pe George într-o lumină comică, ceea ce implica ideea de iertare şi de transformare. „Poate că îl luăm cu toţii prea în serios? se întrebă Tom. Ar trebui să rîdem de el, să-l persecutăm prin rîs. Oricum, îşi spuse Tbm în continuare, am să mă duc să-l văd pe bătrânul George, trebuia de mult s-o fac, la sfîrşitul săptămînii viitoare mă duc negreşit." Tom avea încă de luptat cu imaginea lui George, dincolo de fereastră, faţă-n faţă cu Hattie.

Cel mai greu şi cel mai chinuitor era să se gîndească la Hattie. îşi spunea întruna: „Trebuie să renunţ, să las totul baltă, să nu mai fac nimic, de altfel nici nu-i nimic de făcut, nu pot să înţeleg şi e mai bine să nu încerc să înţeleg. Ah, dacă nu s-ar mai fi amestecat şi George în toată treaba asta - şi aşa lucrurile stăteau destul de rău şi George a turnat gaz peste foc". Tom rezistase impulsului de a-i trimite lui Hattie o lungă şi incoerentă scrisoare de scuze. Mai bine să nu-i spună nici un

cuvînt. Oare ce-o fi gîndind Hattie, cit cunoştea din adevăr şi cit de mult o să-i spună lui Rozanov? Tom o vedea pe Hattie ca pe o fată capabilă să spună foarte puţin sau chiar nimic. Poate va

gîndi că e mai bine să lase întregul incident să se stingă, fără nici un comentariu. George, care lui i se părea atît de important, ar putea să nu însemne absolut nimic pentru Hattie. Şi, fără îndoială, Hattie nu *putea* crede că Tom adusese după el tot convoiul de cheflii, doar ca s-o necăjească pe ea. Poate că rîdea de toată întîmplarea. O scrisoare de scuze ar da impresia că se acuză singur de fapte pentru care ei nici nu-i trecea prin cap să-l acuze. Tom începu chiar să-şi spună că era foarte posibil ca Rozanov nici să nu afle măcar de „mica escapadă".

„Totuşi, se gîndi el după ce isprăvise să-şi facă valiza şi stătea la fereastra din spatele casei, contemplînd priveliştea oraşului, totuşi, *am să-i scriu,* am să mă duc să-i fac o vizită, dar nu acum, mai tîrziu. Şi cum îi reveni din nou în fața ochilor imaginea lui Hattie cu brațul gol întins de-a curmezişul ferestrei, sfidîndu-l pe George, simți că nu era pentru ultima oară cînd va voi să se gîndească la ea. Se uita la panorama oraşului, poleit de soarele care aprindea scîntei în cupola Sălii Mari, oraşul „asemănător cu Leningradul" după cum afirma, mişcător, *Ghidul Oraşului Ennistone,* şi se gîndea la Emma şi la George şi la Hattie şi se simțea singur şi trist.

în acel moment al reflecțiilor lui, sună telefonul. Era Gavin Oare care-l întrebă dacă are vreun comentariu de făcut asupra ediției din acea zi a *Gazetei.* Cînd Tom îi răspunse că nu o citise, Gavin Oare chicoti şi-l sfătui să-şi cumpere cît mai curînd un exemplar. Tom alergă în stradă.

Pearl văzu gazeta luni dimineața, cînd ieşi după cumpărături. Se întoarse acasă cu ea într-un suflet, dar nu avu inima să i-o arate lui Hattie, care citea liniştită. Dar cu o Pearl atît de agitată (şi cu cît se gîndea mai mult cu atît devenea mai agitată), lucrurile n-au putut fi ascunse. Fetele, cu ochii în lacrimi, hotărîră că nu era nimic de făcut decît să aştepte. (Hattie încercă să scrie o scrisoare de răspuns, dar renunță curînd la idee.)

John Robert Rozanov află abia marți. Luni dimineața se dusese devreme la Institut (petrecuse noaptea în Hare Lane, sortîndu-şi nişte hîrtii) şi înotase în Bazinul Exterior după care

se retrăsese în vizuina lui din Camere, unde lucrase întreaga dimineață, prînzind doar cu un sendviş. După aceea îşi făcuse baia fierbinte în cada lui şi pe urmă, ca de obicei, trăsese un pui de somn. După ce s-a trezit, a lucrat pînă noaptea tîrziu.

în tot acest timp, nimeni nu cutezase să se apropie de el. Marți dimineața, la sculare, găsi vîrîte sub uşă un exemplar din *Ennistone Gazette,* ediția de luni, şi unul din *The Swimmer.* George, închis în casa lui din Druidsdale şi neavînd habar de articolele apărute în ziare, hotărîse „să-i mai acorde o şansă" lui John Robert. întîi îşi formulase în minte expresia „ultima şansă", dar nu putuse îndura asemenea cuvinte finale şi schimbase formularea. Fără nici un motiv, chiar dacă ar fi încercat să caute vreunul, ceea ce nu se întîmplase, o primăvăratică briză de speranță adia în sufletul lui. Nu era dorința de a fi fericit. Niciodată, nici măcar în tinerețe, George nu-şi îngăduise dorința de a fi fericit. Era vorba de ceva instinctiv, mecanic, o zvîcnire primitivă, autoprotectoare, a /jsye/ie-ului său. George avea acum impresia că îşi privise situația lui într-o lumină cu totul falsă şi irațională şi că schițase o imagine cu totul artificială a fostului său profesor. „într-un fel, îşi spunea el, totul provine din egocentrism, *eu* sînt un solipsist, îmi imaginez că

John Robert se gîndeşte întruna la mine, că mă urăşte şi mă disprețuieşte *deliberat,* ca şi cum una dintre preocupările lui majore ar fi să creeze o vastă şi complexă barieră între el şi mine. Dar lucrurile nu stau aşa. El nu se gîndeşte la mine. în fond, are destule alte probleme. Şi la ce se gîndeşte el tot timpul? La opera lui. Eu sînt o problemă minoră. Şi aşa sînt toți ceilalți oameni, absolut *toți ceilalți,* nu numai eu. Deci n-ar trebui să acord atîta importanță cuvintelor arțăgoase şi ostile pe care mi le spune cînd vin la el şi îl întrerup. Fără îndoială, am fost foarte lipsit de tact şi foarte agresiv. Or se ştie cît de mult ține John Robert la demnitatea lui. Nu-i de mirare că m-a tratat cu asprime. De fapt, ăsta-i un semn că mă apreciază şi că-i pasă de felul în care mă comport eu. în ordine, o să mă comport mult mai înțelept. Am să-i scriu o scrisoare foarte bine gîndită, o scrisoare *interesantă.* John Robert îi iartă întotdeauna pe oamenii care îl interesează."

Seara de la Papuc fusese, din fericire, prelucrată şi dizolvată de chimismul memoriei lui şi chiar şi momentul înfrîngerii de către cîntăreți îi apărea sub altă lumină. Cea mai vie

rămăsese amintirea lui Hattie, a apropierii ei, a respirației agitate, a fragilității şi friabilității ei. îşi aducea aminte, cu prețuire, de gestul ei larg de la fereastră. Şi îşi mai amintea că el fugise, evadase urmărit de mulțime. Imaginea nu-i displăcea. Să audă răgetele vulgare ale plebei, să fugă de ele şi apoi să se trezească singur cu singurătatea lui, aceasta era însăşi imaginea vieții. Cabotinismul lui de la canal căzuse în uitare. Trecutul imediat îi apărea ca un fel de spectacol, un interludiu, nelegat de îndatoririle presante care alcătuiau acum semnificația vieții lui.

Aşadar, luni după-amiază, George se aşează la masa lustruită, dar prăfuită, din eleganta sufragerie a casei lui din Druidsdale (continua să locuiască la parter, nu mai urcase la etaj din ziua expediției în căutarea figurinelor *netsuke)* şi aşternu următoarea scrisoare:

Dragul meu John Robert,

M-am gîndit la dumneata. Am senzaţia că am fost nepoliticos şi nedrept cu dumneata şi vreau să-mi cer scuze. Ştiu că nu-ţi plac scuzele şi alte asemenea „poze", cuvînt pe care l-ai folosit, cu ani în urmă, pentru a descrie un demers similar din partea mea. Dar ştiu că înţelegi strategia psihologică a unei scuze, care este aceea de a-l reînălţa pe ofensator pe acelaşi plan cu ofensatul, adversarul lui. Scopul meu este acelaşi dintotdeauna, şi anume clarificarea, scop pe care îl împărtăşim amîndoi. Ne cunoaştem de foarte multă vreme şi ne-am mai găsit de multe ori în situaţia în care ne aflăm acum; lucru care mă face să mă adresez dumitale cu mai multă încredere. Relaţia noastră ar putea fi definită în multe feluri, dar fundamental, este cea dintre profesor şi discipol, o relaţie care, în primul rînd, impune o obligaţie permanentă profesorului. Probabil că ştii din experienţă cît de însufleţită şi cît de durabilă poate fi o asemenea legătură, şi nu e „vina" dumitale, după cum nu e nici a mea, că ne aflăm astfel etern legaţi unul de celălalt. Se datorează doar faptului că eşti un mare profesor şi un mare om. Acestea sînt trăsături în lumina cărora faptul că eu am fost „pisălog" sau „nepoliticos" trebuie să apară ca lipsit de importanţă. ***Ştii bine că*** „pisălogeala" mea e o expresie a dragostei pe care ţi-o port, o dragoste de care, în străfundurile dumitale, ai suferi dacă ai fi lipsit. Şi mai ştii, fără a mai fi nevoie să accentuez, cum ***jinduiesc*** după bunăvoinţa dumitale. S-ar putea ca aceasta să-ţi apară drept un servilism, dar ţi-o ofer ca pe o simplă realitate

şi nu într-un spirit servil. Mă cunoşti îndeajuns de bine ca să ştii că eu n-aş putea suporta nici un fel de formă de servitute, chiar cînd e vorba de dumneata.
în ultimul timp am reflectat la filozofie, dar dintr-o atitudine existenţială (scuză-mă, ştiu că deteşti cuvîntul, dar aici îşi are locul) şi mi-a venit ideea (de altfel nu pentru prima oară), că noi doi ne asemănăm foarte mult. în ce fel? mă vei întreba. Am să-ţi spun. Amîndoi sîntem oameni liberi. îmi aduc aminte că afirmai cîndva (Doamne, cîte spuse ale dumitale sînt depozitate în capul meu!) că ideea de a fi „dincolo de bine şi de rău" este şi nu poate fi decît o iluzie vulgară. Cred că discutam atunci despre Dostoievski. Foarte bine. Cei care pretind că sînt „dincolo" de această familiară dihotomie, sînt cinici mincinoşi sau victime iresponsabile ale voinţei semiconştiente, sau entuziaşti excentrici, ori pervertiţi care înalţă o anume virtute (curajul, de pildă) atît de mult deasupra tuturor celorlalte, încît acestea devin invizibile. Sau dacă încercăm să schiţăm o imagine mai spirituală, oare aceasta nu înseamnă însăşi morala ridicată la un grad mai intens? Adeptul care „preferă cunoaşterea şi nu virtutea" este fie un magician vulgar, fie un fel de „tip livresc" a cărui generoasă strădanie e vrednică de admirat, în timp ce-i deplîngem neglijarea unor îndatoriri mai imediate! Parcă aud şi acum ecoul glasului dumitale! (Nu ne-ai vorbit ceva mai tîrziu - parcă-mi amintesc fraza - de o posibilă, „disoluţie conceptuală a moralei"? Poate că aceasta face parte din doctrina secretă!) Dar, John Robert, nu există şi un sens mai puţin ocult al acestei „libertăţi", mai accesibil, oricum mai accesibil dumitale şi mie? Oare noi doi, dumneata şi cu mine, ne integrăm în vreuna dintre categoriile pe care le-am enumerat? Cred că nu. Noi, pur şi simplu, ***ne-am eliberat,*** şi ceea ce am făcut noi nu-i, la urma urmei, nici ceva foarte misterios, nici ceva foarte măreţ. Libertatea noastră are mai multe aspecte. Unul dintre ele este, indubitabil, lipsa de vanitate (vorbesc, desigur, la modul general, fără să-mi fac un merit din asta) care se exprimă printr-o totală indiferenţă faţă de „ce spune lumea". Sînt în afara forţelor cenzoriale, şi cred că ***foarte puțini oameni au*** atins acest stadiu. Schopenhauer afirmă pe undeva că virtutea este, pur şi simplu, un amalgam de prudenţă, teamă de pedeapsă, teamă de critică, apatie şi dorinţa de a fi pe placul celorlalţi! Oare noi doi nu am eliminat, una cîte una, toate acestea? Şi după ce s-au spulberat toate, nu am ajuns într-un loc a cărui existenţă unii o neagă cu forţă? Nu printr-un salt dramatic, nici prin dezvoltarea vreunei îngust specializate

supravirtuţi, ci printr-o simplă mişcare de evadare, ca un tipar care scapă din plasă. Noi ne aflăm ***în afară,*** dumneata şi cu mine, în acel spaţiu deschis, nepopulat, unde ne strîngem unul altuia mîna. ***Cred că mă înțelegi.***
Aş vrea să discut cu dumneata despre acest lucru şi despre altele. Nu voi încerca pentru moment să te văd. Nu-mi pasă dacă vom discuta aici sau în California. Dar, ştiu că ***vom discuta.*** Simt că n-aş putea să-ţi explic cum simt acest lucru - dar sînt sigur că vom discuta. ***Sîntem legați unul de celălalt.*** Uneori m-am purtat faţă de dumneata ca un bădăran dobitoc şi îmi pare rău. Dar dumneata ştii că nu sînt un bădăran dobitoc. Şi va trebui s-o ştii pînă la sfîrşitul zilelor noastre.
Vreau ca prin această scrisoare să închei pace cu dumneata. Gîndul că sîntem „în dezacord" m-a tulburat foarte mult. Să fie pace între noi, John Robert, spre binele amîndurora. Nu te osteni să-mi răspunzi la această scrisoare, dar primeşte-o şi gîndeşte-te la ea, poart-o în minte. Voi comunica din nou cu dumneata.
întodeauna, realmente pe vecie, al dumitale devotat discipol,
George McC.

George scrise scrisoarea cu repeziciune, într-o stare de exaltare, de parcă ar fi fost inspirat. După ce o reciti, se simți uşurat, aproape fericit. Foarte înțelept din partea lui să nu ceară o întîlnire, mai bine să sugereze un viitor vag care va

aduce, cu siguranță, o întîlnire la timpul cuvenit. George era absolut convins că *această* scrisoare îl va fermeca pe filozof, în cel mai rău caz, îl va amuza. Dar George credea cu sinceritate în fiecare cuvînt pe care-l scrisese şi spera că seriozitatea ei va impresiona.
Expedierea scrisorii va constitui un act fermecat, care îi va readuce, torturatului ei expeditor, liniştea şi timpul.
Era miercuri dimineața. Tom, care de bună seamă nu se mai reîntorsese la Londra, sună la uşa casei din Hare Lane Nr. 16. Primise cu poşta de dimineață următorul bilet:

Dragă domnule McCaffrey,
Te aştept miercuri, la ora zece a.m., în Hare Lane.
J.R. ROZANOV

John Robert îi deschise uşa şi-i indică printr-un gest să intre în camera din spate. Tom trecu pe lîngă el. Era o zi noroasă şi încăperea arăta sumbră, dar de cum intră, Tom văzu pe masă un exemplar din *Ennistohe Gazette.*
Rozanov îl urmă şi închise uşa. I se adresă pe o voce răguşită, tuşind ca să-şi limpezească gîtlejul:
— Ai citit asta?
— Da.
— Poți să-mi dai vreo explicație? Mai e o relatare şi aici.
Trînti pe masă un exemplar din *The Swimmer,* cu o violență care-l făcu pe Tom să se cutremure.
Tom se gîndise la ce trebuia să spună, şi anume purul adevăr. începu:
— E odios. Mi s-a făcut greață cînd am citit. Dar ştiți bine ce sînt rubricile de cancan. Totul e numai minciună...
— Aşa să fie ?
Tom stătea cu spatele la fereastră, iar Rozanov se rezema de uşa închisă. Băiatul îşi dădea seama că filozoful tremura de furie şi că în colțurile gurii i se adunaseră băşicuțe de spumă. Trase adînc aer în piept. începuse şi el să tremure.
— Stați o clipă, aşteptați, am să vă spun exact ce s-a întîmplat, a fost un lucru perfect inofensiv, nu ce înşiră ăştia... Am fost la o repetiție, la Sală, pe urmă ne-am dus cu toții la circiumă, la Omul Verde, şi pe urmă, cînd s-a închis, eu m-am dus la Belmont şi ei cu toții au venit după mine, eu n-am vrut, nu-i invitasem...
— Te duceai în vizită la Harriet?
John Robert încerca să se stăpînească, Tom îl auzea inspirînd adînc aerul şi expirîndu-l printre dinți. Tom şovăi o clipă, apoi răspunse:
— Da... dar...
— La o oră atît de tîrzie? Te invitase ea?
— Nu... nu era chiar atît de tîrziu... vreau să spun...
— Omul Verde închide la zece sau la zece jumate.
— Mă rog, aşa e. Nu mă duceam să-i fac o vizită, voiam doar să... să mă duc acolo...
— Să te duci acolo?
— Nu ştiu singur ce voiam, eram beat.
— înțeleg.
— Şi toți ceilalți au venit după mine, credeau că-i o petrecere.

— Aranjaseşi o petrecere?
— Nu...
— Atunci de unde pînă unde credeau că-i o petrecere?

— Eu le-am spus aşa...
— Le-ai spus aşa?
— Da, dar numai ca să scap de ei, să pot pleca — am pretextat că trebuie să mă duc la o petrecere... nu am avut intenția... şi din momentul în care m-am pomenit cu ei toți acolo n-a mai fost chip să-i fac să plece. Nu a fost vina mea. îmi pare sincer rău. I-am scris o scrisoare de scuze domnişoarei Meynell...
— De ce te scuzi dacă nu a fost vina dumitale-?
— Mă rog, prespun că a fost vina mea pentru că totul a fost jignitor, dar nu intenționat...
îngrozitoare sentimente de vinovăție încîlceau mintea lui Tom. Se părea că declanşase un adevărat potop de încurcături. Voise să alerge s-o vadă pe Hattie, dar nu îndrăznise, încercase să ticluiască o scrisoare, dar i se păruse prea dificil să se explice. Abia în acest moment realiza întreaga enormitate a situației. Procesul familiar al întrebărilor şi răspunsurilor îl mai domolise pe Rozanov. La început, aproape ca nu se simțise în stare să vorbească. Continuă:
— **Şi** l-ai dus acolo pe George, l-ai introdus în casă.
— Nu, jur că nu! Nu ştiu de unde a răsărit George în toată povestea asta, probabil că a venit întîmplător.
— Ai intrat în casă?
— Nu.
— Dar el a intrat.
— Da, dar habar n-am cum a pătruns şi pe urmă... pe urmă am strigat cu toții la el şi l-am făcut să plece.
— **Şi** au fost acolo toți oamenii aceia, doamna Sedleigh şi bărbați travestiți în femei?
— Da, mă rog, cel puțin unul, dar n-a fost decît o farsă...
— O *farsă?* Eşti în toate mințile?
— **Ştiu** că-**i** îngrozitor, dar *nu a fost* vina mea, toate celelalte au fost născocite de gazetă.
— Vrei să spui că, pur şi simplu, au inventat ideea că...
John Robert îşi rezemă spatele de uşă şi îşi deschise larg, ca un animal, gura umedă, spumegîndă.
Tom aproape că începu să plîngă de frică şi de deznădejde. Spuse scîncind:

— N-am făcut nimic rău.
Rozanov rosti cu dificultate:
— Vrei să spui că ziarele au *inventat* ideea că eu ți-am... că dumneata ai... că dumneata şi Hattie ați fi putut... că am dorit să fiți împreună?
Aceste din urmă cuvinte fuseseră rostite cu o jalnică tristețe şi abia acum îşi dădu seama Tom de întreaga grozăvie a situației lui. Pînă atunci se uitase la filozof, dar acum îşi lăsă capul în piept. Murmură:
— Nu ştiu ce i-a făcut să spună acest lucru.
— Nu ştii? Ai povestit cuiva... ceea ce ți-am cerut să nu spui nimănui.
— ***Nu...***
— Ai spus cuiva.
— Mă rog, da, unei singure persoane.
— Cui?
— Prietenului meu Scarlett-Taylor, dar...
— Ai spus... ai promis... că nu vei povesti nimănui...
— îmi pare rău, îmi pare foarte rău, dacă ați şti cît *de rău* îmi pare, n-ați mai atît de supărat pe mine... nu ştiu cum de

s-a aflat... imposibil să fi fost el... poate că, într-adevăr, au născocit...
— îți dai seama ce rău îngrozitor ne-ai făcut, lui Harriet şi mie, ce rău cumplit, ireparabil?
— Nu se poate, replică Tom. E o bîrfă stupidă, insolentă, dintr-o fițuică locală. Toată lumea o să rîdă.
— Şi-ți închipui că-mi place să se rîdă de mine ? îți închipui că am să trec uşor peste faptul că m-ai făcut de rîs, că m-ai făcut caraghios? Peste faptul că o problemă a mea, extrem de intimă, a fost transformată într-o glumă vulgară?
Rozanov făcu un pas înainte şi Tom se retrase speriat în colțul camerei, unde se sprijini de zid. Repetă:
— îmi pare foarte rău, v-am mai spus-o. Ce altceva pot să vă spun? E un nonsens.
— Numele nepoatei mele dezonorat în public, şi dumneata numeşti asta un nonsens?
— Nu văd ce rău îi poate face lui Hattie toată tărăşenia asta.
— Nu-ți permit să-i spui Hattie!
— Mă rog, lui Harriet, domnişoarei Meynell, cum doriți. Aş spune că vă jigneşte... dumneavoastră... amorul propriu, dar

o să vă reveniți curînd... pe ea însă n-ar trebui s-o afecteze... e ceva trecător...
John Robert întinse o mînă, apucă o statuetă de porțelan şi zvîrli cu ea în grătarul căminului, făcînd-o țăndări. Cioburile se împrăştiară pe podea. Rosti cu o voce gîtuită de furie:
— Ai citit cele două articole ?
De fapt, Tom nu văzuse articolul din *The Swimmer,* iar pe cel din *Ennistone Gazette* nu-l citise cu prea multă atenție. II parcursese în grabă, cu scîrbă şi indignare, apoi rupsese ziarul, ca nu cumva să fie tentat să-l mai citească o dată şi astfel să se necăjească. Răspunse:
— L-am citit pe ăsta de aici, dar superficial... pe celălalt nu l-am văzut.
— Atunci te rog să le citeşti *acum.* Aşază-te la masă şi citeşte-le. *Aşază-te.*
Tom se aşeză pe un scaun lîngă masă. Citi articolul din *Gazette.* II citi cu greutate, pentru că tiparul era şters şi neclar; clipea întruna şi trebui să citească fiecare frază de două ori. După aceea citi şi relatarea din *The Swimmer* pe care Rozanov i-o aşternuse în față. Cînd citise prima dată nota clin *Gazette,* Tom sărise peste pasajul cu „imboldul profesoral" şi nu înțelesese decît vag insinuarea. Reacția lui scandalizată fusese stîrnită de expresia „o şleahtă de beții" şi trecuse cu vederea legătura dintre numele lui şi cele ale lui Hattie şi Rozanov. Nu reflectase asupra articolului, îl considerase o calomnie neruşinată a unei fițuici locale, pe care nimeni nu o s-o ia în serios sau nu o s-o înțeleagă — îşi imaginase că toată lumea se va gîndi că-i o tîmpenie, iar John Robert nici măcar nu o s-o vadă. Gîndul lui zburase pe dată la Hattie şi se întrebase ce naiba o să spună ea după toată scena aceea îngrozitoare. Dar acum... Citi şi celălalt articol. îşi cuprinse în palme fața care-i ardea ca para focului. Spuse:
— Nu înțelesesem totul. Acum îmi dau seama. Dar e un lanț de minciuni şi născociri. E atît de hidos... nu se poate face nimic? Nu i-am putea sili să retracteze, să se scrie că nu e adevărat?...

în timp ce Tom citea, John Robert se aşezase la masă, în faţa lui, şi-l urmărise.
— Nu, fireşte că nu se poate face nimic. Sper că acum îţi dai seama de proporţiile consecinţelor *trădării* dumitale, consecinţele
315
pe care le suferim ea şi cu mine, cred că-ţi dai seama la ce dezastru, la ce durere, la ce irevocabilă dezonoare ne-ai expus.
Tom răspunse cu glas leşinat, fără să ridice ochii:
— Vă asigur că de la mine nu au aflat nimic. Probabil că au inventat totul. Desigur, e îngrozitor... dar nimeni n-o să le dea crezare... şi mai tîrziu se va uita totul... în ziua de azi nimeni nu se mai sinchiseşte de lucruri de felul ăsta.
— Vorbeşti ca un dezmăţat. Ar fi trebuit să-mi dau seama că eşti întocmai ca şi fratele dumitale, un cinic egocentric cu sufletul murdar şi un idiot lamentabil. Şi eşti tovarăşul şi aghiotantul lui de beţie.
— Nu-i adevărat, nu trebuie să mă asociaţi cu George. Vreau să spun că nu sîntem chiar atît de apropiaţi.
— Nu mă interesează amănuntele. Toată povestea ne este fatală. M-ai pus într-o situaţie ridicolă şi asta n-am să ţi-o iert.
Tom îşi înalţă faţa învăpăiată şi susţinu privirea lui Rozanov.
— Mă faceţi să-mi fie frică şi nu mai pot gîndi limpede. Am vrut doar să spun că oamenii vor da totul uitării şi că nu e sfîrşitul pămîntului.
— Să fie amestecat şi numele fratelui dumitale în toată treaba asta! Şi cînd mă gîndesc că a intrat acolo, în casă... Dacă dumneata l-ai introdus în casă...
— Nu eu.
— N-are importanţă. Cred că minţi şi nu vreau să mai discut cu dumneata. Spui că nimeni nu se sinchiseşte. Nu, „nimeni nu se sinchiseşte" de onoarea sexuală, de decenţă, de castitate, de o conduită morală. Dar eu mă sinchisesc. Şi eu... te-am ales pe dumneata... tocmai pentru că am crezut... că te sinchiseşti. Ar fi trebuit să mă feresc de clanul vostru viciat, ca de diavol.
Tom simţi că-i dau lacrimile. Bîigui:
— Am vorbit prosteşte... dar altceva voiam să spun. Desigur că dumneavoastră... nu vă înţeleg... doar nu vă închipuiţi că *Hattie* a făcut ceva rău?
John Robert se ridică în picioare, iar Tom sări de pe scaun şi se îndreptă spre cămin, gata să se repeadă la uşă. John Robert îi spuse:
— Eşti un idiot cu mintea coruptă. Dar nu trebuie sa te temi de mine. Te-am chemat aici pentru un singur lucru.

— Anume?
— Ai încălcat una dintre promisiuni. Acum trebuie să-ţi cer ca după tot răul pe care ni l-ai făcut, măcar să nu încâlci şi a doua promisiune. De aci înainte nu o vei mai vedea pe nepoata mea şi nu vei mai comunica în nici un fel cu ea!
— Dar...
— Nu vei mai da niciodată ochii cu ea. Orice încercare de a te apropia de ea, de acum înainte, va însemna o ofensă de neiertat, un ultragiu. După cîte ştiu, locuieşti la Londra. Pleacă acolo şi rămîi acolo. Să nu mai îndrăzneşti să-ţi arăţi faţa în Ennistone. Dacă n-ai să te supui...voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să te distrug, aşa cum m-ai distrus dumneata pe

mine. Pleacă şi nu te mai arăta. în curînd am s-o iau pe Harriet înapoi în America. A fost o greşeală blestemată să o aduc aici. Şi vina, desigur, este a dumitale, fiu al unui tată destrăbălat şi al unei mame fugite de la părinţi, frate al unui individ corupt şi malefic. Şi cînd mă gîndesc că ţi-am încredinţat... ceva atît de preţios...
— Nu, nu mă expediaţi, vă rog lăsaţi-mă să rămîn aici, lăsaţi-mă să mai încerc o dată, să ştiţi că sînt aşa cum aţi gîndit dumneavoastră despre mine, nu sînt ca George...
— Pleacă imediat din casa asta şi din oraşul ăsta...
— Vă rog, vă rog...
— Pleacă, *pleacă!*
Filozoful întoarse spre Tom o faţă chinuită, cu ochii şi sprîncenele încruntate, cu buzele ude deschise, dezvăluind interiorul roşu al gurii, de parcă era gata să scoată un urlet de durere. Tom fugi în stradă.
„E un cap în arborele *gingko",* îşi spuse Alex. Un cap cu păr lung, auriu, atîrna agăţat printre ramuri. Inima începu să-i bată cu putere. Era miercuri seara. Gîndi în continuare: „E ceva legat de *ele,* de fetele alea ticăloase, purtătoare de nenoroc. E o vrăjitorie, un *strigoi.* Adolescentele atrag strigoii". Se duse în spatele casei şi ocoli garajul, pe lîngă lăzile de gunoi. Pe fereastra garajului se vedea Rolls-Royce-ul şi Alex simţi o nouă împunsătură de spaimă şi de amărăciune. în seara „dezmăţului", Alex încuiase toate uşile şi se dusese, beată, la culcare, lăsînd-o pe Ruby afară, în grădină. Ruby îşi petrecuse noaptea în Rolls. Lui Alex i se făcea greaţă la gîndul halcilor

asudate ale lui Ruby, tolănite în automobil. „Am să-l vînd, se gîndi ea, l-a spurcat." Ceva mai devreme văzuse din nou vulpea femelă, culcată, în timp ce patru pui flocoşi, de culoarea şocolatei cu lapte, cu ochi albaştri şi nişte cioturi de coadă, jucau leapşa pe pajişte. Acum pînă şi această privelişte i se părea sinistră, o ferestruică tăiată, într-o altă lume, bizară, frumoasă, primejdioasă, care venea din ce în ce mai aproape de ea. Şi cei de la care ar fi putut cere ajutor, George, Rozanov, erau cei mai bîntuiţi dintre toţi.
Alex privi dincolo de lăzile de gunoi, spre strada pe care felinarele nu se aprinseseră încă. Dacă îşi încorda însă ochii, putea vedea limpede în lumina difuză, albăstrie. Nu era nimeni înjur. Deodată, o mişcare subită, alături de ea, o făcu să tresară şi să se dea cu un pas îndărăt. Apăruse ceva, dincolo de cea de-a treia ladă de gunoi. Vulpea-mascul, care se uita la ea. Capul animalului, cu ochii trişti şi botul zebrat de dungi întunecate, avea o înfăţişare aprigă. Alex îşi ridică instinctiv mîna, ca şi cum ar fi vrut să alunge fiara printr-un gest, dar vulpea nu se clinti. Indepărtîndu-şi privirea de la Alex, începu să adulmece la baza pubelei. Apoi se ridică pe picioarele din spate şi îşi vîrî botul şi labele din faţă sub capacul cutiei de metal. Alex se simţi înfricoşată şi mîniată de indiferenţa vulpii faţă de prezenţa ei. Rosti, găsind că-i ciudat de greu să se adreseze unei vulpi: „încetează!". Nu strigase, ci vorbise pe un glas potolit. Cum vulpea continua să nu-i acorde atenţie, Alex bătu uşor cu pumnii în capacul pubelei de lîngă ea. Vulpea coborî pe toate patru labele, evident mîncînd ceva şi apoi, fără ca măcar să se uite la Alex, se ridică din nou pe picioarele dindărăt şi îşi reluă investigaţia. Alex se trase înapoi. Pe urmă, făcîndu-şi vînt, smulse capacul pubelei în care bătuse cu pumnii şi îl

aruncă în direcția vulpii; capacul ricoşa pe aleea de beton şi începu să se rostogolească întocmai ca un cerc. Vulpea sări în lături, dar nu fugi. Dimpotrivă, veni direct spre Alex, îi dădu ocol, apoi se repezi spre zidul garajului, izbind din fugă una dintre pubele şi răsturnînd-o. Vulpea se opri şi începu să scotocească printre gunoaiele împrăştiate pe jos. Alex, înnebunită, alergă la următoarea pubelă, smuci capacul şi începu să bombardeze vulpea cu gunoaiele dinăuntru. în acelaşi timp strigă, cu glas tare de astă-dată: „Oh, încetează, încetează, pleacă!". Vulpea, cu labele-i negre îngropate între resturi şi lături, o privi

fix, apoi scoase un sunet. Nu un lătrat, ci un strigăt adine, răscolitor. Cînd Alex se năpusti spre ea, vulpea o zbughi pe lîngă picioarele ei (blana îi mătură rochia) şi țîşni direct pe uşa deschisă a garajului. Cu o spaimă aproape superstițioasă, Alex privi din prag şi desluşi vulpea stînd în picioare pe scaunul din față al Rolls-ului.

— Ce s-a întîmplat? strigă Ruby care ieşise din casă.

— Nimic.

— Dar ce-i cu toată mizeria asta de aici?

— Nimic. *Las-o* aşa.

Deschizînd larg uşa garajului, Alex o urmă pe Ruby în casă. Capul straniu din copac părea să strălucească în lumina misterioasă a amurgului.

George fusese sincer convins cînd îi atribuise lui John Robert o lipsă de vanitate şi o orgolioasă indiferență față de „ce spune lumea". Dar convingerea lui era falsă. Tom ajunsese mai aproape de punctul vulnerabil, ba chiar periculos de aproape, cînd vorbise despre amorul propriu al filozofului. John Robert era un tip excentric, arogant şi independent, căruia nu-i păsa de convenții şi care nu urmărea meschinele țeluri lumeşti. Bîjbîia prin viață, urmărindu-şi doar propriile scopuri şi principii, gata să înfrunte indiferența, lipsa de înțelegere şi adeseori antipatia oamenilor. Spunea tot ce gîndea şi nu-i păsa de societate. Cu toate acestea, era extrem de vulnerabil la ridicol şi la bătaia de joc a ignoranței mahalageşti. Mai cu seamă în cazul de față, cînd se simțea cu totul neputincios. Nu se putea duce să le ceară socoteală călăilor săi mincinoşi. Orice mişcare de genul ăsta ar fi atras după sine şi mai multă publicitate, şi mai mult rîs răutăcios. Demnitatea făcea parte integrantă din amorul său propriu, îşi simțea forțele rănite. Nu era numai torturat de articolele din ziarele ennistoniene, ci se simțea chiar înfrînt, încurcat, aproape ruşinat. Simțea nevoia să se „ascundă" şi, într-adevăr, timp de două zile nu ieşi din casă. Era conştient că nefericirile lui constituiau, probabil, cel mai actual subiect de conversație hazoasă din oraş. în joia de după „dezmăț", jurnalele centrale preluară tema, înțelegînd-o, cine ştie din ce motiv, ca o manifestație de protest a studenților împotriva unui aspect al filozofiei lui Rozanov. Doi reporteri londonezi sunară la soneria casei lui şi un fotograf făcu o poză

a uşii de la intrare. Un ziar german (Rozanov era binecunoscut în Germania) publică o versiune veselă a întâmplărilor, bazată pe relatările gazetelor ennistoniene, iar o revistă germană de scandal construi o poveste pornind de la nişte insinuări, dintre care unele absolut inedite, şi reproduse şi o fotografie a lui Hattie, de care cine ştie cum făcuseră rost. (Un „binevoitor" îi trimise lui John Robert un exemplar din revistă, împreună cu o scrisoare

în care deplîngea publicarea unor lucruri atît de calomnioase.)
Din fericire pentru filozof, ignoranța lui în ce privea lumea mondenă îl împiedică să-şi imagineze măcar ce versiuni fanteziste şi malițioase circulau în Ennistone pe seama evenimentelor. Nu pentru că cineva i-ar fi purtat vreo pică profesorului. Dimpotrivă, îl priveau cu afecțiune, ca pe un fel de mascotă a oraşului. Dar „cum arată cei puternici cînd se prăbuşesc" a constituit dintotdeauna un subiect de umor; pe de altă parte, cum cei din familia McCaffrey încă erau considerați venetici, iar Hattie era privită ca „o mică snoabă", nimeni nu avea senzația unei trădări. Unul dintre cele mai generale aspecte ale ticăloşiei umane este graba cu care aproape fiecare dintre noi se lasă antrenat de bîrfă. Pînă şi „persoanele cele mai discrete", ca domnişoara Dunbury, doamna Osmore, erau gata să zîmbească la auzul mîrşăviilor, ba uneori le şi repetau! Omul care nu fusese niciodată bîrfit, datorită virtuoasei sale austerități, era William Eastcote. Dar din acest punct de vedere, ca şi din multe altele, Eastcote constituia o excepție.
In chestiunea Rozanov, clevetirile din Ennistone erau foarte sigure în privința unor aspecte, delicios de nesigure în privința altora şi, în general, complet lipsite de substanță. Toată lumea căzuse de acord că bătrînul voise „să se descotorosească" de nepoată şi o oferise „ca pe o viţeluşă" lui Tom McCaffrey. Dacă această ofertă fusese dictată de „un caz de forță majoră" era încă neclar, însă, aşa cum observau oamenii zîmbind, „timpul ne-o va arăta".
Scandalul răspîndise mare fericire în inimile ennistonienilor. Unii susțineau că Tom i-o pasase pe Hattie lui George, alții că George, din ciudă pe Tom, „i-o suflase". Cei mai mulți căzuseră de acord că Hattie era „cu nasul pe sus", dar se găsiseră şi unii apărători care vedeau în ea „victima neajutorată a urzelilor unor netrebnici", precum şi unii critici care, în conformitate cu respectivele lor gusturi morale, o socoteau

fie „o emancipată", fie „o depravată". în unele dintre versiuni Diane şi chiar doamna Belton jucau roluri de frunte, iar Papucul apărea (conform unei păreri tradiționale în Ennistone) ca un lăcaş de perdiție. Ipoteza că George o lăsase însărcinată pe Hattie, iar Tom, în marea lui generozitate, o lua de nevastă constituia o nouă sofisticare a poveştii, pe care nimeni nu o credea, dar pe care cu toții o repetau.
întreaga zi de miercuri şi parte din ziua de joi, John Robert rămase baricadat în casă, fără să răspundă la sonerie. Şedea singur, luptîndu-se cu colosala sa mîndrie rănită, cu furia lui împotriva lui George şi împotriva sorții, care le includea oarecum şi pe cele două fete. Se gîndea cu mîhnire la Ennistone, căminul copilăriei sale, locul lui sacru în care avusese atîta încredere şi care acum fusese profanat, pîngărit, un loc în care niciodată nu va mai putea locui. Şi acolo, la acel Papuc pe care i-l dăruise cu atîta copilăroasă bucurie lui Hattie, totul era suspect, mînjit, ireversibil distrus, în asemenea măsură, încît îi era silă să încerce să afle „ce se întîmplase cu adevărat". Nu-l descususe pe Tom, în parte pentru că era prea mîniat pe el, în parte fiindcă pornise de la ideea preconceptă că Tom va îndruga numai minciuni ca să se apere. Furia lui împotriva lui Tom era amplificată de cunoaşterea faptului că propria lui politică imbecilă îl introdusese pe băiat în scenă. Turbarea lui împotriva lui George, ca şi convingerea că George stătea la

originea tuturor păcătoşiilor, provenea din surse mai vechi şi mai profunde.
John Robert primise marți dimineața la Institut lunga scrisoare a lui George şi o aruncase, nedeschisă, la coş, înainte de a se fi uitat peste *Ennistone Gazette.* După ce citise articolele, luase scrisoarea din coş şi o rupsese în bucățele, tot fără să se uite la ea.
în aceste două zile de mohorîtă meditație şi trecere în revistă a amintirilor, filozoful stătuse tăcut, nemişcat, în camera de la etaj, în care fusese conceput şi în care văzuse lumina zilei. Şedea pe patul de fier, mutat clin camera alăturată, patul în care dormise în copilărie. Nu îndrăznea să coboare la parter, de teamă că cineva ar putea să se uite la el pe fereastră. Şi timp de aproape două zile după discuția cu Tom, îşi rumegă şi îşi cloci furia. Ştia că fetele nu vor face nici o mişcare pînă nu se va arăta el. Şi nu-i trecu nici un moment

prin minte că era o cruzime din partea lui să le lase să aştepte. Vanitatea rănită declanşează răzbunare: reafirmarea propriei tale valori, prin transferul suferinței asupra altuia. „N-am să mă las eu cu una cu două, îşi spunea Rozanov. Cineva va avea de suferit din cauza poveştii ăsteia!" Se înțelege, John Robert ar fi dorit să se ducă la redacția *Gazetei,* să-l înşface pe ziarist de ceafă şi să-i ardă un picior zdravăn în fund; dar acest sentiment era cu totul abstract în comparație cu ceea ce simțea față de cei doi McCaffrey. Ideile nebuneşti de a-l pedepsi pe Tom (de a-l ciomăgi, de a-i ruina cariera universitară sau de a-l „tîrî" prin tribunale) se dezumflară repede. Era conştient că nu-i putea face nimic lui Tom. Şi cu atît mai puțin lui George, îşi dădu el seama, pe măsură ce reflecta. Fireşte, se putea duce la Druidsdale să-i mute o falcă din loc. Dar dacă s-ar fi năpustit pe el ca un cîine turbat şi l-ar fi brutalizat sau i-ar fi spart casa, n-ar fi însemnat să facă exact ceea ce dorea George ? De ani de zile se străduia să-i atragă atenția lui John Robert, să provoace o întîmplare neprevăzută, care să stabilească un soi de „legătură" între ei, George visa să „ocupe" gîndurile lui John Robert. Filozoful era conştient că ceea ce-l înnebunea pe George era răceala calmă cu care îl trata, faptul evident că John Robert nu numai că nu se sinchisea de el, dar nici măcar nu se gîndea vreodată la el. Această tactică, dusă la îndeplinire fără nici un efort, nu era cu totul lipsită de o vînă de răutate. Colțişorul infim din mintea lui John Robert care *era* conştient de existența lui George, încercase o vremelnică satisfacție cînd aruncase la coş scrisoarea nedeschisă a discipolului său. Şi o clipă mai tîrziu, îl dăduse cu totul uitării, o uitare senină care, din nefericire, nu durase prea mult.
Acum, însă, s-ar fi zis că George cîştigase bătălia. John Robert devenise la fel de obsedat de George pe cît era acesta din urmă obsedat de John Robert. Legătura fatală, trecînd acum prin filiera Hattie, îi unise în cele din urmă.
John Robert, în clipele în care era capabil să se gîndească la aşa ceva, nu se îndoia că scrisoarea necitită conținea nişte pertinențe la adresa lui Hattie. (Şi prin aceasta dovedea că nu înțelege caracterul lui George.) îi vedea în minte fața rotundă, zîmbetul băiețesc, cu dinții pătrați, distanțați. Se gîndi să-i scrie. Dar existau cuvinte care să poată exprima ce voia el să spună? Acum, cînd îşi dădea seama de victoria repurtată de

inamicul său, simțea că nimic altceva nu-i mai putea sluji decît să-l ucidă pe George. Nimic altceva n-ar fi putut face ca pentru Rozanov lumea să fie iar lume.
In timp ce John Robert Rozanov îşi digera mînia pe patul lui din Hare Lane 16, Tom McCaffrey se perpelea pe patul său din Travancore Avenue. Ca şi John Robert, Tom se simțea întemnițat, torturat şi paralizat. Nu putea pleca din Ennistone, aşa ceva era cu neputință. Ii scrisese o scrisoare profesorului său, anunțîndu-l că e bolnav. Şi era într-adevăr bolnav, avea o răceală cumplită, cu febră. (îşi spunea: „Asta-i răceala lui Bobbie Benning. N-ar fi trebuit să-mi pun capul lui de urs. Era umed şi transpirat pe dinăuntru".) Pe de altă parte, simțea că-l paşte şi o boală de nervi. Tom îşi percepea pentru prima oară demonii. Demonii se găsesc, ca şi viruşii, în orice organism uman, numai că, atunci cînd împrejurările de viață sînt fericite, nu devin activi. Tom era acum conştient de demoni şi, mai ales, de faptul că sînt propriii săi demoni. Rămăsese la Ennistone pentru că nu putuse pleca lăsînd în urmă-i problemele ce nu puteau fi soluționate decît acolo, deşi era incapabil să le soluționeze. Şi se ascundea, pentru că luase foarte în serios amenințările lui John Robert. Nu prea vedea el în ce fel ar putea Rozanov să-i facă vreun rău dar, oricum, prefera să nu rişte. Niciodată pînă atunci nu fusese obiectivul urii cuiva şi se simțea cutremurat. Nu se îndoia că John Robert nutrea față de el o rea-voință agresivă. Aşadar, întreaga zi de miercuri şi cea mai mare parte din ziua de joi nu ieşi din casă, iar cînd se întuneca, trăgea cu grijă draperiile grele, căptuşite, şi nu aprindea decît o singură lampă, ferită, în spatele casei. Miercuri noaptea se culcase devreme şi o visase pe Fiona Gates (îl rănise aluzia injurioasă pe care o făcuse Rozanov la adresa mamei lui). Fiona îi apăruse în vis în chip de fantomă cu părul lung pînă la glezne şi îmbrăcată într-un fel de cămaşă albă. Părea a nu fi în stare să vorbească, dar îşi întindea spre Tom brațele, ca şi cum îi implora ajutorul. Iar el se gîndea: „E atît de tînără, atît de *tînără*!". Se deşteptase după miezul nopții, cu sufletul răvăşit, şi pînă dimineața se zvîrcolise în pat, într-un paroxism de tristețe, remuşcare, resentimente şi frică.
Resentimentul, frizînd aproape furia constituia elementul cel mai demonic din boala mentală a Iui Tom. Era atît de

neobişnuit, atît de nefiresc pentru el să se simtă „furios" pe cineva. Acum era supărat foc pe John Robert, pe Hattie, pe George, pe Emmma, pe el însuşi. îşi scormonea creierii căutînd să înțeleagă în ce fel „planul secret al lui John Robert în privința lui şi a lui Hattie ajunsese de notorietate publică. Era de neconceput ca Hattie să fi vorbit. El era de blamat că-i dezvăluise lui Emma secretul, dar nu mai vorbise cu nimeni altcineva. Probabil că Emma, deşi părea de necrezut, trăncănise. Poate că-i vorbise lui Hector Gaines cu care se împrietenise. (Şi Tom era destul de gelos.) Marți dimineața sosise în Travencore Avenue o scrisoare din partea lui Hector, adresată lui Tom, prin care-i cerea ca, de îndată ce se întoarce în Ennistone, să ia neîntîrziat legătura cu el. Tom nu acordă nici o atenție scrisorii, dar mai tîrziu se întrebă dacă nu cumva *acel* anume lucru o determinase. Probabil că Emma îi dezvăluise lui Hector taina şi acesta din urmă vorbise mai departe. Hector se avea bine cu Gavin Oare, tipul de la gazetă, pentru că-i dăduse un interviu în legătură cu piesa... Tom se întrebă

dacă ar trebui să se ducă să-l vadă pe Hector, dar însăşi ideea explicației cu el îl îngrozea. Iar ideea că Emma îl minţise şi-l trădase îl îmbolnăvea.
Principalul trădător era, de bună seamă, el însuşi. N-ar fi trebuit să accepte, în ruptul capului, planul nebunesc al lui John Robert. îl acceptase, nu de dragul nostimadei, ci pentru că se simţise *profund măgulit.* Şi din momentul în care se angajase, ar fi trebuit să-şi ţină gura. Iar de îndată ce observase că lucrurile „nu merg", ar fi trebuit să-i scrie lui John Robert şi să se smulgă din întreaga încurcătură. Ar fi trebuit să rămînă la Londra şi să-şi *vadă de studii* (cît de atractiv i se părea acum să-şi vadă de studii), nu să se vînture tot timpul prin Ennistone şi să se vîre în aventuri dubioase. în gîndurile lui, Tom pendula, considerîndu-se cînd vinovat de cea mai ruşinoasă trădare, cînd victima neajutorată a unui monstru tiranic. Cine ar fi putut ţine piept unui om ca Rozanov? îl prinsese în capcana planului său hidos şi *ridicol* şi acum îl învinovăţea pe el pe nedrept, refuzînd să-i asculte măcar explicaţiile. în fond, el nu avea nici o vină în evenimentele petrecute la Papuc, numai că Rozanov era hotărît să privească totul ca pe o conspiraţie. Şi Rozanov îndrăznise să-l ameninţe, să-l denigreze şi să-l *urască.* Cum de era cu putinţă? Pe figura lui Hattie se

proiecta o lumină şi mai puternică, şi mai ambiguă. Ce anume se întîmplase în noaptea aceea ? La început, în răstimpul cît se simţise foarte vinovat, Tom văzuse în Hattie o fată inocentă, confruntată cu ceea ce trebuie să i se fi părut ei o batjocură crudă şi nesăbuită (deşi, în realitate, totul se petrecuse absolut accidental), şi unde mai pui că intervenise şi intruziunea de neiertat a lui George. Aflat în dispoziţia aceasta, Tom se simţise devorat de remuşcări. Cine naiba l-a pus să inventeze minciuna cu petrecerea de la Papuc ? De ce dracu se dusese acolo cu toată escorta de beţivi? Părea, într-adevăr, lucrătura diavolului: un diavol fatal care stătea la pîndă în obscuritatea subconştientului lui. Şi simţise nevoia să alerge la Hattie, să-i explice, să-i ceară iertare. Dar pe măsură ce balanţa înclina dinspre remuşcare spre resentiment, începea să se întrebe de unde pînă unde răsărise George, ca din pămînt, în noaptea aceea? O fi fost amestecată şi Diane Sedleigh în treaba asta? O văzuse şi pe ea în grădină. Ce-o fi căutat *ea* acolo? îşi aduse aminte de zvonul că Pearl era rudă cu Ruby, care era rudă cu Diane. Să fi fost şi Ruby amestecată? Şi Pearl? Şi... Hattie... Era *într-adevăr* Hattie o fecioară nevinovată, asaltată de nişte cheflii? Oare Diane îl adusese pe George la Hattie? Nu cumva Hattie însăşi îl invitase pe George? Să-l fi cunoscut de *cîtăva vreme* pe George? Poate că ăsta era motivul răcelii ei agresive faţă de Tom. Simţindu-şi mintea dospind sub acţiunea unor asemenea fermenţi, Tom încercă zadarnic să adoarmă în noaptea de miercuri. Joi dimineaţa telefona la Papuc. Cineva, Tom avu impresia că Pearl, răspunse: „Da?" şi după ce el zise: „Aici e Tom", îi trînti telefonul. în cursul zilei de miercuri, Tom nu se gîndise serios să încerce să o vadă pe Hattie, pentru că într-un colţişor al minţii lui înnebunite ştia că-i promisese lui John Robert să n-o facă; şi, în orice caz, se temea ca nu cumva să afle John Robert. Era înspăimîntat de represaliile acestuia. Joi, însă, era mult mai puţin convins că promisese ceva şi mult mai puţin speriat. După încercarea ratată de a telefona, ar fi vrut să dea o fugă pînă la Papuc, dar nu îndrăznea. Dacă s-ar pomeni acolo

nas în nas cu John Robert? Dar de dorit, dorea foarte mult să se ducă. Şi, cel mai mult, mai mult decît orice pe lume, ar fi dorit s-o vadă pe Hattie, să-i explice că era nevinovat, să citească pe faţa ei palidă, clară, că şi ea era nevinovată. După-masa de joi se scurse încet, încet şi Tom continuă să se ascundă. La un

mm
mm
mm
moment dat sună telefonul, dar se temu să răspundă. I se părea că viaţa lui îşi pierduse sensul, nu putea citi, nu putea sta locului, ideea de „a mînca ceva" nici nu mai exista. Bău puţin whisky şi ronţăi o coajă de pîine uscată. Se gîndea că ar trebui să plece la Londra, dar *nu putea* părăsi Ennistone-ul pînă nu-şi scotea toţi ghimpii şi cleştii din inimă. Trebuia să-şi uşureze povara, deşi, neînţelegînd prea bine ce se întîmplă cu el, nu ştia nici ce ar trebui să facă. La un moment dat, avu o idee: „Am să mă duc la William Eastcote, am să-i spun *totul* şi am să-l întreb ce-i de făcut. La urma urmei, Bill Şopîrla e prietenul lui John Robert, e singura persoană din Ennistone pe care filozoful o poate suporta. S-ar putea ca el să-i şi explice lui John Robert, să intervină în favoarea mea. De ce nu m-oi fi gîndit mai devreme la soluţia asta?". Era seară, dar încă nu se întunecase complet. Tom alese unul dintre pardesiele lui Greg şi una dintre pălăriile lui de *tweed* şi se strecură afară din casă.
La casa lui Eastcote, din Crescent 34, părea să se întîmple ceva. Toate luminile erau aprinse şi uşa deschisă. O maşină fusese parcată în faţa casei. „Drace, are musafiri, îşi spuse Tom. Trebuie să mă întorc!" Foarte decepţionat, rămase o clipă la piciorul scărilor de piatră ce duceau la uşa de la intrare. Pe urmă o văzu pe Anthea traversînd holul. In acea secundă, îşi dădu seama că el stătea drept în lumina ce se revărsa pe uşă şi oricine l-ar fi putut recunoaşte cu uşurinţă. Urcă scările şi intră în casă, trăgînd uşa după el.
Nu se găsea nimeni în hol. Tom revăzu frumoasele obiecte colorate care îi erau atît de familiare încă din copilărie, cînd avea impresia că toate covoarele, tapiseriile şi vazele uriaşe de porţelan, pe care Rose Eastcote obişnuia să le umple cu flori, erau oarecum necesare ca să alcătuiască un decor exotic în care locuiau nişte tigri foarte blînzi. întreaga scenă i se părea o imagine dintr-o lume a siguranţei şi a autorităţii. Dar de cum intră, simţi că ceva era în neregulă. Stăpînea o tăcere ciudată, întreruptă la un moment dat de murmure abia audibile şi de paşi înăbuşiţi. Anthea ieşi din biroul unchiului ei. Plîngea. Se îndreptă spre el şi-i spuse:
— O, Tom, ce minunat din partea ta că ai venit! îşi încolăci braţele în jurul gîtului lui şi îşi îngropa faţa în pardesiul lui Greg.

Tom îi înconjură umerii cu braţul, strîngînd-o la pieptul lui şi plimbîndu-şi bărbia în masa de păr castaniu-auriu, plăcut parfumat. Privi peste umărul ei şi-i simţi inima bătînd la fel de puternic ca şi a lui.
în hol apăru doctorul Roach, care exclamă:
— Ah, Tom, drăguţule, eşti aici, asta-i bine, e bine!
Doctorul Roach o desprinse din braţele lui Tom pe Anthea

care acum suspina încetişor şi o conduse în salon. Fata se aşează pe canapea şi îşi acoperi faţa cu mîinile. Doctorul i se adresă ca unui copil:
— Stai cuminte aici, cu Tom lîngă tine. Am să-ţi aduc îndată un calmant. Apoi îi spuse lui Tom: S-a stins liniştit acum o oră. Nu s-a chinuit. Şi ne-a recunoscut pe toţi. A fost într-adevăr un sfînt.
în ochii doctorului se iviseră lacrimi. Ieşi în tăcere din cameră. Tom se aşeză pe canapea lîngă Anthea. Acum ştia că William Eastcote murise. O legăna pe Anthea şoptindu-i:
— Scumpa mea, draga mea, nu suferi, te iubesc atît de mult...
Doctorul se reîntoarse şi-i întinse Antheei un pahar cu un lichid albicios. Fata se opri din plîns, se îndepărtă uşor de Tom şi sorbi încet calmantul. Doctorul Roach, punîndu-şi mîna pe umărul lui Tom, îi spuse:
— îmi pare bine că ai aflat atît de repede vestea şi c-ai venit îndată. Am dat şi eu cîteva telefoane, aşa că noutatea zboară, probabil, din gură în gură. Ce om minunat a fost şi ce viaţă exemplară a dus, asta trebuie să ne spunem. O să ne lipsească enorm. Dar ce viaţă minunată şi ce om minunat! Anthea, iubito, n-ar fi mai bine să te duci sus în camera ta şi să te întinzi puţin pe pat?
Anthea, ridicîndu-şi faţa roşie şi umflată de plîns şi înlăturîndu-şi de pe obraji părul ud de lacrimi, răspunse:
— Trebuie să plecaţi, trebuie să vă duceţi la domnişoara Dunbury, m-ar bucura să ştiu că v-aţi dus la ea. Acum că e Tom lîngă mine, o să fiu liniştită.
— Frumos din partea ta că ţi-ai amintit de domnişoara Dunbury. Bine, am să mă duc. Tom o să aibă grijă de tine. I-am cerut şi lui Dorothy să vină (Dorothy era doamna Robin Osmore). Mă reîntorc ceva mai tîrziu în seara asta.
După plecarea doctorului, Anthea bolborosi pe un ton parcă de scuză:

— Ştii, duminică mă întorsesem în York şi nu ştiam cît e de bolnav, vreau să spun că ştiam că e foarte bolnav, dar nu credeam că e chiar atît de grav, şi pe urmă mi-a telefonat doctorul şi, slavă Domnului, am mai sosit la timp ca să-l... ca să-mi iau rămas-bun.
Izbucni din nou în lacrimi şi se rezemă de umărul lui Tom. Dorothy Osmore intră val-vîrtej. Nici în acest moment nu se putea uita la Anthea fără să se simtă exasperată de greşeala lui Greg. Era o femeie cu o fire generoasă, dar nu se putu împiedica să-şi spună, într-o străfulgerare de gînd, că Anthea era acum, probabil, o fată foarte bogată. Dorothy i se adresă lui Tom (a cărui prezenţă, alături de Anthea, o enerva):
— Gata, acum am eu grijă de ea.
Tom se ridică. Anthea se ridică la rîndul ei şi-i spuse, ţinîndu-l de reverele pardesiului.
— Tom, n-am să uit niciodată că în seara asta ai fost alături de mine. O, Tom, de-ar fi totul bine pe viitor! O să mă retrag acum. Noapte bună.
Anthea se reîntorsese în York cu sufletul plin de Joey Tanner care nu răspundea iubirii pe care i-o purta. Nu se aşteptase la moartea unchiului ei şi nu aflase încă nimic despre scandalul legat de petrecerea de la Papuc. îşi petrecuse ziua de luni compunînd o scrisoare către Joey, în care-i spunea că-şi dă seama că el nu o va putea iubi niciodată şi că totul se sfîrşise

între ei. Marți îi expediase scrisoarea, iar miercuri primi telefonul de la doctor. Acum era conştientă că suferința pe care i-o pricinuise Joey, că orice suferință era un nimic pe lîngă acest tot, care era misterul pierderii lui William Eastcote. Simțea o durere sfîşietoare pe care nu i-ar fi putut-o alina decît bunătatea aceluia care nu mai exista decît în inima ei.
Doamna Osmore, conducîndu-l pe Tom la uşă, recunoscu pardesiul şi pălăria lui Greg.
Afară, în strada întunecată pe care se aprinseseră felinarele galbene, Tom îşi spuse: „Doamne, de ce nu m-am gîndit mai curînd să vin la William Eastcote, de ce nu l-am vizitat, de ce nu i-am cerut să mă călăuzească? Numai cît i-aş fi povestit totul şi adevărul ar fi ieşit la lumină". Pe urmă îi veni un alt gînd: „Nici eu n-am să uit niciodată că am fost lîngă Anthea în seara asta". Dar, brusc, îl năpădi din nou jalnica şi nebuloasa lui mizerie. îşi spuse: „Ar trebui s-o văd pe Hattie, dar asta-i

imposibil. Mă simt atît de rău, mă simt nebun, smintit, mă simt «izgonit». Nu, nu mă duc la Papuc. Mă duc s-o văd pe Diane. Pe ea am s-o întreb despre George, despre noaptea aceea".
Cam pe la ceasul cînd Tom, deghizat, ajunsese în dreptul colțului Crescent, John Robert luase, în sfîrşit, hotărîrea să se ducă la Papuc.
Miercuri noaptea, la o oră tîrzie, îi scrisese lui George o scrisoare veninoasă, într-un limbaj necontrolat, în care-i cerea să nu-l mai vadă şi să nu mai audă în viața lui de el. Scrisoarea conținea fraze de ură exaltată, ca de pildă: „Aş dori să te ucid!" şi cuvinte insultătoare de felul: „Fals ticălos imaginar, şobolan meschin, nevolnic, incapabil de acțiune, dar scuipîndu-ți fierea neagră, grețoasă, a invidiei şi a neputinței" sau *Jaux mauvais* cu isprăvile tale idioate de şcolar, care nu fac decît să exprime că-ți dai seama cît eşti de mediocru" (şi aşa mai departe). Răceala şi indiferența afişate pînă atunci nu-l ajutaseră să se descotorosească de George. Scrisoarea scăpată de sub control era semnalul, lipsit de orice ambiguitate, că politica lui de pînă atunci luase sfîrşit. Expedierea unei scrisori constituie o mînă întinsă peste viitor. După ce şi-a împlinit violentul exorcism, John Robert s-a năpustit la cea mai apropiată cutie de scrisori şi a expediat-o. Ii era necesar să simtă că, prin aceasta, terminase pe vecie cu George şi că îl putea da uitării.
Joi seara, Tom şi Rozanov trecură efectiv unul pe lîngă celălalt, Rozanov ducîndu-se la Papuc şi Tom la Diane, dar amîndoi erau atît de orbiți de gîndurile lor, încît nu se observară.
*
Nesta Wiggins, pe care o scîrbea priveliştea femeilor speriate de bărbați, ar fi făcut o criză de nervi dacă ar fi putut auzi discuțiile care avură loc între Pearl şi Hattie pe parcursul zilelor de luni, marți, miercuri şi joi.
în timpul acestui interimat, în care nici una dintre cele două fete asediate nu părăsi casa, se construiseră cele mai felurite teorii, pe măsură ce o stare de spirit succeda alteia. Hattie era adeseori cea mai încrezătoare dintre ele două. Unul din motivele calmului ei consta în faptul că, în timp ce Pearl citise şi recitise articolul din *Gazette,* cuvînt cu cuvînt, Hattie îl parcursese doar

dintr-o privire şi aruncase ziarul, dezgustată, astfel încît formulările exacte nu i se imprimaseră în minte. Pearl distrusese gazeta curînd după ce Hattie o făcuse să zboare prin

cameră, iar remarcile ulterioare ale fetei vădeau o destul de vagă înțelegere a lucrurilor afirmate sau insinuate de articol. Un alt motiv al relativei seninătăți a lui Hattie provenea din faptul că ea îl cunoştea pe John Robert mai puțin decît îl cunoştea Pearl şi, în momentele mai optimiste, înclina să creadă că bunicul ei va găsi articolul „plin de umor". Absența lui (îl aşteptaseră ceas de ceas) a fost atribuită de Hattie faptului că „îi şi ieşise totul din minte". Mai exista desigur şi posibilitatea ca Rozanov să nu fi văzut articolul din Gazette, dar fetele eliminară asemenea ipoteză, presupunînd că s-o fi găsit vreun băgăcios care a ținut să se asigure că profesorul e informat. Deşi Hattie repeta tot timpul că întreaga poveste o să se spulbere ca un balon de săpun, totuşi nu admitea în ruptul capului ca Pearl s-o lase vreun minut singură în casă. Aveau destule provizii de hrană, astfel încît nu era nici o nevoie ca Pearl să iasă în oraş. Pe măsură însă ce discuțiile dintre ele înaintau, Hattie se lăsă, inevitabil contaminată de anxietatea lui Pearl, cu toate că aceasta făcea tot ce-i sta în putință pentru a nu i-o transmite. După un timp, Hattie începu să apeleze la Pearl ca să-i domolească temerile.

— Nu poate să ne învinovățească pe noi, nu-i aşa?

— Sigur că nu.

— Nimeni nu a insinuat că ar fi fost vina ta, nu?

— Nu.

Alteori, Hattie pedala pe altă notă:

— N-o să se arate *deloc*. Haide să plecăm la Londra. Haide, vreau să merg la teatru.

— La *teatru ?*

— Să plecăm la Londra şi să tragem la un hotel.

— Hattie, nu putem!

— De ce nu? Sîntem libere, nu-i aşa? în asemenea momente, fetele se uitau una la cealaltă şi izbucneau fie în rîs, fie în plîns...

Mai discutară, dar respinseseră ideea unei „scrisori de explicații" pe care s-o trimită Hattie bunicului ei. Pentru că ceea ce se întîmplase era absolut inexplicabil. Şi apoi, pe undeva mai exista un fir de speranță binecuvîntată că poate

bătrînul nu aflase de nimic. Ideea de a se duce pînă în Hare Lane, la locuința lui, nu se puse nici un moment în discuție. Pearl nu credea sau se străduia să nu creadă, că John Robert ar putea acorda vreun singur moment atenție domnilor din *Gazette* (Hattie şi Pearl nu văzuseră *The Swimmer* care apărea în zilele de marți). Dar necesitatea pe a-şi înlătura teama că s-ar putea totuşi să le creadă, luă la ea forma dorului, dorul unui îndrăgostit, de prezența lui, de asigurarea că îşi păstra încrederea în ea. Cerea şi primea atît de puțin, dorințele ei erau atît de precare. Fără îndoială, Rozanov avea să fie rănit, deprimat, mînios. Asemenea lui Tom, Pearl nu împărtăşea iluziile lui George asupra indiferenței filozofului față de opinia publică; s-ar fi putut să-i fie indiferentă ostilitatea, dar nu ridicolul. Privirea ei scrutătoare „evaluase" şi „îmbrățişase" demnitatea de o calitate cu totul specială a lui Rozanov, solemnitatea lui, timiditatea, stîngacea pompozitate, egoismul naiv, nelumesc, lipsa totală a obişnuitelor reacții sociale, lipsa de simț practic şi oroarea de zeflemea, capacitatea de a-i face față. Toate acestea se îmbinau în el. Nu-l văzuse de multe ori pe Rozanov în societate, dar în asemenea rare ocazii (de pildă

cînd discuta cu Margot sau cu Albert), impunea o seriozitate care anihila orice posibilitate de bîrfă sau chiar de mici glume malițioase. Pearl mai cunoştea cîte ceva din părerile lui Rozanov asupra lui George şi îşi dădea seama de proporțiile iritării provocate de intruziunea acestuia în tablou. Intîmplător, Pearl şi Hattie îl vizitaseră pe John Robert în California curînd după nefericita vizită pe care i-o făcuse George acolo şi auziseră unele comentarii împărtăşite de filozof lui Steve Glatz, care era pe atunci student. Cu acel prilej observase Pearl şi grija geloasă cu care John Robert o ferea pe Hattie de orice contact cu studenții şi colegii săi. încă de pe atunci se înfiripase în mintea ei presupunerea că John Robert, departe de a fi indiferent față de nepoata lui, era chiar obsedat de aceasta. Se înțelege că Pearl era la curent cu planul matrimonial urzit de Rozanov pentru Hattie, din moment ce ascultase la uşă. Fusese, de asemeni, martora izbucnirii de amărăciune a lui Hattie, cînd azvîrlise pe pajişte lalelele galbene aduse de Tom McCaffrey. Dar, cu toate că intenția filozofului nu constituia nici un fel de secret pentru ele două, nu o discutau. Hattie se retrăsese în rezerva şi pudoarea modului lor de a conversa,

care constituiau o latură esențială a relațiilor dintre ele. Nu-l „forfecau" şi nu trăncăneau despre Tom, aşa cum nu-l cleveteau niciodată pe John Robert. Acest lucru nu era numai un aspect impus de ceea ce Pearl numea uneori, cu afectare, „ținuta ei morală". Era ceva ce ținea de Hattie, de disciplina ei interioară, de demnitatea, de simplitatea ei copilărească încă, iar în cazul lui Pearl, de dragostea ei pentru Hattie şi de conştiința valorii misiunii care i se încredințase. Pearl simțea uneori că fusese creată sau recreată prin această curioasă încredere care i se acordase şi nu-şi putea imagina ce ar fi devenit fără de ea.

Aşadar, pe parcursul acestui interimat, în timp ce aşteptau cu „toate pînzele coborîte" cum se exprimase Hattie, deşi făceau tot felul de supoziții asupra momentului cînd se va ivi John Robert şi dacă va fi „mîniat foc" sau nu, nu discutară nici un moment despre ce-o mai fi gîndind el acum, sau chiar ele, în legătură cu „planul". (Pearl o anunțase pe Hattie că Tom telefonase.) Se mirau din cînd în cînd cum de ieşise la iveală „ideea". Pearl schimba de fiecare dată vorba, îndepărtînd-o pe Hattie de la acest subiect a cărui enormitate părea să n-o sesizeze. Pearl se temea din ce în ce mai mult - o spaimă care-i schilodea treptat mintea — că John Robert ar putea-o socoti aliata lui George, că ar putea vedea în ea trădătoarea secretului. Spaima făcea zilele de aşteptare atît de chinuitoare, încît ar fi dorit să fugă de-a dreptul acasă la John Robert, să-i bîiguie explicațiile ei, să-i vorbească despre profunda afecțiune pe care i-o purta şi care, simțea ea, îi conferea drepturi şi chiar puteri.

— Poate că totuşi nu a aflat.

— S-o fi găsit vreun binevoitor care să-i informeze. Dacă nu altcineva, măcar impertinentul ăla de ziarist.

— Nu a fost impertinent. Pur şi simplu mi-a scris cerîndu-mi să-i acord un interviu.

— Nu mi-a plăcut tonul lui. Şi nici ție.

— Păcat că John Robert nu are telefon.

— Ştii bine că are oroare de convorbirile telefonice. Oricum, ce i-ar fi putut spune la telefon?
— De fapt e o prostie, mult zgomot pentru nimic şi noi am transformat-o într-o dramă.

— A fost o dramă.
— Oamenii or s-o uite repede. Probabil că au şi dat totul uitării.
— Nu ştii ce înseamnă Ennistone.
— Oricum, n-a fost vina noastră, nu-i aşa, Pearlie?
— Nu, bineînţeles că nu.
— Nu, ştiu că nu a fost vina noastră, totuşi nu mă pot împiedica să simt că, pe undeva, am fost şi noi vinovate. Poţi să mă înţelegi?
— Nu cred că John Robert ar putea să-şi închipuie că noi l-am chemat pe George înăuntru?
— Nu, bineînţeles că nu.
— Mă mir că John Robert nu a venit măcar să vadă dacă sîntem bine.
— Poate că totuşi nu ştie.
— Parcă erai de altă părere.
— în fond, se poate să fi fost plecat.
— Cred că ar trebui să-i facem o vizită doamnei McCaffrey şi să-i spunem...
— Ce să-i spunem? Mai bine să nu-i spunem nimic.
— Ziceai că-i mai bine să-l vedem întîi pe John Robert şi pe urmă pe ea.
— Credeam că John Robert o să se arate imediat.
— Şi eu credeam la fel. Mă gîndesc la vitraliul acela pe care l-a crăpat o piatră. N-ar trebui să-l reparăm?
— L-a crăpat o cană de bere, nu o piatră, am auzit-o cînd a căzut. Dar fereastra n-are nimic.
— Da, totuşi geamul e plesnit, ar trebui să spunem cuiva. Crezi că John Robert stă şi *meditează* la povestea asta?
— Nu, meditează probabil la cartea lui de filozofie şi a uitat complet de noi.
— Uneori mă întreb cît de des îşi aduce aminte măcar că existăm...
— Nu fi atît de îngrijorată, Hattie, iubito.
— Aş vrea să vină odată şi să se termine cu tot coşmarul. Dar de ce trebuie să stăm şi să-l aşteptăm aici. Sîntem sclave?
— Poate că a plecat la Londra să ţină o prelegere.
— Haide să plecăm şi noi la Londra. Am aşteptat destul.
— Am aşteptat atîta încît mai putem aştepta puţin. Ştii bine că nu ne-ar tihni Londra înainte de a sta de vorbă cu el.
— Ne inventăm singure spaime, facem din ţînţar armăsar.

— Nenorocirea e că dînsul nu are simţul proporţiilor.
— Ştiu ce vrei să spui. Urăsc Ennistone! Aş fi vrut să locuim la Londra. Haide să-i spunem că preferăm Londra. Am putea închiria acolo un apartament. Tu ai să-i spui, da?
— In ordine.
— Ba n-ai să-i spui, ai să fii laşă. Oh, ce i-o fi. venit să ne aducă aici?
— E căminul lui.
— California e căminul lui. Aş vrea să ne întoarcem în America. Ce viaţă nebunească ducem. Nu ţi se pare că viaţa noastră e nebunească?

— Ba da.
— Şi cît o să continue aşa?
— Cine ştie?
— Pearlie, uneori sînt atît de tristă... seara cînd mă duc la culcare... aşa cum mă simţeam şi la şcoală... aştept să adorm ca să devin inconştientă... e ca şi cum mi-aş dori să mor...
— Nu fi proastă, eşti tînără, ai tot ce-ţi trebuie, eu cînd eram de vîrsta ta...
— Da, da, da, iartă-mă. Mă ierţi, Pearlie?
— Hattie, dacă mai repeţi prostia asta îţi ard una.
— Mă întreb cine a împrăştiat povestea cu Tom?
— Cred că Tom însuşi.
— Nu! Crezi una ca asta? în orice caz, John Robert nu se va gîndi că a răsuflat de la noi.
— Nu.
— Şi nu se va gîndi că tu i-a dat drumul lui George în casă, e absurd! în articol aşa se spunea? Nu-mi mai aduc aminte.
— Cam aşa.
— E ridicol. Pe noi nu ne poate învinovăţi de nimic.
— Nu.
— Oh, de-ar veni odată!
— Vine ! zise Pearl.
Era joi seara, la o oră destul de tîrzie, şi Pearl tocmai observase de la fereastra de sus, în lumina felinarelor de pe Forum Way, inconfundabila siluetă greoaie a lui John Robert, înaintînd pe cărarea porţii din spate.
Deşi fetele îl aşteptau şi fuseseră, ceas de ceas, pregătite să-l primească, apariţia lui în carne şi oase le produse o

surpriză şi un şoc. „Pregătirea" lor consta în curăţenia şi ordinea din casă, prepararea unor gustări şi băuturi potrivite, aranjarea rochiilor celor mai adecvate şi (în cazul lui Hattie) a pieptănăturii. Pearl şovăise între a îmbrăca uniforma de operetă şi cutezanţa unei rochii de vară înflorate, care, din punct de vedere vestimentar nu ar fi deosebit-o cu nimic de stăpîna ei. Hattie purta una dintre rochiile ei „de duminică" de la şcoală, drăguţă, dar nu elegantă, iar părul îi era împletit în două cozi. De fapt, în momentul cînd Pearl îl zărise pe John Robert, ea tocmai îşi scosese rochia înflorată ca să facă o baie, convinsă fiind că era prea tîrziu pentru o vizită a filozofului. Cuprinsă de panică, îşi trase din nou, în grabă, rochia peste cap, ciufulindu-şi părul negru, drept, îngrijit, şi o zbughi în jos pe scări, încheindu-şi nasturii din mers. Hattie, care citea / *Promessi Sposi*[1] în camera de zi, cu una dintre cozi atîrnîndu-i despletită şi papucii de casă zvîrliţi care-ncotro, sări în picioare, începu să-şi stringă părul şi vîrî un picior gol într-un papuc, pe celălalt neizbutind să-l găsească nicicum.
Pearl deschise uşa cînd John Robert ajunse aproape. Filozoful intră, trecu pe lîngă ea cu o uşoară încruntare şi intră de-a dreptul în camera de zi, unde Hattie se aplecase sub un scaun pentru a-şi recupera al doilea papuc. Sări o clipă într-un picior, reuşind să-l încalţe, apoi rămase locului, ţinîndu-şi o coadă în mînă.
John Robert se holba la ea de parcă ar fi fost o vedenie, apoi îi spuse:
— De ce arăţi atît de speriată?
Pearl închise uşa camerei de zi şi se lipi de ea, de cealaltă parte.

John Robert intenționase să-şi amîne vizita la Papuc pînă cînd avea să i se potolească agitația şi să i se clarifice mintea. Totuşi, văzînd că nici agitația nu i se potoleşte şi nici mintea nu i se clarifică, hotărise că trebuie să o vadă pe Hattie. Şi de îndată ce luă această hotărîre, deveni conştient de dorința inexorabilă de a se afla în preajma ei. Era supărat pe fete pentru că „lăsaseră să se întîmple" grozăvia aceea, dar obsedat de George, nu se gîndise exact la ce anume or fi făcut şi nici nu-şi pregătise în gînd întrebările pe care urma să le pună. Simpla idee de a se afla lîngă Hattie i se păruse mult mai importantă
1. *Logodnicii,* de Alessandro Manzoni.

decît „a cere explicații" sau „a lua măsuri". Şi acum era mai tulburat decît se aşteptase, văzînd-o pe fata care, deşi căutase, semiconştient, să arate ca o şcolăriță, radia de o matură feminitate.
— Nu sînt speriată, răspunse Hattie, aruncîndu-şi coada împletită peste un umăr şi pe cea despletită peste celălalt umăr. Era, de bună seamă, speriată, totuşi, pomenindu-se brusc față-n față cu bunicul ei. Hattie se simțea năpădită de un val de independență iritată, care făcea ca răspunsul ei să nu fie ipocrit.
John Robert se aşeză pe unul din scaunele mai masive, evitîndu-le pe cele de bambus. Hattie rămase în picioare, **Tezemată** de consola căminului şi ferindu-şi fusta de focul de la soba cu gaz pe care-o aprinsese, întrucît seara era răcoroasă.
John Robert îi zise:
— Fii atentă, ai să-ți arzi rochia. Oricum, nu e nevoie de foc la vremea asta a anului.
Cînd rosti aceste cuvinte, avu impresia că-l aude pe tatăl lui vorbind. Hattie se aplecă, închise focul cu o mişcare bruscă şi îşi reluă atitudinea.
John Robert se simți dintr-odată obosit şi închise ochii.
— Doriți să mîncați ceva sau pot să vă ofer un suc ori o cafea? întrebă Hattie.
— Nu, îți mulțumesc. Hattie...
— Da?
Urmă un moment, o microsecundă, în care amîndoi avură senzația că s-ar putea întîmpla ceva imposibil ca, de pildă, Hattie să i se arunce, plîngînd, la piept, iar el s-o mîngîie pe păr şi să-i murmure cuvinte de afecțiune, dar, desigur, aşa ceva nu era cu putință.
John Robert îşi readună gîndurile şi întrebă:
— Ia spune-mi, ce s-a întîmplat acum cîteva seri aici? Am citit un articol foarte neplăcut în *Ennistone Gazette.* Sper că tu nu ai văzut-o.
— Am citit-o amîndouă, răspunse Hattie.
— Şi ce-ați făcut în legătură cu ea?
— Nimic. Ce-ați fi vrut să facem? Am aşteptat zile întregi să vă vedem.
John Robert nu avusese intenția să pună asemenea întrebare şi nu înțelegea singur de ce i-o pusese. Nevoia lui de „a interoga" fetele se vlăguise pe parcursul ultimelor ieşiri, din

momentul în care începuse oarecum să simtă că „isprăvise" cu George şi cu Tom, de parcă i-ar fi omorît pe amîndoi. Nu venise cu ideea de „a institui o anchetă", dar acum, desigur, îşi dăduse seama că aşa ceva era necesar şi vechea nedomolită furie începu iar să mocnească sub spuză.

— Vreau să spun... ceea ce ai citit în ziar... era adevărat?
— Nu, de la sine înțeles că nu! Jurnalism murdar, josnic - ne-a mîhnit profund.
— Deci George McCaffrey nu a fost aici, în casă?
— Mă rog, a fost, dar...
— Deci a fost adevărat, o parte din ce s-a scris e adevărat?
— Da, dar...
— Ai citit şi celălalt articol, cel din *The Swimmerl*
— Nu.
— Tu i-ai invitat pe George şi pe Tom McCaffrey în casa asta?
— Nu.
— Atunci cum de-a fost George aici?
— Nu ştiu.
— Pearl i-a dat drumul?
— Nu. Pearl a fost afară, dar a încuiat uşa, toate uşile erau încuiate.
— Pearl a fost afară şi te-a lăsat singură?
— Nu, adică da, eu i-am cerut să iasă...
— Pentru ce?
— Ca să-l caute pe Tom McCaffrey.
— Ai trimis-o pe Pearl să-l caute pe Tom McCaffrey? Deci pe el l-ai *invitat* aici?
— Nu, n-a fost aşa... vreau să spun... voiam... nu puteam crede că el organizase totul... ca să-şi bată joc de noi...
— A organizat totul ca să-şi bată joc de voi?
— Nu, am spus că *nu*...
— Deci Pearl i-a dat drumul lui George în casă şi a ieşit ca să-l caute şi pe Tom?
— Nu ştiu... Nu ştiu cum a intrat George, uşa era încuiată...
— Nu-i posibil să fi fost. Cînd George a intrat aici... ai fost singură cu el?
— Da, dar numai...
— S-a... s-a întîmplat... ceva?
Hattie roşi pînă la rădăcina părului.

HHHHNl
iKiiiilffliiiililliw

— Nu! Nu s-a întîmplat nimic. A intrat şi eu am ridicat pe dată storurile pentru ca ceilalți să poată vedea...
— Ceilalți? Prietenii tăi de afară? Tom McCaffrey?
— Mă rog, oricine... M-am gîndit că...
— Ai ridicat storurile ca să te expui cu George?
— Nu, nu ca să mă expun... M-am gîndit că în felul ăsta îl fac să plece... şi a plecat... Tom s-a uitat înăuntru şi... şi atunci au început cu toții să cînte...
— Hattie, spuse John Robert, erai *beată?*
— Nu!
Hattie izbi cu piciorul în podea. Se întoarse într-o parte, se răsuci, neajutorată, apoi se aşeză îndărătul unui scaun privindu-l fix pe filozof, cu obrajii învăpăiați, gata să izbucnească în lacrimi.
John Robert o privea încruntat, cu încordare.
— Cum au ajuns jurnalele astea să ştie... că voiam să te împrieteneşti cu Tom McCaffrey.
— Nu ştiu.

— Eu nu ți-am atras atenția că ar fi un secret, dar mă bizuiam pe abilitatea ta de a discerne ce-i public şi ce-i intim, şi nu mă aşteptam să trăncăneşti...
— N-am făcut-o!
— I-ai spus lui Pearl?
— Da, dar...
— Atunci înseamnă că ai vorbit cu cineva.
— Da, dar asta-i cu totul altceva, şi-apoi Pearl ştia oricum...
— Cum de ştia? Doar dacă a ascultat la uşă... Dintr-un salt, John Robert ajunse la uşa camerei de zi şi o deschise brusc. O descoperi pe Pearl la o distanță de cîțiva centimetri, îi spuse:
— Ai face mai bine să intri.
Pearl intră, ferindu-se să se uite la Hattie. Se aşeză în fața ferestrei cu storurile trase, ținîndu-şi capul sus, netezindu-şi părul cu mîna şi privind prin cameră fără să vadă.
John Robert, aflat acum în picioare în mijlocul încăperii, i se adresă lui Pearl.
— îți dai seama cît rău ne-ai făcut ? Ai reuşit să mă faci de rîsul oraşului ăstuia pe care îl îndrăgesc şi în care te-am adus cu atîta încredere. Şi ai mînjit reputația lui Hattie în chip ireparabil. *Dumneata* erai beată?

— Nu, răspunse Pearl şi ochii îi scăpărară o clipă, apoi îşi reluară privirea încruntată.
— Cum să fi fost beată? sări Hattie. Şi n-a fost vina ei.
— Atunci a fost vina ta?
— Nu! Spuneți lucruri cu totul false şi nu vreți să mă *ascultați.*
— Şi am mai citit în ziar, se adresă din nou John Robert lui Pearl, că ai fost văzută în grădină giugiulindu-te şi sărutîndu-te pătimaş cu o fată.
Pearl păstră tăcerea. John Robert o întrebă pe Hattie:
— Tu erai fata?
— Nu. Eu n-am ieşit din casă. De bună seamă că Pearl nu s-a giugiulit şi nu s-a sărutat cu o fată! II căuta pe Tom, aşa cum îi cerusem eu.
— Deci lucrul ăsta nu s-a întîmplat? o întrebă John Robert pe Pearl.
O frîntură de secundă, Pearl se întrebă dacă să mintă, apoi răspunse:
— S-a întîmplat, numai că nu era o fată, era un bărbat îmbrăcat ca o fată.
— înțeleg, spuse John Robert. Şi recunoşti fără ruşine, nu că lucrul ăsta ar mai avea acum vreo importanță... Se întoarse către Hattie: însoțitoarea ta... afară în grădină, în brațele unor femei perverse sau ale unor bărbați vicioşi, travestiți în femei, şi tu mai susții că nu ea i-a dat drumul în casă lui George McCaffrey.
Hattie i se adresă lui Pearl:
— Nu se poate să fi fost... nu înțeleg.
— Poate că o cunoşti pe domnişoara Scotney mai puțin decît crezi, Harriet. Am aflat *abia acum* că este sora acelei prostituate, acelei femei corupte şi depravate care e... care are legături strînse cu George... presupun că *asta* e adevărat?
— Nu e sora mea, mi-e verişoară, răspunse Pearl cu o voce plată.
— Mă rog, parteneră intimă.

— Nu, nu!
— Dacă aş fi cunoscut această legătură de rudenie nu te-aş fi angajat pentru nimic în lume. Te-am întrebat dacă există în viaţa dumitale ceva ce s-ar cuveni să cunosc şi mi-ai răspuns că nu. Ai minţit.

— Nu sînt în relaţii cu ea. Legătura noastră de rudenie nu avea nici un fel de însemnătate.
— Vă rog să încetaţi de a-i vorbi pe un ton atît de aspru lui Pearl, interveni Hattie. Eu o iubesc, este sora *mea* şi nu a făcut nimic rău, *ştiu,* şi daţi-mi voie să vă povestesc ce s-a întîmplat: am auzit toată gălăgia aceea şi am tras storurile şi i-am cerut lui Pearl să-l găsească pe Tom pentru că voiam să-i spun, adică voiam ca el să-mi spună mie... ştiam că nu era un lucru organizat împotriva noastră şi nu voiam să cred că el a... dar voiam ca el să-mi spună... oh, nu pot să explic exact, dar n-a fost vina nimănui...
— Văd că nu poţi să explici. Dar îţi spun un singur lucru: n-ai să-l mai vezi pe tînărul acela în viaţa ta. I-am cerut să nu-şi mai arate faţa în Ennistone.
— I-aţi cerut să...? Dar vreau să-l văd!
Hattie începu brusc să gîfîie de emoţie, să-şi despletească, inconştient, coada împletită şi să-şi descheie nasturii de la gît, mutîndu-şi, frenetic, privirea de la faţa mare, boţită de furie şi de amărăciune a lui John Robert, la cea îngheţată, cu privirea împietrită, a lui Pearl. Pearl refuza să se uite la ea.
— Eşti un copil. Ii spuse John Robert şi se pare că nu-ţi dai seama de răul pe care ţi l-au făcut băiatul ăsta şi fratele lui. Nu e posibil să vrei să-l mai vezi. In orice caz, eu îţi interzic.
— A fost ideea dumneavoastră, strigă Hattie. Dumneavoastră mi-aţi cerut să-l cunosc. Acum vreau să-l văd din nou. Şi am *să-l vădi* Vreau ca el să-mi explice... a fost ideea dumneavoastră !
— M-am răzgîndit. John Robert se întoarse către Pearl: Vrei, te rog, să împachetezi o valiză cu cele trebuincioase pentru Harriet?
— Ce înseamnă asta? Opreşte-te, Pearl, nu te duce!
Dar Pearl trecu pe lîngă ea fără să-i arunce o privire, ieşi din cameră şi închise uşa.
:— Vă rog, începu Hattie şi în momentul acela i se păru straniu şi îngrozitor că nu găsea nici un nume cu care să i se adreseze. Vă *rog,* ce se întîmpiă, unde mergem?
— La locuinţa mea din Hare Lane. Nu pot să te mai las neocrotită în casa asta coruptă. O să comand un taxi.
Ridică telefonul.
— Dar Pearl vine şi ea...

— Nu, fireşte că nu.
John Robert comandă taxiul. Pearl deschise uşa şi anunţă că valiza e pregătită. Hattie, pierită, se lăsă în fotoliul de bambus. Nu plîngea. Respira zgomotos de parcă se sufoca şi trăgea cu ambele mîini de gulerul rochiei.
După ce repuse telefonul în furcă, John Robert se uită, posomorit, la ea şi începu să-şi muşte încheieturile degetelor. Apoi întrebă pe o voce răguşită, năclăită:
— Mai eşti virgină, nu-i aşa?
Hattie se uită o clipă la el cu ochii dilataţi; apoi se ridică de pe fotoliu şi scoase un ţipăt. Alex, la Belmont, îi auzi ţipătul.

Pearl alergă din hol şi deschise uşa. Hattie se năpusti pe uşă şi se opri la piciorul scării, cu faţa scăldată în lacrimi.
Cinci minute mai tîrziu, Hattie şedea în taxi, plîngînd, Pearl îi aşezase valiza pe banchetă, lîngă ea, fără să scoată un cuvînt, şi acum se reîntorcea spre casă. John Robert stătea pe pajişte, în lumina care venea pe uşa deschisă a casei. Pearl trecu pe lîngă el. Ajunsă în prag, se întoarse şi-i spuse:
— Bine... şi acum ce doriţi să fac?
John Robert se îndreptă spre uşă, continuînd să-şi muşte încheieturile degetelor. Pearl se dădu la o parte ca să-i facă loc şi intrară împreună în hol, continuînd să lase uşa deschisă. Faţa smeadă a lui Pearl era la fel de împietrită, nasul ei subţire părea un vîrf de cuţit.
— Pentru moment poţi încă rămîne aici; ai să împachetezi, desigur, restul lucrurilor lui Hattie şi ai să pregăteşti totul în vederea mutării.
— Unde ne mutăm? întrebă Pearl.
Vocea îi suna ferm, deşi nu-şi putea struni trupul să nu-i tremure.
— Nu ne mutăm nicăieri, răspunse John Robert. Harriet şi cu mine ne vom întoarce în America. Dumneata te poţi duce unde-ţi place.
— Vreţi să spuneţi că angajamentul meu a luat sfîrşit?
— Ţi-am atras atenţia de la început că misiunea dumitale va înceta cînd Harriet va creşte mare.
— Mi-aţi spus?
— O să-ţi plătesc salariul pe şase luni şi o să-ţi dau o sumă generoasă pe deasupra.

John Robert vorbea cu glas scăzut şi faţa îi era calmă şi nedumerită, şi obosită de parcă trecuse printr-un greu efort fizic şi acum s-ar fi odihnit, reflectînd distrat asupra altor probleme.
— Dar încă nu a crescut mare, reluă Pearl. Şi apoi are nevoie de mine, mă iubeşte, nu are pe nimeni altcineva...
John Robert răspunse cu vocea lui crudă, indiferentă:
— A fost prea cocoloşită, a trăit prea mult în afara lumii, ai încurajat-o să fie dependentă...
— Am făcut numai ce aţi dorit dumneavoastră.
— A devenit prea dependentă, prea influenţabilă, prea slabă, şi e timpul...
— Nu e nici influenţabilă, nici slabă! Şi, oricum, nu e vina mea, aţi stăruit întotdeauna...
— Nu mai are importanţă a cui vină e. A sosit timpul unei schimbări totale. Am ajuns la concluzia, bazată pe dovezi destul de evidente, cred, că dumneata nu eşti persoana potrivită...
— Pentru că aţi crezut că am sărutat o fată?
— Ai rubedenii nedorite de mine. Mi-am pierdut încrederea în dumneata. Regret.
— Dar nu am făcut *nimic,* nu *înţelegeţi,* nu ne-aţi lăsat să vă explicăm, a fost pur şi simplu un ghinion...
— M-am săturat de minciuni... şi nu doresc oameni ghinionişti în slujba mea.
— Dar după atîţia ani nu mă puteţi înlătura brusc...
— E mai bine brusc, e mai bine pentru Harriet.
— Nu, e nedrept...

— îmi imaginez că-ți pare rău să pierzi o slujbă bine plătită. Dar nu te poți plînge că n-ai scos destui bani de la noi. Şi cînd mă gîndesc ce-am cumpărat cu banii mei...
— Nu de bani e vorba, îl întrerupse Pearl. Dumneavoastră m-ați creat, dumneavoastră m-ați inventat, dumneavoastră şi cu Hattie sînteți familia mea, nu-mi puteți spune, aşa, dintr-odată, că s-a terminat...
— Nu văd de ce nu. Stă în natura unei asemenea slujbe să se termine. Iar sentimentele dumitale de familie sînt unilaterale, te privesc numai pe dumneata.
— Hattie mă iubeşte. Asta nu are nici o importanță pentru dumneavoastră ?
— Nu cred. Deprinderile copilăriei sînt foarte volatile. în curînd va avea obiecte mai vrednice de interes.

— Eu nu am nimic, absolut nimic, şi ea...
— Deci aşa se manifestă sentimentele dumitale de familie ? Ai invidiat-o întotdeauna pe Harriet şi ai încercat s-o tragi în jos.
— Nu, nu, am vrut să spun că ea a fost toată lumea mea.
— Ai să găseşti alte lumi, se pare că şi eşti familiarizată cu o lume foarte neplăcută. Am putea pune capăt acestei discuții. Vei primi banii care ți se cuvin prin poştă.
— Cînd o pot revedea pe Hattie?
— Niciodată. Iți interzic să te mai apropii de ea. Nu ai s-o mai revezi. E o hotărîre definitivă. Eşti o persoană depravată. Sper că nu ai corupt-o şi pe Hattie.
— Nu-i adevărat!
— L-ai adus pe bărbatul acela.
— Nu-i adevărat.
— Eu nu mai am nimic de adăugat.
— Şi ați întrebat-o dacă e încă virgină!
— Destul! Nu vreau ca persoana dumitale putredă să mai apară în preajma noastră. Să nu încerci vreodată! Ne vom reîntoarce în America. N-ai să ne mai vezi niciodată, nici pe mine, nici pe ea.
Se îndreptă spre uşă.
— Aşteaptă, John Robert, te implor! strigă Pearl.
Folosirea numelui şi a formei familiare îi ului pe amîndoi şi, o clipă, rămaseră încremeniți, uitîndu-se unul la celălalt. Apoi Pearl îl apucă de mîneca pardesiului.
— Te rog, gîndeşte-te, te rog, încearcă să înțelegi! Hattie are nevoie de mine. Dar vreau să-ți mai spun şi altceva. Dumneata ai fost un miracol în viața mea. M-ai văzut, m-ai cîntărit şi m-ai ales, şi ai avut dreptate. Mi-ai acordat încrederea dumitale şi ai avut dreptate să mi-o acorzi. Nu sînt o persoană coruptă. Am vegheat asupra lui Hattie ca asupra unui obiect sacru - şi acum sînt atît de răscolită şi de înspăimîntată... am făcut tot ceea ce ai dorit să fac şi v-am slujit pe dumneata şi pe Hattie cu absolută loialitate şi dăruire. Ba chiar mai mult de atît. Nu poți înțelege ? O iubesc pe Hattie şi te iubesc pe dumneata, te iubesc cum mi-aş iubi familia. Dumneata şi cu Hattie sînteți întreaga mea viață, preocuparea mea, țelul meu - dragostea pe care ți-o port dumitale şi care aşteaptă de atîta vreme, nu poate căpăta, în sfîrşit, grai, nu poate ieşi la lumină? Oare nu-ți pot spune

adevărul, dumitale care ții atît de mult la adevăr? Nu ştii ce înseamnă dragostea, cum tînjeşte să se mărturisească? Am fost

atît de liniştită şi de răbdătoare, şi de invizibilă, şi mă simțeam fericită în răbdarea şi invizibilitatea mea, ştiind că te servesc, că fac exact ce-mi spui şi că fac totul bine. Aşteaptă încă, nu te pripi, nu mă izgoni! Am şi eu valoarea mea. Lasă-mă să mai fiu alături de dumneata şi de Hattie, lasă-mă să mai lucrez în slujba dumitale, pot să-ți fiu atît de folositoare, pot realiza o sumedenie de lucruri, pot învăța să fiu orice ai dori să fiu. Nu da cu piciorul dragostei mele şi serviciilor mele - sînt pustiită pe dinăuntru, sufletul mi-e gol, tot ce am eşti dumneata, tot ce sînt eşti dumneata, nu mă arunca, John Robert, lasă-mă să mai trăiesc în viața dumitale, oh, crede-mă, crede în sinceritatea şi în dragostea mea, priveşte-mă cu bunătate, acordă-mi un strop de bunătate, te rog, nu am făcut nimic rău. Jur...
Rozanov o privea din ce în ce mai încruntat şi gura lui mare molatică se strînsese într-o urîtă expresie de scîrbă. Spuse, aproape în şoaptă:
— *Mă dezguşti.*
îşi smuci mîneca din mîna ei şi ieşi pe uşă. Pearl îl urmă prin iarbă pînă la capătul potecii care se pierdea printre copaci. Auzi poarta din spate trîntindu-se şi taxiul demarînd. Mai rămase un timp locului. Pe urmă se reîntoarse în casă. Cînd îşi plimbă privirea prin holul frumos şi îngrijit, scăldat în lumină, scoase al doilea strigăt pe care îl auzi Alex în acea seară. Numai că n-a fost un strigăt, ci mai curînd un prelung urlet lugubru, ca de animal încolțit. închise uşa după ea cu asemenea violență, încît o bucată din vitraliul plesnit de pe palier căzu pe pajişte. Simțea o durere care-i sfîşia partea din față a trupului, de parcă fusese despicată cu un cuțit. Intră în dormitorul ei şi căzu cu fața în jos, pe pat, ca moartă.
Tom sună la uşa blocului în care locuia Diane. Nu era decît o singură sonerie. (îi descoperise adresa într-o carte veche de telefon. Cărțile mai recente nu o înregistraseră.) Diane răspunse prin interfon:
— Cine e?
Sub impulsul momentului, Tom răspunse: „George"!
Diane ştia prea bine că nu e George, care intra întotdeauna cu cheia lui, dar apăsă pe butonul care deschidea uşa.

Westwold e o suburbie liniştită, socotită „anostă" (pînă şi circiuma La Trei Şoareci Orbi e goală după ora nouă seara), aşa încît Tom întîlnise foarte puțini trecători pe drum. Cînd se strecură pe uşa strimtă de lîngă prăvălia de pînzeturi irlandeze, furişă o privire grăbită în susul şi în josul străzii, dar nu văzu țipenie de om.
în timp ce urca scările întunecate, o lumină se aprinse pe un palier de sus. Curînd se găsi față-n față cu Diane, care îl aştepta în uşa apartamentului ei.
Scruta, curioasă, întunericul scărilor. Cînd îl recunoscu pe Tom, se retrase cu grabă în interior. Tom îşi puse piciorul în pragul uşii care dădea să i se închidă în nas.
— Te rog, Diane, lasă-mă să discut un moment cu tine, e important, e ceva în legătură cu George.
Tom se introduse în deschizătura uşii şi o forță, opunîndu-se Dianei care încerca din toate puterile să o tragă. Se simțea brusc aținat, dar nu în chip fericit, ci mai curînd neplăcut.
Diane cedă, îl lăsă să intre, închise repede uşa după el şi-i spuse:

— Nu trebuie să rămîi, nu ai voie să te găseşti aici, nu ar fi trebuit să-ți dau drumul înăuntru.
Trecu, grăbită, din holul micuț în cămăruța luminată din spatele acestuia, unde un aparat de radio transmitea muzică pop. în încăpere plutea un miros îmbîcsit, de fum de țigară şi de vin.
Diane se învîrtea de colo-colo, aplecîndu-se şi culegînd de pe podea articole de lenjerie. Deschise o altă uşă şi aruncă un vraf de piese mătăsoase şi dantelate, apoi o închise din nou. Pe urmă închise aparatul de radio, goli într-un vas o scrumieră supraîncărcată de mucuri şi de scrum şi împinse cu piciorul, sub un scaun, un portjartier care mai rămăsese pe jos. în cameră se răspîndise un iz de rufărie nespălată. Tom, clipind din ochi, privi prin încăperea care i se părea atît de ticsită de obiecte, încît avea impresia că el şi Diane vor trebui să stea nemişcați, cu mîinile țeapăn lipite de trup. La început, nu reuşi să zărească vreun scaun sau şezlongul, acoperit şi el cu îmbrăcăminte şi cu un şal de lînă scoțian care se mototolise, adunîndu-se în movilite şi vîlcele. Pe o măsuță murdară de abanos, se găseau o sticlă de vin şi una de whisky, ambele deschise, şi două pahare. Draperiile de catifea fuseseră trase şi două lămpi

cu abajururi franjurate difuzau o lumină roză, molcomă. în cămin ardea un foc mic, la gaz, cu o flacără trandafirie. Tom, mişcîndu-se prudent, se împiedică de un hipopotam de piele şi, retrăgîndu-şi iute piciorul, calcă într-un coş plin de reviste ilustrate. în lumina blîndă, dulceagă a cămăruței ei supraaglomerate, Diane arăta cu totul diferită de persoana timidă, îngrijită, pe care Tom se obişnuise să o vadă la Institut. Aici părea mai bătrînă, mai sulemenită, mai animalică. Părul lins, parcă lăcuit, îi încadra fața smeadă, arcuindu-se la marginea obrajilor şi terminîndu-se în două vîrfuri ascuțite. Buzele umede îi erau puternic rujate. Ochii erau înfundați în orbite şi încercănați, iar mîinile mici, pătate de nicotină. Purta una dintre rochiile ei negre care îi plăceau lui George, o rochie de cocktail demodată, pe care o cumpărase de ocazie; avea un decolteu în formă de V, corsajul era brodat cu mărgeluțe negre, lucioase, iar poalele se terminau cu nişte franjuri lungi, de mătase, prin care i se vedeau cizmele negre de lac, cu tocuri foarte înalte şi vîrfuri ascuțite. Picioarele, ca şi mîinile, îi erau foarte mici. Gîtul subțire îi era înconjurat de un cerc cu dinți de oțel argintat, care-i înțepau pielea, lăsîndu-i urme roşii. Se uită la Tom, care o privea de la înălțimea lui, găsind-o atît de micuță şi de patetică. O văzuse adeseori în costum de baie, dar acum, în „şocanta" ei toaletă neagră şi cu colierul dințat, părea mult mai obscen „dezbrăcată". O clipă, uită cu totul pentru ce venise.
— Nu trebuie să rămîi, nu ai voie să te găseşti aici, îi repetă ea.
— îl aştepți pe George?
— Nu, dar poate să pice oricînd.
— Un minut pot să rămîn?
Diane, cam nesigură pe picioare, se aşeză pe şezlong şi îşi mai turnă un pahar de vin.
— Vrei o picătură de whisky?
Turnă puțin vin în celălalt pahar, stropind masa. Tom îşi scoase pălăria şi pardesiul lui Greg şi luă paharul cu vin. Descoperi un scaun cu o plantă pe el, puse planta pe jos şi se aşeză. începuse să se simtă acasă în cămăruța Dianei şi veselia

lui firească, obişnuită, era gata să se reînstăpînească asupră-i, cînd îşi aduse aminte de toate ororile ultimelor zile. O întrebă:
— Ştiai că a murit William Eastcote ? Mă rog, n-aveai cum să ştii, a murit în seara asta.

— Ferice de el, aş vrea să fiu în locul lui, spuse Diane, luînd de sub masă o sticlă de gin şi turnîndu-şi cîteva picături în paharul de vin.
— Diane, vreau să te întreb ceva, dacă nu te superi, în seara aceea de la Papuc, sîmbăta trecută...
— Numai sîmbăta trecută a fost? Am pierdut şirul zilelor. Ce-i azi?
— Joi.
Diane nu-l mai văzuse pe George din seara de la Papuc cînd, din ascunzătoarea ei de sub tufişuri auzise cîntecul mulțimii şi-l zărise pe George alergînd prin grădină, ca un cîine hăituit. Nu ştiuse nimic despre incidentul cu Hattie pînă nu citise articolul din *Ennistone Gazette.*
A doua zi, îl citise şi pe cel din *The Swimmer.* De atunci încolo, tot felul de gînduri îi tulburaseră şi-i încîlciseră mintea. Nu uitase de glumele lui George în legătură cu Hattie. Acum nu ştia ce să mai creadă. Nu mai punea aproape pic de hrană în gură, în schimb bea de stingea, îşi controla sticluța cu somnifere ca să vadă dacă are destule pilule pentru a adormi pe veci şi aştepta. Singurul lucru care o mai înveselise puțin a fost faptul că articolul se referise la ea spunîndu-i „Madame Diane a noastră". George îi citise cîndva o conferință umoristică despre „Tîrfele în literatură" şi îşi amintea că existase o „Madame Diane". Glumeau uneori pe seama amorezelor literare, lucru care o făcea să creadă că are o identitate în mintea lui George. Felul calomnios şi fals în care fusese menționată în *Gazette* nu o supărase pe Diane, dimpotrivă, îi plăcuse oarecum.
— Ai citit grozăvia aceea din *Gazette ?*
— Da.
— Iartă-mă, dar trebuie să ştiu... tu l-ai adus pe George acolo şi tu... l-ai introdus la domnişoara Meynell?
— Domnişoara Meynell? repetă Diane. Ah, da, fireşte, se vede că-s beată.
Cînd tăcu, Tom îşi repetă întrebarea:
— Tu l-ai adus pe George la *Papuc?*
— Nu. S-a dus singur. Cît despre ce a făcut domnişoara Meynell, *tu* eşti cel care trebuie să ştie.
Diane era din ce în ce mai amețită de băutură, dar simțurile îi erau foarte treze. Teroarea că s-ar putea ca George să o

surprindă cu Tom o părăsise. Acum se uita la băiat şi se gîndea cît e de înalt şi ce frumos păr buclat are, şi ce lungi îi arătau picioarele în pantalonii cenuşii, şi ce ochi albaştri ca ai mamei sale are, şi cît e de tînăr! Şi Diane îşi spunea: ‚Ah, dac-aş putea duce şi eu o viață, obişnuită, ca oricare altă femeie, dacă aş putea să mă uit la oameni, să fiu împreună cu ei!". Ochii i se umplură de lacrimi.
— Nu, nu ştiu, răspunse Tom la replica ei.
Ii văzu ochii înlăcrimați şi adăugă:
— Diane, îmi pare rău.
— Păi nu te însori cu domnişoara Meynell?
— Nu.

— S-a terminat... din cauza celor întîmplate?
— Nu. Nici măcar n-a început vreodată.
— A, bine. Eu nu ştiu ce s-a întîmplat. Eu nu ştiu nimic. Nu fac decît să-mi înec zilele în băutură.
Tom îşi spuse: „Sînt nebun, nu pot să discut despre Hattie în felul ăsta, e oribil, ce minte pervertită am, n-ar fi trebuit să vin deloc aici. Şi ce micuță e femeia asta, aproape pitică, şi cît e de nefericită!". Spuse apoi cu glas tare.
— La urma urmei, dă-mi şi mie puțin whisky.
Inspirat de exemplul ei, îşi turnă whiskyul în vin, sorbi o înghițitură şi încercă o senzație foarte stranie. O întrebă:
— Cum de ți s-au întîmplat toate astea?
— Te referi la seara de sîmbătă?
— Nu, mă refer la situația ta, cum a început?
— Existența mea de prostituată ? ,
— Uite ce-i, o opri Tom, cred că-i mai bine să plec, şi-aşa am destule amărăciuni pe cap, scuză-mă, te rog...
— Nu pleca, îl rugă Diane. De sîmbătă încoace nu am mai schimbat o vorbă cu nimeni. Am devenit prostituată ca să mă răzbun pe bărbați...
— Nu zău... Nu-mi pot imagina...
— Nu, asta-i o frază pe care am citit-o într-o revistă.
— Nu ştiu de ce, nu ştiu de ce mi s-a întîmplat ce mi s-a întîmplat în viață, totul e numai harababură şi întîmplare, şi oribilitatea lumii. Ce importanță are? Am fost forțată să pozez goală. Şi pe urmă, de cîte ori rămîneam însărcinată, fiecare dintre ei mă părăsea. Păcat că n-am avut curajul să fac un copil! Tot ce am acum pe lume e George şi el e *nebun,* ar trebui să fie

într-un ospiciu, legat în lanțuri. într-o bună zi o să mă omoare. Mi-a zis că a văzut-o pe fata aia, Meynell, dezbrăcîndu-se.
— Ce? Cum, cînd?
— Nu ştiu, George minte de îngheață apele. Nu ştiu ce s-a întîmplat sîmbăta trecută. George e capabil să o fi violat pe fetiță, sînt convinsă că asta urmărea.
Tom îşi aminti de toate necazurile lui, de teribila scenă cu John Robert, de coşmarul zilelor în care stătuse ascuns în Travancore Avenue, de faptul că o pierduse pe Hattie, de îndoielile astea nebuneşti, care-i chinuiau mintea! Doamne, ce era în mintea lui ? Faptul că o *pierduse* pe Hattie ? Cum poți pierde ceva ce n-ai avut? El o *respinsese.*
Uitase de acest lucru. Dar şi ochii ei mîndri îl respinseseră pe el. îşi spuse: „Trebuie să o revăd, *trebuie".* Se ridică de pe scaun, îşi puse paharul pe pian, măturînd cu mîna cîteva obiecte. Apoi îl luă din nou şi îşi mai turnă puțin whisky. Diane îi întinse şi paharul ei iar Tom i-l umplu. După care, strănută.
— Eşti răcit? îl întrebă Diane.
— Da, scuză-mă.
— Te rog, pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi da răceala ta. George refuză să mă vadă cînd sînt răcită, chiar *mă urăşte.* Mă rog, presupun că mă urăşte şi cînd nu sînt răcită, răceala nu face decît să-i scoată ura la suprafață. Cînți la pian?
— Nu.
— Ce curios, nici unul dintre bărbații pe care i-am cunoscut vreodată nu cîntau la pian.
— Trebuie să plec.
— Unde-i Stella, n-ar fi timpul să se întoarcă şi să participe şi ea la toată comedia asta, în care fiecare avem cîte un rol?

— Nu ştiu unde e. Mie îmi place Stella.
— E speriată de George.
— Şi eu sînt.
— Aş vrea să plec undeva în Sud, la Marea Mediterană, în Italia, Grecia, oriunde. N-am ieşit niciodată din Anglia, am fost doar la Londra, de cîteva ori - mare scofală! Pe vremuri, ţineam tot timpul o valiză gata pregătită, pentru cazul că mi-ar pica un tip bogat, bun şi generos, pe care să-l iubesc cum n-a fost niciodată iubit în viaţă: un bărbat trist, pe care să-l fac fericit şi care să mă ia cu el.
— De ce nu-l părăseşti pe George, de la el n-ai să scoţi niciodată ceva bun. Părăseşte-l şi pleacă undeva şi...

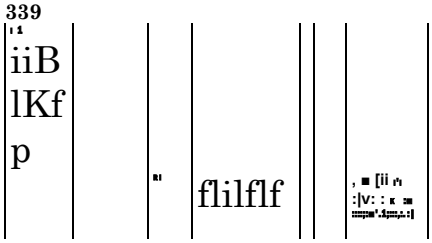

— Şi începe o viaţă nouă! Ţie ţi-e uşor să vorbeşti, ai dus întotdeauna o viaţă bogată şi uşoară, tu crezi că oamenii pot să plece, pentru tine *există* alte locuri, oriunde te-ai duce eşti cineva, eşti vizibil, exişti, poţi lega prietenii, poţi duce o viaţă reală printre alţi oameni. Eu, dac-aş pleca de aici, aş muri prin vreun ungher, m-aş usca şi m-aş închirci, aş muri ca o gînganie şi nimănui nu i-ar păsa, nimeni n-ar observa măcar.
— Nu vorbi aşa... lucrurile se mai pot schimba, aş vrea să te pot ajuta...
— Mă rog, nu poţi. Nu spune lucruri goale, neadevărate. Eu sînt... s-a zis cu mine.
— Aş fi vrut să poţi sta de vorbă cu William Eastcote, numai c-a murit. A fost un om bun.
— Dac-aş fi fost şi eu bogată ca el, aş fi fost şi eu bună.
— Dar eşti bună... vreau să spun...
— Nu vorbi prostii. Ştiu că eşti bine intenţionat. Totdeauna mă priveai cu bunăvoinţă, vedeam în ochii tăi.
— Eşti într-adevăr sora lui Pearl Scotney?
— Verişoară. Cu ea şi cu Ruby. Dar ele nu se uită la mine. „Madame Diane"! Rubinul, Perla şi Diamantul - toate trei false, imitaţii! Taţii noştri au fost ţigani.
— Crezi într-adevăr că George şi fetiţa aceea...
— Oh, dă-o dracului! Du-te şi tu dracului! Nu ştiu!
— Diane, trebuie să plec.
— N-am să-ţi spun „mai vino pe aici". George a zis că mă omoară şi dacă am vreodată de-a face cu tine sau cu celălalt frate. Oh, Doamne, dac-aş putea sta măcar de vorbă cu oamenii, dac-aş putea gusta şi eu un strop de *fericire,* dacă lucrurile ar fi şi pentru mine *obişnuite.*
Ochii ei de căţel se umplură din nou de lacrimi. îşi închise încet pleoapele, strivind sub ele alte lacrimi.
Deodată, Diane deschise ochii şi lacrimile îi secară subit, de parcă s-ar fi retras la sursă. Sări în picioare, agăţîndu-şi unul din tocurile înalte în şalul scoţian. Tom sări şi el.
— Ce este?
— George! încearcă să vîre cheia în broască! Repede, *repede!*
Diane îl trase pe Tom, apucîndu-l de încheietura mîinii, pe

care degetele ei scurte nu izbuteau să o cuprindă. îl duse pe palier, unde deschise un dulap spațios în perete, cu uşi glisante, împinse la o parte cîteva rochii care atîrnau pe umeraşe, făcînd un spațiu în care Tom intră, împleticindu-se. îi şopti:
340
— Totdeauna cînd vine se duce întîi la toaletă. Am să pun radioul tare şi cînd intră la toaletă, eu am să ies pe palier şi am să tuşesc, iar tu te strecori repede pe scară.
împinse uşa glisantă şi plecă. Tom aranja instinctiv rochiile, ascunzîndu-se după ele şi lipindu-se de peretele din spate al dulapului adînc. Picioarele lui, ieşind pe sub poalele rochiilor, păreau uriaşe. întinse mîna şi crăpă uşor uşa glisantă. Se simțea speriat şi ruşinat. Aparatul de radio se auzea din nou, foarte tare. Auzi uşa de jos deschizîndu-se, apoi paşii lui George pe scări şi o auzi pe Diane spunîndu-i ceva. George intră în camera de zi, se scurseră vreo două minute şi nu dădu nici un semn că ar fi intrat la toaletă.
Rochiile Dianei nu erau ca acelea ale lui Judy Osmore. Rochiile Dianei erau îmbîcsite, ar fi avut nevoie să fie spălate sau curățate, miroseau a tutun stătut, farduri vechi, farduri care nu mai erau de mult la modă, pudră veche, ruj de buze sleit, cremă de față alterată. Tom simți nevoia să strănute. în clipa aceea, cineva închise aparatul de radio.
Tom se gîndi: „Ştie!". Dar acum îi putea auzi pe George şi pe Diane vorbind cu glasuri liniştite. Dacă s-ar fi concentrat, ar fi putut deslusi şi ce-şi spuneau. Se gîndi iar: „Trebuie să ies din dulapul ăsta cu orice preț; n-aş suporta pentru nimic în lume ca George să mă găsească aici, ascuns printre rochii, mi-ar ruina întreaga viață!". împinse uşor uşa care glisa pe şina ei şi păşi tiptil afară din dulap. Uşa camerei de zi era închisă, glasurile continuau să se audă. Tom începu să coboare scara, treaptă cu treaptă, evitînd orice zgomot, spre uşa de jos pe care Diane o lăsase deschisă. Rezemîndu-se cu toată greutatea trupului de balustradă şi păşind în vîrful picioarelor, se şi vedea în stradă, la libertate. Dar în aceeaşi clipă îşi aduse aminte că-şi lăsase pălăria şi pardesiul pe jos, într-un colț din camera de zi.
îşi înfrînă impulsul de a o lua la fugă. Acum nu mai putea evada. Poate că Diane observase şi ascunsese compromițătoarea urmă, dar poate că nu. îşi spuse: „O să fie mai rău *pentru ea* dacă George le descoperă şi eu o să fiu plecat. Acum nu mai am încotro, trebuie să dau ochi cu George, trebuie să-l înfrunt şi să încerc să-i *explic,* oh, Doamne, cine m-a pus să vin aici! Nu fac nimic rău şi totuşi le fac tuturor rău...".
Tom trase adînc aer în plămîni şi deschise uşa camerei de zi. Rămase în prag.
340
George şi Diane şedeau pe canapea, ținîndu-se de mină. Scena avea o înfățişare demodată, ca într-o fotografie veche sau un film vechi. întoarseră capetele spre el. Fața Dianei, cu gura deschisă şi ochii larg-deschişi, exprima teroare. Fața lui George exprimă, la început, doar surprindere. îşi desprinse mîna de mîna Dianei. Apoi, în chip aproape artificial, ca şi cum interpreta un rol, îşi transformă mîna într-o mască încruntată de indignare şi mînie...
Tom îşi înălță mîna cu palma deschisă şi vorbi:
— George, îmi pare rău. Am venit aici ca s-o întreb pe Diane ceva în legătură cu domnişoara Meynell. Nu am mai fost niciodată în casa asta. Nu am vorbit niciodată cu Diane,

cu excepția unei dimineți cînd am schimbat cîteva cuvinte la Băi (Tom simțea că e esențial să fie absolut sincer, pentru cazul cînd întîlnirea lor din bazin fusese remarcată şi de alții). Cînd ai venit tu, mă aflam aici doar de zece minute şi eram pe punctul de a pleca. Diane nu are absolut nici o vină. Nu a vrut să-mi dea drumul înăuntru şi cînd am pătruns cu forța, m-a implorat să plec. Eu sînt singurul vinovat. M-am introdus cu de-a sila. Venirea mea nu are nici o legătură cu ea.
George se îndepărtă de Diane şi o privi ca şi cum ar fi aşteptat să spună şi ea ceva, dar bietei femei îi pierise graiul de frică. Stătea rigidă, cu fața întoarsă de la ambii frați. George se încruntă, sprîncenele îmbinîndu-i-se deasupra ochilor. îşi lăsă capul în piept. Atunci observă pe podea pălăria şi pardesiul lui Greg Osmore. Le înşfacă şi se holbă ca un dement la ele. Apoi le făcu ghem şi se năpusti la uşă. Tom se feri prompt din calea lui. George ieşi pe palier, aruncă pe jos bocceaua de haine şi îi dădu un picior, proiectînd-o pe scări. Se întoarse în cameră şi se îndreptă spre Diane, ignorîndu-l pe Tom. îi spuse:
— Stai jos! Aşază-te acolo!
îi indică un scaun de la perete, lîngă pian. Diane se supuse, ducîndu-şi mîinile la gît. îşi scoase colierul de metal şi îl aşeză pe capacul pianului.
— George, ascultă-mă, reîncepu Tom.
— Cine e domnişoara Meynell ? întrebă George, continuînd să se încrunte.
— Hattie Meynell... o ştii... nepoata lui John Robert...
— A, ea. Dacă vorbeşti despre ea spunîndu-i domnişoara Meynell, atunci şi cînd te referi la Diane trebuie să-i spui

doamna Sedleigh. Nu găseşti ? Ce voiai să afli despre domnişoara Meynell ?
— Oh, George - dac-ai şti în ce bucluc am intrat - şi am fost un dobitoc sinistru... nu fi supărat pe mine... mă întrebam dacă tu şi Hattie sînteți... dacă vă cunoaşteți...
— Nu, răspunse George. Nu o cunosc. Am întîlnit-o atunci la picnicul de la mare şi sîmbăta trecută, pentru aproximativ un minut, înainte de a fi ridicat storurile şi a fi început voi să cîntați. Cele zece minute petrecute de tine cu doamna Sedleigh au fost mult mai lungi şi, aş spune, mult mai interesante decît întreaga mea comunicare cu domnişoara Meynell. O.K.?
— Doamna Sedleigh îmi spunea că ai văzut-o dezbrăcîndu-se, presupun că asta a fost la mare...
— Doamna Sedleigh ar face bine să-şi mai țină gura aia împuțită. Am văzut-o o dată în combinezon, prin binoclu, de la Belmont. Acum eşti satisfăcut?
— Da.
— Mă crezi?
— Da, George.
— Dar de ce te interesează perversa aia mică? E amanta ta?
— Nu. Şi nu e o perversă mică.
— întrebările pe care țineai să le pui doamnei Sedleigh vădesc că nu prea ai încredere în domnişoară. Se poate să nu fie încă perversă, dar va deveni foarte curînd, aşa încît ai face bine să te grăbeşti.
— E o fată inocentă.
— Aşa crezi tu? Mă rog, poate că e. Eu nu sînt împotriva ei. Numai din cauza... Am primit o scrisoare minunată... de la

John Robert... George rîse ciudat, un rîs ca un suspin. Ştiaţi că Bill Şopîrla a murit?
— Da. Tu cum ai aflat?
— Vestea a făcut ocolul cîrciumilor. E nostim cum fiecare îl jeleşte... cum se cutremură toţi pentru că omul acela a murit... poate că e un semn...
— Eu tocmai mă duceam să stau de vorbă cu el, spuse Tom, şi el murise. Oh, George...
— Ce e?
— Să nu faci rău nimănui. Nu-mi face rău mie. Nu-i face rău doamnei Sedleigh. Nu-ţi face rău ţie!
— Parcă spuneai că erai gata să pleci, de ce mai stai? Vrei să te dau şi pe tine de-a dura pe scări, pe urmele pardesiului ?

— Mă bucur că ai primit o scrisoare bună de la John Robert.
George făcu un pas în direcţia lui Tom. Băiatul se retrase cu repeziciune. George se opri în faţa fratelui său şi îşi lăsă mîinile pe umerii lui. Se uită în sus la el, pentru că era mai scund decît Tom, şi îl privi drept în ochi. Tom constată cu mirare că pe faţa rotundă, băieţească, a lui George radia o expresie ciudat de luminoasă. Arăta ca un om pradă unei exaltări emoţionale, gata să plîngă de bucurie în urma unei veşti extraordinare, a unei fantastice realizări sau descoperiri. Tom ar fi vrut să rostească un cuvînt potrivit, care să-i exprime afecţiunea, pentru că lumina de pe faţa fratelui său îi reînsufleţise brusc întreaga afecţiune pentru George. In acelaşi timp, se întrebă dacă nu cumva, pînă la urmă, George înnebunise de-a binelea.
— Dragul meu George.
— Cară-te, Tom. Şterge-o! *întinde-o de aici!*
într-o secundă, deşi lumina radiată de faţa lui nu suferise nici o eclipsă, degetele lui George se înfipseră ca nişte gheare aprige în umerii lui Tom. Băiatul se răsuci pe călcîie, străbătu vestibulul dintr-un salt şi o zbughi pe uşa lăsată deschisă. Pe scări se împiedică de pardesiul şi pălăria lui Greg. Le ridică, ieşi în stradă şi trînti uşa după el.
După cîţiva paşi, se opri în tăcerea străzii iluminate de felinare. Rămase locului, aşteptînd cu groază să audă un înfiorător ţipăt de moarte. Dar tăcerea rămase neştirbită.
— Haide, fetiţo, poţi să ieşi de după pian.
Diane se ridică şi făcu un pas. George se aşeză pe canapea, scoase o scrisoare din buzunar şi începu s-o citească. îi spuse:
— Vrei să-mi dai ceva de băut?
Diane îi turnă whisky în paharul ei şi i-l întinse. Continua să stea rigidă şi să se uite la el. George sorbi o înghiţitură de whisky, continuînd să citească scrisoarea. Apoi îşi înălţă privirile către ea.
— Ce s-a întîmplat? A, Tom. Aşază-te aici lîngă mine. De ce eşti atît de înspăimîntată ? N-ai de ce să fii. Haide, aşază-te.
Diane se lăsă pe canapea, alături de el, şi George îi cuprinse umerii cu braţul. Ea îşi îngropa faţa în mîneca lui.
— Am crezut că ai să te superi pe mine din cauza lui Tom.
— Doar n-a fost vina ta, nu? Sau a fost?

— Nu. Tot ce-a spus el e adevărat.
— Bine, atunci uită-l pe Tom. Sărută-mă.

George era numai uşor băut. Faptul că bîjbîise cînd încercase să vîre cheia în broască nu era din pricina amețelii, ci a întunericului de la uşă. Oricum, se găsea într-o bizară stare de spirit. Primise violenta scrisoare a lui Rozanov chiar în dimineața acestei zile de joi. George nu văzuse nici unul dintre ziarele locale şi habar nu avea de „scandalul" cu privire la el şi la Hattie. Ghicise cîte ceva din incoerenta diatribă a lui Rozanov, dar îşi imaginase că Hattie se plînsese bunicului ei de intruziunea lui George şi că o legase de dezmățul care se petrecuse afară. Mai înțelesese că *Gazette* insinuase că Rozanov dorea ca Tom să se însoare cu Hattie (ceea ce i se păruse atît de absurd, încît nu întîrziase nici măcar cu gîndul asupra acestui lucru). Pricina care determinase scrisoarea nu-l preocupa pe George. Importantă era scrisoarea în sine, o întorsătură cu totul nouă, un nou formidabil fenomen în lunga istorie a relațiilor cu profesorul său.

Cînd George recunoscuse caligrafia lui John Robert pe plic, sperase, în primul moment, că scrisoarea va conține ceva, nu ştia exact ce, pe măsura dorințelor lui, un cuvînt bun, un gest de umor sau de tandrețe, orice, chiar şi reproşurile i-ar fi putut hrăni şi încălzi inima sau l-ar fi putut chiar vindeca (orice o fi însemnînd această noțiune). Brutalitatea misivei pe care o ținuse între degetele lui tremurînde îl şocase profund. Ingeniozitatea lui George în a interpreta orice cuvînt al lui John Robert drept un semn de comunicare sau de încurajare nu cunoştea limite, totuşi în fața acestei scrisori rămase total neputincioasă. Era obişnuit cu răceala filozofului, cu sarcasmul şi agasarea lui. Dar acest puhoi, aproape incoerent, de furie şi de ură îl lăsă pe George, la început, doborit şi înfrînt, de parcă n-ar fi putut *supraviețui* într-o lume în care spiritul feroce al lui John Robert exista doar ca să-l insulte în asemenea hal. Pentru prima dată, George simți un suflu de moarte. Relația lui cu Rozanov fusese nefericită chiar de la bun început, otrăvită de gelozie şi umilințe, teamă şi dorințe frustrate, totuşi continuase şi constituise, aşa cum adeseori asemenea nefericiri pot constitui, o rațiune de existență, un obiectiv al visurilor, un imbold, un pinten, dar nu un pumnal în inimă. George intui în ferocea scrisoare a lui John Robert hotărîrea acestuia de a-i termina pe el cu totul, de

a-l anihila, a-l exclude total; de altfel îşi şi exprimase dorința de a-l ucide. Fiecare dintre reacțiile de pînă atunci ale profesorului fusese ceva ce George putuse asimila, ceva împotriva căruia mai putea exista o soluție. Dar în fața izbucnirii de acum nu se mai putea face nimic.

In dimineața de joi, George fusese bîntuit de gîndul sinuciderii, îşi imaginase diverse feluri de a muri în prezența lui John Robert, ba chiar o înscenare a morții în aşa fel încît John Robert să fie acuzat că-l asasinase. Dar toate asemenea fantezii nu-l puteau consola, pentru că implicau ideea unei morți reale; or George se cutremura şi se ferea cît putea de ideea morții. Vărsase şi lacrimi. Apoi, un lung răstimp, zăcuse nemişcat pe canapeaua lui din Druidsdale. Mototolise scrisoarea lui John Robert şi o aruncase. Dar după aceea o ridicase, o întinsese şi o citise din nou. Adevărul este, gîndi el, că-l făcuse pe John Robert să-şi piardă controlul; măcar pentru un moment, *ocupase* în întregime mintea filozofului, excluzînd orice alt gînd. Aceasta constituia, fără îndoială, un paroxism cît se poate de semnificativ. Firește, era o scrisoare *absurdă,* pe care, foarte

curînd, John Robert avea să o regrete. Ce-ar fi fost să-i răspundă apăsînd pe această pedală? „Dragul meu John Robert, sînt convins că îți şi regreți scrisoarea..." Nu, asta nu merge. Scrisoarea, oricît de absurdă ar fi fost, rămînea un act săvîrşit, ceva irevocabil, semnalat prin izul ei de moarte. George credea în semne. Scrisoarea asta era un semn. Dragostea şi moartea sînt interşantajabile. Scrisoarea aceasta era semnalul că relația lui cu John Robert atinsese punctul culminant, orgasmul.
— Sfîrşeşte atît de ... rostise cu glas tare. Sfîrşeşte... atît de...
Dar un asemenea sfîrşit, într-un anumit sens, nu putea fi un sfîrşit. Şi iarăşi, un lung răstimp, George rămase nemişcat. Şi apoi se întîmplase ceva în mintea lui, ca o corabie care, după ce s-ar fi sfărîmat de stînci şi ar fi fost săltată de torente şi viitori, ar fi alunecat într-un lac senin, calm, luminos, un lac de aur. Simțise cum fața crispată şi încordată i se relaxează, devine netedă. începuse să respire liniştit, adînc. îşi spusese: „E ca şi cum aş fi murit, numai că n-am murit. Trăiesc într-o viață de după viață, unde toate sînt schimbate. E posibil să fi *terminat* definitiv cu John Robert Rozanov, această minune să fi pogorît asupră-mi sub forma unei transfigurări a făpturii mele, a unui mister pe care abia de-l

înțeleg?". Se ridicase de pe canapea. Se dusese în bucătărie şi băuse puțină supă. Ieşise în stradă, în amurgul călduț, calm, învăluitor. Intrase în cea mai apropiată circiumă, La Şoarecele de Bibliotecă, şi acolo auzise despre moartea lui William Eastcote. Şi i se păruse că şi acesta e un semn, anume că Bill Şopîrla îşi oferise viața lui, ca un inocent substitut pentru viața lui George. Iubirea îşi atinsese paroxismul şi murise în pace.
George pornise mai departe. Mergea, respira adînc şi simțea înălțîndu-se în el calda lumină radioasă pe care Tom McCaffrey i-o desluşise, cu atîta uimire, pe față.
— Ce-i scrisoarea asta? întrebă Diane.
Şi ea îi văzuse lumina şi se simțea îngrijorată.
— E de la John Robert.
— E o scrisoare drăguță, amabilă?
— E... să spunem... caritabilă. Ah, caritatea... mila... da... ce mai înseamnă şi asta? Uite, am s-o ard.
George îngenunche şi aprinse la foc un colț al scrisorii, apoi o privi mistuindu-se în cenuşă pe cărămizile căminului.
Diane îl urmărea uluită.
George se întoarse şi se reaşeză pe canapea, iar Diane se lăsă pe podea, la picioarele lui, îmbrățişîndu-i genunchii cum făcea adeseori.
— Mă iubeşti, fetițo?
— Ştii că te iubesc.
— Omul care plînge cînd taie o ceapă şi rămîne rece cînd taică-su crapă, înseamnă că în a lui minte preferă o ceapă unui părinte?
— Azi eşti într-o dispoziție trăsnită. Te gîndeşti la tatăl tău? Ai o înfățişare ciudată.
— Ciudată, da. Simt că într-o singură clipă am fost sfărîmat şi reconstituit din bucăți. Mă rog, nu într-o clipă, într-o jumătate de oră. Ceva... ca un fel de hemoragie... a țîşnit... înăuntru.
— Nu eşti bolnav?
— Nu, nu, e ceva care seamnănă cu o hemoragie, numai că e în minte. Ceva a fost cu totul spălat... spălat în sînge. Astăzi

lumea a fost plină de semne. Şi Bill Şopîrla a murit. Domnul să-i odihnească sufletul. Arăt ciudat?
— Da. Fața ta e altfel... mai frumoasă.
— Aşa se şi simte. Mai toarnă-mi un pahar, fetițo. Bing, bang, bong o săptămînă, Debussy e în fîntînă. O să trăim şi

Bla!
i,4l
Nili, I
o să-i învingem pe toți, le vom supraviețui tuturor. Ştii ce zi e azi?
— Ce zi?
— Ziua pe care am aşteptat-o noi doi.
— Ce vrei să spui?
— Doreai ca pînă la urmă să vin la sînul tău. Cînd voi fi fost doborît şi înfrînt şi izgonit. Ei bine, am venit.
— O, George...
— Sînt doborît şi înfrînt şi izgonit, dar parcă nici nu-mi pasă... e ca un triumf... e cu surle şi trîmbițe... şi torțe şi focuri de artificii şi cascade de lumină... e ziua eliberării, Diane... îi auzi cum aclamă? Ştiu cu toții că noi am cîştigat. Umple-ți, paharul, iubito, şi să bem pentru libertate! Au vrut să ne frîngă, dar nu ne-au frînt decît lanțurile. Vom pleca împreună, nu-i aşa, cum visai tu întotdeauna. Mai vrei ? Am o indemnizație suficientă. Haide să ne stabilim în Spania, acolo viața-i mai ieftină.
— George, vorbeşti adevărat?
— Da, Diane, vorbesc adevărat. Aşa e cînd eşti *constrîns* să faci ceea ce e bine. Vom trăi în Spania, vom trăi în soare, vom fi liberi. Din indemnizația mea vom trăi regeşte. Tu eşti singura persoană care mă iubeşte cu adevărat. Tu eşti singura persoană cu care pot sta de vorbă, singura persoană a cărei tovărăşie o pot suporta. Vom locui în sud, la țărmul mării, şi vom fi, în sfîrşit, fericiți. Vino, iubito, culcă-te lîngă mine. Strînge-mă în brațele tale. Am dezlegat enigma, pînă la urmă totul a ieşit la lumină. Trebuie să laşi băşica să se umfle pînă la punctul de spargere şi s-o spargi. Ăsta-i tot secretul. Ah, mă simt atît de liniştit! Acum vreau să dorm.
Şi George adormi pe dată în brațele Dianei.
*
— Vrei să spui că ții la mine? întrebă Hattie.
— Da, răspunse John Robert.
Fusese nevoie de mult timp ca să ajungă la acest punct. Cînd John Robert se dusese să le viziteze pe fete la Papuc, nu-şi trasase nici un fel de plan în minte. Voia doar s-o vadă pe Hattie. Era foarte supărat pe amîndouă fetele pentru prostiile sau indiscrețiile - ce-or mai fi fost - pe care le săvîrşiseră

şi care contribuiseră în asemenea măsură la umilința lui. Obsedat de George şi de Tom, nu reflectase prea mult la nebuniile comise de subordonatele lui şi nu simțise nevoia de a descoperi fiecare detaliu, de a ancheta şi a pedepsi. In cazul lor, nu încerca satisfacția de a trece o parte din tortura lui pe spinarea altuia. Era invadat doar de o mîhnire generală, senzația de a fi fost insultat şi expus batjocurii publice. Interogatoriul la care le supusese şi pentru care nu-şi alcătuise în prealabil o listă de întrebări, îi apăruse mai curînd ca o datorie de tutore. Remarcase, desigur, în vulgarele relatări apărute în

cele două gazete, referirile la Pearl, dar în momentele primelor sale reacții nu-şi bătuse capul cu ele şi, într-adevăr (aşa cum sperase şi Pearl), le considerase doar „nişte clevetiri murdare". Nici semnificația faptului că Pearl ar fi sora Dianei nu-l frapase la început, întrucît mintea lui era mult prea preocupată de alte gînduri. Nu prevăzuse deloc întorsătura subită pe care o luaseră lucrurile în seara de joi, şi cu atît mai puțin dramaticul ei deznodămînt. Numai în momentul cînd începuse să pună întrebări i se înnădiseră ideile în minte, iar familiarele lui instincte socratice îl împinseseră să constrîngă şi să urmărească dezvăluiri, orientîndu-i gîndurile îndurerate spre extreme pline de cruzime. II ațîțase experiența neaşteptată şi total inedită de a se vedea nevoit s-o dojenească, s-o pedepsească pe Hattie. Şi efectuînd acest prim pas care-l apropia oarecum de ea, se lăsă cuprins, simultan, de suspiciuni şi de gelozie în ce-o privea pe Pearl.

Hotărîrea de a o muta pe Hattie nu fusese premeditată. Dar odată stîrnită, noua viziune a lui John Robert, în care Pearl figura ca personajul negativ al piesei, căpătă proporții, autentificîndu-se. Intîmplările dobîndiră un sens. Pearl fusese de la bun început o cumplită greşeală. O angajase în chip de cîine de pază, în chip de înger ocrotitor, de garant al izolării lui Hattie, al purității ei, al feririi de orice contact lumesc, profanator. Dar, în realitate, Pearl îl separase pe el definitiv de Hattie, îi furase dragostea copilei, dragostea pe care aceasta i-ar fi dăruit-o lui, dacă el ar fi vegheat asupră-i, fără intermediar. O subită gelozie împungătoare la adresa lui Pearl devora prezentul şi întuneca trecutul. Pearl fusese nu numai un dezastru din punct de vedere tactic, ci, pur şi simplu, o trădătoare. O invidiase pe Hattie care „avea totul în timp ce ea nu avea nimic", trădase secretul

căsătoriei plănuite de John Robert şi se afla în cîrdăşie cu George şi cu prostituata lui. Orice eventuală posibilitate de a reveni asupra acestor concluzii, fusese zădărnicită de îngrețoşătoarea declarație de dragoste pe care Pearl i-o făcuse în final. Aceasta îi pecetluise soarta.

A fi împreună cu Hattie în micuța casă din Hare Lane se dovedise o experiență uluitoare şi înfricoşătoare, deşi nu trecuse decît o singură noapte. Acum era vineri dimineața. Nu-şi imaginase, nici măcar cînd se urcase alături de ea în taxi, ce extraordinar va fi totul. Cît era de neîncăpătoare casa îşi dăduse seama abia în timpul nopții, cînd el zăcuse treaz pe divanul cam umed din micuța cameră de oaspeți, ascultînd-o pe Hattie întîi cum plîngea, apoi cum se zvîrcolea şi ofta în patul lui de fier, din camera învecinată.

Vineri dimineața, John Robert se trezise ca de obicei la şase şi patruzeci şi cinci de minute, coborîse şi făcuse pregătirile pentru micul dejun, o masă pe care el nu o lua în mod obişnuit, rezumîndu-se doar la o ceaşcă de ceai şi nimic altceva. Găsi într-un sertar al bufetului o față de masă brodată de mama lui, o aşternu pe măsuța pliantă din camera de zi, şi făcu preparativele pentru a servi cafea, ouă fierte şi pîine prăjită. II săgeta o ciudată tristețe la constatarea că încerca o plăcere cu totul nouă şi cu totul specială pregătind masa pentru Hattie şi la gîndul că ar fi putut-o face de atîtea ori în trecut. Cît de imprevizibil i se înfățişa acum viitorul şi cît de neclară era semnificația acestei mărunte acțiuni.

Hattie coborî la şapte treizeci. John Robert, aflat în bucătărie, îi aruncă o privire. Fata arăta obosită şi palidă, dar îmbrăcase un capot cafeniu, „de domnişoară", pe care i-l împachetase Pearl în valiză, şi se pieptănase cu părul ridicat în creştet. La întrebările lui în legătură cu ce ar prefera să mănînce la micul dejun, răspunse că nu doreşte decît o ceaşcă cu cafea. Apoi îl anunță că, de îndată ce îşi va lua cafeaua, se va întoarce la Papuc. John Robert îi ceru să renunțe, să rămînă să asculte cîteva lucruri pe care dorea să i le spună el.
Nici el nu ştia ce vor fi aceste „lucruri", dar îi era limpede că o luptă cu îndărătnicia lui Hattie părea incredibilă şi, cu toate că perspectiva îl speria oarecum, îl şi incita.
Lupta începu cînd Hattie îi declară că va asculta tot ce are el să-i spună, după care se va întoarce direct la Papuc.

— Foarte bine, îi răspunse John Robert. Am să-i cer lui Pearl să se mute de acolo şi vin şi eu cu tine la Papuc.
— Nu de Papuc îmi pasă mie! La Pearl vreau să mă întorc. Nu ați vrut să ascultați ce am încercat să vă explic ieri...
— Nu crezi că e timpul să te laşi de Pearl? Acum eşti o domnişoară în toată regula. Ce frumos ți-ai pieptănat părul!
— Spuneți „să mă las de Pearl", ca şi cum ar fi un obiect sau o deprindere rea!
— Mă rog, într-un fel asta şi e. Ai crescut prea mare pentru ea.
— Dar nu-i un ursuleț de pluş!
Hattie îşi luase cafeaua în camera de zi, la masa aşternută de John Robert şi mutată în dreptul ferestrei. Filozoful se aşezase în fața ei şi acum aduna cu un gest maşinal farfuriile şi tacîmurile, aranjîndu-le teanc. Vremea se schimbase iar, ploua melancolic peste grădina mică, împrejmuită de gardul scund şi ştirb.
— I-am spus lui Pearl că nu mai avem nevoie de ea.
— Că nu mai *avem* nevoie de ea? Vreți să spuneți că ați concediat-o ?
— A înțeles situația.
— Se poate, dar eu nu înțeleg. V-am spus, pentru mine e o prietenă, e sora mea, dumneavostră ați dorit să facem totul împreună...
— Nu e bine să fii atît de dependentă de o altă persoană, trebuie să renunți la acest vechi ataşament sentimental fața de o persoană cu care te-ai deprins.
— M-am deprins! Şi nu e dependență, ci dragoste! Nu o vreau în chip de cameristă. O vreau ca prietenă. Dumneavoastră nu vă dați seama cît sînt de singură, nu am familie...
— Mă ai pe mine.
— Da, desigur, dar... pe dumneavoastră v-am văzut atît de puțin... nu ați putut suporta un copil în viața dumneavoastră... bineînțeles că nu ați avut timp. Eu nu vă cunosc...
— Nu crezi, Hattie... nu crezi că ai putea să-mi spui John Robert?
— Nu te cunosc, John Robert.
— Asta e vina mea.
— Fireşte, mi-ar plăcea să te cunosc mai bine, ar fi interesant. Dar Pearl e *esențială* pentru mine, e parte din ființa mea. Nu voi renunța la ea.

— Cînd ai să te măriți va trebui să...

— Ba nu va trebui deloc, de ce spui una ca asta ? Şi fiindcă veni vorba de măritiş, păreai foarte grăbit să te descotoroseşti de mine cînd ai încercat să... să mă oferi lui Tom McCaffrey... care nu m-a vrut.
— Nu te-a vrut?
— Nu, de ce să mă fi vrut, nu-l condamn cîtuşi de puțin, a fost o idee nebunească.
— Am avut cele mai bune intenții. într-o zi poate că ai să înțelegi. Mă ierți?
— Da.
— Da, John Robert.
— Da, John Robert. Şi acum plec.
— Nu. Nu pleca. îți interzic.
— Nu cred că-mi poți interzice.
— Pearl nu-i ceea ce gîndeşti tu. Nu ți-a fost credincioasă. Acum îmi dau seama că era o persoană nepotrivită...
— Ce vrei să spui? Pearl a fost perfectă. A făcut tot ce i-ai cerut. Te-a scutit de toate necazurile...
— A fost bine plătită pentru acest lucru.
— Astea sînt cuvinte meschine!
— E invidioasă, e geloasă pe tine, ea a spus-o, mi-a spus mie: „Hattie are totul şi eu nu am nimic".
— Aşa a spus? Ar trebui să ştie că tot ce am eu e şi al ei.
— Asta nu-i aşa, Hattie. Trebuie să fii realistă, trebuie să fii mai matură...
— A fi matură înseamnă a fi cinică şi nerecunoscătoare şi zgîrcită?
— Tu şi ea aveți destine diferite, trebuie să înțelegi acest lucru.
— Vrei să spui că avem ranguri diferite în societate?
— Tu ai acceptat-o cu ochii închişi ca parte din ființa ta, într-un mod care acum nu mai e posibil. A sosit momentul firesc să vă despărțiți drumurile.
— Se înțelege că relația noastră trebuie să se schimbe, de altfel a fost mereu în continuă schimbare, se va schimba şi acum, dar cînd doi oameni se iubesc unul pe celălalt...
— Se pare că nu-ți dai seama în ce măsură scandalul acela oribil...
— Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie de scandalul acela...

— Mă rog, ar trebui să-ți pese - şi mie îmi pasă. Ți-a făcut foarte mult rău...
— Să-mi facă rău *mie,* ce-a spus un ziarist mizerabil dintr-un oraş mizerabil?
— Ai să vezi mai tîrziu, o să ai de suferit mai tîrziu...
— S-ar zice că o spui cu satisfacție.
— S-ar zice că nu realizezi în ce măsură scandalul a fost opera lui Pearl. Ea a dezvăluit presei povestea despre tine şi Tom McCaffrey, ea i-a dat drumul în casă bărbatului aceluia...
— *Nu* a dezvăluit nimic presei şi *nu* i-a dat drumul în casă.
— Trebuie s-o fi făcut. E o femeie rea, iresponsabilă. Ai auzit-o şi tu recunoscînd că s-a sărutat afară cu un bărbat, în timp ce tu erai convinsă că îl caută pe Tom.
— Şi de ce să nu se sărute cu un bărbat, în toți anii ăştia a fost lipsită de bărbați de dragul meu şi pentru comoditatea dumitale...
— A sosit timpul să-şi scoată masca şi să-şi dea arama pe față...

— Nu există nici un fel de mască, e o persoană foarte sinceră, unul dintre oamenii cei mai buni pe care i-am cunoscut vreodată.
— Cred că nu-ți dai seama cît e de grosolană şi ce lucruri e în stare să vorbească. Tu eşti încă un copil, şi ai cunoscut foarte puțini oameni şi gîndeşti frumos despre toată lumea... oamenii care par foarte drăguți, pot fi putrezi pînă în măduva oaselor.
— Putred este articolul acela din ziar de care eşti atît de obsedat, totul nu-i decît o minciună josnică, nu ai nici o dovadă împotriva lui Pearl.
— Probabilitățile puternice pot deveni dovezi.
— Poate că în filozofie, dar eu una prefer să cred numai ce văd cu ochii.
— Şi asta există în filozofie. Dar ce vezi cu ochii poate fi fals. Draga mea Hattie, crede-mă, eu nu-ți vreau decît binele, doresc să fii, de dragul tău şi de dragul meu, bravă şi înțeleaptă şi să renunți la această legătură, s-o laşi să se confunde, în mod firesc, cu trecutul. Pe măsură ce trece timpul, trebuie adeseori să rupem legături care nu ni se mai potrivesc, despărțirea e o funcțiune naturală. Nu e nevoie să faci o dramă din asta. Te găseşti într-un stadiu al vieții în care trebuie să faci față multor

schimbări şi provocări, şi multor lucruri noi. Trebuie să ne gîndim la cariera ta universitară. Aş vrea să discutăm acest lucru pe îndelete. Acum înclin să cred că o universitate americană ar fi mai nimerită pentru tine decît una englezească. în cîteva zile voi aranja reîntoarcerea noastră în California. Voi cumpăra o casă pentru noi în apropierea oceanului, o să-ți placă, nu ca locuința mică din Malibu, ci o casă mare, adevărată. Pe viitor am de gînd să te țin lîngă mine...
— Asta-i foarte frumos din partea dumitale, John Robert.
Hattie îşi lăsase mîinile pe fața de masă brodată şi se înclinase în față, privindu-l grav, cu ochii ei de marmură bleu-pal.
— Asta-i foarte frumos din partea dumitale şi îmi dau seama că în anii următori în viața mea se vor schimba o sumedenie de lucruri şi că e necesar să se schimbe. întotdeauna am făcut tot ce-ai dorit. Cînd ai vrut să mă vezi, am venit, cînd erai plictisit de mine, am plecat. Niciodată nu am obiectat la şcolile pe care le-ai ales pentru mine, la călătoriile în care mi-ai comandat să plec. Voi continua, probabil, să fac ceea ce vei dori. Dar îți spun un singur lucru, nu voi renunța la prietenia mea cu Pearl, nu pot, e parte din mine. De bună seamă, n-ai putea respecta pe cineva care îşi părăseşte un prieten.
— Vorbeşti de părăsire. Dar ea te părăseşte pe tine. Ai spus singură că a renunțat la multe ca să-ți fie însoțitoare. Şi nu-ți poți imagina că *ea* doreşte să se elibereze de *tine?* Va răsufla uşurată, va fi bucuroasă să plece. în sensul ăsta mi-a vorbit aseară, în timp ce tu te aflai în taxi, iar eu am avut o discuție sinceră cu ea.
Hattie respiră adînc şi continuă să-l privească fix. Apoi, îndepărtîndu-şi mîinile de pe masă, se lăsă pe speteaza scaunului. Spuse cu enervare:
— Astea sînt argumente copilăreşti. Fără îndoială, trebuie să stau de vorbă cu ea, să am o explicație cu ea, desigur că mă aşteaptă. Dacă, într-adevăr, sentimentele ei sînt cele pe care mi le-ai înfățişat, ceea ce nu pot să cred, voi înțelege şi,

fireşte, voi accepta. Sosirea dumitale, ieri, pe neaşteptate, a fost îngrozitoare, lucrurile n-ar fi trebuit să se întîmple astfel. Ne-ai tiranizat şi ne-ai acuzat de tot felul de grozăvii. Nu ai înțeles. Nu o cunoşti pe Pearl. Nu cred nici un cuvînt din tot ce-mi spui împotriva ei.
350
Hattie se ridică de pe scaun.
— Aşază-te, te rog, *te rog* Hattie, mai stai un minut, *aşteaptă!*
Hattie se aşeză din nou. Ii era foame. Cu o seară înainte nu mîncase nimic, nu voise decît să adoarmă cît mai repede, să se cufunde în moartea uitării, aşa cum tînjea şi la şcoală. Acum era surprinsă de ea însăşi, de felul în care-i vorbise lui John Robert, de tonul ferm, aproape aspru pe care-l folosise. Dar îşi simțea mintea foarte limpede şi dorea cu disperare să se întoarcă la Pearl.
Şi atunci John Robert îi spusese cît de mult ține la ea. Privind-o pe Hattie, pe deasupra mesei, şi după ciudata tensiune a conflictului lor, nu putuse rezista tentației de a schița un pas de apropiere între ei. Se gîndise: „Trebuie să-i spun ceva acum, trebuie să-i spun cît mi-e de dragă, acum e momentul". Hattie îşi exprimase, ba chiar în repetate rînduri, convingerea că bunicul ei nici nu se sinchiseşte de ea şi că o priveşte ca pe o povară. John Robert simți că acum *putea* şi, deci, *trebuia* să-i dezmintă această presupunere.
— Hattie... draga mea Hattie... eu am urmărit numai binele tău, am încercat să procedez cu precauție şi justețe... nu a fost uşor.
La aceste cuvinte, vocea lui John Robert căpătă un ciudat ton plîngăreț, dictat de mila de sine însuşi.
— Sînt convinsă că ai avut cele mai bune intenții şi că mi-ai dorit binele, răspunse Hattie cu ceva mai multă blîndețe în glas.
— Oh, Hattie, dacă ai şti...
— Ce să ştiu?
— Cît de mult te-aşi fi dorit alături de mine. Tu crezi că nu te iubesc, dar nu-i adevărat, e tocmai opusul adevărului.
Hattie se uită la fața imensă a filozofului, care părea a fi harta în relief a unei întregi țări. Se uită la capul teşit, la fruntea adînc brăzdată, cu bulbucii ei de carne moale, la părul foarte scurt, creț, electric, la nasul ca un cioc de pasăre, îngrădit de două şanțuri adînci în care creşteau perişori cărunți, la gura proeminentă, hulpavă, cu buzele-i roşii şi umede, şi băşicuțele de salivă la colțuri, la ochii gălbui, dreptunghiulari, aprigi, care se străduiau din greu să-i transmită un semnal. Movilitele moi de pe frunte, ciuruite de pori dilatați, aflate atît de aproape de ea, de cealaltă parte a mesei, îi inspirau un
350
ciudat simțămînt de tristețe, de bătrînețe. Se simțea cuprinsă de frică şi în acelaşi timp de milă. Rosti, doar ca să spună un cuvînt mîngîietor:
— O, nu fi îngrijorat, te rog, nu fi îngrijorat...
— M-am privat de tovărăşia ta şi acum cred că am greşit. Dar să fie oare prea tîrziu? Mi-era teamă tot timpul că ai să mă socoteşti înspăimîntător, un monstru. Aşa mă socoteam eu. Mi-era teamă, da. Şi totuşi ar fi trebuit să am mai mult curaj, mai multă încredere, ar fi trebuit să încerc să te cunosc, să te țin lîngă mine, să te îngrijesc...

— Dar ai fost foarte bun cu mine. Nu ai ce să-ți reproşezi, ai fost întotdeauna atît de ocupat, nu puteai avea timp pentru un copil, doar nu erai tatăl meu.
— M-am privat de prezența ta. Aş fi putut avea timp, trebuia să fi avut timp, ce altceva mai prețios puteam face cu timpul meu? Am vrut să te păstrez ca pe un dar prețios şi nu am îndrăznit să mă apropii prea mult de tine.
— Sînt convinsă că dacă m-ai fi avut în preajmă, te-aş fi agasat cumplit, răspunse Hattie, pe un ton ce intenționa să fie indiferent, degajat.
— Hattie, nu ai înțeles, poate că-i mai bine aşa, poate e mai bine...
— Te rog, spune-mi ce trebuia să înțeleg.
— Chiar dacă te-ar cutremura, chiar dacă te-ar face s-o iei la goană? Te iubesc, Hattie, te iubesc de ani de zile. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă părăsi, acum că te-am găsit, te rog nu mai pleca de lîngă mine.
încă înainte ca John Robert să pronunțe primele cuvinte mărturisindu-şi „dragostea", Hattie începuse să înțeleagă ce-i spunea. Vocea lui tremurătoare, gestul rugător al mîinilor, febrilitatea cuvintelor, privirea ochilor licăritori îi transmiteau importanța teribilă a celor ce se petreceau între ei; şi s-a cutremurat, şi a vrut s-o ia la goană, dar era paralizată de o adîncă milă şi de o ciudată atîțare amestecată cu groază în fața spectacolului acestui om de care se temuse întotdeauna, redus acum, în prezența ei, la un cerşetor care-i implora înțelegerea.
— Bine, în ordine, spuse Hattie, nervoasă.
Degetele ei se jucau cu gulerul capotului cafeniu. îşi împinse uşor scaunul, îndepărtîndu-l de masă.

— Nimic nu e *în ordine*! spuse John Robert, izbind cu pumnul în masa fragilă, de pe care se rostogoliseră cîteva tacîmuri pe podea.
Se ridică, îşi tîrşîi paşii în celălalt capăt al încăperii şi rămase în picioare, cu spatele la ea. Hattie se uita la el oripilată. Cu o voce mică, întretăiată, încercă să-i spună:
— Te rog, fii calm, fii un om mai obişnuit, mă sperii. Nimic nu poate fi atît de îngrozitor. Te-am respectat întotdeauna şi am avut încredere în dumneata. Fii stăpînit, aşa cum obişnuiai să fii...
— *Nu mai pot* fi cum eram.
Cuvintele țîşneau din el ca un muget înfuriat şi John Robert se întoarse cu fața la ea, ştergîndu-şi gura umedă cu dosul palmei. Se uita la fată cu ochii înroşiți de suferință.
— Da, m-ai respectat. Dar niciodată nu m-ai iubit. Crezi că mă poți iubi, crezi că e cu putință ? Am nevoie de tine, Hattie, tînjesc după tine. Of, Doamne, ce stupid, cită slăbiciune din partea mea să-ți vorbesc aşa...
— Nu-ți face griji, sînt bine, spuse Hattie. Aş vrea doar foarte mult să nu fii nefericit.
îngrozită de efectul pe care presupunea că îl avusese o asemenea declarație asupra lui John Robert, însuşi, Hattie nu putea să realizeze enormitatea spuselor acestuia şi nu ştia cum să-l liniştească, să exprime mila care o invadase. Aproape că nu suporta să se uite la el, filozoful rece, distant, demn, gardianul copilăriei ei, transformat subit într-un bătrîn patetic, văicăitor, care scuipă cînd vorbeşte. în acelaşi timp îi simțea

prezența, apropierea, în aceeaşi cameră cu ea, de parcă ar fi fost un animal enorm, necontrolat.
John Robert stătea cu spatele rezemat de perete, uşor înclinat în față, cu mîinile atîrnîndu-i pe lîngă trup, cu capul lui mare şi buzele îndreptate fățiş către ea.
— Avea dreptate să spună că n-ar fi trebuit să fiu cu tine aici, zise el.
— Cine avea dreptate?
— Pearl. Mă disprețuia pentru asta, rîdea...
— Ah, nu...
— Toți au aflat, o să le spună ea, toți or să ştie.
— Nu, nu, nu...
— Nu mă părăsi, Hattie. Rămîi toată ziua de azi cu mine, haide să stăm liniştiți împreună. îmi pare rău că rn-am purtat

atît de monstruos. însă îmi pare bine că te iubesc şi că ți-am spus-o. Mă chinuie îngrozitor, dar sînt fericit. Nu te duce la Papuc, nu mă lăsa iar singur, nu mă lăsa să înnebunesc chiar acum, imediat. Te rog, dăruieşte-mi măcar ziua de azi.
— Asta a fost motivul, întrebă Hattie, pentru care ai vrut să mă mărit cu Tom McCaffrey?
— Da.
— Bine, rămîn cu dumneata.
*
în dimineața de vineri, Tom pur şi simplu nu ştiu ce să mai facă, pe ce cale să apuce. Simțea că-i este cu neputință să se întoarcă la Londra şi să-şi reia viața obişnuită. Vizita la Diane îi apărea acum ca un coşmar, o cavernă tenebroasă din care se ramificau nenumărate drumuri ce duceau, toate, de-a dreptul în iad. Se întreba întruna dacă nu cumva, după plecarea lui, George o strangulase în tăcere pe biata femeie. Vedea parcă trupul ei micuț, cu fusta franjurată şi pateticele cizme de lac, zăcînd neînsuflețit pe şezlong, în timp ce George se uita în jos la el, cu zîmbetul acela radios, dement. Pe Tom îl dureau umerii în locurile în care se înfipseseră degetele lui George. Şi avea senzația că fusese zvîrlit pe scări cu un picior în fund. Imaginația îi era complet otrăvită, bîntuită de viziuni demonice, respingătoare. O revedea pe Hattie în chip de vrăjitoare, o zînă rea, o ademenitoare în ispită, o păpuşă diabolică aruncată în chip de momeală, care-i ruinase, cu nepăsare, inocența, libertatea. Şi-o figura într-o uniformă albă, de infirmieră, zîmbind sardonic, înarmată cu o seringă şi pregătindu-se să i-o înfigă în braț, pentru a-i întuneca mințile. (Poate că aşa o visase noaptea trecută ?) Se scutura tot, îşi scutura capul, de parcă ar fi vrut, literalmente, să-şi izgonească urîcioasele viziuni, să le facă să iasă din el, ca nişte dopuri de ceară din urechi. îşi spunea: „Trebuie s-o văd pe Hattie, *trebuie s-o văd* şi după aceea toate chinurile astea vor lua sfîrşit. Sau, oricum, dacă am s-o văd, ceva se va schimba, ceva o să se clarifice, am s-o întreb ceva, am să-i pun o întrebare, nu ştiu sigur ce-am s-o întreb, dar am s-o întreb". Era o hotărîre înverşunată. „Dar trebuie să aştept pînă se lasă întunericul, continuă el să-şi spună. Dacă mă întîlnesc pe stradă cu Rozanov sau cu George, o să-mi vină să

urlu." Era stăpînit de nevoia de a se duce să cumpere un ziar, pentru a afla dacă Diane fusese omorîtă, dar îşi înfrină impulsul şi transferă şi acest gînd în sfera sinistrelor viziuni. îşi petrecu ziua nutrindu-se cu ectoplasmă.

Pe înserate, în timp ce traversa Victoria Park, Tom, într-o stare cumplită de agitație, îmbrăcat cu fulgarinul lui şi ținînd în mînă o umbrelă a lui Greg, se gîndi la Alex, la faptul că ar trebui să-i facă o vizită; dar, de bună seamă, nu acum. îi veni brusc ideea că s-ar fi cuvenit să-i dea o explicație în legătură cu cele întîmplate sîmbăta trecută. Pe dată, însă, îşi dădu seama că aşa ceva era nu numai imposibil, dar şi inutil. Alex, cel puțin, era în stare să înghită evenimentele fără să ceară explicații. O vedea sub chipul unui peşte uriaş, înfulecînd tot ce-i ieşea în cale. Se opri în fața casei Belmont, zărind o lumină aprinsă sus, în camera lui Ruby.

Intenționase să intre pe poarta din spatele grădinii, dar se răzgîndise şi pătrunsese pe intrarea din față. înainta pe lîngă casă şi pe lîngă garaj şi, înălțîndu-şi privirile, văzu că salonul era iluminat şi draperiile trase.

Porni pe poteca năclăită de apă şi, cînd îi apăru în fața ochilor Papucul, se opri iar; nevoia de a o vedea pe Hattie devenise acum colosal de importantă, ambiguă, imprevizibilă, primejdioasă, de parcă ar fi fost în joc un lucru de o însemnătate covîrşitoare. Să fi fost într-adevăr aşa, şi dacă da, ce anume era în joc? Voise să-i pună lui Hattie o întrebare. Ce întrebare? Ce putea să-i mai spună acum fără să apară impertinent? Dar însăşi prezența lui, mai ales prezența neanunțată, nu însemna o impertinență? Şi dacă John Robert se găsea la ea? Nu se gîndise să mai telefoneze, mai cu seamă după felul în care fusese primit ultimul lui telefon. îşi spuse: „Poate că ar fi mai bine să las totul baltă şi să-i fac, în schimb, o vizită lui Alex". Dar destinul îl îmbia cu un amenințător cîntec de sirenă şi Tom hotărî că e preferabilă o înfrîngere decît abjecta aşteptare.

Papucul, înconjurat de copacii care-şi picurau lacrimile (ploaia se mai domolise), arăta melancolic şi misterios ca o casă singuratică dintr-o poveste japoneză. Storurile erau coborîte, dar se prefira o lumină din camera de zi şi o alta dintr-o încăpere de la etaj. Tom îşi închise umbrela. Nu reuşea să îşi

găsească batista (răceala lui persista). Cînd se apropie de uşă, simți că i se face rău de emoție. Prin vitraliu răzbătea un fir de lumină, totuşi nu reuşi să descopere soneria. încercă minerul uşii; nu era încuiată. O deschise fără zgomot şi păşi în hol. Rămase o clipă nemişcat, uitîndu-se la nişte roze fanate, dintr-un vas înalt, mov, şi receptînd deplina linişte a casei care, un moment, i se păru c-ar fi părăsită. îşi scoase fulgarinul, îşi lăsă umbrela pe jos şi, cu un gest automat, îşi zvîrli pantofii din picioare şi îmbrăcă o pereche de papuci din lada aflată în hol. Se îndreptă spre uşa camerei de zi, care era întredeschisă şi furişă o privire înăuntru. Nu se afla nimeni acolo. Focul de la soba cu gaz era aprins. Pe un scaun, zăceau o carte şi un fular, iar pe masă un teanc de hîrtie de scris şi un stilou. Pînă şi aceste mărturii îi apărură lui Tom ca semne ale unui loc peste care trecuse un neaşteptat dezastru, pustiindu-l.

Se reîntoarse în hol. Tăcerea continuă începea să-l înspăimânte. Bocăni uşor cu picioarele în podea, apoi strigă *„J-Iello!"* Apoi din nou: *Jîellol* E Tom McCaffrey!". Tăcere. Deschise uşa de la intrare şi o reînchise cu zgomot, pe urmă o redeschise şi, de astă-dată, observînd soneria în lumina venită din hol, apăsă pe buton, închise iar uşa şi aşteptă.

Se auzi o mişcare sus, un zgomot de paşi şi o uşă care se deschise. Apoi, după un scurt răstimp, în capul scării apăru o siluetă. Un bărbat, care-şi vîra în grabă cămaşa albă în pantalonii negri. Bărbatul era Emma.

*

Tom rămase atît de surprins, atît de şocat, încît făcu un salt îndărăt şi se izbi zgomotos cu spatele de uşa de Ia intrare. Emma, roşu ca para focului, respirând agitat, părea mai curînd mîhnit. Coborî în hol, făcu un pas sau doi, privindu-l cu severitate pe Tom. Neavînd ochelarii, îşi îngusta ciudat ochii. Tom înainta la rîndul său, pînă cînd se aflară faţă-n faţă.

— Emma! Ce *naiba* cauţi tu aici?

— Dacă-i pe-aşa, ce cauţi tu?

— Cum poţi pune asemenea întrebare? Unde-i Hattie? Cum de ai intrat?

— Nu ţipa!

— Ea e... e sus?

— Nu ştiu unde e.

— Cred că ai fost cu ea.

— O, Tom, încetează, ***foloseşte-ţi mintea,*** nu fi nebun! Hattie nu-i aici.

— Atunci, ce...

— Există două femei în casa asta, deşi ştiu bine că tu nu ai remarcat decît una. Domnişoara ta, stăpîna, a plecat. Eu, aşa cum îmi stă bine în situaţia mea de prieten al eroului principal, m-am culcat cu camerista.

— Te-ai... o, Emma...

— Eşti şocat!

— Nu-mi place prezenţa ta aici.

— După cîte ştiu, nu ai nici un drept în casa asta.

— în schimb, tu te porţi ca şi cum ai avea. Ce încurcătură, ce afront adus ei... lui Hattie Meynell.

— Mă rog, s-ar cuveni unele explicaţii, dar dacă priveşti lucrurile în felul ăsta, nu-ţi pot explica.

— Să tratezi casa asta ca pe un...

— Haide, haide, Tom!

— Eu te credeam o persoană serioasă, cu un standard decent de comportament.

— Adică mă credeai unul dintre cei care nu se culcă cu cameristele ?

— Ştii bine că nu asta am vrut să spun.

— Dar dacă aşa stau lucrurile, tu ce căutai, strecurîndu-te aici, neanunţat, la ora asta?

— Vrei să insinuezi...?

— Nu! îţi cer doar să te calmezi.

— Ai nişte purtări foarte ciudate. Ce altceva ai mai făcut de care eu nu am habar? Ai încercat să strici lucrurile, oricum, ai ruinat totul...

— Ce vrei să spui?

— Ai răspîndit ce ţi-am povestit eu despre John Robert şi Hattie şi cu mine. Ţi-am atras atenţia că e un secret şi tu ai trăncănit şi acum s-a publicat şi în presă, nu ştii ce îngrozitor e totul şi cît rău ai făcut.

— Eu n-am spus nimănui nimic.

— Trebuie să fi vorbit. I-ai spus lui Hector Gaines.

— Nu i-am spus.

— Ba da. Eşti un mincinos abject.
355
Emma ridică o carte (propriu lui exemplar din *Istoria războiului peloponesiac* de Tucidide) de pe măsuța aflată lîngă vasul mov cu roze fanate şi-l plesni cu ea pe Tom peste obraz. Instantaneu, se luară la bătaie. Amîndoi erau puternici şi agili, foarte îndîrjiți, dar nici unul dintre ei nu se pricepea la luptă. Tom îi arse un pumn zdravăn în umăr. Emma se năpusti în pieptul lui Tom şi-l trînti cu spatele de uşă. După o secundă, săriră din nou unul la celălalt, ca doi dulăi întărîtați, încleştîndu-se şi învîrtindu-se în cerc, Ibm trăgînd de cămaşa lui Emma şi acesta din urmă agățîndu-se de haina lui Tom. Emma încercă să-şi doboare adversarul, îndoindu-şi un picior pe după gamba lui Tom. Tom îl izbi în coaste. Se prăbuşiră peste măsuță, făcînd să zboare vaza cu roze fanate.
încăierarea ar fi putut continua mult şi bine, dacă un potop de apă rece nu s-ar fi revărsat de sus în capetele combatanților. Pearl, aflată pe palier, răsturnase peste ei o cană cu apă. Mirați, muiați şi ridicoli, se descleştară.
— Drace!
— Fir-ar să fie!
Tom îşi scoase haina şi o scutură de apă. Emma îşi stoarse poalele cămăşii care îi ieşise iar din pantaloni.
— Slavă Domnului că n-aveam ochelarii!
Tom închise ochii şi îşi lăsă capul în piept.
— Eşti întreg, Tom?
— Da, haide să intrăm aici.
Intrară în camera de zi şi închiseră uşa.
— E ceva de băut în casa asta? întrebă Tom.
— Nu, e o casă antialcoolică. Nu-i decît nişte Coca-Cola.
— Toarnă-mi puțin.
Emma deschise bufetul şi turnă Coca-Cola în două pahare, îi tremura mîna.
— Ce absurditate, să ne buşim în halul ăsta! spuse Tom.
Emma tăcu.
— Emma, îmi pare rău.
— O.K.
Tom îl măsură pe prietenul lui cu îngrijorare, apoi îşi mută privirea. Spuse:
— Ce s-a întîmplat aici? De cînd eşti în casă?
— Am sosit aseară. John Robert a luat-o cu el pe Hattie noaptea trecută.
355
— Unde?
— In America. Mă rog, presupun că întîi a dus-o la locuința lui de aici sau poate la Londra.
— Oh, Dumnezeule...! Dar nu înțeleg. Tu de unde ştiai? Vreau să spun, ai venit aici s-o cauți pe Hattie?
— Nu, idiotule!
— Atunci de ce... cum... doar n-o cunoşteai pe Pearl, n-ai schimbat niciodată vreun cuvînt cu ea. A fost o simplă întîmplare, un impuls subit, cînd ai găsit-o singură?
— Oh, Tom... Am văzut-o la Băi şi am stat de vorbă cu ea la picnicul acela, nu ții minte? Şi-am văzut-o din nou sîmbăta trecută. Sîmbăta trecută am sărutat-o.
— înțeleg, aşadar...
— Eram îngrozitor de deprimat. Tu nu te-ai întors la Londra şi n-ai dat nici un semn de viață. M-am gîndit să vin eu

aici şi, din gară, i-am dat un telefon lui Pearl şi am invitat-o la o circiumă. Mi-a răspuns că e singură în casă şi m-a chemat aici. Şi ea e foarte deprimată.
— Emma, s-au scris nişte orori în presa locală...
— Da, mi-a povestit. Ei, asta ne readuce la punctul de unde am pornit.
— Adică... da...
Emma se aşează şi îşi frecă ochii cu două degete.
— Să ştii că m-am gîndit la toate astea. Eu nu i-am spus nimic lui Hector; nu am vorbit cu nimeni. Nici Pearl nu a suflat o vorbă şi nu-mi pot imagina că Hattie a vorbit.
— De la sine înțeles că nu.
— Dar îți aduci aminte, în noaptea aceea, în grădină, aram amîndoi afumați şi am început să vorbim între noi despre ideea lui John Robert şi despre tine şi Hattie, or în jurul nostru roiau o sumedenie de oameni şi cineva a putut să tragă cu urechea.
— Dumnezeule mare, ai dreptate. Totuşi, ce-am vorbit noi putea să pară nebunie curată.
— Destul ca cineva să fi preluat ideea.
— Da... Doamne, ce dobitoci sîntem! Vreau să spun că eu sînt un dobitoc. O, Emma, de-ai şti cît sînt de dobitoc şi în ce bucluc m-am băgat şi cît sufăr.
Tom îşi dădu seama că nu putea deschide unul dintre ochi. II atinse. Era fierbinte şi sensibil.

— Da. Mai e Coca-Cola? Mulțumesc. Dar ce-i cu Hattie şi John Robert.
— Ai ceva împotrivă să o chem pe Pearl aici? în fond asta-i locuința ei, în care ne-am purtat ca nişte nemernici. Ea îți poate da explicații, oricum, îți poate spune tot ce ştie. Lucrurile sînt cam enigmatice.
Cînd Emma se duse să o aducă pe Pearl, Tom se privi în oglinda gravată cu fîntîna de cristal. Ochiul drept îi lăcrima, abia de-l putea ține întredeschis şi era înconjurat de un cerc puhav, roşu. Părul i se udase de la potop, iar buclele lungi îi atîrnau ca nişte cozi de şoricei. Cămaşa era şi ea udă şi ruptă la gît.
Emma o găsi pe Pearl în hol. Culesese rozele risipite şi cioburile vasului mov, *art deco,* şi acum stătea în genunchi şi ştergea apa, cu o cîrpă pe care o storcea într-un lighean. Se ridică încet în picioare şi îi aruncă lui Emma o privire sumbră. Emma îi luă mîna şi i-o strînse cu putere. îi spuse:
— Vino înăuntru să stai de vorbă cu Tom. Povesteşte-i despre cele întîmplate noaptea trecută.
— Cred că apa asta o să păteze parchetul, spuse Pearl.
— Dă-l naibii de parchet. Vino, fato!
Pearl purta o rochie albastră de vară, peste care îmbrăcase o jachetă largă, păroasă, în buzunarele căreia îşi vîrî acum mîinile, trăgîndu-şi prin jachetă, rochia în jos. Picioarele îi erau goale în papuci. îşi pieptănase cu străşnicie părul negru, drept, iar fața avea vechea-i înfățişare mexicană. Nasul îi era subțire şi ascuțit. Se încruntă, înălță din umeri şi-l urmă pe Emma în camera de zi.
Tom îşi strecură la iuțeală în buzunar pieptenele cu care încercase să-şi descâlcească buclele ude. Se înclină stîngaci în direcția lui Pearl, care îl salută din cap. Tom era acum acut conştient de acuzarea implicată în cuvintele lui Emma, şi

anume că nu o remarcase pe Pearl pentru că aceasta era clasificată în categoria servitorilor. Pentru prima dată percepu frumusețea şi forța prezenței ei.
Emma stătea deoparte şi se uita de la unul la celălalt. Camera fu năpădită brusc de valuri de gelozie, palpabilă ca o iarbă viguroasă, verde. Tom şi Pearl se uitară la Emma. Toți trei erau rigizi de parcă s-ar fi aflat în poziție de „drepți".
— Aşezați-vă, le spuse Pearl.

Ea se lăsă, ostenită, pe unul din scaunele de bambus. Bărbații rămaseră în picioare.
— îmi cer scuze că am dat buzna înăuntru, începu Tom. Apoi întrebă imediat: Aşadar, John Robert a luat-o pe Hattie de aici?
— Da. Noaptea trecută. A sosit pe la ora zece şi a avut loc o ceartă.
— O ceartă?
— Era furios pe noi, mai ales pe mine, din pricina hărmălaiei de sîmbăta trecută şi a poveştii apărute în *Gazette*.
— Dar de sîmbătă încoace nu s-a mai arătat?
— Nu. L-am aşteptat amîndouă, zi de zi. Nu a venit decît ieri.
— Mie mi-a luat miercuri interogatoriul, spuse Tom.
— Ce s-a întîmplat? întrebă Emma.
— M-a poftit, pur şi simplu, să mă duc dracului. Niciodată să nu mă mai apropii de Hattie. Avea impresia că am conspirat cu George.
— Despre *mine* avea impresia că am conspirat cu George, interveni Pearl.
— E nebun, nu-i mai iese George din minte.
— Lui Pearl i-a dat papucii, anunță Emma.
— Vrei să spui că te-a concediat?
— Da, totul a luat sfîrşit. A hotărît pe loc că sînt o persoană coruptă şi depravată, un pericol moral pentru Hattie. A chemat un taxi, a luat-o pe Hattie cu el şi a anunțat că se vor întoarce imediat în America.
— Dar *nu se poate* termina în felul ăsta, strigă Tom.
— Asta i-am spus şi eu, adăugă Emma.
Pearl, cu o figură foarte obosită, vorbi încet:
— Am crezut că Hattie o să vină azi. Noaptea trecută era teribil de răscolită şi se lăsase, într-un fel, dominată de John Robert. Dar eram convinsă că în dimineața asta o să vină înapoi, alergînd. Şi am aşteptat. Dar nu a venit. Asta înseamnă fie că a dus-o la Londra, fie direct la aeroport... sau i-a otrăvit mintea împotriva mea; o fi convins-o că sînt un fel de... intrigantă josnică.
— Nu se poate, sări Tom, Hattie n-ar putea niciodată crede una ca asta. Probabil că au plecat. O să... o să-ți scrie, o să vină înapoi.
— Prea tîrziu, răspunse Pearl. El a hotărît că e timpul ca lucrurile să se schimbe, şi aşa şi e. Lucrurile trebuie să se

schimbe. Hattie trebuie să se schimbe... şi să plece... de-a binelea. Şi, probabil, el... n-ar mai suporta acum să mă ştie în preajma ei...
— De ce? întrebă Emma.
— Pentru că... pentru că... Oricum, probabil că acum se şi găsesc în America. *Hattie a plecat.*
Urmă un răstimp de tăcere.

— Sînt atît de obosită, spuse Pearl, n-am închis toată noaptea ochii. Vă rog să mă scuzați.
Se ridică de pe scaun şi ieşi încet din cameră.
— Drace, *drace*! exclamă Tom. Rămîi aici în noaptea asta?
— Da, dacă ea o să mă accepte.
— Bine... atunci eu plec... o să las uşa descuiată în Travancore Avenue, cine ştie... Mîine mă întorc la Londra... aşa cred. Şi tu?
— Nu ştiu.
Tom ieşi în hol.
— Fir-ar să fie, haina mi-e încă udă.
îşi trase haina, apoi îmbrăcă fulgarinul. Zvîrli papucii din picioare şi îşi puse pantofii.
— Ciudat, am încălțat papucii fără să-mi fi dat măcar seama. Presupun că acum nimănui nu-i mai pasă de parchet.
Luă umbrela lui Greg.
— Ia te uită, pe cuier atîrnă umbrela mea, pe care am uitat-o aici... data trecută...
îşi vîrî ambele umbrele sub braț.
Emma stătea în uşa camerei de zi. îl întrebă:
— Mai plouă?
— Cred că a încetat. Bine, noapte bună.
— Noapte bună.
Tom deschise uşa de la intrare, apoi se întoarse din nou către Emma:
— Nu vrei să mă conduci pînă la poarta din spate?
Străbătură în tăcere pajiştea udă şi cărarea acoperită cu muşchi, de sub copacii care încă picurau. Tom deschise poarta.
— Emma!
— Da, da, da.
— E în ordine?
— Da. Noapte bună.
Cînd Emma se întoarse la Papuc, o găsi pe Pearl şezînd pe scări.

— Haide să urcăm, Pearl.
— Nu. îmi place aici.
Emma se aşeză pe treapta de sub ea. îi sărută genunchiul, prin rochie.
— Poate că ni se potriveşte să stăm pe scări.
— Mie, în orice caz, mi se potriveşte.
— Eşti o fată ciudată.
— Care, parcă, nici nu ar fi o fată.
Neaşteptata lor scenă de dragoste se datorase faptului că amîndoi erau deznădăjduiți. O deznădejde care le-a indus, amîndurora, o nesocotință, o indiferență deloc tipice pentru firea lor. Pearl o aşteptase întreaga zi pe Hattie, întîi cu încredere, apoi cu întristare şi cu bănuieli crescînde. încercase să-şi ocupe timpul împachetînd rochiile lui Hattie, dar se oprea întruna din lucru ca să se uite pe fereastră, aşteptîndu-se s-o vadă venind în fugă, cu părul în vînt. O văzuse pe Hattie toată în lacrimi la plecare, covîrşită de voința lui John Robert şi incapabilă să-i reziste. îşi imaginase (pe drept cuvînt) că pînă dimineața Hattie o să-şi recapete stăpînirea de sine şi o să redevină bătăioasă, rebelă, în stare să-şi adune acea forță rece, rareori dată la iveală, dar pe care Pearl i-o cunoştea. Nu se gîndise nici o clipă că Rozanov ar fi putut-o încuia în casă. Oricare ar fi fost intențiile lui, în general, nu ar fi putut-o

împiedica, cel puțin în această primă zi, să se întoarcă acasă. De *acest* lucru se simțea singură. Şi nu-şi închipuia că John Robert pornise în timpul nopții la Londra sau la aeroport. în legătură cu celelalte lucruri, se străduia să nu sufere prea mult. îşi dădea seama că făcuse o greşeală fatală vorbindu-i lui John Robert în felul în care-i vorbise, făcîndu-i acea declarație de dragoste. Şi toate adevărurile izbucniseră într-un mod atît de urît, de nedelicat. Pearl îl cunoştea bine pe filozof, ştia cît e de vanitos, de demn, de pudic, de discret. Le nesocotise pe toate, îl ofensase şi nu putea fi iertată. în momentele mai optimiste (la începutul dimineții), se gîndise că s-ar putea, de dragul lui Hattie, să fie totuşi tolerată. în momentele pesimiste, încercase să se consoleze pe cît îi sta în putință cu gîndul că, în orice caz, John Robert - chiar dacă nu i-ar fi vorbit ea - hotărîse sau se prefăcuse a fi convins că Pearl e „coruptă", „o persoană nepotrivită" şi aşa mai departe. „A hotărît să scape de mine, îşi spuse ea, şi orice dovadă de loialitate din partea

li

(1,11

lui Hattie față de mine o să-l îndîrjească şi mai mult. A dobîndit subit impresia că *stau în cale.* In calea a ce?" Aici îşi înfrîna reflecțiile pentru că, oricum s-ar dovedi a fi viitorul lui Hattie, în nici un caz nu o conținea şi pe ea.

Mai mult, pe măsură ce orele se scurgeau şi Hattie nu se arăta, Pearl începu să-şi imagineze modul în care rezistența fetei fusese înfrîntă, în care mintea ei fusese înveninată. Reuşise oare să-i facă un lavaj al creierului, să o convingă că Pearl trădase *într-adevăr* planurile lui Rozanov şi complotase cu George McCaffrey, că o înşelase pe Hattie, că era cu totul alt soi de om decît părea să fie? Era posibil ca părerile cuiva să sufere o atare prefacere? Reuşise s-o facă pe Hattie să-şi spună că era timpul să renunțe la ataşamentul copilăresc față de vechea ei cameristă-însoțitoare ? Hattie nu se împotrivise niciodată voinței lui Rozanov. Şi noaptea trecută se lăsase tîrîtă de el. Oare imaginea unei Hattie rebelă, care să apere cauza lui Pearl, nu era decît o ficțiune, visul unei dorințe?

Cînd Pearl se gîndea cît de loială fusese ea, cum se dăruise cu trup şi suflet acestor doi oameni, se simțea cuprinsă de furie împotriva lui Rozanov, ceea ce-i mai domolea un pic durerea. Totuşi, durerea era zdrobitoare. Dragostea pe care i-o purta monstrului se zbătea ca o fiară în inima ei şi cu cît îi repeta în gînd cusururile, cu atît mai drag îi era. II iubea într-un fel protector, tandru, iertător, cu o blîndă abnegație, de parcă ea l-ar fi creat, de parcă ar fi fost copilul ei.

II păstra în inima ei în chip tainic, posesiv, identificîndu-se cu dorințele lui pînă la punctul în care îi venea greu să creadă că el era o persoană diferită, cu alte preocupări, care habar nu avea şi nici nu se sinchisea de simțămintele ei. Dorința de a-ți mărturisi iubirea este un ingredient firesc al iubirii însăşi; pe care aceasta îl consideră ca pe un privilegiu, o binecuvîntare, un dar ce se cere dăruit. Fără îndoială, dorința de a i se confesa lui Rozanov, dorință permanent prezentă, devenise tot mai puternică în ea şi, odată cu şocul atacului la adresa ei, ajunsese irezistibilă: dorința ca, prin cine ştie ce farmec, să poți îmbina

imaginea iubită, captivă în inima ta, cu cea atît de liberă, aparținînd realității. Asta era una dintre pricinile ei de suferință. Cea de-a doua, poate că şi mai aprigă, era dragostea ei pentru Hattie. De astă-dată, nu o tainică şi morbidă devoțiune imaginară, ci un ataşament real, o dragoste ca pîinea cea de

toate zilele, realitatea trăită a vieții de familie, pe care Pearl nu o cunoscuse niciodată pînă atunci: absoluta împletire, îngemănare a două vieți, o legătură a cărei deznodare părea de neconceput. Şi pe măsură ce ziua se destrăma în ceasuri interminabile, ajunsese aproape să blesteme şi această legătură. Cum putuse ea să se ataşeze atît de orbeşte de ceva de care ştia prea bine că era sortit unei bruşte şi depline încetări?
Cînd o sună la telefon Emma, pe la ora cinci după-masă, Pearl crezu că e Hattie şi decepția o făcu să atingă punctul suprem al disperării. A fost semnalul final. Stînd de atîta vreme în casă singură cu gîndurile ei torturante, începuse să se simtă speriată, îngrozită. Nu se prea gîndise la Emma, nici măcar nu avea o părere formată despre el, dar în acele momente simți că ar fi fost o prezență binevenită. Avea nevoie de ajutor, de o prezență umană şi Emma, propunîndu-i-se pe neaşteptate, deveni, evident, unica persoană posibilă.
Ceea ce a urmat s-a întîmplat în parte din decizia ei de a abandona speranța. Fapt care n-a împiedicat-o să moară aproape de spaimă cînd îl auzise pe Tom intrînd şi crezuse că e John Robert.
Disperarea lui Emma şi, în consecință, nesocotința lui, aveau o origine dublă. Pe de o parte era necăjit şi iritat de faptul că Tom nu se arătase la Londra, nu-i scrisese, nu-i telefonase, nu-i dăduse nici un semn de viață. Cum el se reîntorsese la Londra duminică, desigur că nu avusese cum să ştie de articolele din ziare şi de dramele care le succedaseră. Nu credea că Tom ar fi bolnav, oricum, dacă boala ar fi fost pricina absenței lui, Tom i-ar fi dat de veste. Tăcerea lui era, de bună seamă, un semn de ostilitate, exprima o înstrăinare care i se părea cu totul nedreaptă. Emma i-ar fi putut telefona în Travancore Avenue, dar ar fi însemnat să-şi încalce mîndria. Şi apoi, o conversație telefonică incoerentă l-ar fi tulburat şi mai mult.
Pe de altă parte, era foarte tracasat de problema cîntatului. Nu avusese curajul să-i spună nici un cuvînt domnului Hanway. Hotărîse să-i scrie o scrisoare, dar nu o scrisese. Singurul lucru pe care-l făcuse a fost să-l cheme la telefon şi să amîne lecția următoare, dar fără să strecoare vreo aluzie la teribila hotărîre pe care se căznea s-o ia. Pentru că, acum cînd se găsea în pragul ei, i se părea o hotărîre *groaznică.* începuse să-şi dea seama cît de important era darul care-i fusese hărăzit, cît de

legat era de încrederea cu care putea înfrunta lumea. Şi domnul Hanway era important, ca factor girant pentru viitoarea lui bună-stare, pentru puritatea şi continuitatea talentului său. Firește, lui Emma îi era limpede că destinul îl menise să fie istoric; că nu încăpea nici o îndoială în această privință, o dovedeau simțămintele lui cînd încerca, măcar pentru o frîntură de clipă, să adopte ireala ipoteză de a renunța la istorie. El urma să fie, cu întregul său intelect, cu nervii, cu dorințele sale, cu întreaga lui energie, cu tot sufletul, un cărturar, un erudit. In calitate de bun istoric, va trebui să ştie de toate, să-şi lărgească necontenit sfera cunoştințelor. Spre acest domeniu se

îndreptau impulsurile lui competitive, nevoia de a străluci. Şi o viaţă dedicată în acest sens excludea canto-ul profesionist; pentru cîntatul de plăcere era incapabil, aşa fusese educat. Şi deci... să nu mai cînte niciodată? *Niciodată?*
Emma intenţionase să vină la Ennistone ca să-l caute pe Tom, să-i facă o scenă de indignare, dar de cum se urcase în tren, imaginea lui Pearl, care nu fusese nici o clipă absentă din mintea lui, deveni mai puternică. Trecuse multă vreme de cînd Emma nu mai sărutase o fată şi faptul că o sărutase pe Pearl, în acea faimoasă sîmbătă seara cînd se îmbătase, avea o certă pondere pentru el. Dar nu prea ştia ce concluzii să tragă în ce o privea pe ea. Cînd trenul se apropie de Ennistone, întreaga idee de a se duce să-l caute pe Tom îi apăru ca stupidă şi chiar nerecomandabilă. La gară, sub impulsul momentului, chemă la telefon casa de vară Papucul, al cărei număr îl găsi în carte, sub „McCaffrey".
La sosire, o sărutase pe Pearl şi după ce ea îi relatase toate întîmplările recente, o sărutase din nou. Ce a urmat după, i-a surprins pe amîndoi. Nu fusese un lucru prea satisfăcător, din cauza nepriceperii lui Emma şi a temerilor lui Pearl de a nu rămîne însărcinată. Totuşi, a fost ceva de o importanţă capitală şi i-a lăsat pe amîndoi puţin cam buimaci.
Emma, stînd pe scări, mai jos de Pearl, îi spuse:
— Poate că Hattie o să vină mîine.
— Nu.
— De ce nu?
— Pînă mîine vor fi plecat spre America.
— Atunci o să-ţi scrie.
— Nu. Şi chiar dacă o să-mi scrie, va fi prea tîrziu.

— Nu te înţeleg. Mă rog, John Robert a spus că slujba ta a încetat şi ţi-a mai turnat o ploaie de cuvinte insultătoare, dar s-ar putea ca, după ce se calmează şi după ce stă de vorbă cu Hattie, să-şi schimbe părerea. Şi în nici un caz nu o poate opri să te vadă. Dar, oricum, relaţiile dintre voi două erau sortite să se schimbe pe măsură ce ea se maturizează.
— Eu nu pot... să fiu legată de Hattie... în nici un alt mod. Ideea aceasta chinuitoare îi venise abia acum.
— De ce? Asta-i o prostie. Crezi că John Robert a montat-o într-adevăr împotriva ta?
— Chiar dacă nu a putut-o convinge că sînt o persoană oribilă, i-o fi spus că nu mai are nevoie de o însoţitoare-cameristă şi că eu nu sînt... decît atît.
— Dar ea n-o să creadă aşa ceva.
— O, ea... nu ştiu, *nu ştiu.*
Pearl începu să plîngă. întreaga zi nu vărsase o lacrimă. îşi lipi capul de perete şi plînse cu faţa la tapet.
— Nu plînge, te rog. Emma se lăsă în genunchi pe scări şi încercă să o cuprindă în braţe, dar Pearl îl respinse. în legătură cu Hattie, continuă el, sînt sigur... nu există un „prea tîrziu". Nu plînge, Doamne, ce păcat că nu există ceva de băut în casa asta. Haide să mergem la „Albert". Ooof, la ora asta probabil că-i închis.
— Ar fi mai bine să pleci, spuse Pearl.
îşi şterse lacrimile cu tivul rochiei.
— De ce să nu rămîn?
— Nu...
— Vreau să te văd mîine. O să vin aici.

— Mai bine nu, tot ce-mi rămîne mie de făcut... este să aştept în singurătate.
— Da... înțeleg. Totuşi e ceva între noi.
— Da, ceva! Orice lucru e ceva.
— Mă rog, nu-l poți transforma în nimic. S-ar zice că am intrat în viața ta.
— Nu există asemenea loc. Eşti doar *interesat* de un singur lucru.
— La fel de interesat de acel anume lucru ca şi de ochii tăi verzi.
— Să nu purtăm o conversație stupidă. Nu însemnăm nimic unul pentru celălalt şi nici nu putem însemna.

— De ce nu, pentru numele lui Dumnezeu, din cauza diferențelor de clasă socială?
— Nu fi prost.
— Pearl, nu fi distructivă, haide să vedem cum vor decurge lucrurile. Mă simt îndrăgostit de tine.
— Dar nu poți spune că mă iubeşti.
— întrebuințez întotdeauna termeni foarte precişi. îți port recunoştință. Şi te iubesc. Eşti o persoană extrem de interesantă. Şi vreau să te ocrotesc de toate durerile şi spaimele tale.
Pearl, care pînă atunci îşi plimbase privirile prin hol, se întoarse şi se uită la el. Erama îşi pusese din nou ochelarii lui fără rame, cu lentile înguste, care făceau ca ochii să-i pară mai mari. Părul, încă umed, îi cădea în şuvițe peste gulerul cămăşii, strîmbat şi mototolit din cauza luptei.
— Nu mai face mutra asta nenorocită, fată dragă.
— Tu ai cîntat în noaptea aceea?
— Da.
— Eram sigură. Ai o voce atît de înaltă şi de ciudată... dar frumoasă.
— Da. Şi cu noi cum rămîne?
—■ Cred că nu mă pot îndrăgosti decît de cei de acelaşi sex cu mine. Ca şi tine. Nu că ar fi ieşit ceva bun din asta vreodată.
— Şi pe ea tot aşa o iubeşti? Pe Hattie?
— Nu. Cu Hattie e diferit. Şi, de fapt, ce înseamnă „tot aşa" ? Toți sîntem diferiți.
— Exact. Tot mai vrei să plec?
— Da.
— N-o să ne pierdem unul pe altul?
— Presupun că nu. Nu ştiu.
Zece minute mai tîrziu, Emma se afla în stradă. Dar nu se duse la locuința din Travancore Avenue. îşi petrecu noaptea la Royal Hotel şi sîmbătă dimineața se întoarse la Londra.
*
Ceea ce Brian avea să numească mai tîrziu „Judecata lui George în fața Curții Marțiale a Familiei" s-a produs absolut întîmplător.
înmormîntarea lui William Eastcote a avut loc sîmbătă după-masă. Există la noi un cimitir al quakerilor, un „dormitor"

impresionant, cu pietre funerare joase, toate de aceeaşi înălțime, plasat în vecinătatea Sălii de Reuniuni. Dar acesta a fost completat pînă la ultimul loc încă din veacul trecut, aşa încît acum vechile familii de quakeri îşi îngroapă morții alături de morții noştri, în cimitirul municipal de lîngă biserica St. Olaf, în Burkestown. Sicriul a fost transportat la capelă sîmbătă

dimineața şi, cu puțin timp înainte de ceremonia funerară, „Prietenii" s-au reunit într-o adunare de doliu care, în conformitate cu ritualurile lor, se desfăşoară întocmai ca şi reuniunile obişnuite de duminică dimineața. Nu a fost o adunare prea numeroasă, dar au luat parte toți „Prietenii" din Ennistone şi cîțiva din alte oraşe, printre care şi Milton Eastcote. Nimeni nu a simțit îndemnul de a vorbi. Orice panegiric ar fi fost deplasat, de prisos. Dar mulți au plîns în tăcere.
Sicriul a fost apoi purtat la groapă de către Percy, Bowcock, Robin Osmore, doctorul Roach, Nicky Roach, Nathaniel Romage şi Milton Eastcote. Iar în *Ennistone Gazette* s-a scris: „Bill Şopîrla a lăsat un gol în sufletul fiecărui ennistonian". într-adevăr, respectul şi afecțiunea de care se bucura în oraşul său s-au manifestat prin participarea la ceremonia îngropăciunii a vreo două mii de oameni care s-au adunat în cimitir şi pe taluzurile acoperite cu iarbă care-l împrejmuiesc (dincolo de care începe calea ferată). Toată această mare mulțime a păstrat o tăcere adîncă şi impresionantă pe întreaga durată (de aproape o jumătate de oră) a întrunirii, s-au strîns doar ceva mai în față în momentul înhumării. După aceea, absolut spontan (nu se ştie cine a început), întreaga mare de oameni a intonat unul dintre imnurile favorite ale lui William, un cîntec pe care, nu ştiu cum se explică, toată lumea din Ennistone îl cunoaşte. La acest mişcător şi memorabil prilej am fost prezent şi eu (N). Şi au mai fost prezenți Alex, Brian, Gabriel, Tom şi Adam McCaffrey, şi Ruby. S-a stîrnit senzație cînd George şi-a făcut apariția întovărăşit de Diane Sedleigh. A fost prima ocazie cînd George s-a arătat în public cu amanta sa. A circulat zvonul c-ar fi fost văzută şi Stella McCaffrey, deghizată, dar nu era adevărat.
După înmormîntare şi după spectacolul decent, apreciat ca foarte înduioşător, al lacrimilor Antheei vărsate la groapă, îndoliații participanți s-au împrăştiat, unii ducîndu-se la Institut, alții prin cîrciumi unde aveau să comenteze faptele bune ale răposatului şi testamentul acestuia, ale cărui prevederi fuseseră

difuzate de un funcționar al lui Robin Osmore, ce se alăturase acum considerabilului contingent de îndurerați care se refugiaseră la Omul Verde, aflat în apropiere. William lăsase numeroase legate prietenilor şi relațiilor lui, precum şi instituțiilor de caritate locale şi naționale. Donații Sălii de Reuniuni, centrului comunitar din Tărîmul Pustiu, Centrului Asiatic, Clubului Tineretului, Armatei Salvării şi feluritor alte cauze bune sau cazuri grele. Totuşi, o felie barosană din tort, inclusiv frumoasa casă din Crescent, îi reveneau Antheei Eastcote. Şi pentru această părtinire, virtuosul decedat începu să fie curînd criticat de către cei care, deşi îl admiraseră, se plictisiseră să audă atîtea laude.
Cei din Clanul McCaffrey care (cu excepția lui George) stătuseră cu toții laolaltă, erau fiecare în parte şi din motive diverse profund afectați de dispariția unui om pe care-l priviseră întotdeauna ca pe „un exemplu de bunătate" şi „un loc de tămăduire". Tom şi Alex regretau, fiecare în felul său, că nu le venise mai curînd ideea de a-i fi expus lui William recentele lor necazuri. Brian îşi spunea că ar fi trebuit să-l consulte pe William în legătură cu amenințarea de a-şi pierde slujba. Gabriel simțea că un mare garant al realității binelui pe lume fusese smuls din universul ei atît de vulnerabil. II iubise mult pe William şi acum se întreba de ce nu avusese niciodată timp să se ducă la

el să-l vadă. Adam regreta că refuzase, din cauza unui meci de cricket, o invitație la ceai pe care i-o făcuse odată William.
In pofida mîhnirii lor, diverşii McCaffrey împărtăşeau acea curioasă energie, vecină cu un sentiment de uşurare, pe care supraviețuitorii, cînd nu sînt prea îndeaproape văduviți, o încearcă după o înmormîntare. Aşa încît, atunci cînd Alex le-a propus să se ducă în grup să înoate şi apoi să vină la Belmont să bea un pahar, li s-a părut că e o idee excelentă. Şi se dovedi că, în anticiparea acestui moment de după solemnitate, toți îşi luaseră cu ei costumele de baie.
Cînd ajunseră la Institut, lumea era în plină agitație.
— Ați văzut? le strigă Nesta Wiggins alergînd pe lîngă ei. (Fireşte, şi ea şi tatăl ei fuseseră la înmormîntare.)
Nu le spuse ce anume ar fi trebuit să vadă, dar curînd văzură singuri. „Micul poznaş" sau Pîrîul lui Lud hotărîse brusc să se prefacă într-un puternic gheizer, care trimitea o trîmbă de apă clocotită în văzduh, la o înălțime de vreo zece metri, „mai înalt

ca data trecută", se comenta cu satisfacție. Era o după-amiază tîrzie, însorită, dar răcorită de un vînt uşor, care distribuia stropi opăriți peste Grădina Dianei şi pe asfaltul ce despărțea pîrîul de bazin. In vîrful înaltei, magicei țîşniri, flutura un penaj de aburi. îngrijitorii de la Institut ridicaseră baricade de jur împrejurul izvorului, temîndu-se ca nu cumva vîntul să-şi schimbe direcția. Apa se avînta în înalturi cu un puternic fîşîit, ca de mătase sfîşiată, care sporea farmecul straniu, înspăimîntător, al fenomenului.
Dincolo de baricade se adunase mulțimea care se zgîia la jocul dezordonat al jetului, emițind „oh-uri" şi „ah-uri", aşa cum se aud de obicei la un foc de artificii.
Dar şi zvonurile alarmante intraseră în acțiune. Unii spuneau că apa opărită se revărsase în întreg sistemul Insitutului şi curgea pe robinetele bazinelor din Camere, gata să-i înece pe bieții neştiutori care se scăldau, aşa cum se întîmplase în trecut - se presupunea - cu bătrînul acela care murise. Numeroşi înotători ieşiseră grăbiți din Bazinul Exterior, pentru că li se spusese sau se gîndiseră singuri, că întregul bazin se va umple în curînd cu apă clocotită, ba chiar, prin autosugestie, li se păruse că simt pe pielea lor afluxul. Alții, mai sceptici, continuau să înoate. Se făceau tot felul de speculații febrile asupra eventualelor cauze ale uimitorului fenomen. S-au menționat druizii şi duhurile pămîntului. Cineva avea o teorie legată de cutremure, un altul era convins că de vină era o farfurie zburătoare pe care altcineva (un tînăr respectabil, de curînd ucenic al lui Dominic Wiggins) o văzuse, cu două nopți înainte, deasupra islazului. Oamenii îşi amintiră (în mod cu totul eronat) că Pîrîul lui Lud s-a comportat în aceeaşi manieră cînd apăruse cealaltă farfurie, cea pe care o văzuse William Eastcote. Cineva atrase, triumfal, atenția celorlalți asupra faptului că a doua farfurie se ivise exact în seara morții lui William. Dar cu toții căzură de acord că era un semn care vestea instaurarea „uneia dintre perioadele acelea ciudate" în Ennistone. Ba chiar perioada începuse, afirmau inițiații, prin recentele bizare întîmplări din grădina Belmont.
în acest timp, Vernon Chalmers, directorul Institutului, circula de la grup la grup, încercînd să domolească temerile şi explicînd că fîntîna opărită ținea de cu totul alt sistem de canalizare decît cel care servea bazinele şi căzile din camere.

■■IHIHSÍI
ii¡ÉÉ!§¡Í
"' Mr
liiliiiíl
mí
iilijll
llÉi

(Vernon îşi spunea că, într-adevăr, izvoarele ar trebui să fie expuse pentru public, aşa cum fuseseră înainte de Primul Război Mondial, aşa încît lumea să poată vedea cum funcţionează sistemul de canalizare şi cît de sigure şi atent controlate sînt băile şi bazinele. Dar anumite consideraţii de prudenţă se opuneau acestei idei. Şi, oricum, Vernon care privea Insitutul cu un sentiment posesiv, pentru că întreaga viaţă fusese legat de el - tatăl lui fiind inginer hidrolog - nu accepta ideea ca gloata să-şi vîre picioarele în acest *Sanctum Sanctorum[1]).* Cetăţenii ascultau asigurările pe care le oferea el, după care comentau cu şi mai mare înfrigurare ipotezele lor sinistre şi ridicole.

După ce priviră un timp jocul capricios al uriaşului jet aburind, membrii familiei McCaffrey se echipară pentru înot şi plonjară în bazinul în care temperatura era aceeaşi ca în fiecare zi, între 26 şi 28 de centigrade. După o cursă tur-retur în bazin, Tom ieşi din apă şi începu să-şi frece cu degetele părul lung, ud, înfoindu-l. Se îmbrăcă şi se apropie din nou de mulţimea privitorilor, croindu-şi drum spre baricade. Aici, întinzîndu-şi braţul, putu simţi pe piele, la fiecare răbufnire de vînt, picături mari cît nişte bănuţi înroşiţi în foc.

Tom nu mai putea suporta atîta nelinişte şi amărăciune. Cu o seară înainte îl aşteptase pe Emma la locuinţa lui Greg, dar prietenul lui nu venise. Tom se simţea abandonat, gelos şi fîstîcit, cu nervii biciuiţi şi emoţiile sîngerînde. Se jena de ochiul lui vînăt, care, deşi se mai decolorase puţin, încă putea atrage atenţia. Brian, în felul lui lipsit de menajamente, îl întrebase:

— Ce-i cu tine, te-ai bătut?

— Nu, am căzut şi m-am lovit cu capul de colţul unui scaun.

— înseamnă că erai din nou beat, hotărî Brian.

Dar ce clocotea în sufletul lui Tom, supunîndu-l la un supliciu de proporţii nemaicunoscute de el pînă atunci, era problema cu Hattie sau, mai curînd, gîndul că nici nu se mai punea problema ei. Totul se isprăvise. A doua zi trebuia să se ducă la Londra, să-şi reia studiile, să-şi vadă profesorul, să audieze cursuri, să prezinte lucrări, să meargă înainte ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Şi se întîmplaseră atîtea, care acum îi apăreau ca un vis rău. Şi totuşi nu fusese vis, ci o realitate copleşitoare, teribilă, realitatea în permanentă schimbare a

fiinţei sale nefericite, chinuite de dor şi remuşcare. Plecaseră, pierise perechea aceea demonică şi el nu avea să-i mai revadă vreodată pe nici unul din ei.

Dar cum se putea reîntoarce la viaţa lui obişnuită, la studii, la ceea ce îi apărea acum drept insipidele plăceri puerile ale lumii studenţeşti din Londra? Era vrăjit. Un scurt răstimp, trăise într-o lume de zîne şi de zei. Fusese chemat să împlinească un destin, i se ceruse să înfrunte o mare încercare şi, în chip prostesc, nesăbuit, el nu reuşise să înţeleagă, să răspundă, *să vadă.* Chiar şi la început, cînd îşi dăduse seama că e ceva

important, fusese doar vulgar aţîţat, măgulit şi amuzat. Revedea silueta mătăhăloasă a lui John Robert în camera aceea micuţă şi îşi amintea cît de surprins se simţise el, Tom, şi cît de alarmat şi de flatat, cînd îşi dăduse în sfîrşit seama de scopul urmărit de omul acela bizar. Şi emoţiile facile pe care le încercase atunci i se păruseră a fi un eveniment remarcabil în viaţa lui. Imaginea lui Hattie îi licărea acum în faţa ochilor, ocupîndu-şi propriul spaţiu, radiindu-şi propria lumină. Ii vedea părul de argint, cochet prins în ace sau căzîndu-i pe umeri în două cozi uimitor de lungi sau, aşa cum o văzuse la mare, revărsîndu-i-se pe spate ca o mantie de mătase. Ii vedea ochii de un albastru atît de palid privind sarcastic sau blînd, cu sinceritate, îi vedea picioarele lungi în ciorapii mov, cu vîrfuri mai întunecate. Şi îşi spunea: „Cum de-am pierdut-o, ce s-a întîmplat? M-am purtat ca un derbedeu, ca o *lichea,* ca un dobitoc". în acelaşi timp, îşi aducea chiar aminte, deşi nu-şi putea însuşi atitudinea, că stătuse pe gînduri în ce-o privea pe Hattie, o *examinase* şi o *respinsese*! îi întorsese spatele, prosteşte, nebuneşte, neizbutind să înţeleagă că se găsea în faţa unei prinţese. „Dar e o prinţesă falsă, îşi spuse singur. Eu mă aflu într-o stare de demenţă temporară. Probabil că aşa e. Sînt nişte demoni, amîndoi, miraculoşi şi frumoşi, dar ireali. Rozanov e un vrăjitor care m-a dus în palatul lui şi mi-a arătat o fecioară. Dar era ceva creat de el, inventat, plăsmuit dintr-o substanţă magică, menită să mă ademenească. Şi ei au plecat lăsîndu-mă pe mine în continuare vrăjit, ei *au plecat* şi eu *sufăr.* Doamne, ce n-aş da s-o mai pot vedea acum, ce n-aş da să-i pot spune cum s-au întîmplat toate. Şi totuşi, cu ce am greşit şi cînd am greşit? Cît de fericit aş fi dac-aş putea doar s-o văd şi să-i explic că nu sînt chiar atît de dobitoc şi atît de lichea sau că

nu *mai* sînt şi că îmi pare foarte rău şi... Dar e cu neputinţă. N-am s-o mai văd niciodată. A fost răpită şi dusă în lumea nevăzutului şi din pricina ei o să sufăr toată viaţa mea de acum înainte."

— Ah, Tom, am uitat! Am adus rochia lui Judy Osmore. Uite ce minuni am făcut! Mă rog, nu-i chiar perfectă, dar arată destul de bine.

Gabriel scoase rochia şi o despături.

Veniseră cu toţii la Belmont şi şedeau în salon, cu cîte un pahar. Adam care se repezise pînă la Como ca să-l aducă pe Zet, nu se întorsese încă.

Gabriel salvase rochia. Rupturile de la umăr, care-l speriaseră atît de tare pe Emma, nu fuseseră decît cusături descusute, uşor de reparat. Pata de vin din faţă nu putea fi însă scoasă. Dar iscusinţa lui Gabriel reuşise să o amestece în modelul imprimeului - un desen cu tuşe de culoare - vopsind părţile din jurul petei, precum şi alte părţi, cu ceaiuri de diverse tării. Fără îndoială că rochia arăta puţin diferită, dar pata fusese integrată în imprimeu. „S-ar putea chiar spune că e mai frumoasă acum", se gîndea Gabriel. îşi dăduse multă osteneală cu rochia, era mulţumită de rezultat, fericită că-i putuse fi de folos lui Tom şi aştepta elogii.

Tom îi acceptă însă capodopera cu un vag „Ah, da - mulţumesc". Făcu ghem rochia care fusese călcată cu multă grijă şi **0** vîrî în sacoşa adusă de Gabriel.

Pe loc, Gabriel se duse la fereastră ca să-şi ascundă lacrimile. Ştia bine că tendinţele ei plîngăcioase o agasau pe Alex.

Oricum, era foarte mîhnită din cauza zilei de naştere a lui Adam (sîmbăta trecută), total ratată pentru că Brian refuzase dorința copilului de a lua masa în oraş la Cîinele în Goană, un hatîr pe care Adam îl ceruse pentru prima dată în viața lui. Brian răspunsese că e ridicol să zvîrli banii în restaurante de snobi, cu o mîncare împuțită, servită de chelneri care te privesc de sus. Brian se opusese categoric şi la cererea lui Adam de a 1 se cumpăra „un ou de malahit". „Cine dracu i-a mai vîrît ideea asta în cap ? întrebase Brian. La vîrsta lui, eu nici nu auzisem măcar de malahit. N-am de gînd să-i încurajez gusturi costisitoare şi inutile!" Dar Gabriel îi cumpărase în secret un ou de malahit (mic de tot) şi acum se găsea într-o situație imposibilă; nu îndrăznea să-i mărturisească lui Brian extravaganța ei şi îşi dădea seama că ar fi imoral să-i ceară lui Adam să ascundă de tatăl lui darul. între timp, oul vinovat zăcea în cutiuța lui de carton, în dulapul ei.
Alex se apropie şi ea de fereastră.
— Ce-i chestia aia din copac?
— Un soi de plantă parazită, îşi dădu cu părerea Brian, care li se alăturase.
— O plantă?
— Ceva ca vîscul.
— Asta nu-i vîsc.
— Am spus ca vîscul.
Privind peste umerii lor, Tom văzu peruca blondă a lui Emma (sau mai curînd a lui Judy), atîrnînd ciudat printre ramuri.
— Nu arată a plantă. E mai curînd o cutie de carton sau un sac vechi. Hei, băieți, nu vrea unul dintre voi să se cațăre în copac şi să vadă?
— Eu n-am de gînd. Sînt prea bătrîn. Să se cațere Tom.
— Am s-o iau eu jos, se oferi Tom.
— Dar dacă e o plantă, las-o baltă.
Tom pierduse complet noțiunea timpului. I se părea că se scursese o săptămînă de la încăierarea cu Emma şi de cînd Pearl îi dăduse vestea că „cei doi" plecaseră. Simțea nevoia să creadă că Hattie şi John Robert plecaseră de multă vreme. Voia ca munți de timp, munți de experiență să-l despartă de acele îngrozitoare evenimente. Tom se afla în plin proces de revizuire a trecutului său, pentru a-şi putea explica suferința prin care trecea acum. Atîta suferință nu poate presupune decît sau o pierdere cumplită sau o crimă cumplită, sau amîndouă. Dar asta s-a întîmplat de mult de tot. Stătea la fereastră, cu mîinile încleştate pe sacoşa cu rochia lui Judy şi privind la acoperişul verde al Papucului. îşi spunea: „Au plecat. Nu mai trebuie să mă ascund". Dar şi nevoia de a se ascunde devenise neinteligibilă şi ținea de un trecut îndepărtat.
Adam se strecură în cameră ținîndu-l în brațe pe Zet (avea dificultăți la urcatul scărilor). Lăsă jos cățeluşul, care începu să alerge şi să salte pe covor, încrețindu-şi botul în ceea ce Adam numea „zîmbetul lui de salon" şi salutînd pe fiecare în parte cu capul plecat şi coada albă fîlfiind falnic. Tom se aplecă să-l mîngîie. Zet, în extaz, se întoarse pe spate, cu burtica în sus, răsfățîndu-se. „Cît de inocent eram eu pe vremuri, îşi spuse Tom. O simplă figură ca asta mă făcea fericit".

Alex se gîndea la Bill Şopîrla. Abia acum îşi dădea seama cît de mult ținuse la el, cît de mult se bizuise pe prezența lui şi cît de puțin îl văzuse. Misiunea lui fusese „să se găsească

acolo", făcînd prin aceasta ca viața să fie mai sigură şi mai plină de semnificații, într-un fel pe care nu era necesar să-l analizezi. Alex era stăpînită de o senzație foarte sumbră pe care o identifica drept cunoaşterea faptului că nimic, nici un eveniment de reală însemnătate nu o mai separa de propria-i moarte. Nu mai avea în față perspective de viață substanțială, de împliniri mult dorite, nici măcar persoane dragi, mai vîrstnice, care să se interpună între ea şi mormînt. Drumul era perfect liber. Dragostea pentru familia ei, o consolare din ce în ce mai slabă, se lăsase pătrunsă de suferință, ca apa clocotită pe care oamenii şi-o închipuiau invadînd țevile Institutului. Şi în această dimineață primise o scrisoare neplăcută, amenințătoare, din partea primăriei, care suna astfel:

Stimată doamnă McCaffrey,

Am aflat, cu părere de rău, că sînteţi terorizată de o vulpe sălbatică şi primejdioasă. Ni s-a adus la cunoştinţă că în grădina dumneavoastră există o vizuină de vulpi, astfel încît însărcinatul nostru cu acţiunile de stîrpire a dăunătorilor se va ocupa de această chestiune pentru a vă scuti de viitoare neplăceri. Grădina nu va suferi nici o avarie. Gurile vizuinii vor fi astupate, după ce se va fi introdus, în prealabil, un gaz toxic. Desigur că, pentru evitarea unor eventuale cazuri de turbare, avem datoria de a proceda cît mai curînd posibil la această acţiune, aşa încît vă rugăm să ne anunţaţi data la care v-ar conveni să efectuăm operaţia.

Alex le răspunse imediat că, probabil, e vorba de o eroare, că ea nu văzuse niciodată vreo vulpe, nici sălbatică, nici domestică şi că în grădina ei nu există nici o vizuină. Se simțea speriată şi hăituită, de parcă ea ar fi urmat să fie zăgăzuită şi gazată. Era şi furioasă. Cum de aflaseră cei de la primărie? Probabil că Ruby pălăvrăgise în dreapta şi-n stînga. Alex ar fi vrut s-o scarmene zdravăn pe Ruby dar, în chip straniu şi rău prevestitor, se pomeni că e incapabilă s-o facă. Se uita fix la Ruby. Aceasta îi răspunsese cu o privire la fel de directă. Şi atunci se întîmplase altceva la fel de bizar, de lipsit de noimă şi rău-prevestitor. Alex începu să-i povestească lui Brian.

Tom, care juca pe covor cu Zet şi cu Adam, ciuli la un moment dat urechile. Alex spunea:

— Nu ştiu, zău, ce se întîmplă cu oraşul ăsta în ultima vreme. Micul Poznaş care a luat-o razna, farfurii zburătoare, ajungi să crezi că, periodic, înnebunim cu toții. Probabil că-i ceva care are de-a face cu druizii sau cu romanii sau cu zeii aceia păgîni, sau mai ştiu eu cu ce. Şi de la bun început am simțit eu că fetele alea două de la Papuc fac parte, într-un fel, din toate astea, mai ales cu tămbălăul ăla de sîmbăta trecută. Aveau ceva foarte dubios. Slavă Domnului că au plecat.

— Au plecat? întrebă Brian. Cînd?

— Cel puțin aşa sper. Azi-dimineață am găsit cheile de la Papuc într-un plic în căsuța poştală. Nici o scrisoare de lămurire, nici un „Mulțumesc", numai cheile. Se-nțelege că m-am dus imediat să văd dacă locuința e în bună stare şi am constatat că toate lucrurile lor erau împachetate într-un cufăr şi în cîteva valize pe care lipiseră eticheta: „A se livra la cerere". Casa arăta în ordine, cu excepția unei pete maronii pe parchetul din hol. Aşadar, mi-am spus că s-a terminat cu ele şi n-am să le mai văd ochii. Aiurea! O oră mai tîrziu, aud pe cineva alergînd pe lîngă casă şi luînd-o spre garaj. Mă uit pe geam şi pe cine crezi că văd? Domnişorica.

Tom, care ascultase tot mai atent, simți că i se taie răsuflarea. Se întoarse, cu fața învăpăiată.
— Alerga prin iarbă, cu părul despletit, ca o nebună. Şi m-a enervat că a intrat pe poarta principală - contractul prevedea că nu au voie să folosească decît poarta din spate. M-am gîndit să cobor ca să aflu şi eu de ce au părăsit casa atît de subit. S-ar fi cuvenit, măcar din curtoazie, să mă anunțe şi pe mine. Ştii că niciodată n-am auzit vreun cuvînt de mulțumire de la ele, niciodată nu m-au invitat să iau un ceai cu ele. Servitoarea e, desigur, foarte grosolană, dar fata s-ar presupune că-i bine-crescută. Am auzit vorbindu-se că-i întîrziată mintal, şi cred că aşa şi e; oricum, am ieşit în grădină şi numai ce-o văd sunînd la uşa Papucului, bătînd cu pumnii şi strigînd în gura mare. Pe urmă a început să alerge de jur împrejurul casei, să se uite pe ferestre, să încerce să le deschidă cu forța, țipînd ca o fiară sălbatică. Cînd a venit din nou în față, a dat cu ochii de mine. Am întrebat-o: „Pot să-ți fiu cu ceva de folos?" şi

mi-a strigat: „Unde-i Pearl?", pur şi simplu, fără măcar un „Bună ziua". Pearl e servitoarea. I-am răspuns: „A plecat, mi-a lăsat cheile şi lucrurile dumitale sînt toate împachetate". Eram gata s-o întreb cînd are de gînd să elibereze casa, dar mi-am dat seama că arăta completamente distrusă, era plînsă şi se porni să plîngă din nou, şi se uita la mine cu o privire de parcă-şi pierduse mințile. Pe urmă, fără un cuvînt, a luat-o la fugă prin grădină spre poarta din spate, cu părul fluturîndu-i în vînt. De-atunci n-am mai văzut-o. Ce părere ai?
—- Nu-i bolnavă mintal, e numai foarte timidă, interveni Gabriel. Cînd a fost cu noi la mare părea perfect normală. Gabriel îşi aprinse o țigară, apoi o strivi repede într-o scrumieră.
— Şi eu cred că-i puțin întîrziată, spuse Brian. în ziua aia, la mare, n-a scos o vorbă.
— în orice caz, e foarte ciudată, întări Alex.
— Biata fetiță! îi sări Gabriel în apărare. Eu îl condamn pe profesorul Rozanov, se spune că a neglijat-o îngrozitor. Nu-i plac copiii.
— Cînd s-a întîmplat asta? întrebă Tom. Azi-dimineață?
— Da.
Tom, care stătea în genunchi, se lăsă pe călcîie. începu să gîndească, aproape cu voce tare: „Miercuri... joi... vineri". Dacă Hattie era încă aici... asta ce să însemne? Cînd spunea Pearl că plecaseră, în ce zi o luase Rozanov pe Hattie, ce se întîmplase noaptea trecută? Oare se înşela Alex, să fi avut de-a face cu un strigoi, ce însemnau toate astea? Şi, mai ales, ce trebuia să facă el, era ceva ce putea face acum, poate că foarte repede? Oare *asta* nu schimba nimic sau schimba întreaga situație? Gîndul că totul se terminase îi adusese, s-ar fi zis, oarecare linişte. Dar oare nu se terminase într-adevăr totul, în ciuda acelei groaznice apariții? Cît de oribil, ce-o apucase să vină înapoi, era atît de lipsit de sens, un adevărat coşmar! în acel moment intră George în încăpere. Deşi uşa salonului era închisă, George le putuse auzi glasurile în timp ce urca scara. Fie că le auzise sau nu, afectă surpriza.
— Ia te uită! O scenă de familie, şi încă cu băuturi. Pot să capăt şi eu ceva de băut?
— Bună, scumpule, i se adresă Alex, ca şi cum l-ar fi aşteptat (ceea ce nu corespundea realității).

în mod obişnuit, nu-i spunea lui George „scumpule", nici în public, nici în intimitate, şi alintarea sună ca un soi de proclamaţie sau de provocare. După care i se adresă lui Tom:
— Dă-i fratelui tău o băutură.
— Whisky, Tom, dragule, spuse George, preluînd de la Alex tonalitatea răsfăţărilor şi zîmbind.
Tom turnă whisky într-un pahar şi i-l întinse, întrebîndu-l:
— Rozanov mai e aici?
— Nu, răspunse George, e departe, a plecat, ne-a părăsit, nu mai e de văzut, e dus şi uitat, s-a transformat în invizibilitatea unde nu mai există gîndire sau mişcare, locul unic, locul necesar, pe scurt, s-a mistuit.
— A părăsit Ennistone ?
— Amîndoi, el şi mica sirenă amăgitoare. Ce fată era, ce cap de fildeş, ce trup de lapte, ce ochi mari, viorii, şi cum îi mai scăpărau! Ce sîni, ce pulpe albe, şi cum se mai zbătea, şi plîngea şi săruta!
— Ce tot spui acolo? strigă Tom.
— Vrea să dea impresia că a avut-o, interveni Brian. Minciună sfruntată, desigur. George trăieşte într-o lume a fanteziei. Tipic.
— în sănătatea ta, Alex, închină George.
— Noroc, scumpule, răspunse Alex.
— în sănătatea ta, Gabriel, dulce Gabriel, urmă George, ridicînd paharul.
— Noroc... răspunse Gabriel, încurcată, roşind de plăcere, zîmbind şi ridicînd la rîndul ei paharul.
Deveni brusc evident că Ruby se afla în cameră. Probabil că intrase în urma lui George şi se aşezase; o namilă de spectator tuciuriu, pe un scaun, lîngă perete.
— Ia te uită cine-i aici, exclamă Alex, dar nu-i spuse lui Ruby să părăsească încăperea.
— Eu cer ca George să plece, strigă Brian. Pleacă, ieşi afară, du-te!
— Vă aflaţi în casa mea, sări Alex. Dacă nu-ţi place, n-ai decît să pleci tu!
— Foarte bine, atunci s-o luăm pe altă muzică, urmă Brian. Cred că avem dreptul să-i punem lui George cîteva întrebări.
Stăteau cu toţii în picioare, cu excepţia lui Ruby şi a lui Adam, care era încă trîntit cu Zet pe covor. George se aşeză

lîngă sobă. Faţa lui rotofeie avea acea expresie de radioasă exaltare care-l făcuse pe Tom să se întrebe, cu două seri înainte, dacă fratele lui nu înnebunise.
— Ce rost are să-i pui lui George întrebări, spuse Tom. O să ne răspundă numai prin minciuni şi nu-l condamn.
— Nu-l *condamni?* strigă Brian întorcîndu-se spre Tom.
Brian era, indiscutabil, furios la culme, dar se controla.
— Mă rog, îl condamn, dar ce rost are, în toată harababura asta! Nu poţi repara nimic şi nu poţi clarifica nimic prin simple întrebări.
— Nu înţeleg ce vrei să spui...
— Haide să-i punem întrebări lui Tom, propuse George. Intreabă-l pe el unde a fost joi seara.
— Mă rog, unde ai fost? i se adresă Brian lui Tom.

— Presupun că ştiţi cu toţii, interveni din nou George, că Rozanov i-a oferit-o pe fetiţă lui Tom. Ştiai de lucrul ăsta, Gabriel?
— Nu, răspunse Gabriel, roşind din nou.
— N-ai citit în gazetă?
— Da, dar părea un asemenea nonsens, n-am înţeles nimic, nici măcar n-am încercat să...
— Ar trebui să încerci să înţelegi lucrurile, îi spuse George, zîmbind insinuant.
Gabriel răspunse un „Da", timid.
— Rozanov era mîniat foc pe Tom, mi-a scris o scrisoare în legătură cu asta.
— Rozanov ţi-a scris despre *mine?* întrebă Tom.
— Da. Era de părere că te-ai purtat mizerabil. Se referea la petrecerea aceea destrăbălată, pentru care lumea m-a acuzat pe *mine.* Tom, cu discreţia lui obişnuită şi cu bunele lui maniere, a avut ideea de a-i cînta domnişoarei o serenadă, împreună cu beţivanii lui.
— Nu-i adevărat, se apără Tom.
— Nu? întrebă Brian. Şi joi seara unde ai fost?
— La Diane Sedleigh.
— Poftim! exultă George.
— Dar nu-i ce credeţi voi...
— Cînd am sosit eu, păreaţi să fi fost într-o situaţie foarte intimă, urmă George. Duhneai a pudră de faţă.
— Oh!... făcu Gabriel.

— între mine şi doamna Sedleigh nu s-a întîmplat absolut nimic. *Şi tu ştii foarte bine.* întorci totul pe dos pentru că vrei să-ţi acoperi crimele tale bestiale.
— Nu ştiu ce-ai făcut cu fetiţa aceea, continuă George, dar din cîte mi-a scris Rozanov se pare că tu te-ai purtat ca un netrebnic, iar ea s-a purtat ca o...
— încetează! strigă Tom.
— Acum nu mai poţi pretinde să-i aperi onoarea. Nu-i curios? Se pare că Tom poate să facă orice vrea şi să rămînă totuşi neprihănitul Cavaler Galahad, în timp ce în cazul meu orice greşeală obişnuită e etichetată drept crimă. L-aţi auzit vorbind despre crimele mele.
— Nu m-am referit la ceva odios, ci la minciunile tale răutăcioase.
— George dezonorează familia noastră... începu Brian, constatînd că şi-a pierdut şirul gîndurilor şi devenind mai furios din această pricină.
— Eu sînt de partea lui George, declară Alex.
— Şi eu, sări Gabriel. Simt că George a revenit în sînul nostru. încă de cînd I-a salvat pe Zet, George şi-a răscumpărat păcatele, a venit îndărăt, îl pierdusem din vina noastră, pentru că exagerăm tot ce face el, cu toţii exagerăm, ne agăţăm de fiecare lucru pe care îl face şi declarăm că e mîrşav.
— Dar nu e o mîrşăvie să... începu Brian.
— E ca un fel de conspiraţie împotriva lui, îi tăie vorba Gabriel, fluturîndu-şi inconştient mîna.
— Nu e o mîrşăvie să încerci să-ţi ucizi soţia ? Pe mine nu m*-ai socoti mîrşav dacă aş încerca să te omor?
— Dar n-a încercat. A fost un accident.

— Şi atunci de ce nu s-a mai întors Stella? Gîndeşte-te la *asta.* Stella e speriată. Femeia asta curajoasă şi puternică e speriată.
— Nu ştiu de ce nu s-a întors Stella şi nici tu nu ştii. Şi nu văd de ce Stella nu trebuie să fie niciodată condamnată.
— Las' că ştiu eu de ce eşti împotriva Stellei.
— Oh, încetaţi odată, *încetaţil* strigă Tom, prinzîndu-şi capul în mîini.
— Daţi-i înainte! murmură Alex, cu ochi strălucitori.
— A fost un accident, repetă Gabriel. Şi aşa a fost şi cu sticlăria romană.
— Ah, dă-o dracului de sticlărie romană! strigă Brian.

— George n-a făcut absolut nimic rău, îi dădu înainte Gabriel. Noi sîntem cei care trăim într-o lume a fanteziei cînd îl condamnăm. Poate că bea puţin, asta-i tot. Dar şi noi bem, uite, chiar în clipa de faţă. E o persoană cu totul obişnuită.
—Lucrul ăsta nu cred că-i adevărat, spuse Alex.
— N-am spus-o în sens peiorativ, se apără Gabriel.
— Sînt convins că nu, i-o trînti Brian. Las' că te-am văzut eu, acolo la mare, cum îti expuneai sînii în fata lui.
— Ce?
— Pretindeai că-l încălzeşti pe Zet şi ţi-ai descheiat bluza ca George să-ţi vadă ţîţele.
— Nu-i adevărat!
în timpul certei, Adam se tîrîse într-un colţ, unde şedea ghemuit cu Zet lîngă el. Căţelul, auzindu-şi numele, îşi îndreptă brusc spinarea şi o porni pîş-pîş pe covor, drept înspre George. Acesta îl ridică pe dată şi-l luă pe genunchi. Atunci sări şi Adam, urmîndu-l pe Zet, şi se aşeză pe podea, lîngă picioarele lui George. George izbucni în rîs.
— Poftim! făcu Alex.
— Tu... tu îi vrăjeşti... pe toţi, bîigui Brian, înecîndu-se de furie.
— Nu cred că George doreşte să fie o persoană obişnuită, spuse Tom.
— N-am vrut să spun asta... se apără Gabriel din nou. Şi... n-am făcut... ceea ce a spus Brian.
— George, se porni iarăşi Brian, dă-mi voie să te întreb deschis, în numele lui Dumnezeu sau al celui în care crezi tu, ai încercat sau n-ai încercat s-o ucizi pe Stella în noaptea aceea? Spune o dată în viaţa ta adevărul, dacă îndrăzneşti, dacă mai ai cîtuşi de puţin curaj în tine, dacă eşti bărbat şi nu un şobolan fricos.
Urmă un moment de tăcere. George îşi pierdu subit expresia de încredere în sine, expresia „radioasă" care-l nedumerise atît de mult pe Tom. Răspunse:
— Nu sînt... sigur... Nu-mi pot aduce aminte...
— Ai face mai bine să-ţi aduci dracului aminte, bombăni Brian. E un lucru foarte important. Cel puţin pentru mine e important să ştiu dacă am de frate un asasin sau nu.
— Nu a omorît pe nimeni, i se adresă Alex lui Brian. Nu a încercat să omoare pe nimeni, n-ar fi făcut-o şi nu ar fi putut-o face. încetează, te rog, să-l mai ataci! Nu poţi să fii

şi tu, o dată în viaţa ta, înţelegător? Te crezi un om drept? Pentru mine nu eşti decît un fariseu, nu eşti nici măcar în

stare să te porți cuviincios cu nevastă-ta în public.
Gabriel începu să plîngă.
— Of, plecați odată cu toții de aici! țipă Alex. Tu, nu!
spuse, adresîndu-i-se lui George.
George îl depuse pe Zet pe covor. Adam se ridică în picioare, înainte de a fi devenit mult prea deprimată ca să mai poată gîndi, Gabriel îşi observase fiul şi încercase să decidă dacă să-l expedieze în grădină sau nu. S-ar fi putut să-i dăuneze faptul că asistase la o ceartă între cei mari, dar i-ar fi dăunat poate mai mult dacă s-ar fi simțit exilat. La început, Adam păruse amuzat, ochii îi erau strălucitori, semănînd, brusc, cu cei ai bunică-sii. Acum, însă, gata să izbucnească în plîns, îl luă în brațe pe Zet şi alergă la Gabriel.
Se îndreptară împreună spre uşă. Brian îi urmă mormăind: „Dracu să le ia pe toate!"
Tom se uită la George, care şedea cu palmele rezemate pe genunchi, privind în gol, cu buzele întredeschise şi încruntîndu-şi uşor sprîncenele.
—Du-te, Tom dragă, pe tine nu sînt supărată, îi spuse Alex.
Tom ieşi, închizînd uşa după el. Coborî scările. Uşa de jos era deschisă, rămasă astfel în urma retragerii dezordonate a familiei Brian McCaffrey. Intră în grădină şi alergă prin iarbă în direcția Papucului. întocmai ca şi Hattie, apăsă pe butonul soneriei, încercă uşile, se uită pe ferestre. Nimeni.
începuse iarăşi să plouă. Tom porni în fugă pe aleea alunecoasă, acoperită de muşchi, de sub copaci, şi ieşi pe poarta din spate. Rămase locului în stradă, în timp ce ploaia îi muia, în tăcere, părul lung şiroindu-i pe obraji, ca lacrimile. îşi prinse din nou capul în mîini, încercînd să gîndească.
Cînd uşa se închise în urma lui Tom, Alex i se adresă lui Ruby, care continua să şadă pe scaunul de lîngă perete:
— Cum îndrăzneşti să şezi în prezența mea şi cum de-ai îndrăznit să intri în salon şi să asculți discuția de familie ? Te rog să pleci imediat!
Cînd Ruby se ridică, George îi spuse:
— Ruby, dragostea mea, fii drăguță şi adu-ne nişte sendvişuri, vrei? Din alea care-mi plac mie, cu roşii, castraveți şi brînză topită.

Ruby dispăru.
— Mă sperie, izbucni Alex. S-a schimbat total, de parc-ar fi intrat un duh rău în ea. Şi a devenit parcă şi mai voluminoasă, ca un soi de robot uriaş.
— Dar face parte din familie şi acum a îmbătrînit. Ştie totul despre noi. E unicul ei interes în viață.
— Da, şi pălăvrăgeşte. Ne bîrfeşte în tot Institutul. Sînt sigură că a povestit cuiva că tu te-ai uitat la fata aceea prin binoclu. Te-a văzut din grădină. E *pretutindeni.*
— Nu face nimic, n-are nici o importanță.
George strănută.
— Ai răcit.
— Da, am luat răceala de la Tom.
— Cred că Gabriel e cea mai tîmpită şi mai lăcrimoasă ființă omenească pe care am cunoscut-o vreodată. Şi e îndrăgostită de tine.
— Da. Nici asta n-are nici o importanță.
— De ce-ai venit aici?
— Din cauza lui Bill Şopîrla.

— Mi-am spus eu.
Alex se aşează lîngă George şi îl examina în tăcere. De multă vreme nu se mai uitase la el. George arăta îmbătrînit şi aproape străin, într-un fel pe care ea nu-l putea înțelege. Poate că o anumită idee generală pe care o avea despre fața lui se dovedea acum brusc vetustă. Părul îi crescuse mai lung ca de obicei (nu fusese la frizer), iar la tîmple îi răsăriseră fire albe. In jurul ochilor îi apăruseră riduri. Avea o mină îngrijorată. Farmecul lui băiețesc se evaporase. Acum putea fi întrezărită masca lui de bătrîn, aşa cum arăta George la şaizeci sau la şaptezeci de ani, mai puțin grăsuliu, mai uscat, mai zbîrcit. Zbîrciturile începuseră să i se şi schițeze pe fruntea atît de netedă pînă de curînd. Alex îl privea, simțind junghiul dureros al iubirii pe care i-o purta. îşi spuse: „într-un fel, mă bizuiam pe George, îl credeam invulnerabil, intangibil, mereu tînăr, aşa ca mine, o replică a personalității mele, pe care mi-o garanta. Dar acum arată ca un prăvăliaş de rînd, împovărat de griji, zăpăcit, mediocru". îi văzu costumul neglijent, cămaşa murdară, fața nebărbierită.
în acelaşi timp, George o analiza pe Alex şi se gîndea: „Ce-a mai îmbătrînit, şi-i țeapănă şi parcă bolnăvicioasă. Şi i s-a încovoiat spatele şi pielea-i atîrnă, pătată şi uscată, de

parc-ar fi murdară, colțurile gurii îi cad în cele două şanțuri de pe margini, pleoapele-i sînt maronii şi buhăite şi de ce naiba şi le-o fi boind aşa! Arată patetică, îți face milă, niciodată pînă acum n-am văzut-o în halul ăsta!".
George zîmbi, îşi încreți nasul ca Zet, îşi arătă dinții pătrați şi distanțați şi păru din nou tînăr.
— Mă bucur că te văd, Alex.
— Mă bucur că te văd, George.
— Bill a fost cineva. Cu el aş fi putut sta de vorbă.
— îmi pare rău că n-ai făcut-o.
— N-are importanță, dar e trist. Moartea lui mi-a atins coarde străvechi, coarde dinainte de a fi început totul.
— Care „totul" ? întrebă Alex, dar George nu-i răspunse la această întrebare.
— Ştii, mă simt schimbat. Poate că Gabriel a avut dreptate. Cum a spus? Că „mi-am răscumpărat păcatele", că „am venit îndărăt".
— Te simți schimbat? în ce fel?
Ruby intră cu sendvişurile, apoi se retrase.
— Sînt lihnit. Vrei şi tu?
— Nu, mulțumesc.
George începu să înfulece cu lăcomie. Nu mai pusese nimic în gură de o zi. Apoi spuse:
— Noi plecăm în Spania.
— Noi?
— Eu şi Diane Sedleigh. Avem de gînd să ne stabilim şi să trăim în Spania, din indemnizația mea.
— Unde în Spania ? întrebă Alex, scrutîndu-l cu ochii ei de pisică.
— încă nu ştiu. Undeva într-un loc ieftin. O să trebuiască să studiem harta, să ne consultăm... Eu am ceva bani puşi deoparte şi o indemnizație destul de frumoasă. în Spania viața-i mai ieftină, o să ne mutăm lîngă mare şi o să ne hrănim cu măsline, fructe şi peşte. Mi s-a năzărit dintr-odată că poate aş reuşi şi eu să fiu fericit. Nu-i prea tîrziu şi nu e

imposibil să am ce-mi doresc. Vom deveni absolut alți oameni. Vom uita că oraşul ăsta există măcar.
— Pot să vin şi eu? întrebă Alex.
George se opri din mestecat.
— Ai vrea?

— Da, foarte mult. Şi nu v-aş sta în drum. M-aş muta undeva prin apropiere şi v-aş invita la masă. Uneori am putea înota împreună.
— Şi Diane?
— Aş îndrăgi-o pe Diane, de ce nu?
— Chiar dacă vrea să devină Diane McCaffrey? Pentru că vrea, să ştii.
— Da. Simt că şi eu mă schimb. O anumită revoluție şi-a încheiat ciclul.
— Poate că-i ceva legat de William, poate că o părticică din sufletul lui a transmigrat în noi. Sau poate că toate astea se pregătesc... da, acum înțeleg... de multă vreme...
— Aş putea veni cu voi? Am mulți bani. Am putea clădi două case. Aş cumpăra o maşină.
— Alex, exclamă George, sîntem inspirați, am devenit zei!
Se uită la ea cu expresia lui radioasă, de nebun, în care Alex văzu, pentru o clipă, reflecția feței ei. Se priviră unul pe celălalt. In cele din urmă, George spuse:
— Trebuie să plec.
— Am să mă gîndesc la tine, studiind harta împreună cu Diane.
— Nu te îngrijora. Există şi un dincolo, murmură George.
— Dincolo de Spania?
— Nu - pur şi simplu dincolo - dincolo. Nu-i aşa cum am crezut eu, nu-ți trebuie un mare efort de voință ca să-l atingi sau nişte înfăptuiri excesive... cînd totul îți este permis, nu mai vrei, înțelegi... dar e atît de uşor, doar o chestiune de relaxare... să laşi lucrurile să meargă de la sine... şi toate astea...
— Toate care?
— N-are importanță. Draga, draga mea Alex. Sărută-mă, ca şi cum am fi... cineva... nimeni... cum, desigur... sîntem.
Se ridicară amîndoi şi se sărutară. Abia atingîndu-şi buzele, rămaseră înlănțuiți, de parc-ar fi fost suspendați în spațiu.
— La revedere, Alex. Pe curînd, pe curînd, ştii... Iau cu mine restul de sendvişuri.
— Unde te duci?
— La cinema.
Totuşi George nu s-a dus la cinema. Cînd a plecat de la Belmont ploua, aşa încît hotărî să se ducă mai bine acasă, în

Druidsdale, decît să meargă pînă la „Odeon", pe Strada Mare, care era prea departe. George ura ploaia, îi repugna să-şi simtă părul ud, picioarele ude, hainele ude. Nu avea umbrelă. Şi nu prea se simțea bine, parcă avea puțină febră. Şi-apoi voia să savureze în linişte sendvişurile rămase. Voia o *pauză* în existența lui, în viața lui care, în ultima vreme, devenise o treabă foarte complicată. Simțea, pentru prima oară de luni de zile, că va reuşi, în sfîrşit, să se *odihnească,* să realizeze ceva care păruse să fi devenit pe veci imposibil: să zacă pe spate, cu ochii închişi, să se simtă liniştit, somnoros şi fără frică, în deplină pace. Dar în acelaşi timp se simțea tulburat şi confuz de ciudat. Ceva plesnise, cedase şi era (aşa să fi fost oare?) mai bine. Nu

voia să examineze îndeaproape noua stare de lucruri, ştia că, de acum înainte, nu va mai dori să examineze nimic îndeaproape. Voia să-şi petreacă restul vieţii *în pace,* printre oameni care nu examinează lucrurile îndeaproape.
Ajunse la Druidsdale şi vîrî cheia în broască. Ii tremura mîna. Deschise uşa şi intră în holul întunecos. Se opri brusc. Ceva era în neregulă. Ceva se afla acolo. Ceva *îngrozitor.* Scrută întunericul. Stella şedea pe scări.
— *Hello,* George.
— Oh, *Dumnezeule!*
George se lăsă să cadă pe unul din scaunele din hol.
— îmi pare rău că am picat pe neaşteptate.
— De ce-ai mai venit? De ce acum, sfinte Dumnezeule, de ce acum?
— Mă rog, o dată tot trebuia să fie. Regret că n-a fost mai curînd.
— Bestie rece... rece!
— Nu pot să-mi schimb felul de a vorbi. Ştii bine cum vorbesc eu. Nu pot decît să spun cum stă cazul. Mă simt răscolită, emoţionată, deloc rece.
— Alţi oameni au emoţii. La tine e „un caz" că te simţi emoţionată.
— îmi pare rău că am plecat. Nu pot explica purtarea mea. Deşi există o explicaţie. Dar ia foarte mult timp - poate vei voi odată să o asculţi. Nimic dramatic, nimic interesant.
— Unde ai fost?
— La N şi la doamna Blackett.
— N, impotentul ăla clarvăzător, mi-am închipuit eu.

— De ce?
— I-am văzut mutra bătrînă şi vicleană pe stradă, e mereu pe urmele mele.
— Nu fi supărat din cauza asta.
— Nu sînt. Ţi-a fost frică să vii înapoi?
— Da, aşa cred...
— Teamă c-am să te omor?
— Nu... pur şi simplu, teamă de tine... eşti un cîine care muşcă... inspiri teamă. Nu-mi plac lucrurile imprevizibile.
— Atunci de ce te-ai întors?
— Trebuia să mă hotărăsc dacă mai vreau sau nu să fiu măritată cu tine. Ăsta-i un alt motiv pentru care nu m-am înapoiat. Simţeam că n-ar fi drept faţă de tine.
— Ce n-ar fi drept?
— Să vin înapoi şi pe urmă să plec din nou.
— Şi te-ai hotărît... ?
— M-am hotărît că vreau să fiu, în continuare, măritată cu tine.
— De ce?
— Ştii de ce? Pentru că te iubesc. Pentru că mă gîndesc... că ceea ce ne leagă... e ceva absolut.
— Absolut, ce cuvînt! Totdeauna ai fost o absolutista. Tu vorbeşti de iubire, tu care n-ai în tine pic de tandreţe, de blîndeţe, de iertare!
— încerc toate aceste simţăminte, dar tu le ucizi mijloacele de a se exprima, felul în care aş dori să le exprim, tu respingi limbajul meu...
— întotdeauna e vina mea.
— Nu.

— Nu mi-ai iertat niciodată nimic. Ții minte fiecare greșeală a mea. Parc-ai fi îngerul răzbunării. Eşti un soi de înger, dar unul înfricoşător.
— Să nu vorbim despre iertare, cred că asta-i o slăbiciune, un lucru fals...
— Eşti asemenea Cordeliei, cea mai supraestimată eroină din literatură.
— întrebarea este: tu doreşti să continui căsnicia cu mine?
— Ce întrebare fermecător de directă! Nu.
— Eşti sigur?
George rămase tăcut un moment. Apoi întrebă:

— Noaptea aceea, cînd maşina a intrat în canal... ți-o poți aminti limpede?
— Da.
— Ce s-a întîmplat exact?
— Ce vrei să spui?
— A fost un accident sau am împins-o eu deliberat?
— Vrei să spui că nu-ți mai poți aminti?
— Nu.
Stella făcu o pauză, după care răspunse ferm:
— A fost un accident.
— A fost un accident?
— Da, desigur. Apoi adăugă. Ție îți place să gîndeşti despre tine că eşti o persoană foarte violentă, sălbatică, dar în realitate eşti inofensiv. Doar un cîine rău.
— Şi pretinzi că iubeşti animalul ăsta?
— Da, îl iubesc.
— Mă umileşti ca să mă poți iubi. Asta nu-i iubire. E ca şi cînd ți-ai tortura animalul. Genul de situații care îl interesează pe N.
Rămaseră un timp tăcuți în holul întunecos, Stella şezînd pe scări, iar George pe un scaun, lîngă uşă. Nu stătea cu fața spre Stella, ci spre un vechi cuier victorian, ornamentat, pe care-l cumpăraseră împreună la o licitație, pe vremea cînd erau logodiți.
— Vezi, am adus înapoi figurinele *netsuke,* spuse Stella.
George văzu pe polița cuierului micul alai de figuri palide, din fildeş.
— Da, într-o zi le-am căutat cu înfrigurare.
— Eram convinsă că ai să le cauți.
— Faptul că le-ai adus înapoi trebuie considerat ca un gest sentimental? Gestul pe care l-ar face o femeie adevărată? Şi s-ar cuveni să fiu mişcat şi înmuiat?
Stella nu răspunse. începu să scotocească prin poşetă.
— Nu cumva plîngi ? Ai început să poți plînge ? Felicitări. Nu ți s-a întîmplat niciodată pînă acum. După o pauză, adăugă: Eu sînt răcit.
— Vrei o aspirină?
— Nu. Răspunsul la întrebarea ta anterioară este *da,* sînt sigur că nu mai doresc să fiu căsătorit cu tine.
— De ce?

— Pentru că am de gînd să mă mut în Spania împreună cu Diane Sedleigh.
Stella păstră din nouă tăcerea. îşi suflă nasul şi, în cele din urmă, spuse:
— Foarte bine.

— Cum? Nici un fel de scenă?
— Doar mă cunoşti.
— Da, te cunosc. Diane e femeie. Şi mie îmi plac femeile. Mă împac bine cu ea. Mă face să mă simt fericit şi calm. Ceea ce tu n-ai reuşit *niciodată.*
— îmi pare rău.
— Te-am admirat. Asta a fost greşeala. Admirația e o bază falsă pentru o căsătorie.
— De acord.
— Poate că n-ar fi trebuit să pleci. Vreau să spun, dacă țineai într-adevăr ca mariajul nostru să continue. Plecînd, mi-ai oferit răgazul să mă lămuresc.
— Am vrut să-ți ofer timp. Şi aveam şi eu nevoie de o vacanță, de o eliberare de tine.
— Mă rog, vacanța poate să continue. Şi ce-ai de gînd să faci în vacanță?
— Nu ştiu. O să călătoresc. Am să plec la Tokio să-l văd pe tata, am să plec în California să-l văd pe Rozanov.
— Ai să... ce?
— S-ar putea. Mi-ar face plăcere să-l văd. M-am ținut deoparte numai din cauza ta. Sau mai e încă aici?
George sări ca ars.
— *Ai să discuți cu el despre mine...*
— Cred că n-ar fi posibil să evit menționarea numelui tău, dar n-am să discut despre tine. Ştii bine cît sînt de rezervată în asemenea chestiuni.
— Rezervată! Alt cuvînt al tău. Cum detest vocabularul! Nu exprimă decît putere, putere, dispreț, dispreț şi totul gravitează în jurul tău. Oh, Doamne, de ce-a trebuit să te întorci acum, diavolițo, tocmai cînd începusem şi eu să-mi recapăt echilibrul. Nu ştii ce-ai făcut, ai stricat totul, ai distrus totul şi ai făcut-o dinadins, ai auzit că am fost cu Diane la înmormîntare. Nu-i aşa, nu-i aşa?
— Da. Dar nu ăsta a fost motivul reîntoarcerii.
— Nu e... nu e decît gelozie josnică şi ciudă... şi ştii să şi minți, vulpe fățarnică... aş putea să te ucid pentru că ai năruit

totul... vrei să mă distrugi cu orice preț... şi l-ai ucis pe Rufus, l-ai ucis pe Rufus, l-ai ucis pe Rufus...!
Părintele Bernard stătea în biroul lui din casa clericală de la St. Paul, meditînd în sunetele benzii lui Scott Joplin[1], care cînta *Trestia de zahăr.* Şedea ca de obicei, neclintit, relaxat, cu mîinile pe genunchi. Pe vremuri obişnuia să îngenuncheze. Dar găsise că asemenea poziție e cu totul inconfortabilă şi generatoare de emoții şi senzații total profane.
Draperiile necăptuşite, cumpărate de predecesorul său, erau trase şi îşi expuneau desenul de crizanteme uriaşe prin care pătrundea lumina lividă, ploioasă, a unei seri se sîmbătă.
In casă plutea o lumină domoală, gălbuie. într-un colț, o lampă slabă ilumina icoana calmă, strălucitoare, care reprezenta botezul lui Hristos. (Părintelui Bernard nu-i plăceau imaginile mai chinuite, mai contorsionate.) în fața lui, statuia lui Buddha Gandhara medita cu pleoapele plecate şi buzele uşor țuguiate. Fața de o austeră frumusețe îmbina calmul orientului cu o îngîndurată tristețe, elenistică. Părintele Bernard îl iubea pe Buddha pentru că nu era un judecător al faptelor lui. Nu-i acorda nici o atenție preotului şi nu avea pretenția să fie ridicat în slăvi. Dar părintele Bernard, care nu

medita întotdeauna cu pleoapele plecate, îi acorda, în schimb, foarte multă atenție lui Buddha.
în ce privește meditația, există două școli de gîndire. Unii învățați cer să-ți golești mintea de orice gînd. Alții îți îngăduie circuitul unor gînduri întîmplătoare, pe care trebuie să ți le îndepărtezi treptat din minte pînă cînd încep să-ți pară ireale. Părintele Bernard era adeptul ambelor curente, dar mai cu seamă al celui de-al doilea, pe care-l găsea mai ușor de înfăptuit, întrucît era mai ambiguu. își lăsa uneori gîndurile lumești să-i însoțească meditațiile, pînă într-acolo încît un observator din afară (Dumnezeu să spunem) n-ar fi putut găsi mare deosebire între reveriile sacre ale preotului și visurile cu ochii deschiși, neregenerate, ale unuia dintre enoriașii săi.
în această sîmbătă seară, gîndurile părintelui Bernard, oarecum purificate în vederea meditației sfinte, curgeau cam așa:

„John Robert, ce monstru, dar ce atrăgătoare e urîțenia cumplită a feței lui. Ce mult aș vrea să-l revăd, parc-aș fi de-a dreptul îndrăgostit de el, păcatele mele! Ah, dacă mi-aș putea schimba complet viața, de m-aș putea reînnoi și transforma. Doamne, ajută-mă să-mi îndrept viața. Dac-aș putea afla un loc dincolo de vanitatea personală, uneori mi se pare atît de aproape, gata să-l ating. Domnișoara Dunbury mi-a spus că l-a văzut pe Hristos așteptînd-o de cealaltă parte, dar cum poate să fie adevărat? Doamne, fie-ți milă de mine. Ce fericiți sînt cei săraci cu duhul, Doamne, fă-mă să fiu sărac cu duhul! Ar trebui s-o mai văd pe Hattie, trebuie s-o văd pe ea înainte de a-l vizita pe Rozanov. Trebuia să mă duc la ea sîmbăta trecută, Dumnezeule mare! Hattie, ce carnație albă ca laptele are, parcă-i cozonacul îngerilor. Nu, păcatele mele! Ce dezgustătoare e anonima pe care am primit-o azi dimineață, auzi, cică mă sărut cu prostituatele în biserică. Pretutindeni mișună iscoadele. Și spovedania lui Bobbie, acolo pe bancă, în grădină! îmi place partea asta din muzică, cît e de melancolică, mecanică și totuși duioasă, exact ca viața. Da, îmi petrec viața dorind imposibilul. Dar niciodată nu întind mîna după ce doresc. Oare nu asta spune religia, să nu întinzi mîna? Of, sfinte Buddha, fie-ți milă de păcătosul de mine? S-ar putea ca George McCaffrey să fi fost izbăvit de col rău și să nu strice nimănui. Oare va veni cîndva la mine ? *Non ragionam di lor, ma guarda e passa.* Ce lucru oribil, cît de crud a fost Dante și totuși i s-a acordat viziunea paradisului. Plicticos loc, totuși! Ah, dar dorința de Dumnezeu, dorința, dorința! Dacă eu aș fi traversat podul cînd George mima accidentul, m-ar fi omorît. Senzațional, ce nonsens. Și draga de Diane, care stătea ghemuită sub copac! Va trebui să mă duc într-o bună zi la Muntele Athos, scrisoarea episcopului o să vină negreșit și atunci am să mă retrag la Muntele Athos și am să trăiesc, în sfîrșit, în pustnicie. John Robert mi-a spus că sînt fals, un fals preot, că mi-am încălcat jurămintele. Presupun că așa e. Nu că azi i-ar mai păsa cuiva de ce gîndește un preot, dar mie îmi pasă. în cele din urmă am ajuns la asta. în cele din urmă. Mă întreb dacă Diane ar accepta să vină cu mine în Grecia, ea nu s-ar sinchisi de ce fac eu. Doamne, ce idee nebunească! Bobbie vine astă-seară la mine, sper să-i fi trecut guturaiul, slavă Domnului că nu l-am luat și eu. Păcat că Bobbie e atît de

neatrăgător. O să avem o discuție plăcută la un pahar de vin, vai am uitat să cumpăr o sticlă din alea ieftine, de Valpolicella. O să zac în pămînt. In fiecare an trec pe lîngă aniversarea morții mele. Oare unde o să zac? în Grecia? în America? Poate că o să-l urmez pe Rozanov, presupun că o să se întoarcă în America. Un om absolut imposibil. Ce tristă e lumina asta galbenă din cameră, şi uite o muscă pe fereastră. Ce frumos e Sfîntul Buddha, atît de auster, de solemn, de trist. George şi Rozanov. Oh, Doamne, ajută-i, ajută-ne pe toți, ajută întreaga planetă. Singuratica planetă care se învîrteşte în noapte. Doamne, odihneşte toate sufletele. Sînt încordat, trebuie să mă relaxez, să iert. Să nu mă gîndesc la Rozanov, la George, la Muntele Athos. Ah, dorința! Doamne, dacă măcar aş putea cunoaşte pacea. Mă prosternez, Doamne, şi-ți cer iertare, şi călăuzire, şi dă-mi puțină credință: Domnul şi stăpînul meu. Şi mîine-i duminică, fir-ar al dracului să fie!".

Se auzi soneria de la uşa de intrare. Preotul oftă. Se ridică şi închise magnetofonul, amuțindu-l pe Scott Joplin. Se înclină reverențios şi îl sărută pe solemnul Buddha pe frunte şi pe buze. Apoi, cu un pas rar, majestuos, se îndreptă spre uşă, netezindu-şi părul din mers. Afară se găsea George McCaffrey.

— Poftim înăuntru, îl invită părintele Bernard.

După o privire aruncată lui George, îşi spuse: „Asta-i!".

George îl urmă pe preot în birou. Părintele Bernard mai aprinse o lampă.

— Ia loc George. Acolo, pe canapea.

George se aşează, apoi se ridică din nou şi se îndreptă spre bibliotecă; se uită la ea, dar fără să vadă cărțile. Era ceva jalnic în poziția lui, de parcă s-ar fi aşteptat să fie împuşcat pe la spate. Pe urmă se întoarse cu fața spre preot, rezemîndu-se de bibliotecă. Părintele Bernard stătea în picioare; îşi simți brusc inima inundată de milă pentru George.

— Ce este, fiule?

George păstră tăcerea, o bucată de timp, plimbîndu-şi privirile sălbatice prin încăpere, de parcă ar fi căutat ceva. Apoi începu să vorbească:

— S-a întors Stella.

— Ah... asta-i bine.

— Nu-i bine. N-o vreau. *O urăsc!*

— Poate asta înseamnă că o iubeşti.

— Presupun că eşti obligat să rosteşti o stupiditate de felul ăsta.

— Mă bucur că ai venit la mine, George. Ştiam că, pînă la urmă, vei veni.

— Zău ? Eu nu ştiam. Oricum, nu înseamnă nimic, nu am venit pentru ce-ți închipui dumneata.

— Pot să-ți ofer ceva de băut?

— Nu. Rozanov e încă aici?

— După cîte ştiu eu, da. Habar n-aveam că trebuie să plece. Nu l-am mai văzut în ultima vreme.

— îi va corupe şi pe alții, aşa cum m-a corupt pe mine. O, Doamne, sînt atît de nefericit! Stella a însemnat lovitura de grație.

— Vorbeşte-mi, dragul meu.

— îți place să ți se vorbească, ştiu, te îngraşi din necazurile oamenilor. Te îngraşi, devii mieros şi torci.

— Sîntem nişte biete creaturi omeneşti şi tot binele e amestecat cu rău. Cu toate astea, binele există. Dacă ne rugăm cu sinceritate să ni se purifice inimile, nu ne rugăm în zadar, îți doresc numai bine, cît de mult bine. Trebuie să mă ierți.
— încetează cu balivernele astea, fir-ai să fii. Ascultă-mă!
— Da.
— Vreau să-ți pun o întrebare.
— Da. Ca, de pildă, „dacă există Dumnezeu"?
— Nu, nu ca asta.
— „Dacă există viață după moarte ?" sau „Ar trebui să rămîn cu Stella?" sau „Ar trebui să încetez s-o mai văd pe Diane?".
— Nu mai face pe nebunul! încetează cu bancurile.
— Nu glumesc. Exprim doar ce simt pentru tine, simt îngrijorare şi iubire şi mă bucur că te văd aici.
— Vreau să-ți pun o întrebare.
— Da, da...
— în noaptea aceea... cînd maşina a căzut în canal... cu Stella în ea... dumneata erai acolo, nu-i aşa?
Preotul şovăi o clipă.
— Da.
— De asta erai sigur că voi veni la dumneata?
— Ăsta era unul dintre motive. Pentru fiecare eveniment spiritual există întotdeauna mai multe motive felurite.

— Ți-am spus să termini cu balivernele! Erai acolo, traversai podul de fier, te-am văzut.
— Da.
— Atunci, povesteşte-mi exact ce-ai văzut.
— Cum adică?
— Ce-ai *văzut,* ce s-a *întîmplat.*
— Era întuneric... am văzut maşina derapînd şi căzînd în apă.
— Nu asta ai văzut, mincinosule... eu, eu ce făceam? Maşina s-a oprit la marginea canalului şi eu am coborît. Asta ai văzut, pentru numele lui Dumnezeu ? Şi m-ai văzut încercînd s-o împing în apă?
— Nu, răspunse preotul, deşi avusese timp să se întrebe *„Care-i răspunsul cel drept?".*
— încerc să-mi aduc aminte, spuse George, *ajută-mă *
Făcu un pas înainte şi-l apucă pe părintele Bernard de brațe, mai sus de cot, privindu-l drept în față cu ochi scăpărători.
— îți cer, te rog, te implor, spune-mi adevărul, trebuie să ştiu *exact* ce s-a întîmplat, e extrem de *important.* Am condus maşina - maşina a ajuns la marginea canalului, s-a oprit şi eu am ieşit din ea şi... şi pe urmă ce s-a întîmplat? Nu pot să *văd...* m-am dus îndărătul maşinii şi am încercat să o împing? Sau mi-am imaginat numai lucrul ăsta ? Pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi, te implor să-mi spui adevărul, te *implori*
Involuntar, părintele Bernard făcu un pas îndărăt, degajîndu-se din mîinile care-l încleştau. Spuse:
— Ai sărit din maşină şi te-ai dus la marginea canalului. Bineînțeles că nu ai încercat s-o împingi. A fost un accident.
— Eşti sigur... în fața lui Dumnezeu?
— Da.
George nu păru uşurat. O expresie de suferință îi distorsiona fața. Murmură ceva din care preotul nu desluşi decît cuvintele „... de milă", apoi spuse cu glas tare:

— Am săvîrşit un lucru îngrozitor.
Părintele Bernard îl pofti din nou să ia loc, numai că George refuza să se aşeze. Se duse din nou spre bibliotecă şi se întoarse cu spatele, în aceeaşi atitudine tristă, penitentă, care-l îndurera în chip inexplicabil pe părintele Bernard. Se rezemă de rafturi, frecîndu-şi fruntea de cotoarele cărţilor.
— George, nu i-ai făcut vreun rău Stellei, nu-i aşa?

George îşi întoarse capul pe jumătate şi rosti pe o voce posomorită:
— Stellei? Nu.
Se întoarse apoi cu faţa, îşi vîrî mîna în buzunar şi scoase ceva, două fragmente mici, albe, pe care le ţinu în palmă. Adăugă:
— Am spart asta, m-am înfuriat şi am spart-o, dar poate fi reparată. Vezi, figurina asta mică japoneză, din fildeş, un om cu un peşte, de fapt un pescar cu coşul, uită-te sub piciorul lui şi observă cu cîtă migală sînt redate faldurile veşmîntului — i-am rupt capul, dar poate fi reparat. Asta-i de făcut, totul e de făcut. O, dac-ai şti cît sînt de nefericit, cum mi se sfîşie inima în piept. Totul e atît de negru. Ce povară...
Părintele Bernard îşi figurase o scenă în care, în cele din urmă, George va „căuta refugiu" la el, dar scena imaginată nu semăna deloc cu cea de faţă. Era întristat, speriat, zăpăcit de starea de spirit a lui George pe care nu o putea înţelege, dar în legătură cu care simţea că ar trebui, pe loc, să întreprindă ceva. Ar fi dorit ca George să se aşeze şi să-i depene o poveste coerentă, să-i ceară să-l consoleze, şi nu să se învîrtească prin cameră. Ar fi dorit să-l domine, să-l reţină, să-i aducă mîngîiere, dar nu vedea cum ar putea-o face. II întrebă:
— Unde e Stella acum?
— Nu ştiu, presupun că în Druidsdale. Acolo am lăsat-o. Eu m-am mutat la Diane. Plecăm în Spania.
— Tu şi Diane?
— Da. Dar totul e infernal, atît de negru, ca un vis odios, şi trebuie să fac iarăşi totul de la început.
— Să faci ce? Lucrul acela îngrozitor pe care l-ai săvîrşit?
— Nimic, nimic, mi-am văzut dublul cu un ciocan în mînă. Cum poate o persoană străină să-ţi fure conştiinţa, cum e posibil? Binele şi răul pot schimba locurile între ele? Bun, acum trebuie să plec.
— N-ai să pleci, aşază-te aici.
Părintele Bernard îşi propti palma în pieptul lui George şi-l împinse cu forţă pe canapea. De îndată ce-l atinse, se simţi năpădit de un flux de putere. Se lăsă în genunchi pe canapea, apăsîndu-şi mîinile pe umerii lui George ca să-l împiedice să se ridice. George se zbătu, dar preotul era mai puternic.
— Stai aici! Aşa. Relaxează-te. Lasă mutra asta nenorocită. Doar n-ai de gînd să plîngi? Nu cred că ai săvîrşit vreodată

un lucru îngrozitor sau că vei săvîrşi vreunul. Singura persoană pe care o chinuieşti eşti tu. Mintea ta clocoteşte de furie şi de remuşcare şi amărăciune şi suferinţă neagră. Alungă toate astea din tine. Lasă miracolul iertării şi păcii să se înstăpînească peste sufletul tău. Iartă-ţi ţie şi iartă-le şi celor despre care-ţi închipui că ţi-ar fi duşmani.

Părintele Bernard îşi ridică mîinile de pe umerii lui George şi se aşează alături de el. Era uşor ameţit, conştient parcă de un eveniment care se petrecuse acolo, în cameră.
George se lăsă străbătut de un fior şi se ridică în picioare.
— Doamne, ce şarlatan eşti! Te foloseşti de vechile trucuri magice.
Părintele Bernard se ridică la rîndul său.
— George, nu pleca, te rog, aşază-te şi mai stai puţin cu mine, liniştit. Nu e nevoie să vorbeşti. Dă-mi voie să-ţi ofer puţină cafea, whisky, coniac, ceva de mîncare. Lasă vechile trucuri magice să opereze în tine, să-şi împlinească travaliul, să călătorească prin tine. Repetă vechile farmece.
— Chiar dacă totul e fals?
— Nu poate fi. în orice caz, o să-ţi facă bine. Ţi-a şi făcut bine. Lasă iertarea să-ţi inunde inima.
George îl fixă o clipă sau două pe preot, de parcă ar fi cumpănit asupra spuselor lui. Apoi scoase un „Oh", se răsuci subit şi ieşi din cameră. Preotul alergă după el. Se auzi uşa din faţă trîntită cu zgomot.
Părintele Bernard se întoarse în încăpere şi, un timp, rămase nemişcat. Afară se întunecase şi mai aprinse o a treia lampă. Apoi telefona la Druidsdale şi auzi vocea calmă a Stellei spunîndu-i că da, George fusese pe acolo şi plecase şi că da, desigur, ea era foarte bine.
Mai stătu un timp gîndindu-se la George. Se simţea înduioşat şi exaltat. Se întreba: „Oare i-am dat răspunsul cel drept? De fapt, ce voia ?". îşi luă cartea de rugăciuni şi îşi aminti cum ţinuse domnişoara Dunbury lanterna în faţa buzelor lui, ca să-i poată citi cuvintele, atunci cînd se oprise curentul electric. îngenunche şi citi cu glas tare rugăciunea pentru cei cu conştiinţa încărcată.
După ce fugise de la Belmont, Tom pornise încet înapoi spre Travancore Avenue. îi venea să se oprească la tot pasul

ca să respire şi să-şi apese pieptul cu mina. S-ar fi zis că un element străin, prea mare pentru el, i se strecurase în trup, şi acum încerca stîngaci şi dureros să iasă afară; şi parcă întregul lui trup simţea nevoia să vomite. Ştia că ar trebui să facă ceva, ceva foarte dificil şi neplăcut, poate chiar fatal, dar încerca să nu se gîndească la acest lucru. întreaga făptură i se resorbea în senzaţiile-i fizice şi în această nouă suferinţă.
Cînd ajunse acasă, urcă la etaj şi se întinse pe pat, dar poziţia i se păru chinuitoare. Se aşeză pe marginea patului, apoi se aşeză pe un scaun. Rosti cu glas tare, un glas răsunător, pe care-l ascultă cu surprindere:
— A fost aici şi acum a plecat, am pierdut totul, a plecat, acum trebuie doar să-i plîng dispariţia şi asta-i tot ce am de făcut, tot ce este şi va fi vreodată de făcut.
în cele din urmă, încercă să gîndească. Astăzi, chiar azi după-amiază, Hattie fusese încă în Ennistone. Ce înseamnă asta ? Să fi însemnat ceva care schimba lucrurile pentru el sau avea importanţă numai pentru că-l făcea să se simtă atît de rău ? Oare nu *terminase* cu toate ? Oricum nu fusese nimic. Nu existase decît ceva artificial, fantezia unui maniac. El o respinsese pe ea, ea îl respinsese pe el. Dar şi acest lucru se petrecuse sub un semn rău. Ca să-l satisfacă pe bătrînul nebun, îşi spuseseră, politicos, „Bună ziua" şi „La revedere", şi trecuseră unul pe lîngă celălalt, făcîndu-şi un indiferent semn

din mînă. Totul se terminase înainte de izbucnirea de mînie a lui John Robert. Lucrul ăsta trebuia să-i fie foarte clar în minte, John Robert nu avea nici un amestec în despărțirea lor. Şi totuşi cum ar fi putut să nu aibă amestec, cînd fusese ideea lui şi numai a lui?

Tom pierduse cu totul simțul timpului, nu-şi mai putea da seama de ceea ce se întîmplase într-o anumită zi şi ce se întîmplase după aceea. Nu-şi mai putea aminti de ce i se păruse atît de necesar să se ducă la Papuc în seara „dezmățului". Probabil că voise să o mai vadă o dată pe Hattie. Şi pe urmă ea plecase, ea şi John Robert se reîntorseseră în America şi el scăpase de coşmar, fusese eliberat. încercase un sentiment de uşurare? Asta era sfîrşitul întregii poveşti şi putea, în fine, să ia o pauză. Dar de la ce să ia o pauză, şi acum la ce nouă înfiorătoare posibilitate, la ce nouă solicitare şi la ce forță se redeşteptase? *Acum* era liber? Oare simțea că,

dacă ar dori, încă ar putea să redobîndească ceva, să aibă, să cîştige? Dar ce anume era lucrul acesta care-l obseda, pe care, evident, îl dorea cu atîta ardoare? Să fi fost legat de John Robert, dorea stima sau aprobarea sau chiar afecțiunea lui John Robert? Sau era vorba de respectul de sine însuşi, de imaginea lui în chip de erou, pe care şi-o dorea? Mă rog, fusese lipsit de ea, dar era o pierdere pe care ar fi putut-o accepta, considerînd-o temporară. De ce oare povestea lui Alex despre Hattie despletită, alergînd prin grădină şi încercînd să pătrundă în casă pur şi simplu îl *înnebunise?* Acum, nici măcar nu se mai gîndea la Hattie cea reală: imaginea aceasta a fetei despletite care alerga prin grădină părea să fi uzurpat, din mintea lui vrăjită, ființa ei reală.

Şocul lui Tom avea de-a face, în parte, cu timpul. Se statornicise în convingerea că cei doi plecaseră definitiv, adică într-o stare de protejată imposibilitate. Acum avea impresia că îşi revenise oarecum din suferința pricinuită de pierderea lor, din pricina înmormîntării lui William şi a fenomenului de la Băi. Acestea fuseseră evenimente însemnate, bariere între el şi acea teribilă pereche. Poate, îşi spunea el acum, că se strecurase o notă de tristețe elegiacă în suferința cu care privise izbucnirea jetului de apă ce simbolizase forța unei energii curative, menite să-i alunge gîndul de la o Hattie îndepărtată de el pentru totdeauna, transplantată în lumea invizibilului. Chiar şi remuşcarea era o provocare lesne de înfruntat.

Şi acum, fusese zvîrlit îndărăt într-o eră anterioară, cu toate datoriile lui neîmplinite, o eră în care totul era abia de făcut. Dar ce anume erau aceste datorii şi această hidoasă libertate, şi acest *ceva* cu care îl tortura noul simț al posibilităților! Gîndul că ea se găsea încă în Ennistone era, s-ar zice, de neîndurat. Ah, Dumnezeule, dacă ar fi fost departe! Dar poate că şi era, posibil să se fi găsit dimineața aici şi acum să fi plecat. Şi dacă ar fi fost aşa, însemna că el se afla din nou acolo unde se aflase? Şi nu acolo unde dorea să se afle? Tot ce avea de făcut era să lase timpul să treacă. Se uită la ceas. Era nouă şi jumătate seara.

Tom se întinse din nou în pat şi încercă să-şi lase gîndurile s-o ia razna. Nu trebuia să se concentreze. Dacă ar face-o... s-ar putea să se lase împins... spre o hotărîre... John Robert voise să facă din el protectorul lui Hattie, cavalerul ei. Dar de

ce anume ar fi trebuit s-o protejeze? Bătrînul ştia că nu e în stare s-o țină alături de el. Dacă ar fi luat-o lîngă el, ar fi însemnat să-i impună să trăiască alături de un monstru, un animal uriaş, puternic, care ar fi putut, accidental, s-o rănească. O, fie să nu i se întîmple nici un rău lui Hattie! Dar ca să nu se gîndească la acest lucru, trebui să-şi recheme în minte moartea lui William şi apa clocotită care țîşnea în înalturi şi felul cum îi opărise brațul - simțea încă arsurile.
Ceea ce Tom se străduia să-şi alunge din minte, obligîndu-şi gîndurile să rătăcească, era ideea teribilă că nimic în lume nu l-ar fi putut împiedica să se ducă acum în Hare Lane şi să constate dacă Hattie se afla încă în Ennistone. „Nu, îşi spuse el, acum nu mai pot face nimic pentru ei sau cu ei. Trebuie, pur şi simplu, să stau liniştit, pînă cînd va fi prea tîrziu şi dă Doamne să fie cît mai curînd prea tîrziu. Dar cum pot să aflu, s-ar putea să şi fie prea tîrziu, sufăr numai din pricina faptului că nu ştiu. Aş putea să mă duc la Camerele din Ennistone şi să întreb pe cineva, ei trebuie să ştie, John Robert închinase o cameră acolo, aşa am auzit..."
Tom se tot gîndi, pînă cînd îl fură somnul...
— Tom, Tom, trezeşte-te, Tom, dragă, trezeşte-te!
Tom se răsuci în aşternut şi se ridică în capul oaselor. Camera era inundată de o lumină puternică şi o femeie se afla lîngă pat. Tom se uită la ea, fără s-o recunoască. Apoi ştiu: Judy Osmore.
— Greg, vino, Tom e aici, dormea tun. Tom, ne-am întors acasă, n-ai primit scrisoarea noastră?
— Nu, răspunse Tom.
îşi lăsă picioarele pe podea, dădu să se ridice, dar simți că îl cuprinde amețeala şi se aşează din nou pe marginea patului.
— E drept, am trimis-o cam tîrziu - am uitat să-ți scriem din timp - am fost într-o grabă nebună, toate s-au precipitat pe neaşteptate - dar a fost minunat!
Gregory Osmore intră în cameră. Arăta obosit şi nu deosebit de încîntat că-l găsise pe Tom acolo.
— *Hello,* eşti încă aici, Tom?
— Bineînțeles că e aici, răspunse Judy.
— *Hello,* Ju, *hello,* Greg, ce bucurie să vă revăd, reuşi, în sfirşit, Tom să spună. V-ați întors chiar acum direct din America ?

— Da, şi ce senzație curioasă avem, nu-i aşa, Greg, parc-am fi încă în avion, venim direct din Dallas, am văzut locul unde a fost împuşcat Kennedy, am zburat non-stop şi tot drumul am băut, nici nu-mi pot da seama cît e ceasul. Ce oră e, Tom?
Tom se uită la ceas:
— Zece şi jumătate.
— Pe ceasul meu e... o, e complet aiurea, am dat să schimb ora şi m-am răzgîndit pe drum. Ce-i cu ochiul ăsta vînăt?
— Presupun că există ceva de mineare în casă, spuse Greg.
— Nu cred, răspunse Tom. Nu mai țin minte.
Brusc, îşi dădu seama că şi lui îi este foame.
— Ți-am spus eu că n-o să găsim nimic, i se adresă Greg lui Judy.
— Ne putem duce la Cîinele în Goană.
— La ora asta trebuie să fie închis.
— Nu la restaurant, la circiumă. Oricum, hai să bem ceva. Pun mîna-n foc că băutură este, unde e un McCaffrey, poți fi sigur că e şi băutură.

— Băutură este, confirmă Tom.
— Să mergem jos, sînt atît de surescitată, trebuie să beau ceva!
Coborîră în camera de zi, Greg aduse o sticlă de whisky şi pahare în timp ce Judy se învîrtea de colo-colo, plină de neastîmpăr, atingînd obiectele, atingîndu-l pe Tom, rîzînd.
— O, totul e îneîntător, am făcut o călătorie extraordinară, am fost la New Orleans, sudul e fantastic, n-am căpătat accent sudic? Eu simt că vorbesc cu accent.
Tom văzu pe canapea punga de plastic cu rochia de seară a lui Judy, pe care o adusese de la Belmont fără sâ-şi fi dat măcar seama. Vorbi:
— Ju, cineva a vărsat vin pe rochia ta, uită-te, dar Gabriel a pus-o la punct.
— Cine a purtat-o? întrebă Greg.
— Mă rog, o cunoştinţă de-a mea, sper că nu te superi.
— Ia să văd, se repezi Judy.
— Gabriel a vopsit-o cu ceai.
— Cu ***ceai ?***
— Gabriel a purtat-o?
— Nu, Greg, o fată, un... îmi pare teribil de rău.
— Nu mai arată cum arăta, comentă Judy, dar n-are nici o importanţă.

— îmi pare foarte rău.
— Tom, dragule, nu te necăji, n-are nici o importanţă, sîntem atît de bucuroşi să te vedem. Nu-i aşa, Greg, iubitule?
— Şi ce alte pozne ai mai făcut ? întrebă Greg, plimbîndu-şi privirea de jur împrejur.
— Nimic altceva... casa e în ordine... dacă ştiam că veniţi aş fi făcut curăţenie, aş fi schimbat aşternuturile.
— Şi ce mai face Ennistone, ce mai face toată lumea? Nu-i nostim cînd te gîndeşti că voi v-aţi dus viaţa voastră liniştită în timp ce noi am trăit cea mai formidabilă experienţă! Trebuie să-ţi povestim totul despre călătoria noastră.
— William Eastcote a murit, îi anunţă Tom.
— Vai, îmi pare foarte rău, exclamă Greg, punîndu-şi jos paharul. îmi pare foarte rău, ce om minunat... şi un vechi prieten al tatălui meu. Cînd s-a prăpădit?
— Recent, răspunse Tom.
Nu se simţea în stare să dea detalii, să socotească zilele, să descrie înmormîntarea.
— Păcat, un om foarte bun, spuse şi Judy.
— Mă duc să telefonez la Cîinele în Goană, hotărî Greg şi ieşi din cameră.
— N-am mai dormit de nu ştiu cînd. în avion n-am reuşit să dormim. Am călătorit la clasa întîi, era o scară şi sus un bar, a fost colosal, am gustat din plin fiecare secundă, pînă şi filmul idiot pe care l-au oferit în avion şi... oh, Tom, ce bine e să-ţi văd din nou mutra, numai că eşti foarte palid. Ia te uită ce bronzaţi sîntem noi! Ne-am săturat de atîta soare. Ia priveşte!
îşi suflecă mîneca rochiei şi îşi expuse braţul bronzat.
— Trebuie să plec, spuse Tom.
— Ba n-ai să pleci, trebuie să rămîi aici în noaptea asta... Greg, nu-i aşa că trebuie să doarmă noaptea asta aici? Tom vrea să plece.
— Taci odată din gură! strigă Greg din hol. Deci o masă de două persoane, dacă venim imediat?

— De trei, îi strigă Judy.
— Eu trebuie să plec. Trebuie să prind un tren spre Londra. Tocmai îmi făceam valiza cînd ați picat voi.
— Prostii, dormeai dus. Oricum, ai pierdut trenul de zece patruzeci şi cinci.
— Dacă plecăm imediat ni se mai serveşte o cină, anunță Greg.

— Eu *trebuie* să plec, stărui Tom.
— Nu, n-ai să pleci!
— Dacă vrea să plece, lasă-l, interveni Greg. Doamne, mă simt îngrozitor.
— Numai să-mi fac valiza, spuse Tom.
Alergă pe scări, în dormitorul lui şi închise uşa după el. Camera i se părea acum tristă, cu toate lucrurile lui zvîrlite care încotro şi cu valiza căscată, valiza pe care o despachetase cu atîta bucurie la venire. Camera cu vedere spre oraş, pe care o alesese cînd se mutase aici, cu atîta vreme în urmă, într-o eră anterioară, cînd fusese tînăr şi fericit şi inocent şi liber! îşi trînti lucrurile claie peste grămadă în valiză şi după aceea nu mai reuşi s-o închidă. Ii venea să urle de furie. împinse într-un colț valiza cu capacul semideschis şi începu în grabă să deretice prin dezordinea din jurul patului. Se strădui să netezească aşternutul şi, în cele din urmă, îl lăsă cum era. Coborî în camera de zi.
— Judy, ai ceva împotrivă dacă-mi mai las valiza aici? Lucrurile mi le-am strîns. Vin eu altă dată s-o iau... am să te anunț prin telefon... trebuie să plec imediat la Londra. Vă mulțumesc mult amîndurora că m-ați lăsat să profit de casă, m-am simțit foarte bine aici.
— Noi îți mulțumi că ai avut grijă de casă, îi răspunse Greg, care simțea că fusese cam dur.
— Trebuie să vii o dată şi să rămîi la noi, oricînd îți face plăcere, adăugă Judy.
— Acum fug...
— Şi o să-ți povestim totul despre călătoria noastră.
Cînd Tom ajunsese în dreptul Institutului, porni grăbit prin fața clădirii, îndreptîndu-se spre intrarea de la Camerele Ennistone unde se afla întotdeauna un portar de serviciu. Oricum, cînd ajunse la uşa principală a Institutului care de obicei e închisă la ora asta, constată că era uşor întredeschisă şi că înăuntru ardea o lumină. împinse încet uşa şi privi. Lumina venea de la o lampă aprinsă la capătul promenadei. Nu se vedea nici un om.
Lui Tom i se năzări că, dacă ar reuşi să se strecoare în Camere prin spate, de pe promenadă, prin Baptisteriu, ar putea afla ceea ce dorea să afle (dacă Rozanov se găsea încă în Ennistone) privind tabela locatarilor, aflată în hol. Dacă ar fi intrat pe uşa principală, ar fi trebuit să schimbe cîteva

cuvinte cu portarul. Dac-ar fi fost un portar care-l cunoştea, s-ar fi dovedit fără îndoială vorbăreț şi i-ar fi furnizat informația dorită; dar un portar care nu-l cunoştea l-ar fi întrebat cine e şi ce caută la această oră. Şi în prezenta lui stare de spirit, speriată şi împovărată de sentimentul vinovăției, Tom simțea că, dac-ar fi luat la întrebări, ar fi în stare să izbucnească în lacrimi. îşi mai imagina şi că ar fi fost posibil să se ivească brusc Rozanov în persoană, şi să-l vadă în loja iluminată, să se uite la el prin peretele de sticlă şi să-l imobilizeze acolo,

lipindu-şi de geam faţa distorsionată de ură şi de furie. Tom se afla în acea stare de energie nervoasă, obsesivă, care-i împinge pe oameni să se amestece şi să-şi vîre nasul peste tot atunci cînd sînt prea proşti ca să gîndească limpede şi prea speriaţi ca să pornească la o acţiune decisivă. Simţea nevoia să săvîrşească un act simbolic sau magic, care să fie legat sau să aibă contingenţe cu situaţia lui, fără riscul de a o schimba în vreun fel. Ar fi vrut, cum s-ar zice, să aprindă o luminare sau să recite o formulă; trebuia să simtă că face ceva pentru a-şi potoli starea de spirit.

Promenada era pustie, cufundată în tăcere şi, pe jumătate, în întuneric. Măsuţele fuseseră date într-o parte, scaunele aşezate în maldăr, unul peste altul. Barul era acoperit cu o pînză albă. Tom făcu cîţiva paşi, conştient de umbra lui lungă, care-l însoţea. Un flux de teamă fizică îi inundă trupul, de la mijloc în jos, o senzaţie presantă, vertiginoasă, excitantă, ca dorinţa sexuală. începu să se mişte repede, cu gura deschisă şi ochii dilataţi. Păşi grăbit, în vîrful picioarelor, spre sursa de lumină, care era uşa parţial deschisă a Baptisteriului, încăperea ce adăpostea căile de acces spre izvorul fierbinte, ca şi intrarea laterală spre lungul coridor al Camerelor. Tom se opri, trase cu urechea, apoi se strecură pe uşă.

în ultimele momente începuse să simtă un miros cald de abur şi o boare de vapori în aer. Rămase nemişcat, uimit. Baptisteriul era înecat în abur. Uşile mari, de bronz, bătute în ţinte sub frontonul lor de piatră, erau larg deschise. Răzbea un zgomot înăbuşit, sacadat. Tom se apropie. Atinse una dintre uşi şi îşi retrase pe dată mîna: metalul frigea. Trecu pragul, clipind des, cu genele ude din cauza vaporilor.

în faţa lui şi dedesubt i se înfăţişară o puzderie de lumini sclipitoare. Stătea pe un fel de podeţ sau galerie îngrădită de

bare, de la care coborau în dreapta şi în stînga şiruri de scări de metal, aproape verticale. O uriaşă masă de ţevi scînteietoare, unele foarte înguste, altele imense, umplea spaţiul de dedesubt. Ţevile erau confecţionate dintr-un metal argintiu-aurit, un auriu foarte, foarte pal, şi acoperite cu stropi de abur condensat, care licăreau ici-colo ca diamantele. Desenul pe care-l alcătuiau ţevile, estompat din loc în loc de zone de abur, părea geometric, totuşi îţi crea o impresie de talmeş-balmeş neinteligibil. Conductele mergeau în jos, tot mai jos, la mare adîncime, fără ca nici un fel de podea sau platformă să fie vizibilă. Tom simţea o briză caldă, intermitentă şi, privind în jos, văzu că păturile de vapori ce păreau să umple hăul erau în continuă mişcare. Evident, existau ventilatoare ascunse, curenţi de aer meniţi să limpezească atmosfera, dar care acum nu izbuteau asemenea performanţă.

Tom nu suferea înălţimile. Şi acum, privind în prăpastia de aburi şi tevi, încercă un vertij ce părea a fi prelungirea acelei senzaţii, asemănătoare cu dorinţa sexuală, pe care o încercase pe promenadă. Nu văzuse niciodată „motoarele" Institutului, pentru că, de cînd se născuse el, izvorul nu fusese expus publicului. In mintea lui, îşi închipuise întotdeauna că trebuie să existe o despicătură adîncă într-o rocă sau o grotă din care ţîşnea un izvor de apă clocotită, aburindă; nicicînd nu şi-ar fi imaginat că e vorba de un labirint de ţevi scînteietoare. „Dar, îşi spuse el, jos, la fund, trebuie să *existe* un izvor, trebuie să *existe* stînci, apa trebuie să curgă sau să ţîşnească în sus. Am să cobor

puțin şi am să le văd." Trecînd de o tăblie pe care scria cu litere roşii PERICOL, păşi pe scara cea mai apropiată. Se legăna uşor. Tom se opri cuprins de amețeală, apoi, ținîndu-se cu putere de balustrada netedă, cilindrică, coborî cîteva trepte pînă la o mică platformă de mai jos, care promitea să fie mai stabilă. Scările, pe care nu le mai desluşea, păreau confecționate dintr-un metal uşor, flexibil, probabil că din oțel, dar un oțel de o calitate cu totul deosebită, se gîndi Tom, din moment ce erau atît de elegante şi de aeriene, aproape nesubstanțiale, cu treptele lor înguste şi şirurile de bare subțiri, verticale, aproape greu de observat cu ochiul liber, care susțineau balustradele înclinate. Păreau mai curînd nişte trapeze suspendate decît trepte. Aveau o culoare cenuşiu-argintie, ce contrasta cu labirintul de țevi aurii printre care coborau, şi erau umede şi alunecoase.

Părul şi fața lui Tom erau muiate, hainele umede, pantofii acoperiți cu picături de apă. Simțea temperatura ridicată care, pe măsură ce cobora, devenea tot mai fierbinte. Duduielile sacadate se auzeau mai distinct. Şi platforma pe care se oprise se legăna. Mai coborî un şir de trepte aeriene. Nu reuşea să vadă nimic dedesubt decît alte împletiri de țevi, la un nivel mai coborît decît cele pe care le văzuse la început. Nu observase pereții laterali şi acum, cînd aburii se întețiră, nu putea distinge nimic în jur. întregul eşafodaj, cu el în mijloc, părea să atîrne în spațiu.

Tom se gîndi că uşile rămăseseră deschise pentru că mecanicii încercaseră, probabil, să verifice izvorul; se vede că se întîmplase ceva. Aşa se explica jetul de apă clocotită proiectat de Pîrîul lui Lud. S-ar putea să se fi revărsat peste tot, poate că inundase toată țevăria asta şi s-ar putea să izbucnească într-un torent. Probabil că erau cu toții foarte alarmați, altminteri n-ar fi uitat să închidă uşile. Pe urmă îşi spuse: „Dar unde-or fi? S-ar crede că nu mai există nimeni, că sînt absolut singur. Să fie... să fie morți cu toții, toți mecanicii de aici să zacă acolo la fund, înecați în apa clocotită sau sufocați de aburi? Poate că nu a mai rămas nimeni care să dea alarma? Oare aburul te poate sufoca? Fără îndoială".

Tom îşi ținea gura deschisă în timp ce inhala, aproape mestecîndu-l, aerul dens, fierbinte, încărcat de vapori, care începea să fie lipsit de oxigen. îşi dădu seama că purta încă fulgarinul. Şi-l scoase şi-l lăsă să cadă pe micul palier pe care se afla, apoi îşi scoase şi haina. Aceeaşi anxietate nervoasă, excitantă, înfricoşătoare îl împingea să continue, să meargă tot mai jos. îşi spunea: „Trebuie să văd izvorul, trebuie să-l *văd,* este unica mea şansă şi, de îndată ce-l văd, urc imediat îndărăt. Nu a avut loc nici o catastrofă, pur şi simplu nu e nimeni aici". Coborî încă un lung şir de trepte tremurătoare, care păreau suspendate în gol şi străbătu un nor gros de abur. în stînga apăru o bucată masivă de zid de beton, ud şi cenuşiu. în sfîrşit un perete, ba nu, pînă la urmă se dovedi a fi un stîlp foarte gros de beton, îndărătul căruia priveliştea era obturată de două țevi verticale, uriaşe, prin ale căror articulații bine înşurubate, aflate acum la nivelul capului lui Tom, scăpau şuvițe de abur, cu un zgomot şuierător. Şuieratul îmbinat cu duduielile sacadate, care răsunau mai puternic şi

mai vibrant, deveniră brusc amenințătoare. Prezența unui asemenea volum de abur comprimat, a unei forțe brute atît de

înspăimîntătoare, anima țevile asudate, care trepidau parcă de viață. „Nu e posibil oare ca întreaga construcție să fie pe punctul de a *exploda?* Nu cumva din pricina acestui pericol iminent era întreaga clădire pustie? Toată lumea fugise, în afară de el." Țevile păreau să gîfîie, să dîrdîie şi să se îndoaie în aerul pîclos. Tom se retrase, urcînd cîteva trepte. Atmosfera, aproape prea fierbinte pentru a fi respirată, îi apăsa plămînii. Apoi, reuşind să vadă o lungă secțiune de trepte în spirală, alergă iar în jos, pînă la o platformă mai mare şi mai substanțială. Privi dedesubt: alte împletituri de țevi, stratificate la diverse niveluri, amestecate, acum, cu monstruoase conducte orizontale şi o altă frîntură de beton ud. Zgomotul duduitor părea să-i fi pătruns în trup, făcîndu-l să tremure de un soi de spaimă extatică.
Tom se gîndi: „De ce mă aflu eu aici? Trebuie să existe o rațiune. Am o misiune de împlinit. Am un țel, o datorie, trebuie să cobor întruna, dacă am ajuns pînă aici, nu mai pot da înapoi". De la patforma pe care se găsea, porneau în jos cîteva scări paralele, mai puțin abrupte. Alese una la întîmplare şi începu să alerge în jos, să sară, lăsîndu-şi mîna să gliseze pe balustrada fierbinte, foarte lustruită. îşi spuse: „Trebuie să merg pînă la capăt, trebuie să decopăr izvorul, trebuie să ajung pînă acolo, e periculos, da, în orice moment s-ar putea să aud un zgomot cutremurător, mugetul asurzitor al unei structuri uriaşe care se descompune, totul pare să fi scăpat de sub control. Dar poate că reuşesc mai întîi să ajung pînă la izvor şi să mă întorc repede, trebuie să găsesc *locul,* trebuie să-l văd, izvorul adevărat, cu stînci şi apă şi pămînt în jur, şi o despicătură adîncă în rocă, undeva acolo, jos, trebuie să ajung pînă acolo şi... să-l ating".
Aburul devenea tot mai dens, aerul mai fierbinte şi mai greu de respirat, Tom gîfîia. îşi spuse: „încă un moment şi o să leşin. Trebuie să-mi țin mintea trează, trebuie să rămîn conştient!". Se opri din nou pe un palier, apoi mai coborî cîteva trepte şi se izbi de un zid de beton în care era încastrată o uşă. Cu un gest automat, încercă uşa: încuiată. Se înapoie pe palier. Desluşi o altă scară sub el, abia vizibilă în abur, dar nu putu descoperi nici o legătură între acea scară şi platforma pe care

se găsea acum. Se prinse de balustradă, îşi trecu un picior peste ea, îl ridică şi pe celălalt, începu să alunece în jos şi apoi, incapabil să-şi mențină echilibrul sau să-şi pună o frînă pe metalul lucios şi umed, căzu, mai curînd decît sări, la nivelul de jos, unde se prăbuşi în genunchi. Mai coborî cîteva trepte, şchiopătînd, şi dădu brusc de o podea de beton.
Tom privi în jur, alergă înainte şi înapoi. Se afla pe un imens spațiu plan, în care erau înfipte o serie de uriaşe țevi argintii-aurite, ca nişte stîlpi. Podeaua de beton se închidea etanş în jurul lor. Țevile degajau o căldură insuportabilă şi Tom se feri să le atingă. îşi continuă investigația, aşteptîndu-se să descopere o galerie sau un pod, o arcadă, de pe care să poată privi dedesubt sau de pe care, eventual, să se lase pînă jos, la stînci, ca să vadă apa înălțîndu-se şi licărind în întuneric. Alergă într-o direcție pînă la un zid de beton, apoi se întoarse în cealaltă direcție pînă se izbi de alt zid de beton, ca o stîncă. Un semicerc de beton în fața lui nu prezenta nici un fel de ieşire nici în față, nici în jos, nici o uşă fermecată, nici o făgăduială de noi mistere; iar în spate, un şir de țevi se înălțau ca o orgă

gigantică, fără nici un spațiu între ele, nici măcar atît cît să vîri un băț de chibrit. Nu mai exista nici un dedesubt. Ajunsese în fundul hăului.
Lui Tom îi trebui cîtva timp pînă să se asigure cu certitudine de acest lucru. Aburul şi fierbințeala îl năuceau, aşa încît îi venea greu să vadă şi să înțeleagă în ce spațiu se găseşte, ce dimensiuni şi ce formă avea acesta. Observă cu oarecare surprindere, pentru că mişcările şi gîndurile îi deveneau tot mai lente, cît de puternic iluminată era întreaga scenă, cît de strălucitoare erau becurile ascunse, probabil, ce reflexe scînteietoare trimiteau tuburile de orgă argintii-aurite şi urzeala ca de pînză de păianjen a scărilor, suspendate acum deasupra capului său.
De îndată ce se asigură că nu exista nici un podeț, nici o arcadă deschisă, nici o grotă aburindă cu o fîntînă de apă clocotită şi nici un alt drum decît cel al scărilor pe care coborîse, făcu cale întoarsă şi începu să urce treptele. Dar curînd se reîntoarse în fundul cazanului, unde rămase o clipă neclintit, de parcă s-ar fi rugat, şi atinse podeaua de beton, umedă. Rosti cu glas tare: „Am făcut tot ce mi-a stat în putință", după care se repezi din nou pe scări, în sus.

Foarte curînd, însă, îşi dădu seama că e blocat. Cînd ajunse la platforma pe care sărise sau căzuse, constată că scara respectivă se termina într-o altă uşă ferecată (îi încercă minerul). Şi cînd se retrase de la uşă, văzu că, într-adevăr, scările pe care stătea acum nu aveau nici un fel de legătură cu cele de deasupra lui, pe care coborîse. Executase saltul exact la marginea unde cele două sisteme păreau a fi mai apropiate. Să sară se dovedise foarte uşor. Să se cațere înapoi, însă, făcînd echilibristică pe o balustradă cilindrică, alunecoasă şi încercînd să se agate cu brațele întinse de nişte bare subțiri, verticale şi fierbinți, şi de treptele de oțel de deasupra lui, pentru ca apoi să se opintească în sus, se dovedea imposibil, în orice caz, ar fi fost o acțiune foarte periculoasă, avînd, în cazul unei căderi, perspectiva prăpastiei cu fundul de beton, adîncă de peste opt metri. Tom rămase locului, gîfîind îngrozitor. Avea senzația că se găsea de foarte multă vreme în puțul acela lugubru, şuierător şi scăpărător iluminat. Căldura umedă, tropicală, irespirabilă, se propaga în valuri de aer pîrjolitor, pe care plămînii lui arşi îl respingeau. Cuprins de o teribilă şi neputincioasă lasitudine, se sili să respire încet şi regulat.
Se gîndea că, desigur, mecanicii, cînd coborau acolo, purtau îmbrăcăminte de protecție şi măşti împotriva căldurii.
Se întoarse, cu paşi lenți, spre uşa ferecată şi o încercă din nou, fără nici un rezultat, apoi se rezemă de ea şi o izbi cu piciorul. Era inaccesibilă, construită dintr-un metal solid, ca de altfel toate structurile care-l înconjurau, şi extrem de fierbinte la atingere. începuse să simtă că treptele încinse îi ardeau încălțămintea. Pînă cu cîteva minute înainte avusese senzația că e un intrus care se furişase în taină acolo unde nu-i era locul. Acum se simțea pur şi simplu captiv. Bătu cu pumnii în uşă şi strigă de cîteva ori: „Hei! Hei!". Auzi ecoul subțiratic, neputincios, al propriei sale voci, abia răzbind prin larma şi prin atmosfera încărcată a giganticului cilindru care şuiera şi trepida ca o rachetă gata să fie lansată în spațiu. Se uită în jos, aşteptîndu-se parcă să vadă că ceva se schimbase, dar totul arăta ca

şi înainte, în iluminaţia insuportabilă care-i frigea ochii. Oare îşi imagina numai sau temperatura creştea întruna?
îşi înălţă privirile spre cel mai apropiat punct al nivelului de deasupra lui, barele uşoare dintre trepte, ca nişte mici cabluri de metal suspendate în aer. Nu se găseau direct

deasupra capului său şi, oricum, erau la o distanţă de aproape doi metri înălţime. Ar fi avut nevoie de un punct intermediar pe care să-şi rezeme piciorul, pentru a se putea ridica să apuce bara, dar nu vedea nimic care i-ar fi putut sluji ca sprijin decît minerul uşii, aflat însă mai jos decît balustrada platformei pe care se afla acum.
Să se sprijine măcar cu un singur picior de balustradă părea cu neputinţă: era foarte înclinată, alunecoasă şi încinsă ca un fier înroşit. Tom începu să cugete: „Dac-aş avea ceva la mine, orice de care să mă pot rezema, deşi nu văd nici ce, nici cum. N-aş izbuti să-mi menţin echilibrul şi să mă ridic pe balustradă astfel încît să mă pot prinde cu mîinile de treptele de sus, şi chiar dac-aş face-o, nu mi-aş putea înălţa picioarele pe trepte, aş rămîne agăţat de ele pînă m-aş prăbuşi în prăpastia de dedesubt. Şi pe de altă parte, dacă nu reuşesc să ajung la scară, în curînd o să mă sufoc. Şi am impresia că toată drăcia asta e gata să facă explozie".
Strigă din nou, dar vocea îi era atonă. Cu un gest mecanic începu să se scotocească prin buzunare şi dădu peste un cuţit, cuţitul elveţian, lung, cu două lame, pe care i-l dăruise Emma de Crăciun. II scoase, desfăcu lama mai lungă şi se uită la uşă. Ii veni ideea că dacă ar putea introduce lama în crăpătura uşii, la capătul de sus al acestuia, minerul lung care s-ar proiecta în afară nu numai că l-ar ajuta să se ridice, folosindu-se şi de clanţa uşii, pînă la scările de sus unde s-ar putea prinde de barele verticale, laterale, dar i-ar oferi şi punctul intermediar de sprijin cu condiţia să nu-şi lase decît o frîntură de secundă greutatea trupului pe el.
Tom introduse lama cuţitului în crăpătura orizontală, de sus, a uşii. Pătrunse perfect, strînsă ferm, şi lăsînd în afară minerul lung de vreo opt centimetri, bine fixat. Puse o mînă pe balustrada cilindrică. Era umedă, extrem de fierbinte şi foarte alunecoasă şi, cînd se uită la ea, zări hăul de dedesubt. Se scotoci din nou în buzunar şi scoase o batistă mare care în comparaţie cu umezeala din jur, era uimitor de uscată. Şterse cu ea balustrada de metal. Apoi, cu mare repeziciune, fără să mai stea să cugete sau să inspecteze elementele scenei, îşi înălţă braţul drept şi se prinse cu mîna de mînerul cuţitului, ridică piciorul drept şi-l rezemă de clanţa uşii, îşi apăsă mîna stingă, ca pe un arc, pe balustradă şi se opinti în sus, ridicîndu-se în poziţie verticală,

pe porţiunea uscată a balustradei; îşi desprinse în acelaşi timp mîna stîngă, şi-o înălţă ca să se apuce de ultima treaptă a scării de sus apoi, mişcîndu-se cu o colosală repeziciune, îşi mută ambele mîini, prinzînd barele verticale ce mărgineau scara. Atîrna cu trupul în gol. De acolo, dacă şi-ar putea sprijini o secundă talpa piciorului pe minerul cuţitului, ar reuşi să se înalţe iar, suficient ca să-şi introducă genunchiul stîng între bare şi, astfel fixat, să se prindă de balustrada scării de sus şi apoi să-şi treacă ambele picioare pe trepte.
în timp ce calcula distanţa necesară şi îşi încorda muşchii pentru salt, auzi deasupra capului un tunător pocnet metalic,

pe care-l înțelese pe dată. Uşile de bronz se trîntiseră. O clipă mai tîrziu, se stinseră toate luminile şi Tom rămase cufundat în bezna compactă.
Emma aprinse lămpile în camera în care, de cîtva timp, el şi mama lui şedeau la lumina pîlpîitoare a focului din sobă. Era sîmbătă după-amiază, sfîrşitul unei zile lungi.
Emma se întorsese din Ennistone cu un tren de dimineață; de la gară luase metroul, intenționînd să se ducă la apartamentul ocupat de el şi de Tom. Dar perspectiva de a se afla singur în camerele pustii era atît de tristă, încît pe loc luă hotărîrea de a-şi schimba direcția spre aeroport şi a zbura la Bruxelles. Bucuria mamei lui în fața acestei vizite neaşteptate îi mai ridică moralul.
Camera în care şedeau împreună arăta întocmai ca atunci cînd mama lui se mutase aici, imediat după moartea tatălui său. Era o cameră belgiană şi nu englezească. Nu pentru că aşa ar fi dorit mama lui. Dar cînd cumpărase apartamentul, preluase şi o parte din mobilier, iar alte piese de mobilă fuseseră moştenite de la sora ei (acum decedată), măritată cu un arhitect belgian. Şi poate că, în momentul cînd hotărîse să se stabilească în străinătate, adoptase stilul *bourgeois,* de modă veche, care se potrivea cu acea parte a oraşului Bruxelles - o totală schimbare față de interiorul, pe veci apus, din Belfast, care continua să supraviețuiască doar în imaginația ei. Perdelele de dantelă (extrem de frumoase), care acopereau ferestrele înalte erau îngălbenite, draperiile de catifea pătate şi vag mîncate de molii, iar căptuşeala lor de mătase atîrna, pe alocuri, zdrențuită. Covorul turcesc era ros şi tocit de urmele

paşilor. Şalul brodat de pe pian, aşezat întotdeauna exact în aceeaşi poziție, era decolorat în părțile unde se odihneau pe el razele soarelui. Rama de argint care încadra fotografia unui Emma în vîrstă de şaisprezece ani, cu trăsături blînde şi ochi duioşi, aşezată tot pe pian, privea întotdeauna din acelaşi loc şi în aceeaşi direcție. Şi tatăl lui Emma era prezent. Un portret al său, atîrnat pe perete (executat de un coleg de studenție de la colegiul Trinity), îl arăta adolescent, dichisit, cu ochi strălucitori şi o cravată verde. Lui Emma nu-i plăcea tabloul. Fotografia aflată în camera mamei, îl înfățişa pe tatăl lui în vîrstă, mai melancolic, timid şi neîncrezător, cu o mustață moale, pleoştită, şi o expresie de blajină şi inteligentă nedumerire. Ambii săi părinți aveau un aer „desuet". Taică-su arăta ca un ofițer din Primul Război Mondial, iar mama lui, ca o vedetă de pe vremea filmului mut. Avea părul blond, ondulat şi pufos, tuns scurt, un nas mic, drept, o gură mică şi ochi mari, frumoşi. încă nu reuşise să-şi trădeze vîrstă mijlocie; părea foarte tînără şi întotdeauna prefera să şadă pe podea sau pe un taburet scund, expunîndu-şi gambele perfecte, în ciorapi de mătase, şi gleznele fine, în pantofii lucioşi cu tocuri înalte. între Mary Scarlett Taylor (născută Gordon) şi fiul ei exista întotdeauna o stare de uşoară tensiune, tristă, dar nu neplăcută. Mama era preocupată, cu nervozitate, să nu-l agaseze cu iubirea ei, iar fiul era iritat, cuprins de remuşcări, conştient de felul prudent, avar, în care căuta să-şi drămuiască dragostea mare pe care i-o purta mamei şi pe care aceasta putea, doar, s-o ghicească. Emma ştia prea bine că rezervele pe care le impunea sentimentelor lui o privau pe ea de o fericire la care avea, poate, dreptul. Glasul ei plăcut, cu o foarte vagă urmă de accent de Ulster, îi amintea

că e irlandez. Uneori, cînd erau împreună, arătau ca doi tineri îndrăgostiți.
— îmi place încăperea asta.
— Mă bucur.
— E atît de îmbîcsită şi de prăfuită şi de nicăieri pe lumea asta.
— Vrei să deschid o fereastră?
— Nu, bineînțeles că nu.
— Ce fericită aş fi dacă ai veni mai des!
— Cînd vin aici, e ca şi cînd mi-aş vizita trecutul. îmi place trecutul. Urăsc prezentul.

— Vorbeşte-mi despre prezent.
— Citesc multe cărți, scriu referate, îmi împuiez capul.
— Şi inima?
— Goală. Găunoasă. Plesnită ca o tobă veche.
— Nu te cred. Şi cînți.
— Am de gînd să pun punct final cîntatului.
— Ce vrei să spui?
— Pe vecie.
— Aiurezi. Aş dori să-ți aduci prietenii aici.
— Nu am prieteni.
— Nu fi atît de morocănos.
— Morocănos! îmi place cuvîntul.
— Adu-l pe Tom McCaffrey.
— Nu ți-ar plăcea.
— Ba da.
— Nu mi-ar plăcea mie să-l aduc.
— Fii serios!
— E lăudăros şi plin de încredere în sine şi frumos, exact opusul meu.
— Şi fetele? Nici una?
— Ba da, o servitoare cu accent londonez, care arată ca o gravură în lemn, veche şi uscată.
— Glumeşti. Aş vrea să te însori.
— Nu vrei.
— Ba da, îmi doresc din inimă. Şi aş vrea să-ți aduci aici viața ta adevărată.
— Viața mea adevărată e aici. Şi o vizitez din cînd în cînd. Restul e ficțiune.
— Munceşti prea mult, citeşti prea mult. Ar trebui să cînți. Cînd cînți eşti fericit.
— Urăsc fericirea şi, în felul ăsta, mă lepăd de ea.
— Iubitule, mă necăjeşti tare...
— Regret.
— Vrei să cîntăm duetul de Mozart?
— Te acompaniez la pian.
Emma ridică de pe pian şalul brodat şi o lampă, şi fotografia adolescenței lui neprihănite şi deschise capacul. Telefonase de la aeroportul Heathrow la Papuc, mai telefonase o dată de la aeroportul din Bruxelles şi de două ori de acasă. Nici un răspuns.

Trase un al doilea scaun lingă pian şi se aşeză alături de mama lui. îşi zîmbiră unul celuilalt şi apoi, dintr-odată, ținîndu-şi mîinile, începură să rîdă.

Brian McCaffrey sună la uşa lui George, la apartamentul din Druidsdale. îi deschise Stella. Era sîmbătă seara la o oră tîrzie.
— *Stella!*
— *Hello!*
— George e aici?
— Nu.
— Pot să intru?
— Te rog.
Stella îl conduse în sufragerie unde, în mod evident, şezuse la masă scriind o scrisoare. Ardea o singură lampă. Pe masă se găsea şi o carte. Brian furişă o privire la titlu: *La chartreuse de Parme*[1]. Se mai găseau pe masă, amestecate claie pestre grămadă, şi figurinele *netsuke* care supravieţuiseră. George o luase cu el pe cea pe care o călcase în picioare. Sufrageria arăta moartă, ca un pretenţios birou oficial. Avea o înfăţişare artificială, de începere nefolosită, în ciuda bogăţiei de ornamente de bun-gust (gustul Stellei): stampe japoneze, cristaluri, farfurii vechi şi rastele. Totul era acoperit de praf, pînă şi capătul neocupat al mesei.
— Te-ai întors.
— Da.
— Şi George unde-i?
— Nu ştiu.
— Dar e bine?
— După cîte ştiu eu, da.
— L-ai văzut?
— Da.
— îl aştepţi să se întoarcă?
— Mi-a spus că locuieşte la Diane Sedleigh şi că vor emigra împreună în Spania.
— Splendid! Asta-i o binecuvîntare!
— Nu ştiu. Poate că nu-i adevărat. Vrei puţin whisky? îţi aduc imediat.

Brian trase cu ochiul la scrisorile de pe masă: una lungă, scrisă mărunt, într-o caligrafie foarte precisă, şi una abia începută, aşternută cu un scris oblic. Se gîndi că nu văzuse niciodată scrisul Stellei. Bănuia că scrisoarea lungă era de la tatăl ei.
— De ce-l căutai pe George ? întrebă Stella cînd se întoarse cu sticla de whisky şi cu un singur pahar.
— Tu nu bei?
— Nu, mulţumesc.
— Gabriel mi-a cerut să vin.
De cînd avusese loc scena cu George, în după-masa aceleiaşi zile, Brian şi Gabriel se dondăniseră întruna. Gabriel fusese la început extrem de deprimată şi apoi, spre surprinderea lui Brian, extrem de furioasă din pricina insinuării lui că, la mare, şi-ar fi expus deliberat sînii spre beneficiul lui George. Brian îşi retrăsese cuvintele şi, pe urmă, cum Gabriel nu mai contenea cu reproşurile, se înfuriase la rîndul lui. Repetaseră întreaga obişnuită ceartă sterilă în legătură cu purtările lui George, pe parcursul căreia Gabriel îşi amintise subit că avusese cu o noapte înainte un coşmar în care-l văzuse pe George plutind înecat. Şi acum, era stăpînită de convingerea că lui George i se întîmplase ceva groaznic.
— George era într-o stare teribilă, spusese Gabriel.

— Eu l-am găsit destul de mulțumit de sine, îi răspunsese Brian.
— E disperat, ştiu eu, haide măcar să-i telefonăm, te rog.
Brian formase numărul de telefon al lui George, dar nu primise nici un răspuns. Şi atunci Gabriel îl implorase să se ducă pînă Ia George, să vadă dacă nu cumva înghițise, voit, o doză prea mare de somnifere şi dacă nu zăcea, aproape neînsuflețit, pe canapeaua din Druidsdale. Era atît de neliniştită din cauza visului ei şi atît de gata să se repeadă ea pînă la George, dacă nu se ducea Brian, încît acesta din urmă îi făcuse pe plac.
— Nu răspund la telefon, îl lămuri Stella, care ascultase, în tăcere, o versiune prescurtată şi îmbunătățită a istoriei de mai sus.
Brian se uită la această frumoasă cumnată a lui, de care se temea puțin. Stella arăta mai matură şi slăbită. Două cute subțiri, ca două fire de păr, îi răsăriseră între sprîncene, dînd feței o mai mare concentrare. Părul de un negru compact se înălța ca o cupolă deasupra frunții, asemenea unei cununi sau

unui coif ceremonial. Gura inteligentă, cu invariabila-i linie ironică, era calmă. Dar ochii negri îi scăpărau de o lumină pe care Brian i-o văzuse foarte rar, nu o blîndă luminozitate comunicativă, ci o flacără aproape fanatică, flacăra voinței. Pentru Brian, Stella însemna un element străin de puterea lui de înțelegere, un fenomen, o ființă pe care nu izbutea sub nici un chip să o descifreze. Totuşi, whisky-ul îi dădea ghes.
— Unde ai fost?
— Intîi la locuința lui N. Pe urmă am locuit la Maryville, cu May Blackett.
— Ruby a simțit că eşti acolo. Ea descoperă întotdeauna orice lucru pierdut. Cînd am fost noi la mare, s-a dus şi s-a holbat la casă. De ce nu te-ai întors mai curînd? Am fost îngrijorați.
— N mi-a cerut să mă întorc, dar...
— Vrei să spui că n-ai făcut ce ți-a cerut N? Majoritatea oamenilor fac ce le spune el.
— Am aşteptat să văd ce se întîmplă.
— Cu George?
— Cu mine. Şi cu George.
— Deci George spală putina, liber ca vîntul, pleacă cu femeia aia în Spania ? Inchipuie-ți, în sfîrşit George o să ne părăsească! N-o să mai avem despre ce discuta. Nu te simți uşurată că o şterge? Asta rezolvă o sumedenie de probleme, nu? Tu ai să poți găsi pe altcineva şi ai să scapi de tîrgul ăsta împuțit. Du-te la Tokio, găseşte-ți un bărbat drăguț, un om inteligent, vreun diplomat englez sau poate unul francez. Pe tine te pot vedea măritată cu un francez. Şi uită de noi! De ce nu? Doar n-ai să-mi spui că-l iubeşti pe porcul ăsta, nu-i cu putință.
— Te referi la George?
— îmi pare rău, scuză-mi vocabularul.
— Ți se pare cu neputință?
— O, e foarte posibil, jumătate din femeile din oraşul ăsta sînt îndrăgostite de George sau îşi imaginează că sînt... pînă şi Gabriel. Dar tu, tu eşti deasupra lor... vreau să spun că tu eşti cu totul specială, ca o regină, ştii., eu te-am admirat întotdeauna foarte mult, deşi n-am avut niciodată prilejul să ți-o spun... dar sper că tu ai înțeles. Nici măcar n-am stat

vreodată ca lumea de vorbă... noi doi... aş fi vrut să discutăm... acum, cînd pleci, simt că...
397
Stella se încrunta şi îşi mijea ochii, adîncind cele două cute dintre sprîncene. îşi îndreptă umerii şi se lăsă pe speteaza scaunului.
Brian îşi spuse: „Ce naiba m-a apucat să-i înşir toate astea? Se vede că-s beat şi sînt lipsit de loialitate față de Gabriel, Stella o să mă disprețuiască...".
— Dar nu am de gînd să plec de aici, răspunse Stella.
— De ce nu, dacă el pleacă?
— Vom trăi şi vom vedea.
— Dumnezeule, vrei să te *răzbuni* pe George? Nu poți să-l ierți, asta-i? Sau încă mai aştepți... să se întîmple ceva...?
Stella scrise cîteva cuvinte pe un petic de hîrtie şi i-l întinse lui Brian.
— Ce-i asta?
— Adresa doamnei Sedleigh. Sau poate că o ştii?
— Dumnezeule, nu mă duc *acolo.*
— Atunci mai bine du-te acasă. Probabil că Gabriel e îngrijorată.
Brian plecă, înjurînd. Se simțea beat. îşi spuse: „E o vrăjitoare. M-a făcut să-i îndrug toate stupiditățile alea şi pe urmă m-a dat pe uşă afară. E mai rea decît George. O cred capabilă şi să omoare un om. Şi ce naiba aşteaptă?".
Era sîmbătă seara, tîrziu. Alex tocmai ieşise din salon şi o găsise pe Ruby stînd nemişcată în capul scării. Simți că o cuprinde spaima.
— Ce faci aici? De ce stai acolo?
Ruby nu răspunse nimic. Se uită la Alex, încruntîndu-se şi muşcîndu-şi buza. Fața ei exprima suferință.
— S-a întîmplat ceva?
Ruby clătină din cap.
— Ai încuiat uşile?
Ruby încuviință din cap.
După plecarea lui George, Alex golise sticla de whisky, după care adormise. Se trezise ceva mai tîrziu şi ciugulise din mîncarea de la cină pe care Ruby, ca de obicei, i-o servise în sufragerie. Pe urmă urcase din nou în salon, mai dăduse pe gît cîteva înghițituri bune şi adormise iar. Acum se simțea buimacă, dislocată din timp şi spațiu. într-un anumit stadiu, nu mai ştia cînd, îşi scosese rochia şi îmbrăcase un capot.
397
„Aşadar, în viitor va locui într-un sat din Spania, împreună cu George şi cu Diane! Oare aşa va fi?"
Ruby continua să se zgîiască la ea. Alex îşi spuse: „Vrea să fac ceva pentru ea? S-o invit în salon şi s-o răsfăț? Vrea s-o... s-o *sărut*... ?". Asemenea lucruri ciudate bîntuiau mintea lui Alex, care avea impresia că Ruby i le inspirase. Nimic n-ar fi împiedicat-o să ia mîna lui Ruby în mîna ei şi să-i spună: „Ruby, dragă, sîntem împreună de foarte multă vreme, încă de pe cînd eram copii, şi acum am ajuns amîndouă bătrîne. Vino să stai de vorbă cu mine. Nu te teme. Eşti înspăimîntată? O să am grijă de tine, n-am să te părăsesc". Alex se întrebă: *„Oare ştie că am de glnd să plec ?* Ea are un al şaselea simț sau aşa ceva. Poate să *ştie?"* Nimic n-ar fi împiedicat-o pe Alex să rostească cele cîteva cuvinte de consolare şi să-i pună cele cîteva întrebări care o munceau, nimic decît tot acel lung

şir de ani care ar fi putut face posibilă asemenea comunicare şi care o făcuseră imposibilă. Alex simţea că-i este rău, că e speriată, buimacă şi obosită. Spuse cu enervare:
— Nu mai sta aici! Du-te şi te culcă! Ora ta de culcare a trecut de mult. Du-te.
Ruby nu se clinti din loc. Stătea nemişcată în capul scării, ca o uriaşă statuie de lemn, mai mare decît în mărimea naturală. Alex continuă cu ciudă:
— Ai vorbit despre noi. Ai flecărit la Băi şi ai dezvăluit secrete în legătură cu noi. Ai făcut-o dinadins. Nu-i aşa c-ai vorbit ?
Faţa lui Ruby îşi schimbă expresia, vădind de astă-dată disperare. Răspunse:
— I-am spus băiatului. Numai băiatului i-am spus.
— Care băiat?
Băiatul în chestiune era Mike Seanu, „licheluţa" de la *Ennistone Gazette*. Se întîmplaseră următoarele: Cînd John Robert făcuse prima vizită la Papuc, pentru a-i aduce lui Hattie la cunoştinţă „planul" său, Ruby îl urmărise prin grădină, muşcată de gelozie şi curiozitate, şi se postase lîngă fereastra camerei de zi, pentru a trage cu urechea la cele ce se discutau. Aşa a aflat că Rozanov are de gînd s-o mărite pe Hattie cu Tom. A păstrat această informaţie în capul ei, fără să scoată vreo vorbă, pentru că era mult mai discretă în privinţa problemelor familiale decît o socotea Alex. Tînărul Seanu nu luase parte la

„dezmăţ". Cum răspundea la gazetă de ştirile privitoare la spectacol, ajunsese, împreună cu gaşca, pînă la Omul Verde, dar se simţise intimidat şi nu rămăsese prea mult acolo, preferind să se ducă la circiuma Dihorul din Tărîmul pustiu, în vecinătatea locuinţei lui. (O circiumă în care, pe vremuri, se făcea trafic de droguri, dar care a devenit acum un local inofensiv, unde beau, cot la cot, sikhii şi ţiganii.) A doua zi i-a venit să-şi muşte degetele cînd a aflat de la ce tămbălău — materiale „bombă" pentru gazetă — fusese absent, dar s-a consolat cînd i s-a încredinţat o treabă de detectiv. Cineva (nu s-a ştiut niciodată cine) surprinsese într-adevăr cîte ceva din conversaţia beată dintre Tom şi Emma cu privire la John Robert şi Hattie. Cînd această picanterie a ajuns la urechea lui Gavin Oare, păruse a fi doar o deducţie amuzantă şi lipsită de temei. Gavin l-a pus prompt în mişcare pe Mike Seanu ca să descopere cît mai mult, sugerîndu-i, între patru ochi, s-o tragă de limbă pe Ruby. „Licheluţa" era ţigan de origine. Ba chiar (după cum ştia Gavin Oare) rudă de departe cu Ruby. Bătrina servitoare, care n-ar fi deschis gura în faţa nimănui altcuiva, şi-a dezlegat limba în faţa acestui băiat, de care era mîndră. Seanu, instructat de şeful lui, o luase la întrebări de felul: „Aşadar, e adevărat, nu-i aşa, ceea ce vorbeşte toată lumea, anume că..." (şi aşa mai departe), la care Ruby răspunsese de bună credinţă că „Da, credea că John Robert aranjase ca Tom să se însoare cu Hattie". Atît i-a fost de-ajuns lui Gavin Oare. Speculaţiile următoare au fost opera lui. (Mi s-a povestit că Mike Seanu a fost foarte deprimat şi scîrbit de articolul rezultat din investigaţiile lui şi chiar s-a gîndit o clipă să-şi prezinte demisia, dar pe urmă, ca un băiat deştept ce era, s-a răzgîndit.) Aceasta a fost calea pe care zvonul cu consecinţe atît de fatale şi-a croit drum în Ennistone.
Oricum, Alex nu primi un răspuns la întrebarea ei, nu pentru că Ruby s-ar fi ruşinat să i-l dea (deşi chestiunea o

frămînta), ci pentru că în acele momente sărmanul ei cap era plin de alte gînduri.
Se trase îndărăt cu un pas, îndepărtîndu-se de scară, şi-i spuse lui Alex:
— Vulpile acelea...
— Ce-i cu vulpile?
— Sînt rele, duhuri rele, lucruri rele. Aduc nenoroc. Fac să se întîmple nenorociri.

— Nu fi proastă. Asta-i o superstiție idioată, țigănească. Nu vorbi cu mine în felul ăsta. Du-te la culcare!
— Sînt moarte!
— ***Ce?***
— Vulpile... au murit. Au venit oamenii şi le-au omorît... acolo, în grădină... eu le-am arătat unde.
Alex, cu buzele albite de spuma turbării, răcni:
— ***Ce-ai*** făcut... i-ai lăsat să le omoare? Le-ai ***arătat*** unde? Diavoliță... fără să-mi spui mie... i-ai lăsat să omoare vulpile... aş putea să te ***ucid*** pentru asta... cum ai putut s-o faci... i-ai lăsat să-mi omoare vulpile ***mele...*** pentru ce nu mi-ai spus?
— Dormeai, erai beată, oamenii au venit cu gazul şi vulpile au murit.
— Zgripțuroaică scîrboasă şi ticăloasă, ieşi afară din casa mea, să nu te mai văd, piei din ochii mei!
Alex re repezi pe scări spre ea, cu mîna ridicată, gata parcă s-o lovească. Ruby se apără, împingînd-o cu putere.
într-o clipită, Alex începu să se rostogolească pe scări, cu capul în jos. Se prăvăli pe toată scara pînă în hol, unde rămase ghemuită şi nemişcată.
Zbierînd de durere, Ruby alergă după ea. începu s-o tragă, încercînd să-i înalțe capul şi plîngînd în gura mare. Apoi, retrăgîndu-şi mîinile, începu să urle ca un cîine turbat. Alex nu se mişca.
— Cum poți spune că totul s-a terminat, cînd de-abia începe ?
— S-a terminat, s-a sfîrşit chiar înainte de a fi început. E mai bine aşa.
— Dar de ce, şi ce anume s-a terminat? Nu se poate, dumneata încerci să distrugi totul. Nu pot să înțeleg.
— Nu-i necesar să înțelegi.
— Mă rog, desigur, înțeleg, dar...
— Haide să încetăm discuția.
— Ştii bine că nu se poate.
— Va trebui, în curînd, să încetăm. Trebuie să încetăm.
— Dar dumneata ai început.
— Ştiu.
— Numai de n-ai fi spus nimic — de n-ar fi trebuit să^mi spui — de fapt, nici nu trebuia să spui ce-ai spus...
— Ştiu, ştiu, ştiu...

— Ne-am fi apropiat unul de celălalt treptat, cu timpul, ar fi fost atît de uşor...
— *Te rog,* Hattie.
— Se spune că eşti teribil de inteligent, de ce nu te-ai gîndit cum să faci?
— M-am gîndit prea mult.
— De ce n-ai tăcut, aş fi putut să mă obişnuiesc.
— Nu mă chinui cu asta.

— Acum sînt mare, aş fi putut înţelege ce doreşti fără să transformi totul într-o tragedie.
— Nu mă *chinui!*
— Dumneata mă chinuieşti pe mine. Mi-ai făcut ţăndări viaţa, mi-ai tulburat mintea şi inima şi acum vii să-mi spui că e mai bine să sfîrşim totul şi să ne despărţim iar.
— Aşa e mai bine.
— Dar eu te iubesc...
— Te înşeli, ţi se pare.
— Nu, e adevărat, şi am putea să ne descurcăm cumva, *putem...*
— Poate tu, mie mi-e imposibil
— Şi cu dorinţele mele cum stăm?
— Dorinţele tale sînt lipsite de importanţă, sînt efemere, eşti prea tînără, interesele tale nu sînt adînci, suferinţa pe care ţi-o va pricinui despărţirea de mine va fi de scurtă durată. E mai bine să nu încercăm să mergem mai departe. Pentru mine asta e... nu o tragedie... viaţa nu-i tragică... e o catastrofă... dar poate că e una binevenită.
— Nu te interesează decît catastrofa dumitale.
— Da.
— Dar te iubesc, vreau să te ajut, să te salvez.
— Fetele tinere visează întotdeauna să fie salvatoare, dar e singurul rol pe care nu sînt în stare să-l joace.
— Nu generaliza, eu sînt în stare. De ce nu mă laşi să încerc?
— Pentru că nu mai vreau să-mi faci rău.
— Asta e o cruzime, e îngrozitor!
— Şi atît de nedrept, după cum ai mai spus.
— Te-aş putea iubi, te-aş putea îngriji, aş putea să te fac fericit. Acum am putea fi *prieteni,* aşa cum spuneai că ai visat întotdeauna.

— Nu, tu refuzi să înţelegi cît de imposibilă ar fi pentru mine o asemenea situaţie, din o sută de motive.
— Da, refuz să înţeleg. Văd că ne învîrtim în cerc.
— Atunci să încetăm discuţia. S-a luminat de zi. Păsările au început să cînte. Am discutat întreaga noapte.
— Sîntem în miezul verii, aproape că nici n-a fost noapte, nu am discutat chiar atît de mult, şi nu mă pot opri din vorbă. Nu pot să dorm. Ţi-a fost teamă că am să fug. Acum mi-e teamă mie că dumneata ai să fugi.
Erau zorii dimineţii de duminică şi, aşa cum spusese Hattie, noaptea fusese doar o amăgire. O mierlă cînta în mărul din Hare Lane nr 16. John Robert se ridică, aproape înţepenit, şi dădu puţin la o parte una dintre perdele, lăsînd să se filtreze o suflare de lumină limpede, lividă, în camera cu lămpile aprinse. Hattie se cutremură şi gemu. Apoi spuse:
— Eram atît de fericită la Papuc. Mi-ai luat-o pe Pearl. Şi acum îmi iei tot restul.
Hattie îi dăruise lui John Robert „ziua" pe care i-o ceruse, adică vineri. Dar în acea dimineaţă, după lamentabila lui izbucnire sentimentală, nu mai putuseră discuta normal. Amîndoi erau puţin speriaţi şi foarte doritori să dea îndărăt. El îi spunea întruna: „îmi pare rău", iar ea îi răspundea: „E în ordine". „Apologia" lui John Robert, „explicaţiile" lui bolborosite se transformaseră într-o lungă trecere în revistă a tuturor întîlnirilor lor şi a amintirilor comune, în care se refugiaseră amîn-

doi. Pe parcursul acestor depanări de aduceri aminte, care unui ascultător din afară i-ar fi sunat ca o discuție prietenească, se scrutau unul pe celălalt din priviri, ca doi antagoniști în pragul unei lupte, şi fiecare dintre ei era măcinat de gînduri. Ba chiar, în acest răstimp, fețele lor încordate vădeau o marcată asemănare, întrucît amîndoi erau extrem de concentrați asupra celor petrecute şi a celor ce urmau să se mai întîmple. Apreciaseră, reflectaseră, plănuiseră. în cursul după-amiezii (după ce ciuguliseră, distrați, puțină pîine şi brînză în chip de masă de prînz), Hattie declarase că e foarte obosită şi că o doare capul şi ar dori să se odihnească un pic, aşa încît se despărțiseră, amîndoi simțindu-se uşurați. Fata se întinsese pe pat, rigidă, cu mintea în continuă alertă. Acum, bătrînul era cel care se frămînta şi ofta, iar ea asculta. Seara porniseră din nou să depene amintiri, într-o manieră mai puțin întîmplătoare, mai deliberată. S-ar fi zis că era necesar să

parcurgă toate aceste mărturii ale trecutului ca pe un soi de litanie, înainte de a *se angaja* unul față de celălalt. Discutaseră, schimbaseră păreri, cu multă precauție, ciocnindu-se chiar din cînd în cînd şi declarîndu-şi reciproc că se vor duce devreme la culcare (ceea ce au şi făcut), amînînd explicațiile finale de care se temeau amîndoi. Hattie îi pusese întrebări în legătură cu mama ei, cu copilăria acesteia; îi vorbise puțin şi despre tatăl ei. Discutaseră şi despre Margot, şi apoi vrute şi nevrute, de parcă ar fi ținut să se obosească reciproc, epuizînd toate subiectele pe care le puteau dezbate între ei.

A doua zi dimineață, Hattie s-a smuls din visuri înfiorătoare, cu un pregnant sentiment de vinovăție şi de teamă, legat de Pearl. După ce îi promisese solemn lui John Robert că se va întoarce, alergase la Papuc, unde constatase că Pearl plecase. Revenise cu fața scăldată în lacrimi. John Robert o măsurase în tăcere, cu ochii lui teribili.

încă de pe acum, conviețuirea în casa aceasta micuță, urcatul şi coborîtul scărilor, mîncatul şi băutul împreună, mersul la toaletă, aşezatul pe scaune şi ridicatul în picioare, deveniseră o rutină de coşmar, ca aceea a puşcăriaşilor. Din cînd în cînd, ca s-o scutească pe Hattie de prezența lui, John Robert ieşea în grădină şi stătea acolo, sub măr, ca un animal bătut, în timp ce Hattie, asemenea imaginilor pictate într-o casă de păpuşi, se uita la el pe diferite ferestre. Nici unul dintre ei nu avea puterea de a-i sugera celuilalt să meargă undeva sau să facă ceva şi nici nu se simțeau în stare, deşi se străduiseră, să reia conversația purtată cu o zi în urmă.

în cele din urmă, din tăcerea lui şi din lacrimile ei care nu mai conteneau, se înfiripă adevărata discuție, îngrozitoarea discuție, şi toate pricinile de spaimă care o bîntuiseră pe Hattie ieşiră la iveală.

Acum se uita la lumina leşioasă a zorilor şi îşi simțea fața ca de piatră.

— Nu vreau să încetăm discuția pînă ce nu ajungem la o concluzie, la un sens, pînă ce nu stabilim o înțelegere, pînă nu atingem punctul de la care să o putem lua de la început.

— N-o s-o mai luăm de la început. Cînd vom pune punct acestei conversații, va fi punctul final.

— Te rog, te rog, nu mai spune asemenea lucruri. De ce trebuie faci aşa o tragedie din toate, să absolutizezi totul? Tratează situația ca pe o problemă. Problemele au soluții.

— Un mare filozof a spus că atunci cînd răspunsul nu poate fi formulat în cuvinte, acelaşi lucru s-a întîmplat şi cu întrebarea.
— Dar în cazul nostru, răspunsul poate fi formulat.
— Nu e vorba de o problemă.
— Ai o datorie faţă de mine. Nu-i ăsta lucrul cel mai important?
— Am avut o datorie. Am dat greş. Datoria s-a încheiat.
— Datoriile nu se încheie niciodată. Pentru că ai spus ce ai spus, *acum* ai datoria de a nu mă face teribil de nefericită. Te rog, gîndeşte-te şi la *mine,* fă ceva să-mi fie mai uşor, să nu fie îngrozitor. E la fel cum te simţeai tu, cînd eram copil şi nu puteam comunica. Şi ai impresia că acum cînd am crescut mare e şi mai rău. Dar nu-i aşa, acum e mai bine, pentru că putem vorbi, am putea fi prieteni.
— N-am putea fi niciodată prieteni.
— Nu spune aşa ceva! Eu ştiu de unde provin toate astea, de la cartea dumitale. Eşti deznădăjduit din pricina cărţii pe care nu o poţi scrie şi atunci vrei să distrugi totul în jur, să nimiceşti orice a mai rămas.
— Nu fi proastă, tu nu ştii nimic despre cartea mea.
— Nu te poţi purta şi dumneata ca un om rezonabil, nu poţi fi un om obişnuit, nu ne-am putea reîntoarce... mă rog, nu la relaţiile din trecut, asta nu se mai poate, dar...
— Dacă m-aş fi purtat cu tine în trecut în chip firesc, ca un om obişnuit, n-am fi ajuns aici.
— Ai mai spus asta... dar acum e ca şi cum te-ai fi purtat... prin cele ce mi-ai spus ai schimbat trecutul.
— Asta e o imposibilitate, a schimba trecutul ar fi un sacrilegiu, pentru aşa ceva se moare.
— Nu. Dumneata ai făcut-o, ai sărit peste prăpastia dintre noi. Dă-mi voie să te conving, nu *înţelegi,* sîntem împreună, ca doi prieteni care se îndrăgesc, ca o *familie* - dumneata ai izbutit să creezi această apropiere.
— Lucrurile nu stau aşa, Hattie, şi nu pot fi făcute să arate astfel. Ar trebui să pun capăt acestei conversaţii, dar n-am inimă s-o fac, aş dori să continue la nesfirşit. E un chin, dar ce va urma dupa aceea va fi şi mai rău. E o prostie din partea mea să încerc să transpun în cuvinte imaginea unor lucruri imposibile şi inefabile şi tocmai de asta nu vreau să prelungesc discuţia... e atîta durere...
— Nu suferi, te rog, nu pot îndura să te văd suferind, încearcă să nu suferi...
— Te înspăimînt, îţi provoc repulsie fizică.
— Nu!
■— Ieri te-am înspăimîntat... ieri, sau cînd a fost... am pierdut noţiunea timpului.
— Ieri a fost de mult de tot. Să ştii că nu-mi inspiri simţămintele de care ai vorbit. Eu am cu totul alte senzaţii... simt... simt că te-am descoperit.
— Vrei să spui că e o situaţie interesantă, o discuţie care te incită.
— Nu!
•— Of, ce prostie, şi ce chin!
— E drept că descoperirea mi-a provocat un şoc, o surpriză, dar acum m-am obişnuit cu ghidul. E ca şi cum am fi trăit în toţi aceşti ani... în cele mai paşnice relaţii, alături unul de

celălalt şi... ah, da... fericiți, asta-i ce-am simțit cînd am discutat despre trecut.
— Plăsmuieşti lucruri ireale. îți foloseşti inteligența. Dar nu ajunge numai inteligența. Şi faptul că eşti atît de inteligentă constituie... un handicap. Dar acum totul s-a sfîrşit.
Asta e o conversație între două fantome.
— Eu nu sînt o fantomă.
— Pentru mine eşti. încă nu ai venit la mine... dar am ştiut întotdeauna că atunci cînd vei veni, voi trece printr-o explozie atomică.
— Nu vreau să trec pe lîngă dumneata. Refuz. Poate că a fost o explozie. Dar nu-i aşa că a fost salutară? Stai liniştit şi încearcă să priveşti în jur cu calm. Ai să descoperi că te afli pe un tărîm cu totul nou.
— Da. E un tărîm pe care niciodată nu vom putea fi împreună.
— Şi de ce nu?
— Discuția asta ne-a adus la stadiul la care este imposibil şi periculos să mai continuăm în orice direcție am lua-o.
— De ce ții să *defineşti* totul. Ştiu că filozofii sînt în căutare de definiții. Dar n-ai putea renunța măcar o dată la ele?
— Nu căuta argumente.
— Lupt pentru viața mea.
— Nu minți, Hattie, nu exagera.

— îmi pare rău, dar eu aşa simt. Te-am regăsit, putem comunica, ne înțelegem unul pe celălalt, sîntem apropiați. Nu vreau să te mai pierd, nu ***trebuie*** să te mai pierd... ar fi groaznic. Nu pot suporta lumina asta amestecată, te rog stinge lămpile şi dă la o parte draperiile.
John Robert se ridică şi făcu ce-i ceruse.
— Uite, vezi, dragul meu John Robert, soarele a răsărit, străluceşte, cerul e albastru, mierla cîntă, trebuie să încercăm să fim fericiți, de ce n-am putea, din moment ce sîntem amîndoi atît de inteligenți! Haide, zîmbeşte-mi!
— Oh, Hattie, Hattie...
îşi înfipse degetele în părul scurt, creț, cărunt, şi trase cu putere, de parc-ar fi vrut să-l lungească şi să-l facă să-i acopere ochii. Se aşeză, cu greutate, în fotoliu. Hattie şedea pe un scaun cu speteaza dreaptă, lîngă masa cu rămăşițele unei cine pe care încercaseră să o consume cu multe ceasuri în urmă.
— Hattie, nu mai stărui, nu mă duce în ispită, eşti ca un demon, ca ***diavolul,*** cu nevoia asta a ta de a continua.
— Cum poți vorbi astfel? Mă necăjeşti îngrozitor! Priveşti lucrurile într-o lumină tenebroasă, eşti hotărît să distrugi totul, orice posibilitate, numai din răutate, cred că-ți place să mă faci să sufăr. Ah, de ce a trebuit să-mi spui! A fost tot timpul vina dumitale.
— Da, da, ştiu.
— Spui că nu putem fi prieteni, atunci hai să fim altceva. Mă iubeşti. Eu te iubesc. De ce nu putem pur şi simplu fi împreună?
— Ce Dumnezeu vrei să spui?
— Nu în sensul că... vreau să spun... aşa cum sînt oamenii care se iubesc împreună.
— Asta ar fi posibil dacă am fi avut alt trecut, dar, ți-am spus, nu putem reface trecutul... ar fi un fals, ar fi abominabil. Nu sîntem şi ***nu*** putem fi unul față de celălalt ceea ce ar fi trebuit să fim...

— Dacă am rămîne împreună, şi ne-am iubi, am găsi o cale de remediere, o punte peste prăpastia ce ne-a despărțit.
— Vrei să spui ca ***foşti iubiți?***
— Nu vorbi în felul ăsta oribil. Nu vreau să spun... ca ***nimic*** altceva, ca noi înşine.
— îngerii ar putea. Oamenii, nu. Minților noastre le lipseşte acel grad de particularitate. Şi oricum, nu mă iubeşti.

Sau crezi că mă iubeşti, *acum,* dar e doar un fel de entuziasm, din cauza acestei discuții oribile, de nepurtat, pentru care sunt cu totul responsabil, din cauza acestei *drame,* cum ai numit-o tu, şi pentru că te simți flatată!
— Flatată!
— Tinerele fete se simt flatate de atențiile bărbaților mai în vîrstă, mai ales dacă aceştia sunt faimoşi.
— *Nu minți*! Asta-i un fel de discurs mincinos şi răutăcios!
— Da. Bine. Dar probabil sînt primul bărbat... care ți-a făcut avansuri., şi dacă nu sînt... of, Doamne!
— Cum poți *să-mi vorbeşti* în felul ăsta, mie !
— îmi pare rău, n-am vrut... doar că... sunt atît de supărat...
— Ah, cum aş putea să-ți arăt, cu adevărat, cum ar fi! Dacă ai fi fost profesorul meu, te-aş fi iubit la fel.
— Dac-aş fi fost profesorul tău lucrurile ar fi arătat altfel.
— Şi n-ai putea fi, acum, într-un fel, profesorul meu?
— Nu.
— De ce nu ne-am putea crea un cămin împreună, aşa cum ai spus *dumneata* la început. Doar mi-ai vorbit despre asta, ai şi uitat? Spuneai că o să plecăm împreună în California şi ai să cumperi o casă lîngă ocean, o casă care o să-mi placă, şi ai să mă ții alături de dumneata.
— Am fost nebun, ştiam că aşa ceva nu se poate întîmpla, că n-ar fi niciodată posibil.
— Oricum, ai spus-o.
— Da, dar asta a fost înainte să ... sparg bariera, să sar peste prăpastie... nu ne mai putem întoarce.
— De ce nu? De ce n-ai încerca? Doar eşti un om liber, nu o victimă neajutorată.
— Sînt o victimă neajutorată... sînt țintuit pe crucea mea şi țip. Nu poți să înțelegi, nu poți *să simți* diferența dintre noi? Tu vorbeşti, îți munceşti mintea, încerci una, încerci alta, pentru a mă opri să te fac să suferi. Dar eu trăiesc într-o altă lume, într-o lume a suferinței, eu trăiesc în prezența morții.
— Moartea!
— Nu vreau să spun prin asta că sînt grav bolnav sau că am de gînd să mă sinucid, nimic de genul ăsta. Dar eu trăiesc o agonie.
— Nu, nu, nu, nu trebuie să fie aşa. De ce nu putem fi împreună în casa despre care ai vorbit? Aş reuşi să fiu atît de

fericită! Numai dacă am locui împreună, dumneata şi cu mine şi cu Pearl.
— Şi cu Pearl... exact!
— Ce vrei să spui?
— Nu înțelegi nimic.
— Dacă nu mi-ai fi zis, am fi putut pleca toți trei acolo.
— Dacă aş fi păstrat tăcerea şi aş fi continuat să mă prefac... cred că te-aş fi iubit şi aşa... dar, cu atît mai mult

acum, simt că din momentul în care ți-am vorbit, am început de fapt să te iubesc şi cu asta s-a şi terminat totul.
— Dar de ce?
— Vorbeşti de Pearl. Cum crezi că aş putea îndura să fiu martorul iubirii pe care i-o porți lui Pearl?
-— Dar voiai să mă măriți cu Tom McCaffrey.
— Asta a fost înainte, înainte să ne fi schimbat, am vrut să evit catastrofa asta.
— Nu putem pur şi simplu să fim noi înşine, desigur că putem să trăim dincolo de toate acele lucruri, sigur că putem, putem face ce vrem.
— Hattie, nu mă tenta, nu sfîrşi ca un diavol în viața mea, eu trebuie să-mi păstrez imaginea pe care mi-am făurit-o despre tine.
— De ce nu ne putem imagina totuşi o cale?
— Nu, nu, nu vom ajunge la aşa ceva, acolo nu vom ajunge !
— Acolo, unde?
— Acolo, unde totul e în continuă schimbare şi metamorfozare şi fiecare lucru o porneşte de-a-ndoaselea. Nu, nici nu-mi pot imagina aşa ceva. Tu nu ştii ce însemni pentru mine. Eşti imaginea purității şi a inocenței. Tu nu ştii ce vorbeşti, aşa că, mai bine, încetează să mai vorbeşti. Acum eşti încă inocentă, mai tîrziu vei fi la fel cu toate celelalte. Cîteodată simt că vreau să te ucid, numai ca să te păstrez aşa cum eşti acum.
îşi împinse cu violență fotoliul în spate, dar nu se ridică. Hattie stătea nemişcată, sprijinindu-şi ambele palme pe masă, aşa cum stătuse şi mai înainte cînd el îi dezvăluise secretul. Fața îi era puternic îmbujorată, ochii îi scînteiau, dar John Robert nu-şi putea da seama dacă de emoție sau de lacrimi. Un moment, rămaseră amîndoi tăcuți.
După un timp, Hattie se relaxa, îşi frecă ochii şi îşi arcui spinarea, părînd doborîtă. Rosti pe o voce posomorită, aproape plîngăreață:

— Deci nu vrei să te gîndeşti la mine... aşa cum voi arăta în viitor.
— Nu. Prefer să nu ştiu... nimic din ce se va întîmpla mai tîrziu cu tine.
— Şi asta numeşti dragoste. Eşti lipsit de orice *simțire*... de orice *sentiment normal.*
Cuvintele căzură cu greutate - nimicitoare prin prozaismul lor, după conflictul atît de abstract dintre ei doi.
John Robert le simți precizia mortală înțelegînd, cu groază, că discuția lor luase sfîrşit. Vorbi:
— Eşti răscolită, tulburată, pentru tine totul înseamnă doar o experiență nouă, şi eşti decepționată. Dar pentru mine, Hattie... nu-ți pot spune ce iad e viața mea.
Hattie refuză să-şi exprime compătimirea. Se gîndea la simțămintele ei.
— Mi-ai *forțat* iubirea pentru dumneata... asta ai făcut... şi acum o ucizi pe loc. Mi-ai stîrnit atît de multe sentimente... Te-ar surprinde să ştii cît de mult simt... ce simt acum...
— Pentru că eşti atît de aproape de mine. Vreau să spun că sîntem amîndoi închişi în cămăruța asta, în care răsuflăm şi transpirăm împreună. Eu sînt o jivină mare. Mă socoteşti puternic şi înfricoşător şi interesant. îți repet, e o impresie de moment.

— Explozia dumitale atomică. Acum simt că... aproape m-am îndrăgostit de dumneata.
— Nu fi prostuță, Hattie. Păstrează-ți rațiunea, mintea.
— Doar că... n-am mai simțit nimic asemănător înainte.
— Nu mă interesează...
— Ah, dumneata... nu te înțeleg, *deloc]*
— Are de-a face cu trecutul, Hattie. Cînd ți-am spus ce n-ar fi trebuit să-ți spun niciodată - ai dreptate aici - a fost de parcă ar fi căzut lama unei ghilotine. Nu mi-am dat seama pe moment. Dar s-a oprit timpul în loc. Nu mai am timp — vreau să spun, pentru tine. E ca şi cum te-aş fi omorît. Vei rămîne întotdeauna la fel, dar moartă.
— Cum poți să-mi spui lucruri de o asemenea cruzime? De ce nu mă laşi să te fac fericit cumva ? Nu-mi spune că e imposibil. *Gîndeşte-te* la lucrul ăsta. Nu neapărat acum, dar mai tîrziu. Acum am trecut prin destule, începem să vorbim prostii. Dar nu tăia toate punțile - nu mă considera moartă.

— O, vei fi destul de vie undeva, în altă parte. Şi sper că vei fi foarte fericită, nădăjduiesc din toată inima.
— Nu-i adevărat. încerci să arunci un blestem asupra mea, să-mi distrugi fericirea. Pentru că nu poți împărtăşi viața mea, vrei s-o înnegreşti.
— *Te rog,* nu gîndi aşa ceva despre mine.
— îți plîngi singur de milă, eşti atît de *stupid!* Eu țin la dumneata, te iubesc, ai norocul să fii iubit de mine, şi dai norocului cu piciorul. De ce trebuie să ne întrebăm tot timpul ce înseamnă fiecare lucru, hai să vedem pur şi simplu ce înseamnă. Bine, a fost o conversație idioată, nebunească, dumneata ai făcut-o să fie astfel. De ce n-am merge acum la gară, la aeroport, să plecăm în America?
— Hattie, nu mă chinui.
— Haide să plecăm împreună.
— Hattie, opreşte-te şi ascultă-mă. Vreau să pleci *imediat* din casa asta şi să te duci înapoi la Papuc. Poți s-o chemi pe Pearl înapoi, dacă doreşti. Nu-mi mai pasă, atîta timp cît nu te mai văd niciodată.
— Eşti *nebun.*
— Am să-ți trimit regulat bani, am să-ți aranjez intrarea într-un colegiu englezesc, şi tot ce mai e nevoie. Poți să faci tot ce-ți doreşte inima, eu voi fi în America. Dar acum pleacă, te rog, e încă devreme, nimeni n-o să te vadă, pleacă!
— Nu vreau să plec, de ce-aş pleca ? Urăsc felul ăsta chinuitor şi repetitiv în care discutăm, ne face praf nervii. Şi nu pot suporta să fiu atît de aproape de dumneata, să mă simt atît de aproape... şi totuşi fără...
— Pleacă, *te rog,* chiar acum.
Hattie sări de pe scaun. Obrajii îi erau aprinşi şi pătați de dîrele lacrimilor, întocmai ca fața unui copil. Nu-şi împletise părul, nici măcar nu şi-l pieptănase, şi îl încîlcise tot, învîrtindu-şi, în timpul discuției, şuvițele în jurul degetelor. Rochia îi era strîmb încheiată. Ii tremurau buzele şi bărbia, mîinile îi erau nesigure, respira sacadat. Ochii albaştri lăptoşi îi străluceau de lacrimi şi de furie. John Robert, afundat în fotoliul adînc, arăta ca o gigantică broască țestoasă, pe jumătate ascunsă în carapace; se opinti din greu să se ridice, frecîndu-şi picioarele de covorul ros şi făcînd brațele fotoliului să scîrțîie sub mîinile sale încordate, dar nu izbuti. Spuse în şoaptă :

— Nu te apropia...
O clipă, s-ar fi zis că Hattie era gata să i se arunce în braţe, cuibărindu-se, ca o pisicuţă, pe genunchii lui. Dar se lăsă pe lîngă fotoliu, îi luă mîna şi i-o acoperi de lacrimi şi de sărutări.
— Iartă-mă, nu mă părăsi, eşti bunicul meu drag, te iubesc, nu am pe nimeni în afară de dumneata, te rog, ai grijă de mine, iubeşte-mă, nu mă lăsa singură.
— Hattie, *încetează]* îi ceru John Robert.
In acest moment, dintr-odată, casa răsună de un zgomot puternic. Hattie îşi lăsă greutatea corpului pe călcîie. Zgomotul se repetă, nişte bubuituri răsunătoare. Cineva bătea, *izbea cu pumnii* în uşa de la intrare. Se uitară unul la celălalt. John Robert spuse:
— Trebuie să fie poliţia.
Nu se putuse gîndi la altceva.
— Nu te duce, îl sfătui Hattie, care sărise în picioare. Nimeni nu ştie că ne aflăm aici.
După un prelung ţîrîit al soneriei se auziră nişte bătăi şi mai puternice cu pumnii în scîndurile uşii. John Robert reuşi să se lase întîi într-un genunchi şi apoi să se ridice în poziţie verticală. Mormăi:
— Trebuie să mă duc. Trebuie!
Se tîrî, anchilozat, pînă în hol, urmat de Hattie şi, pe urmă, după ce bîjbîi în întuneric după cheie şi clanţă, deschise uşa. Răbufnirea de lumină rece, strălucitoare, a dimineţii îl orbi o clipă.
In uşă stătea Tom McCaffrey. Se uită la ei cu ochi năuci, sălbatici, istoviţi. Părul îi era încîlcit, cămaşa descheiată, picioarele desculţe. Rosti cu voce joasă, limpede:
— Am venit după Hattie.
John Robert nu şovăi nici o secundă. Se întoarse şi o împinse pe Hattie întîi între silueta lui voluminoasă şi zid, pe urmă direct în stradă. Mai tîrziu, Tom şi-a amintit că văzuse mîinile lui John Robert încleştînd stofa rochiei lui Hattie, în timp ce aceasta ieşea pe uşă, împleticindu-se. Hattie strigă:
— Nu!
Tom îşi deschise braţele cînd fata, îmbrâncită din spate, căzu aproape peste el. Ii simţi atingerea, gîtul cald, părul răcoros. Un moment mai tîrziu, strîngea cu putere în mîna lui mîna ei umedă. îi spuse: „Vino!" şi o trase după el.
407
Uşa casei din Hare Lane nr 16 se trînti în urma lor.
Tom începu să alerge, trăgînd-o pe Hattie în urmă-i. La început, Hattie se împotrivi, apoi porni să alerge alături de el, ţinîndu-l de mînă.
Şi cine, dînd la o parte perdelele în dimineaţa fragedă, în lumina proaspătă a soarelui, i-a văzut alergînd, pe străzile pustii, pe Tom McCaffrey mînă în mînă cu Hattie Meynell? Eu i-am văzut.
După un timp, pe undeva prin Travancore Avenue încetară să mai alerge şi înaintară la pas, gîfîind. Tom îi dădu drumul la mînă. Hattie plîngea încet, ştergîndu-şi din cînd în cînd ochii cu încheieturile degetelor. Tom o privea cu sfială.
— Hattie, nu plînge, iubito. Ce s-a întîmplat? Sînt doar eu.
Hattie clătină din cap şi nu răspunse. Faţa îi era roşie, ochii injectaţi, gura umedă. Lacrimile îi secaseră, dar respira

cu sughițuri puternice, ca nişte mici țipete. îşi trase peste față părul încîlcit, ca pe un văl.
Trecură de casa lui Greg şi a lui Ju. Draperiile erau împreunate. Totul era cufundat în tăcere, nimeni nu se ivise încă pe străzile din Ennistone. Tom simțea înțepături în tălpi, junghiuri în genunchi. Cîndva, pe parcursul extraordinarei sale aventuri din acea noapte, îşi zvîrlise pantofii din picioare şi îşi scosese ciorapii. Cît de îndepărtat i se părea acum tot ce se întîmplase cu el!
Cînd luminile se stinseră şi rămase cufundat în beznă, Tom hotărîse, într-o frîntură de secundă, să-şi ducă totuşi planul la capăt. Trupul lui, antrenat în calculele atente pe care şi le făcuse, ştia exact ce mişcări are de executat. Piciorul drept atinse minerul cuțitului care se proiecta în afară; îşi rezemă o clipă greutatea corpului pe el şi se avîntă în sus, apucîndu-se cu mîinile de barele verticale ale scării de deasupra lui, în timp ce genunchiul stîng dibuia în beznă după un loc pe care să se rezeme. Cuțitul cedă şi căzu cu zgomot pe podeaua de beton din fundul prăpastiei. Genunchiul lui Tom bîjbîia pe bare, dar spațiu] dintre ele era mult prea îngust. Un moment, Tom rămase agățat cu brațele de bare, cu genunchiul stîng dureros lipit de acestea şi piciorul drept atîrnîndu-i în gol. Greutatea suportată de brațe părea să sporească pe măsură

ce mîinile începură să-i alunece încet pe barele umede. Şi atunci, nici el nu ştia cum, genunchiul drept i se înălță şi găsi un punct de sprijin pe cei cîțiva centimetri de metal ai unei trepte care se proiecta în afara barelor. Tom atîrna, ghemuit ca un păianjen, pe partea laterală a structurii de trepte. Instinctiv, îşi eliberă genunchiul stîng şi, bîjbîind cu piciorul, reuşi să-şi introducă talpa între barele unei trepte mai joase. Automat, încordarea brațelor se mai relaxa şi îşi putu îngădui un moment de odihnă, cu trupul complet înclinat într-o parte. După care îşi desprinse cu mare grijă mîna stingă, apucă o bară mai joasă, apropiată de piciorul stîng, şi se opinti cu putere, aducîndu-şi trupul într-o poziție ceva mai dreaptă. Izbuti acum să prindă cu cealaltă mînă balustrada de deasupra barelor verticale, în timp ce talpa piciorului drept i se aşeză pe o treaptă. După alte cîteva clipe de odihnă, îşi trecu piciorul stîng peste balustradă şi ateriza, prăbuşindu-se, pe scări. Aici şezu cîtva timp, masîndu-şi genunchii dureroşi şi întrebîndu-se dacă nu erau cumva fracturați. în acest moment, probabil, îşi scosese pantofii şi ciorapii şi-i rătăcise în întuneric, îi părea rău după cuțit.
După aceea se scurse un lung răstimp pe parcursul căruia Tom urcă şi coborî şiruri întregi de scări, în plină beznă, înghițind aerul saturat de vapori, prăjindu-şi tălpile goale pe metalul încins şi neizbutind să găsească un drum continuu care să-l ducă sus. Şiruri de trepte care urcau se terminau în uşi zăvorite sau, în chip de neînțeles, începeau să coboare în altă direcție. Din timp în timp striga, şi se îngrozea auzind ecoul neputincios al strigătelor zadarnice. Urcă, pe urmă coborî, pe urmă iar urcă, pînă ce pierdu orice simț de orientare cu privire la culoarele care duceau în sus sau în jos. în cele din urmă se aşeză pe nişte trepte, în timp ce întunericul din jur fîşîia şi clocotea. Stînd nemişcat, se concentra, controlîndu-şi respirația şi copleşitoarea teamă că se va sufoca. Inhala întunericul care-i umpluse întreaga ființă. Mai tîrziu,

trezindu-se dintr-o stare care nu fusese somn, îşi adună toate forţele ca să strige din nou şi scoase un răcnet extrem de puternic, care se reverberă în spaţiul închis şi făcu să vibreze şi să clincăne strident întreaga reţea de metal invizibilă. Pe dată luminile se reaprinseră, un paznic furios deschise uşile de sus şi coborî în goană pe scări.

Cînd descoperi cine era intrusul, i se mai domoli furia. Tom a fost iertat, pe nedrept, aşa cum, fără îndoială, îl va ierta şi Dumnezeu, dacă există un Dumnezeu. I-a povestit paznicului acum amuzat, care-l mustra cu blîndeţe, că îşi pierduse, pe undeva în cazan, pantofii şi ciorapii şi fulgarinul şi haina şi cuţitul. încercă să-i descrie isprava lui de levitaţie, dar constată că nu e în stare să redea cele întîmplate. Salvatorul lui îl sfătui „să o întindă cît mai repede acasă" şi-i dădu drumul prin coridorul Camerelor Ennistone. Tom porni spre uşile rulante din capăt, dar înainte de a ajunge la ele, zări pe uşa deschisă a unei camere goale o priveliţte divină: un pat cu pernele bine bătute şi cearşafuri de o albeaţă sclipitoare. Intră, dădu cuvertura la o parte şi se culcă. Adormi pe loc, cufundîndu-se în cel mai înviorător somn pe care-l cunoscuse vreodată. Şi în timp ce dormea, pogorîră asupră-i înţelepciunea şi viziunea clară. Se deşteptă, ştiind exact ce are de făcut, şi porni direct spre Hare Lane.

Tom împinse poarta din spate a grădinii Belmont; Hattie intră şi Tom o urmă. Hattie îi spuse:

— Nu am cheile.

— Nu-ţi face griji, reuşesc eu să intru.

Grădina era de un verde diafan, uşor învăluită în ceaţa dimineţii şi nenumărate păsări îşi întreţeseau glasurile dulci. Porniră pe sub copaci, pe cărarea acoperită de muşchi şi frunze uscate şi aşchii de lemn care răneau tălpile goale ale lui Tom. Pe urmă intrară în iarbă. Tom îi ceru lui Hattie să aştepte în faţa uşii, iar el alergă prin spate, pătrunse în pivniţa de cărbuni şi se strecură pe fereastră, urmînd drumul parcurs de George în noaptea de pomină. Apoi îi dădu drumul înăuntru lui Hattie. Fata profitase de răgaz ca să-şi netezească şi să-şi pieptene părul cu degetele. Arăta mai liniştită.

Intră, trecu pe lîngă Tom şi urcă scările. Acum, pentru prima oară după somnul lui vizionar, Tom se simţi sigur de rolul care-i fusese hărăzit. Asta nu înseamnă că-şi plănuise vreun rol; moment de moment, acţionase aşa cum simţise că trebuie să acţioneze. Dar desfăşurarea, ca în vis, a acţiunilor predestinate părea să fi ajuns la capăt, butonul fermecat se închisese, iar el fusese restituit primejdioasei harababuri a vieţii cotidiene.

Hattie urcă în dormitorul ei şi se trînti pe pat, cu ochii pironiţi în tavan. îşi freca picioarele unul de celălalt, încercînd să-şi scoată pantofii. Tom îi scoase pantofii şi-i aşeză sub pat. Apoi rămase în picioare, uitîndu-se la ea.

Hattie zăcea pe mantia părului despletit, faţa ei dezolată devenise calmă şi foarte obosită. în timp ce Tom o privea cu umilinţă, apologetic, întrebător, Hattie îi zîmbi şi îi întinse mîna. Tom i-o luă în mîna lui şi se aşeză pe marginea patului. Văzu că trupul ei, de care rochia i se lipise, era muiat de transpiraţie, îi sărută mîna. Avea un gust sărat.

— Hattie, pot să mă întind şi eu lîngă tine?

— Da. Dar numai atît.
Se culcă lîngă ea, lungindu-şi picioarele, măsurînd trupul ei cu trupul lui, fără să încerce să o tragă spre el, atingîndu-i doar umărul cu o mînă. O simți ferindu-se uşor, opunîndu-i o slabă împotrivire.
— Hattie!
— Da, Tom.
— Vrei să fii soția mea?
Nici un răspuns.
— Hattie...
Lui Tom îi mai trebuiră cîteva momente pînă să-şi dea seama că Hattie adormise buştean. Rămase nemişcat, ocrotindu-i somnul şi simțindu-se invadat de cea mai pură şi mai intensă fericire care i se propaga prin toate fibrele, într-un curent tăcut, năucitor.
Mai tîrziu, în timp ce Hattie continua să doarmă, Tom coborî. Găsi în fața uşii de la intrare un pachet frumos legat, în pachet erau pantofii, ciorapii, fulgarinul, haina şi cuțitul pe care i-l dăruise Emma.
George McCaffrey împinse uşa rulantă de la Camerele Ennistone. Portarul, în cabina lui de sticlă, citea cu atenție *Ennistone Gazette* şi nu-i observă intrarea. Dacă l-ar fi văzut, ar fi fost uimit de expresia de beatitudine aşternută pe fața lui George. Cum ar putea fi descrisă o asemenea expresie? Fața nu-i era luminată de zîmbete, dar părea dilatată de o satisfacție profundă sau poate că de o pace lăuntrică. Ar fi putut să fie fața unui om care moştenise un milion sau a celui

care, după o lungă asceză, dobîndise iluminarea. Era expresia care-l alarmase pe Tom cu prilejul „Curții Marțiale a Familiei" şi în seara întîlnirii de la Diane, cînd George îl dăduse afară atît de calm, aproape distrat.
George străbătu coridorul cu un pas afectat, ca şi cum s-ar fi ştiut urmărit (ceea ce nu era adevărat), înălțîndu-şi grațios fiecare picior, asemenea unui cal care ar executa un elegant balet. înainta încet, reflectînd; totuşi respirația îi era agitată. Ochii lui, plimbîndu-şi alene privirile de om lipsit de griji, culeseseră de pe placa din hol informația că profesorul John Robert Rozanov se afla în cameră.
Pe uşa camerei lui John Robert atîrna un cartonaş oferit de administrație, pe care scria: „Vă rog nu deranjați". George adresă un zîmbet cartonaşului. Apoi se apropie de uşă şi ascultă, continuînd să zîmbească. Auzi dinăuntru zgomotul pe care-l aştepta: un sforăit agitat. Era ora din după-amiază la care John Robert obişnuia dă doarmă. O zi de luni. George îl vizitase pe John Robert şi cu o zi înainte, la aceeaşi oră, numai că atunci filozoful nu se aflase în cameră (mai era încă în Hare Lane, sortind hîrtii şi scriind scrisori). George împinse uşa. Se deschise, lăsînd să răzbească în coridor zgomotul apei care curgea prin robinetele deschise. Intră iute şi închise uşa după el. Scena era aproape aceeaşi ca şi la prima lui vizită. Pe ferestrele cu geamuri jivrate pătrundea o lumină limpede, sidefie. Era o zi însorită. John Robert zăcea întins pe pat, îmbrăcat, de astă-dată, într-o cămaşă de noapte albastră, aparținînd Camerelor Ennistone, care-i acoperea în întregime protuberanta pîntecelui. Era culcat pe spate, cu o mînă pe piept şi cealaltă atîrnîndu-i în jos. Masa era plină de cărți şi caiete, stivuite cu grijă.

George continua să zîmbească. Zîmbetul îi intensifica expresia de beatitudine, aşa încît acum arăta ca un om inspirat într-unui din marile momente ale vieții sale, de pildă ca atunci cînd înşfacă drapelul într-o bătălie şi se repede, cu un strigăt de fericire, drept în liniile inamicului, posedat de o eroică exaltare şi de impulsul sacru al datoriei supreme. Dar, în acelaşi timp, mişcările îi erau încete şi bine cumpănite, de parcă efectua o acțiune rutinieră, pe care o repetase de nenumărate ori în imaginație. într-adevăr, aşa cum se mişca acum prin cameră, ai fi zis că se găsea în celula misterioasă, elastică, a minții sale.
411
Călca parcă pe aer. Uşile duble ale sălii de baie, îndărătul cărora urla apa, erau întredeschise şi dincolo de ele se înălța o coloană de abur, care se dizolva cu rapiditate în aerul mai răcoros din cameră. George, după ce aruncă o privire siluetei de pe pat, deschise larg uşile de la baie. Apa care ropotea din robinetele masive de alamă se revărsa în abisul alb al bazinului îngropat, ascuns sub un baldachin de abur. George intră în sala de baie şi inspecta țeava de scurgere a bazinului. Dopul era deschis, astfel încît apa din fundul căzii se menținea la un nivel constant de vreo treizeci de centimetri. Se aplecă şi învîrti un mîner de metal, astupînd supapa de scurgere. Cînd se retrase din sala de baie, pielea şi îmbrăcămintea îi erau deja pătrunse de umezeală. Uitîndu-se fix la John Robert, care dormea acum liniştit, îşi dezbrăcă haina. Zîmbetul radios i se preschimbase într-un rînjet care putea fi luat drept o expresie de extremă durere. **îşi** suflecă mînecile cămăşii.
Filozoful respira foarte încet, cu un uşor horcăit. De astă-dată îşi păstrase dantura între gingii, astfel încît bărbia şi gura nu-i mai erau prăbuşite. Fața adormită i se părea lui George uriaşă şi nesimțitoare, un morman de **halci** fleşcăite, zbîrcite, spongioase şi poroase, bătrîne, ca resturile de piei şi de zgîrciuri ce nu pot fi gătite şi se aruncă la gunoi, sau ca un maldăr de plante moarte, putrezite, lipsite de lumină. Ochii erau pieriți pe sub glugile crețe ale pleoapelor. Nu era o față, ci o masă haotică de cărnuri care se pleoşteau pe locul unde ar fi trebuit să fie o față. Pielea era groasă şi acoperită cu pete decolorate, mînjită de o brumă de barbă căruntă. George îşi mută privirea spre gulerul descheiat al cămăşii curate şi scrobite, unde apărea un petic de piept rozaliu, spîn. Genunchii noduroşi ieşeau de sub poala cămăşii, roşii, netezi şi ciudat de înduioşători, de parcă ei nu îmbătrîniseră şi erau încă genunchii unui băiat. Picioarele erau de un alb livid, vrîstat de vene albastre proeminente, şi acoperite ici-colo de peri negri, extrem de lungi. De la glezne în jos, picioarele îi erau învelite într-un prosop.
George se întoarse în camera de baie. Bazinul era plin, ba chiar deborda, revărsîndu-se printr-o valvă.
îşi apăsă puternic pieptul cu mîna, străduindu-se să-şi regleze respirația. îşi descheie gulerul cămăşii. Una dintre uşile sălii de baie se închisese pe jumătate; o propti cu un scaun, lăsînd-o larg deschisă. Revăzu în minte detaliile problemei în care se angajase şi a cărei soluție o repetase de atîtea ori în
411
49
imaginație. Patul, unul dintre paturile inițiale ale „Camerelor", era din oțel tubular, proiectat să alunece lin pe suporturile cilindrice, peste covorul neted. La căpătîi avea o placă din lemn de stejar, de coloare deschisă, fixată în perete.

George îşi încleşta mîinile pe marginile tubulare de la piciorul patului şi începu să-l tragă. Patul se mişca uşor, parcă de la sine putere. George îşi înghiți respirația într-un soi de suspin sau de sughiț. Acum, cînd se afla atît de aproape de marea lui împlinire, simțea nevoia unei pauze. Se opri şi începu să privească prin cameră, mişcîndu-şi ochii într-un fel ciudat, aproape mecanic, de parcă privitul ar fi însemnat o activitate specială, cu totul nouă. Se uită la placa de stejar de la căpătîi, pe care era sculptat un faun printre nişte frunze în formă de sulițe. Privi apoi la una dintre farfuriile albe cu portocaliu, importate din Suedia, aşezată pe un scaun lîngă uşă. Se uită la cărțile de pe masă şi văzu că unele dintre ele erau prăfuite. Probabil că John Robert ceruse cameristelor să nu-i atingă cărțile. îşi mută apoi privirile spre mînerele ferestrelor, confecționare din acelaşi oțel originar, grăitor în ce priveşte data instalării lor. îl muncea dorința de a le atinge sau de a-şi plimba degetele pe cotoarele cărților. Se uită din nou la nemişcatul John Robert şi simți o arsură în inimă, de parcă ar fi fost străpuns cu un fier înroşit în foc. Privită din acest unghi, fața filozofului apărea mai umană: buzele proeminente i se țuguiau, aşa cum îl văzuse de atîtea ori George pe profesorul lui, în timp ce asculta o argumentație. Expresia aceasta a gurii botoase era atît de alertă şi de vie, încît George urmări atent dacă nu cumva John Robert deschisese ochii şi se uita la el, mai cu seamă că încetase să mai sforăie. George porni să răsucească patul în direcția băii. Execută această operație împingîndu-l pur şi simplu cu coapsa şi patul, îndatoritor iarăşi, aluneca de bună voie. George se simțea cotropit de o slăbiciune în care se amesteca însă şi o grabă febrilă. Respirația îi devenise audibilă, într-un curent de „oh, oh, oh" expirate înăbuşit. Părea să nu se mai sinchiseacă dacă John Robert se va deştepta sau nu. Partea mecanică a operației, necesitatea absolută a acțiunii pe care o împlinea îl absorbeau în întregime. Picioarele i se înmuiaseră, genunchii păreau să i se dizolve, de parcă-l toropise dorința sexuală. împinse capul patului prin uşile deschise, în sala de baie.
Cînd repetase scena în minte, George se văzuse împingînd cu mare precauție patul în baie şi apoi oprindu-se să se asigure

dacă marginea dinspre căpătîi se afla direct deasupra bazinului arhiplin. Acum însă, graba înspăimîntată şi îngrețoşătoare care pusese stăpînire pe trupul lui îl făcu să împingă cu violență patul de îndată ce pătrunsese în sala de baie, astfel încît partea din față alunecă pe lespezi; patul s-ar fi prăbuşit de-a dreptul în bazin dacă n-ar fi fost împiedicat de marginea proeminentă a căzii. George, aflat în prag, se opri din împins, inspiră adînc aer în plămîni şi, aplecîndu-se, apucă picioarele din spate ale patului şi începu să-l înalțe. Greutatea lui John Robert era comasată la capătul din față al patului, aşa încît nu era prea dificil să ridice partea din spate. George văzu picioarele tubulare de oțel înălțîndu-se, mîinile lui încleştate pe ele, încheieturile degetelor albite din pricina efortului. Stînd cu picioarele răşchirate şi trupul încordat, se uita doar la ce era mai aproape de ochii lui. Deodată, se auzi o bufnitură şi un puternic pocnet metalic cînd patul, eliberat de povara lui, scăpă din mîinile lui George şi se răsturnă într-o parte, izbindu-se de una din uşile de fier forjat. George scoase un mic strigăt înăbuşit şi se căzni să se strecoare pe lîngă patul care-i bara calea. îşi dădu seama pe loc că ratase totul. John Robert nu căzuse cu capul în apă,

aşa cum calculase el. Zăcea în cumpănă, imens ca o balenă, chiar pe muchea bazinului. George îşi spuse: „Şi-a pierdut cunoştinţa, probabil că s-a lovit în cădere, *nu se poate scula de jos"*. Gemînd, se repezi spre namila culcată pe dalele de piatră şi, cu piciorul, îl împinse pe filozof în bazinul cu apă fierbine, gîlgîietoare, învăluit în aburii lăptoşi.
George rămase un moment uluit de brusca *dispariţie*. Apa fierbinte îi împroşca picioarele şi vaporii îi orbeau ochii. Apoi, în cavitatea albă, prelungă, de sub el, văzu ceva albastru şi negru plutind şi agitîndu-se la suprafaţă: cămaşa de noapte. George îşi spuse: „Ar fi trebuit să-i scot cămaşa. Dar, de bună seamă, nu-l puteam dezbrăca în timp ce dormea". Se lăsă în genunchi, la marginea bazinului şi apăsă cu forţă cămaşa albastră, simţind sub palme umerii graşi, bombaţi, ai victimei sale. Apăsă şi apăsă cu amîndouă mîinile, afundînd tot ce se mai ivea la suprafaţă. Execută această operaţie timp de multe minute, cu mişcările cuiva care înmoaie rufe.
în cele din urmă, îşi dădu seama că nu mai era necesar să continue. în apa învolburată, plutea şi se legăna ceva uriaş şi mătăhălos, cu suprafeţe curbe, ude.

George îşi spuse: „Ar trebui să-i scot cămaşa. Nici un fel de îmbrăcăminte. Doar m-am gîndit la toate astea. Nu mai ţin minte de ce". Trase de pînza albastră, întunecată. Dar era prea greu şi prea groaznic să-i mai scoată cămaşa.
Se ridică întîi într-un genunchi, apoi, cu încetineală, în picioare, şi intră în cameră, strecurîndu-se iar pe lîngă pat. Rămase o clipă în încăperea care arăta atît de diferită şi de ciudată acum că-i plecase patul din centru. Se îndreptă spre fereastră, examina mînerele şi de astă-dată îşi îngădui să le atingă. Ce straniu, cînd se uitase la aceste minere, cu puţin înainte, faţa universului fusese cu totul alta. Arsura ca de fier înroşit îi frigea din nou inima cu atingerea celei mai cumplite spaime pe care o simţise vreodată în viaţa lui: spaimă de viitor, spaimă de continuarea existenţei lui. Luă de pe masă unul dintre caietele de notiţe ale filozofului. îşi spuse: „Am să înec şi cartea". Se duse iar în baie, strecurîndu-se pe lîngă patul răsturnat şi, cu oarecare surpriză, văzu uriaşul hipopotam plutind în bazin. Aruncă în apă şi caietul de notiţe, la celălalt capăt al căzii. Zări, pe pagini, scrisul lui John Robert. Pe urmă îşi spuse iar: „Aş face mai bine să plec". Se întoarse în dormitor şi se îndreptă spre uşă. Aruncînd o privire în urmă-i, îşi dădu seama că lăsase patul răsturnat în sala de baie. Se întoarse, îl trase afară, şi îl rearanjă în poziţia iniţială. Capul patului era stropit cu apă, iar perna dispăruse. Cu un cu gest automat, obosit, George începu să şteargă picioarele patului şi aşternutul cu prosopul care acoperise tălpile lui John Robert şi care nu-l însoţise în cădere. Căută perna şi o găsi la marginea bazinului, udă leoarcă. Se căzni s-o stoarcă şi, în cele din urmă, o lăsă pe jos, lîngă pat. Covorul era pătat cu apă, de la urmele picioarelor lui. Luă un prosop curat de pe suportul din baie şi îşi uscă braţele şi pantofii. Apoi încercă să şteargă urmele ude de pe covor. îşi zări, într-un colţ, propria haină şi o îmbrăcă. După care, închise cu grijă uşile duble ale sălii de baie. Se uită de jur împrejur prin cameră. Era mult mai tăcută acum, şi arăta aproape ca de obicei, numai că era de o pustietate vastă, cosmică
George mai rămase cîteva momente, în care respiră adînc, apoi ieşi în coridor. închise uşa dormitorului după el şi muge-

tul apei scăzu pînă la un fîşîit îndepărtat. Porni de-a lungul coridorului gol.

Vă rog nu deranjați.

414

Cînd George ajunse aproape de uşile rulante, una dintre ele începu să se rotească. Părintele Bernard intră, se întoarse să-şi elibereze sutana prinsă în uşă, apoi se pomeni față-n față cu George. Preotul dădu să spună ceva, dar văzînd fața lui George îşi înghiți cuvintele. George trecu pe lîngă el şi ieşi în strada însorită.

în ultima vreme, părintele Bernard avusese o serie de necazuri personale, supărări din cele ce aparțin vieții particulare, în inima şi în mintea lui îşi făcuse loc ideea că nu mai putea purta gulerul preoțesc şi sutana. Va trebui să-şi schimbe viața. Şi această concluzie îi pricinuia o suferință reală, o durere cu care nu te puteai juca. După nenumărate şovăieli şi retractări, hotărî să discute chestiunea cu John Robert, ale cărui întrebări candide cu privire la acest subiect provocaseră, poate, sau în orice caz acceleraseră această deprimantă criză spirituală. Se dusese întîi în Hare Lane, unde nimeni nu răspunsese la sonerie, şi unde nu găsise nimic altceva decît o sticlă de lapte răsturnată în fața uşii (doborîtă probabil în momentul răpirii lui Hattie de către Tom). De acolo, luase direcția Camerelor Ennistone.

După ce văzu expresia lui George, preotul, cuprins de frică, străbătu coridorul alergînd. Bătu de formă la uşa lui John Robert, intră în cameră şi răsuflă uşurat cînd o văzu goală. Patul era răvăşit, uşile de la baie închise, masa acoperită cu mărturiile studiului. Părintelui Bernard îi veni inima la loc. Probabil că John Robert ieşise puțin, poate ca să stea de vorbă cu un medic. Aşteptă un timp, apoi mînat de curiozitatea lui obişnuită (dar atent tot timpul la uşă) începu să cotrobăiască pe masă. Luă unul dintre caietele de note şi descifra o pagină sau două aşternute cu scrisul încîlcit al lui John Robert, încercînd amuzata satisfacție a profanului care nu poate înțelege un cuvînt. După aceea observă, pe jumătate ascunsă sub cărți, o foaie de hîrtie scrisă, o scrisoare. în capul filei era notat: *„Jn atenția lui William Eastcote".* (John Robert nu avea habar că prietenul său murise.) Părintele Bernard se înclină peste masă şi citi următoarele:

Dragul meu Bill,

Sper că mă vei ierta pentru că îmi iau viaţa. Ştiu bine că mă vei dezaproba. Dar încearcă să-ţi spui, dacă poţi, că mă aşteaptă o viaţă mai fericită din moment ce am terminat cu asta de acum.

414

Ai văzut întotdeauna in mine un stoic, aşa că, poate, vei reuşi să înţelegi. Te rog să ai grijă de Hattie. V-am numit, pe tine şi pe Robin Osmore, executori testamentari. La revedere, Bill. îţi poţi imagina cu ce sentimente de cordialitate şi de stimă iscălesc acum, pentru ultima oară,

Al tău,

JOHN ROBERT

P.S. Am înghiţit un amestec eficient, care-şi face repede efectul, preparat pentru mine de un farmacist american. încercările de a mă reînvia vor fi zadarnice.

Părintele Bernard scoase un strigăt sălbatic de durere. Se uită disperat înjur, apoi alergă la uşile băii şi le deschise larg. La început nu desluşi nimic din cauza aburilor. Apoi văzu straniul, uriaşul conținut, semicufundat, al căzii. îngenunche pe marginea udă, alunecoasă, a bazinului şi începu să tragă,

cu neputincioasă repulsie, cu jale şi cu groază, de suprafeţele care ieşeau în afară. în cele din urmă, izbuti să descopere capul, şi-l scoase din apă, trăgîndu-l de păr. Era limpede că John Robert pierise, că nu se mai afla acolo, că nu mai era decît altceva, ceva care lunecă din mîinile tremurînde ale preotului. Totuşi, trăgînd şi împingînd cu disperare, reuşi să proptească matahala la capătul mai puţin adînc al bazinului, opus robinetelor, acolo unde se afla banca interioară, astfel încît capul căzu inert pe spate, sprijinindu-se de marginea emailată a căzii. După care, preotul se ridică şi se reîntoarse în dormitor.

Scrisoarea zăcea pe covor, acolo unde îi căzuse din mînă. Instinctiv, o ridică şi o vîrî în buzunar. Apoi ieşi din cameră, strigînd după ajutor. Cînd se iviră gardienii în halate albe care se repeziră în camera lui John Robert, părintele se năpusti pe uşa rulantă. Alerga, gîfîind şi scîncind, în direcţia apartamentului Dianei, în Westwold.

George ieşi din institut şi o porni cu paşi repezi spre Strada Mare, dar curînd se întoarse în Grădina Botanică. Se opri ca să se uite la un copac, un arbore *gingko,* pe care-l „adoptase" de mult, pentru că îl asocia cu copilăria lui petrecută la Belmont. Traversă grădina, ocolind muzeul, şi porni pe Podul Roman. Ajuns de partea cealaltă a rîului Enn, se pomeni luînd-o spre Burkestown, cu intenţia vagă de a se duce în Hare Lane nr 16,

ca şi cum acolo ar fi putut găsi un alt John Robert, total diferit de celălalt. I se părea extrem de important să aibă un ţel. îşi iuţi din ce în ce paşii. Totuşi, cînd ajunse în Burkestown, hotărî să pornească în direcţia islazului, pe la pasajul de nivel şi pe scurtătura care traversa vechea linie ferată. Trecu de circiuma Omul Verde, care tocmai se deschidea. Mai multă lume îl văzu pe George în acea seară pe acolo, dar cumplitul său rînjet de durere nu se întîmplă să frapeze pe nimeni şi nimănui nu i se păru a fi o expresie neobişnuită la el. Nimeni nu se apropie de el.

Cînd coborî poteca ierboasă de pe scurtătură, George observă florile care creşteau pe taluz: degeţel roşu, tătăneasă albă, ospăţel, măzăriche liliachie, foarte fin vărgată. îşi spuse: „Asta este ziua cea dintîi, ceasul dintîi al unei lumi noi, în care toate lucrurile vor arăta altfel. Am trecut printr-o prefacere cosmică, fiecare atom, fiecare particulă din mine s-a preschimbat, am fost proiectat într-un mod de existenţă cu totul şi cu totul nou. Trebuia ***să se întîmple aşa,*** trebuia ***să se întlmple,*** continuă el să-şi spună. Am înfăptuit ceea ce a trebuit să înfăptuiesc, şi am avut curajul şi devoţiunea de a săvîrşi această faptă. Ce ciudat, gîndi George, nu am reuşit să aflu cum a fost ucis Schlick de către discipolul său. Dar acum nu mai are importanţă".

Cînd ajunse la capătul scurtăturii, începu să urce spre islaz. De acolo se vedeau pietrele Inelului din Ennistone proiectate pe orizont, aşa cum sînt reproduse pe cărţile poştale ilustrate. George porni spre Inel. Dincolo de pietre, cerul strălucitor al asfinţitului de vară părea să vibreze de albastrul neştirbit al fericirii pure. George se simţi scuturat de un hohot de plîns. începea durerea: o simţea răspîndindu-se în el, durerea mutilantă, sfredelitoare, a remuşcării. Şi începu să se roage: „Fie ca să mor acum, fie să mor, fie să mor!"

Cînd ajunse pe partea cea mai ridicată a islazului, văzu cîţiva oameni, care nu se apropiara însă de el. Porni prin iarba

înaltă, drept spre Inel. Vibrația electrică a albastrului de la zenit, de dincolo de pietre, îi rănea ochii; îşi întoarse capul spre soarele care cobora încet, vag estompat de o ceață străvezie, pe cerul de un siniliu mai puțin dureros. Numai că soarele, strălucind prin diafana pînză de ceață, îşi schimba sau îşi schimbase forma. Nu mai era rotund, ci prinsese contur de stea, cu colțuri lungi, ascuțite, mobile, care se mişcau încoace şi încolo, şi la

fiecare zvîcnire deveneau de o luminozitate intensă, orbitoare. Şi această stea se apropia de el, era chiar foarte aproape. Plutea spre el ca o vîlvătaie pîrjolitoare, o conflagrație catastrofică pe cerul înserării, trimițînd jeturi prelungi de flăcări. Şi pe măsură ce ardea cu raze ascuțite ca nişte suliți de foc năucitoare, în miezul uriaşei stele incandescente începu să crească un cerc negru, făcînd ca astrul să semene cu o orbitoare floarea-soarelui. George îşi spuse: „Am să privesc numai partea neagră din mijloc şi atunci n-am să pățesc nimic". Dar în timp ce o privea, partea neagră începu să se lățească vertiginos, acoperind orbita soarelui sau a stelei şi lăsînd în jur doar petalele de flăcări lungi, zdrențuite, care săgetau de jur împrejur. Centrul întunecat era negru ca tăciunele, iar petalele erau de un auriu electric, scăpărător. Obiectul radia lumină amețitoare şi tremura şi părea să se apropie cît mai mult, în timp ce restul cerului se întuneca. „Mă ucide, îşi spuse George, e un lucru mortal, asta-i moartea pentru care m-am rugat. Ah, dacă m-aş putea uita în altă parte, îmi carbonizează ochii în cap". Se întoarse şi îşi răsuci capul. Zări Inelul lui Ennistone care, la rîndul lui, părea să se fi apropiat foarte mult; era scăldat într-o strălucitoare lumină crepusculară. Şi atunci, dinlăuntrul Inelului se ivi, sau crezu că vede ivindu-se şi venind spre el, o scînteietoare farfurie zburătoare, din argint sclipitor, care porni să zboare deasupra islazului. Veni de-a dreptul spre George, plutind încet, şi cînd se apropie, emise o rază care-i străpunse ochii; după aceea, un întuneric dens îl învălui. Căzu în genunchi şi apoi se prăbuşi în nesimțire în iarba înaltă.

Aici îl găsi, ceva mai tîrziu, părintele Bernard. Preotul o vizitase mai întîi pe Diane, pe care o găsise aşternînd pe pat tot felul de rochii vaporoase şi înflorate, pe care le cumpărase pentru Spania. Părintele Bemard izbuti să-şi mascheze fața de Diane agitația şi, de la ea, porni mai departe spre Druidsdale, unde o găsi pe Stella. Aceasta îşi dădu seama pe dată că se întîmplase ceva, dar protul o asigură că totul era în deplină ordine, doar că dorea să-l vadă urgent pe George. Părintelui Bernard îi veni ideea că poate George o fi căutat refugiu pe islaz şi, dacă era aşa, avea să-l găsească în preajma Inelului. Ajuns acolo, preotul se împletici prin ierburile înalte, gata să plîngă de oboseală şi deznădejde, poticnindu-se de perechile de

îndrăgostiți ascunşi prin iarba netăiată. începu să se îndoiască de intuiția lui şi îl cuprinse teama că George, oriunde s-o fi aflînd, nu mai era în viață. Cînd, în cele din urmă, în marea verde a ierbii peste care începuseră să se adune umbrele lungi ale înserării, zări culoarea familiară a hainei gri în carouri a lui George şi părul lui întunecat, căzu în genunchi, lîngă el, cu un strigăt de mulțumire şi recunoştință.

George zăcea cu fața în iarbă şi, la început, cînd preotul îi cuprinse umerii cu brațul, păru adormit sau leşinat.

— George, George, sînt eu, părintele Bernard, am venit după tine, trezeşte-te!
George tresări, se răsuci pe o parte, deschise ochii, clipi de cîteva ori, apoi îi închise din nou.
— George... nu te neliniști... sînt eu... am să te ajut.
George întinse o mînă, îi apucă poala sutanei şi o ținu strîns. Spuse:
— L-am ucis pe John Robert. L-am înecat. E mort.
— Ştiu, răspunse preotul. Citise acest lucru pe fața lui George cînd se întîlniseră pe coridor. Adăugă: Numai că nu l-ai ucis, *nu l-ai ucis tu !*
— Vrei să spui că trăieşte?
— Nu, nu, dar nu l-ai ucis tu. Uite, am să-ți arăt.
— Trăieşte, slavă Domnului, ăsta-i un miracol... oh, slavă Domnului! Trăieşte!
— George, George, John Robert e mort, dar nu de mîna ta. Tu n-ai făcut decît să îneci un mort, şi-a luat singur viața... uite, citeşte...
Dar George, ascunzîndu-şi fața în iarbă, repeta întruna:
— Oh, slavă Domnului... oh, dăruieşte-mi iertarea... slavă Domnului!
— Citeşte asta, citeşte, ia scrisoarea asta!
George se răsuci din nou pe o parte şi spuse:
— Nu mai văd nimic. Am orbit. îmi deschid ochii şi nu e nimic, numai întuneric, numai negru. E o eclipsă de soare?
— Nu.
— Ah, îmi aduc aminte. Soarele, floarea soarelui, farfuria zburătoare... Mi-a trimis o rază drept în ochi. Mi-a ars vederea.
— George, dragul meu, ridică-te, poți? Am să te conduc acasă. Şi lasă-mă să-ți explic... John Robert a murit... dar nu l-ai ucis tu, nu eşti un asasin, *nu eşti!*

Cu ajutorul preotului, George izbuti să se ridice, foarte încet, în picioare. Era limpede că îşi pierduse vederea. Se clătină pe picioare, întinzîndu-şi ambele mîini. Sprijinit de preot, se tîrî pînă la potecă. Se înserase, cerul de amurg căpătase o nuanță verzui-întunecată.
Cînd porniră să înainteze, foarte încet, braț la braț, părintele Bernard îl întrebă:
— Unde te duc?
— Du-mă acasă, în Druidsdale. S-a întors Stella.

Ce s-a întîmplat mai departe

Verdictul anchetei asupra decesului lui John Robert Rozanov, filozof, a fost „Moarte în urma unui accident". Numele lui George McCaffrey nici nu a fost menționat. Nimeni nu-l văzuse intrînd sau ieşind din Institut.
Cînd părintele Bernard, după ce-l condusese pe George acasă, în Druidsdale, se întorsese la Institut, găsise concluzia „accidentului" bine statornicită. Tuturor le era clar ce se întîmplase, Rozanov stătuse pe marginea bazinului, studiindu-şi caietul de note, alunecase şi în cădere se lovise la cap, pierzîndu-şi cunoştința. Circumstanțele în care fusese găsit excludeau ideea sinuciderii şi singura teorie care a mai circulat (înăbuşită de directorul Vernon Chalmers) a fost cea a năvălirii unui puhoi de apă clocotită, care-l făcuse pe filozof să-şi piardă cunoştința. Părintele Bernard a fost citat ca martor la anchetă.

Se rugase ceasuri întregi, în prealabil, cerînd călăuzirea, dacă să facă sau nu cunoscută scrisoarea sinucigaşului. Pînă la urmă, a rămas la fel de nesigur dacă a procedat just sau nu, dar se temuse să scoată o vorbă, pentru a nu fi acuzat de înlăturarea dovezilor. Ancheta a fost muşamalizată de Vernon Chalmers, care urmărea să evite bîrfele şi o publicitate adversă, iar ceremonia funerară — incinerare la crematoriu, conform cu dorința decedatului, exprimată prin testament - a urmat imediat după încheierea anchetei. Presa națională a relatat ştirile în legătură cu regretabila încetare din viață a lui John Robert Rozanov, şi diferiți străini de oraş au participat la înmormîntarea organizată de Robin Osmore. Printre participanți a figurat şi Steve Glatz, discipolul lui John Robert, care se afla, întîmplător, în acele zile la Oxford, precum şi o misterioasă doamnă americană, care a vărsat lacrimi amare. Orbirea de origine nervoasă a lui George a ținut doar două săptămîni, după care preotul i-a dat să citească scrisoarea lui

Rozanov. George a citit-o, a încuviințat din cap şi nu a rostit o vorbă. Părintele i-a mai adus-o şi l-a mai silit de vreo două ori s-o citească, pînă cînd s-a convins că George îi înțelesese conținutul, deşi continua să nu scoată nici un cuvînt în legătură cu întreaga chestiune. Mai tîrziu, părintele Bernard mi-a arătat şi mie scrisoare sinucigaşului.

Eu unul socotesc că intuiția preotului l-a sfătuit bine, călăuzindu-l să nu releve faptul că Rozanov şi-a luat singur viața. Hattie Meynell, care şi aşa era muncită de sentimente de culpabilitate, a fost scutită de oroarea cunoaşterii faptului că John Robert a trecut la asemenea act extrem foarte curînd după conversația purtată cu ea. Deşi convingerea mea este că John Robert îşi plănuise de multă vreme moartea; aşa se explică faptul că se afla în posesia unui amestec mortal de medicamente. Şi poate că Hattie nu se înşelase deloc cînd atribuise starea lui de anihilantă disperare, conştiinței că marea sa carte fizolofică era ratată.

Fireşte, există o serie de factori care vor rămîne pentru totdeauna obscuri. Că John Robert a ales să moară la Institut e lesne de înțeles. A vrut să evite riscul de a fi descoperit de Hattie. Dar dacă George şi-ar fi mărturisit fapta, producînd totodată scrisoarea sinucigaşului, s-ar fi ridicat, de bună seamă, o serie întreagă de foarte interesante probleme medicale, legale şi chiar filozofice. Genul de probleme care i-ar fi stîrnit interesul lui John Robert. Poate că acesta ar fi nutrit chiar un soi de ironică apreciere față de intervenția, din nou ratată, a lui George în ultima secundă a vieții lui. Aceasta, cel puțin, i-ar fi reținut atenția. Şi legea, ce vină i-ar fi atribuit lui George? într-adevăr, aşa cum stau lucrurile, de ce anume s-a făcut el vinovat? Omorîrea unui mort? Toate aceste întrebări fără răspuns continuă să frămînte gîndurile lui George şi ale părintelui Bernard. Eu am purtat cîteva lungi discuții cu preotul, înainte de plecarea lui definitivă (despre care voi vorbi mai jos). încă nu am putut sta de vorbă cu George, dar nădăjduiesc ca şi acest lucru să se întîmple, cu ajutorul Stellei, într-un viitor nu prea îndepărtat.

Hattie a suferit un şoc foarte dureros cînd a aflat despre moartea subită a bunicului ei. Iubirea înseamnă bucurie, chiar şi iubirea zădărnicită înseamnă bucurie, atîta vreme cît dăinuie speranța şi, fără îndoială, Hattie îj iubise pe bunicul ei

„nou-descoperit" şi nu izbutise să creadă în acel „niciodată" al lui. îngrozitoarea pierdere, atît de neaşteptată, era foarte greu de îndurat. îşi spunea că e „vina ei" pentru că îl ascultase şi plecase. Dacă ar fi rămas cu el, nu s-ar fi produs acea înlănțuire de evenimente accidentale (după cum credea ea), care l-au dus la absurda cădere de pe marginea alunecoasă a căzii. Deşi ştia bine cît de nefericită era structura psihică a lui John Robert, nu cred că Hattie şi-a pus vreodată întrebarea dacă nu cumva moartea lui a fost altceva decît un accident stupid.
Cît despre Tom McCaffrey, dacă a existat vreun moment în care a avut impresia că fusese recrutat pentru a o ocroti pe Hattie împotriva lui John Robert însuşi, acum înlăturase, probabil, orice speculații de acest gen, sau poate că, datorită naturii sale fericite, uitase cu totul de ele.
Cînd anume a tăiat Tom nodul virginității lui Hattie nu se ştie cu precizie. Poate că în timpul acelui straniu eon protejat al dragostei lor, care a ținut de sîmbătă dimineața pînă luni seara, cînd au aflat despre moartea lui John Robert. (Ştirile că Hattie Meynell şi Tom McCaffrey se află împreună la Papuc circulaseră în tot Ennistone-ul încă de sîmbătă la prînz. Fără îndoială, nu fusesem singurul martor al acelei răpiri matinale.) Oricum ar fi, Tom şi Hattie se căsătoriră în toamna care urmă tuturor acestor întîmplări. Poate că o perioadă de doliu nu e un preambul prea rău pentru o căsătorie. Perechea a procurat satisfacție universală oraşului, neîntunecată de cei ce afirmau că Tom ar fi făcut mult mai bine dacă s-ar fi însurat cu Anthea Eastcote, care era acum fabulos de bogată. Dar, din acest punct de vedere, Tom n-a nimerit-o prea rău nici cu zestrea lui Hattie. S-a dovedit că John Robert avea o sumedenie de bani puşi deoparte, chiar în afară de cele două case ale lui din California: una la Palo Alto şi una la Malibu.
Căsătoria a avut loc conform ritualului quakerilor, la Sala de Reuniuni, pe parcursul unei întruniri obişnuite. Au fost de față numai „Prieteni". Aici, Tom, luînd-o pe Hattie de mînă, a declarat:
„în prezența acestei adunări, o iau de soție pe prietena Hattie Meynell, făgăduind să-i fiu soț iubitor şi credincios, atîta timp cît vom trăi amîndoi pe acest pamînt".
După ce Hattie a făcut declarația de răspuns, Tom i-a pus pe deget verigheta Neajuroratei Fiona. O mulțime de lume a

plîns, nu numai Gabriel. A urmat după aceea o mare petrecere la Belmont, pusă la cale şi organizată cu mare succes de Gabriel, care s-a văzut dintr-odată în stare să traducă în practică numeroase dintre concepțiile ei, pînă atunci frustrate, asupra a ceea ce ar fi trebuit să fie viața de familie. (Alex, care a supraviețuit teribilei ei căzături, se afla la această vreme, după cum voi arăta mai încolo, în totală eclipsă. Brian se învîrtea de colo-colo, spunînd cu satisfacție:
— Ce de-a bani aruncați pe fereastră, noroc că nu plătesc eu!
Pearl a fost de față, în chip de domnişoară de onoare neoficială, iar Emma şi-a jucat rolul de cavaler de onoare. Tom i-a cerut să cînte, dar Emma a refuzat categoric. Nu s-au ținut discursuri. Prilejul, aşa cum se întîmplă la multe nunți, a reunit laolaltă o serie de persoane care nu se cunoscuseră pînă atunci şi care păreau, cu toatele, foarte satisfăcute de ele însele. A fost prezent Milton Eastcote. Şi Steve Glatz, care se

îngrijea acum de publicarea caietelor de note ale lui John Robert - cele ce supraviețuiseră — şi din care urma să se constituie „cartea cea mare", atît de aşteptată de toată lumea. Margot Markowitz (născută Meynell) împreună cu soțul ei, Albert, avocatul (care, după cum observară Hattie şi Pearl avusese o influență foarte fastă asupra ei), Verity Smaldon, drăguța prietenă de şcoală a lui Hattie, care împlîntă o rană proaspătă în inima îndurerată a lui Andrew Blackett. Am avut bucuria de a-l cunoaşte şi pe tatăl Stellei, Sir David Henriques, cu care, aşa cum a prevăzut ea, mă înțeleg de minune. Hector Gaines, de curînd logodit cu o binecunoscută profesoară universitară, a venit special ca să-i arate Antheei că se vindecase dar, cînd dădu cu ochii de ea, avu de suferit o regretabilă reşută. (Poate că aici e locul să arăt că, în ciuda tuturor avatarurilor, ***Triumful Afroditei*** a fost reprezentat cu mare succes - „spectacolul trebuie să meargă înainte", spusese Hector Gaines - ba chiar a atras şi atenția favorabilă a criticilor teatrali din Londra.) Joey Tanner şi-a făcut prima apariție în calitate de logodnic al Antheei. A făcut o impresie proastă asupra bîrfitorilor din oraş, care l-au declarat vînător de zestre. Pe de altă parte, mama lui Emma, arătînd incredibil de tînără, i-a fermecat pe toți. Pețitorii amatori, care abundă la nunți, s-au declarat convinşi că ea şi Sir David erau făcuți unul pentru celălalt. Gavin Oare nu a fost invitat, dar Mike

Seanu, ocrotit de aripa grupului Nesta, Olivia şi Valerie, a venit ca să „acopere" rubrica mondenă de la ***Gazette.*** Ruby, care nu mai era în serviciu la Belmont, a venit în calitate de musafir, dar le-a ajutat pe Gabriel şi pe Dorothy Osmore la spălatul vaselor. Judy Osmore, ca să-i facă o plăcere lui Gabriel (pentru că e o fată cu inimă bună), a purtat rochia vopsită cu ceai. (Nu cunoaşte nici pînă în ziua de azi peripețiile rochiei.) Zet, gătit cu o fundă albă şi un trandafir roşu, a fost mîngîiat de multe mîini şi călcat de tot atîtea picioare. Adam, care în ultimele luni se hotărîse brusc să se înalțe, purta un costum de culoare închisă, cu pantaloni lungi, croit special pentru el de Dominic Wiggins. Se plima de colo-colo, greu de recunoscut, în chip de tinerel înalt, subțire, cu o față solemnă, şi ochi mari. Şi George a fost prezent cîtva timp, pilotat cu grijă de Stella. Se ştia, vag, la modul general, că fusese „cam bolnav". Mulți şi-au făcut un punct de onoare din a se apropia de el şi a-l saluta, după care s-au retras în grabă.

Acum, trebuie să încerc să vă relatez ce s-a întîmplat cu George. îmi vine greu, pentru că, aşa cum v-am arătat, nu am avut încă ocazia de a discuta direct cu el, deşi cu Stella am stat mult de vorbă. Şi ea e nedumerită de soțul ei şi s-ar putea să nutrească încă în legătură cu el unele concepții greşite, de mult incubate. Una din trăsăturile specifice ale căsniciilor, chiar ale celor fericite, este aceea că doi oameni care conviețuiesc de vreme îndelungată pot avea păreri false unul despre celălalt. Nu-i neapărat ca acest lucru să ducă la dezastre sau inconveniente. Stella, ca să vorbim mai întîi despre ea, suferise de un sentiment de culpabilitate, care avea o bază mult mai rațională decît cel care o muncea pe Hattie. în mintea mea stăruia imaginea, trasată de ea, a unui George prins într-o undiță cu firul foarte lung şi lăsat să zburde, în timp ce ea ținea ferm capătul undiței în mînă. O imagine pe care o recunoscu şi ea drept cumplită. Dar ca să mă exprim mai simplu, Stella fusese

convinsă că, odată cu trecerea timpului, George îi va fi restituit, că, în cele din urmă, se va întoarce la ea. între timp, era pregătită să vegheze şi să aştepte pentru că, aşa cum spunea ea, George „o interesa în mod absolut". Ceea ce însemna şi că „îl iubea în mod absolut", cu întreaga ei făptură intensă, aproape fanatică. Unii comentau că Stella era pur şi simplu înfricoşată de George, alţii o condamnau pentru că-l „abandonase". S-a

spus că moartea lui Rozanov a determinat-o pe ea să se întoarcă, iar pe George l-a temperat şi, într-un mod vizibil, dar greu de definit, l-a transformat.
Analizîndu-se retrospectiv, Stella se condamna singură pentru că nu se întorsese la George imediat după episodul canalului, într-adevăr, curînd după ce se pusese „sub protecţia mea" (expresia îi aparţine), eu am sfătuit-o să se întoarcă, dar ea nici nu voise să audă de aşa ceva. Odată oficial „fugită de acasă" îi venea din ce în ce mai greu să se întoarcă; intrase în joc şi mîndria, speculaţiile în jurul lui George deveniseră o activitate şi o plăcere, faptul că stătea ascunsă îşi avea farmecul lui, şi întregul răstimp purta o imaginară emblemă de „cură de tămăduire !". Trebuie să mai adaug la toate acestea şi faptul că neîndoielnica iubire a Stellei pentru George avea în ea şi ingrediente de mînie, ba chiar de cruzime, şi ea nu se putea împiedica să creadă că, ţinîndu-se în chip misterios la distanţă îi aplica soţului ei un fel de pedeapsă. Ar fi trebuit oare Stella, aşa cum avea ea să se întrebe mai tîrziu, să prevadă actele extreme de care era în stare George? (E necesar să arăt că George, în perioada lui de orbire, i-a povestit absolut tot ce făcuse şi, în măsura în care era capabil, a încercat să discearnă şi cauzele care-i întunecaseră mintea.) Stella a venit la mine cu întrebarea de mai sus: Ar fi putut să prevadă? Răspunsul meu sincer a fost că nu. Aşa cum ajunsese să recunoască şi ea, Stella era fascinată de „tendinţele de violenţă" ale lui George. Susţinuse însă întotdeauna teoria că acestea trebuie să se epuizeze şi că, oricît de bizar se va comporta George în perioada interimară, pînă la urmă va veni tot la ea ca „să-l salveze". Pornind de aici, acordase o semnificaţie magică „încercării de omor" de la canal care ar fi putut însemna criza finală, punctul culminant, de unde va începe cotitura. Aici, poate că Stella era orbită de vanitate, un cusur simplu şi ubicuu, adeseori ignorat de cei ce pretind să explice misterele comportamentului uman. Cit despre puterea de a prevedea, eu cred că actele de omucidere sau sinucigaşe depind adeseori de anumite elemente contingente prea subtile şi prea accidentale pentru a putea fi percepute de ochiul ştiinţei. Trebuie să recunosc că nici eu n-aş fi putut prevedea şi nu m-aş fi putut aştepta la cele întîmplate.
Firepte că Stella acordă o covîrşitoare importanţă faptului că George i-a cerut părintelui Bernard să-l conducă la ea, după ce

fusese trăsnit de orbire pe islaz. Din acea clipă, George nu a mai pomenit niciodată numele Dianei. Ce s-a întîmplat cu celulele cerebrale ale lui George în timpul acelui curios episod cu floarea soarelui sau cu farfuria zburătoare rămîne de văzut. Creierul este un organ versatil care are o uimitoare capacitate de regenerare. Eu nu acord crezare teoriei doctorului Roach cu privire la epilepsia lui George. Şi profit de acest prilej ca să dezmint categoric zvonurile care au circulat, cum că după moartea lui Rozanov, George ar fi suferit o lobotomie sau ar fi urmat

un tratament de şocuri electrice. Şi mai ştiu cu certitudine că nu „a trecut prin mîinile lui Sir Ivor Sefton", ca să folosesc expresia melodramatică, curentă în Ennistone. Pînă şi calmantele uşoare pe care le lua în primele zile ale „noii vieți" au fost acum întrerupte, din cîte mi-a spus Stella.
Oricare ar fi cauza, cert este că George e un om schimbat şi se află încă în continuu proces de schimbare. Un străin care l-ar cunoaşte acum pentru prima oară, l-ar găsi un tip oarecare, liniştit. (Şi nu, după cum se exprimase Stella, „neputincios şi sleit ca un vierme într-un măr".) Cei care l-au cunoscut pe „vechiul George" sînt uluiți acum de transformarea lui, deşi continuă să fie adevărat că nici una dintre vechile lui cunoştințe nu se apropie cu plăcere de el. E blînd, politicos, are simțul umorului (deşi zîmbeşte foarte rar), e atent față de soția lui, interesat în detaliile vieții de toate zilele. Duce chiar şi o modestă viață de societate. Ce nu reuşesc eu să aflu de la Stella, şi poate că nici ea nu doreşte să descopere, este dacă există anumite fapte, amintiri „şterse" din mintea lui. Ea insistă că e un om perfect normal. Uneori, totuşi, această nefirească „normalitate" a lui i se pare „prea frumoasă pentru a fi adevărată". George stă acasă şi citeşte enorm. Studiază cărți de istoria artei şi îşi ia chiar şi notițe. într-o zi, Stella l-a găsit recitindu-şi vechile piese de teatru pe care, evident, nu le distrusese. A început din nou să joace bridge şi frecventează împreună cu Stella (care e o excelentă jucătoare), serile de bridge de la familia Osmore. Nu a fost niciodată în vizită la Brian şi Gabriel, dar e politicos şi amabil cu ei cînd vin în vizită la Druidsdale, ceea ce se întîmplă foarte rar, întrucît cei doi au impresia că Stella nu-i priveşte cu ochi buni. în schimb, Adam şi Zet le fac vizite frecvente şi sînt foarte bine primiți. Se pare că George stă îndelung de vorbă cu Adam, cînd sînt singuri. Stella nu prea ştie ce discută.

In ultima vreme mi-am exprimat speranța că, acum cînd viața a devenit, pare-se, previzibilă, Stella va înceta să vadă în George unica ei preocupare şi îşi va struni din nou strălucita ei minte, aplecîndu-se spre un studiu intelectual, coerent. Ea mi-a răspuns că, fără îndoială, îşi va relua studiile, dar „nu încă", şi că poate o să înceapă să „scrie ceva." Mă tem că în momentul de față e mai preocupată de mintea lui George decît de propriul ei intelect. Am mai încercat să aflu, amintindu-mi de o întrebare pe care i-am pus-o cîndva, dacă un George docil şi liniştit continuă să o intereseze. Mi-a răspuns cu emfază că da, şi că acum îl iubeşte într-un fel nou şi mai bun. Am ştiut-o întotdeauna vigilent posesivă, dar acum, cînd îi întîlnesc împreună, am impresia că e mai tandră şi mai „sentimentală" şi, în acest fel, fără îndoială că e permanent „ocupată", în mod profitabil, cu soțul ei. Nu i-am pus nici o întrebare în legătură cu viața lor sexuală. Poate că are dreptate să considere această evoluție drept „nouă şi mai bună" şi se prea poate ca iubirea, vechea forță imprevizibilă de care ştiința naturii nu ține seama, **0** „va salva" pînă la urmă şi pe ea, nu numai pe el.
Am pomenit despre plecarea părintelui Bernard. într-un fel bizar, de această plecare e asociată şi soarta acelei „Madame Diane a noastră". E lesne de imaginat că subita, totala (şi inexplicabila) trădare a lui George o zvîrlise pe Diane în ghearele deznădejdii. Veştile că George ar fi fost „bolnav" şi că s-ar fi reîntors definitiv la soția lui se răspîndiseră cu iuțeala fulge-

rului prin Ennistone, iar Diane le auzise la Institut, venind din diferite surse. Biata de ea, îşi imaginase viaţa lor în Spania pînă la cel mai mărunt detaliu. Cu sumele suplimentare pe care 1 le dăduse George îşi cumpărase o întreagă garderobă, cu tot ce era necesar pentru viaţa într-o ţară caldă şi pentru apariţiile pe plajă. Pentru prima oară de mulţi ani încoace, se simţise aproape fericită. Şi acum, dintr-odată, George îi fusese smuls la fel de total ca şi cum ar fi fost înghiţit de moarte, fără nici o speranţă de a-l mai revedea. Deplina pierdere a speranţei s-a produs vertiginos. Oare crezuse vreun moment cu adevărat în Spania ? Fără îndoială, ca mulţi alţii dintre cei ce duc existenţe precare, avea o doză mare de „disperare instantanee" ţinută în rezervă pentru a întîmpina prompt orice catastrofă, în care durerea e continuarea directă a speranţei sterile. Un timp s-a gîndit la sinucidere, dar pe dată şi-a întors faţa către preot.

Adeseori, oamenii văd în crizele spirituale ale altora un simbol al propriilor lor crize şi se lasă călăuziţi de ele ca de un semn. Mulţi nefericiţi cunoscuţi mie au hotărît, după ce-au fost martorii totalei transformări a lui George, că a sosit şi pentru ei timpul să se schimbe. Unul dintre aceştia a fost părintele Bernard — asupra căruia a acţionat şi impactul adiţional al teribilului şoc. Cu o grabă nepotrivită şi necuviincioasă - contrariată pentru o ierarhie care se obişnuise cu excentricităţile lui mai mult decît îşi dădea el seama — părintele Bernard a renunţat la puterea lui preoţească. I-a scris episcopului, anunţîndu-i hotărîrea sa şi cerîndu-i să-l răspopească şi, de pe o zi pe alta, încetă să mai ţină slujbele religioase. Se mută din casa clericală într-o locuinţă în Burkestown. Odată cu aceasta, se lepădă de majoritatea bunurilor pe care le poseda. Hector Gaines dobîndi un mare număr de cărţi de teologie, unele dintre ele esoterice, iar eu m-am ales cu Buddha Gandhara, care chiar acum, în timp ce scriu, se găseşte pe biroul meu. In tot acest timp, preotul, bătător la ochi în costumul lui civil, şleampăt, mergea din loc în loc şi discuta îndelung cu oamenii care-l vizitau sau îl invitau la ei din milă sau din curiozitate, declarînd tuturor că va pleca în Grecia şi-şi va sfîrşi zilele într-o mănăstire de pe Muntele Athos. După un timp, se află că plecase într-adevăr şi că o luase pe Diane Sedleigh cu el.

Nimeni nu a gîndit însă, şi nici eu nu cred, că între cei doi ar fi fost altă relaţie decît o tandră prietenie. Diane nu făcuse niciodată un secret printre cei cu care stătea de vorbă (şi care, la rîndul lor, povesteau altora) din faptul că nutrea o afecţiune specială pentru preot, pe care-l preţuia atît de mult pentru că „nu era la fel cu ceilalţi bărbaţi". Ideea de a părăsi nu numai Ennistone ci şi Anglia se înşurubase în mintea Dianei. Era înnebunită de gelozie pe Stella, şi tot ce vedea înjur îi amintea de George. Dar nu trecuse în viaţa ei graniţele Angliei şi nu fusese nicăieri mai departe de Londra. Avea nevoie de un ghid, de o escortă, şi ideea de a-l însoţi pe preot se poate să fi fost a ei. Obiectivul lor era Grecia, deşi nici ei nu ştiau cum aveau să trăiască acolo. In orice caz, s-a petrecut „un miraj", ca să folosesc cuvintele părintelui Bernard dintr-o scrisoare adresată mie, şi, pur şi simplu „a pierdut-o" la Paris. După ce-au petrecut acolo o noapte la un hotel ieftin de lîngă Gare du Nord, în timp ce preotul (pentru că, fără îndoială şi în

pofida a tot ce se întîmplase, aşa continua să se socotească şi el) s-a dus să cumpere biletele de tren spre Grecia, Diane a ieşit din hotel şi a dispărut. Părintele Bernard a aşteptat-o cîteva zile, api a plecat singur în Grecia. Nici un moment nu s-a gîndit să se adreseze poliției.

Ce i s-a întîmplat Dianei ar fi putut aparține vieții ei de fantezie. Emoția de a se găsi la Paris îi produsese o stare de exaltată euforie, cu atît mai intensă cu cit venea în contrast cu lasitudinea disperantă în care fusese cufundată în ultima vreme. Ieşi în stradă cu gîndul, cred, de a-şi căuta norocul, de a „trăi periculos", de „a avea o aventură". O luase înspre un hotel din St Germain-des-Pres şi acolo îl întîlnise pe Milton Eastcote. întâlnirea a fost întîmplătoare, şi totuşi a avut un fond perfect determinat. Hotelul în chestiune era unul din cele frecventate de William Eastcote în anii studenției sale (acum a fost renovat şi mărit, totuşi continuă să fie relativ ieftin), iar George, care auzise de el de la William, trăsese o dată sau de două ori acolo, îi menționase Dianei numele hotelului, pe parcursul fanteziilor lui de a fugi împreună. Diane reținuse numele şi visa la acest hotel ca la un loc de incantație amoroasă. Se dusese acolo ca să-l vadă, în sfirşit, cu ochii ei, şi gîndindu-se că s-ar putea să-i aducă noroc. Şi i-a adus. Milton Eastcote, care la rîndul lui aflase de la vărul său despre hotel, îl folosea ca baza lui parizianâ. Activitățile filantropice ale lui Milton erau sincere şi ajuta într-adevăr prostituatele şi alți oropsiți ai societății, iar acțiunile lui de binefacere erau pe drept prețuite. Numai că, asemenea multor oameni mult mai numeroşi decît vă puteți închipui, caracterul său avea şi o latură secretă, şi tot salvînd atîtea femei decăzute, uneori mai salva cîte una pentru uz propriu. Diane îi fusese arătată la înmormîntarea lui William, unde atrăsese atenția apărînd în compania lui George. Era genul lui. Şi acum, ca prin minune, se materializase drept în fața lui, tocmai la Paris. Se apropie de ea, foarte curtenitor. Şi rezultatul a fost că Diane locuieşte acum la Paris, într-un apartament spațios pe Quai aux Fleurs, cu vedere spre Notre Dame. Eu însumi am vizitat-o acolo, nu cu multă vreme în urmă. Desigur că Diane şi-a inventat un trecut nou, adecvat noii ei opulențe, şi a făcut tot ce i-a stat în putință ca să devină o persoană cu totul nouă. A învățat, cu onorabilă repeziciune, să vorbească o franceză pasabilă. Interesul poate stimula inteligența şi mintea

ei s-a ascuțit, fără îndoială, sub imboldul conştiinței că a sosit momentul cînd trebuia să-şi apuce viitorul cu amîndouă mîinile şi să-l țină strîns. Se simte, pare-se, în deplină siguranță. Cînd am vizitat-o, ceaiul ne-a fost servit de o fată-n casă cu bonetă albă. Diane s-a interesat, cu un aer compătimitor, ce mai face „sărmanul George".

Emma şi Pearl „sînt bine" şi ei, deşi nu au completat romantica simetrie a idilei noastre desprinse parcă din *Visul unei nopți de vară,* şi nu s-au căsătorit. Printr-o tacită înțelegere, această pereche nu s-a lăsat purtată pe aripile romanței. Desigur că moartea lui Rozanov a sudat şi legătura dintre ei, prin preocuparea şi afecțiunea nutrită, respectiv, față de Tom şi Hattie. Au devenit (şi prevăd că vor rămîne) prieteni foarte buni şi fiecare dintre ei aduce tandrețe, bucurie şi înțelepciune în viața celuilalt. Contrar aşteptărilor lui Emma, Pearl se înțelege de minune cu mama lui şi amîndouă discută la nesfârşit despre el.

Pearl a fost convinsă (şi aici îmi arog şi eu un merit) că nu e prea tîrziu ca să-şi desăvîrşească educaţia şi, în această privinţă, se bucură de cele mai bune sfaturi. Din fericire, economiile ei din vremea cînd era „cîine de pază" îi îngăduie să-şi petreacă timpul studiind cu pasiune pentru examene. Locuieşte într-un apartament din nordul Londrei, unde Emma, Tom şi Hattie sînt vizitatori foarte frecvenţi. Una dintre problemele majore ale lui Emma s-a soluţionat de la sine prin dispariţia domnului Hanway, profesorul de canto, care a fugit în Italia cu una dintre elevele sale. Emma a primit cu mare uşurare scrisoarea lui de scuze. (Din scrisoare reiese că domnul Hanway îşi imagina că Emma este profund şi inconsolabil dependent de el; iată ce greşite înţelegeri pot exista între oameni care se privesc, ani de zile, ochi în ochi.) Cu domnul Hanway dispărut din viaţa lui, Emma a început să-şi spună că poate continua să cînte, chiar dacă nu-şi va dedica viaţa cîntatului. (Totuşi, opţiunea încă îl mai frămîntă.) Emma şi-a terminat strălucit studiile, ca şef de promoţie şi acum e profesor la colegiul Balliol din Oxford. E destul de fericit, mai ales cînd nu se gîndeşte la Irlanda.
Şi ca să ne întoarcem la eroul şi la eroina noastră, Tom şi-a terminat studiile, mai puţin strălucit, şi în prezent speră să găsească un post de profesor de liceu, în timp ce Hattie a învăţat singură limba rusă şi urmează să se înscrie la Şcoala

de Studii Slavonice. Tom continuă să scrie poezii (recent i s-a publicat un poem în *The Times Literary Supplement)* şi a început să lucreze la un roman. Deşi cariera lui universitară nu a fost încununată cu lauri, oraşul rămîne convins că va ieşi din el măcar un mare scriitor.
Mă apropii acum de sfîrşit, inserînd, ca document final, o scrisoare pe care am primit-o din Grecia, de la părintele Bernard:

Dragul meu N,

îţi mulţumesc pentru scrisoarea dumitale pe care am găsit-o la un post-restant, cu prilejul uneia dintre rarele vizite pe care le fac la Atena. Am fost foarte interesat de toate veştile din Ennistone, deşi, trebuie să-ţi mărturisesc, că toată lumea de acolo mi se pare acum extrem de îndepărtată şi (dă-mi voie s-o spun) foarte provincială.

Şi, deci, Diane a devenit în cele din urmă o doamnă, sau aşa ceva. îi doresc numai bine. Dispariţia ei din viaţa mea a fost providenţială. Prezenţa ei ar fi dat naştere la neînţelegeri şi nu mi-ar fi îngăduit să-mi urmez calea.

Esenţa veştilor pe care ţi le voi da despre mine este inefabilă, dar mă voi rezuma să înregistrez faptele. La Muntele Athos lucrurile au mers prost (nu e vina nimănui, dar călugării sînt tare mărginiţi). După aceea s-a petrecut cu mine o întîmplare la Delphi, pe care ţi-o voi relata dacă ne vom mai întîlni vreodată. Ştiu că ai un orizont deschis în legătură cu ceea ce dumneata numeşti fenomene de parapsihologie, iar eu numesc fenomene religioase. Am învăţat multe în această privinţă de cînd am venit în ţara asta atît de nutritivă din punct de vedere filozofic. în sfîrşit, am reuşit să înţeleg clar care este vocaţia mea. Eu, şi alţi cîţiva (mă întreb cîţi sîntem ?) am fost ***aleşi*** pentru a lupta ca o anumită spiritualitate să continue pe această planetă. Nimic altceva decît o reală spiritualitate nu poate salva omenirea din coşmarul tehnocraţiei, în care oamenii sînt sclavi orbi ai maşinilor. Provocarea aruncată de maşinism a făcut ca, în catacombele sale, spiritul să reînvie la o viaţă nouă. Dar am sosit oare la timp, mai poate spiritul să supravieţuiască şi să nu piară odată cu noi? Această întrebare mi s-a ***revelat ca*** fiind o chestiune esenţială a epocii noastre. Lucrul

care se impune în primul rînd este ***absoluta negare a lui Dumnezeu.*** Pînă şi cuvîntul, numele, trebuie să dispară. Şi atunci ce rămîne? Totul, chiar şi omul Hristos, dar complet schimbat, sfărîmat
426
şi redus pînd la ultima şi absoluta simplitate nudă, pînă la atomi, electroni şi protoni. Ceea ce e lăuntric e totuna cu exteriorul, iar ceea ce-i exterior e totuna cu lăuntricul: o poveste veche, dar cine o înţelege cu adevărat?

Pentru mine, acum, e de o ***importanţă*** vitală faptul că locuiesc într-o peşteră. Mă rog, e o micuţă capelă abandonată, săpată într-o stîncă. Nu mă întreba cum am descoperit-o. Trăiesc într-un loc singuratic, lîngă mare, înconjurat de stînci albe şi de pini de un verde strălucitor. Mi-am cioplit o cruce de lemn. Noaptea, lămpile mele sînt licuricii. Trăiesc la marginea lumii, dar nu-ţi pot spune cu cîtă strălucire se răsfrînge asupră-mi lumina unui neîntinat ***Bine.*** Pîinea mea e curată ca pietrele şi beau apa cristalină a unui izvor din preajmă. Biserica anglicană a avut uimitoarea bunăvoinţă de a-mi aloca o minusculă pensie, dar nu am nevoie de ea pentru că sătenii din vecinătate m-au adoptat (cu toţii cred despre mine că sînt nebun), şi în fiecare zi îmi aduc daruri de peşte şi pîine. Fără îndoială că, atunci cînd va veni vremea rece, îmi vor oferi şi un arzător de cărbuni. Aşa îmi duc viaţa. Propovăduiesc turmei mele în greaca Noului Testament şi, nu ştiu prin ce miracol, par să mă înţeleagă. (De altfel învăţ şi argoul local.) Cînd nu vine nimeni, predic păsărilor de mare. Şi ce predic? Că nu există Dumnezeu, că pînă şi frumuseţea lui Hristos e o înşelătorie, o minciună. Nu există nimic decît sufletul; şi cînd ai înţeles acest lucru, ai înţeles că nu există Dumnezeu. Cine are nevoie să vadă realul şi adevărul, să se uite la aceste pietre, la această pîine, la izvorul de apă limpede, la valurile mării, la orizontul acesta cu linia lui pură, neştirbită. Percepeţi cu puritate, şi atunci lumea spirituală şi cea materială vor deveni un singur tot vibrant. (Acesta este adevărul care mi s-a relevat la Delphi.) Forţa menită să ne salveze sufletele este infinit de simplă şi infinit de la îndemînă.

Nu mai pot continua. Ar însemna un sacrilegiu să înşir mai departe cuvinte destinate a nu fi înţelese. Ţăranii mei simpli îmi înţeleg greaca veche mai bine decît vei înţelege dumneata ce ţi-am scris acum în englezeşte.

Cînd, cum şi dacă voi fi chemat să propovăduiesc unei turme mai numeroase, nu ştiu. Poate că va trebui să plec aiurea, poate că pînă la urmă lumea va veni aici, la mine, sau poate că am să mor curînd, în anonimat. între timp, însă, răspîndesc în jurul meu sămînţa adevărului. Fie ca vîntul pur al spiritului să o împrăştie în glie roditoare.

426

Acum, în legătură cu ce-ai spus în scrisoarea dumitale despre John Robert. Nu cred că ai dreptate. Eşti prea ***interesat,*** pentru dumneata e un spectacol. Mă gîndesc la el. Eu am fost ultimul lui discipol şi am dat greş la examen. Dacă aş fi ştiut atunci cele ce ştiu acum, i-aş fi putut salva pe amîndoi, şi pe John Robert şi pe George. John Robert mi-a cerut să nu-i vorbesc despre George şi ***eu m-am supus,*** pentru că mi-era frică de el şi pentru că mă simţeam măgulit de atenţia pe care mi-o acorda. Cînd i-am vorbit despre îndatorirea mea preoţească, mi-a spus : „Nu crezi în ea", iar eu mi-am înclinat capul, şi cocoşul a cîntat de trei ori. în felul acesta am fost martorul a trei omoruri, două săvîrşite de George şi unul săvîrşit de filozof care l-a omorît pe George. (Am putea trage unele învăţăminte din acest lucru.) John Robert a murit pentru că, în cele din urmă, a văzut cu ochii larg deschişi de groază zădărnicia filozofiei. Metafizica şi disciplinile filozofice sînt total zădărnicite de ***pătrunderea moralei în viaţa de zi cu zi a oamenilor obişnuiţi.*** Şi înţelegerea acestui fapt este unica religie. Rozanov a întrezărit, de la distanţă, acest lucru cînd îmi punea întrebările lui despre bine şi rău, şi ştia că acest adevăr îi anihilează toate sofismele.

Nu există nici un fel de „dincolo", nu există decît „aici", infinit de măruntul, infinit de marele şi permanent solicitantul prezent. Şi acest lucru îl propovăduiesc turmei mele, năruindu-i visurile despre un supranatural „altundeva". Aşadar, vezi bine, am abandonat toate şmecheriile şi trucurile religiei şi predic o sfinţenie lipsită de orice atracţie a miraculosului. Asta şi numai asta poate fi religia viitorului.
Dar scriu în apă. Voi da această scrisoare unuia dintre ţăranii mei. Nu ştiu dacă va fi vreodată expediată. La revedere, dragul meu N, îmi ridic mîna şi te binecuvîntez.
Al dumitale,
Bernard Jacoby
RS. Tocmai mi-a făcut o vizită preotul local. Se pare că e nemulţumit de activitatea mea. Poate că, pînă la urmă, mi-a fost hărăzit martiriul!

Le-am citit cîteva părţi din această scrisoare (nu toată, desigur) lui Brian şi lui Gabriel. Gabriel şi-a şters o lacrimă. Brian a exclamat: „S-ar zice că *toţi* s-au smintit în ultima vreme". Trebuie să arăt că Brian şi Gabriel locuiesc, pentru moment sau poate că pentru totdeauna, la Belmont, ca să o îngrijească

pe Alex. S-a întors acolo şi Ruby. Cît timp Alex a fost internată în spital, Ruby s-a refugiat în tabăra ţiganilor, unde părea că doreşte să rămînă pînă la sfîrşitul vieţii. Mike Seanu a adus-o înapoi la Brian şi Gabriel, la Como. Mai tîrziu, cînd Brian a declarat că locuinţa e prea mică pentru el *şi* Ruby, a plecat la Londra, unde s-a mutat la Pearl. S-a dovedit însă că Ruby nu putea exista afară din Ennistone, şi cînd Brian şi Gabriel s-au instalat la Belmont, au chemat-o înapoi. In cele din urmă, Robin Osmore i-a aranjat să capete de la Alex pensia mult rîvnită. Se zvoneşte că ar avea o groază de bani puşi deoparte, pentru că niciodată nu a cheltuit un bănuţ din salariu.
Am uitat să vă povestesc despre Alex. Nu şi-a revenit niciodată complet după căzătura pe scări. După cum spunea Stella, căderea lui Alex a prefigurat-o pe cea a lui George şi a avut un efect similar. Alex este propria ei umbră, toată vivacitatea din ea, toată curiozitatea patronală, toată forţa, strălucirea şi neastîmpărul ei au pierit. Este (sau pare a fi) perfect raţională, dar a devenit extrem de liniştită. Petrece ceasuri întregi în bovindoul din salon, privind afară. (Şi ce vede pe fereastră? Vulpi. Merituoşii noştri funcţionari municipali, pătrunşi de ceea ce se numeşte „uzuala lor eficienţă", au pompat, desigur, gazul mortal, *dar* n-au astupat, bineînţeles, *toate* ieşirile vizuinilor, aşa încît vulpile au putut-o zbughi tefere şi sănătoase. De altfel, de cînd cu noile alegeri municipale, vulpile nu mai stau în centrul atenţiei primăriei.) Alex face rareori vizite, dar vechii ei prieteni vin s-o vadă, ba chiar şi noile cunoştinţe, cărora Gabriel le spune „turiştii", inclusiv succesorul părintelui Bemard, un preot tînăr cu o chitară. Ii face plăcere să primească mici cadouri, orice o bucură, flori, şocolată, sau mici animale de ghips pe care le colecţionează. Nu citeşte prea mult, nu se uită la televizor, dar ascultă tot timpul radioul, chiar şi programele de muzică clasică, pe care altădată nu le agrea. Cînd are musafiri, niciodată nu iniţiază ea conversaţia, dar răspunde şi discută subiectele abordate de ceilalţi. Subiecte alese, desigur, cu mare grijă de vizitatorii ei. Faţă de Ruby a revenit la vechile lor relaţii mute, cu excepţia faptului că Alex e mai puţin peremptorie, iar Ruby (cel puţin aşa i se pare lui Gabriel) e mai blîndă şi mai afectuoasă.

Singurele momente cînd Alex manifestă oarecare emoție sînt acelea în care o vizitează George, aşa cum se întîmplă uneori,

şi întotdeauna escortat de Stella care nu-l slăbeşte o clipă. Pe parcursul acestor întîlniri — la una din ele am fost şi eu de față - George face un efort vizibil şi mişcător pentru a purta conversația cu succes. Dă dovadă de o însuflețire neobişnuită, încearcă s-o facă pe mama lui să participe şi, uneori, ai chiar impresia că mai licăreşte o scînteie din vechea Alex. Oricum, se creează confuzii, apare pericolul lacrimilor, aşa încît Stella are grijă ca aceste vizite să fie cît mai scurte. Doctorul Roach e pesimist cu privire la Alex, dar eu nu-i împărtăşesc părerea. Aşa cum am mai spus, bătrînele celule ale creierului se pricep să învețe trucuri noi. Am văzut de multe ori întîmplîndu-se asemenea lucruri. Fără îndoială, voi urmări cu cea mai mare atenție aceste două cazuri.

Ori de cîte ori o văd pe Gabriel, face ce face şi suceşte conversația în jurul lui George, manifestînd o înciudată obsesie în legătură cu infirmitatea lui. Fireşte, e geloasă pe posesivitatea Stellei şi o supără teribil felul hotărît al acesteia de a-i ține pe ea şi pe Brian la distanță. Deunăzi (ne-am întîlnit la Băi, unde vremea rece a acoperit iar bazinele cu un cer de aburi) mi l-a descris pe George ca: „lipsit de spirit, lipsit de personalitate şi bun". Iar despre Stella a spus: „întotdeauna l-a visat schilodit, ca ea să poată face pe infirmiera; îşi imaginează că l-a salvat prin cura ei de dragoste, dar bietul om e dărîmat". Brian, care se apropiase de noi, a adăugat: „Foarte bine că e dărîmat. Era mult prea primejdios cînd se afla în funcțiune". Iar Gabriel: „într-un fel e trist. Ambii noştri monştri sînt cu botul pe labe". A spus-o pe un ton sobru, dar cu oarecare firească satisfacție. Oricum, ca să nu vă par răutăcios, dați-mi voie să subliniez că Gabriel e foarte bună şi plină de atenție față de Alex şi că, în general, pare mai împăcată cu ideea de a fi soție şi mamă. Poate că, după ce a văzut atîta nefericire la alții, şi-a dat seama cît e de norocoasă că are un soț loial şi cuviincios, chiar dacă are o fire cam arțăgoasă, şi un băiat admirabil, care creşte înalt. Uneori, am auzit-o murmurînd: „Desigur că George ar fi fost cu totul altul dacă trăia Rufus". Eu unul mă îndoiesc de acest lucru.

Nu-mi vine să mă despart de subiectul George, pe care, mărturisesc, îl discut frecvent cu Stella. Ea are impresia că George a început să scrie poezie, deşi se ascunde ori de cîte ori o vede intrînd în cameră. Stellei i se pare un semn bun.

Părerea ei este că, deşi George visase de cîtva timp să-l ucidă pe bătrînul profesor care-i anihilase orice încredere în sine însuşi, totuşi hotărîrea reală o luase numai după primirea acelei scrisori strivitoare. Numai că, la început, şi-a ascuns hotărîrea față de el însuşi, imaginîndu-şi că se eliberase definitiv din umilitoarea relație. „Simțeam că am terminat pentru totdeauna cu el, îi spusese George Stellei, numai că... vezi tu... m-a provocat într-un mod de neîndurat..." Acest lucru vine în concordanță cu ceea ce mi-a povestit Tom despre extraordinara „expresie radioasă" (cuvintele îi aparțin lui Tom), despre acel nefiresc calm vizionar zugrăvit pe fața lui George în seara cînd se întîlniseră la Diane, curînd după ce George primise fatala scrisoare a lui Rozanov.

Reflecțiile lui George asupra stării sale mentale, pe care i le-a împărtășit Stellei în timpul perioadei de orbire, relevă o considerabilă capacitate de autocunoaştere. Ceea ce l-a făcut însă pe George să „treacă" de la starea de euforie a eliberării la ura asasină, rămîne o verigă lipsă în lanț. A spune că „euforia" era starea preliminară, inconştientă, a hotăririi finale ar însemna doar un fel parțial de a expune problema. Motivațiile actelor fatale sînt extrem de complexe, pline de contradicții aparente şi, de fapt, extrem de misterioase deşi, din rațiuni legale, ştiințifice şi morale „trebuie să le teoretizăm". Nu am cutezat niciodată să-i sugerez Stellei că poate şocul special al întoarcerii ei, asociată cu vechea gelozie legată de prețuirea lui Rozanov, ar fi putut avea un efect decisiv asupra soțului ei. Nu cred ca Stellei să-i fi încolțit vreodată în minte această idee atît de deprimantă. Ar fi o tristă ironie dacă inoportuna menționare din partea ei a numelui filozofului, care pe *ea* o prețuise, ar fi precipitat violența care încheie această povestire, după cum a şi inițiat-o. „Provocarea" finală să-i fi aparținut ei şi nu lui John Robert? Acestea sînt „trăgaciurile" întîmplătoare care pot determina acțiunile noastre finale şi care rămîn opace în fața ştiinței.

După primele sale revărsări, George nu a mai vorbit mult despre trecut. **E** greu de spus în ce măsură ținuta lui actuală e instinctivă şi în ce măsură e o fațadă deliberată (distincția e adeseori neclară). Pare mult îmbătrînit, părul i-a albit la tîmple, şi îi tratează pe ceilalți cu o blîndă şi demnă condescendență. S-ar spune că joacă rolul cuiva care, după mulți ani de temniță

grea, se eliberează, nu chiar pocăit, dar pătruns de o stoică înțelepciune, înfruntînd adevărul cu calm şi mîndrie şi recunoscîndu-şi vinovăția. George pare să fi înțeles cît de falsă fusese „eliberarea" lui John Robert. Mă întreb dacă a înțeles şi rolul jucat în stratagemele lui mentale de vechea sa fantezie, derivată, credea el, direct din gîndirea lui John Robert, şi anume că persoana lui se găseşte „dincolo de bine şi de rău" ? Mai des decît îşi închipuie „oamenii de specialitate", unele idei şi imagini pur ***intelectuale*** pot juca un rol puternic în psihologia umană. Păstrez speranța că, într-o bună zi, voi putea discuta toate aceste chestiuni cu George şi, cu ajutorul Stellei, s-ar putea ca aceasta să se întîmple într-un viitor apropiat. Unii dintre cei din oraş care urmăresc evoluția lui George sînt de părere că acesta „l-a găsit pe Dumnezeu". Firește că e un nonsens, dezmințit cu furie de Stella. In schimb, mi-a relatat ceva destul de mişcător rostit de George de curînd: „Şi Caliban trebuie să fie mîntuit".

Cu mine, Stella discută despre George. Dar Steve Glatz i-a cerut să discute despre Rozanov. Stella mi-a povestit că i-a răspuns cu mare prudență. Steve îşi scrie memoriile despre Rozanov, cu intenția de a le dezvolta mai tîrziu în ***Viața lui John Robert Rozanov.*** Mi-a dat să citesc cîteva părți din manuscris, în care filozoful a fost metamorfozat într-un fel de sfînt. Totodată, Glatz se preocupă de reconstituirea caietului înecat din „marea operă". Ca să spun drept, Stella şi cu mine am ajuns între noi doi la concluzia că poate John Robert nu a fost o personalitate chiar atît de mare pe cît ne-am închipuit noi.

În ultima vreme, Steve Glatz e foarte des prezent în scenă. Anthea Eastcote a rupt logodna cu Joey Tanner, spre satisfacția celor care n-au văzut în el decît un „vînător de zestre". Se spune că Anthea ar fi. acum „încurcată" cu Steve, iar Tom şi Hattie

le-au închiriat mica lor casă din Malibu. Domnul şi doamna Tom McCaffrey locuiesc încă la Papuc, unde Pearl şi Emma vin foarte des să-i viziteze, închizînd ochii la tachineriile şi glumele lui Tom la adresa lor. Tom şi Emma menţin o prietenie fermă, un fel de ***amitié amoureuse,*** deşi nici unuia dintre ei nu i-ar trece măcar prin cap să folosească o asemenea expresie sau să aducă vorba despre aşa ceva. Hattie şi Pearl se iubesc cu aceeaşi dragoste adîncă a prietenelor din copilărie, amestecată cu iubirea ce-i leagă pe cei ce-au naufragiat împreună. Vorbesc adeseori una cu alta despre John Robert, dar nu şi despre naufragiu.

430

Este fascinant să ne gîndim cu cit succes (şi, de fapt, cu cită precizie) şi-a dus filozoful, pînă la urmă, la îndeplinire planul său de a o arunca pe Hattie în braţele lui Tom McCaffrey. împărtăşesc şi eu părerea generală că mariajul va fi fericit. Şi o văd pe Hattie la cîrmă.

Tom şi Hattie se întreabă uneori dacă ar fi ajuns să se iubească în cazul cînd n-ar fi fost împinşi unul spre celălalt de teribila voinţă a lui John Robert. Au căzut de acord că, deşi el i-a făcut să se întîlnească, aceasta nu a însemnat decît una din întîmplările norocoase care sfîrşesc prin căsătorii fericite. Hattie e hotărîtă să nu lase ca studiile universitare să o împiedice de la fondarea unui cămin adevărat. E convinsă că primul lor copil va fi o fetiţă. Poate că, pînă la urmă, John Robert ar fi trebuit să mai aştepte? Tom şi Hattie intenţionează să aibă o droaie de copii, aşa că în viitor vor exista încă o sumedenie de McCaffrey care să le ofere subiecte de bîrfă celor din Ennistone.

Sfîrşitul oricărei povestiri e arbitrar. Cum eu o închei acum pe aceasta de faţă, s-ar putea găsi cineva care să mă întrebe: „Dar cum naiba cunoşti atîtea lucruri despre oamenii ăştia?" Ei bine, viţile se interpenetrează, unde sfârşeşte o anumită persoană şi unde începe o alta? Misiunea mea este să ascult poveştile altora. Şi apoi m-am bucurat şi de ajutorul unei anumite doamne.

430

Cuprins

Preludiu.....7
I. Un accident.....7
Preludiu.....24
II. Oraşul nostru.....24
Evenimentele din oraşul nostru.....43
Ce s-a întîmplat mai departe.....594

Ultimele apariţii în colecţia
„Biblioteca Polirom":

Philip 6 Ceallaigh - *însemnări dintr-un bordel turcesc*
Chuck Palahniuk - *Cîntec de leagăn*
Charles Bukowski - *Dragostea e un cîine venit din iad*
Andrei Makine - *Iubirea omenească*
M.J. Hyland - *Declinul*
Elif Shafak - *Bastarda Istanbulului*
Jose Saramago - *Intermitenţele morţii*
J.G. Ballard - *Imperiul Soarelui*
Umberto Eco - *Baudolino*
Charles Frazier - *Cele treisprezece chipuri ale lunii*
Jonathan Franzen - *Al 27-lea oraş*
Heinrich Boli - *Opiniile unui clovn*

în pregătire:
Kiran Desai - *Moştenitoarea tărîmului pierdut*
Kobo Abe - *Bărbatul-cutie*
Giinter Grass - *Decojind ceapa*

\

ifiiÉ

www.polirom.ro
Redactor: Ana-Maria Lişman
Coperta: Laurenţiu Midvichi
Bun de tipar: august 2007. Apărut: 2007
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232)21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box l-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro
Tipografia S.C. PRINŢ MULTICOLOR S.R.L. Iaşi
str. Bucium nr. 34, Iaşi, 700265
Tel.: 0232-211225, 236388; Fax: 0232-211252
Valoarea timbrului literar este de 2% din preţul
de vînzare şi se adaugă acestuia. Sumele se virează
la Uniunea Scriitorilor din România,
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR-UNIREA
36

Biblioteca Polirom
PROZĂ XX

„încă de la începutul carierei sale de scriitoare. Iris Murdoch a asociat, cu o iscusinţă uimitoare, jocul umbrelor, al iluziilor, cu amalgamul de emoţii cunoscut sub numele de iubire romantică. în romanele ei ambiţioase, unice şi ingenioase, bărbaţii şi femeile deopotrivă se lasă orbiţi de acest joc. Se îndrăgostesc, adeseori într-un chip violent şi iraţional, cad în mrejele unor personaje ce li se par deosebite sau extrem de puternice. Pentru cunoscătorii cărţilor lui Iris Murdoch, Rozanov se va dovedi o figură familiară: este unul dintre magicienii imaginaţi de ea, un vrăjitor, un iluzionist care nu are forţa de a se salva pe el însuşi, darîn schimb posedă, fie şi accidental, capacitatea de a manipula vieţile celorlalţi."
Joyce Carol Oates,
în *The New York Times*

„Ce scamator irezistibil şi incorigibil este Iris Murdoch! Oare ce alt romancier a mai reuşit, asemenea ei, să inventeze noi şi noi personaje care continuă să ne fascineze chiar şi după ce am lăsat cartea din mîini?"
John Updike

„Iris a încercat, prin intermediul romanelor sale, să se adreseze tuturor cititorilor posibili, pe căi diferite şi cu diverse mijloace: prin fiorul naraţiunii, prin ritmul ei, prin implicaţiile sale filozofice şi ideatice, prin atmosfera creată."
John Bayley

EDITURA POLIROM
www.polirom.ro

9789734607426